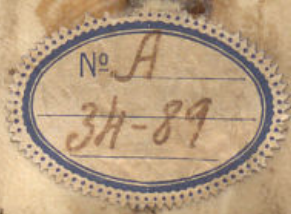
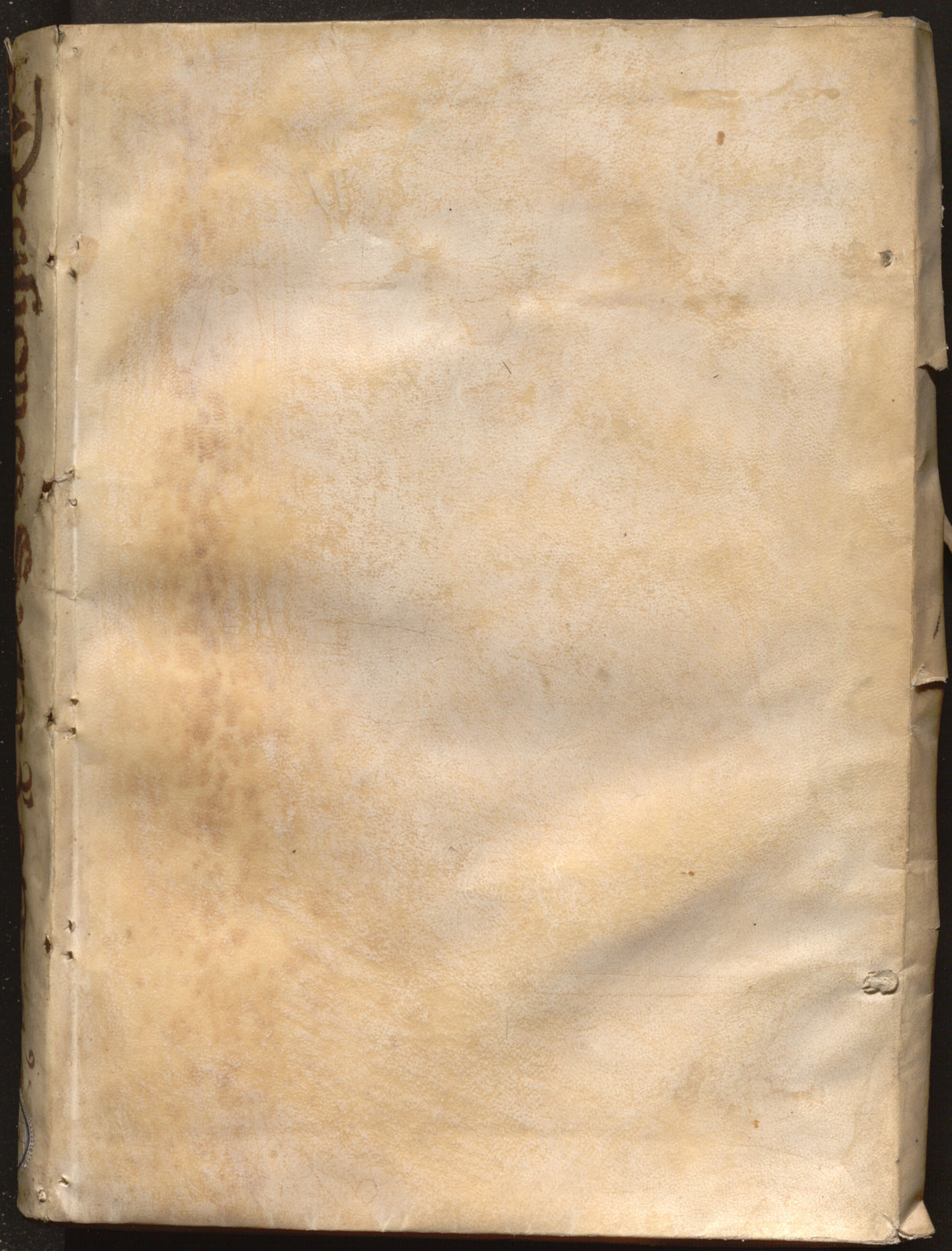

88

Handwritten text in a cursive script, likely a name or title, possibly "Johann" or "Johann".

B. a. 4. 8

prl

Nº 7
29-1082

Biblioteca Universitaria
A
34
89

3
27-75

si
ali
u
m

genc
mā
pcep
pūc
acquil
mēt

179

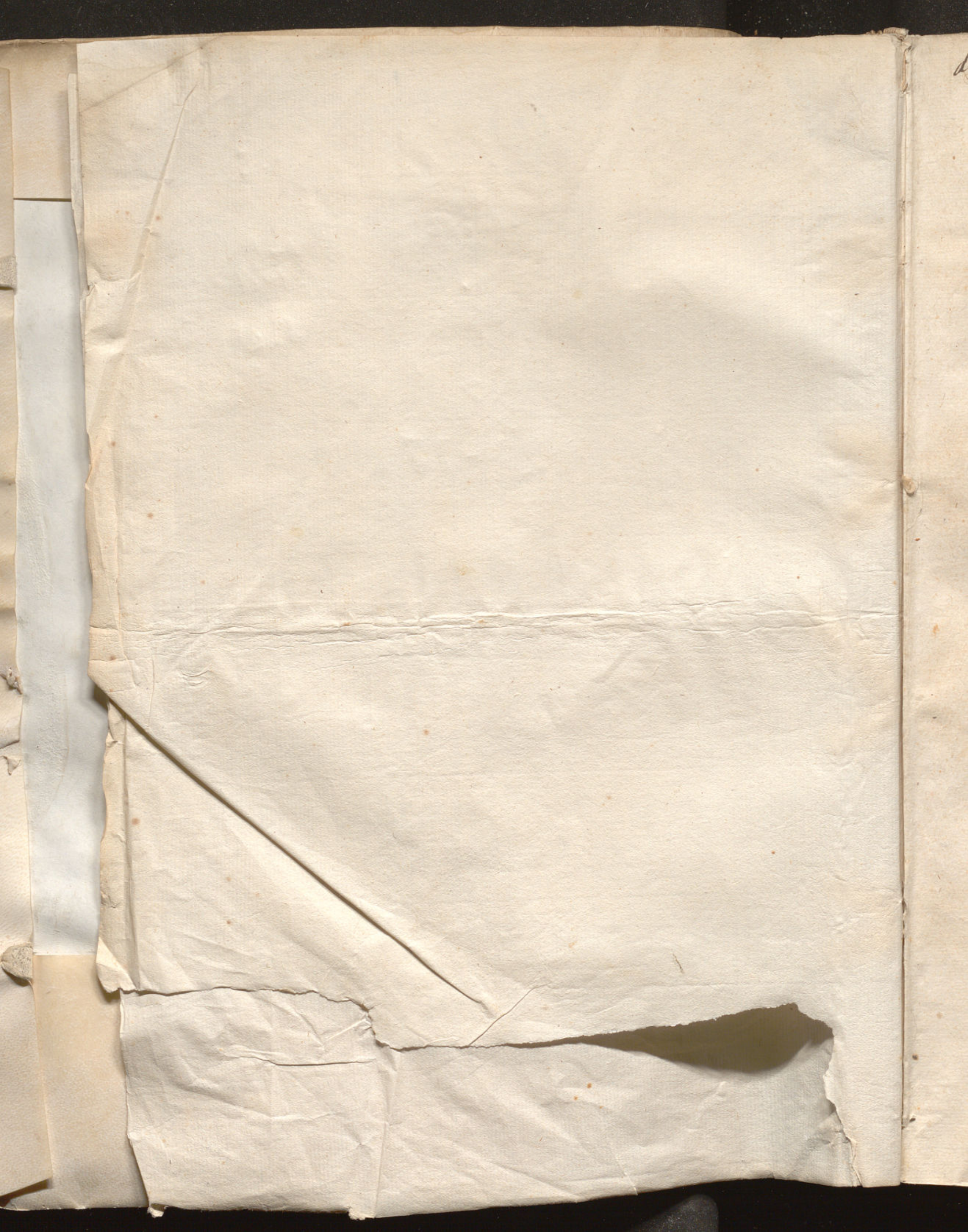

ROMAE, Apud Paulum Bladum impremorem Cameralem.
M. D. LXXX.

del coto de la Campa de Jhs de Jha Ba

Bz - 11323

DECISIONES
SACRAE ROTAE
COMPENDIARIAE

quidem, sed graues, & in foro sæpè
agitata.

Per R.P.D. Achillem de Grassis Nobilissimum Bononiensem, eius-
demq. Rotæ Auditorem præstantissimum, tandemq. Montis
Falisci Episcopum religiosissimum lucubrata.

*Quas ab Auctoris exemplari ei proposito Paulus Granuccius V. I. C. Luca oriundus,
& Prothonotarius Apostolicus, ad communem studiosorum vtilitatem fide-
liter descripsit, ad Decretalium titulos reduxit, atq. Epithomatibus,
rerum summis, varijsque indicibus à pio lectore haud
fortasse despiciendis locupletauit.*

Cum inserto priuilegio etiam pontificio, ne intra decennium sub pœna adhuc ex-
communicationis eo ipso incurrenda ab alijs imprimantur, neque etiam
ad vsum alibi impressæ retineantur, nisi dicti domini
Granuccii propria manu subscriptæ.

ROMAE, Apud Paulum Bladum Impressorem Cameralem.
M. D. LXXX.

del. sig. de. Camp. de. ...
1581 - 1583

SACRAE ROTAE

ROMAE, Apud Paulum Bladum Inuestigatorem Cameralem.
M. D. LXXX.

CARDINALIBVS
SANCTAE ROM. ECCLES.

Illustrissimis, & Reuerendissimis,

Marco Antonio Columnæ,

Io. Baptistæ Castruccio,

Hieronymo à Ruuere,

Euangelistæ Pallotto, &

Alexandro Peretto,

Iuris vtriusq. Prudentum Mæcenatibus

A M P L I S S I M I S.

Paulus Granuccius Officij, grati animi, & obseruantia

ergo.

Labores hos suos forsitan studiosis vtilis, atque pergratos Nuncupat, Dicitq.

† 2 AD

AD LECTOREM.

Si pius es, boni sanè consules, sin Mugius, noli ante quid mali erepare, quàm exemplaria (præsertim Achillis) abstrusa, temporis iniuria penè deleta, & oblitterata inspexeris, & cum his comparaueris. Tunc enim facilè intelliges, quàm immerito theonino eum dente lanies, qui, quæ tibi alioqui nuda penè, & impolita fuissent afferenda, ea ipse pretiosis quasi vestibus ornare, & suis propè coloribus, summis cum vigilijs, impendioque venusta reddere curauit. Quare aureis his peritissimi iurisconsulti Achillis decisionibus libenter vttere, erit nempe quotidianas ob materias creberrimus earum vsus, & omniù ferè iurisperitorum manibus quotidie atterentur. Quas porrò R. P. D. Cæsar adiunxit, adeo concinnas, acutas, & exquisitas esse pro certos habeas vt profiteri, non modo fateri quisque debeat, earum accurata, & diligenti lectione breui se doctum virum, & præstantem euasurum. Illud etiam summo consilio factum est, vt præsupposita (quæ appellant) aptè insererentur, vt negari possit numquàm, incidentem casum fuisse ab his diuersum. ac tandem vt illico in praxi, & theorica Lector instructus potissimum reddatur. Ad extremum hoc quoque, amice lector, monendus es, ne, si quæ typographi incuria errata inciderint, ea Granuccio, qui typis ipse non præfuit, tribuenda putes. Vale.

SIXTVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam. Cum, sicut accepimus, dilectus filius Paulus Granuccius ex Ciuitate Lucana oriundus, iuris vtriusque Doctor, ad communem vsum fori, totiusq. Reipublicæ Christianæ vtilitatem, decisiones bo. mem. Achillis de Grassis iam pridem Palatij Apostolici causarum Auditoris, necnon dilecti filij Cæsaris de Grassis dudum æquæ Auditoris, de consensu existentium Auditorum eiusdem Palatij, & iam relati Achillis hæredum, & dicti Cæsaris in lucem edere, seu eius proprijs impensis imprimi facere intendat, sed vereatur, ne huiusmodi decisiones postea ab alijs sine eius licentia imprimantur, seu ad earum imitationem excudantur, quod in maximum eius præiudicium, & interesse tenderet, & verteretur: Quare nos dicti Pauli indemnitati hac in parte consulere, eumq. peculiari fauore prosequi volentes, Motu proprio, & ex nostra certa scientia eidem Paulo Granuccio, vt iam dictæ decisiones per eum imprimi curandæ à Congregatione nostra Indicis, quæ illas nihil fidei catholicæ, aut bonis moribus contrarium continere censuit, visæ, & recognitæ, per decem annos post earum primam impressionem, seu editionem, à quocunque, seu quibusuis personis, siue ipsius Pauli, aut hæredum, vel successorum suorum, siue ius, aut causam ab eo, vel eis pro tempore habentium licentia imprimi, siue ab ipsis vel alijs vendi, seu in eorum officinis, siue apothecis, seu alibi vbi libet venales, seu vsuales, præterquam quod de voluntate dicti Pauli, eiusq. hæredum, vt supra impressæ, vel imprimendæ, & propria manu dicti Pauli, siue eius hæredum, causamq. habentium in calce dictarum decisionum subscriptæ teneri, aut alias quomodolibet haberi possint, Apostolica auctoritate tenore præsentium cõcedimus, & indulgemus. Inhibentes omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus, tam in Italia, quàm extra existentibus, & præsertim bibliopolis, ac librorum impressoribus, sub excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurren. ac sub quingentorum ducatorum auri de Camera pro vna eidem Camera, & altera denunciatori, seu etiam iudici exequenti, ac reliqua tertia illorum parte Paulo supra dicto, suisq. hæredibus, causamq. habentibus applicandorum, & insuper amissionis typorum, & librorum pœnis, toties, quoties contrauentum fuerit, ne intra dictos decem annos, vt præfertur, numerandos, opus, seu volumen dictarum decisionum vnitum, seu diuisum sine voluntate dicti Pauli, eiusq. hæredum, vt supra, & ab eis causam habentium dictis decem annis durantibus, imprimere, siue ab ipsis, vel alijs præterquam de voluntate & assensu dicti Pauli, & suorum huiusmodi impressa, seu imprimenda etiam per interpositas personas vendere, & venalia, vel ad vsum tenere, habere, vel proponere, nisi & dumtaxat opera, quæ mandato dicti Pauli impressa fuerint, atque per eum, seu ab eo causam habentes in calce librorum huiusmodi subscripta propria eius siue eorum manu fuerint, aut aliàs quomodolibet eadem opera, seu liberos habere audeant, teneant, neque habere præsumant. Mandantes propterea vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, eorumq. Vicarijs seu officialibus in spiritualibus generalibus, nec non in statu temporali ipsius S. R. E. etiam Legatis, Vicelegatis, & Gubernatoribus, vt quoties pro parte dicti Pauli, eiusq. hæredum, seu ab eis causam habentium fuerint requisiti, vel eorum aliquis fuerit requisitus, eis efficacis defensionis prælidio assistentes, præmissa ad omnem eorum requisitionem, contra inobedientes, & rebelles per censuras ecclesiasticas, illas etiam sæpius aggrauando, aliaq. opportuna iuris & facti remedia auctoritate prædicta exequantur, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, sicq. ab omnibus censeri, & ita per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, sublata eis, & eorum cui libet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. irritumque, & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis & cum quibusuis clausulis, & decretis etiam Motu simili, ac alias quomodolibet in contrarium factis, & hæcenus quibusuis concessis, & approbatis. Quibus omnibus etiam si de illis specialis, specifica, indiuidua & ad verbum expressa mentio habenda esset, eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat quo ad dictas decisiones istorum de Grassis, attento dictorum de Grassis consensu specialiter, & expressè etiam de potestatis plenitudine derogamus, cæterisq. in contrarium non obstantibus quibuscumque. Volumus autem, vt super præsentibus literæ etiam per breue nostrum expediri possint, quoddam illarum transumptis, vel exemplis simplicibus, etiam ipsis operibus eodem Paulo mandante, eiusq. hæredibus, & ab eo, seu eis causam habentibus impressis, seu dicto tempore decem annorum durante imprimendis, eadem prorsus fides indubia tam in iudicio, quàm extra adhibeatur, quæ ipsis exemplaribus adhiberetur, si essent exhibita, ostensa, vel formiter producta. Dat. Romæ in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris Die primo Septembris. M. D. LXXXIX. Pontificatus nostri Anno Quinto.

Locus Annuli Piscatoris.

M. Vestrius Barbianus.

FACVL-

VTIT

FACULTAS IMPRIMENDI DECISIONES
huiusmodi ab Auctoribus tradita.

O infra scritto fo à qualunque &c. indubbia fede, come hauendo io per il passato negato à molti, & particolarmente librari il consenso, che si stampassero le mie decisioni, & quelle di Achille mio fratello in gloria, per tema non uscissero fuori così mal corrette, come ne ho viste delle altre: pure ultimamente à preghiere del Signor Oratio Granucci mio molto caro, & anco si per hauere io vista la diligenza, & considerata la intelligenza del Signor Protonotario suo fratello in altre opere, che sotto suo nome sono in luce: con gran prontezza mi contentai più mesi sono (anco promettendo de rato per mio fratello Vesouo, & Nepoti, con i quali sono herede di detto Achille) ch'ei le riuedesse tutte originalmente (come glie le feci consegnare) & le accommodasse à suo gusto di sommarij, indici, & ciò che facesse bisogno, & le facesse stampare à sue sole spese; con prohibitione expressissima, che non douesse accettare altro in compagnia, & particolarmente libraro, & sdossarsi lui da tutta la fatica, perche essendo questo mestiero geloso, mi fidai di lui solo, & non d'altri, & mi compiacqui, ch'ei se ne impetrasse il Motu proprio da Nostro Signore priuatiuè ad alios. & in fede &c. ho fatto fare la presente, la quale sarà sottoscritta di mia propria mano. In Roma questo di 15. Settembre 1589.

Cas. de Grassis Rotæ Auditor, & Proton. Apost. manu propria affirmo vt sup. &c.

Locus ✕ Sigilli.

TITVLORVM ELENCHVS.

A		His quæ fiunt à maiore		R	
Apostatis.	pag. 134	parte capituli.	106	Rebus ecclesiæ non alie-	
Appellationibus.	81			nandis.	10
C		I		Regularibus.	118
Causa possessionis & pro-		In integrum restitutione.	32	Renunciacione	15
prietatis.	38	Iniurijs, & dano dato.	142	Rerum permutatione.	110
Clandestina desponsatio--		Iudicijs.	35	Rescriptis.	8
ne.	124	Iureiurando.	73	Restitutione spoliatorum.	
Concessione præbende.	203	Iure patronatus.	118	pag.	40
Confelsis.	58	L		S	
Constitutionibus.	1	Locato, & conducto.	108	Sententia, & re iudicata.	77
Consuetudine.	14	O		Sententia excommunica-	
D		Officio delegati.	20	tionis.	143
Decimis.	114	Officio legati.	22	Simoniam.	131
Dilationibus.	36	Officio ordinarij.	22	Solutionibus.	111
Dolo, & contumacia.	48	Officio vicarij.	19	Sponsalibus & matrimo-	
Donationibus.	111	P		nio.	124
E		Pactis.	24	Supplenda negligentia præ-	
Electione.	15	Pœnis.	143	latorum.	18
Emptione, & venditione.	107	Præbendis.	93	T	
pag.	107	Præscriptionibus.	75	Testamentis.	111
Exceptionibus.	73	Præsumptionibus.	72	Testibus.	68
F		Priuiligijs.	135	V	
Ferijs.	38	Probationibus.	60	Verborum significacione.	
Fide instrumentorum.	70	Procuratoribus.	25	pag.	145
Filijs presbyterorum.	18	Q		Vt lite pendente.	54
H		Qui filij sint legitimi.	125		
Hæreticis.	134	Qui matrimonium accu-			
		sare possunt.	131		

INDEX REGVLARVM CANCELLARIAE, QVAS INSE- quentes Achillis Decisiones declarant.

Augere non possit vltra ter-		Indultorum Cardinalium	sum.	158	
tiam.	pag. 158	modificatoria.	158	Super reg. in genere.	146
Certo modo.	155	Infirmis resignantibus.	147	Surrogandis colligantibus.	147
Gratiarum reuocatoria.	160	Mutationibus.	161	Triennali.	148
Impetratione per obitum		Pensionibus.	161	Valore.	156
familiaris Cardinalium		Publicandis.	153	Vnionum reuocatione.	152
pag.	148	Reseruatoria octo men-			

INDEX DECISIONVM R. P. D.

Achillis de Grassis super Regul. Canc. ordine,
 quo manuscripta circumferebantur, quae
 incipiunt ordine infra scripto.

1 Regula vltima.	395	20 Restitutio.	385
2 Eandem regulam.	396	21 Reg. reuocatoria.	411
3 Tenuerunt Domini.	397	22 Fuit resolutum.	401
4 Reg. de triennali.	380	23 Valore expresse.	402
5 Reg. de triennali.	378	24 In vna Concheñ.	403
6 Reg. de triennali.	381	25 Reg. de mutationibus.	412
7 Reg. de publicandis.	389	26 Reg. de infirmis.	376
8 Voluerunt Domini.	390	27 Reg. de impetrantibus.	398
9 Reg. de publicandis.	391	28 Reg. certo modo.	399
10 Illa verba.	392	29 Eandem regulam.	400
11 In eadem fuit.	393	30 Reg. referuatoriam.	405
12 Reg. reuocatoria.	388	31 Reg. de triennali.	386
13 Reg. Pauli.	408	32 Reg. de publicandis.	394
14 Alia Reg.	409	33 Interrogatus fuerat.	387
15 Reg. moderatoria.	410	34 Quid si Cardinalis.	378
16 Reg. de surrogandis.	377	35 Reg. quod vigore.	404
17 Pontifex prorogauerat.	382	36 Reg. Modificatoria.	406
18 Procuratoris constitutio.	383	37 In eadem etiam.	407
19 Quia sepe.	384		

ORDO DECISIONVM A CHILLIS PROVT MANVSCRI-
ptæ circumferbantur, & quemadmodum hodie sunt collocatæ.

Appellatione.

- 1 Appellationi quatenus contra. de appell. decis. 1. aliàs 227.
- 2 Appellatio sine scriptis. de appell. decis. 2. aliàs 228.
- 3 Appellatio extraiudicialis. de appell. 3. aliàs 229.
- 4 Appellatio est de appendicijs. de appell. 4. aliàs 230.
- 5 Appellatio extraiudicialis. de appell. 5. aliàs 231.
- 6 Appellatione friuolam. de appell. 6. aliàs 232.
- 7 Appellans committens. de appell. 7. aliàs 233.
- 8 Appellauerunt quidam in vna. de appell. 8. aliàs 234.
- 9 Appellatio procuratoris requirit. de appell. 9. aliàs 235.
- 10 Appellatio procuratoris asserentis. de appell. 10. aliàs 236.
- 11 Dubium Fastoli. 37. de appell. 11. aliàs 237.
- 12 Appellationem esse. de appell. 12. aliàs 238.
- 13 Appellans à secunda. de appell. 13. aliàs 239.
- 14 Petebat Ioannes. de appell. 14. aliàs 240.
- 15 Dubitabatur etiam. de appell. 15. aliàs 241.
- 16 Tandem cum Domini. de appell. 16. aliàs 242.
- 17 In eadem etiam. de appell. 17. aliàs 243.
- 18 Effectus appellationis. de appell. 18. aliàs 244.
- 19 Appellationi renunciatū. de appell. 19. aliàs 245.
- 20 Appellationi in possessorio. de appell. 20. aliàs 246.

Attentatis.

- 21 Attentata licet. de appell. 23. aliàs 249.
- 22 Attentata tenuerunt. de appell. 24. aliàs 250.
- 23 Attentata reuocantur. de appell. 23. aliàs 251.
- 24 Attentatorum causa. de appell. 26. aliàs 252.
- 25 Attentata voluerunt Domini esse. de appell. 25. aliàs 253.
- 26 Attentata voluerūt Domini numquam. de appell. 26. aliàs 254.
- 27 Attentata ex stylo Rotæ. de appell. 29. aliàs 255.
- 28 Attentata post sententiam. de appell. 30. aliàs 256.
- 29 Attentata reuocanda. de appell. 31. aliàs 257.
- 30 Attentata voluerunt Domini. de appell. 32. aliàs 258.
- 31 Attentata noluerunt esse. de appell. 33. aliàs 259.
- 32 Attentata voluerunt esse. de appell. 34. aliàs 260.
- 33 Attentata dixerunt Domini. de appell. 35. aliàs 261.
- 34 Attentasse illum noluerunt Domini. de appell. 36. aliàs 262.

Absolutio.

- 35 Absolutus fuit. de dol. & cont. 2. aliàs 132.

Actore.

- 36 Actor erat possessor. de appell. 22. aliàs 248.

Apostasia.

- 37 Fuit dubitatum in vna. de apost. vnica. aliàs 346.

Beneficio.

- 38 Beneficium manuale. de præb. 8. aliàs 271.
- 39 Licet beneficia manualia. de præb. 9. aliàs 272.
- 40 Consuetudinem optandi. de consuetud. vnica. aliàs 35.
- 41 Citatio de pupillo. de dol. & cont. 3. aliàs 133.
- 42 Citationis defectus. de dol. & cont. 4. aliàs 134.
- 43 Citatione p proclama. de dol. & cont. 5. aliàs 135.
- 44 Citationem per proclama. de dol. & cont. 6. aliàs 136.
- 45 Citationem præsumptam. de dol. & cont. 6. aliàs 137.
- 46 Quod fuit supradictum. de dol. & cont. 8. aliàs 138.
- 47 Citatio non arctat. de dol. & cont. 9. aliàs 139.
- 48 Citationem continere. de dol. & cont. 10. aliàs 140.
- 49 Citationem quam notarius asseritur. de dol. & cont. 12. aliàs 142.
- 50 Citatio quam dixit. de dol. & cont. 11. aliàs 141.
- 51 Citatio noua requiritur. de dol. & cont. 13. aliàs 143.
- 52 Citationem non bene. de dol. & cont. 14. aliàs 144.
- 53 Citationis executionem. de dol. & cont. 15. aliàs 145.
- 54 Citatio licet forte. de dol. & cont. 16. aliàs 146.
- 55 Citatione pro bona. de dol. & cont. 17. aliàs 147.
- 56 Citatio fuit iudicata. de dol. & cont. 18. aliàs 148.
- 57 Citationem que erat. de dol. & cont. 19. aliàs 149.

Commissione.

- 58 Per commissionem. de rescript. 2. aliàs 18.
- 59 Commissio contra. de rescrip. 3. aliàs 19.
- 60 Commissio sine. de rescrip. 4. aliàs 20.
- 61 Commissio causæ. de rescript. 5. aliàs 21.
- 62 Commissio in qua. de rescrip. 6. aliàs 22.
- 63 Commissionis vigore. de rescript. 7. aliàs 23.
- 64 Commissio auocatoria. de rescrip. 8. aliàs 24.
- 65 Commissio in qua narrata. de rescrip. 9. aliàs 25.
- 66 Commissa causa &. de rescrip. 10. aliàs 26.
- 67 Commissionem auocatoriam. de rescrip. 11. aliàs 27.
- 68 Commissio in qua. de rescrip. 12. aliàs 28.
- 69 In vna Salernitana. de rescrip. 13. aliàs 29.
- 70 Commissa causa appellationis. de rescrip. 14. aliàs 30.

I N D E X

- 71 Commissa causa appellationis nullitatis. de rescrip. 15. aliàs 31.
 72 Quicquid sit in commissione. de rescrip. 17. aliàs 33.
 73 Commissa causa contra. de rescrip. 18. aliàs 34.
 74 Celsio bonorum. de re iud. 13. aliàs 225.

Confessione.

- 75 Confessio mulieris. de confes. 1. aliàs 160.
 76 Confessionem quæ. vt lit. pend. 2. aliàs 161.
 77 Confessionem coadiutoris. de cōfefs. 3. aliàs 162.
 78 Confessio erat facta. de confes. 4. aliàs 163.
 79 Confessio ab vno. de confes. 5. aliàs 164.

Confirmationibus.

- 80 Confirmatio apostolica. de priuil. 4. aliàs 356.

Capitulo.

- 81 Vocem in capitulo. de his quæ fiunt à maior. par. cap. 1. aliàs 290.
 82 Capitulum enumeratis. de his, quæ fi. a mai. par. cap. 2. aliàs 291.

Constitutione.

- 83 Constitutionem consilij. de const. 1. aliàs 1.
 84 Statutum habilitauerat. de constit. 2. aliàs 2.
 85 Extrauagans Pauli. de constit. 3. aliàs 3.
 86 Bulla archiepis. de constit. 4. aliàs 4.
 87 Statutum prohibens. de constit. 5. aliàs 5.
 88 Statutum Vrbs. de constit. 6. aliàs 6.
 89 Statutum prædictum. de constit. 7. aliàs 7.
 90 Statutum quod. de constit. 8. aliàs 8.
 91 In eadem 15. Maij. de constit. 9. aliàs 9.
 92 Item in eadem. de constit. 10. aliàs 10.
 93 In eadem causa 29. martij. de constit. 11. aliàs 11.

Collationibus.

- 94 Episcopus qui. de concess. præb. 1. aliàs 282.
 95 Collationem in qua. de concess. præb. 2. aliàs 283.
 96 Clausula, omni meliori modo. de verb. signif. vni. ca. aliàs 373.

Compulsore.

- 97 Compulsorem non debere. de offic. deleg. 3. aliàs 54.

Coadiutore.

- 98 Coadiutorem tenuerunt. de reb. eccles. non alien. vnic. aliàs 292.

Clandestina desponsatione.

- 99 Clandestinum matrimonium. de clãdest. despons. 1. aliàs 328.

Collegio.

- 100 Collegium noluerunt. de præb. 10. aliàs 273.

Constitutione.

- 101 Constitutū haberi. de empt. & vendi. 1. aliàs 293.
 102 Constitutum factum. de restit. spol. 18. aliàs 123.

Dispensatione.

- 103 Dispensatio ad beneficium. de concess. præbend. 3. aliàs 284.
 104 Dispensationē Domini. de præsumpt. 1. aliàs 197

- 105 Dispensatus erat. de concess. præben. 4. aliàs 285.
 106 Dispensationem annullarunt Domini. de fil. pref. byt. 2. aliàs 48.

Diuisione.

- 107 Diuisionem quæ. de præsumpt. 2. aliàs 198.

Dignitatibus.

- 108 Dignitas in. de præb. 11. aliàs 274.

Dilationibus.

- 109 Dilationes ad partes. de dilat. 1. aliàs 94.
 110 Dilationes ad partes. de dilat. 2. aliàs 95.
 111 Dilationes in summarijs. de dilat. 3. aliàs 96.

Dolo, & contumacia.

- 112 Contumacem verum. de dol. & cont. 1. aliàs 131.

Decimis.

- 113 Illam opinionem. de dec. 1. aliàs 306.
 114 In eadem alia. de dec. 2. aliàs 307.
 115 Decimarum prædialium. de dec. 3. aliàs 308.
 116 In illa questione. de dec. 6. aliàs 311.
 117 Decimarum concessionem. de dec. 4. aliàs 309.
 118 Decima ita. de dec. 5. aliàs 310.

Decreto.

- 119 Decretum in alienationibus. de prob. 3. aliàs 167
 120 Decretum in alienationibus. de præsumpt. 3. aliàs 199.
 121 Item dixerunt. de præsumpt. 4. aliàs 200.
 122 Decretum irritans. de restit. spol. 13. aliàs 118.
 123 Decretum in contractu. de præsumpt. 4. aliàs 200

Dote.

- 124 Dotis lucrum. de constit. 12. aliàs 12.
 125 Dote promissa. de constit. 13. aliàs 13.
 126 Lucrum quod. de constit. 14. aliàs 14.

Distributionibus quotidianis.

- 127 Distributiones. de præb. 12. aliàs 275.

Donationibus.

- 128 Donatio fuerat. de donatio. vnic. aliàs 300.

Episcopo.

- 129 Episcopus solus. de offic. ordin. 2. aliàs 57.

Exemptione.

- 130 Exemptio plena. de priuil. 14. aliàs 360.
 131 Ex hac differentia. de priuil. 15. aliàs 361.
 132 Exemptione commissa. de priuil. 16. aliàs 362.

Exceptione.

- 133 Exceptiones. de exceptio. 4. aliàs 206.

Executore.

- 134 Executor potest. de præscrip. 5. aliàs 212.

Expensis.

- 135 Expensæ debent. de re iud. 14. aliàs 226.

Eiuctionibus.

- 136 In materia. de empt. & vend. 2. aliàs 294.

ORDIN. DECIS.

Executione sententiæ.

137 Executioni sententiæ. de præscript. 5. aliàs 212.

Fructibus.

- 138 Fructus soluendi. de rest. spol. 19. aliàs 124.
 139 Fructus perceptos in eo. de rest. spol. 20. aliàs 125
 140 Fructus perceptos in quibus. de rest. spol. 21. aliàs
 126.
 141 Fructus erant referuati. de renunc. 3. aliàs 40.
 142 Fructuum perceptorū. de rest. spol. 22. aliàs 127.
 143 Fructuum post sententiā. de rest. spol. 13. aliàs
 121.

Familiaritate.

- 144 Familiaritas ad. de prob. 4. aliàs 168.
 145 Familiarem non. de præb. 13. aliàs 276.

Filijs presbyterorum.

146 Bullam Clementis. de fil. presbyt. 1. aliàs 47.

Filio, & filiatione.

147 Filius natus. qui fil. sint legit. 1. aliàs 331.

Ferijs.

148 In possessorio. de fer. vnica. aliàs 100.

Fide instrumentorum.

- 149 Omiserat notarius. de fid. instr. 1. aliàs 192.
 150 Quicquid sit. de rescrip. 17. aliàs 33.
 151 Instrumentum antiquum. de fid. instr. 3. aliàs
 194.
 152 Noluerunt Domini. de fid. instr. 4. aliàs 195.

Gratijs.

- 153 Gratiam, si neutri. de præb. 14. aliàs 277
 154 Gratia expectatiua. de concess. præb. 7. aliàs 288.
 155 Gratia, si neutri, licet. de præb. 15. aliàs 278.
 156 Gratia, si neutri, erat. de præb. 16. aliàs 279.
 157 Gratia expectatiua. de concess. præb. 7. aliàs 288.

Habilitate

158 Habilitates auctoris. de probat. 5. aliàs 169.

Hæreticis.

159 Hæreticus quidam. de hæret. vnica. aliàs 345.

Iure patronatus.

- 160 Ius patronatus laicorū. de iu. patr. 1. aliàs 314.
 161 Iuris patronatus. de iu. patr. 9. aliàs 322.
 162 Fuit dubitatum. de caus. poss. & propr. 5. aliàs 105
 163 Ius patronatus probatur. de iu. patr. 4. aliàs 317.
 164 In vna lucana. de iu. patr. 8. aliàs 315.
 165 Ius patronatus ex. de iu. patr. 7. aliàs 320.
 166 Ius patronatus cōpetebat. de iu. patr. 9. aliàs 322.
 167 Licet ius patronatus. de iu. patr. 10. aliàs 323.

Inhibitione.

168 Inhibitione subsecuta. de appell. 37. aliàs 263.

Inuentario.

169 Fuit dubitatum. de loca. & cond. 1. aliàs 195.

Iniurijs, & damno dato.

170 Fuit dubitatum. de iniur. vnica aliàs 365.

Iureiurando.

171 Periurius. de iureiur. 1. aliàs 201.

172 Iuramentum per horrescentiæ. de iureiur. 2. aliàs
 202.

173 In eadem dixerunt. de iureiur. 3. aliàs 203.

Legitimatione.

- 174 Legitimatione de spurio. qui fil. sint legit. 2. aliàs
 332.
 175 Legitimādi potestas. qui fil. sint legit. 3. aliàs 333.
 176 In eadem fuit. qui fil. sint legit. 4. aliàs 334.
 177 In eadem magis. qui fil. sint legit. 8. aliàs 338.
 178 Legitimationem. qui fil. sint legit. 7. aliàs 335.
 179 Legitimationem in qua. qui fil. sint legit. 6. aliàs
 336.
 180 In eadem cum die. qui fil. sint legit. 8. aliàs 338.

Lite.

- 181 Lis sicut. vt lit. pen. 1. aliàs 150.
 182 Litem introductam. vt lit. pen. 2. aliàs 151.
 183 Decisiones Cassador. vt lit. pen. 3. aliàs 152.
 184 Litigiosum beneficium. de præb. 17. aliàs 280.
 185 Lis inter capitulum. vt lit. pen. 4. aliàs 153.
 186 In eadem etiam. vt lit. pen. 5. aliàs 154.
 187 Lite pendente. vt lit. pen. 6. aliàs 155.
 188 Decis. Cassadori. vt lit. pen. 7. aliàs 156.
 189 Mortuo actore. vt lit. pen. 8. aliàs 157.
 190 Litem extinctam. vt lit. pen. 9. aliàs 158.
 191 Litis desertio. vt lit. pen. 10. aliàs 159.
 192 Lis inducta. vt lit. pen. 11. aliàs 160.

Legato.

193 Legatum domus. de testam. 4. aliàs 304.

Legatis, & Nuncijs.

194 Legati siue. de offic. leg. vnica aliàs 55.

Literis.

- 195 Literis Episcopi dispensatis. de prob. 6. aliàs 170
 196 Literis Episcopi etiam. de prob. 7. aliàs 171.
 197 literis Ordinarij. de prob. 7. aliàs 171.
 198 literas etiam. de præben. 18. aliàs 281.
 199 Quod literis. de prob. 8. aliàs 172.
 200 Literis Ordinarij. de prob. 9. aliàs 173.

Locati.

201 Fuit dubitatum. de loc. 295.

Motu proprio.

202 Motus proprius. de renunciat. 3. aliàs 29.

Mandatis.

- 203 Mandatum primum. de procur. 14. aliàs 74.
 204 Mandatum contra. de procur. 15. aliàs 75.
 205 Mandatum ad acceptandum. de procur. 16. aliàs
 76.
 206 Mandatum erat. de procur. 17. aliàs 77.
 207 Sapissimè dubitabatur. de procur. 18. aliàs 78.

Monacho.

208 Monachus licet. de regul. vnic. aliàs 313.

Monitorio.

- 209 Monitorium sine de sent. excomm. 5. aliàs 371.
 210 Et in vna Abrucien. de sent. excom. 6. aliàs 372.

Nullitate.

211 Nullitas etiam. de constit. 15. aliàs 15.

212 Statutum quod, de constit. 16. aliàs 16.

Naturalibus liberis.

213 Filius natus, qui fil. sint legit. 1. aliàs 331.

Officijs.

214 Officia etiam, de elect. 1. aliàs 36.

Officio Ordinarij.

215 Ordinarius collator, de offic. ordin. 1. aliàs 56.

Officio delegati.

216 Delegationem licet, de offic. deleg. 1. aliàs 52.

217 Licet iudex, de offic. deleg. 2. aliàs 53.

Officio Vicarij.

218 Episcopus Casalen, de offic. vic. 1. aliàs 49.

Professione.

219 Professionem, de prob. 1. aliàs 175.

Priuelegijs.

220 Priuelegium alternatiue, de priuil. 1. aliàs 347.

221 Derogatio indultorum, de priuil. 2. aliàs 348.

222 Priuelegia concessa, de priuil. 3. aliàs 349.

223 Priuelegium clausulae, de priuil. 4. aliàs 349.

224 Indultum Cardinalis, de priuil. 5. aliàs 350.

225 Priuelegium concessa, de priuil. 6. aliàs 351.

226 Indultorum Cardinalis, de priuil. 7. aliàs 352.

227 In eadem etiam, de priuil. 8. aliàs 353.

228 Secretarij in, de priuil. 9. aliàs 354.

229 Ista decisio, de priuil. 10. aliàs 355.

230 Indultum Cardinalis, de priuil. 11. aliàs 356.

231 Priuelegium concessum, de priuil. 12. aliàs 357.

232 Indultum habens, de priuil. 13. aliàs 358.

233 Priuelegium Pauli, de priuil. 14. aliàs 359.

Præbendis.

234 Prouisio beneficij, de præb. 1. aliàs 264.

235 Noua prouisio, de præb. 2. aliàs 265.

236 Collatio beneficiorum, de præb. 3. aliàs 266.

237 Archiepiscopus Thol, de præb. 4. aliàs 267.

238 Secunda dubitatio, de præb. 5. aliàs 268.

239 Tertium dubium, de præb. 6. aliàs 269.

240 Expectatiua, de præb. 7. aliàs 270.

241 Dignitate, de præb. 8. aliàs 271.

242 Nouam prouisionem, de præb. 7. aliàs 270.

Procuratoribus.

243 Procurator solus, de procur. 1. aliàs 61.

244 Procuratore ad, de procur. 2. aliàs 62.

245 Procuratorem ad, de procur. 2. aliàs 62.

245 Procuratore etiam, de procur. 3. aliàs 63.

246 Procurator cum potestate, de procur. 4. aliàs 64.

247 Monachus cum, de procur. 5. aliàs 65.

248 Procurator qui, de procur. 6. aliàs 66.

249 Procuratorem qui, de procur. 7. aliàs 67.

250 Procuratorem in, de procur. 8. aliàs 68.

251 Procuratorem Domini, de procur. 9. aliàs 69.

252 Constituerat Sebastianus, de procur. 10. aliàs 70.

253 Mandatum ad causas, de procur. 11. aliàs 71.

254 Pro reuocatione, de procur. 12. aliàs 72.

255 Procuratorem Dominum, de procur. 13. aliàs 73.

Præscriptione.

256 Præscriptio statutaria, de præscrip. 1. aliàs 208.

257 Præscribere posse, de præscrip. 2. aliàs 209.

258 Filium posse, de præscrip. 3. aliàs 210.

259 In eadem etiam, de præscrip. 4. aliàs 211.

260 Præscriptionem, de præscrip. 5. aliàs 212.

Possessione, & proprietate.

261 Possessio capta, de caus. poss. & propriet. 1. aliàs 101.

262 Possessionem voluerunt, de caus. poss. & propr. 3. aliàs 102.

263 Possessionem per, de caus. poss. & propr. 3. aliàs 103.

264 Possessionem quæ, de caus. poss. & propr. 4. aliàs 104.

265 Fuit dubitatum, de caus. & poss. & propr. 5. aliàs 105.

Promoto.

266 Promotus ad Episcopatum, de elect. 2. aliàs 37.

267 Profana tenuerunt, de iu. patr. 1. aliàs 224.

Præsentatione.

268 Præsentatio intelligitur, de iu. patr. 12. aliàs 325.

Pensionibus.

269 Pensionem impositam, de pens. 1. aliàs 413.

270 Pensionem dicens, de pens. 2. aliàs 414.

271 Pensionem licet, de pens. 3. aliàs 415.

272 Agebatur propter, de pens. 4. aliàs 416.

273 Fuit dubitatum, de pens. 5. aliàs 417.

274 Clausula sine, de pens. 6. aliàs 418.

275 Dixi supra in 1, de pens. 7. aliàs 419.

276 Translationem, de pens. 8. aliàs 420.

277 Pensionem validam, de pens. 9. aliàs 421.

278 Pensionarius, de pens. 10. aliàs 422.

279 Pensio quam, de pens. 11. aliàs 423.

280 Tentum est, de pens. 12. aliàs 424.

281 In vna Tullen, de pens. 13. aliàs 425.

Pactis.

282 Reperiebatur, de pact. 1. aliàs 58.

283 Concordia, de pact. 2. aliàs 59.

Pœnis.

284 Pœna priuationis, de pœn. vnica aliàs 366.

Probationibus.

285 Doctrina communis, de prob. 1. aliàs 165.

286 Dubitatum fuit, de prob. 2. aliàs 166.

Prærogatiuis.

287 Prærogatiuam, de priuil. 17. aliàs 363.

288 Prærogatiua, de priuil. 18. aliàs 364.

289 In qua etiam, de priuil. 19. aliàs 365.

Processu.

290 Processum per contradictas, de re iud. 12. aliàs 224.

Qualitate.

291 Qualitas, de prob. 12. aliàs 176.

292 Fratres volebant, qui matrim. accus. poss. vnic. aliàs 339.

Restit.

O R D I N. D E C I S.

Restit. in integr.

- 293 Restitutionis. de restit. in integr. 1. aliàs 79.
- 294 In eadem fuit. de restit. in integr. 2. aliàs 80.
- 295 Pro restitutione. de restit. in integr. 3. aliàs 81.
- 296 Hanc decisionem. de restit. in integr. 4. aliàs 82.
- 297 In causa restitutionis. de restit. in int. 5. aliàs 83.
- 298 Restitutionem in integr. de restit. in integr. 6. aliàs 84.
- 299 Restitutiōe in integ. de restit. in integ. 7. aliàs 85.
- 300 Titulum. c. si sepius. de restit. in integr. 8. aliàs 86.
- 301 In eadem tenuerunt. de restit. in integr. 9. aliàs 87.
- 302 Restitutionem in integr. de restit. in integr. 10. aliàs 88.
- 303 Restitutionem minori. de restit. in integ. 11. aliàs 89.

Restitutione spoliatione.

- 304 Titulus coloratus ad obtinendum. de rest. spol. 1. aliàs 106.
- 305 Titulus coloratus ad restitutionem. de rest. spol. 2. aliàs 107.
- 306 Quidam Rector. de rest. spol. 3. aliàs 108.
- 307 Titulus coloratus. de restit. spol. 4. aliàs 109.
- 308 Restitutionem in. de restit. spol. 5. aliàs 110.
- 309 Restitutionem voluerunt. de rest. spol. 6. aliàs 111.
- 310 Spoliato qui. de rest. spol. 7. aliàs 112.
- 311 Titulum coloratum. de rest. spol. 8. aliàs 113.
- 312 Titulum coloratum. de rest. spol. 9. aliàs 114.
- 313 Renunciāns. de rest. spol. 10. aliàs 115.
- 314 Resignatione facta. de restit. spol. 11. aliàs 116.
- 315 Regula supra facta. de rest. spol. 12. aliàs 117.
- 316 Decretum irritans. de rest. spol. 13. aliàs 118.
- 317 Decretum in resign. de rest. spol. 14. aliàs 119.

Renunciatione.

- 318 Concessum. de renunc. 7. aliàs 44.
- 319 Resignans reseruauerat. de renunc. 8. aliàs 45.

Remissoria.

- 320 Remissoriam sine. de dilat. 4. aliàs 97.
- 321 Remissoria obtenta. de dilat. 5. aliàs 98.
- 322 Remissoria in causa. de dilat. 6. aliàs 99.

Resignatione.

- 323 Resignatio erat. de renunc. 4. aliàs 41.

Recufatione iudicis.

- 324 Processus. de except. 1. aliàs 203.
- 325 Quando sunt. de except. 2. aliàs 204.
- 326 Processum. de except. 3. aliàs 205.

Reintegrationem spoliatorum.

- 327 Remedium canonis. de restit. spol. 15. aliàs 120.
- 328 Negociorum gestorum. de rest. spol. 16. aliàs 121.
- 329 Tritissimum. de rest. spol. 18. aliàs 122.

Regressus.

- 330 Regulam Adriani. de renunc. 5. aliàs 42.
- 331 Regressum voluerunt. de renunc. 6. aliàs 43.
- 332 Dubitatum fuit. de renunc. 7. aliàs 44.

Rescriptis.

- 333 Obtinuerat Carolus. de rescript. 1. aliàs 17.

Rerum permutatione.

- 334 Resignanti simpliciter. de rer. permu. 1. aliàs 297.
- 335 Permutatio est. de rer. permu. 2. aliàs 298.

Sententia & re iudicata.

- 336 Sententia contra. de re iud. 1. aliàs 213.
- 337 Clementinam. de re iud. aliàs 114.
- 338 Sententia lata. de re iud. 3. aliàs 215.
- 339 Sententia confirmans. de re iud. 4. aliàs 216.
- 340 Sententia beneficium. de re iud. 5. aliàs 217.
- 341 Sententia quę. de re iud. 6. aliàs 218.
- 342 Sententiam validam. de re iud. 7. aliàs 219.
- 343 Fuerant latae. de re iud. 8. aliàs 220.
- 344 Sententia lata per. de re iud. 9. aliàs 221.
- 345 Sententia lata contra. de re iud. 10. aliàs 222.
- 346 Idem per omnia. de re iud. 11. aliàs 223.
- 347 Sententia fuerat. de re iud. 12. aliàs 224.

Solutionibus.

- 348 Consignationem. de solut. vnic. aliàs 299.

Sententia excommunicationis.

- 349 Licet sententia. de sent. excom. 1. aliàs 367.
- 350 Excommunicationis. de sent. excom. 2. aliàs 268.
- 351 Sententiam censurarum. de sent. excom. 3. aliàs 269.
- 352 Licet excommunicatus. de sent. excom. 4. aliàs 270.

Statu beneficij.

- 353 Status beneficij. de iu. patr. 13.

Simonia.

- 354 Simonia. de simon. 1. aliàs 340.
- 355 Simoniacus. de simon. 2. aliàs 341.
- 356 Simoniam noluerunt. de simon. 3. aliàs 342.
- 357 Simoniacam. de simon. 4. aliàs 343.
- 358 Simoniacam noluerunt. de simon. 5. aliàs 344.

Supplenda negligentia praelatorum.

- 359 Tenuerunt Domini. de suppl. negl. praelat. vnica aliàs 46.

Stylo.

- 360 Stylus Rotæ. de iud. 1. aliàs 89.

Successore in beneficio.

- 361 Successorem in. de rest. spol. 24. aliàs 129.

Sponsalibus.

- 362 S. questratio. de spons. vnic. aliàs 327.
- 363 Licet matrimonium. de clandest. de spons. 3. aliàs 330.

Supplicationibus.

- 364 Supplicationem. de prob. 13. aliàs 177.

Surrogatus.

- 365 Die 1. Decemb. de restit. spol. 25.

Testamentis.

- 366 Testamentum. de testam. 1. aliàs 301.
- 367 Substitutio. de testam. 2. aliàs 302.

Terminis.

- 368 Termini per. de iud. 2. aliàs 90.
- 369 Termini in vna. de iud. 3. aliàs 91.
- 370 In eadem fuit. de iud. 4. aliàs 92.

I N D E X.

Tutoribus, & curatoribus.

371 Curator licet. de testam. 4. aliàs 281.

Testibus.

372 Testes parte. de testib. 1. aliàs 189.

373 Opposuerat. de testib. 2. aliàs 190.

374 Testis vnus. de testib. 3. aliàs 191.

Titulo.

375 Titulum antecessoris. de prob. 14. aliàs 178.

376 Titulum coloratum. de restit. spol. 8. aliàs 113.

377 Titulum coloratum voluerunt. de prob. 15. aliàs 179.

378 Titulum suum. de prob. 17. aliàs 181.

379 Titulum coloratum. de prob. 16. aliàs 180.

Tertius.

380 Tertius non attentat. de excep. 4. aliàs 206.

381 Tertius potest. de excep. 5. aliàs 207.

382 Tertius qui. de prob. 21. aliàs 185.

383 Tertius comparens. de iudic. 5. aliàs 93.

384 Et cum alia. de excep. 6. aliàs 208.

385 In eadem per. de in integr. est 8. aliàs 95.

386 Tutum accessum. de prob. 22. aliàs 186.

Variatione.

387 Variationem. de pens. 13. aliàs 425.

388 Variationem admiserunt. de concess. præb. 8. aliàs 289.

Vicariis.

389 Vicarius de offic. vicar. 2. aliàs 50.

390 Communis opin. de offic. vicar. 3. aliàs 51.

Valore.

391 Valor secundum taxam. de prob. 23. aliàs 187.

392 Valor secundum Sarnen. de prob. 24. aliàs 188.

F I N I S.

INDEX DECISIONVM ACHILLIS DE GRASSIS

Rotæ Auditoris.

A

ABSOLVTVS fuit. 132. de dol. cont. 2.

Actor erat. 248. de appell. 22.

Agebatur propter. 416. de pens. 4.

Fuit dubitarum corâ me. 417. de pens. 5.

Alia reg. modificatiua. 100. super reg. modif. indult. 4. aliàs 14.

Alia rament. 321. de iu. patr. 8.

Alia die fuit. 315. de clandest. de spons. 2.

Appellans à. 2139. de appell. 1.

Appellans committens. 133. de appell. 7.

Appellatio extraiudicialis. 19. de appell. 3.

Appellatio extraiudicialis. 231. de appell. 5.

Appellationem esse. 138. de appell. 12.

Appellationem friuolam. 232. de appell. 6.

Appellationi in possessório. 146. de appell. 20.

Appellatio procuratoris. 35. de appell. 9.

Appellatio procuratoris. 216. de appell. 10.

Appellationi quatenus. 17. de appell. 1.

Appellationi renunciatum. 145. de appell. 19.

Appellationi renunciatum. 147. de appell. 21.

Appellatio sine. 228. de appell. 2.

Appellauerat quidam. 214. de appell. 3.

Archiepiscopus Tholeranus. 167. de præb. 4.

Attentasse illū noluerūt. 262. de appell. 36.

Attentasse noluerunt. 261. de appell. 36.

Attentata dixerunt. 261. de appell. 37.

Attentata ex stylo. 255. de appell. 19.

Attentata licet. 249. de appell. 23.

Attentata noluerunt. 254. de appell. 38.

Attentata noluerunt. 159. de appell. 37.

Attentata post. 255. de appell. 10.

Attentata reuocanda. 257. de appell. 38.

Attentata reuocantur. 251. de appell. 25.

Attentata tenuerunt. 250. de appell. 24.

Attentata voluerunt. 253. de appell. 27.

Attentata voluerunt. 258. de appell. 31.

Attentata voluerunt. 260. de appell. 34.

Attentatorum causa. 252. de appell. 36.

B

Beneficium manuale. 271. de præb. 8.

Bulla Archiuistarum. de constit. 4.

Bullam Clementis. 47. de fil. presbyt. 1.

C

Capitulum enumeratis. 29. de his que sunt à mai. par. cap. 2.

Celsio bonorum. 25. de sent. & re iud. 13.

Citatio de pupillo. 133. de dol. & cont. 3.

Citatio fuit. 140. de dol. & cont. 8.

Citatio licet. 146. de dolo & cont. 16.

Citatione nõ bene. 141. de dol. & cont. 14.

Citatio non arctat. 139. de dol. & cont. 9.

Citatio noua. 13. de dol. & cont. 3.

Citatione p. proclama. 135. de dol. & cont. 5.

Citationem per proclama. 136. de dol. & cont. 6.

Citationem præsumptam. 137. de dol. & cont. 6.

Citationem pro. 147. de dol. & cont. 17.

Citationis defectus. 134. de dol. & cont. 4.

Citationis executionem. 145. de dol. & cont. 11.

Citatio quam dixit. 41. de dol. & cont. 11.

Citatio quam notarius. 142. de dol. & cont. 12.

Citationem que. 149. de dol. & cont. 19.

Citatorium continere. 140. de dol. & cont. 10.

Clandestinum matrimoniū. 328. de cland. despons. 1.

Clausula omni meliori modo. 173. de verb. signif. vnica.

Clement. vt calumnijs. 214. de sent. & re iud. 1.

Coadiutorem tenuerunt. 292. de reb. eccl. non alien. vnica.

Collatione in qua. 283. de concess. præb. 2.

Collatio beneficiorum. 266. de præb. 1.

Collegium voluerunt. 273. de præb. 10.

Commisssa causa. 26. de rescrip. 10.

Commisssa causa. 30. de rescrip. 14.

Commisssa causa. 31. de rescrip. 15.

Commisssa causa. 33. de rescrip. 18.

Commisssio auocatoria. 24. de rescrip. 8.

Commisssio cause. 21. de rescrip. 5.

Commisssio contra. 19. de rescrip. 2.

Commisssio in qua. 22. de rescrip. 6.

Commisssio in qua. 25. de rescrip. 9.

Commisssio in qua. 8. de rescrip. 12.

Commissionem. 27. de rescrip. 1.

Commissionis vigore. 23. de rescrip. 7.

Commisssio sine. 20. de rescrip. 4.

Communis opinio. 51. de offic. vicar. 3.

Compulsorem. 54. de offic. deleg. 3.

Concordia super. 59. de pact. 2.

Confessio ab vno. 164. de confess. 5.

Confessio erat. 163. de confess. 4.

Confessio mulieris. 160. de confess. 1.

Confessionem coadiutoris. 162. de confess. 3.

Confessionem que. 161. vt lit. pend. 1.

Consensum renunciationi. 38. de renunc. 1.

Consignationem. & 299. de solut. vnica.

Constituerat Sebastianus. 70. de procur. 10.

Constitutionem concilij. 1. de const. 1.

Constitutum factū. 123. de restit. spol. 18.

Constitutū haberi. 293. de empr. & vend. 1.

Consuetudinem. 35. de consuet. vnica.

Contumacem verum. 131. de dol. & cont. 1.

D

Decima septima octobris. 337. qui fil. sint. legit. 7.

Decimarum concessione. 309. de dec. 4.

Decimarum prædialium. 308. de dec. 3.

Decimæ ita sunt. 10. de dec. 5.

Decis. Cassador. 156. vt lit. pend. 7.

Decisiones Cassad. 152. vt lit. pend. 3.

Delegationem. 52. de offic. deleg. 9.

Decretum in alienat. 199. de præsump. 3.

Decretum in resignatione. 119. de rest. spol. 14.

Decre-

I N I T I O R V M D E C I S .

Decretū in contractu. 200. de præsump. 4
 Decretū in alienationibus. 167. de prob. 3
 Decretum irritans. 118. de rest. spol. 13.
 Decretum irritans. 286. de cōcess. præb. 5.
 De regula vnus. 374. super reg. 1.
 Derogatio indultorum. 348. de priuil. 2.
 Dictum Calderini. 318. de iu. patr. 5.
 Die 1. decembris. 130. de rest. spol. 25.
 Dignitas in materia. 274. de præb. 11.
 Dignitatem sine. 269. de præb. 6.
 Dilaciones ad partes. 94. de dilat. 1.
 Dilaciones ad partes. 95. de dilat. 2.
 Dilaciones in summarijs. 96. de dilat. 3.
 Dispensatio ad beneficium. 284. de concess. præb. 3.
 Dispensationem. 197. de præsump. 1.
 Dispensationem annullarunt. 48. de filijs presbyt. 2.
 Dispensatus erat. 285. de concess. præb. 4.
 Distributiones quotidianas. 275. de præbend. 12.
 Diuisionem. 198. de præsump. 2.
 Dixi supra in prima. 418. de pens. 6.
 Doctrina communis. 156. de præb. 1.
 Donatio fuerat. 300. de donat. vnica.
 Dote promissa. 13. de const. 13.
 Dubitabatur etiam. 241. de appell. 15.
 Dubitabatur etiam. 311. de dec. 7.
 Dubitatum fuit. 44. de renunc. 7.
 Dubitatum fuit. 166. de prob. 2.
 Dubium Facto. 237. de appell. 11.

E Andem regulam. 400. super reg. certo modo. 6. aliās 29.
 Effectus appellationis. 244. de appell. 8.
 Episcopus Casalen. 49. de offic. vic. 1.
 Et per iam dicta. 39. de renunc. 2.
 Episcopus qui. 282. de concess. præb. 1.
 Episcopus solus. 57. de offic. ordin. 2.
 Et in eadem 9. de const. 9.
 Et in vna Abruciē. 372. de sent. excom. 6.
 Exceptiones quæ. 206. de except. 4.
 Excommunicationis exceptio. 368. de sent. excom. 7.
 Executioni sententiæ. 212. de præsump. 5.
 Exemptione commissa. 362. de priuil. 16.
 Exemptio plena. 363. de priuil. 14.
 Ex hac differentia. 361. de priuil. 15.
 Expectatiam per. 268. de præb. 5.
 Expense debent. 226. de sent. & re iud. 14.
 Extrauagans Pauli. 3. de const. 3.

F Ama que. 319. de iu. patr. 6.
 Familiaritas ad effectū. 168. de prob. 4.
 Familiaritatem non. 26. de præb. 13.
 Filium posse. 210. de præscrip. 3.
 Filius natus. 315. de testam. 5.
 Filius natus. 331. qui fil. sint legit. 1.
 Fratres volebant. 339. qui matrim. accus. poss. vnica.
 Fructus erat. 40. de renunc. 3.
 Fructus perceptos in eo. 125. de rest. spol. 20.
 Fructus perceptos in quibus. 126. de rest. spol. 21.
 Fructuum perceptorum. 127. de rest. spol. 22.
 Fructus soluendi. 124. de rest. spol. 19.
 Fuerant lata. 220. de sent. & re iud. 8.
 Fuit dubitatu. 105. de caus. poss. & prop. 5.
 Fuit dubitatum corā me. 316. de iu. patr. 3.
 Fuit dubitatum in vna Bononien. 295. de loc. & cond. 1.
 Fuit dubitatum in vna Castr. 303. de testam. 11.
 Fuit dubitatum in vna Pampilonen. 346. de apost. vnica.
 Fuit dubitatum in vna Tudertin. 365. de

injur. vnica.
 Euit resolutum in vna Segobien. super reg. de val. 1. aliās 22.

G Ratia expectatiua. 287. de concess. præb. 6.
 Cratia expectatiua. 288. de cōcess. præb. 7.
 Gratiam, si neutri. 277. de præb. 14.
 Gratia, si neutri. 278. de præb. 15.
 Gratia, si neutri erat. 279. de prob. 16.

H Abilitates auctoris. 169. de præb. 5.
 Hæreticus quidam. 345. de hæret. vnica.

I Lla verba de regula. 392. super reg. de public. 4. aliās 10.
 Illā opinionem. 31. de dec. 1.
 Illud quod. 183. de prob. 19.
 In causa restitutionis. 82. de in integr. restit. 4.
 Indulto Cardinalis. 353. de priuil. 7.
 Indultum Cardinalis. 351. de priuil. 5.
 Indultum Cardinalis. 356. de priuil. 10.
 Indultum habebat. 358. de priuil. 12.
 In eadem alia. 307. de dec. 2.
 In eadem causa. 11. de const. 11.
 In eadem causa. 92. de iud. 4.
 In eadē cū die. 338. qui fil. sint legit. 8.
 In eadem dum. 296. de loc. & cond. 2.
 In eadem etiam. 243. de appell. 17.
 In eadem etiam. 154. vt lit. pen. 5.
 In eadem etiam. 354. de priuil. 8.
 In eadem etiam regula. 407. super regul. modif. indult. 2. aliās 37.
 In eadem fuit dictum. 393. super reg. de publ. 5. aliās 11.
 In eadem fuit. 80. de in integr. restit. 2.
 In eadem fuit. 334. qui fil. sint legit. 4.
 In eadem teneuerunt. 86. de in integr. rest. 8.
 Inhibitionē subsecutā. 263. de appell. 37.
 In illa questione. 311. de dec. 6.
 In materia euictionis. 294. de empt. & vend. 2.
 In possessorio. 100. de fer. vnica.
 Instrumentum antiquū. 194. de fid. instr. 3.
 Instrumentum quantumcūq. 196. de fid. instr. 5.
 Interrogatus fuerat. 387. super regul. de trien. 9. aliās 33.
 In vna Conchen. 403. super reg. de valore 3. aliās 24.
 In vna Salernitana. 29. de rescrip. 13.
 In vna Tullen. 424. de pens. 12.
 Item in eadem. 10. de const. 10.
 Iuramentū phorescētiae. 202. de iure iur. 2.
 Ius patronatus cōpetebat. 322. de iu. pa. 9.
 Ius patronatus ex fundatione. 320. de iu. patr. 7.
 Ius patronatus facta. 315. de iu. patr. 2.
 Ius patronatus laicorum. 314. de iu. patr. 1.
 Ius patronatus probatur. 317. de iu. patr. 4.

L egatum domus. 304. de testam. 4.
 Legitimandi potestas. 333. qui fil. sint legit. 3.
 Legitimatio de spurio. 332. qui fil. sint legit. 2.
 Legitimationem in qua. 335. qui fil. sint legit. 5.
 Legitimationem in qua quis. 336. qui fil. sint legit. 6.
 Licet beneficia. 272. de præb. 9.
 Licet excoicatus. 370. de sent. excom. 4.
 Licet iudex. 53. de offic. deleg. 2.
 Licet ius patronatus. 323. de iu. patr. 10.
 Licet matrimoniu. 330. de cland. despos. 3.
 Licet sententiā excommunicationis. 367.

de sent. excom. 1.
 Lis inter capitulum. 153. vt lit. pend. 4.
 Lis sicut. 150. vt lit. pend. 1.
 Litem extinctam. 158. vt lit. pend. 9.
 Litem introductam. 151. vt lit. pend. 2.
 Lite pendente. 155. vt lit. pend. 6.
 Litigiosum beneficium. 180. de præb. 17.
 Litis desertio. 159. vt lit. pend. 10.
 Literas etiam. 281. de præb. 18.
 Literis Ordinarij. 171. de prob. 7.
 Literis Ordinarij. 173. de prob. 9.
 Literis Episcopi. 170. de prob. 6.
 Lucrum dotis. 1. de const. 12.
 Lucrum quod. 14. de const. 14.

M Andatum ad acceptandum. 76. de procur. 16.
 Maudatum ad causas. 71. de procur. 11.
 Mandatum contra. 75. de procur. 15.
 Mandatum erat. 77. de procur. 17.
 Mandatum primum. 74. de procur. 14.
 Monachus cum. 65. de procur. 5.
 Monachus licet. 313. de reg. vnica.
 Monitorium sine. 371. de sent. excom. 5.
 Mortuo actore. 157. vt lit. pend. 8.
 Motui proprio. 174. de prob. 10.

N Egociorum gestor. 131. de rest. in integr. 16.
 Noluerunt Domini. 195. de fid. instr. 4.
 Nouam prouisionem. 270. de præb. 7.
 Noua prouisio cum. 265. de præb. 2.
 Nullitas etiam. 15. de const. 15.

O btinuerat Carolus. 17. de rescrip. 1.
 Officia etiam. 36. de elect. 1.
 Omiserat notarius. 192. de fid. instr. 1.
 Opposuerat. 190. de testib. 2.
 Ordinarius collator. 56. de offic. ordin. 1.

P ensionarium ad instantiam. 421. de pens. 9.
 Pensionem dicans. 414. de pens. 2.
 Pensionem impositam. 413. de pens. 4.
 Pensionem licet. 415. de pens. 3.
 Pensio quam. 422. de pens. 10.
 Pensionem validam. 410. de pens. 8.
 Per commissionem. 18. de rescrip. 2.
 Per confirmationem. 60. de pact. 3.
 Periurus. 201. de iure iur. 1.
 Permutatio est inter. 298. de rer. permut. 2.
 Per supradicta. 32. de rescrip. 16.
 Petebat Ioannes. 40. de appell. 14.
 Pœna priuationis. 366. de pœn. vnica.
 Pontifex prorogauerat. 382. super reg. de trien. 4. aliās 17.
 Possessio capta. 101. de caus. posses. & propriet. 1.
 Possessionem per anulum. 103. de caus. poss. & propr. 3.
 Possessio quæ. 104. de caus. poss. & propr. 4.
 Possessionem voluerunt. 102. de caus. poss. & propr. 2.
 Præcedens decisio. 416. de pens. 14.
 Prærogatiua concessa. 364. de priuil. 18.
 Prærogatiua nullam. 363. de priuil. 17.
 Præscribere posse. 209. de præscrip. 2.
 Præscriptionē voluerunt. 211. de præscri. 4.
 Præscriptio statutaria. 208. de præscrip. 1.
 Præsertatio intelligitur. 325. de iu. patr. 12.
 Priuilegia concessa. 349. de priuil. 3.
 Priuilegia concessa. 352. de priuil. 6.
 Priuilegium alternatiuæ. 347. de priuil. 1.
 Priuilegium clausule. 350. de priuil. 4.
 Priuilegium concessum. 357. de priuil. 11.
 Priuilegium Pauli. 359. de priuil. 14.
 Processum coram. 205. de excep. 3.
 Processum per contradicia. 224. de sent. & re-

& re iudic. 12.
 Proceſſus per iudicem. 203. de excep. 1.
 Procurator ad reſignandum. 62. de pro-
 cur. 2.
 Procurator cum. 64. de procur. 4.
 Procuratorem Domini. 73. de procur. 13.
 Procuratorem etiam. 63. de procur. 3.
 Procuratorem in cauſa. 68. de procur. 8.
 Procurator in 1. 230. de appell. 4.
 Procuratoris conſtitutio. 383. ſuper reg.
 de trien. 5. aliàs 12.
 Procuratorium Domini. 69. de procur. 9.
 Procurator qui. 66. de procur. 6.
 Procurator qui cum. 67. de procur. 7.
 Procurator ſolus. 61. de procur. 1.
 Profanam tenuerunt. 324. de iu. patr. 11.
 Profefſionem. 175. de prob. 11.
 Promotus ad Epifcopatum. 37. de elect. 2.
 Pro reſtitutione. 81. de in integ. reſt. 3.
 Pro reuocatione. 62. de procur. 12.
 Prouiſio beneficij. 264. de præb. 1.

Qualitas ſe natum. 176. de probat. 12.
 Quando ſunt. 204. de excep. 2.
 Quia ſæpe. 384. ſuper reg. de trie. aliàs 19.
 Quicquid fit. 33. de reſcrip. 17.
 Quicquid fit. 193. de ſid. inſtr. 2.
 Quidam rector. 103. de reſt. ſpol. 3.
 Quid ſi Cardinalis. 378. ſuper reg. de im-
 petr. benefic. per obit. famil. Card. vnic.
 aliàs 34.
 Quod fuit. 138. de dol. & contum. 8.
 Quod literis. 172. de prob. 8.
 Quod tamen. 184. de prob. 20.

Regreſſum voluerunt. 43. de renunc. 6.
 Reg. certo modo. 399. ſuper reg. cer-
 to modo. 5. aliàs 28.
 Reg. de impetrationibus. 398. ſuper reg.
 certo modo. 4. aliàs 27.
 Reg. de infirmis. 376. ſuper reg. de im-
 fir. aliàs 26.
 Reg. de mutat. 412. ſuper eadem reg. vnic.
 aliàs 25.
 Reg. de public. 389. ſuper reg. de public. 1.
 aliàs 7.
 Reg. de public. 391. ſuper reg. de public. 3.
 aliàs 9.
 Reg. de public. 394. ſuper reg. de public. 6.
 aliàs 32.
 Reg. de ſurrog. 377. ſuper reg. de ſurrog.
 aliàs 16.
 Reg. de trien. 379. ſuper reg. de trien. 1.
 aliàs 4.
 Reg. de trien. 380. ſuper reg. da trien. 2.
 aliàs 5.
 Reg. de trien. 386. ſuper reg. de trien. 8.
 aliàs 31.
 Reg. de trien. 381. ſuper reg. de trien. 3.
 aliàs 6.
 Reg. licet habeat 375. ſuper reg. 2.
 Reg. Adriani. 42. de renunc. 5.
 Reg. moderatoria. 410. ſuper reg. modif.

indul. 5. aliàs 15.
 Reg. modif. 407. ſuper reg. modif. indul.
 1. aliàs 36.
 Reg. reſeruatoriam. 405. ſuper reg. reſeru.
 8. menſ. vnic. aliàs 30.
 Reg. Pauli modificatiua. 408. ſuper reg. mo-
 dif. indul. Cardinal. 3. aliàs 13.
 Reg. quod vigore. 404. ſuper reg. ne poſſ.
 quis aug. vltra. 3. vnic. aliàs 35.
 Reg. reuocatoria. 388. ſuper reg. reuoc.
 vno. vnic. aliàs 512.
 Reg. reuocatoria gratiarum. 411. ſuper ead.
 reg. vnic. aliàs 21.
 Reg. ſupra facta. 117. de reſt. ſpol. 12.
 Reg. vltima Pauli. 395. ſuper reg. certo mo-
 do. 1. aliàs 1.
 Remedium canonis. 120. de reſt. ſpol. 15.
 Remiſſoriam in cauſa. 99. de dilat. 6.
 Remiſſoriam ſine. 97. de dilat. 4.
 Remiſſoria obtenta. 98. de dilat. 5.
 Renuncians in fauorem. 113. de reſt.
 ſpol. 10.
 Reperiebatur. 58. de pactis. 1.
 Reſignans reſeruaerat. 45. de renunc. 8.
 Reſignanti ſimpliciter. 297. de rer. per-
 mut. 1.
 Reſignatio erat. 41. de renunc. 4.
 Reſignatione facta. 116. de reſt. ſpol. 11.
 Reſtitutio aduerſus. 385. ſuper reg. de
 trien. 7. aliàs 20.
 Reſtitutionem in. 110. de reſt. ſpol. 5.
 Reſtitutionem in integrum voluerunt.
 83. de in integ. reſt. 5.
 Reſtitutionem in integrum aduerſus. 84.
 de in integ. reſt. 6.
 Reſtitutionem in integrum. 87. de in in-
 teg. reſt. 9.
 Reſtitutionem minori. 88. de in integ.
 reſt. 10.
 Reſtitutionem voluerunt. 111. de reſt.
 ſpol. 6.
 Reſtitutionis. 79. de in integ. reſt. 1.

Sæpiſſime dubitatur. 78. de procur. 18.
 Secretarij in aſſecutione. 355. de pri-
 uil. 9.
 Sententia beneficij. 217. de ſent. & re
 iud. 5.
 Sententia confirmans. 216. de ſent. & re
 iud. 4.
 Sententiã contra. 213. de ſent. & re iud. 1.
 Sententia fuerat. 223. de ſent. & re iud. 11.
 Sententia lata. 215. de ſent. & re iud. 3.
 Sententia lata. 221. de ſent. & re iud. 9.
 Sententia lata contra. 222. de ſent. & re
 iud. 10.
 Sententiam cenſurarum. 369. de ſent. ex-
 com. 3.
 Sententia quæ. 218. de ſent. & re iud. 6.
 Sententiã validam. 219. de ſent. & re iud. 7.
 Sequeſtrationi mulieris. 327. de ſpõſ. vni.
 Simoniacam iudicarunt. 343. de ſimo. 4.
 Simoniacam noluerunt. 342. de ſimo. 3.

Simoniacam noluerunt. 344. de ſimo. 5.
 Simoniacus in vno. 341. de ſimo. 2.
 Simoniam habuerunt. 340. de ſimo. 1.
 Spoliato qui. 112. de reſt. ſpol. 7.
 Status beneficij. 326. de iu. patr. 13.
 Stylus Rota. 85. de iud. 1.
 Statutum habilitauerat. 2. de conſtit. 2.
 Statutum prædictum. 7. de conſtit. 7.
 Statutum prohibens. 5. de conſtit. 5.
 Statutum quod. 8. de conſtit. 8.
 Statutum quod poſt. 16. de conſtit. 16.
 Statutum vrbis. 6. de conſtit. 6.
 Subſtitutio ſi. 301. de teſtam. 1.
 Succellorẽ in beneficio. 129. de reſt. ſpol.
 24.
 Supplicationem ſolam. 177. de prob. 13.

Tandem cum. 242. de appell. 16.
 Tentum fuit in Rota. 423. de penſ. 1.
 Tenuerunt Domini. 46. de ſuppl. negl. præ
 lat. vnic.
 Tenuerunt Domini. 397. ſuper reg. certo
 modo. 3. aliàs ſub 2.
 Termini in vna. 91. de iud. 3.
 Termini per aſſertum. 90. de iud. 2.
 Tertius comparens. 93. de iud. 5.
 Tertius poteſt. 207. de excep. 5.
 Tertius qui. 185. de prob. 21.
 Teſtamentum ad pias. 301. de teſtam. 1.
 Teſtes parte. 189. de teſtib. 1.
 Teſtis vnus. 191. de teſtib. 3.
 Titulum antecelloris. 178. de prob. 14.
 Titulus codicis. 85. de in integ. reſt. 7.
 Titulum coloratum voluerunt. 113. de re-
 ſt. ſpol. 8.
 Titulum coloratum. 179. de prob. 15.
 Titulum coloratum. 180. de prob. 16.
 Titulum coloratum. 181. de prob. 18.
 Titulum coloratum. 114. de reſt. ſpol. 9.
 Titulus coloratus ad. 106. de reſt. ſpol. 1.
 Titulus coloratus per. 109. de reſt. ſpol. 4.
 Titulus coloratus ad. 107. de reſt. ſpol. 2.
 Titulum ſuum. 181. de prob. 17.
 Translationem penſionis. 419. de penſ. 7.
 Tritiſſimum eſt. 122. de reſt. ſpol. 17.
 Tutum acceſſum. 186. de prob. 22.

Valore expreſſo. 402. ſuper reg. de va-
 lo. 2. aliàs 25.
 Valor ſecundum taxam. 187. de prob. 23.
 Valor ſecundum Sarnen. 188. de prob. 24.
 Variationem admiferunt. 189. de conceſſ.
 præb. 8.
 Variationem tenuerunt. 425. de penſ. 13.
 Verba reg. 55. de offic. leg. vnic.
 Vicarius non. 50. de offic. vic. 1.
 Vocem in capitulo. 290. de his quæ ſunt
 à mai. par. cap. 1.
 Voluerunt Domini. 390. ſuper reg. de pu-
 blic. 2. aliàs 8.

DECISIONES
SACRAE ROTAE

PER R.P.D. ACHILLEM DE GRASSIS

Nobilis. Bononien. eiusdemq. Rotæ integrum Audi-
torem, ac tandem Religiosissimum Episco-
pum Montisfalisci lucubrata.

Quas ab Auctoris nobis proposito exemplari fideliter descripsimus, atque
ad titulos Decretalium reduximus.

LIBRI PRIMI DECRETALIVM.

DE CONSTITVTIONIBVS.

EPITOME.

EMPVS sex mensium
datum Cardinalibus per
concil. Lateranen. ad resi-
gnandum beneficia mino-
ris valoris 200. currunt à
die prouisionis.

S V M M A E.

¹ Cardinalibus sex mēses dati ad resignandum beneficia mino-
ris valoris 200 currunt à die prouisionis tantum.

² Tempus in dubio est continuum, & num. 4.

³ Cap. commissa. de election. in 6. cum illud adducentibus, de-
claratio.

I. DECISIO. & huius tituli. I.

Constitutionem concilij Lateranensis, qua
datur tempus sex mensium Cardinalibus
ad resignandum beneficia minoris valoris 200.
intellerunt Domini à die † prouisionis, non
autem à die habitæ possessionis, in vna Sabi-
nen. de anno 1548. contra Reuerendissimum
Cardinalem Tranensem, ex eo quia tempus †

in dubio est continuum, & quia concilium vult
auferre Cardinalibus commodum.

³ Et allegata in contrarium de. c. commissa. †
de electio. in 6. & per Franc. in c. licet canon. in
§. is etiam. eod. tit. & quæ not. in l. 3. in §. si quis
hæredi. de statulib. & per Bar. in l. si in diem. de
cond. & demōst. & quæ habentur in c. de mul-
cta. vbi Abb. num. 16. de præb. cum concord.
per Gomes. in reg. de annal. q. 47. fuerunt de-
clarata procedere, ideo ibi expectari adeptio-
nem possessionis, quia alioquin insurgeret de-
ceptio: quæ in casu nostro nulla adesset: & ha-
bemus regulam tempus † esse continuum.

⁴ Bene facit, quia aliàs longo tempore etiam
per litem Cardinalis haberet commodum fru-
ctuum, quod noluit constitutio, quæ etiam se-
per loquitur de prouisione, & commenda, cui
æquè censetur tempus appositum.

EPITOME.

Statuto Panormi stante, quòd minor
25. ann. maior autem 18. habeatur
pro maiore, si sententia est lata
Romæ contra minorem 25. ann. de bo-
nis Panormi existentibus valet.

a S V M M A E.

S V M M A E.

- 1 *Iudicium ubique locorum factum contra minorem per Statutum loci effectum maiorem valet etiam de bonis in loco Statuti sitis.*
- 2 *Territorium non attenditur quoad ligandum subditos.*
- 3 *Statuta loquentia in personam, afficiunt personam subditam etiam extra territorium existentem.*
- 4 *Personæ locus attenditur quoad personam, & quoad contractum attenditur locus contractus.*
- 5 *Statutum habilitans personam, non comprehendit forenses, si est decisorium. quid autem, si est ordinatorium?*
- 6 *Intellect. ad Bar. in l. cunctos populos. num. 40. & 41. C. de sum. trin. & fid. cathol.*
- 7 *Iurisdictionis actus voluntarius quis non dicatur?*

2. DECISIO. II.

Statutum habilitauerat minorem in omnibus contractibus, & iudicijs, dicens quod minor 25. ann. maior autem 18. haberetur pro maiore. Dicitur fuit, quia iam erat lata sententia Romæ contra minorem 25. ann. Panormitanum de bonis ibidem sitis, in quo loco vigebat dicta constitutio, an dictum iudicium valeret, & an esset attendendus locus iudicij? Et fuit dictum, quod iudicium ubique valeret per doctrinam Bar. in l. cunctos populos. num. 25. C. de summ. trinit. & fid. cath. cuius verba refert, & sequitur Albert. Brun. & comprobatur ratione in receptor. in verb. habilis. ibi statutum habilitans. faciunt dicta & rationes per Alex. conf. 41. nu. 5. vol. 5. quod dictum Baldi etiam sequitur Petr. de Ancar. in c. canonum statuta. col. 2. in 12. q. de constit. & fuit de mente Io. Bapt. de Sancto Seuerino in d. l. cunctos populos. num. 15. & num. 99. Et rationes præcipue erant, quia Doctores dicunt communiter, vt Deci. in l. fin. col. 2. & ibi Marfil. num. 74. de iurisd. omn. iud. quod quoad ligandum & subditos non attenditur territorium. l. fin. de decret. ab ord. facien. & l. 2. C. de commert. mercat. c. fin. de cler. non resid. Et propterea Soci. in cõf. 79. col. 2. vers. circa primam. in 4. vol. dixit, quod statuta & loquentia in personam, afficiunt personam subditam extra territorium, & cum doctrina Socin. videntur se conformare Abb. in c. cum olim. de cler. coniug. & Dec. conf. 207. col. 2.

Considerabant etiam dictum Abbat. in c. quod clericis. 3. col. num. 10. & seq. vers. sed in quintum. de foro compet. duo dicentis ad propositum, primo quod quantum & ad personam attenditur locus personæ, sicut quantum ad contractum attenditur locus contractus. Secundo dicit, quod statutum & habilitans personam, non

comprehendit forenses, si tale statutum est decisorium, alioqui si esset ordinatorium, comprehenderet forenses. Considerabam etiam ego unam rationem, quod nullum hoc casu est præiudicium alterius territorij, si subditus meus in alieno territorio de rebus in territorio statuentium sitis disponat. Et propterea doctrinam & Bar. in d. l. cunctos populos. num. 40. & 41. cuius verba sunt diminuta, quam videtur sequi Salyc. num. 13. & ibidem Aretin. col. penult. vers. 3. ego intelligebam respectu bonorum alibi sitorum; alioqui regula allegata per Bar. de gestis extra territorium non faceret ad propositum respectu personæ, & rerum subiectarum, vt supra dixi.

Alia autem ratio de actu voluntariæ iurisdictionis. l. 2. ff. de offic. proconf. & leg. nihil facit ad rem, quia iste non est actus voluntarius iurisdictionis. Et in hac opinione postea venit R. P. D. Fabius, qui solus contradixerat propter dicta Alber. Brun. vbi supra.

E P I T O M E.

EXtrauagans Pauli iij. de possessione capta vigore monitorij A. C. vel aliorum per transumpta supplicationum, interpretatur, vt tunc valeat dicta possessio, quando supplicatio, vel eius transumptum esset in monitorio inserta.

S V M M A E.

- 1 *Supplicatio debet esse inserta in monitorio, vt sit valida possessio eius vigore capta.*
- 2 *Possessio capta vigore monitorij, quando dicatur bona, & non restituibilis.*

3. DECISIO. III.

EXtrauagans Pauli iij. declarans, quod possessio capta mediante monitorio Aud. Camerae, vel aliorum per transumpta supplicationum, fuit declarata & procedere, si esset inserta supplicatio, vel transumptum eius in monitorio: quia tunc in partibus dat possessio timore monitorij, & verisimiliter Ordinarij in partibus possunt credere, quod propter illorum insertionem debeat dari possessio. Sed si quis iret cum monitorio, & postea haberet supplicationem; tamen, quia iudex de partibus posset dicere, si vellet, nolle dare possessionem cum supplicatione tantum, & sic non est tanta ratio, voluc-

2 voluerunt Domini bonā esse possessionem capram, & fore restituibilem vigore supplicationis, neque esse infectam per decretum regulę, & propterea illa non obstante, voluerunt restitutionem concedere in vna Calaguritana de la Puebla, coram Capizucco.

E P I T O M E.

BVlla archiuistarum disponens, quod non detur fides notis, nisi ad archiuium portentur, comprehendit etiam collegia.

S V M M A.

1 *Bulla archiuistarum, quod nota portentur ad archiuium, alioqui &c. est introducta propter publicum fauorem, & est honesta, & seruanda nu. 2. & extenditur ad collegia num. 3. intell. probato, quod ea sit in vsu, num. 4.*

4. DECISIO. IV.

BVlla archiuistarum, quod notę portentur ad archiuium, alioquin eis nō detur fides, voluerunt Domini in vna Romana obseruationis contractus, coram Prospero: quia principaliter est introducta propter fauorem publicum, & quia est honesta, & seruanda in terris ecclesiasticis, & vt post Calderin. tradit Alex. conf. 119. col. 3. vers. & subdit Io. Calder. lib. 6. & Socin. conf. 97. col. 1. vers. secunda difficultas. lib. 1. illam bullam extendi debere, vt comprehendat etiam collegia, sub illis verbis, quascunque personas, vt dicunt Domin. in c. cum in illis. §. 1. ad finem. de preben. in 6. & Alex. conf. 17. col. 1. vers. circa 2. lib. 6. & est de mente Roman. in conf. 346. in princ.

Dicebant tamen Domini illud procedere, probato quod illa bulla esset in vsu, prout erat tempore Leonis, ne hodie inferrent ad annullandos multos contractus.

E P I T O M E.

Statutum prohibens agere post annum, de nullitate, non dicitur prohibere excipere.

S V M M A.

1 *Excipere quis potest post annum, quamuis à statuto agere eo tempore prohibeatur.*
2 *Statutū si prohibet opponi posse, non per hoc vetare dicitur actionem.*

5. DECISIO. V.

1 **S**Tatutum prohibens agere post annum de nullitate, non comprehendit excipientem post annum, vt per Alb. Bru. verb. nullitas. col. 3. de constit. & decret. post Alex. conf. 82. col. 3. vol. 3. & inducebatur arguendo per contrarium consilium Aretini 75. qui in statuto, quod opponi nō posset, nolebat, quod veniret actio, ita ē conuerso à fortiori. Facit Bal. in l. peremptorias, C. sent. rescin. non poss. num. 35. vers. quęro si statutū dicit. Ange. cōs. 291. seu 348. Per dominicus obierat. faciunt Bart. & Paul. de Castr. in l. 1. circa principium. ff. de except. Franc. in c. dilecto. num. 150. cum seq. de appellat. & ita referebant aliās tentum, vt in decisionibus d. Putei, quę hic cum alijs ponuntur.

E P I T O M E.

STatutum vrbis, quod post annū non possit agi de nullitate, non tollit, quin possit excipi.

S V M M A.

1 *Nullitatis actione prohibita post annum, non censetur prohibita exceptio.*
2 *Decius conf. 8. & Ias. conf. 302. declaratur.*
3 *Nullitas notoria non tollit per statutum vrbis.*

6. DECISIO. VI.

STatutum vrbis in prima parte, seu libro. e. 157. in fine, dū dicit, addito, quod post annum non possit agi de nullitate, nō tollit, quin possit excipi. ita in causa Romana nullitatis inter Curtium de Mattheis, & Vincentium de Albertonibus fuit conclusum 10. Nouembris 1544. corā Io. Paulo. Allegabatur Angel. cōs. 266. seu 348. Franc. latē in c. dilecto. de appellat. q. 54. num. 163. Gemin. in tract. protesta. in vers. nullitas. col. 10. vers. aduerte quia.
2 Nec obstat Deci. conf. 7. & Ias. conf. 302. col. final. lib. 2. quia loquuntur de verbo dici non possit, non de verbo agi. Itē dixerūt, quod statutum non impedit, quando nullitas est notoria, ad not. in l. vbi pactum. C. de transactio. Castren. conf. 347. col. fin. vol. 2. Calder. conf. 29. de constitut. Calcan. conf. 16. col. vlt.

E P I T O M E.

STatutum, quod post annum nō possit agi de nullitate, excludit etiam, ne quis replicando excipiat.

S V M M A E.

- 1 Nullitas replicando opposita, etiam excluditur per statutum Urbis.
- 2 Quæstio incidens, vel emergens quæ dicatur.
- 3 Nullitas quæ obijcitur contra possessorem, non est perpetua, sed tollitur tempore.
- 4 Agere quando quis dicatur, vel excipere remissive.

7. DECISIO. VII.

Statutum prædictum, quod post annum non possit agi de nullitate, licet nõ tollat, quin possit excipi; tamen excludit, ¶ ne quis replicando excipiat.

- 2 Et licet dicatur quæstio ¶ incidens, vel emergens illa, quæ deducitur per modum exceptionis, vel replicationis, iuxta doctrinam Paul. de Castr. in l. 1. C. de ordi. iud. tamen nullitas, ¶ quæ obijcitur contra possessorem, nõ est perpetua, sed tollitur tempore, vt est tex. in l. quæsitum. §. in dolo. ff. de pecul. & ibi notat Bar. Et quando quis dicatur agere, ¶ vel excipere, declarat. Paul. de Castr. in d. l. 1. C. de ordin. iud. & Franc. in c. dilecto, de appellat. col. 4. in 3. q. Ita fuit tentum in causa Romana spolij domus, inter Iulium Podium, & Gregorium de Manis, coram Puteo 22. Iunij 1545.

E P I T O M E.

Statutum, quod post annum non possit dici de nullitate, dilatatur, vt etiam dici non possit principaliter: item adhuc si adesset defectus iurisdictionis.

S V M M A E.

- 1 Nullitas etiam principaliter deducta, prohibetur ex statuto Urbis, item si esset ex defectu iurisdictionis. num. 2.
- 3 Adijuncti iudicis omissionis nullitas quando non possit allegari.

8. DECISIO. VIII.

Statutum, quod post annum non possit dici de nullitate, intelligitur quod ¶ etiam principaliter, & non simul committendo causam appellationis, & nullitatis. Ita in causa Romana prætense dotis, inter Iulium de Albertonibus, & Paulum de Sarazanis, coram Puteo 15. Decembris 1544. Ratio dubitandi erat, quia statutum est sub rubrica statutorum concernentium capitaneum appellationum, & allegabatur Brun. in tract. de constitut. & decret. statut. in ver. nullitas. in 2. col. vers. item cõmuniter,

Et prius etiã fuerat tentum in eadẽ causa, die 4. Decembris, quod etiam ¶ si allegaretur defectus iurisdictionis, quia iudex ¶ processerat sine adiuncto sibi dato, nihilominus non possit agi de nullitate.

E P I T O M E.

Statutum vrbis iã relatum dilatatur procedere tam in nullitate sententiæ interlocutoriæ, quã diffinitiuæ.

S V M M A E.

- 1 Nullitas interlocutoria etiam prohibetur per statutum Urbis.
- 2 Interlocutoria est citius terminanda, quã diffinitiuæ.
- 3 Sententiæ appellatione intelligitur de diffinitiuæ.

9. DECISIO. IX.

In eadem die 15. Maij 1545. fuit resolutum, quod statutum huiusmodi intelligeretur tã de nullitate ¶ sententiæ interlocutoriæ, quã diffinitiuæ: quia esset ¶ inconueniens, quod citius terminaretur diffinitiuæ, quã interlocutoria, allegabatur inter cetera conf. Alex. 50. in 2. vol. incip. visis actis causæ, col. 1. & 2. In contrarium autem dicebant, quod appellatione sententiæ ¶ intelligitur de diffinitiuæ, iuxta not. per Felin. in rub. de re iudic. & per Alex. d. consil. 1.

E P I T O M E.

Statutum vrbis iã dictum super nullitate, vti decisorium, seruandum est in quocumque foro.

S V M M A E.

- 1 Nullitatis statutum Urbis continet decisionem litis, accirco quocumque tribunal illud debet seruare.

10. DECISIO. X.

Item in eadem causa die 29. Martij 1546. tẽtum est, quod dictum ¶ statutum vrbis concernit decisionem, in quantum perimit litem, & instantiam, ideo est seruandum in quocumque foro.

E P I T O M E.

Statutum iam relatum Capitolij super nullitate, ampliatur etiam, si quis inchoauit

choauerit dicere de nullitate, & interim labatur annus, quia tunc neque per viam exceptionis de ea opponet.

S V M M A E.

- 1 Nullitate inchoata dici per partem, si interim labatur annus, neque per viam exceptionis is amplius audietur.
- 2 Verborum nullatenus audietur, energia.

11. DECISIO. XI.

IN eadem causa die 29. Martij 1546. tentum fuit, quod si quis inchoauit dicere de nullitate, & sunt lapsa tempora anni, non potest amplius de ea opponere etiam per viam exceptionis propter illa verba, nullatenus t̄ audietur. al legabantur Doctores in l. postquam liti. C. de pactis. Alex. in l. nam & postea. §. si minor. ff. de iureiur. col. final. Franc. in c. significauerunt. de exceptio. num. 12. & in c. ex parte. num. 7. de constitut. Paul. de Castr. conf. 288. vol. 1. Calcan. conf. 16.

E P I T O M E.

STatuto deferente lucrum dotis pro dimidia marito, non extantibus filiis eiusdem matrimonij, si vxor, quæ ex primo matrimonio habebat filios, & ex secundo matrimonio filiã, quæ tandem mortua est, debetur nihilominus lucrum marito.

S V M M A E.

- 1 Lucrum dotis pro dimidia debetur etiam marito vigore statuti illud ei deferentis, non extantibus filiis eiusdem matrimonij, quamuis vxor ex primo matrimonio habuerit filios, & ex secundo filiam, quæ tandem mortua est.
- 2 Statuti verba quando dicantur correctoria?
- 3 Statutum correctorium loquens, existentibus filiis, non debet extendi ad casum, in quo filij non existunt.
- 4 Lucrum ideo per statutum defertur marito, vt quis inuitetur ad contrahendum matrimonium.
- 5 Absurdum quod dicatur?
- 6 Argumentum à ratione, ad extendendum statutum non valet, quando plures rationes possunt considerari.
- 7 Filios non adesse, vel non esse successibiles, paria sunt.

12. DECISIO. XII.

Lucrum dotis per statutum Rauennaten. pro dimidia defertur marito, non extantibus filiis eiusdem matrimonij.

Euenit casus, quod vxor, quæ ex primo matrimonio habebat filios, ex secundo verò matrimonio habebat filiam, tandem est mortua: maritus petebat lucrum ex statuto. Tenuerunt Domini, nemine discrepante, & me proponente, die 18. Februarij 1549. quod maritus t̄ foueret iustam causam.

Primo considerantes verba statuti, quæ duplici respectu sūt correctoria, t̄ primo quia corrigunt l. hac edic. tali. C. de sec. nupt, quæ nõ vult, q̄ maritus habeat plus, quàm vnus ex filiis, secundo dum defert successionem patri, & sic ascendenti, existentibus descendentes. Si enim teneremus dictum statutum non procedere extantibus filiis ex alio matrimonio, multo minus deberetur marito, & eius causa esset iniustior. Hoc ergo t̄ statutum correctorium, quod loquitur existentibus filiis, non debet extendi ad casum, in quo filij non existant. & ita per istam rationem consuluit Curt. Senior conf. 78. vers. sine tamen veri preiudicio, & Dec. conf. 283. n. 4. vers. 3. & paulo inferius, num. 5. sequitur Paris. conf. 81. num. 43. vol. 3.

Ratio enim diuersitatis est in promptu, nam ideo t̄ statutum defert hoc lucrum, vt inuitetur maritus ad contrahendum matrimonium, & satis putauit succursum, in casu, quo filij non existerent, quibus extantibus, satis lucratus erat maritus suscipiendo prolem. iux. l. liberorum. de verb. signif. & postea filijs erat per alia statuta prouisum.

Fuit etiam consideratum aliud maximum absurdum: quia, si maritus haberet dimidium dotis, aut diceremus filiam omnino exclusam, aut quia per statutum debet habere tantum legitimam, vnã cum alijs filiis haberet tantum legitimam super alia dimidia, & sic incurreremus in multas extraneas expositiones. Ex quibus tollebantur omnia, quæ pro contraria parte facere possent. Et primo quia videbatur absurdum, t̄ quod maritus minus haberet, extantibus filiis, & sic quando esset magis oneratus, quàm illis non extantibus, per quam rationem contrarium videtur decidere Dec. conf. 19. col. antepenult. & penult.

Quia fuit responsum, quod ultra quod in casibus Decij, & Curtij senior. semper in contrarium adductorum idẽ penitus erat: quia in casu Curtij, maritus sine filiis totum lucrabatur, & tamen existentibus filiis ex primo, & secundo marito excluso, filij veniebant in equales portiones, & eodem modo in casu Decij. Et illud inconueniens cessabat, considerando rationem, quam ego supra adduxi de mente statuentium,

tium, pro qua dicebant Domini, ultra quod cōueniret verbis, esse considerandum, quod, quando plures rationes possunt considerari, tunc non valeret argumentum à ratione ad extendendum statutū. Item non esse præsumendam vnicam rationem, vt declarat Bart. in d.l. liberorū. de verb. significati. Et tanto magis stantibus illis verbis statuti, quod præcisum sit.

Eodem modo respondebatur quibusdam rationibus, quæ fiebant per aduocatum ex aduerso, qui considerabat, quod, cum adesset statutum, per quod filia esset exclusa ab hereditate, & esset contenta legitima, & sic filia quodammodo esset insuccessibilis, dicebat, quod statutum deferens lucrum marito, non extantibus filiis, intelligendum erat de filiis successibilibus: quia perinde est, vel non adesse filios, vel non esse successibiles: quia, pro nunc circumscriptis difficultatibus, an posset dici quod ista filia sit insuccessibilis, cum habeat legitimam, item an in materia statuti exclusiui, & admissiui ad successiones, talis interpretatio sumatur, dixerunt Domini in casu nostro non esse habitam à statuentibus considerationem simpliciter ad successione, sed imò magis ad inuitandum maritos ad nuptias in casu expresso. Et quia omnes Domini ita tenuerunt, & dixerunt ita esse intrepidè tenendum, quia nihil potest considerari vrgens in contrarium, ideo vltèrius nõ insisto.

E P I T O M E.

Mulier, mortuo marito, debet habere lucrum respectiue ad integram dotē promissam ab alio, quàm ab vxore, & non in totum solutā, pro qua, & donatione propter nuptias promissor hypothecauit bona sua, non obstant & stat. vrbis lib. 1. c. 77. & lib. 4. cap. 21.

S V M M A E.

- 1 Lucrum dotis promissæ, & donationis propter nuptias, quamuis non solutæ an debeat habere vxor mortuo marito, attentis verbis statutorum vrbis, de quibus hic intellige, prout num. 12.
- 2 Dos promissæ venit dotis nomine.
- 3 Doti satisfactū dicitur ex sola fideiussione pro ea præstita, marito volente.
- 4 Maritus dotis promissæ sicut lucrum consequitur, ita etiā eius vxor. num. 6.
- 5 Fidem habitam esse de precio quando sufficiat.
- 7 Marito imputandum est, qui non exegit dotem, quando potuit.
- 8 Leges, & statuta solùm considerant dotem esse constitu-

tam, & in esse deductam, non autem illius traditionem.

- 9 Statut. Vrbis cap. 77. lib. 1. intellectus.
- 10 Intellectus ad statuta Vrbis lib. 4. cap. 21.
- 11 Satisfactio etiam est datio fideiussoris.
- 13 Maritus propter dotem non solutam, habet remedia iuris in expellenda vxore.

13. DECISIO. XIII.

Dote promissa, licet non in totum soluta, mortuo marito, non obstantibus verbis statutorum vrbis videlicet in 1. libr. cap. 77. & 4. lib. cap. 21, tenuerunt Domini in vna Bononiensi alimentorum corā Prospero de anno 1550. mulierem & ab hæredibus mariti debere habere lucrum respectiue ad integram dotem promissam, & donationem propter nuptias, pro qua promissor hypothecauit bona sua, & fideiussorem dedit.

Et primo quia hoc est regulare, dotem & scilicet promissam, dotis nomine venire. Paul. & Alex. in l. si donaturis. §. fin. de condict. ob causam. Ias. in rubr. solut. matrim. num. 23. & statutum secundum contentatur quod de dote sit satisfactū. Quod in casu nostro ex sola fideiussione, & marito volente, præstita, sufficere in terminis quæstionis nostræ, tradit Socin. conf. 32 col. fin. lib. 3.

Et ponderabatur generaliter, dote promissa, omnia lucra statutorum venire. Hinc maritus & dotis promissæ lucrum consequitur, vt post infinitos tradit Boer. decis. 22. num. 13. & hoc per tex. in §. veditæ. Instit. de rerum diuis. sufficit & enim fidem habitam esse de precio, vbi inter cetera post Guid. pap. decis. 400. & 565. declaratur. Auct. sed neque. C. de pact. cōuent. & in corpore, vnde sumitur (vt in breuiario sentit Io. Fabr.) non procedere hodie: quia semper hodie adest promissio, nec debet mulier ad imparia iudicari. Ideo sicut maritus lucratur dotem, ita & ipsa mulier lucrabitur donationem propter nuptias. Et maximè, quia sibi imputare debet maritus, qui fuit contentus promissione. Facit, quia est imputandum & marito, qui non exegit dotem, quando potuit, vt post paul. de Castr. & alios in l. nupta. §. 1. solut. matrim. tradit Afflict. in constit. Regni. Mulier quæ dotarium, sub rubr. de dot. const. in 2. fallent. & Corne. conf. 145. num. 13. vol. 2. Et in veritate tã & leges, quàm statuta nihil aliud considerant, quàm dotem esse constitutam, & in esse deductam, non autem habent respectū ad traditionem, vel restitutionem, vt in quodā casu tradit Socin. in l. de diuisione. solut. matri.

Et propterea non obstat primum statutum, quod

- quod in contrarium allegabatur, dum considerat tempus restitutionis, & sic quodammodo videbatur habitus respectus, quod dos esset tradita, quia alioquin non restituitur. Nam statutum considerat restitutionem respectu temporis, non respectu dotis: satis enim est illo tempore dotem in esse deductam. Et ita quoque respondetur secundo & statuto, dum considerat, quod dos fuit soluta in pecunia, seu pignore tradito, vel fundo dotali constituto, vel aliter satisfacto, quod intelligatur de satisfactione aliis simili precedentis, & sic interueniente datione: quia cum regulare sit, ut supradictum est, quod etiam & datio fideiussoris sit satisfactio. l. si rem §. 1. de pignor. actio. Ias. in l. 1. qui satisf. cogantur. quia, ut supra dictum est, similitudo est, quæ non consideratur respectu dationis, sed respectu satisfactionis, quæ, volente creditore, in sola fideiussione sufficit, ut per Socin. d. conf. 32. quæ decis. procedit, & ubi dos non esset promissa per mulierem, sed patrem eius, aut per extraneum, & alijs casibus, quibus mora imputari non possit, ad tradita in d. l. si nupta.

- Nec obstat, quod videatur maritum non debere in hoc grauari, qui dotem non habuit: nam non propter hoc ipse tenetur, sed quia ipse poterat lucrari, & propter & non solutam dotem, habet remedia iuris in expellenda muliere, ad not. in c. per vestras. de don. inter vir. & vxor. & l. in insulam. §. vsuras. ff. solut. matri.

E P I T O M E.

Lucrum, quod defertur marito per statutum vr̄bis, non potest à marito via executiua exigi, etiã si causam habeat ab vxore, quamuis talis via bene competat vxori.

S V M M A E.

- 1 Maritus non potest vigore statuti vr̄bis exigere via executiua lucrum dotis ei delatum, etiã si causam haberet ab vxore. num. 3. idque amplia, prout num. 4. & 5.
- 2 Mulier, siue ab ea causam habens exigit via executiua lucrum sibi ex statuto vr̄bis delatum.

14. DECISIO. XIV.

- 1 Lucrum, quod defertur marito & per statutum vr̄bis, voluerunt Domini in vna Romana dotis, coram Domino Reomano de anno 1550. non posse à marito via executiua exigi: quia tantum & statutum dat priuilegium mu-

- lieri agenti, vel ab ea causam habenti. Et cum dubitaretur, an si maritus & haberet causam à muliere fuit dictum, quod non, per doctrinam Bal. in l. fin. C. de bon. mater. 2. Angel. in §. quia verò. col. 1. vers. sed tunc potest dubitari. in Aucten. de nuptijs. Faciunt tradita per Corne. in Auct. ex testamento. col. 6. vers. & prædicta. C. de probat. Quod etiam procedit, dato & quod sit reseruandum ex statuto filiis. Bal. post glos. in l. post hæreditarias. vers. in glos. ibi ecce vir. C. de heredit. vel actio, quod lucrum acquiritur marito ignorantibus, ut per Alex. in l. 1. in 3. not. & ibi Dec. num. 40. C. de ede. ac idem Dec. in l. si qua mulier. num. 16. C. de secund. nupti.

- 5 Ex quo inferebant & Domini, quod non poterat dici esse quesitum filio ex persona matris mortuæ, & demum ipso mortuo, acquisitum patri, ut sic videretur per medium personæ filii maritum habere causam ab vxore.

E P I T O M E.

Nullitas etiam notoria, & ex defectu citationis, censetur reiecta à statuto præfigente terminum ad dicendum de nullitate.

S V M M A E.

- 1 Statutum præfigens terminum ad dicendum de nullitate, facit, ut post dictum terminum nullitas notoria, & ex defectu citationis dicatur exclusa.
- 2 Nullitatibus simpliciter reiectis, non censetur reiecta nullitas ex eisdem actis, vel defectu citationis.

15. DECISIO. XV.

- 1 Nullitas & etiam ex eisdem actis, & ex defectu citationis censetur reiecta à statuto præfigente terminum ad dicendum de nullitate, licet aliis & reiectis nullitatibus simpliciter, non censetur reiecta. Ita fuit dictum in vna Romana nullitatis coram D. Antonio Augustino de anno 1548. ut per Philipp. Franc. in c. dilecta. q. 54. de appellat. Alex. in conf. 105. 2. col. vers. quia respon. vol. 2. & conf. 225. vol. 6. Socin. conf. 121. vol. 3. Ias. conf. 220. 2. vol. lib. 2.

E P I T O M E.

Statutum, quod post certum tempus dici non possit de nullitate, intelligitur tã agendo, quàm excipiẽdo.

S V M-

S V M M A E.

- 1 Nullitas tam agendo, quam excipiendo censetur reiecta, stante statuto prohibente dici de nullitate post certum tempus.
- 2 Intellect. ad Bar. in l. 1. in 1. oppositio. de exceptione.

16. DECISIO. XVI.

- 1 Statutum, quod post certum tempus dici non possit de nullitate, intellexerunt Domini tam agendo, quam excipiendo, in vna Romana legati coram Fabio Decano de anno 1550 per doctrinam Paul. de Castr. conf. 288. col. 2. in 2. dub. lib. 1. & clarius per pract. Papiens. de executione sentent. in ver. sapiens. col. 4. ver. quero quid si statutum. Et dicebant ita aliis fuisse tentum in alia causa per dictum Albert. Brun. in ver. nullitas. Et que allegabantur ex aduerso per Bar. in l. 1. in 1. oppositio. de exceptione. procedebant, quando statutum se restringeret ad actionem.

DE RESCRIPTIS.
EPITOME.

Professio si ex literis sacrae poenitentiarie erat emittenda in manibus cuiuscumque in ecclesiastica dignitate constituti, sufficit eam emisisse in manibus canonici.

S V M M A E.

- 1 Professio emissa in manus canonici tenet, quamvis in rescripto dicatur eam emitti debuisse in manibus constituti in ecclesiastica dignitate, & per totam.
- 2 Canonatus non est proprie dignitas.
- 3 Canonatus an equiparetur dignitati.
- 4 Mandatum an possit adimpleri per equipollens?
- 5 Rota interdum consuluit Dominos de sacra poenitentia.
- 6 Canonatus lato sumpto vocabulo venit appellatione dignitatis.
- 7 Dispositio extenditur ex verisimili mente concedentis, & identitate rationis.
- 8 Intellect. tale pactum l. s. final. de pact. & l. lucius. s. Titius. de lib. & posth.
- 9 Episcopus non cognoscit de causa commissa eius Vicario.
- 10 Rescriptorum ea, quae sunt concessa, attenduntur, non autem concedenda.
- 11 Ratione, & mente concedentis concurrentibus larga significatio attenditur.
- 12 Quod nolui, potui, quod potui adimplere nequii, quomodo intelligatur?

17. DECISIO. I.

Obtinuerat Carolus de Heredia a sacra poenitentia literas, quod posset emittere

professionem in manibus Antistitis, vel alterius cuiuscumque in ecclesiastica dignitate constituti: deinde emiserat professionem in manibus canonici. Et fuit dubitatum, quia canonicatus non est proprie dignitas, ut late per Sarnen. post alios in c. statutum. de rescript. in 6. Felin. in c. pastoralis de offic. deleg. Et propterea prima vice in vna Tirafonen. pessionis quingentorum coram Domino Anto. Augustino, dum causa poneretur, Domini inclinabant, quod non valeret professio. Et eo magis, quia licet aliqui dicerent, quod canonicatus equiparabatur dignitati in delegatione causarum, ut habetur in d. c. statutum, tamen dupliciter respondebatur. Primo quod hoc erat contra tex. in c. fin. de offic. deleg. in materia Conservatoris, iuncta glos. in 6. Item etiam, quia licet aliqui dicerent, quod mandatum adimpletur per equipollens. l. fin. ff. mand. id intelligebatur, quando equipollens esset pinguius, ut per Ias. in l. si quis mihi bona. s. sed si mandavit. de acquir. heredit. Et propterea inclinarunt Domini, quod consulerentur Domini de poenitentia, qui responderunt se etiam canonico illud commisisse.

Et propterea, dum alia vice causa esset proposita cum isto stylo, & mente poenitentiarie: Domini inclinarunt pro validitate, moti hac potissima ratione, quia illud certum est, & lato sumpto vocabulo dignitatis, venire canonicatum, ut tradit Felin. in d. c. pastoralis. & Doctores, vbi supra.

7 Quo fundamento stante, & concurrente verisimili mente concedentis, de qua testati sunt Domini de poenitentia, extēdebat ab identitate rationis, & mente dispositio, ad l. filium habeo. ad Macedon. Ias. Alex. & alij in l. si constante. in materia extensionis. sol. matrim. & faciebat. l. tale pactum. s. fin. de pact. & l. lucius. s. Titius. de lib. & posth. qui tex. ut tradit Paul. de Castr. Aretin. & Ias. habent etiam locum in rescriptis.

Et licet in contrarium allegarentur quedam, tamen breuiter respondebatur, & primo dictum Decij post alios in c. quoniam abbas. nu. 9. de offic. delegat. vbi commissa causa Vicario, non poterat procedere Episcopus, licet Papa commisisset. Eodem modo dictum Staphil. fol. 14. in tract. de liter. super expectat. secundum verum valorem, que non posset secundum taxationem decimae, licet Papa esset concessurus. Et hoc ea ratione, quia in rescriptis attenditur, quod est concessum, non quod esset concessurus. Fel. in c. super literis. 2. col. in 3. limitatione,

tionem, & quod non debebat fieri extensio de persona ad personam, prout plura cumulantur per Tiraq. in repetit. in l. si vnquam. n. 28. uer. libertis. C. de reu. don. quia ad omnia ista respondebatur, quod in illis casibus nullo modo verba nec propriè nec impropriè alium casum comprehendebant, nimirum si non fiebat talis extensio, imò talis comprehensio. An in casu nostro casus erat sub lata saltem significatione comprehensus. pro quo facit plenè doctrina Paul. de Castr. in l. in ambiguo. de reb. dub. prout istam materiam ita declarat Galiaul. in repetit. l. Gallus. §. & quid si tantum. col. 5. de lib. & posth. & hoc modo etiã tollebatur, quod dicebant aliqui, quod non erat concessum. quia

17 imò ꝑ concurrente ratione, & mente attendebatur larga significatione. Et hoc modo non ob-

12 stat, quod dicitur, quod ꝑ nolui potui, quod potui, adimplere nequii. l. multum interest. C. si quis alteri, vel sibi, quia hic voluit, quod potuit sub larga significatione.

E P I T O M E.

Commissio facta pratori cum particola, quod non obstantibus statutis procederet summarie, reddit eum delegatum, ita vt possit ab eo appellari, quamuis vti ab ordinario, statuto id prohibente, non potuisset.

S V M M A E.

- 1 Rescriptum mandans pratori, vt non obstantibus statutis procedat summarie, facit eum delegatum.
- 2 Appellationi erit locus, si prator vigore rescripti effectus est delegatus, quamuis, si eius iurisdictio excitata tantu fuisse, appellari ab eo ex forma statuti non potuisset.

18. DECISIO. II.

1 **P**ER commissionem summarie, ꝑ & non obstantibus statutis factam pratori alicuius ciuitatis, non esse excitatam iurisditionem tantum, sed ita alteratam, vt non amplius sit ordinarius, sed delegatus. Et propterea appellationi ꝑ esse locum, cui ex forma statuti, si tanquam ordinarius processisset, locus nõ erat, argumento not. in l. ius ciuile. de iust. & iur. tenuerunt Domini in vna bonorum fideicommissi coram Domino Fabio de anno 1548.

E P I T O M E.

Commissio contra certos nominatos

etiam cum clausula, contra interesse putantes, etiam si nominati fuerint canonici, non comprehendit capitulum.

S V M M A E.

- 1 Capitulum non comprehenditur in commissione contra certos nominatos, etiam si adesset clausula, contra interesse putantes, & etiam si nominati fuerint canonici. Quid si capitulum sua sponte venire vellet nu. 2. Et quid si tractetur de interesse capituli secundario. num. 3.

19. DECISIO. III.

1 **C**ommissio contra certos nominatos, etiã ꝑ cū clausula, contra interesse putantes, etiã si nominati fuerint canonici, non comprehendit capitulum tamquam maius expressis. Et ita tenuerunt Domini in vna Pampilonen. coram me, argumento not. in c. sedes apostolica. de rescript. etiam quod capitulum ꝑ de voluntate sua venire vellet, & quod tractaretur de interesse ꝑ capituli in consequentiam, quia dixerunt esse opus noua commissione.

E P I T O M E.

Commissio sine retardatione solutionis pensionis producit effectum, nisi constet reservationem pensionis processisse, præsertim si commissio esset sine causa.

S V M M A E.

- 1 Pensionis reservationem processisse constare debet, vt commissioni cum clausula, sine retardatione solutionis, detur locus. Etiam quod certo tempore quis eam percepisset. num. 2.
- 3 Constare debet ante omnia de existentia actus.

20. DECISIO. IV.

Commissio sine retardatione solutionis pensionis in vna Vrgellen. coram D. Reona no de anno 1548. dixerunt Domini non ꝑ producere effectum, nisi constaret reservationem pensionis processisse. Et fuit etiã dictum, quod Auditor C. semper vult videre reservationem.

2 Et propterea, etiam ꝑ quod quis certo tempore percepisset pensionem; tamen, si constaret non reservatam, negarunt manutentionem: quia

3 ante omnia debet ꝑ costare de existentia actus; ad Bar. in l. 1. §. & parui. nu. 3. quod vi aut clã. Et tanto magis, quando constaret pensionem fuisse

fuisse sine causa, ut quia concordia, propter quam fuisset constituta, non esset seruata

E P I T O M E.

A Vocatio causæ cum clausula in rescripto, quatenus non sit instructa, intelligitur tempore auocationis, alioqui iudex inhibitus attentat.

S V M M A E.

- 1 Rescriptum auocationis, quatenus causa non sit instructa, intelligitur tempore auocationis, & quare?
- 2 Subreptio attenditur tempore dati rescripti.
- 3 Attentare dicitur iudex, si facta auocatione causa, quatenus sit instructa, & illius virtute etiã inhibitione, rescripti tempore verè causa erat instructa, nã debuit supersedere.

21. DECISIO. V.

Commissio causæ cum auocatione, quatenus non sit instructa, intelligitur tempore auocationis, quia illo tempore attenderet subreptio. Et sic licet tempore inhibitionis causa esset instructa; tamen, si tempore commissionis non erat instructa, debet iudex supersedere, alioquin attentat, quia iam videt causam bene fuisse auocatam. Et ideo sententia lata contra talem inhibitionem fuit iudicata nulla coram me in vna Cæsaraugustana primitiarũ de Penna flor. 7. Nouembris 1548. facit consil. Gemin. 47.

E P I T O M E.

Rescripti signatura habens videlicet, placet de legitima executione, si sententia lata est pro reo, eius successor facit possessionem litigiosam.

S V M M A E.

- 1 Commissionis clausula, placet de legitima executione, intellectus.
- 2 Dicitio, de, an faciat conditionem? & num. 4.
- 3 Litem facit pretensio partis, etiam si foueat iniustitiam.

22. DECISIO. VI.

Commissio, in qua signatura dicebat, placet de legitima executione: quia sententia erat lata pro reo, qui non poterat pretendere executionem in possessione, sed tantum absolutoriã pro expensis, & propterea dubitabatur, si

successor rei, qui in corpore commissionis prætere debet posse capere possessionem, & citauerat vigore illius commissionis intrusum, fecerit possessionem litigiosam? quia erat data iurisdic-tio conditionaliter, placet de legitima executione: & sic videbatur, quod non poterat legitima executio fieri in possessione. Quodque iurisdic-tio esset conditionalis, cõprobant quidam: quia dicitio, de, significat conditionem, ad not. per Bal. in l. si plures. col. fin. de condit. insert. & in l. ex hoc iure. quinta col. vers. item dicitio, de. de iust. & iur.

Contraria tamen opinio post multas disputationes visa est verior. Et ratio fuit, quia pretensio partis est illa, quæ facit litem, etiam si foueat iniustitiam, ut per Franc. in c. 1. in fin. post Domin. & Lap. ut lit. pend. in sexto. & sic, quia ille pretendebat, licet iniuste posse habere possessionem, fuit inducta lis. Et illa conditio de legitima executione, non facit conditionem, quia est conditio intrinseca, & magis respicit iuris ordinem. glos. in ver. legitime. & ibi Abb. in 1. col. in c. consanguinei. de re iudic. alioqui semper tacita conditio, prout de iure non faceret litem, nisi in euentu iustitiæ. quod est falsum.

E P I T O M E.

Commissione emanata contra omnes sua interesse putantes, aliquo speciatim nominato, licet executor non possit absque peculiari mandato specificare citandos; id tamen coarctatur non habere locum, quando in d. commissione adesset particula illa, quod intrusorum nomina habeantur pro expressis.

S V M M A E.

- 1 Executor vigore commissionis contra omnes sua interesse putantes, aliquo speciatim nominato, non potest sine mandato specificare citandos. Fallit, si in commissione adesset clausula, quod nomina intrusorum habeantur pro expressis, num. 2.
- 3 Clausula, quod nomina habeantur pro expressis, quando sunt aliqui nominati, refertur ad intrusos, et nominatos.
- 4 Citatus quando quis dicatur legitime, ut desinat esse pacificus possessor.

23. DECISIO. VII.

Commissionis vigore contra omnes sua interesse putantes, aliquo specialiter nominato,

1 nato, licet ¶ non possit executor sine mandato specificare citandos, vt per Philip. Franc. in c. cum in multis. in 2. not. de rescript. in 6. Tamen coram me in vna Zamoren. parochialis de Vil lalar, postquam sæpius causa fuisset posita, limi tarunt ¶ Domini, quando in commissione esset clausula, quod nomina intrusorum habeantur pro expressis, & sic perinde est, ac si expressè es sent nominati omnes intrusi: quo casu potest executor sine mandato eos citare, quia est cer ta demonstratio, vt per Domin. in d. c. cum in multis. col. penult. Item quia illa ¶ clausula, quod nomina habeantur pro expressis, cū sint aliqui nominati, refertur ad intrusos, & nomi natos, & propterea ad citandum intrusum, non requiritur aliud mandatum. Et ideo voluerunt taliter citatum, quamuis contra eum ad nullos alios actus esset processum, definire esse paci ficum triennalem, vt non gaudeat regula.

E P I T O M E.

Commissio auocatoria, quamuis liget ignorantes, id intelligitur, quando commissio esset motu proprio, alioqui non item.

S V M M A.

2 Commissio auocatoria ligat ignorantes, contrahe, si non emanasset motu proprio, num. 2.

24. DECISIO. VIII.

1 **C**ommissio auocatoria licet ¶ liget ignorantes, iuxta cons. Geminiani 47. tamen in vna Gerunden. rei pię Domini inclinabant, ¶ quod non procederet, quando commissio non esset motu proprio: quia tūc illa videbatur magis cōmunis opinio, contra Gemin. vt per Rip. in c. cum M. nu. 196. de constitut. quod etiam placuit Dominis in vna Salernitana Sancti An dreę coram me.

E P I T O M E.

Subreptitia non est commissio, in qua non fuit facta mentio, quod causa erat instructa, si tamen in ea adest clausula, cuius statum, & merita, & cat.

S V M M A.

2 Clausula, cuius statum, & merita & c. posita in commissio-

ne saluat eam à subreptione ex taciturnitate, quod causa erat instructa.

25. DECISIO. IX.

Commissio, in qua narrata lite cum clausula, cuius statum, & merita & c. non ¶ est subreptitia, etiam quod in ea non fiat mentio, quod causa sit instructa, vt per Staphil. de signat. iustitie cap. dicendum est modo succinctè. num. 10. & propterea etiam si non adesset regula super hoc disponens specialiter aliquid, voluerunt in eadem causa, quod non esset necessarium facere mentionem.

E P I T O M E.

Commissa causa, & decreta citatione, sed non executi, quia dicitur deuoluta causa conditionaliter, & non plenè, potest pars ei renunciare.

S V M M A.

- 1 Causa dicitur deuoluta conditionaliter, si est commissi, nec non decreta citatio, non tamen executi, & habet locum penitentia.
- 2 Citationi nondum executi potest renunciari, vt coram ordinario procedat?
- 3 Decif. Rot. in nou. & Aegid. 317. intellectus.
- 4 Procedi posse coram vtroque quo pacto intelligatur.

26. DECISIO. X.

Commissa causa, & decreta citatione nondum executi, quia causa ¶ est deuoluta cōditionaliter ante executionem impetrans potest pœnitere, & illi renunciare, vt in dec. 402. aliàs 17. de dol. & contum. in nou. quæ in hoc concordat cum decif. Aegid. 406. & 462. Nam cessant omnes rationes, quę solent considerari in affectione, per appositionem manus Papæ: quia intelligitur, quando causa esset plenè deuoluta, & sic executi citatione; secus stante dicta deuolutione conditionaliter, & hoc modo procederet deserta appellatione causam nõ remitti. Eodem modo, si appellationi renunciatur, & si malè est iudicatum, vt de primis duobus sunt decisiones 114. aliàs 17. de appellat. in nou. & 446. aliàs 39. eo. titu. in antiq. Aegid. decif. 520. Sarnen. in reg. de trien. quaestione 54. & de tertio est Aegid. decif. 419. & in tertia additione decif. 11. aliàs 3. de appellat. in nou. quia semper causa erat purè, & simpliciter deuoluta.

- 2 Præterea non dum ꝑ executâ citatione, potest illi renunciari, vt coram ordinario procedatur, secus fortè coram delegato, & ita videtur intelligenda ꝑ decis. 76. aliàs 4. de dol. & contu. in nou. & illa Aegid. 317.
- 4 Illud etiam, quod dicitur, quòd ꝑ potest coram vtroque procedi, habet locum, quando nõ esset renunciatum primæ commissioni, & quando coram vtroque vtraque pars cõparuisset, & sic distinguebant Domini in vna Salernitana coram me die 14. Feb. 1549.

E P I T O M E.

Commissio auocatoria comprehenditur sub decis. Rotæ 68. in nou. vt scilicet saluetur in aliquo ex capitibus expressis vero.

S V M M A E.

- 1 Auocatoria commissio saluetur ex aliquo capite vero ex pluribus expressis.
- 2 Paupertas mulieris conuentæ sola sufficit, vt causa remittatur ad partes etiam remotas.
- 3 Gratiõsa adhuc comprehenduntur sub decis. 7. de rescrip. in nou.

27. DECISIO. XI.

- 1 **C**ommissionem auocatoriam comprehendit sub decis. 68. aliàs 7. de rescrip. in nou. voluerunt Domini coram me in vna Colonien. matrimonij, in qua propter paupertatem, & sententiam latam in partibus causa auocabatur à curia, licet illa sententia non transuisset in rem iudicatam. Quia sufficiebat ꝑ sola paupertas mulieris conuentæ, nam ea sola motus Pontifex causam remisisset ad partes. Et tanto magis, quia, vt tradit Felin. in c. licet causam. de probat. etiam ꝑ in gratiosis seruatur illa decisio Rotæ.

E P I T O M E.

Iurisdictiones tribuit, parte non opponente, commissio, in qua petebatur committi causam restitutionis in integrum, ex quo pars narrabat se omnibus paruisset, & signatura respondit, prout de iure.

S V M M A E.

- 1 Commissio restitutionis in integrum signata, prout de iure,

quamuis subreptitia, tribuit iurisdictionem, parte non opponente, & nuu. 2.

- 3 Clement. 1. de restit. in integr. procedit, parte opponente.
- 4 Imputare sibi pars debet, si non opponit eius iura, & permittit per iudicem cognosci de iustitia, & meritis causæ.

28. DECISIO. XII.

- 1 **C**ommissio, in qua ꝑ petebatur committi causam restitutionis in integrum, & pars narrabat se soluisset expensas, & paruisset iudicato, & in nullo amplius esse parendum, & signatura respondebat, prout de iure, voluerunt Domini, quòd tribueret iurisdictionem, parte non opponente, & sic quòd ego potuerim pronunciare in vna Valentina de Paterua: quoniam rescriptum illud ꝑ tribuit iurisdictionem, ad trad. per Ias. in l. præscriptione. C. si contra ius, vel vti. pub. ex notatis per omnes, & præcipuè dec. in c. cæterum. de rescrip.
- 3 Et licet ꝑ videretur in contrarium clement. 1. de restit. in integr. ibi, nullatenus audiatur. tamen quia hoc tangit vtilitatem partis, Domini eam intelligebant, parte opponente, prout generaliter tradit Ias. in l. vniuersa. C. de precib. imp. offer. & tradit Bart. in l. eleganter. col. 2.
- 4 vers. oppono. ff. de dolo. & imputet ꝑ sibi is, qui passus est cognosci de iustitia, & meritis causæ.

E P I T O M E.

Procedi potest per contradictas contra citatum, si est cõmissa causa super beneficio, & iure patronatus, quamuis postea alia commissio diuersa præsentetur,

S V M M A E.

- 1 Citatus patitur processum per contradictas vigore commissionis, super beneficio, & iure patronatus, licet postea alia diuersa commissio exhibeat?

29. DECISIO. XIII.

- 1 **I**n vna Salernitana sancti Andreae coram me tenuerunt Domini commissa ꝑ causa super beneficio, & iure patronatus, posse procedi per contradictas contra citatum, licet postea habeatur commissio, vt super prouisione Cardinalis de eo beneficio, & alia prouisione videatur.

E P I T O M E.

Appellatione commissa vnà cum negocio principali, si adest clausula, quam, & quas &c. iudex ad quem procedit non constituto de appellatione, idem in alijs casibus hic narratis.

S V M M A E.

- 1 Clausula, quam & quas, contenta in commissione appellationis, facit, vt iudex ad quem procedere possit, etiam non constituto de appellatione.
- 2 Commissa causa appellationis cum toto negocio principali, si pars citata per contradictas non comparuit, iudex secundus procedit, non constituto de appellatione, declaratur prout num. 4.
- 3 Iudex ad quem de partium consensu procedit, etiam appellatione non producta.

30. DECISIO. XIV.

Commissa causa appellationis vnà cum toto negocio principali, Domini tenent pro firmis infra scriptas conclusiones. Prima, quòd, vbi adest clausula †, nec non quam & quas, semper iudex potest etiam non constituto de appellatione procedere, vt per Sarnen. in reg. de infir. q. 34. num. 4.

- 2 Et idem † tenuerunt Domini, quando esset commissa vnà cum toto negocio principali, vigore cuius pars esset citata per contradictas, &
- 3 non comparuisset: quia de † consensu partium etiam non producta appellatione hoc potest, vt per Aegid. decis. 37. & 117. & in nou. decis. 424. Quod fuit declaratum procedere in appellatione à grauamine sine dubio, vt post Aegid. decis. 48. tradit Staphil. fol. mihi. 131. licet fortè secus esset in sententia diffinitiuà, vt per Staphil. ibidem, & ita dixerunt Domini in vna Burgen. coram Antonio Augustino de anno 1551.

E P I T O M E.

Nullitas venit equè principaliter, commissa causa appellationis, nullitatis, & attentatorum: & deserta appellatione, si notorium est nō adesse nullitates, & attentata, omnia censentur deserta.

S V M M A E.

- 1 Nullitas dicitur principaliter deducta, si commissa est causa appellationis nullitatis, & attentatorum.

2 Deserta causa appellationis, deseruitur & nullitas, & attentata simul cum ea proposita, si notorium est eas non adesse, alioquin secus.

31. DECISIO. XV.

Commissa † causa appellationis nullitatis, & attentatorum &c. in vna & eadem commissione causam nullitatis principaliter esse commissam referebant Domini aliàs ita fuisse tētum in pluribus causis, dum proponeretur causa Monopolitana coram Ant. August. pro quo allegabantur magis communiter tradita per Deci. in c. dilecto. col. fin. & ibi Franc. q. 14. de appellat.

Veruntamen, quantum ad finem, an deserta appellatione, desereretur etiam causa nullitatis, & attentatorum, iuxta doctrinas communes in c. ex ratione. eod. tit. & per Ias. in l. cōtra maiores. de inoff. testam. Domini habebant pro re soluto, quòd, si notorium † esset non adesse nullitates, & attentata, desertionem esse communem. inclinabant etiam pro dictis per Franc. in d. c. ex ratione. in 6. q. vide tamē eundem Franc. in d. c. dilecto. questione 58.

E P I T O M E.

Terminos nouos de per se non est necessarium seruare, sed sufficiunt seruati in negocio principali, & iudex potest pronuciare super nullitate, & negocio principali.

S V M M A E.

- 1 Termini noui de per se non sunt seruandi.
- 2 Nullitates, & negocium principale in vna, & eadem sententia possunt terminari.
- 3 Commissio cum clausula, quòd præfixo termino, procedit, quando iudex nollet pronuciare super nullitatibus.

32. DECISIO. XVI.

PER supradicta alia vice in vna Assisina ten. tenuerunt Domini non esse † necessarium seruare terminos nouos de per se, sed sufficiunt seruati in negocio principali.

Item in vna, † & eadem sententia iudex potest pronuciare super nullitatibus, & negocio principali, etiam quòd diceretur primitus, & ante omnia, quòd est de mente Franc. in d. c. dilecto. in principalibus quæstionibus.

Et illud, quòd dicitur de commissione † præfixo

fixo termino procedit, quando iudex nollet pronunciaré in nullitatibus.

E P I T O M E.

Appellatione à sententia lata in possessorio deserta, non dicitur desertum negocium principale, & quare?

- 1 Appellatione deserta, quod censeatur deserta nullitas, est stylus Rota contra communem Doctorum opin.
- 2 Appellatione deserta in possessorio, non dicitur desertum negocium principale, & quare.
- 3 Stylus Rota non est extendendus contra communem.
- 4 Appellationis causa commissa à sententia lata in partibus vnà cum negocio principali, Rota procedit in dicto negocio principali, etiam non constituto de appellatione.

33. DECISIO. XVII.

Quicquid sit in cōmissione continente causam nullitatis, & appellationis, licet equè principaliter, quod deserta ꝑ vnà, sit deserta alia, quod videtur contra communē, vt per Franc. in c. dilecto. q. 58. contra quem tamen dicebant Domini semper fuisse seruatum. de app. fuit dubitatum in vna Britonorie corā Puteo, quod de negocio principali. Nā ibi erat commissa causa appellationis à sententia lata in possessorio vnà cum negocio principali, & deserta ꝑ appellatione, dubitabāt, nunquid esset desertum negocium principale. Et licet quidam vellēt, quod sic, arguendo de causa nullitatis ad appellationem.

Tamen tunc inclinauimus in contrariū, cōsiderando, quod erat diuersa ratio. Nam ideo volunt deserta appellatione deseri nullitatem: quia proueniunt ab eodem fonte, & agitur semper de facto iudicis: quæ rationes non militant in negocio principali. Esset enim nimis extendere ꝑ stylum nostrum contra communem. Et allegabatur, quod passim seruabamus, vt commissa ꝑ causa appellationis à sententia lata in partibus vnà cum negocio principali, non constituto de appellatione, procederemus in principali.

E P I T O M E.

Interesse putans habere etiam nō nominatus in cōmissione emanata contra aliquem, & omnes sua interesse

putates, cuius commissionis vigore fuit decreta citatio, potest semper venire, & procedere contra actorem absentem per contradictas.

Commissa causa contra aliquem, & omnes sua interesse putantes, ac citatione decreta, potest semper venire interesse habens, & contra actorem absentem per contradictas procedere.

2 Decis. Rota 402. in nou. extensio.

34. DECISIO. XVIII.

Commissa causa contra Petrum, & omnes sua interesse putantes, & decreta citatione, tenuerunt Domini, quod possit ꝑ semper venire interesse putans etiam non nominatus. Et si actor in curia non reperiatur, voluerunt Domini posse procedi contra ipsum per contradictas, & ita extendebant ꝑ decis. Rotæ 402. aliàs 17. de dolo & cōtumac. in nou. quia omnes sunt citati, licet ego dubitarem.

DE CONSUETUDINE.

E P I T O M E.

Consuetudo optandi canonicatū per antiquiorem portionarium procedit, etiam si portionarius esset archidiaconus.

- 1 Optare canonicatum potest antiquior portionarius, etiam si esset archidiaconus, & quare? num. 2. & 3.
- 4 Qualitates diuersa separabiles possunt concurrere in eadem persona.

35. DECISIO. vnic.

Consuetudinem optandi canonicatum per antiquiorem portionarium, voluerunt ꝑ Domini in vna Salamantina coram Domino Puteo de anno 1548. procedere, etiam si portionarius esset archidiaconus: quia ꝑ nulla est mixtura, nec descēsus, iux. doct. Rotæ dec. 227 aliàs 3. de cons. in no. Cal. cōf. 5. de cōf. Nam ꝑ in hac optione consideratur vt portionarius, & sic ascendit ad mixturam, vt fuit responsum per me ex dictis per Io. And. & alios in c. statutum. de rescript. in 6. & quæ tradit Alciat. in l. 2. in 1. col. in fin. de verb. oblig. quia sunt diuer-

- 4 diuersæ & qualitates separabiles cōcurrentes in eadem persona. Bene facit, quod not. Felin. in c. quoniam abbas. col. fin. de offic. delega. de Decano facto preposito.

DE ELECTIONE.

EPITOME.

Officia etiam ecclesiastica prout prothonotariorum & similiū, nō vacāt per promotionem ad episcopatum.

S V M M A E.

- 1 Promotus ad episcopatum retinet officia etiam ecclesiastica, puta prothonotariatus, & similia.
2 Intellect. ad c. cum in cunctis. s. cum verò, de electione.

36. DECISIO. I.

- 1 Officia & etiam ecclesiastica, prout prothonotariorum & simil. argumento officiorum de iure ciuili non vacant per promotionē ad episcopatum: quia c. cum in cunctis. s. cū vero. de electio. loquitur tantum in beneficijs. & ita tenuerunt Domini in vna Florētina coram Domino Fabio, quicquid in contrarium allegatur, ex not. per Socin. in cons. 5 3. 3. vol. & Gomes. q. 2 2. super reg. de infirm.

EPITOME.

Promotus ad episcopatum titularē nō amittit priora beneficia, nisi per adeptionem pacificæ possessionis dicti episcopatus.

S V M M A E.

- 1 Beneficia prima non amittit promotus ad episcopatum titularē, nisi per adeptionem illius pacificæ possessionis.
2 Promotus ad episcopatum titularē tenetur per retentione beneficiorum soluere annatam.
3 Extrauaganti Iul. II. quod retentio beneficiorū concessa promotis non suffragaretur literis & c. quando non sit locus.
4 Nullitatis pœna non procedit, nisi in casibus expressis.

37. DECISIO. II.

- 1 Promotus ad episcopatum titularē non & amittit beneficia, nisi per adeptionem pacificæ possessionis, & declaratio, quam ad sty-

lum curiæ dat Abb. in c. cum in cunctis. s. cum verò. de electio. & quæ notat Roman. cōf. 335. placuerunt Dominis in vna Panormitana pensione coram D. Fabio de anno 1548.

- Et propterea in eadem fuit dictum non obstante stylo, quòd talis & promotus pro retentione beneficiorum teneretur soluere annatā; & quòd tamen non & esset locus extrauaganti Iulij II. quòd retentio beneficiorum concessa promotis, non suffragaretur literis non expeditis. quia ante adeptam pacificam possessionem, cum non vacent beneficia, talis promotus non eget illa retentione, & quia illa extrauagans non annullat actum. quæ pœna & nullitatis nō procedit, nisi in casibus expressis. l. et si quis. s. Diuus. ff. de relig.

DE RENVNCIATIONE.

EPITOME.

- 4 **C**onsensus morte resignantis per procuratorem tunc est verus; quādo procurator dedisset supplicationem in vita resignantis, vel fecisset aliquem actum, aut mandatum acceptasset.

S V M M A E.

- 1 Consensus præstitus per procuratorem post mortem principalis resignantis, quando est validus.
2 Mandatum morte principalis re integra expirat.

38. DECISIO. I.

- C**onsensum renūciationi beneficij post mortem resignantis per procuratorem ex notatis per Cassador. decis. 1. hoc tit. tenuerunt Domini esse verum, quādo per procuratorem esset porrecta & supplicatio, prout loquitur Cassad. vel quando procurator fecisset aliquem actum, vel saltem acceptasset mandatum; alioquin tanquam expiratum & re integra cessaret. Et ita fuit tentum in vna Segobien. beneficij de Villacastin. coram Domino Fabio de anno 1548.

EPITOME.

Mandatum purum habens ad cōsentiendum renūciationi, si non consentit ante 20. dies, intra quos mandans mortuus est, nihil postea

stea aget dato, quòd ante literas limitatas ad hoc insufficientes habuerit.

S V M M A E.

- 1 *Litera limitata transmissa procuratori ad consentiendū renunciationi beneficij, an sat sint pro extensione cōsensu.*
- 2 *Mandatum purum habens ad resignandum, nisi per 20. dies mandans superuiuat, frustra consensum præstat.*

39. DECISIO. II.

ET per iam dicta in vna Oueten. coram Fabio Domini annullarunt quandam renunciationem, in qua procurator, qui porrexerat supplicationem, habuerat mandatum per certas literas limitatas, secundum quas stylus notariorum erat, quòd non posset extendi cōsensu. Et tandem post certū tempus ille, qui prius dederat literas limitatas, dedit mandatum purum, sed mortuus est intra 20. dies. Nam vigore primarum literarum procurator non potuit consensum præstare, & vigore secundi mandati tardè venit, quia antea in eadem causa in prima instantia corā Domino Archiepiscopo Baren. tenuerunt Domini mandantem ꝛ debere superuiuere 20. dies, alioquin non sufficere, ad tradita per Ias. in l. 1. §. item acquirimus. ff. de acquir. poss.

E P I T O M E.

Reservatarius fructuum in aliquo fundo non æquiparatur fructuario, ita vt possit propria auctoritate illum colere.

S V M M A E.

- 1 *Reservatarius fructuum alicuius fundi an æquiparetur fructuario? & num. 2. ac per totam.*
- 3 *Vsfructus non potest esse, vbi certa quantitas reservatur.*
- 4 *Seruitus realis non potest dici constituta, vbi habetur respectus ad certam quantitatem, & quare?*
- 5 *Intellect. ad Bart. in l. cotem ferro. §. qui maximos. num. 9. ff. de public. &c.*

40. DECISIO. III.

Fructus erant reservati vsque ad summam 1300. ducatorum in tali fundo: dubitatū ꝛ fuit in vna Mediolanen. coram Domino Prospero de anno 1551. an iste reservatarius æquiparetur vsufructuario, ita vt possit propria auctoritate colere. Et quidam dicebant, quòd sic, considerando doctrinā Bart. in l. cotem ferro,

2 §. qui maximos. n. 9. de publica. vbi id vult, ꝛ ꝛ quando quis propria auctoritate capit, ceterum reservatus vsufructus. Et idē in l. fundi trebatiani. de vsufr. lega. vbi simpliciter dicit, quòd, quando propria auctoritate capit, semper est vsufructuarius: alioquin distinguit, quādo legatur certa quātitas, vt ibi per ipsum, & sic videtur in nuere, quòd illo casu, quādo propria auctoritate percipit, etiam sit vsufructuarius.

Contrarium tamen placuit Dominis, primo per glos. in l. si quis ita. & ibi sentit Fulgos. de vsufruct. quē ꝛ vult, quòd quia est certa quātitas, nō potest esse vsufructus. facit l. debitor. §. verisimile. de cōtrahen. empt. Et facit ratio, quia ꝛ vbi est respectus ad certam quantitatem, non potest dici constituta seruitus realis, quæ nō potest esse pro parte, & pro parte non iux. not. in l. 4. de seruitut. & si rectè inspiciantur leges allegatæ per Bar. ꝛ in supradictis locis, apparebit, quòd illa iura loquuntur, quando vel omnes fructus, vel certa quota, certi annui, vel temporis reservantur.

E P I T O M E.

IVS à resignante non dicitur abdicatum, nisi præstito regressu validè.

S V M M A E.

- 1 *Correspondentiitas quando iudicatur, si eadem die duo actus reperiuntur facti?*
- 2 *Regressus debet esse validus, vt dicatur abdicatum esse ius à resignante.*
- 3 *Consensus limitatus non abdicat ius, si non est expeditus regressus.*

41. DECISIO. IV.

Resignatio erat facta, in qua tantum erat facta mentio reservationis pensionis, & eodem die erat præstitus consensus supplicationi illi signatæ.

Eadem die reperiebatur alia copia supplicationis non signatæ, cui retrospectus erat consensus eodem die interpositus, in quo & de pensione, & de regressu erat facta mentio.

1 Voluerunt Domini, quia actus ꝛ erant eadē die facti, tantam correspondentiitatem induci, ex dictis per Sarnen. in reg. de triennali. q. 12. n. 7. & 11. post Aegid. decis. 12. & quæ tradit Dec. cons. 125. vt inferatur, cum non reperiretur per multos dies expeditus regressus, non ꝛ fuisse abdicatum ius à resignante, nisi præstito regressu validè: quia dicebāt solere multoties supplica-

supplicationes regressus, vel dimitti in retētis, & sic adesset pręsumptiuę supplicatio, vel si † non fuisset expeditus regressus, consensus limitatus non abdicauerat. Et ita tenuerunt Domini in vna Oxomen. coram me de anno 1548.

E P I T O M E.

Regula Adriani reuocans regressus &c. non procedit in regressu ex causa cessionis litis, nisi aliter doceatur de bono iure.

S V M M A E.

- 1 Regressus ex causa cessionis litis non comprehenditur sub regula Adriani reuocante regressus.
- 2 Fraudandę regule cancellaria modus est vitandus.

42. DECISIO. V.

Regulam Adriani, quę reuocabat omnes regressus sine cōsensu, exceptis ijs, qui erāt ex causa resignationis, seu cessionis boni iuris, voluerunt Domini non procedere in regressu ex causa cessionis litis, nisi aliter doceretur de bono iure. Tum quia iste casus non erat expressus in regula, tum etiam quia esset facilis † modus fraudandi regulam, quia quis veniret ad litem, & postmodum fieret cessio. Et ita tenuerunt in vna Parmen. coram Fabio de anno 1550.

E P I T O M E.

Regressus potest cassari in manibus notarij citra consensum Pontificis.

S V M M A E.

- 1 Regressus cassationi potest quis consentire in manibus solius notarij, inscio Pontifice ad instar pensionis.
- 2 Pensio potest cassari in manibus notarij citra consensum Pontificis ad instar regressus.

43. DECISIO. VI.

Regressum voluerunt † Domini posse cassari in manibus notarij citra consensum Pontificis: quia est actus fauorabilis ecclesię, quę ob id liberatur à seruitute. iux. glos. in c. agatofa. & ibi Card. 63. distinct. Et arguebant semper Domini à cassatione regressus ad † cassationem pensionis. iux. tradita per Sarnen. in quęst. 16. in fin. & q. 18. de infirm. resign. Et referebat

Dominus putens tunc Decanus ita semper decisum fuisse, & ita tenuerunt Domini corā me in vna Gerunden. cassationis regressus de anno 1550.

E P I T O M E.

Procuratorem constituens cum iuramento ad cassandum regressū, si postea eum reuocat, incidendo in periurium, non propterea amittit regressum.

S V M M A E.

- 1 Periurius dicitur constituens procuratorem cum iuramento ad cassandum regressum, si postea procuratorem reuocat.
- 2 Regressum non amittit, qui constituit procuratorem cum iuramento ad illum cassandum, licet postea dictum procuratorem reuocet.
- 3 Regressus habet ius de pręterito, & est reliquia iuris cessi.
- 4 Papa in regressu confert beneficium ex nunc, prout ex tunc, ideo collatio censetur facta ab initio.
- 5 Periurus an sit inhabilis ad beneficia obtinenda? & nu. 6.
- 7 Regressum dare ius ad rem, & facillē tolli ius ad rem quo pacto intelligatur.

44. DECISIO. VII.

Dubitatum fuit coram me in eadem causa, quia quidam constituerat procuratorem cum iuramento ad cassandum regressum, & postea eum reuocauerat, & sic † effectus erat periurus, an propterea esset priuatus suo regressu?

Et tenuerunt Domini, quod † non, per comunem opi. Doctorum, vt per Felin. in c. querelam. num. 1. de iureiur. & in c. ex parte. in 1. col. de rescript. Sed sic est, quod regressus † habet ius de pręterito, & est reliquia iuris cessi, vt per Cassad. de priuileg. decis. 4. & decis. 1. de pact. & cum nihil aliud consideretur ad effectū regressus, nisi vacatio, ideo & c. vt per Cassad. de præb. decis. 3. num. 10.

Et considerabatur, quod † Papa in regressu confert beneficium ex nunc, prout ex tunc, ideo collatio censetur facta ab initio. ad tradita per Bart. in l. si ita stipulatus fuero. in princ. de ver. oblig. & Dec. in l. 1. de codicillis. Ex quo etiam tollebatur illud, quod posset dici, quod periurus † est inhabilis ad beneficia obtinenda, vt per Abb. in c. tua nos. in 2. de iureiur. & Rip. in 6 c. 2. in 2. col. de rescript. quia intelligitur de † nouo. Et quod dicitur, quod regressus † dat ius ad rem, & quod facillē tollitur ius ad rem, quia consideratur causa de pręterito.

E P I T O M E.

Resignatio est bona, quæ facta fuit per resignatariū, reseruato primo resignanti regressu per cessum, vel decessum, qui in articulo mortis dedit consensum ad resignandum, & fuit accepta parua data, & resignans est mortuus, si tamen post aliquot dies gratia eius fuit signata sub illa data accepta cum derogatione regulæ de viginti.

S V M M A E.

- 1 Resignatio facta in mortis articulo per eum, qui post acceptam paruam datam, mortuus est, an, & quando sit bona?
- 2 Argumentum à stylo procedit de iure.

45. DECISIO. VIII.

Resignans reseruauerat sibi regressum per cessum tantum, vel decessum primi reseruatarij: deinde primus resignatarius in articulo mortis constitutus: volens resignare, dedit consensum ad resignandum, & fuit accepta parua data, & resignans mortuus est: postmodum per aliquot dies gratia eius signata fuit sub illa data accepta cum derogatione regulæ de viginti.

- 1 Dubitatum fuit, an ꝑ illa resignatio esset bona? Et dicebat ille, qui habebat regressum, quod non: quia ipsi auferebatur ius quæsitum, cum per mortem illius intrauerit regressus.

Contrarium tamen tenuerunt Domini in vna Pampilonen. archidiaconatus coram Capizucco. Et ratio fuit, quia ille consenserat in euentum resignationis, accepta data, quæ stat in pendulo, & postquã Papa admittit resignationem, quæ venit ex consensu eius, declarat illi tertio nullum ius fuisse quæsitum, arguendo de stylo, ꝑ qui est iuris. c. quàm graue. de crimi. fals.

Dicebant tamen Domini, quod esset multum aduertendum: quia illud fuerat factum in fine vitæ Pauli iij. an esset gratia illius Pontificis, tamen illud totum fuit sublatum per verba datæ.

DE SVPPLENDA NEGLIGENTIA Prælatorum.

E P I T O M E.

Fama de morte beneficiati, vt consti-

tuat Episcopum in negligentia ad effectum deuolutionis, debet esse omnino clara, & dubia non sufficit.

S V M M A E.

- 1 Negligentia Episcopi de morte beneficiati probanda est clare.
- 2 Deuoluitur potestas conferendi beneficia ab Episcopo negligente ad superiorem.
- 3 Dubius æquiparatur scienti, limita, vt in num. 4.
- 5 Fama dubia quæ dicitur?

46. DECISIO. vnica.

Tenuerunt Domini in vna Eugubina præposituræ pro Cardinali Sanctæ crucis coram Domino Puteo, de anno 1548. Famam ꝑ quæ constituit Episcopum in negligentia de morte beneficiati ad hoc, vt potestas ꝑ conferendi deuoluatur, iux. decis. 263. in nou. & quæ tradit Roma. in cons. 480. procedere, quando fama esset omnino clara, secus si esset dubia.

- 3 Quia licet aliàs dubius ꝑ æquiparetur scienti,
- 4 ad not. in l. fin. C. qui admitt. tamen non ꝑ procedit, vbi requiritur vera scientia, prout hic, & maximè quando iura ponderabãt negligentiam, vt est tex. in c. licet, in verbo. neglexerunt. ext. eo. tit. Et tradit Bisignet. decis. 6. de probat.
- 5 Dubia ꝑ autem dicebant esse famam, si habuerit ortum à duobus, vel tribus, qui dicebant se audiuisse, vel quia affines, vel coniuncti, dato quod adesset fama de morte; tamen non fecerunt luctum. ad not. per Bar. in l. 2. §. quod si dubitetur. quemadm. testam. aper.

DE FILIIS PRÆSBYTERORUM.

E P I T O M E.

BVlla Clementis prohibens beneficia patrum conferri eorum filijs, limitatur primo in beneficijs per parentes ante dictam bullam dimissis: secundo si parentum beneficia tunc erant portiones, & postea fuerunt effecta canonicatus.

S V M M A E.

- 1 Bulla Clement. de beneficijs parentum non dandis eorum filijs, duplex limitatio num. 2 & 4.
- 3 Legis natura respicit futura.

47. DE-

47. DECISIO. I.

B Vllam Clementis, quæ ꝑ prohibet beneficia parentum in filios conferri, Domini limitarunt dupliciter in causa Calciaten. coram D. Fabio de anno 1549.

2 Primo in beneficijs, ꝑ quæ parentes dimiserunt ante dictam constitutionem Clementis, & illa verba, quæ aliquando obtinuerunt in bulla contenta, declararunt, per illa alia verba, de cætero, quæ ad consequentia influunt. l. seruus plurium. §. fin. de leg. 1. & quia natura ꝑ legis respicit futura.

Alio modo limitabant in eadem causa, quãdo scilicet ꝑ beneficium erat portio tempore, quo pater illud obtinebat, & postea erat effectũ canonicatus per prælatum, & sic erat aliud beneficium.

E P I T O M E.

D ispensatio commissa executori cum clausula, si ita est, redditur nulla, si statim præsentatis literis executori, ille dispensauit. & quare?

S V M M A E.

- 1** Clausula, si ita est, requirit saltem extraiudiciali causa cognitionem, quamuis sine ea etiam exequi possit. num. 2.
- 3** Dispensatio redditur nulla, si executor statim receptis literis dispensationis sibi commissæ cum clausula, si ita est, &c. statim is dispensauit ob breuitatem temporis.
- 4** Causæ cognitio adesse non potest in aliquo ob temporis breuitatẽ. amplia, dato quod iudex in dicto actu narret causæ cognitionem fuisse adhibitam.

48. DECISIO. II.

D ispensationem annullarunt Domini in vna Oxomen. coram Fabio, in qua etiam ego pronunciaueram, ex eo quia præsentatis literis executori, in quibus dicebatur, si ita est &c.

- 1** quæ ꝑ clausula requirit. saltem extraiudicalem causæ cognitionem. ad not. per Paris. in conf. 45. prope fin. in 4. vol. licet ꝑ sine causæ cognitione etiam exequi possit, vt per Lap. allegat.
- 3** 60. dicebatur executorem illico ꝑ acceptis literis dispensasse, & sic ex ꝑ breuitate temporis non poterat adfuisse hæc causæ cognitio, quãuis ꝑ iudex in dispensatione narret eam cognitionem adhibuisse. Et decis. 846. aliàs 4. de fil. presb. in antiq dicebant Domini procedere, vbi hæc duo non apparerent, quia tunc præsumeretur pro iudice.

DE OFFICIO VICARII.

E P I T O M E.

V icarius habens ab Episcopo facultatem cõferendi beneficia, si postea ab eodem literas accepit, vt beneficia vacantia conferret eius secretario, vt posset de illis disponere in alios eius familiares, si vicarius extraneo contulit dicta beneficia in ipsis literis non nominato, valet nihilominus collatio.

S V M M A E.

- 1** Episcopus potest constituere vicarium cum potestate conferendi beneficia.
- 2** Episcopus concesso mandato eius vicario conferendi, nõ potest per priuatas literas illud reuocare, præsertim non publicata reuocatione. num. 6.
- 3** Episcopus mandando per literas eius vicario, vt omnia beneficia vacantia eius secretario conferat distribuenda inter alios familiares suo iure, perperam agit, & quare.
- 4** Beneficia sunt danda in perpetuum titulum, non autem in depositum.
- 5** Simonia est, si aliquis recipit beneficium cum animo illud dimittendi.
- 7** Claustrum actus nullius sunt momenti.
- 8** Præsentatio contra protestationem patronorũ nihil valet.

49. DECISIO. I.

E piscopus Casalen. cõstituerat Vicariũ cũ ꝑ potestate conferendi beneficia simpliciter: demum per quasdam literas ꝑ priuatas ei commiserat, vt beneficia vacantia conferret cuidã eius secretario, vt ꝑ posset de illis ad libitũ suũ disponere in alios suos familiares: vicarius alteri non nominato in dictis literis contulerat beneficium.

Dubitatum fuit in vna Casalen. coram Capizucco de validitate dictæ collationis. Et quidam dicebant Vicariũ excessisse fines mandati, & sic non tenuisse collationem.

Contraria tamen opinio fuit verior, & resolutũ dictas literas esse nullius roboris, vel momenti.

Primo quia per indirectum contraueniebãt concilio lateranen. & erat quodammodo dare ius ad omnia beneficia vacantia illi nominato in literis, vt in simili dicit Bisignet. decis. 5. de concess. præben. Rota in nou. decis. 397. & Sta phil. fol. 68.

Item quia erat quodammodo ponere beneficia

4 ficia in depositum, quæ dari debent † in titulū perpetui beneficij. ext. vt benef. eccles. sine dim. confer.

5 Item quia dicitur esse † simoniacum, si aliquis accipit beneficium cum animo illud dimitendi, iuxta ea, quæ notantur in c. mutationes. 7. q. 1. & quæ reprehendendo Io. Adr. tradit & Ant. de Butr. in c. cōstitutus. de cōcess. præbē.

Ex alio etiam fuit dictum, quod non esset per dictas literas reuocata prima commissio facta vicario: quia erat in casu isto publicanda † reuocatio procuratoris, ad tradita per Felin. in c. ex parte decani. in vers. quæ regula. de rescri. Et ad propositū benefacit, quod isti actus † clandestini nihil valent, quando aliquis posset illaqueari, prout de clerico præsentato † contra protestationem patronorum tradit Dec. post Ale. in cōf. 219. in 2. col. sequeretur enim, quod dictus vicarius posset illaqueari, igitur.

E P I T O M E.

Vicarius si simoniacè confert, non facit priuari Episcopū sua collatione.

S V M M A E.

- 1 Vicarius non dicitur habere mandatum ad delinquendum.
- 2 Vicarium si simoniacè confert, non per hoc facit Episcopū priuari sua collatione.
- 3 Tribunal vnum esse illud Episcopi, & eius vicarij, intelligitur in his, in quibus habet mandatum.
- 4 Glos. in c. 1. de offic. vicar. in 6. declaratur.

50. DECISIO. II.

1 **V**icarius non † dicitur habere mādatum ad delinquendum, ad not. in l. si procurator. de cond. indeb. Et propterea tenuerunt Domini de anno 1548. quod si vicarius † simoniacè conferat; non tamen facit priuari Episcopū sua collatione. Et illud, quod dicitur esse † vnū & idem tribunal vicarij & episcopi, intellexerunt Domini procedere in ijs, in quibus habet mandatū, † & ita declarabantur not. per glos. in c. 1. de offic. vica. in 6. & decis. 371. in nou. & singul. Roman. 266.

E P I T O M E.

Delegatio facta vicario, eo mortuo non transit ad successorem, nisi probetur consuetudo, vel stylus in contrariū probandus omnino.

S V M M A E.

- 1 Delegatio facta vicario, eo mortuo, non transit ad successorem. fallit, prout num. 2.

51. DECISIO. III.

Communis opinio, de qua in cap. quoniam abbas. de offic. delegat. contra Cardinal. & alios, quod † delegatio facta vicario eo mortuo non transeat ad successorem, per rationes Decij in d. c. quoniam abbas. fuit visa verior: quia glos. propter quam mouetur Cardinal. hoc non dicit.

2 Restringebant tamen Domini, nisi † probaretur consuetudo, vel stylus, qui allegabatur in contrarium, alioquin eo non probato, standum est communi opinioni iam dictæ.

DE OFFICIO DELEGATI.

E P I T O M E.

Delegatio, præsertim illa, quæ fit primo ante litem, sed post per subdelegationem est de ordinarijs, & ideo valet subdelegatio facta coram iudice ecclesiastico etiam inter Romanos, non obstante vrbis statuto.

S V M M A E.

- 1 Delegatio an dicatur de actis?
- 2 Delegatio, præsertim quæ fit ante litem primo, & postea per subdelegationem est de ordinarijs.
- 3 Subdelegatio facta iuxta formam. c. super questionum. ext. de offic. deleg. licet de iure civili non teneat; tamen valet, si coram ecclesiastico fiat etiam inter Romanos, eorū statuto non obstante.
- 4 Statutū Romanum habens, quod seruetur ius civile, procedit in decisorijs, non in ordinarijs.
- 5 Ordinatoria canonum semper attenduntur, quando agitur inter laicos coram ecclesiastico.

52. DECISIO. I.

1 **D**elegationē licet Lap. allegat. 81. dicat nō † esse de actis, prout etiam sentit Lanfrāc. in c. quoniam contra. num. 30. de probat.

Tamen Domini voluerunt, maximè in ea, quæ fit ante litem primo, sed post per subdelegationē, eam esse de ordinarijs in vna Romana spolij de anno 1549. corā Domino Rosfanen. adiecto Cardinali Tranen. Et propterea tenuerunt, quod subdelegatio † facta iuxta formam c. super questionum. ex. eod. tit. licet de iure

iure civili non teneat, vt post Doct in Auct. ad hęc. C. de iudic. tradit Iaf. in l. à iudice. in 10. limit. eo. tit. tñ valeret, si corā iudice ecclesiastico ageretur etiam inter Romanos, nō obſtāte ſtatuto, in quo cauetur, quōd ſeruetur ius civile: quia ſtatutum ꝛ fuit declaratum procedere in deciforijs, non autem in ordinatorijs, vt per Alex. in l. in arbitrium. nu. 15. col. fin. de leg. 2. & latè per Bart. & omnes in l. cunctos populos. C. de ſumm. trinit. & ſid. cath. & quæ tradit Marian. in c. quōd clericis. de for. comp. Et ſēper, quando agitur ꝛ coram iudice ecclesiastico, attenduntur ordinatoria canonum etiam inter laicos, vt per Marian. vbi ſupra, & Abb. in 3. not. in c. 1. de conſtitut.

E P I T O M E.

Penſionis translatio facta coram iudice, vel executore vigore proceſſus fulminati, in quo inſertæ erant literæ poteſtatis translationis penſionis, eſt valida, dummodo poſt factam oppoſitionem conſtet de exemplari.

S V M M A E.

- 1 *Delegatus caret iurisdictione, non cōſtituto de talibus literis, quibus dari debeat fides, intellige prout num. 6.*
- 2 *Iurisdictione non acquiritur, niſi ex præſentatione literarum, nec ſufficeret inſertum, & num. 4.*
- 3 *Executor debet eſſe certus de ſua iurisdictione, non per exemplum.*
- 4 *Executor an poſſit conferre, antequam ſibi ſint præſentatae literæ?*
- 5 *Penſionis translatio facta coram executore vigore proceſſus fulminati cum inſertione literarum poteſtatis transferendi, valet, dummodo poſt factam oppoſitionem conſtet de exemplaribus.*
- 6 *Inſerto datur fides, parte non opponente.*
- 7 *Citandus non eſt titulus in translatione penſionis.*
- 8 *Proceſſus fulminatus non eſt ita ſimpliciter iudicandus copia, vel inſertum, & quare?*
- 9 *Præſumptio eſt pro notarijs publicis archiuij.*
- 10 *Commiſſionis tenor licet inſeri debeat in citatione, tamen, quando ex parte citantis, vel aliunde adſunt aliqua coniectura, tunc etiam ſine inſertione crederetur propter præſumptionem.*
- 11 *Deciſ Rotæ 242. 487. & 459. in nou. & deciſ. 793. in antiq. declarantur.*

53. DECISIO. II.

Licet iudex ꝛ delegatus, & executor non habeant iurisdictionem, niſi conſtituto de literis, & talibus, quibus dari debeat indubitata fides, ad not. in c. cum in iure peritus. de offic. de-

2 leg. Et quia iurisdictione ꝛ non acquiritur, niſi ex præſentatione literarum, Rota in nou. deciſ. 242. 487. & 459. atque in antiq. deciſ. 793.
3 Et prout vult d. deciſ. 459. quōd executor ꝛ debeat eſſe certus de ſua iurisdictione, non per
4 exemplum. Item quia in præſentatione ꝛ literarum acquiritur iurisdictione, nec ſufficeret inſertum, argum. not. per Dec. in c. licet cauſam. 13. not. de probat. & conſ. 388. Et licet, an executor ꝛ poſſit conferre, antequam ſibi ſint præſentatæ literæ. Aegid. deciſ. 359. & aliæ deciſiones relatæ per Felin. in c. eam te. de reſcript. col. penult. in 4. fallent, tenuerint, quōd ſic, tamen deciſ. 455. in nou. contrarium tenet.

Voluerunt tamen Domini coram me in vna
6 Zamoren. penſionis de anno 1549. validam ꝛ fuiſſe translationem penſionis factam corā iudice, vel executore vigore proceſſus fulminati, in quo inſertæ erant literæ poteſtatis translationis penſionis, dummodo poſtea conſtaret de originalibus literis, quando opponebatur contra validitatem dictæ translationis. Quia multa concurrebant in iſto caſu, quæ & reddebant diuerſa ab illis, & tollebant omnia, quæ in contrarium allegabantur.

Nam primo conſiderabatur, quōd iudex nō omnino proceſſerat ſine aliqua præſentatione, quia aderat proceſſus, & cum inſerto detur fides, ꝛ parte non opponente, ad notat. in Auct. ſi quis in aliquo C. de eden. et cum fuerit oppoſitum, ſatis eſt, quōd oſtenſæ fuerint literæ originales.

Nec dicatur, quōd non fuerat citatus titulus in translatione penſionis, & ſic non potuit opponere. Nam dicebant Domini, quōd non ꝛ erat citandus: ſatis enim eſt, quōd, quando citaretur, poſſet opponere, & tunc ſatis fiet.

Item etiam conſiderabatur, quōd proceſſus
9 fulminatus ꝛ non eſt ita ſimpliciter iudicandus copia, vel inſertum; quia notarij publici archiuij, qui eos conſciunt, pro quibus ꝛ eſt præſumptio: quo caſu ſuccedit doctrina Doctorū in c. cum in iure peritus. de electio. quōd licet
10 aliàs debeat inſeri tenor ꝛ commiſſionis in citatione; tamen, quando ex parte citantis, vel ex alia parte adſunt aliqua coniectura, tunc etiam ſine inſertione crederetur propter præſumptionem. Ita in caſu noſtro.

11 Et ex iſtis ceſſant ꝛ ſupradictæ deciſiones, quia ſatis potuit reddi certus de ſua iurisdictione ex proceſſu, cui ſtandum erat, donec opponeretur, & ex prædictis coniecturis.

E P I T O M E.

Compulsor non debet de necessitate esse in dignitate ecclesiastica constitutus.

S V M M A.

1 Ecclesiastica in dignitate constitutus non requiritur, quod sit compulsor.

54. DECISIO. III.

Compulsor non debet esse in dignitate ecclesiastica constitutum tenuerunt Domini coram me in vna Vlixbonen. de Turribus Vedras, sequendo dicta Staphilei in tract. de liter. grat. fol. 41. licet quidam dicerent contrarium sentire Gomes. in c. statutum. de rescript. in 6.

DE OFFICIO LEGATI.

E P I T O M E.

Verba regulæ restrictiua facultatum Nuntiorum, non comprehendunt Cardinales legatos à latere.

S V M M A E.

- 1 Verba regulæ restrictiua facultatum Nuntiorum an comprehendant legatos à latere.*
- 2 Simile non est idem.*
- 3 Legati habent pleniorē potestatem, & ordinariam.*

55. DECISIO. vnica.

Verba regulæ restrictiua facultatum Nuntiorum non comprehendunt Cardinales legatos de latere: tum quia in ea dicitur, etiam si cum potestate legati de latere, & omne simile non est idem. l. quod Nerua. deposit. & quia legati habent pleniorē potestatem, & ordinariam. ad glos. in c. 1. de offic. legat. in 6. & c. nouit. de offic. legat. & ita tenuerunt Domini de anno 1548. in vna Astoricens. parochialis, coram Domino Peregrino Fabio.

DE OFFICIO ORDINARII.

E P I T O M E.

Ordinarij quia improprie sunt illi, qui habent potestatem conferendi ex aliquo indulto, vel pri-

uilegio sedis apostolicæ, reseruatō concessa exceptis beneficijs, in quibus Cardinales essent Ordinarij collatores, intelligitur, in quibus Cardinales habent episcopatum, vel aliud simile beneficium cum ordinaria collatione.

S V M M A E.

- 1 Ordinarius collator dicitur, qui habet à Papa potestatem conferendi, & maximè vniuersitatem beneficiorum, exceptis illis, qui habent à lege. num. 2. intellige, vt nu. 3.*
- 3 Collationem habentes ex indulto, vel privilegio sedis apostolicæ sunt improprie Ordinarij, & quasi extraordinarij.*
- 4 Reseruatō concessa, exceptis beneficijs, in quibus essent Cardinales Ordinarij collatores, intelligitur, in quibus Cardinales habent episcopatum, vel aliud simile beneficium.*
- 5 Verba illa reseruationis scilicet, quorum collationi, dispositioni, & indulto auctoritate apostolica concessis, quibus per presentes non intendimus derogare, quomodo intelligatur?*
- 6 Indultum Cardinalis post resignationem episcopatus, dicitur superindultum, & extraordinarium.*
- 7 Verborum indulti, vt prius & c. intellectus.*

56. DECISIO. I.

Ordinarij collator licet dicatur non omnis, qui à Papa habet potestatem conferendi, maximè vniuersitatem beneficiorum, iuxta glos. in c. à iudicibus. 2. q. 6. & quæ de vniuersitate causarum commissa tradit Bart. in l. more. ff. de iurisd. omn. iud. exceptis tamen illis, qui habent à lege, vt de Episcopo, & de omnibus inferioribus dicitur in c. is cui. de electio. in 6. & in c. ordinarij. eo. tit. in 6. cum infinitis concordant. per Rebuff. adductis in concord. tit. de collat. in §. ordinarij collatores.

Voluerunt Domini de anno 1548. quod illi, qui ius conferendi haberent ex aliquo indulto, vel privilegio sedis apostolicæ, essent improprie ordinarij, & quasi extraordinarij, & vt tradit Paul. de Castr. in conf. 3. in 3. dub. & Areti. Felin. & Dec. in cap. post cessionem. de probatio. in 1. not. per tex. in l. si in aliquam. in fin. ff. de offic. procons. Et propterea tenuerunt, quod reseruatō concessa, exceptis beneficijs, in quibus essent Cardinales ordinarij collatores, intelligeretur, in quibus Cardinales haberent episcopatum, vel aliud simile beneficium habens collationem per c. is cui procuratio. supra allegatum.

5 Nec voluerunt obstare verba, in quibus dicebant.

cebant, Quorum collationi, dispositioni, & indulto auctoritate apostolica concessis, quibus per presentes non intendimus derogare: nam intellexerunt semper de indulto concessio Cardinali ordinario collatorij. quod est favorabile tamquam præservationium, vt per Cassador. decis. 3. cum seq. de priuileg. Et ideo voluerunt talem reservationem comprehendere beneficia spectantia ad Cardinalem de Rodulphis, qui resignauerat reseruata sibi collatione in Archiepiscopatu Florentino ex indulto apostolico, quia illud indultum ¶ erat super inductum, & extraordinarium.

7 Et licet ibi diceretur, vt prius, ¶ nihil est, quia prius potestas conferendi erat causalis, Nunc ex gratia noua manet cuiusdam seruitutis formalis.

E P I T O M E.

Episopus solus numquid habeat de iure potestatem corrigendi pro causis criminalibus, etiam capitulares, hic traditur.

S V M M A E.

- 1 Iurisdictio corrigendi in causis criminalibus an sit penes Episcopum solum?
- 2 Intellectus ad Corne. conf. 193. vol. 2.
- 3 Consensum capituli requiri in correctione facienda per Episcopum, non reperitur tex qui hoc dicat.
- 4 Felin in c. irrefragabili. de offic. ordin. loco hic citato, est mendosus.
- 5 Consilium quando requiritur a lege, tunc consilium capitulum pro consensu.
- 6 Consensus capituli requiritur, quando Episcopus vult corrigere capitulares.
- 7 Criminalis causa videtur ardua.
- 8 Capitulum non est particeps eiusdem officij aequè principaliter cum Episcopo.
- 9 Canonici sunt tamquam membra Episcopi.
- 10 Intellect. ad c. irrefragabili. §. 1. de offic. ordin.

57. DECISIO. II.

1 **E**pisopus solus ¶ habet iurisdictionem de per se fundatam etiam in corrigendo pro causis criminalibus, & iste est tex. in c. irrefragabili. de offic. ordin.

2 Et quæ tradit Corneus ¶ in conf. 193. 3. vol. dicens, quod sine consensu non potest procedere, non habent locum: quia ferè omnia eius iura loquuntur vel de consilio, vt in c. quanto. & in c. nouit. de his quæ fiunt à prelat. & in c. nõ est de consuet. in 6. vel loquuntur de iudicio, vt in c. 1. de excess. prelat. vel de presentia, vt in c.

nullius. 16. q. 7. & c. si quid. 86. distinct. in c. qualiter & quando. el secundo ibi. coram ecclesia senioribus. de accusat. In tantum quod Domini in vna Palentina iurisdictionis pro capitulo contra Episcopum coram Domino Prospero de anno 1549. concludebant, quod ¶ non reperiebatur tex. qui requireret consensum capituli, quia omnia iura loquuntur de consilio.

Verum est, quod multæ glos. quæ allegantur, videbantur loqui promiscuè tam de consilio, quàm de consensu. Et dictum fuit, quod Felin. ¶ in d. c. irrefragabili. qui tenet requirendum esse consensum capituli, allegant multos doctores, qui non dicunt id, ad quod per eum citantur, vt Domin. in c. 1. de hæret. in 6. qui benedicit, quod non potest sine capitulo, sed non declarat, an consensus requiratur, & Oldrad. conf. 251. loquitur de consilio, vel assensu. Eodem modo loquitur Bertach. in tract. de Episc. in 4. lib. q. 7. 3. par. ita etiam glos. in ver. non prodidit. in c. ex pœnitentibus. 50. distinct.

Vnde visum fuit Dominis quæstionem pendere à dictis per Imol. in c. nouit. de his quæ fiunt à prelat. qui ¶ tenet, quod, quando consilium requiritur à lege, quod tunc consilium capitulum pro consensu, vt per Bart. in l. impub. beribus. de excusat. tut. & in l. Titul. & Marium. de administr. tut. de quo tamen dicto ego dubitabam ex dictis per Abb. in c. cum olim. col. 1. de arbitr. & quia Bart. in dictis legibus fundatur, quia habent particulares rationes, vt tradit Bar. in sua distinctione. l. 1. §. si plures. ff. de exercit.

Pro opinione tamen Imol. allegabatur rubr. de his quæ fiunt à prelat. sine consensu. Et tamen ferè in omnibus capitulis illius tituli dicitur de consilio.

Tamen fuit dictum, quod daretur dubium de per se. Quod tamen ¶ requireretur consensus in correctione capitularium, concurrebat maior pars Dominorum, cum quibus ego eram: tū quia tenent omnes, vt recitant Imol. & Abb. in d. c. quanto. Abb. in c. 1. de except. quod in arduis requiritur consensus, & causa ¶ criminalis videtur ardua, vt tradit Marian. in tract. de citatio. artic. 2. num. 58. tum etiam arguendo de rebus ad personam, & est communis opinio in d. c. quanto. & in c. nouit. quia in alienationibus rerum capituli requiritur cōsensus, hoc tamen vltimum de consensu non fuit decisum.

Communis tamen opinio est, quod in d. c. nouit. & c. quanto. verbum, consilium, stet propriè, non pro cōsensu, vt post Innocent. Hostiè. Io. Andr. Collect. Ant. But. & Anc. in d. c. quã-

- to. Quod probat ratio, quia ibi loquitur de cō
8 filio, quod capitur ab extraneis. Facit, quia †
capitulum non est particeps eiusdem officij
9 equè principaliter cum Episcopo, sed † cano-
nici sunt tamquam membra episcopi.
10 Et c. † irrefragabili. §. 1. nullum præstat impe-
dimentum à contrario, dum innuit, quòd non
extante consuetudine ipse solus procedat:
quia loquitur de consuetudine, per quam Epi-
scopus, & capitulum æqualiter procedunt ad
punitiōem; nostra autem est quæstio, vt Epi-
scopus principaliter cum consensu capituli? ni-
hil tamen fuit decisum, sed dictum est dari du-
bium de per se, vt supra.

DE PACTIS.

E P I T O M E.

Concordia facta vna die de resi-
gnando beneficium cum refer-
uatione regressus, & pensionis
certæ, si eadem die reperiebatur suppli-
catio signata cum consensu à tergo, in
qua solum reseruabatur pensio sine re-
gressu, intellecta fuit, vt præsumeretur,
quòd concordia præcesserit, quòdque
ab ea fuerit recessum.

S V M M A E.

- 1 Præsumitur concordiam præcessisse, & ab ea fuisse recessum in casu isto.
- 2 Delictum vt excludatur, interpretatio facienda est.
- 3 Corresponsiuitas, vel simonia quando non consideretur?

58. DECISIO. I.

Reperiebatur in causa Oximen. coram me
de anno 1548. concordia facta eodem die,
in quo erat concordatum de resignando bene-
ficiū cum reseruatiōe regressus, & pensio-
nis certæ, & eodem die reperiebatur supplicatio
signata cum consensu à tergo, in qua tantum
reseruabatur pensio sine regressu.

- 1 Voluerunt Domini præsumi † præcessisse cō-
cordiam, & ab ea recessum, tum ne præsuma-
mus † delictū: id enim præsumitur præcessisse.
l. exceptione. vbi Bar. ff. de fideiuss. glos. & do-
ctores in l. si quis ex argētarijs. §. fin. ff. de eden.
cum simil. tum etiam, quia facilè stabant si-
mul, quòd fuerit recessum. Et propterea no-
3 luerunt † considerare corresponsiuitatem, vel

simoniam ex dictis per Aegid. decis. 12. & tra-
dita per Sarnens. in reg. de triennali. q. 12. nu.
7. & 11. de quorum dictis aliqui dubitabant, ali-
qui verò dicebant, quòd illa procedebant,
quando actus illi possent stare simul, & essent
cōpatibiles; fecus verò in casu nostro, in quo
sola reseruatiō pensionis non compatitur cum
regressu.

E P I T O M E.

Concordia super beneficialibus,
quoniam non valet, etiam si actū
fuerit, vt cōfirmaretur per Sum-
mum Pontificem, ante illius confirma-
tionem semper poterit dissolui.

S V M M A E.

- 1 Concordia super beneficialibus non valet, amplia, etiam si actum sit, vt pontificia confirmatione roboraretur, num. 2.
- 2 Penitentia habet locum ante Pontificis confirmationem super concordia in beneficialibus dicta cum conditione facta.

59. DECISIO. II.

Concordia super beneficialibus, quoniam
1 non † valet. c. super eo. de transl. quam-
2 uis expectet † confirmationem Pontificis.
Tamen ante illam confirmationem semper
tenent Domini non cogi partes ad eius obser-
3 uationem. Nam possunt † resilire ante ipsam cō-
firmationem, per doctrinam Abb. in c. super
eo. de condi. appof. Et ita tenuerunt Domini
coram me de anno 1548. in vna Calaguritana
de Tanguela, & coram D. Fabio in vna Terra-
conen. concordia, & aliàs in vna Cæsaraugusta
na concordia, coram episcopo Ravelien.

E P I T O M E.

Confirmatione ex apostolica fa-
cta in generali derogatione pa-
ctorum non censetur sublata cō-
cordia cōfirmata per sedem apostolicā.

S V M M A E.

- 1 Confirmatio apostolica facta in generali derogatione pactorum, an censetur tollere concordiam confirmatam per sedem apostolicam?
- 2 Concilium Tridentinum non derogat concordia in initis inter Episcopos, & capitula confirmatis per Papam.
- 3 Intellect. Clement. dudum. de sepult.
- 4 Funiculus duplex quando operetur, ac si esset triplex.

Argu-

5 *Argumentum l. fin. c. senten. rescin. non poss. quando non valet.*

60. DECISIO. III.

- 1 **P**er confirmationem apostolicam factam cum generali derogatione pactorum, non censetur sublata concordia confirmata per sedem apostolicam, Et ita tenuerunt Domini in vna Palentina iurisdictionis de anno 1548. dicentes, quod **†** concilium Tridentin. non derogat concordijs initis inter Episcopos, & capitula confirmatis per Papam, argumento glos. in clement. dudum. vers. nos etenim. in ver. pacta. de sepultur. Et quia illa **†** clement. loquitur, quando per modum legis tolluntur concordia. Et propterea dubitabilis reddebatur doctrina Felin. in c. nonnulli. in 5. col. & in c. constitutus. in 3. col. de rescip. Et licet d. glos. loquatur, **4** ubi est **†** triplex funiculus; tamen idem est, si esset duplex, vt per Alex. in l. 1. ff. ad l. falcid.
- 5 Et crediderunt Domini non **†** valere argumentum, tolli scilicet sententias, que nunquam censentur, & c. ad l. fin. vbi per Bal. C. sentent. rescin. non poss. & Alex. col. 42. vol. 4. ergo & etiam tolli confirmationem simplicem, vt per Alex. conf. 216. col. 7. in fin. & seq. vol. 2. quia hic adsunt duo vincula, videlicet pacti, & confirmationis.

DE PROCURATORIBVS.

E P I T O M E.

Procurator solus potest procedere, licet plures procuratores fuerint constituti sine clausula, & vnum quemlibet insolidum, quando in clausula ratihabitionis fuit dictum per alterum ex ipsis.

S V M M A E.

- 1 Procurator solus quando possit procedere pluribus procuratoribus constitutis?
- 2 Clausula executiua licet non extendat, tamen declarat.
- 3 Clausula ratihabitionis est quodammodo mandatum, & propterea de per se est in consideratione. In clausula autem indemnitis circa potestatem substituendi non ita.
- 4 Bar. in l. 1. de offic. procur. Cas. declaratur.
- 5 Ratihabitionis clausula an ampliet potestatem.

61. DECISIO. I.

- 1 **P**rocurator **†** solus, licet fuerint constituti plures procuratores sine clausula, & vnum quemlibet insolidum, potest procedere, si in

clausula ratihabitionis fuerit dictum, quod alterum ex ipsis. Quia licet clausula **†** executiua non extendat, tamen declarat, vt per Petr. de Ancar. conf. 155. & per Abb. in c. pro illorum. in glos. 1. de preben.

- 3 Facit, quia clausula, **†** ratihabitionis, est quodammodo mandatum, & propterea ipsum de per se est in consideratione, licet secus sit in clausula indemnitis circa potestatem substituendi, ad decis. 1. Bisignet. de procurat. & 346. in ant. quod etiam fuit de mente Felin. in c. licet in corrigendis. col. fin. de offic. ordinar. benefacit conf. Ant. de Butr. 29. visis puncto. & **4** eodem modo responsum fuit ad doctrinam **†** Bar. in l. 1. de offic. procur. Casar. vbi Ias. col. 6. vers. querunt doctores. dicit esse communem, **5** quod ea clausula, **†** ratihabitionis, non ampliat potestatem: quia fuit dictum illud procedere, quando nullo modo verba precedentia poterant importare liberam potestatem: secus autem erat in casu nostro, in quo verba & tamen, poterant importare, & vnusquisque insolidum etiam, quod non esset expressum, quod fuerat necesse facere iuxta dispositionem. cap. si duo. eo. tit. in 6. & ita tenuerunt Domini in vna Ciuitanen. coram Domino Puteo de mense Februarij. 1548.

E P I T O M E.

Procurator, qui vigore mandati a constituyente habiti ad resignandum, resignauit illud beneficiu, in quo idem procurator habebat regressum per cessum, sibi non preiudicauit.

S V M M A E.

- 1 Procurator si constituentis beneficium resignauit, in quo procurator ipse habebat regressum per cessum, sibi preiudicium non attulit.
- 2 Procurator rei, eum defendendo, non facit actum contrarium, & quare?

62. DECISIO. II.

- P**rocurator ad resignandum, qui habebat regressum ad beneficium propter cessum, etiam **†** quod resignauerit huiusmodi beneficium vigore dicti mandati, non preiudicauit sibi per regulam tex. in c. ex literis. de tract. ad quod ego inducebam doctrinam Abb. ibi, dum loquitur de procuratore rei. **†** qui licet eum defendat; non tamen dicitur esse sibi contrarius: **d** quia

quia reus defenditur ex non iure actoris, & sic non facit actum contrarium iuri suo, ita in proposito nostro resignare beneficiū, in quo quis habet regressum, non est actus contrarius, & propterea non stant insimul. l. fin. C. ne vxor pro mar.

E P I T O M E.

Procurator legitimus etiam particularium is dicitur, qui fuit constitutus ad prosequendum coniunctim, vel diuisim, à canonicis in capitulo congregatis contra quendam, qui mouit litem contra constituentes, & capitulum.

S V M M A.

- 1 Procurator constitutus à capitulo canonicorum, quando pro singulis etiam constitutus dicatur.

63. DECISIO. III.

Procuratorem etiam particularium sufficere constitutum eum esse dixerunt Domini in vna Pampilonen. coram me de anno 1548. si canonici capitulariter congregati constituerint procuratorem contra quendam, qui mouit litem contra constituentes, & capitulum ad prosequendum coniunctim vel diuisim.

E P I T O M E.

Procurator cum potestate substituendi, potest substituere etiam post sententiam. Item potest substituere, quando esset effectus Dominus litis.

S V M M A.

- 1 Procurator substituit etiam post sententiam, quando habet potestatem substituendi.
- 2 Appellatio est pars primæ instantiæ.
- 3 Procurator effectus dominus litis potest substituere.
- 4 Procurator an substituerit vigore mandati, vel tamquam dominus litis, attenditur, si in substitutione sunt verba, & omni meliori modo.

64. DECISIO. IV.

Procurator cum potestate substituendi, potest substituere etiam post sententiam ad appellandum: quia appellatio est pars primæ instantiæ, vt dixi infra in decis. 4. de appellat.

3 Item potest substituere, quando esset effectus dominus litis: quo casu voluerunt Domini in vna Aquen. coram D. Rossanen. de anno 1548. quod esset inspiciendum, an procurator substituisset vigore mandati, an tanquam Dominus, & propterea ponderabant, si in substitutione aderat verba, & omni meliori modo.

E P I T O M E.

Monachus potest esse procurator cum auctoritate vicarij eius generalis.

S V M M A.

- 1 Monachus cū auctoritate vicarij eius generalis potest esse procurator.
- 2 Vicarius generalis est immediatus superior monachorum.
- 3 Iudicium agitatum cum monacho procuratore tenet, donec opponatur.

65. DECISIO. V.

Monachus cum auctoritate vicarij Generalis licet potest esse procurator. Et ita intelligebant Domini satis esse immediatum eius superiorem, ad not. in clem. si religiosus. de proc. in vna Vlixbonen. piscium coram Domino Fabio de anno 1548.

Et tanto magis, quia mihi placebat opinio, quod tenet iudicium cum monacho, donec opponatur, ex not. per Abb. in c. 2. vers. an teneat iudiciū. ne cler. vel mon. prout placebat, & ratio, de qua per Felin. in c. 2. num. 3. de iud. de quo tamen ibi videtur dubitare Decius.

E P I T O M E.

Procurator, qui obtinuit tres sententias, & nunquam produxit mandatum, cū in executione de hoc ei opponeretur, potuit ad validandas sententias illud producere.

S V M M A.

- 1 Procurator etiam post tres sententias obtentas potest parte opponente producere mandatum.
- 2 Mandatum semper potest produci, cum de illius defectu opponitur.
- 3 Excommunicationis à sententia non appellatur.
- 4 Iudicium quando parte non opponente non est nullum.

66. DECISIO. VI.

Procurator, qui nunquam produxerat mandatum, & obtinuerat tres sententias, cum esset

esset in executione, & opponeretur de defectu mandati, potest ꝑ pro validitate sententiarum producere mandatum, licet quidā dubitent, quasi quod tantum infra tempora appellationis id liceat.

Tamen Domini in vna nullius præposituræ contra Cardinalem de Saluiatis coram Domino Nouato de anno 1548. tenuerūt, quod semper ꝑ & quodcumque potest opponi de defectu mandati, semper potest produci mandatū, vt dicit Bal. in cōs. 122. in 3. vol. & refert Aym. cons. 108. & idem sentit Roman. cons. 17. & Paul. de Cast. cons. 290. col. 1. vol. 1. quem refert Dec. in c. quoniam contra. col. penult. vers. in 2. de probat. pro quo dicto ponderabatur decis. 248. in ant. quæ loquitur post sententiam excommunicationis, ꝑ qua non appellatur. Et ita ampliatur obseruatio Rotæ, quāuis Collectan. dubitet in decis. 145. in nou. Et pro ea considerabatur ratio, quia iudicium ꝑ non erat nullum, parte non opponente. iux. not. per Ias. in l. licet. C. de procur. & Alex. cons. 72. 4. vol.

Veruntamen est, quod in hac causa non refricabatur in dubium, an procurator fecisset ante præsentationem mandati, de quo per Felin. in c. suscitatus. col. pen. de rescript. & Cur. Iun. cons. 63. quia non probabatur.

Et licet sufficere iudicauerint Domini ad validandam sententiam; tamen, quia procurator ille volebat dicere lapsa esse fatalia, Domini multum dubitarunt. Et fuit dictū, quod particulariter informarent.

E P I T O M E.

Procurator habens mandata duo, bonum scilicet, & malum, si appellauit vigore mali, non iuuatur bono.

S V M M A E.

- 1 Procurator, qui elegit malum mandatum in appellando, non iuuatur bono, quod etiam habebat.
- 2 Delegatus habens duas iurisdictiones bonam, & malam, si vtatur mala, an sustineatur processus ex bona remissus?

67. DECISIO. VII.

Procurator, qui cum haberet duplex mandatum, vnum bonum, & aliud malum, & appellauit vigore mali mandati, dixerunt Domini Rotam solitam esse tenere consilia Romani 446. & 496. de qua re per Ias. in l. exigendi. in 3. col. C. de procura. quia intrat regula, quod potui, nolui, quod volui & c. Et pro ratione be-

nefacit quod tradit Felin. in c. cum ex officij. de præsumptio. dum facit differentiam inter iudicem habentem duas iurisdictiones delegatas, vnam bonam, alteram malam, & vide eundem Felin. in c. nonnulli. §. sunt & alij. col. ante penult. vers. limita. de rescrip. & Soci. in l. multū interest. ff. de cond. & dem.

E P I T O M E.

Procurator recte dicitur constitutus à Decano solo in causa iurisdictionis inter capitulum, & episcopum.

S V M M A E.

- 1 Decanus solus recte constituit procuratorem contra episcopum in causa iurisdictionis inter capitulum, & episcopum, maxime si decanus habebat in causa interesse, num. 4. ampl. etiam in bonis discretis inter prælatum, & capitulum, & etiam in possessore. num. 8.
- 2 Prælati solus bene constituit procuratorem in possessorio.
- 3 Decanus non est priuata persona.
- 5 Decis. Rotæ 677. in ant. intellectus.
- 6 Capitulum fungitur vice minoris.
- 7 Capitulum in specie est interdum priuilegiatum, non autem episcopus.

68. DECISIO. VIII.

Procuratorem in causa capituli de iurisdictione contra episcopum voluerunt Domini esse ꝑ bene constitutus, si à decano solo tantum. Quia in possessorio, ꝑ quo casu solus prælati potest, vt per Felin. in c. edoceri. in 3. col. de rescrip. & decanus ꝑ non est priuata persona, vt per Felin. in c. ex parte decani. col. 1. de rescrip. & in quolibet prælato declarat Imol. in d. c. edoceri. col. fin. & maxime quia ipse se habebat interesse ꝑ in illa causa iurisdictionis, quo casu intrat glos. in l. qui populari. de popul. action. & cessat decis. ꝑ 677. Rotæ in ant. quæ loquitur, quando esset tantum coniuncta persona habens interesse, & præminentia. Melior tamen ratio mihi videbatur in vna lucen. iurisdictionis coram d. Fabio, per notata à Dec. post alios in c. causam quæ. col. final. de iudic. quia capitulum ꝑ fungitur vice minoris, vbi etiam Dec. vult, quod habeat locum, quando ageret contra ecclesiam; quia in hoc est specialiter priuilegiatum, ex quo tollebatur argumentum, quod adducebatur: quia ageretur contra episcopum, quia nihil est, cum in specie ꝑ capitulum sit priuilegiatum, & non episcopus.

Hanc decisionem, dum alia vice disputaretur

8 tur, intellexerunt Domini etiam procedere † in bonis discretis inter prelatum, & capitulum etiam in possessorio, vt per Felin. in c. edoceri. in 3. vers. restringe, quod refertur ad proximè præcedentem. vers. amplia. Item etiam ratio, de qua per Dec. in c. cum causâ. d. procedit siue bona sint discreta, siue non.

E P I T O M E.

Procuratorium est bonum, & comprehendit causas beneficiales, licet in eo sit omissum nomen, beneficiales, dummodo sit dictum, ad causas motas, & mouendas, & quid si dictum sit, ad causas motas tam ciuiles, quam criminales?

S V M M A E.

- 1 Mandatum ad causas motas, & mouendas, includit etiam beneficiales.
- 2 Intellect. ad Franc. in c. qui ad agendum. §. fin. de procurat.
- 3 Beneficiales causæ veniunt in mandato, quando simpliciter in eo dicitur, ad causas motas.
- 4 Beneficiales causæ an veniant in mandato, quâdo in eo fuit dictum, ad omnes causas motas tam ciuiles, quam criminales?

69. DECISIO. IX.

Procuratorium Domini pro bono habuerunt in vna Emiden. coram Domino Fabio, non obstante quod adessent verba specialia, beneficiales, † sed simpliciter era dictum ad causas motas, & mouendas per decis. allegatâ per Franc. in c. qui ad agendum. §. fin. hoc tit.

Et illud, quod dicebatur per Franc. intelligebat † Domini, quando esset expressum in mandato ad causas motas tam ciuiles, quam criminales: quia tunc, si non esset dictum de beneficiâlibus, illud non intelligeretur. Si tamen simpliciter † diceretur, ad causas motas, tunc venient etiam beneficiales, vide Specul. in tit. de procurat. §. 1. vers. sed nunc in medio. col. 12. & aliâs ita fuit tentum in vna Abulen. coram d. de Thanis, licet postea in vna Elboré. coram domino Reomano fuerit dubitatum.

4 Quid autem, si dictum esset omnes † causas motas, tam ciuiles, quam criminales. Ego idem dixi, licet multi dubitarent in vna Elboren. coram Reomano. Alij autem distinguebant, an prius inceptum esset à genere, omnes causas tã ciuiles, an è contrario. nihil tamen fuit tunc decisum.

E P I T O M E.

Regressus cassatio facta per procuratorè in partibus constitutū ad eum cassandum, cum iuramento de non reuocando dictum procuratorem, non valet, si constituens postea reuocauit procuratorem, & obtinuit absolutionè à periurio à sacra pœnitentia-ria, cum clausula, sine præiudicio alicuius, si neque reuocationè huiusmodi in partibus intimauit, sed dumtaxat in camera apostolica, & cancellaria.

S V M M A E.

- 1 Procuratoris reuocatio, non obstante iuramento, valet.
- 2 Regressus cassatio an fieri possit per procuratorem ad id cōstitutum cum iuramento de non reuocando; post tamen reuocationem dicti mandati per constituentem factam, sed in partibus non intimatam?
- 3 Damnum considerabile in pecunia, vel in diminutione patrimonij consideratur à doctoribus in materia reuocationis procuratoris.
- 4 Reuocatio procuratoris etiam nō intimata quando proficit?

70. DECISIO. X.

Constituerat Sebastianus procuratorem cū iuramento de non reuocando, ad cassandū regressum sibi reseruatū ad quædam beneficia: tandem illum reuocauerat, & postmodum obtinuerat absolutionem à sacra pœnitentia-ria à periurio, sine præiudicio alicuius, & huiusmodi suam reuocationem non intimauit in partibus, sed in camera, & in cancellaria; procurator autem in partibus prætendens non habuisse notitiam talis intimationis cassauit dictos regressus.

Fuit dubitatum coram me in vna Gerunden. prætensè cassationis regressus anno 1550. de validitate huiusmodi cassationis. & orta fuerunt plura dubia, & primo an ex eo reuocatio † procuratoris facta, non obstante iuramento, valet, iuxta glos. in c. fin. de procur. in 6. Alex. conf. 18. vol. 2. & Paris. conf. 118. vol. 3. quia tamen agebatur de interesse cassantis regressum, ex quo ille procurator, qui cassabat, erat titulus, valeret † talis cassatio? Dubitatur per not. in l. si pater. de manumiss. vindict. Felin. in c. ex parte decani. n. 18. de rescrip. Aym. conf. 76. decis. Rot. 170. in ant. Cassador. de appellat. decis. 2.

Tamen Domini contrarium tenuerunt animaduertentes, q̄ in materia † ista reuocationis
3 procu.

procuratoris, Doctores considerant tantum
 damnum considerabile in pecunia, vel in dimi-
 nutione patrimonij. Et quia ille, qui reuocauit
 procuratorē, erat ille, qui habebat regressum,
 & sic agebatur magis de eius interesse: quo ca-
 4 su, etiā quod † reuocatio non esset intimata;
 tamen procurator non potest cassare, vt in di-
 ctis locis. Non habuerunt tamen pro interesse
 considerabili, & cum ex cassatione regressus ti-
 tulus nihil habeat, nisi potestatem renuncian-
 di; tamen, quia non est interesse pecuniarium,
 & pendet à voluntate superioris. Cassador. de-
 cif. 2. de simon. Staphil. fol. 67. non est præiudi-
 cium considerabile. iuxta not. per Felin. in c. in
 nostra. in 7. correllar. de rescrip. Sarnen. regul.
 de non toll. iur. quest. q. 4. in princ. & alia
 præiudicialia, quæ considerabantur in informa-
 tionibus, latissimè tollebantur: cum solum Do-
 mini voluerint considerari præiudicium confi-
 derabile in pecunia.

E P I T O M E.

Mandatū ad causas motas, & mo-
 uendas, comprehendit omnes
 causas etiam post exortas.

S V M M A E.

*Mandatū comprehendit causas etiam postea exortas, si
 factum est ad causas motas, & mouendas.*

71. DECISIO. XI.

Mandatū ad causas notas, & mouendas,
 voluerunt Domini in vna Giennen. scola
 strię coram Domino Puteo cōprehēdere om-
 nes causas etiam postmodum exortas. post Ro-
 tam decis. 31. de procurat. in nou. aliās 413. &
 19. in nou. de rescript. & retulerit ita semper in
 Rota fuisse tentum.

E P I T O M E.

Reuocatio procuratoris constituti
 ad resignandum in manibus Pō-
 tificis, sufficit, quod fiat in came-
 ra, & cancellaria.

S V M M A E.

*1 Procuratoris reuocatio sufficit, quod intimetur in camera,
 & cancellaria.
 2 Notarij ad recipiendum resignationes dicuntur esse in con-
 sistorio Principis.*

3 Publicatio acceptationis vbi est facienda? remissuē.

72. DECISIO. XII.

Pro reuocatione procuratoris ad resignan-
 dum in manibus Pontificis constituti, suffi-
 1 cit † intimatio in cancellaria, & camera. Ita sæ-
 pius resolutum fuit per Dominos. Tum quia
 2 notarij † ad recipiendum resignationes, &
 ad alia dicuntur esse in consistorio Principis,
 Rot. decis. 262. in nou. Cassad. decis. 2. de renū-
 ciat. Sarnen. super regul. de trien. q. 7. & fa-
 3 cit, quod dicitur de publicatione † acceptatio-
 nis per Cassad. decis. 28. super regul.

E P I T O M E.

Procurator in prima instantia effe-
 ctus dominus litis non potest pro-
 cedere in secunda instantia.

S V M M A E.

*1 Procurator non potest procedere in causa appellationis,
 quando in prima instantia effectus est dominus litis.
 2 Procurator non dicitur dominus litis, sed instantia.
 3 Procurator in causa appellationis non potest substituere.*

73. DECISIO. XIII.

Procuratorem Dominum litis effectum in
 1 prima instantia noluerunt † Domini posse
 procedere in secunda instantia in causa appel-
 lationis in vna Florentina corā Capizucco de
 2 anno 1551. quia non est dominus litis, sed in-
 stantiæ, vt post glos. in l. nulla. C. de procur. est
 communis doctrina in c. 1. §. 1. eod. tit. in 6.
 Hinc est, quod ibi tradit Fran. post Domin.
 3 Oldrad. in causa † appellationis eum non posse
 substituere. bene facit pro decisione Rota de-
 cif. 20. in nou. de procurat. circa finem, aliās de-
 cif. 281. Et per istas rationes post Petrū auun-
 culum suum tradit Guid. Pap. in tract. de ap-
 pellant. q. 112. num. 75.

E P I T O M E.

Procurator vigore noui mandati,
 mortuo patre, à matre pupilli tu-
 trice nulliter constitutus, non di-
 citur reuocatus, quippe qui prius à patre
 ad illam causam fuerat validè constitu-
 tus. & quare?

S V M-

S V M M A E.

- 1 Mandatum primum quando non censetur reuocatum per secundum?
- 2 Procurator habens duo mandata procedendo simpliciter ad vltiora, si non apparet, cuius mandati vigore comparuerit, intelligitur vigore validioris.
- 3 Procurator ab aliquo iam valde constitutus, vigore noui mandati constituyente mortuo, per eius uxorem nulliter constituti, non dicitur reuocatus.

74. DECISIO. XIV.

Mandatum primum non ¶ censetur reuocatum per secundum etiam factum ab here de, nisi in casu, quo ille procurator reuocari potuisset, secus si effectus esset dominus litis, vel quando secundum mandatum contineret idē, quod primum: quia tenderet magis ad augendum, quā minuendum. ex not. per Doctores Bal. Ang. & Alb. in l. si quis procuratore. §. Iulianus. de procurato.

Et fuit dictum, quod cum procurator processisset in causa, nec appareret, cuius mandati vigore, censetur vigore ¶ validioris. ad not. per las. in l. maritus. C. de procur.

Et propterea in vna Burgen. noualium coram domino Rossanen. tenuerūt Domini procuratorem vigore ¶ noui mandati, mortuo patre, à matre tutrice nulliter constituti, non esse reuocatum, qui prius à patre ad illam causam fuerat constitutus.

E P I T O M E.

Mandatum contra omnem personam, non extenditur contra vniuersitatem, collegium, vel capitulum.

S V M M A.

- 1 Mandatum contra omnem personam, non complectitur capitulum, collegium, vel vniuersitatem.

75. DECISIO. XV.

Mandatum contra omnem personam, non ¶ comprehendit vniuersitatem, nec collegium, neq. capitulū, prout tenuerunt Domini coram me de anno 1548. in vna Pampilonen. pro qua faciunt, quæ tradit Sarnen. in reg. de idiomate. q. 2. num. 5.

E P I T O M E.

Mandatum ad acceptandum vigore

expectatiuæ datæ de anno 1536. si procurator acceptauerat, non debet extendi ad acceptandum ex alia concessione anni 1544.

S V M M A E.

- 1 Procurator si acceptauit vigore expectatiuæ datæ de anno 1536. non debet fieri extensio ad acceptandū ex alia concessione anni 1544.
- 2 Acceptationis materia est ambitiosa.

76. DECISIO. XVI.

Mandatum ad acceptandum vigore expectatiuæ, Domini, ¶ quia erat factum de anno 1536. quo fuerant datæ expectatiuæ, & procurator acceptauerat, noluerunt, quod extenderetur ad acceptandum ex alia concessione anni 1544. per l. boues. §. hoc sermone. de verb. significat. & c. innouamus. de treg. & pac. Et maxime, quia materia ¶ acceptationis est ambitiosa. Item quia omnia ex aduerso allegabantur, erant in casibus, in quibus per primum actum non erat sufficienter satisfactum.

E P I T O M E.

Mandatum inualidum factum in causa canonizationis regressus conualidatur per epistolā missiuam constituentis.

S V M M A E.

- 1 Mandatum inualidum quando per literas missiuas principalis validetur?
- 2 Mandatum datur per literas.
- 3 Imol. in clem. 1. ver. literis. de procur. confutatur.
- 4 Procurator licitè excedit fines mandati, domino sciente.

77. DECISIO. XVII.

Mandatum erat datum in causa pensionis in vna Oxomen. de Cauallero, postmodum, dum is, qui dederat mādatum in causa canonizationis regressus, personaliter citaretur, scripsit ita ¶ procuratori. Vos habetis mandatum, & poteritis me defendere.

Tenuerunt Domini de anno 1544. quod licet mandatum non esset bonum; tamen per literas illas fuisse sufficienter prouisum: quia per literas ¶ mandatum datur. l. 1. §. si procurator. ff. de proc. clem. 1. eod. tit. Et dictū Imol. ¶ in d. cle. 1. col. 4. in glos. in verbo literis. quod scilicet

scilicet literæ non probent mandatum ad fauorem constituentis, fuit reputatum falsum: quia contra generalitatem illarum legum. Et expresse cōtrarium tradit Bonif. de Vital. in d. clem. 1. col. 2. n. 16. benefacit, nam, quando procurator excedit fines mandati, sciente domino, illud sufficit, vt per Alex. conf. 84. vol. 2. Felin. in c. cum olim. de offic. deleg. & in c. 1. vt lit. non contest.

E P I T O M E.

Mandatum de commendādo, vel de dispensando, an habeat vim vel commendæ, vel dispensationis, hic traditur.

S V M M A E.

- 1 Mandatum de commendando, vel de dispensando non habet vim dispensationis, vel commendæ, quando requiritur causæ cognitio, secus si non requiratur, num. 2. cōtrarium vide num. 4. & 9.
- 2 Intell. ad Io. Andr. Prepos. & Aegid. vbi in hoc loco.
- 3 Venditio aliud est, & aliud promissio de vendendo.
- 4 Differentia maxima est inter rescriptum gratiosum, & commissarium.
- 5 Executor ad commendandum, vel dispensandum interdum non exequitur ex aliqua causa, sed rescribit.
- 6 Conditionem tacitam importat mandatum commissum iudicio, & discretioni alicuius.
- 7 Mandatum factum à Pontifice mulieri de reddendo debitum eius viro, non obstante impedimento, continet in necessarium antecedens dispensationem.
- 8 Intellectus. c. vt circa. de consang. & affin.
- 9 Pactum faciens de promittendo aliquid, potest cogi ad obseruandum sine alia promissione. & ratio num. 13.
- 10 Data de prouidendo materia, etiam quòd in ea non requiratur causæ cognitio, quando Papa vult, quòd habeat vim prouisionis, apponit illas clausulas, ex nunc prout ex tunc, vel gratiosè surrogamus.

78. DECISIO. XVIII.

Sæpissimè dubitatur, an mandatum de commendando, vel de dispensando habeat vim vel commendæ, vel dispensationis. Et referebatur à quibusdam Dominis aliàs tentum fuisse in Rota, quòd.

- 1 Aut sumus in casu, & in quo requiritur causæ cognitio, & tunc non haberet dictam vim. & ita intellegebant conf. Paris. 57. col. fin. vol. 4.
- 2 Aut & verò non requiritur causæ cognitio: & tunc mandatum haberet vim dispensationis. &
- 3 ita intellegebant & dictum Io. Andr. in c. literas. in glos. in ver. mandat. de restit. spol. & præpos. in c. vt circa. de consan. & affinit. col. 1. &

quod sentit Aegid. conf. 28.

Domini cum tamen postea in vna Asten. preposituræ coram D. Caputaquen. de hac re dubitarent: ego tenebam cōtrarium & indistinctè. Et licet nihil fuerit decisum; tamen d. Fabius decanus dicebat semper sibi placuisse meam opinionem, & alij seniores non reclamabant. Et mouebam primo considerando, quòd cōtraria opinio erat communior; & eam indistinctè tenebat Aegid. decis. 609. in finalibus verbis, quem sequitur, & comprobatur Cassad. decis. 1. vt lit. pend. & rationes Parisij in d. conf. 57. procedunt indistinctè. Et vltra communem, que fit, quia aliud & est venditio, aliud promissio de vendendo, non potest negari, quin requiratur saltem præsentatio rescripti executorij. c. fin. de conc. præben. in 6. & c. ex parte. el primo. de offic. deleg. & latius Sarnen. in 1. & in 7. form. mand. de prouiden. & suadet differentiam, quam seruamus tam in pœnitentiaria, quàm in signatura Sanctiss. in qua fit differentia & maxima inter rescriptum gratiosum, & commissarium. Nec potest negari, quin quando Papa mandat alicui, quòd commendet beneficium, vel dispense cum aliquo, quòd est possibile, quòd executor & inueniat aliquid, per quod rescribat non esse procedendum ad executionem. iux. c. si quando. de rescript. Hinc videmus semper, quòd & mandatur iudicio, vel discretioni executoris, quòd importat tacitam cōditionem. iux. not. in c. 1. de confess. Alex. conf. 18. vol. 2. & late Ias. in l. si sic. vers. quando idem. leg. 1. & ista sunt quodammodo æquipollentia illis verbis, si ita est.

Nec obstabant doctrinæ allegatæ, quia est æquiocatio, & error in illis. Nam Io. Andr. in d. c. literas. non loquitur in mandato de dispensando, sed loquitur, quando Pontifex mandabat mulieri, vt redderet & debitum, non obstante impedimento: quòd non poterat fieri sine dispensatione, ideo in necessarium antecedens videtur dispensasse,

Eodem modo in c. vt circa. & Papa non mandabat, vt ipsam dispensaret, sed vt toleraret illos in matrimonio, & sic loquitur in mandato de tolerando, quòd habet præambulam dispensationem. Per que declaratur etiam consil. Aegid. 28. quòd ita loquitur. Non enim potest mulier reddere debitum, nec Episcopus tolerare matrimonium contra regulas iuris, nisi præcedente dispensatione, quam Papa solo verbo, vel facto facit. c. 1. & 2. de scismat. & Abb. in c. veniens. de fil. presby.

Nec prædictis obstabat vnum argumētum, quòd

- 12 quod ille, ꝑ qui fecerat pactum de promittendo aliquid, poterat cogi ad obseruandum illud sine alia promissione. ad not. per Alex. in l. cum fundus. §. seruum. & ibi Ias. & Curti. sequuntur.
- 13 ff. si cert. pet. Nam illud procedit ꝑ ratione vitandi circuitus inutilis, quod non est in casu nostro, in quo Papa pro maiori honestate vult vti descretionem executorum. Facit etiam, quia videmus, quod in materia ꝑ datę de prouidendo, etiam ꝑ illis non requiretur in aliqua causę cognitio, quando Papa vult, quod habeat vim prouisionis, apponit illas clausulas, ex nunc prout ex tunc, vel dicit, & de gratiosa surrogatione, vel gratiosę surrogamus.

DE IN INTEGRVM

restitutione.

E P I T O M E.

Tempus restitutionis in integrum non currit, durate tempore, quo cognoscitur de causa nullitatis, etiam quod in ea succumberet, qui instabat pro restitutione.

S V M M A E.

- 1 Restitutionis in integrum tempus non currit durante tempore causę nullitatis, amplia, vt hic.
- 2 Sententię etiam postea declarate nullę præstant iustam causam non petendi restitutionem in integrum.
- 3 Sententię nullę non habent præsumptionem.
- 4 Fatalia tempora non currere, durante causę nullitatis, quomodo procedat?

79. DECISIO. I.

- 1 **R**estitutionis in integrum tempus non currit, durante tempore, quo cognoscitur de causa nullitatis, etiam quod in ea succumberet, qui instabat pro restitutione. Et hoc eod quia in vna Vlixbonen. beneficij de Turribus coram me de anno 1548. ille, qui petebat restitutionem in integrum aduersus sententias latas de anno 1535. contra illas obtinuerunt duas sententias reuocatorias, quę postea fuerunt declarate nullę: quia post lapsa fatalia.
- 2 Tamen Domini voluerunt, quod præstaret iustam causam non petendi restitutionem in integrum, licet ego reclamarem, quia sententię nullę ꝑ non habent præsumptionem, vt not. in l. Herennius. in §. Gaia. de euictio.
- 3 Item quia ea, quę dicuntur, quod tempora fatalia non currunt, durante causę nullitatis, vt

per Philipp. Franc. in c. dilecto. de appellat. & Ias. in l. contra maiores. de inoffic. testa. loquuntur, quando ille idem diceret de nullitate, & appellaret. item qui succubuerat, erat in casu nostro ille, qui volebat petere restitutionem in integrum in causa nullitatis, vt per Felin. in c. ex ratione. col. 2. de appellat. respondebatur, quod vltra iustam causam, quam præstant ille sententię, quodammodo ille, qui volebat petere restitutionem in integrum, erat impeditus factio agentis de nullitate. quę opinio magis obtinuit de æquitate, quàm quod esset vera. Vide etiam Dec. in d. c. ex ratione. in 4. casu. & Franc. in eo. c. & in c. dilecto. in 6. q. vers. & ideo pone. de appell.

E P I T O M E.

Nullitatis causa incipit pendere à tempore commissionis, non à tempore citationis. & quare?

S V M M A E.

- 1 Commissionis tempus, non autem citationis attenditur in pendenti appellationis.
- 2 Commissio quamuis non incipiat causam, tamen est preparatorium.

80. DECISIO. II.

- 1 **I**n eadem fuit tentum, quod causa ꝑ nullitatis incipiat pendere à tempore commissionis, non à tempore citationis: quia licet commissio non incipiat causam; tamen est preparatorium ad causam, & principium impedimenti.

E P I T O M E.

Colorata causa pro restitutione in integrum obtinenda hic ponitur.

S V M M A E.

- 1 Colorata causa restitutionis in integrum, est videre executionem esse factam in partibus pro parte alicuius, etiam si non appareat ad cuius instantiam.
- 2 Impensa facit presumi actum esse factum ad instantiam eius, cuius interest.
- 3 Notario creditur circa expensam factam in executione.
- 4 Decis. hæc 81. limitatur in regul. de triennali.

81. DECISIO. III.

- 1 **P**RO restitutione in integrum coloratam ꝑ causam tenuerunt Domini in vna Salamantina

mantina coram domino Romano, ex eo quia videret executionem factam in partibus pro parte alicuius, etiam quod non appareret, ad cuius instantiam esset facta, tum propter et impensam, quæ facit præsumi esse factam ad instantiam eius, cuius interest, ad not. per Bar. in l. cū feruus. ff. de verb. oblig. tum quia id assererat et notarius. iux. not. per Bal. in l. fin. in §. cum igitur. col. 4. vers. item requiritur subscriptio, ibi nunquid ergo. de iure delib. et Bar. in l. ex sententia. de testament. tutel. Quæ tenuerunt etiam alia vice. Verumtamen dubitandum esset, an hæc sufficerent ad faciendum beneficium litigiosum? & pro negatiua aliis fuisse inelinatū referebant aliqui.

Hanc decisionem in eadem causa, dum tractaretur coram d. Baren. in alia instantia, noluerunt Domini procedere et in reg. de trienniali, tum quia est magis fauorabilis, tum quia Cassad. considerat in decis. 2. hoc tit. tantum rationes prouenientes vel defectu iudicis, vel partis, alioqui ex sola iusta causa credulitatis partes sibi de facili confingerent lites.

E P I T O M E.

Petitio publicationis testium non est noua causa in restitutione in integrum.

S V M M A.

- 1 *Causa noua non est petitio publicationis testium in restitutione in integrum.*

82. DECISIO. IV.

In causa et restitutionis in integrum tenuerunt Domini in vna Calaguritana coram domino Antonio Augustino non esse nouam causam, petitionem publicationis testium.

E P I T O M E.

Restitutio in integrum datur etiam in possessorio, quando ex signis per illud inferretur enormissimum præiudicium.

S V M M A.

- 1 *Restitutio in integrum datur etiam in possessorio, et quando?*
- 2 *Signa enormissimi damni inferendi in possessorio ad obtinendam restitutionem in integrum quæ sint?*

83. DECISIO. V.

Restitutionem in integrum et voluerunt Domini dari etiam in possessorio, non obstante consil. Soc. 266. num. 26. in 2. vol. quando ex aliquibus signis posset videri, quod per possessionem inferretur enormissimum damnum ex signis, quæ deducebantur per Rip. in c. sæpe. col. 1. de restit. spoliat. & Franc. de Cur. in l. admonendi. num. 203. ff. de iureiur.

E P I T O M E.

Restitutio in integrum aduersus quadriennium, quæ datur propter enormissimam læsionem, declaratur non respectu amissionis totius causæ, sed respectu eius, quod superest.

S V M M A.

- 1 *Restitutio in integrum aduersus quadriennium propter enormissimam læsionem, quo pacto consideraretur? et n. 3*
- 2 *Restitutio in integrum aduersus quadriennium datur propter enormissimam læsionem.*

84. DECISIO. VI.

Restitutionem in integrum et aduersus quadriennium, quæ secundum gloss. fin. & doctrinam ibi Anto. Abb. & Imol. in c. penult. de reb. ecclæs. non alien. Imol. in c. tum ex literis. col. 4. vers. vel etiam potest dici. de rest. in integ. datur et propter enormissimam læsionem.

Dixerunt Domini de anno 1549. esse declarandam casu, quo consideraretur læsio non respectu amissionis totius causæ: quia ferè semper quis amittit totam causam, prout declarat Socin. cons. 266. num. 24. vol. 2. sed intellexerunt, et quando respectu eius, quod superest, habet enormissimam læsionem. Et ita tenuerunt Domini in vna Oueten. coram d. Rossanen.

E P I T O M E.

Titulus C. si sæpe in integr. rest. postul. generaliter procedit in quacunque noua probatione, etiam super læsione.

S V M M A.

- 1 *Titulus C. si sæpe in integr. rest. postul. quomodo intelligatur?*

¹ *Angeli doctrina in l. 1. c. si sep. in integr. restitut. postul. confutatur.*

85. DECISIO. VII.

Titulus C. si sep. rest. in integr. postul. & notat. in c. fin. de in integr. resti. intellexerunt Domini in vna Oueten coram D. Vestano generaliter ¶ procedere in quacumque noua probatione etiam super læsione, sicut exemplificat glōf. Salyc. & alij in l. fin. C. si sep. in integrum rest. post. & Abb. & Imol. in d. c. final. Et propterea dixerunt reiiciendā esse ¶ doctrinam Angel. in l. 1. eo. tit. C. dum post Bart. & Bal. in l. final. C. si minor se mai. dix. restringebat ad id tantum, quando ageretur de nouis probationibus circa ætatem, & Paul. de Castr. in d. l. fin. truffatur de illa opinione. vel ego dicebā, quod poterat seruari doctrina Bar. sine nouis probationibus, sed cum antiquis.

E P I T O M E.

Maiori lapsu quadriennio, nec etiam ex noua causa datur restitutio in integrum.

S V M M A E.

- ¹ *Maiori non datur restitutio etiam ex noua causa, lapsu quadriennio.*
- ² *Maiores de iure non restituuntur, quamuis interdum ex gratia Principis.*

86. DECISIO. VIII.

In eadem tenuerunt Domini, quod in maiore, in quo restitutio datur ex mera gratia Principis, nec etiam ¶ ex noua causa debet dari aliquo pacto restitutio, vt aliquis sit litium finis. Et iura supra allegata loquuntur, vel in minore, vel in ecclesia. Et ita tenuerunt, quādo esset lapsus quadriennium. Quia tunc nec etiam restitutio ex causa noua. & ita referebant tentū aliās fuisse in vna Astoricen. coram Marcoantonio, & in vna Cæsaraugustana de Thonalua coram Thoma de Thanais. Et hoc est, quod restitutio quandoque committitur, prout de iure: nam non ¶ reperitur, quod de iure maiores restituantur.

E P I T O M E.

Restitutio in integrū post publicatas attestaciones, non datur etiā

ecclesiæ, nisi doceatur summarie, quod habet nouas probationes.

S V M M A.

- ¹ *Restitutio in integrum post publicatas attestaciones, quando detur?*

87. DECISIO. IX.

Restitutionem in integrum post publicatas attestaciones noluerunt ¶ Domini dare in vna Burgen. decimarum corā domino Ant. Aug. etiam ecclesiæ, nisi doceretur aliquo pacto summarie, quod haberet nouas probationes, cum tamen prius probasset, licet minus sufficienter. & habuerunt pro magis communi dictum Innoc. in cap. auditis. quem inibi sequuntur Abb. Card. & Imol. ext. de in integr. restit. licet Hostien. Aegid. & Io. Andr. ibidem videantur dubitare. Tamen eorum ratio visa fuit nimis generalis, & opinionem Innoc. tenet Felin. in c. fraternitatis. col. 4. vers. facit tamen. 1. ext. de testi. & idē dicit Marian. ibi sub num. 31. & est communis opinio Legistarum in l. ait prætor. §. si minor. de iureiur. idem dixerunt fuisse tentum aliās in vna Toletana coram domino Vorstrio.

E P I T O M E.

Restitutio negatur minori aduersus lapsum temporis, propter quod perdidit ius ad beneficium.

S V M M A E.

- ¹ *Restitutio negatur minori aduersus lapsum temporis, ob quem perdidit ius ad beneficium.*
- ² *Restitutio negatur minori in beneficialibus.*
- ³ *Publicationis ex defectu regula annullat actum in odium non publicantis.*
- ⁴ *Minor non est læsus, qui non facit actum in tempore.*
- ⁵ *Dilationes legales currunt minoribus.*

88. DECISIO. X.

Restitutionem minori denegarunt ¶ Domini de anno 1550. in vna Compostellana de Terla coram Reomano aduersus lapsum tēporis, propter quod ex non publicatione perdidit ius ad beneficium. Tum quia generaliter in beneficialibus ¶ dicebant Rotā de anno 1543. in vna Fulginaten. coram Puteo denegatam fuisse restitutionem. ad not. per Abb. in c.

ex parte. num. 14. de restit. spoliat. 2. glos. in l. ait prætor. in principio. de minor. & Mil. in ver. Minor. Tum etiam quia est auferre lucrū; quia regula † in odiū non publicantis annullat actū, & sic vult ex actu nihil acquiri. faciunt not. in l. nam & postea. §. si minor. de iureiur. quod minor † non est læsus, qui non facit actum tempore præfixo, & dilationes † legales currunt minoribus. Bar. in l. si sine. §. fin. de minor.

Libri Secundi Decretalium.

DE IUDICIIS.

E P I T O M E.

Stylus Rota, quod curator datus ad litem non caueat, procedit non solum in summarijs, sed etiam in ordinarijs.

S V M M A.

- 1 Curator ad litem de stylo Rota non cauet, nec in summarijs neque in ordinarijs.
- 2 Curator debet cautius dari in summarijs.
- 3 Curator ad lites numquid cauere debeat in profanis, vel inter Romanos, stante statuto urbis?

89. DECISIO. I.

Stylus † Rota, quod curator datus ad litem non caueat, qui stylus fundatur in opin. Specul. in tit. de curat. §. vt autem. Et propterea dicit Bertran. conf. 281. vol. 3. in nou. se nunquā vidisse seruari in parlamentis, quod curator datus liti, caueat, fuit declaratus procedere, siue simus in summarijs, siue simus in ordinarijs. Et fuit dictum, quod eadem ratione, qua acceptauerat Rota in summarijs, eadem ratione acceptasset in ordinarijs, si casus euenisset, quia non solum erat minor ratio, imò maior: quia in summarijs † debet cautius dari curator.

Et quamuis curator ad lites dari soleat sine cautione, vt seruat Rota per prædicta; tamen dubitarunt Domini in vna Romana hereditatis coram d. Puteo de anno 1548. quod esset, quando † essemus in profanis, vel inter Romanos, stante statuto urbis? Et licet tunc nihil resolutum fuerit: tamē tunc Domini magis inclinabant, quod non valeret sine cautione.

E P I T O M E.

Termini simpliciter tenti per asser-

tum procuratorem, sunt bene seruari, si ante sententiam docetur de mandato; idem si tenti fuerūt nomine eorum, quorum mandata producta postea sunt; tenti autem nomine aliorum etiam coniuكتورorum non item.

S V M M A.

- 1 Termini per asserum procuratorem seruati an, & quando sint validi?

90. DECISIO. II.

Termini † per asserum procuratorem seruati dūmodo ante sententiam producatum, sunt bene seruari, vt per Cassad. dec. 8. de resc. quod declararunt Domini in vna Pampilonen. coram me procedere, quando termini essent tenti simpliciter, vel nomine eorum, quorum mandata producuntur; secus si nomine aliorum etiam coniuكتورorum, quia tūc illi termini non possunt validari, etiam producto mandato ante sententiam.

E P I T O M E.

Suspensio petitorio in prima instantia, si termini sunt seruari in secunda, in qua erat commissā causa appellationis a sententia lata in possessorio vna cum negotio principali, prout in prima, videlicet ad articulandum ad 12. & in citatione erat dictum in causa monasterij, & postea vigore illorum fuerat processum ad sententiam super petitorio, sententia est valida.

S V M M A.

- 1 Petitorio suspensio in prima instantia, an, & quando valeat sententia secunda instantia super dicto petitorio seruatis terminis latis?

91. DECISIO. III.

Termini in vna Britonorien. coram Puteo fuerant seruati in secunda instantia, in qua † erat commissā causa appellationis a sententia lata in possessorio vna cum negotio principali, prout in prima, videlicet ad articulandum ad 12. & in citatione erat dictum in causa monasterij, & postea vigore illorum fuerat processum

sum ad sententiam super petitorio. Fuit dubitatum, quia in prima instantia erat suspensum petitorium, an sententia esset nulla? Et Domini inclinarunt, quod non, quia stante decis. 250. Rotæ in nou. quod ex coniectura libelli, & articulorum receditur à suspensione, erat credendum ex supradicta obseruatione terminorum esse recessum ab illa suspensione.

E P I T O M E.

Tertius veniens longè post ad causam, licet non teneatur seruare terminos, tutius tamen est, vt illos seruet.

1 Termini tutius est vt etiam seruentur per tertium longè post venientem ad causam.

92. DECISIO. IV.

In eadem causa fuit dictum, quod licet tertius post longè post veniens non teneretur seruare terminos, quia illi primi sufficiebant. Felin. in c. cum super. col. penult. de re iud. secundum opinionem æquiorum, de qua per Rot. decis. 256. in fin. in nou.

Tutius tamen est non ponere se in istis angustijs.

E P I T O M E.

Tertius veniens ad causam an nõ nisi contra actorem, qui commisit causam, possit prosequi litem, non autem contra reum ab illo conuentum, hic traditur.

S V M M A.

- 1 Tertius veniens ad causam, quando litem prosequi valet vel contra actorem, vel reum? & num. 4.*
- 2 Innocent. in c. veniens. de sponsal. declaratur.*
- 3 Connexitas causæ quid operetur? & num. 4.*
- 5 Tertius veniens potest prosequi causam contra reum, actore mortuo.*
- 6 Reus potest prosequi litem contra interesse putantes, & contra.*
- 7 Decis. Rotæ 171. in nou. intellectus.*

93. DECISIO. V.

Tertius comparens ad causam, non potest prosequi litem, nisi contra actorem, qui commisit causam, non autem contra reum ab

illo conuentum: quia non adest tali in casu iurisdicção, vt sentiebant Domini in vna Zamoren. parochialis de Villalar coram me, & allegabatur decis. 103. & 171. in nou. & notat. per

2 Abb. in c. cum super. de re iudic. Et ita declarabatur dictum Innocent. in c. veniens. de sponsal.

Ego tamen multum dubitabam per dicta à Felin. in c. veniens. num. 16. de testi. vbi licet desit iurisdicção, vult tamen, quod ratione connexionis possit procedi.

Tamen Domini stabant in supradictis. Ego tamen, quia causa poterat decidi ex alio capite, non curavi multum replicare. Et pro opinione mea multum stringit Dec. d. decis. 103. dum distinguit primum casum à secundo, & in secundo non curat defectum iurisdictionis.

Et cum alia vice de hoc dubitaretur in vna Britonorien. coram Puteo, tenuerunt opinio nem meam ratione connexionis, quæ etiam visa est verior Dominis ex decis. 456. circa medium in nou. licet Collect. ibi velit esse tutius obtinere nouam commissionem.

In eadem per supradicta voluerunt Domini, quod licet mortuus esset actor; tamen tertius veniens posset prosequi causam contra reum, licet aliqui dubitarent per decis. Aegid. 156. quam tamen Domini non tenet quod ad istum effectum: quia reus potest prosequi litem contra interesse putantes, ita & illi interesse putantes debent posse prosequi contra ipsum. Et decis. 171. in nou. intelligebant in mandato, non autem in commissione propter æqualitatem, & connexionem.

DE DILATIONIBVS.

E P I T O M E.

Dilationes ad partes datæ fuerunt per Rotam, etiã quod quis fuisset citatus, & per 27. menses nihil fuisset in causa factum, dummodo non esset seruatus terminus ad articulum.

S V M M A.

- 1 Dilationes ad partes dantur, etiam si post citationem per 27. menses fuerit in causa superseffum. & quare? nu. 2.*

94. DECISIO. I.

Dilationes ad partes voluerunt Domini in vna Salamatina, quod ego darem, etiam quod quis fuisset citatus, & per viginti septem menses

menes nihil fuisset in causa factum, dummodo non esset seruatus terminus ad articulandum; 2 quia non erat quid imputaretur reo, si interim non petierat dilationes. & hoc de anno 1548.

E P I T O M E.

Dilationes ad partes dantur illi, qui commiserat causam contra Titium, & omnes sua interesse putantes, si tertius veniret vigore illius clausulæ.

S V M M A.

- 1 Dilationes ad partes an dantur illi, qui commisit causam contra Titium, & omnes sua interesse putantes?
- 2 Reus voluntarius quis dicatur?
- 3 Clausula, omnes sua interesse putantes, quid operetur?

95. DECISIO. II.

Dilationes ad partes voluerunt Domini in vna Salamantina coram domino Ant. Aug. quòd darentur illi, qui commiserat causam contra Titium, & omnes sua interesse putantes, si tertius veniret vigore illius clausulæ. iux. decis. Cassad. 1. de exception. licet ego multum dubitarem, quia ille tertius erat reus voluntarius, & sic loco actoris. iux. cumulata per Ias. in l. de pupillo. §. si seruo. de nou. oper. nunciat. Et actor respectu istius non mouit causam, & sic respectu ipsius non venit ad causam instructus.

Tamen Domini voluerunt, quòd ex quo illa clausula, tertius omnes sua interesse putantes, excitabat omnes, actor debuerat venire instructus contra omnes, quod mihi visum est daru.

E P I T O M E.

Dilationes in summarijs esse debent, prout in beneficialibus.

S V M M A.

- 1 Summarijs in causis dilationes esse debent perinde, ac in beneficialibus.

96. DECISIO. III.

Dilationes in summarijs voluerunt Domini esse debere perinde, ac in beneficialibus. Et propterea in illis procedere decis. Rotæ 170. aliàs 25. de iudic. in ant. In vna Toletan. coram Puteo, & maximè stâte mora iux. c. pastoralis. de exceptio.

E P I T O M E.

Remissoria non datur sine obligatione de stando vnica, etiam quòd eam petens habuisset vnã sententiam, & aduersarius aliam, & possideret.

S V M M A.

- 1 Remissoria quando non datur sine obligatione de stando vnica sententia?
- 2 Argumentum de remissoria ad sequestrum an valeat?

97. DECISIO. IV.

Remissoriam sine obligatione de stando vnica, noluerunt Domini, quòd ego dare etiam, quòd is, qui peteret remissoriam, habuisset vnã sententiam, & aduersarius habuisset aliam, & possideret. Et noluerunt tertius valere argumentum de remissoria ad sequestrum, de quo loquitur Card. clem. 1. 4. q. de sequestr. possess. & fruct. in vna Mediolanen. capellaniam coram me de anno 1548.

E P I T O M E.

Remissoria obtinenti datur dilatio decem, vel quindecim dierum ad plus ad eã accipiendã.

S V M M A.

- 1 Dilatio 10. vel 15. dierum ad plus datur ad accipiendam remissoriam.

98. DECISIO. V.

Remissoria obtenta datur tempus tertium decem, vel quindecim dierum ad plus eam accipiendi, & expediendi in vna Toletan. Parochialis de Alameda coram de anno 1548.

E P I T O M E.

Remissoria in causa priuationis regressus propter non solutam pensionem, datur sub obligatione de stando vnica.

S V M M A.

- 1 Remissoria datur sub obligatione de stando vnica, in causa priuationis regressus, propter non solutionem pensionis.

99. DECISIO. VI.

Remissoriam in causa priuationis regressus propter non solutionem pensionis voluerunt Domini dari sub obligatione de stado vni ex in vna Toletana de Velenā. de anno 1551. quia erat causa beneficalis, de quo etiam vide in decisione, quam facio in huiusmodi causa sub tit. de pension.

D E F E R I I S.

E P I T O M E.

Possessorij causa potest agitari, ferijs non obstantibus.

S V M M A.

Feria non impediunt, quin causa possessorij expediri possit.

100. DECISIO. vnic.

In possessorio, † ferijs non obstantibus, dixerunt Domini procedi posse. per decis. Aegid. 665.

Et licet aliqui Domini dicerent illam decisionem non esse in vsu; tamen dixerunt id esse: quia Domini fugiunt labores, non autem, quin possit procedi in possessorio tempore feriarū. quod dixerunt esse notandum, si haberet quis iudicem amicum.

DE CAUSA POSSESSIONIS
& proprietatis.

E P I T O M E.

Possessio capta per annulum, vel per modicum terræ, ex quo intus erant aliqui non animo possidendi, sed causa, puta custodia, est restituibilis.

S V M M A.

- 1 *Possessio capta per annulum, vel per modicum terræ, quando est restituibilis?*
- 2 *Possessio ad hoc vt dicatur plena, requiritur, vt appareat aliquem intus esse animo possidendi.*

101. DECISIO. I.

Possessio † capta per annulum, vel per modicum terræ, cum quis non potuit ingredi, ex eo quia intus essent aliqui, quos tamen non constaret esse animo possidendi, quia poterant esse causa custodia, & sic nos esse in casu, quo

possessio capitur per aspectum, vel per annulum, parte obstante impedimento, est restituibilis. Et ita tenuerunt Domini in vna Vlixbonen. parochialis coram Domino Fabio per decis. Bifignel. 8. de rest. spoliat. & in ant. decis. 152. & 302. quæ fuerunt de mente Socin. conf. 131. col. 3. in vers. amplius. & per Ripam in tract. de peste. num. 190. in 2. part. Felin. c. cum aliquibus. num. 5. & 6. de iureiur. ad hoc enim, † vt plena dicatur possessio, requiritur, vt appareat aliquem intus esse animo possidendi.

E P I T O M E.

Possessio capella transfertur etiam per executorem per bireti impositionem.

S V M M A.

- 1 *Possessio capella etiam per executorem dicitur translata per bireti impositionem, amplia prout num. 6.*
- 2 *Possessio non potest tradi, nisi per habentem potestatem conferendi.*
- 3 *Possessio habetur pro tradita per constitutum in re ipsa.*
- 4 *Possessionis tradendæ non est præcisè specificatus modus in re ipsa.*
- 5 *Fel. doctrina in c. cum aliquibus. de rescrip. limitatur.*

102. DECISIO. II.

Possessionem † voluerunt Domini etiā per executorem esse translata, per bireti impositionem in capella, de cuius possessione agebatur. Quia licet per aspectum † non possit tradi, nisi per habentem potestatem conferendi; tamen, quando † esset constitutus in re ipsa, voluerunt Domini per bireti impositionem haberi pro tradita possessione: quia † in re ipsa non est præcisè specificatus modus tradendæ possessionis, vt per Innocent. in c. in literis. de restit. spoliat.

Et ita limitarunt † doctrinā Felin. in c. cum aliquibus. de rescript. licet † intelligerent idem etiam esse in executore constituto in dignitate ecclesiastica, qui haberet potestatem conferendi. & ita tenuerunt Domini in vna Faentina capellanię S. Laurentij corā me de anno 1548.

E P I T O M E.

Possessio per annulum dicitur etiā quæ sita, si nuncius, vel subexecutor eum non tradidisset, sed eo præsentem pars illam accepisset.

S V M-

S V M M A E.

- 1 *Possessio per anulum dicitur capta per partem nuntio, seu subexecutore presente, licet non tradente.*
- 2 *Præsentia, & patientia Nuntij, quando pro traditione habeatur?*

103. DECISIO. III.

- 1 **P**ossessionem † per anulum, de qua supra in 1. decis. huius tit. dixerunt Domini in eadem in alia instantia coram d. Nouato etiã esse quæsitã, si Nuntius, vel subexecutor non tradidisset, sed eo præsentate pars accepisset: 2 quia præsentia, † & patientia subexecutoris pro traditione habeatur, ad l. 2. ff. de acquir. poss.

E P I T O M E.

Possessio, quæ habetur ex vna causa, mutatur superueniente alia noua causa, etiam quod non exeat quis de possessione.

S V M M A E.

- 1 *Possessio ex vna causa, quando ex noua causa superueniente mutetur?*
- 2 *Conf. Socin. 131. lib. 3. confutatur.*

104. DECISIO. IV.

- 1 **P**ossessio, † quæ habetur ex vna causa, superueniente alia noua causa, etiam quod non exeat quis de possessione, dixerunt Domini in vna Burgen, præstimoniorum coram Fabio de anno 1548. quod mutatur, contra opin. Fulgos. & aliorum in l. qui bona. §. fin. de acquir. poss. quia videtur contrariari illi tex. & tex. in l. quod vulgo, ff. de vsucapio. & in l. 3. §. genera. de acquir. poss. ad fauorem opin. Soc. in l. 3. §. ex pluribus. illo tit.

Licet secundum aliquos alia opinio videatur communior, & dixerunt Domini † reprobati conf. Socin. 131. lib. 3.

Ego tamen multum dubitabam, quia est etiam contra mentem Casad. decis. 4. de restit. spol. & refert Sarn. q. 46. de trien.

Dixerunt tamen Domini semper primam opinionem esse seruatum tamquam magis equam, & consonam iuribus supradictis.

E P I T O M E.

Quasi possessio in incorporalibus

non transfertur in heredem sine apprehensione.

S V M M A E.

- 1 *Quasi possessio incorporalium an transferatur in heredem absque apprehensione?*
- 2 *Lamber. de iur. patron. in 1. part. 2. lib. art. 22. improbat. & num. 5.*
- 3 *Præsentandi in quasi possessione licet defunctus reperiatur, ea tamen non transit in heredem absque apprehensione.*
- 4 *Incorporalium quasi possessio non transfertur per constitutum.*
- 6 *Possessio iuris vniuersalis non transfertur sine hereditatis aditione.*
- 7 *Patroni ceteri non præsumuntur priuati per præsentationem aliorum patronorum.*
- 8 *Castrum, & sic persona ficta conseruat possessionem.*

105. DECISIO. V.

Fuit dubitatum in vna Cremonen. capellanie coram domino Decano, de anno 1548. an verum esset dictum Lambertin. in tract. de iure patro. in 1. par. 2. lib. artic. 22. quod in incorporalibus quasi possessio transferatur in heredem sine apprehensione?

- 2 *Et fuit tentum contra † ipsum Lambertinũ, quod imò necessarius esset actus apprehensionis. Et propterea licet † defunctus esset in quasi possessione præsentandi, fuit dictum illam quasi possessionem non transire in heredem sine apprehensione.*

Et primo id erat contra generalitatem. l. cum heredes. de acq. poss. quia a fortiori procedit in incorporalibus, in quibus est difficilior translatio. quãuis hæc ratio fiat dubia ex dictis per Ti raquellum infra allegandum. & ideo † non transfertur per constitutum Bart. in l. quod meo. ver. quid si concedo. de acq. poss. & Bal. in rubr. de præscriptio. col. 2. ver. sed pone vsufructum. ante nu. 10. Boer. in. verbo possessio. singul. 2. Aretin. in d. l. quod meo. col. penult. ver. super quo adde. & ibi Alex. col. penult. ver. quærit Bart. Ant. de Butr. in c. cum venisset. col. 3. in fin. ver. hæc procedunt. & in c. fin. col. 14. ver. sed est dubium. de caus. poss. & propr.

- 5 *Et allegata † per Lãber. nihil faciunt. Primo enim dictum Bal. in l. in suis. ff. de lib. & posth. si intelligatur generaliter de possessione omnium bonorum, habet contra se eam opinionem, & loquitur in filio, non in alijs. Si verò intelligamus de possessione † iuris vniuersalis, vt videtur sentire Bal. & tunc requiritur actus facti, videlicet aditio hereditatis. Dictum Federici etiam nihil facit, quia loquitur tantum de conseruatione iuris, quod habebat, quo nõ præsumitur † priuatus*

uatus per presentationem aliorum patronorū. decis. Rotæ 141. in nou. quam ipse allegat pro se, facit in contrarium, quia ibi aderat Castrū, & sic persona ficta, per quam possessio conseruabatur.

Postquam ego hæc omnia dixissem, fuit relatum, quod aliàs Rota ita tenuit, & allegabatur Tiraquell. ita tenere in tract. le mort. fait le uif. in 4. par. in 7. declaratione, & in præf. d. trac. 3. 4. 5. 6. & 7. declaratione, & quidā Iacobus Venent. Bonon. in tract. de ann. præstat.

DE RESTITVTIONE Spoliat.

E P I T O M E.

Beneficium triplex habens, non dicitur habere titulum coloratum ad obtinendam restitutionem.

S V M M A E.

- 1 Titulum coloratum ad obtinendam restitutionem non dicitur habere is, qui habet triplex beneficium, contra c. 1. de consuet. in. 6.

106. DECISIO. I.

Titulus † coloratus ad obtinendum restitutionem non est in habente triplex beneficium, contra c. 1. de cons. in 6. quia habet decretum irritans. Et ita fuit tentum in vna Maioricensi. beneficij coram Domino Fabio de anno 1548. & ex deductis maximè Imol. in c. cum nostris de conc. præb.

E P I T O M E.

Titulum coloratum dicitur quis habere ad obtinendam restitutionem possessionis, per nouā prouisionem superuenientem etiam post spoliū.

S V M M A E.

- 1 Noua prouisio etiam superueniens post spoliū, affert titulum coloratum ad obtinendam restitutionem.
- 2 Viciosus ingressus consideratur tempore restitutionis possessionis.
- 3 Possessor qui non est, non potest sibi mutare causam possessionis.

107. DECISIO. II.

Titulatus coloratus ad obtinendam restitutionem possessionis, fuit habitus in vna Ma-

ioricensi. coram d. Fabio de anno 1548. per nouam prouisionem etiam superueniente post spoliū: quia non propterea dabatur viciosus ingressus, qui † iuxta decis. 4. Cassad. de restit. spoliat. intelligitur tempore restitutionis possessionis, licet dubitaretur ex eo, quia tempore, quo habet nouam prouisionem, non est possessor, & sic non potest mutare sibi causam possessionis. iux. not. per Sarnen. quæst. 46. in reg. de trien.

E P I T O M E.

Rector scoliarium, licet consueuerit recurrere ad abbatem pro executione eius sententiarum, & carceratione scoliarium, non per hoc dat abbati spolij actionem, si rector nouos carceres erigat.

S V M M A E.

- 1 Spoliū non competit abbati contra rectorem hodie exequentem eius sententias contra scolares, quas prius exequi faciebat per abbatem, & num. 3.
- 2 Iurisdictio etiam in criminalibus est penes rectorem.
- 4 Restitutio non datur in iurisdictionalibus, nisi docto de titulo.
- 5 Faciens aliquid pro conseruando iure suo, dicitur facere per modum facultatis.
- 6 Facultatis per modum in his, quæ fiunt, non datur possessio restituibilis.

108. DECISIO. III.

Quidam rector solebat recurrere ad Abbatem pro executione suarum sententiarū, vt incarceraret scolares, & puniret: post certum tempus erexit carceres proprios. Abbas dicebat † se esse spoliatum, & petebat resti-

- 1 tui. Domini tenuerunt, quia † iurisdictio etiam in criminalibus erat penes rectorem, vt in c. significasti. in fi. de offic. deleg. & per Abb. in c. 1. de elect. allegabatur Rebuff. in auct. habita. C. ne filius pro patre. quod non † esset restituendus, in vna Palentina iurisdictionis pro rectore, coram domino Ant. August. Itē quia in † istis iurisdictionalibus non dabatur restitutio, nisi docto de titulo, ad decis. Cassad. 1. nu. 10. eod. tit. Item quia fuit dictum ex not. per Balb. & alios, quos allegat in tract. de præscrip. in 4. par. 2. partis princip. q. 1. nu. 3. post Bar. quod † quotiescumque aliquid fit pro conseruando iure suo, dicitur esse per modum facultatis, & in ijs, quæ fiunt per modum facultatis, nō datur possessio restituibilis. ad not. per Bal.

in

in l. prima C. de seruit. & aq. & in l. qui iure familiaritatis. de acquir. possess.

E P I T O M E.

Titulus coloratus dicitur per expectatiuā reuocatam, etiam si multæ essent reuocationes, idque ampliatur adhuc in priuilegio reuocato.

S V M M A E.

- 1 Expectatiua licet sepius reuocata, non causat titulum coloratum. amplia etiam in priuilegio reuocato. num. 2.
- 3 Titulus habitus vigore priuilegiorum conclauiatarum est coloratus, non obstante eorum reuocatione.

109. DECISIO. IV.

- 1 **T**itulus † coloratus per expectatiuam reuocatam fuit iudicatus, etiam si multæ essent reuocationes in vna Tholetan. coram domino Prospero: quia semper militant rationes cōsideratę in decisionibus vulgaribus, quod ampliarent † Domini in vna CęsarAugust. de Villed. coram d. Puteo etiam in priuilegio reuocato. in quo dabatur magno Magistro potestas conferendi beneficia apud sedem, licet quidam dubitarent, quia videbatur esse defectus in cōferente. Nam idem defectus est expectatiua reuocata, in qua executor non habet potestatem, & semper militat ratio præsumptæ reuadationis. Et propterea dicebant coram Oxomen. tētum † fuisse in vna Cartagenen. beneficiorum, quod titulus habitus vigore priuilegiorum conclauiatarum erat coloratus, non obstante reuocatione.

E P I T O M E.

Restitutio in iurisdictionalibus absque titulo colorato non datur agenti contra ordinarium, secus contra non ordinarium.

S V M M A E.

- 1 Titulus coloratus requiritur, si quis vult restitui in iurisdictionalibus contra ordinarium, alioqui non item. Ratio est, quia præsumitur ab ordinario precario possidere. numer. 2.

110. DECISIO. V.

- 1 **R**estitutionem † in iurisdictionalibus absque titulo colorato, tunc demū negarunt Do-

mini iux. decis. Casad. primam, hoc tit. si quis ageret contra ordinarium: quia † præsumebant ab eo precario possidere, secus autem, si agatur contra illum, qui non est ordinarius, quia tūc absque coloratione tituli restitueretur? Et ita tenuerunt Domini in vna Palentina iurisdictionis coram d. Ant. August. in qua d. Puteus dicebat idem fuisse tentum coram eo in vna Parmen. iurisdictionis de casalibus, allegando Aegid. decis. 433. Bal. in l. 2. C. de seruit. & aqu. q. 9. Inn. in c. bonę. el. 2. de postul. prælat. Salyc. in l. vis eius. C. de probat. & l. solēnibus. C. de fid. instru. Et fuit allegatus Balb. in tract. de præscr. col. 4. 2. not.

E P I T O M E.

Restitutio competit etiam illi, qui vigore expectatiuæ bis, vel ter reuocatę instrumentalem tantum habebat possessionem, & non constabat de continuatione 20. annos, & ultra.

S V M M A E.

- 1 Restitutio an ei competat, qui expectatiuæ sepius reuocata vigore instrumentalem tantum habebat possessionem, & non constabat de continuatione post 20. annos.
- 2 Restitutio non datur spoliato ex sua negligentia.
- 3 Negligentia est probanda per eam asserentem.
- 4 Possessionem semel probatā præsumitur quis ea continuasse vsque ad tempus spolij.

111. DECISIO. VI.

Restitutionem voluerunt Domini in vna Tholetana parochialis ciuitatis Regalis coram domino Prospero, cōpetere etiam illi, † quem vigore expectatiuæ bis, vel ter reuocatę instrumentalem tantum apparebat accepisse possessionem, & nō constabat de continuatione post viginti annos, & ultra ex duabus decisionibus simul iunctis, quæ tenetur. Prima, quę restituit ad statum. Secunda, quæ dat perpetuò reintegrationem.

- 2 Et licet aliqui dicerent, quod non † daretur restitutio illi, qui spoliatus esset sua negligentia, vt per Socin. & alios in l. rem quę nobis. in 2. q. de acquir. possess. & tradit Ruyn. cons. 32. 1. vol. cum concord. quæ ego posui in l. re quę nobis. Et propterea videbatur, quod ille, qui steterat post instrumentalem per decennium negligentia sua amisisse possessionem, vt per illa iura tenent doctores in l. si de eo. §. fin. & in l. pe-

l. peregrè. de acquir. posses. & in l. furtum. §. 1. de vsucap.

- 3 Tamen fuit dictum, quòd illi † incumberebat onus probandi negligentiam, qui assererat, prout expressè dicit Socin. in d. l. rem quæ nobis. in 7. q. Tum quia probatâ † semel possessione præsumitur quis continuasse vsque ad tempus spoliationis, vt per Abb. in c. cum ad sedem. num. 7. de reser. spoliat. & etiâ quia opus erat probare illum stetisse negligentem per decennium, & possessionem vacantem.

Et licet quidam vellent limitare tantum decisionem, vt procederet, quando esset plena possessio, vt tunc perpetuò duraret; ego tamè dicebam verum non esse, quia l. si de eo. §. fin. etiam loquitur in plena possessione.

Ad quedam, quæ allegabantur in contrariu, quòd non præsumeretur continuata possessio à tanto tempore, vltra quòd dicebant non esse necessarium, respondebatur ex not. per Balb. post Bar. in l. Celsus. de vsucapio. & Alciat. 21. præsump. in 2. reg. per totu, maximè nu. 12.

E P I T O M E.

Coadiutoria tertij non obstat ad discolorandum titulum spoliato, qui vigore suæ expectatiuæ acceptauerat.

S V M M A E.

- 1 Spoliato, qui vigore suæ expectatiuæ acceptauerat, non obstat coadiutoria tertij ad discolorandum eius titulum.
- 2 Constat quando debeat de consensu tertij?
- 3 Decis. Rotæ 439. in non declaratur.

112. DECISIO. VII.

- 1 Spoliato, † qui vigore suæ expectatiuæ acceptauerat, non obstat ad discolorandum titulum coadiutoriam tertij voluerunt Domini in vna Toleran. prætenfi spolij de Baraias corâ D. Puteo, licet illa coadiutoria esset expedita.
- 2 Et propterea voluerunt constare † debere de consensu tertij, iux. decis. Casad. 3. de procurat. & Sarnen. q. 38. in reg. de trien. quia dicebant, cum constaret de titulo colorato, non discolorari titulum, nec infici possessionem: quia non clarè constabat, quòd ille voluisset vti decreto in sua coadiutoria respectu possessionis, & pro decisione allegabatur Causa. decis. 4. hoc titulo.

3 Et decis. 439. † in nou. in qua dabatur de iu

re tertij, fuit declarata procedere, quando constabat clarè de nò possessione spoliati, quia erat penes 3. Et eo magis hoc voluerunt Domini procedere: quia ille, de cuius coadiutoria dabatur, erat mortuus, spoliato etiam existente in possessione, qui adhuc possederat diu, antequam spoliaretur.

E P I T O M E.

Vnitum beneficium etiam regulare causet titulum coloratum.

S V M M A E.

- 1 Titulum coloratum facit vno beneficij etiam regularis.
- 2 Regularis potest possidere beneficium seculare.
- 3 Præsumitur mutatio status beneficij per 40. annos.
- 4 Decretum in regulis cancellar. appositum inficere possessionem numquam Rota voluit resolvere.

113. DECISIO. VIII.

- 1 Titulum † coloratum voluerunt Domini esse vnionem beneficij, non obstante quòd opponeretur, quòd beneficium vnitum esset regulare: quia dicebant, quòd poterat † regularis possidere beneficium seculare: pater quia
- 2 per † 40. annos præscribitur mutatio status, & sic de necessitate est, quòd possideatur per secularem, vt tradit Felin. in c. in nostra. col. penult. vers. 6. conclusio. de reser. & in c. cum dilecta. in ante pen. col. vers. nota bene eod. tit. & sic secularis potest possidere regularem.

Nec obstat etiam allegare reuocationem vnionis si quæ haberet decretum irritans: quia

4 Domini † noluerunt vnquam resolvere, quòd decretum in regulis inficiat possessionem in vna Albarazinen. parochialis coram d. Rossanen. de anno 1549.

E P I T O M E.

Titulus coloratus est in seculari, qui habuerat beneficiu regulare ex ordinatione Imperatoris.

S V M M A E.

- 1 Regulare beneficium habens ab imperatore, dicitur habere titulum coloratum.
- 2 Facultas concessa Imperatori conferendi beneficia secularia, & regularia, intelligitur, vt secularia secularibus, & regularia regularibus conferat.
- 3 Dispensatio interdum præsumitur.
- 4 Defectus facultatis in conferendo declaratur, quando quis est omnino incapax.

114. DECISIO. IX.

Titulum ꝛ coloratum voluerunt Domini in vna Leodien. prioratus corā d. Reomano de anno 1549. esse in seculari, qui habuerat beneficium regulare ex ordinatione Imperatoris: quia licet ꝛ potestas concessa Imperatori conferendi secularia, & regularia, debeat intelligi, vt secularia secularibus, & regularia regularibus conferre deberet, & sic quodammodo videatur defectus in conferente; tamē quia non erat omnino defectus, cum potuerit ꝛ esse dispensatus secularis ad regularia, iux. decis. in antiquis. 113. quam tenet Felin. in c. nostra. 40. corellario. vers. sexto. de rescrip. & doctrinam ꝛ communis in c. cum in nostris. de cōces. præben. de defectu facultatis in conferendo declarabatur, quando quis erat omnino incapax.

E P I T O M E.

Renunciāns in fauorē tertiæ personæ, si postea remanens in possessione fuerit spoliatus, etiam quod is, in cuius fauorem renunciatum est, acceptasset renunciationem, restituitur.

S V M M A R I U M.

- 1 Restitutio conceditur renunciāti in fauorem tertiæ personæ, si postea is in possessione remanens fuerit spoliatus, amplia, vt hic.
- 2 Calder. conf. 4. de renunciā. confutatur.
- 3 Renunciāns post renunciationem perdit naturalem possessionem contra Calderin. conf. 4. de renunci.
- 4 Renunciāns in fauorē tertiꝝ spoliatus restituitur, antequam possessio deueniat ad resignatarium.
- 5 Abiuratio est resignatio facta cum iureiurando.
- 6 Renunciātionē factā tertio, non est faciendā differentia illa, an scilicet resignans incubuerit possessioni post renunciationem, quia siue in continenti, siue ex interuallo, semper debet restitui.
- 7 Innoc. Opinio in c. super hoc. de renunci. quo ad generalem renunciationem reprobatur.

115. DECISIO. X.

Renunciāns ꝛ in fauorem tertiæ personæ, etiam quod is, in cuius fauorem renunciatum esset, acceptasset renunciationem, nihilominus, si postea remanens in possessione fuerit spoliatus, voluerūt Domini in vna Burgen. præstimonij corā d. Fabio de anno 1549. quod restitueretur, licet duo in contrarium maximē clamarent, inter quos ego eram.

Et mouebar considerando, quod Abb. in c. sollicitæ. in 3. col. vbi etiam Imol. eo. tit. Et Card. 3. q. 1. c. 1. num. 41. & latissimē Cassad. decis. 4. discutientes plenissimē articulū, tenebant cōtra opinionem Imol. in c. super hoc. in 3. col. de renunciatio. & cōtra dec. Rotę 1. aliās 158. de ren. in nou. & maximē propter generalitatē c. accepta. eo. tit. quia est notorius defectus in vera renunciatione, vt post multos latē tradit Paris. conf. 10. nu. 68. lib. 1. & maximē quia Innoc. in d. c. super hoc. dum vult restituere renunciāntē, loquitur, quando post renunciationem de nouo incepisset possidere. Et decis. illa 158. non fuerat facta super hoc principaliter. Minus ꝛ quoque erat in consideratione consil. Calderini 4. quia mouetur malo fundamento, cum dicat ꝛ renunciāntem post renunciationem non perdere naturalem, quod est contra communiter dicta in d. c. accepta. & in c. sollicitē. & in d. c. super hoc. & latissimē per Cassad. decis. 4. qui plenē tenet contra illam decisionem, quæ decis. quam ipse recitat in principio, remanet sine fundamento.

Predictis tamen non obstantibus antiquiores Domini dixerunt semper obseruatum fuisse, vt renunciāns ꝛ in fauorem tertiꝝ spoliatus restitueretur, antequam possessio beneficii deueniret ad resignatarium. Considerantes primo rationem. l. nec vtilem. ff. ex quibus caus. maior. quod qui vult transferre rem in tertium, antequam tertius acquirat, non amittitur? Item quia non est omnino incoloratus titulus, cum multa possint occurrere, quod minus resignatio valeat: possunt enim esse multæ inhabilitates resignatarij, quæ in casu restitutionis non sunt examinandæ, & fuit ponderatum, quod omnes decis. ex aduerso allegatæ loquuntur in simplici renunciatione, quæ non erat in fauorē tertiꝝ: quia tunc omnino remanet sine titulo, & rem habet pro derelicta, & hoc modo loquitur tex. in d. c. accepta. qui vltra quod loquitur in simplici renunciatione, loquitur in ꝛ abiuratione, quæ est resignatio cum iuramento. Et ex his cessant ferē omnia deducta per Cassad. & iste casus non habet contradictorem, & sic remanent sine contradictione.

Et ego ex hoc interebā vnum nouiter, quod Domini admiserunt, quod in ꝛ renunciatione facta tertio non debet fieri differentia illa, an incubuerit possessioni post renunciationem resignans, vt frustra cōsideratur per Innocent. in d. c. super hoc. & per Auditores relatos à Cassad. in d. decis. 4. de restit. spol. quia siue incontinētī, siue ex interuallo, semper debet restitui.

- 7 Verum est, quòd in renunciatione generali placebat Dominis opinio contra Innocent. tamquam quòd Doctores supra allegati sint plures, & melius disputantes articulum, ex quibus posset fieri plena distinctio in hac materia.
- 8 Considerandum tandem esset, quòd citra controuersiam esset res, si daretur aliquis fumus de inhabilitate resignatarij, vel si per literas haberet dubitabiliorem titulum.

E P I T O M E.

Resignatione facta tertio, etiam post spoliationem, in qua quis dicebat se ideo resignare, quia sciebat suum spoliatores eum traxisse ad curiam, quia sciebat eum senem, & non posse diu viuere, & venire ad litigandum, & ideo renūciare, datur restitutio.

S V M M A E.

- 1 Resignans tertio ob ostensum ei animum à spoliatore de illum iniuste in curia vexado, restitutio nihilominus competit.
- 2 Cap. sollicitè de restit. spoliat. limitatur, prout & n. 3. & 4.

116. DECISIO. XI.

- 1 Resignatione facta etiam post spoliationem, in qua quis dicebat se ideo resignare, quia sciebat suum spoliatores eum traxisse ad curiam, quia sciebat eum senem, & non posse diu viuere, & venire ad litigandum, et ideo renunciare tertio, voluerunt Domini, quòd restitueretur, & non esse locum. c. sollicitè. de rest. spoliat.
- 2 Tamen quia illa resignatio erat facta in manibus superioris: quo casu non procedit illud. c. vt dicit Abb. tum etiam quia apparebat alia causa renunciationis, vt ibi de inimicitijs, dicit Abb. Imol. & Ant. de Butr. in vers. ideoque, &
- 3 tanto magis, quia tertio resignauerat in ius litis: quo casu non est locus d. c. sollicitè. vt per Rot. in antiquis decis. 68. & 216. & in nouis decis. 306. & 401.

E P I T O M E.

Regula, de qua supra, quòd restitutio detur ad fauorem spoliati, qui resignauerat in fauorem tertij, non procedit, quando spolians fuisse subrogatus in locum resignatarij.

S V M M A E.

- 1 Regula, de qua in precedenti decisione, limitatur, quando spolians fuisse subrogatus in locum resignatarij. nu. 2.
- 2 Spoliare sicut potest resignatarius, ita & tertius subrogatus quoad possessionem, & omne quodcumque ius.
- 3 Resignans in fauorem tertij potest multa opponere de inhabilitatibus tertij.
- 4 Opponi multa possunt contra subrogationem.

117. DECISIO. XII.

- 1 Regula supra facta, quòd restitutio detur contra spoliatum, qui resignauerat in fauorem tertij, fuit limitata & non procedere, quando spoliatus fuisse subrogatus in locum resignatarij: quia non esset merè tertius. Et quia sicut resignatarius potest spoliare, ita & tertius subrogatus, quoad possessionem, & omne, & quodcumque ius, ad tradita per Aegid. decis. 351. & Rot. in ant. decis. 385. Bonifat. in clem. 1.6. col. vers. 9. conclusio. vt lit. pend. Faciunt tradita per Sarnen. q. 11. reg. de trien. licet ego multum clamare propter dicta supra in ratione d. regulæ: tum quia resignans in fauorem tertij potest multa opponere de inhabilitatibus tertij, tum etiam quia multa contra subrogationem possunt opponi.

E P I T O M E.

Decretum irritans regularum, non est simile decreto c. 2. de præben. in 6. ad discolorandum titulum, prout hic.

S V M M A E.

- 1 Decretum irritans regularum an sit simile decreto c. 2. de præben. in 6.

118. DECISIO. XIII.

- D**ecretum irritans regularum tenuerunt Domini in vna præceptorie de Villed. coram Puteo, non esse simile decreto c. 2. de præben. in 6. ad discolorandum titulum etiam de illo, quòd insurgeret per extrauag. ad regimen. etiam renouatam à Pontifice, quia est temporalis: licet autem non sit simile, & videatur decisum esse in decis. 1. de restit. spoliat. tamen maturius dixerunt Domini cogitandum, cum alia vice causa proponeretur.

E P I T O M E.

Decretum in resignatione facta, vel manus appositio Papæ quâuis operentur, quòd nullus inferior possit ex eadem vacatione conferre; non tamen inficit prouisionem per obitum.

S V M M A.

- ¹ *Decretum, vel manus appositio Papæ in resignatione, non inficit prouisionem per obitum. ratio num. 2.*

119. DECISIO. XIV.

- ¹ **D**ecretum in resignatione facta, vel manus appositio Papæ in eadem, licet operetur, quòd nullus inferior possit ex eadem vacatione conferre; tamē non inficit prouisionem per obitum, vt tenuerunt in eadem, argumēto not. per Rot. decis. 239. in antiq. Aeneas de Falconib. tract. de reseruat. 16. effectu, & quia † resignatio potest esse non bona, & donec disputaretur de ea, non impediret restitutionem.

E P I T O M E.

Remedium c. reintegranda. non competit ei, qui ex contractu inutili possessionem transtulisset. quod limita, vt hic.

S V M M A E.

- ¹ *Possessionem transferenti ex contractu inutili non datur remedium c. reintegranda. ratio num. 2.*
³ *Alex. conf. 1. col. fin. lib. 4. improbat.*
⁴ *Possessio transfertur ex contractu inutili ex defectu solemnitatum. limita, prout num. 5.*

120. DECISIO. XV.

- R**emediū c. reintegranda. † tenuerunt Domini non esse dandum illi, qui ex contractu inutili possessionem transtulisset, vt latè per Socin. conf. 266. & Ruyn. conf. 32. num. 8. vol. 1. & fuit de mente eiusdem Socin. in l. rem que nobis. in illa questione, quibus competat. de acq. poss. & pro ratione † erat considerandum illud, vltra quòd esset nimis extendere remedia possessoria, ista quæstio inutilitatis, vel inualiditatis contractus erat discutiēda iuxta formam petitorij, & ex hoc Alexander † inaduer-

tenter erat locutus in conf. 1. col. fin. vol. 4. Benefacit, quia ex † contractu inutili ex defectu solemnitatū transfertur possessio, vt declarat Ias. in l. 1. §. si vir. col. fin. de acquir. possels. & Ruyn. conf. 137. col. fin. 1. vol.

- ⁵ Quod tamen limitabatur † non procedere, quando contractus esset nullus ex defectu consensu; quia tunc non transfertur possessio, & ita intelligebant conf. Alex. 69. in 3. col. 4. vol. & post Bal. in l. non dubium. in decima oppositione. C. de leg. ita tradit Curt. Jun. consil. 131. columna finali.

E P I T O M E.

Negotiorum gestor quamuis acquirat detentionem, vel etiā corporalem possessionem post ratificationem principalis; tamen id nō procedit ex eo solo, quòd eo absente, alius esset ingressus possessionem, & quare.

S V M M A E.

- ¹ *Negotiorum gestor acquirit detentionem, item et corporalem possessionem post ratificationem principalis. limita, prout num. 2.*
³ *Decis. Rotæ 150. in nou. seu. 9 de restit. spoliat. canonizatur*

121. DECISIO. XVI.

- ¹ **N**egotiorum gestor † licet acquirat detentionem, vel corporalem possessionem acquirendam postmodum ratificante principale, per decis. 290. in nou. & tradita per Franc. in c. si tibi absenti. num. 9. de præb. in 6. quod videtur tenere Alex. in conf. 88. vol. 5. in vers. ex quo apparet. & inferius ad id allegat l. 1. & l. si colonis. de acquir. poss.

- Voluerunt tamen Domini in vna Oxomen. coram domino Fabio id † procedere ex eo solo, quòd eo absente alius esset ingressus possessionem: quia ille nō poterat detinere animo id, quod non fuisset facti actus spoliatiui: quia id † esset contra decis. Rotæ 150. incip. licet amicus. in nou.

E P I T O M E.

Spolians per procuratorem generalem, si statim cedat, & velit procedere in petitorio, auditur, nisi spoliatus incontinenti probet ratificationē spolij.

S V M M A E.

- 1 Spoliator non est audiendus, nisi prius restitutus omnibus fructibus, & expensis.
- 2 Spoliator per procuratorem generalem, quando audiatur in petitorio non restitutus fructibus, neque expensis?
- 3 Cessio in continenti facta quando sufficiat?

122. DECISIO. XVII.

1 **T**ritissimum est spoliatorem non debere audiri, nisi restitutus prius omnibus fructibus, & expensis.

- Fuit tamen dubitatum in vna Abulen. de Passares coram me, quid si is, qui asserabatur spoliatus per procuratorem generalem, statim cederet, & vellet procedere in petitorio. Dixerunt Domini, quod nisi spoliatus in continenti probaret ratificationem spolij, non deberet audiri, retardando petitorium, vt per Aegid. decis. 551. sufficit enim illa cessio in continenti facta.

E P I T O M E.

Constitutum factum mulieri absenti ab illo, qui constituit se post mortem alicuius possidere, non transtulit adeo possessionem, vt spoliatus possit postea ratificare.

S V M M A.

- 1 Possessio non dicitur translata, adeo vt spoliatus possit postea ratificare constitutum factum mulieri absenti ab illo, qui constituit se post mortem alicuius possidere.

123. DECISIO. XVIII.

1 **C**onstitutum factum mulieri absenti ab illo, qui constituit se post mortem alicuius possidere, non transtulit possessionem, vt spoliatus possit postea ratificare. per late tradita per Socin. in l. si iusserim. de acq. poss. post multos allegatos per Crot. in l. si is qui pro emptore. n. 56. & 57. de vsucap. cum concordat. per Tiracuell. in tract. constitut. in 3. par. in 2. limita. Ex quibus in vna Romana spolij de Gaddis coram Domino Vestano de anno 1550. negarunt illustri d. Claudie de Sabellis, que post mortem mariti fuerat spoliata, & volebat ratificare restitutionem castri Ariani.

E P I T O M E.

Spoliator debet soluere fructus etiam

consumptos in loco rei, in quo fuit commissum spolium, amplia, etiam quod essent soluenda pecunia pro ipsis fructibus.

S V M M A E.

- 1 Fructus tenetur soluere spoliator in loco rei, amplia etiam, quod sint consumpti, amplia secundo, dato quod pecunie essent soluenda pro ipsis fructibus. num. 2.
- 3 Fructus veniunt accessorie ad rem.
- 4 Doli ratione an spoliator teneri debeat vbique?
- 5 Spoliator licet dolum committat spoliando, secus tamen fructus consumendo.
- 6 Spoliatorem esse dolosum non procedit in c. reintegranda.
- 7 Roma est territorium commune, fallit vt hic.

124. DECISIO. XIX.

1 **F**ructus non soluendi a spoliatore, etiam quod sint consumpti, sunt soluendi in loco rei, in quo fuit commissum spolium. quod est maxime utile propter vsuras, & cambia, & recambia, etiam quod pecunia esset soluenda pro fructibus consumptis. Et ita tenuerunt Domini in vna Cartagenen. coram domino Ant. August. de anno 1548. dicentes ita alias fuisse resolutum in alia, per doctrinam Bar. in l. item illa. 2. col. de constit. pecun. cuius opinionem approbatam esse communiter dicit Alex. in l. cum filiusfamil. §. fin. ff. de verb. oblig. & videatur Dec. in 5. not. & Curt. col. 3. versic. sed hic etiam cadit. in l. vinum. ff. si cert. pet.

- 3 Considerarunt etiam Domini, quod fructus non veniunt accessorie ad rem, quodque precium est soluendum pro fructibus in genere perceptis, quod succedit loco ipsorum fructuum, Et omnia, quae allegabantur in contrarium, quod ratione doli non videbatur, quod spoliator deberet teneri vbique. per not. in l. videamus. de in lit. iur. & in l. cum rem. de legat. 1. fuit dictum, quod nullus erat dolus respectu consumptionis fructuum: quia licet fesset dolus in spoliando, non erat dolus in consumendo. Facit quod dicitur de culpa non ordinata ad casum.

Item illud, quod dicitur spoliatorem esse dolosum ex Rota decis. 11. alias 3. de restit. spoliat. in antiquis. non procedit in c. reintegranda. Alex. conf. 6. col. 2. 3. lib. Dec. conf. 136. col. fin. Rota in antiq. decis. 83. Capell. Tholof. decis. 466. Facit etiam pro decis. l. si verò malefidei. & in l. si res. de rei vend. & c. fin. de foro. compet.

- 7 Quod Roma non sit territorium commune, re spodebatur, quod fallit, vt per Ias. in l. alio loco num.

n. 6. & 7. de eo quod cer. loc. & in l. qui Romæ nu. 12. cum seq. de verb. obl. & ita fuit tentum coram Vestano in vna Toletan. de Galapagar de anno 1553.

E P I T O M E.

FRUCTUS percepti etiam ij dicuntur, quos percepit tertius à spoliante, tamè ex eius cessione post inhibitionem illi factam.

- S V M M A E.*
- 1 Fructus percepti qui dicantur?
  - 2 Dolo desinens possidere, habetur pro possessore.
  - 3 Fructus qui percipi potuerunt, quo pacto hæc verba intelligantur?
  - 4 Condemnatus in fructibus perceptis, non semper probatur eos ad condemnatum peruenisse, sed quòd percepti sunt.

125. DECISIO. XX.

FRUCTUS perceptos in eo, qui condemnatus erat ad fructus perceptos, licet omisum esset condemnare ad fructus, qui percipi potuisset, tenuerunt Domini in vna Perusin. attentatorum coram domino Puteo de anno 1548.

- 1 eos etiam dici, quos percepit tertius à spoliante; tamen ex eius cessione post inhibitionem illi factam, quia et dolo desierat possidere, & habebatur pro possessore, vt in l. is qui dolo de rei vendic.
- 2 Illa autem verba, et qui percipi potuerunt, intellexerunt Domini, quia non fuerunt percepti ab ipso, nec à tertio verè ex negligètia, vel ex alia causa non essent percepti ab aliquo. Et licet vnus de primis maximè clamaret; ego tamen dicebam, quòd in casu nostro non erat differentia, prout ipse credebat inter fructus perceptos, & non perceptos; sed cum essent percepti, solum erat differentia, an ab ipso, an à tertio: sed quia tertius ab eo habens causam, idem erat. Quod etiam comprobatur, quia non et semper, quando quis est condemnatus in fructibus perceptis, probatur illos ad condemnatum peruenisse, sed quòd percepti sunt.

E P I T O M E.

CONDEMNATUS ad fructus perceptos intelligitur propriè de his, qui per se perceperant, non autem de his fructibus, quos perceperat tertius, in quem post litem motam condemnatus alienauerat.

- S V M M A E.*
- 1 Condemnatus ad fructus perceptos quo pacto intelligatur?
  - 2 Possessor fictus, qui dolo desit possidere, non venit in statutis.
  - 3 Sententia verba sunt stricti iuris.
  - 4 Alienans ex iusta causa post litem motam, excusatur ex probabili causa à fructibus, quos verè non percepit.

126. DECISIO. XXI.

FRUCTUS perceptos, in quibus condemnatus quis erat in sententia, intellexerunt et Domini propriè de his, qui per se perceperat, non autem de ijs, quos perceperat tertius, in quem post litem motam condemnatus alienauerat, & hoc argum. not. per Bal. in l. cogi. col. fin. C. de petit. hæred. prout sequitur Aretin. in rubr. de acquiren. possess. in fin. vbi fictum et possessorem, qui dolo desit possidere, dicit non venire in statutis. Et sumus in sententia, cuius verba et sunt stricti iuris.

Et maximè etiam fuit consideratum, quòd ex iusta et causa quis post litem motam alienauerat: quo casu ex probabili causa excusatur quis à fructibus, quos verè non percepit, vt est decis. 25. circa finem in nou.

E P I T O M E.

FRUCTUUM perceptorum probatio sufficiens est, si testes dicant ita solitum esse percipi.

S V M M A E.

- 1 Probatio sufficiens est, si testes dicant ita solitum esse fructus percipi.
- 2 Fructuum perceptorum, et qui percipi potuerunt qua differentia sit?
- 3 Bal. in l. 1. C. de fruct. et lit. exp. declaratur.

127. DECISIO. XXII.

FRUCTUUM perceptorum probationem et sufficientem esse dixerunt Domini coram me in vna Tyburti. melioramentorum, si testes dicant ita solitum esse percipi. Et differentia et ab illis, qui percipi potuerunt, consistit, quando clarè constaret non fuisse perceptos, alioquin probando, quòd consueuerunt percipi, præsumitur et eum perceperisse, alioqui difficillima esset probatio fructuum perceptorum longo tempore. vide tamen Bal. et in l. 1. C. de fruct. et lit. expen. Cui respòdebatur, quòd procedit, quantum

tum ad hoc, ut debeat constare verè de perceptione; sed si dubitetur de quantitate, tunc sufficit probare à consuetis.

E P I T O M E.

Declaratoria non debet facere mentionem fructuum perceptorum post sententiam, quæ transiit in rem iudicatam. Idemque est quoad expensas.

S V M M A.

1 Fructuum perceptorum post sententiam, quæ transiit in iudicatum, an fieri debeat mentio in declaratoria?

128. DECISIO. XXIII.

Fructuum post sententiã, quæ transiit in rem iudicatam, perceptorum non debet fieri mentio in declaratoria. Idem de expensis, quæ tantum debent considerari, quatenus erat condemnatus, & etiam in dicta declaratoria.

E P I T O M E.

Successor in beneficio ad effectum, ut per titulum ab intestato debeant illi tamquam debiti ecclesiæ restitui fructus à tertio inuasore, is est, qui reperitur in possessione beneficij, licet nondum esset discussum de iure suo.

S V M M A.

1 Successor in beneficio quoad hunc effectum quis dicatur? & ratio num. 3.

2 Decis. Rota 541. in ant. canonizatur.

4 Fructus debiti ecclesiæ sunt tradendi ei, cui administratio, rerumq. ecclesiæ possessio auctore prætoris, conceditur.

129. DECISIO. XXIV.

Successorẽ in beneficio, quo ad hoc, ut per titulum ab intestato debeant illi tamquam debiti ecclesiæ restitui fructus à tertio inuasore, licet etiam ille prætenderet ius competere in beneficio, tenuerunt Domini in vna Cartagenen. coram d. Ant. Aug. de anno 1548. esse illũ, qui esset in possessione beneficij, licet nondum esset discussum de iure eius. per not. ab Innocent. in c. extranmissa. de electio. vers. si verò. & in c. nihil. col. 2. vers. si autem sit. eod. tit. Et ab eodẽ in c. constitutus. col. 3. vers. illud au

tem non sufficeret, de appell. quæ tenebant veram & decisionem cõtra Collectorem ibi decis. 541. in antiq. Et allegabatur etiam cons. Cardinal. 110. Et considerabatur ratio, quia administratio illorum fructuum debebat esse possessoris. Fructus enim, qui debentur ecclesiæ, debent tradi ei, cui administratio, rerumque ecclesiæ possessio, auctore prætoris, conceditur.

E P I T O M E.

Subrogatus in omni iure, & ad omne ius, quod alteri competeat, non censetur subrogatus quoad actionem spoliij, seu ad interdictum, vnde vi, nisi saltem in narratiua fieret mentio de spolio.

S V M M A.

1 Subrogatus quo ad omne ius, quod alteri competeat, an censetur subrogatus quoad actionem spoliij, declarata pro ut num. 2.

130. DECISIO. XXV.

DI E. 1. Decembris 1542. in vna Caurien. parochialis delas Maidas corã d. Aquẽ. *1* fuit dictum, quod subrogatus in omni iure, & ad omne ius, quod alteri competeat, non censetur esse subrogatus quoad actionem spoliij, seu ad interdictũ vnde vi, nisi saltem in narratiua fieret mentio de spolio, per decis. Aegid. 351. Et dictum fuit, quod alias ita tentum fuerat coram Marficano pro Alphonso Diaz.

2 Declara tamen hæc omnia ex traditis per Sarnen. q. 11. de trien. & q. 9. de subrog. litig.

DE DOLO, ET CONTVMACIA.

E P I T O M E.

Contumax verus, ad hoc ut sententia sit valida, & mereatur executionem, dicitur is, quis citatus personaliter, constituit procuratorem, qui procurator substituit aliũ, quo procuratore substituto recedente docto de absentia, processum fuit per contradictas.

S V M M A.

1 Contumax verus quis dicatur?

2 Bonifac. de Vitalin. in clem. si quando. num. 47. de dol. & cont. reprobatur.

131. DECISIO. I.

Contumacē verum licet durum videretur, in vna Leodien. canonicatus coram domino Rofsanen. domini esse voluerunt eum, qui citatus ꝑ personaliter constituit procuratorem, qui procurator substituit alium, quo procuratore substituto recedente, docto de absentia, processū fuit per contradictas, ad hoc vt sententia sit valida, & mittenda sit executioni. Et dixerunt sapius ꝑ reprobata fuisse doctrinā Bonifac. de Vital. in Clement. si quando. num. 47. de dol. & cont.

Et alias doctrinas allegatas. de negligentia procuratoris quoad alios effectus procedere dixerunt asserentes alias semper ita seruatum esse.

E P I T O M E.

Absolutus à condemnatione in contumaciam illata, & incursum in pœnas etiam comminata priuationis in monitorio contentas, debet recuperare suum beneficium.

S V M M A E.

- 1 Absolutus à condemnatione priuationis in contumaciam lata debet recuperare suum beneficium.
- 2 Sententia continens quem incidisse in pœnas priuationis, non bene priuat.
- 3 Declaratione facta aliquem incidisse in pœnas contentas in monitorio cancellari deberet illa pœna priuationis.

132. DECISIO. II.

Absolutus fuit quidam, qui ꝑ propter contumaciam fuerat condemnatus in incidisse in pœnas in monitorio cōtentas, & id in monitorio erat comminata pœna priuationis: et post sententiam condemnatoriā impetratum fuerat beneficium.

Dixerunt Domini in vna Barchinonen. coram domino Nouato de anno 1548. quod talis absolutus debebat recuperare suum beneficium. Tum quia sententia ꝑ continens quem incidisse in pœnam priuationis, non bene priuat, vt per Felin. in c. inquisitionis. num. 2. de accusat. & Bisfigner. decis. vltim. de re iudicat. Item quia talis absolutio declarauerat omnia esse nulla.

Dixerunt etiam Domini esse multum aduertendum, quod licet ꝑ quandoque declarem aliquem incidisse in pœnas contentas in moni-

torio, deberemus tamen cancellare illam pœnam priuationis.

E P I T O M E.

Citatio de pupillo etiam sine tutore quantum ad effectum regulæ de triennali, vt desinat esse pacificus, valet, & tenet.

S V M M A E.

- 1 Citatio de pupillo etiam sine tutore, interdum valet, & quare? num. 2.
- 2 Pupillus sine tutore valide citatus in casu damni infecti.
- 3 Minor citatus sine curatore, ad constituendum eum in mala fide.
- 4 Citatio, vel interpellatio, quando fit ex causa necessaria respectu citantis, & ad eius ius conseruandum, potest fieri contra pupillos, sine auctoritate tutoris.
- 5 Pupillus prope 13. annum est doli capax.
- 6 Citatio pupilli sine tutore, generatim est nulla ex communi.

133. DECISIO. III.

Citatio de pupillo ꝑ etiam sine tutore quantum ad effectum regulæ triennalis, vt desinat esse pacificus, valet, & tenet. Et ita firmavit maior pars Dominorum in vna Segobien. archipresbyteratus, coram domino Anto. Aug. de anno 1548. quia ꝑ pupillus quodammodo agit de lucro, & non requiritur contumacia, & sic non sumus in casu. l. contra pupillum. ff. de re iudic.

Pro qua decisione ego adducebam id, quod dicit ibi Alex. in prin. in casu damni infecti, vbi voluit etiam Alex. pupillum ꝑ sine tutore citari posse. Item Socin. in l. 1. §. item acquirimus. de acquir. possess. vbi dicit, quod ad ꝑ constituendum in mala fide minor citatur. Itē quod dicit Salycet. in repetit. l. si ex legati causa. 2. col. de verb. oblig. quod quando citatio, ꝑ vel interpellatio fit ex causa necessaria respectu citantis, & ad eius ius conseruandum, potest etiam fieri contra pupillos sine auctoritate tutoris. argum. tex. in l. si dictum. §. pupillo. ff. de euictio. Ad quod bene facit, quod tradit Barbat. in addit. ad Bar. in l. 1. §. sufficit. ff. de administr. tut. dum facit differētiam inter magnū præiudicium, & paruum, inter primam citationem, & secundam.

Considerabam etiam, quod iste pupillus haberet beneficium, & esset prope 13. annum, ideo ꝑ non potest negari, quin sit doli capax, quo casu sumus in doctrina Ias. post Angel. in l. neque. ff. de in ius voc.

§ Verum;

Veruntamen est, quod generaliter in pupillo verior videtur opinio, & communior, quod citatio ꝑ de ipso sine tutore nulla, vt tradunt Areti. post alios in l. si ex legati causa. ff. de ver. oblig. Paul. de Castr. in l. 2. idem Paul. Imol. & Alex. in d. l. contra pupillum. Alex. & Ias. vbi etiam Angel. in l. neq. tutores. de in ius voc.

E P I T O M E.

Citationis defectus est insanabilis per commissionem in citatione deuolutiua dumtaxat.

S V M M A.

¹ Citationis defectus quando dicatur insanabilis per commissionem?

134. DECISIO. IV.

¹ Citationis defectus, ꝑ qui est insanabilis per commissionem, fuit declaratus in citatione deuolutiua tantum, referendo Domini de anno 1548. quod alias ita fuerat tentum, & tunc non fuit disputatum aliter.

E P I T O M E.

Citatio per proclama est necessaria, ad hoc vt sententia præiudicet illi, de cuius interesse secundario agitur.

S V M M A E.

¹ Citatio per proclama est necessaria in hoc casu.
² Scientia sola quando sufficiat, & æquipolleat citationi per proclama? & num. 3.
⁴ Remissoria ad probandam scientiam minoris quando denegatur.

135. DECISIO. V.

¹ Citationem ꝑ per proclama necessariam esse, ad hoc vt sententia præiudicet illi, de cuius interesse secundario agitur, iux. doctrinam Alex. in l. de vnoquoque. ff. de re iudic. quã secuta est Rota in vna Nouarien. tenuerunt Domini coram domino Rossanen. de anno 1549.
² Et licet credant, quod in casu illo scientia ꝑ sola sufficiat, & æquipolleat citationi per proclama, iux. dictum Alex. in l. sepe. nu. 82. de re iud. & Aegid. conf. 3. & latè Paris. conf. 28. vol. 1.
³ tamen intellexerunt ꝑ Domini procedere in scientia maioris, non autem pupilli, quæ nõ æquipollet citationi per proclama, per quam

vicini coniuncti, & alij, qui pupillum defendere tenentur, sciunt causam agi etiam contra ipsos, & ideo fuit ꝑ denegata remissoria ad probandam scientiam minoris, imò etiam ad probandam scientiam pupilli specialiter citati; cū tamè citationis contra ipsum nullam notitiam habere potuerint coniuncti, & alij, qui cum defendere tenentur.

Dubitatum tamen fuit in eadem, an citatio per proclama afficeret minorem, maximè ad effectum sententiæ? & fuit dictum, vt alias proponeretur.

E P I T O M E.

Citatio per proclama alioqui necessaria, vt alicui in interesse secundario præiudicet, non sufficit contra minorem, & quare?

S V M M A E.

¹ Citatio per proclama non sufficit contra minorem, vt præiudicet in interesse secundario, ratio num. 2.
² Proclama idem operatur, quod citatio particularis.
³ Citatio peculiaris in minore ad effectum sententiæ, requirit aliquid post se, hoc est deputationem curatoris.

136. DECISIO. VI.

¹ Citationem per proclama ꝑ necessariam, ad hoc vt alicui in interesse secundario præiudicetur, vt in præcedenti decisione noluerunt, vt ibi dixi, postquam sæpius causa esset proposita, sufficere contra minorem: quia ꝑ idè, quod operatur citatio particularis, idem debet operari proclama: sed quando in maiore sola citatio specialis sufficit, ita & proclama quando secundario. At in minore ꝑ citatio specialis ad effectum sententiæ requiritur aliquid post se, id est deputationem curatoris, ideo etiam proclama solum non debet sufficere.

E P I T O M E.

Citatio præsumpta scilicet ex missione procuratoris, vel eiusdem comparitione, non habet locum primò in pœna censurarum, secundò in actu, ex quo necessario infertur scientia.

S V M M A E.

¹ Citatio præsumpta inducitur, vel quando quis mittit procuratorem, vel eius procurator comparet.

Contu-

- 2 Contumacia præsumpta non sufficit ad pœnam censurarum.
 3 Citatio præsumpta non sufficit in actu, ex quo necessario infertur talis scientia, prout quando esset constitutus procurator post citationem in illa causa, & aliquid fecisset, secus in casu, de quo hic.

137. DECISIO. VII.

1 Citationem † præsumptam ex eo, quia quis mittat procuratorem, vel compareat procurator. ad decis. 271. aliàs 11. & 402. seu 17. de dol. & contum. in nou. & Aegid. decis. 364. & 539. cum traditis per Sarnen. in reg. de annal. q. 65. & 76. limitarunt Domini dupliciter in vna Barchinonen. coram D. Nouato, de anno 1548.

2 Primo in pœna † censurarum, in qua non sufficit præsumpta cōtumacia. ad decis. Cassad. 12. in fin. de rescrip. vide tamen Felin. in c. cum contingat. num. 9. de rescr. qui videtur facere differentias inter censuras, & priuationem.

3 Secundo in actu, † ex quo necessario infertur talis scientia, vt quando esset constitutus procurator post citationem in illa causa, & aliquid fecisset, secus si procurator ante constitutus generaliter fortè aliunde habens notitiam, fecisset aliquem actum. Felin. in d. c. cū contingat. qui loquitur, quādo citatus misit procuratorē.

E P I T O M E.

Sententiam contra hæredem exequi non posse contra legatarium intelligitur, quando vel legatarius, vel tertius, dum lis agebatur, erant in possessione rei, super qua litigabatur.

S V M M A E.

- 1 Sententia lata contra hæredem, an & quando exequi possit contra legatarium? & num. 2.
 3 Sententia lata contra debitorem, vel hæredem, an præiudicet in validitate legati, vel crediti, legatario, vel creditori?
 4 Citari semper debere illum, de cuius interesse secundariò agitur, est maximus rigor. nam doctores dicunt valere hoc casu sententiam, sed tertio eam non præiudicare.

138. DECISIO. VIII.

1 Quid fuit supra dictum citationem non esse necessariam, nisi per proclama in his, de quorum præiudicio secundariò ageretur, & propterea Domini voluerunt sententiam † cōtra hæredem non posse exequi contra legatarium; fuit tamen dictum illud † procedere,

quando vel legatarius, vel tertius, dum lis agebatur, esset in possessione rei, super qua litigabatur: quòd si hæres etiam tempore tertie sententiæ, vel eius sententiæ, quæ transisset in rem iudicatam, fuisset in possessione, & demum tempore executionis alius reperiretur, ego inclinabam, & Domini non repugnabant, licet nihil fuisset decisum, quādo ex alio capite causa resolveretur, quòd posset fieri executio contra legatarium. Et primo, quia doctrina tam Alex. in l. de vnoquoque. de rei iudic. quàm Ias. in l. decem. de verb. oblig. & Capic. decis. 107. semper videntur loqui, quando ille tertius vel esset in possessione, vel dicunt sententiam quidē valere, sed illi tertio non citato non præiudicare respectu iuris, quod tūc habebat, quando litigabatur. Et propterea licet † in validitate legati, vel crediti non præiudicetur creditori, vel legatario per sententiā latam cōtra debitore, vel hæredem tam respectu possessionis, quam nec creditor, nec legatarius habebant, quibus nō poterat plenè præiudicare: & maximè quia non videbamus, quare post tres sententias legatarius deberet habere possessionem: & quia quodāmodo victor succedebat loco hæredis, & propterea equius erat, quòd ipse haberet possessionem, & quòd legatarius, vel creditor peteret, eo magis, quia si esset facta executio contra hæredem, non posset reuocari à legatario: & quia esset in potestate hæredis, vel debitoris eludere sententias, dando possessionem creditori, vel legatario, & secundum hæc mitigatur ille maximus rigor, qui videbatur esse in illa decisione facta, quòd deberet † semper citari saltem per proclama is, de cuius interesse secundariò ageretur: quia Doctores dicunt valere sententiam, sed non præiudicare tertio, quod est iustissimum. Ideo semper difficultas erit in iudicando, in quo consistat præiudicium.

E P I T O M E.

Citatio non arctat, neque deuoluit, nisi vel legatur, vel saltem eius exemplum etiam non petenti offeratur. modo hic præscripto.

S V M M A E.

- 1 Citatio est legenda, vel saltem eius exemplum etiam non petenti est offerendum, vt arctet.
 2 Citationis primæ exemplum est dandum expensis citantis, aliæ verò citationes debent, vel legi, vel earum exemplum

plum offerri expensis citati, alioqui non arctant, neque deuoluunt.

139. DECISIO. IX.

- 1 **C**itatio † non arctat citatum, nisi vel legatur, vel saltem eius copia etiam non petenti offeratur. Et in prima † citatione intelligitur expensis citantis; in alijs verò citationibus post primã debet vellegi, vel offerri copia expensis tamen citati: alioqui vltra quòd non arctat citatio; causa non diceretur deuoluta. Et ita referebant Domini sepius fuisse conclusum in alijs causis in vna Giennen. cantoriæ coram domino Archiepiscopo Rossanen. de anno 1549.

E P I T O M E.

Citatorum debere continere insertam commissionem non est de iure decisum, sed in hoc est magis communis opinio Doctorum, quæ potest variari spacio decem annorum.

S V M M A.

- 1 Citatio prima, quòd debeat continere insertam commissionem, est magis communis, quamuis id non sit de iure decisum.
- 2 Communis Doctorum opinio potest variari.
- 3 Consuetudo interpretatiua potest induci per 10. annos in aliquo loco, quòd commissio non inseratur in prima citatione.
- 4 Consuetudo potest certo in casu interpretari communem opinionem Doctorum.

140. DECISIO. X.

- 1 **C**itatorum † continere insertam commissionem secundum opinionem magis communem in c. cum in iure. de offic. deleg. quia non est in iure decisum, sed est communis opinio, 2 quæ † potest variari, voluerunt Domini in vna Cæsaraugustana de Helanibus coram Fabio, quòd posset † in aliquo loco, introduci per 10. annos: quia non est cõtra ius, sed est magis interpretatiuè. iux. l. si de interpretatione. ff. de leg. quia potest consuetudo † interpretari in certo casu communem Doctorum opinionem.

E P I T O M E.

Citatio est bona, si notarius dixit se legisse, non aliter dato, nec petito exemplo,

S V M M A.

- 1 Citatio lecta per notarium, non aliter data, nec petita illius copia, est bona.

141. DECISIO. XI.

- 1 **C**itatio, † quam dixit notarius se legisse, non aliter data, ne petita copia, tuerunt Domini, quòd esset bona coram me in vna Syluana de anno 1549.

E P I T O M E.

Citatio publicata, & affixa ex relatione notarij est bona.

S V M M A.

- 1 Citatio, quam notarius asserit se publicasse, & affixisse, est bona.

142. DECISIO. XII.

- 1 **C**itatio, † quam notarius asserit se publicasse, & affixisse, tuerunt Domini, quòd esset bona coram me in vna Astoricens. Canoniciatus, & præben. de anno 1549.

E P I T O M E.

Citatio noua requiritur, si appellatus nõ aliter producto processu appellationis, & nullitatis, qui pendebat, obtinet committi causam negocij principalis, cum narratiua, quòd sua non interest saluare sententias de partibus.

S V M M A.

- 1 Citatio noua quando requiritur?

143. DECISIO. XIII.

- 1 **C**itatio noua requiritur, quando erat primo cõmissa causa appellationis, & nullitatis, absque commissione negocij principalis, cuius vigore erat emanata citatio, & seruati termini per contradictas, si postea pars appellata, non aliter producto processu appellationis obtineat committi causam negocij principalis cum narratiua, quòd sua non interest saluare sententias de partibus, & ideo non curat eam proferre, & nisi vigore huius nouæ commissionis de nouo pars citetur, sententia esset nulla, prout tuerunt

nuerunt Domini in vna Syluan. matrimonij coram me de anno 1549.

E P I T O M E.

Citatio tantum affixa, & non lecta, non dicitur bene executam, quando forma citationis diceret, affigendam, publicandam, & exequendam.

S V M M A E.

- 1 Citatio non dicitur bene executam, si fuit tantum affixa, & non lecta, si eius forma mandaret, quod etiam publicaretur.
- 2 Citatio male executam, potest de nouo exequi.

144. DECISIO. XIV.

- 1 Citationem non bene esse executam voluerunt Domini, si tantum affixa fuisset, & non lecta, quando forma citationis esset data per haec tria videlicet, affigendam, publicandam, & exequendam: quia tunc non eramus proprie in terminis antiquorum, & verior videbatur decis. 4. hoc tit. Cassad. ita fuit per Dominos tentum coram me in vna Ausculana. Et ideo feci de novo exequi citationem in valuis ecclesie parochialis, licet esset bene executam in ecclesia cathedrali, & in vrbe.

E P I T O M E.

Citatio ob non tutum accessum ad ciuitatem Beneuentanam, sufficit, quod sit facta in ciuitate Veliterna.

S V M M A E.

- 1 Citationis executio facta ob non tutum accessum ad ciuitatem Beneuentanam, sat est, vt fuerit facta ad ciuitatem Veliternam.
- 2 Citatio ob non tutum accessum, sat est, vt fiat in loco vicino, licet non in viciniore.

145. DECISIO. XV.

- 1 Citationis executionem propter non tutum accessum ad ciuitatem Beneuentanam factam in ciuitate Veliterna, tenuerunt Domini coram me esse bonam: quia sufficit esse factam in loco vicino, licet non in viciniore, ita intelligentes decis. Cassad. 6. hoc eod. tit.

E P I T O M E.

Citatio, quamuis nulla sanatur, si pro-

curator generalis etiam longe ante constitutus comparuisset cum certis protestationibus.

S V M M A E.

- 1 Citationis nullitas quando non curetur?
- 2 Iudicium potest inchoari a procuratore generali.

146. DECISIO. XVI.

- 1 Citatio licet forte esset nulla, voluerunt tamen Domini valere iudicium coram me in vna Placentina abbatia, si procurator generalis etiam longe ante constitutus comparuisset cum certis protestationibus: quia a procuratore generali potest inchoari iudicium, vt per Cassad. decis. 1. de dilat.

E P I T O M E.

Citatio ad domum tantum facta valet, quando notarius in citatione omisit eam fieri etiam debere in parochiali.

S V M M A E.

- 1 Citatio ad domum tantum quando valet.
- 2 Citationem fieri in domo citandi, si eius persona non reperitur, est de iure.
- 3 Clem. causam. de electio. procedit solum in beneficialibus.

147. DECISIO. XVII.

- 1 Citationem pro bona habuerunt Domini in vna Perusin. coram Archiepisc. Baren. que erat facta ad domum tantum: quia in decreto notarius scripserat, quod si non in persona, ad domum habitationis, non addito in parochiali: quia ultra quod est de iure. ad Bar. in l. 4. §. praetor ait. de dam. inf. forte id ferunt, tenentes, quod clem. causam procedat in beneficialibus, & ista causa erat profana.

E P I T O M E.

Citatio est bona, si nuncius retulit se citasse personaliter, & quia citatus petijt exemplum, quod nuncius secum non habebat, fecit fidem se illud transmisisse cuidam eius amico, qui respondit illud citato consignasse, & habuisse ab eo quatuor iulios.

S V M-

S V M M A E.

- ¹ *Citatio est bona facta personaliter, etiam non dato eius exemplo petito, dummodo concurrant hic narrata, & quare. num. 2.*
³ *Expensa etiam modica quid operetur?*

148. DECISIO. XVIII.

- ¹ **C**itatio fuit iudicata bene executata in vna Pacen. coram Puteo, in qua nuncius ꝑ dicebat se citasse personaliter, & quia citatus petierat copiam, quam nuncius secum nō habebat. fecit fidem se transmisisse cuidam amico, qui respondit se dedisse illam copiam citato, qui pro illa ei dedit quatuor iulios, quos transmittabat. quia ꝑ ultra cognitionem citationis, quā habuerat citatus, aderat etiam illa ꝑ expensa, licet modica. ad notat. in l. cum seruus. de verb. obligat.

E P I T O M E.

Citatio decreta in parochiali, super qua litigabatur, & in parochiali viciniore, si in loco parochiali est executata in cathedrali, est bona?

S V M M A.

- ¹ *Citatio executata in cathedrali est bona, quamuis decretum diceret exequendam esse in parochiali, super qua litigabatur, & in parochiali viciniore. & quid si constaret de intrusione in parochiali tempore citationis? num. 2.*

149. DECISIO. XIX.

- ¹ **C**itationem, quæ ꝑ decreta erat in parochiali, super qua litigabatur, & in parochiali viciniore inclinabant Domini esse bonam, si loco parochialis viciniore esset executata in cathedrali: quia videbatur pinguius impleta, & quia habetur loco domicilij, & quodammodo seruata est forma iuris, prout declarat ferè in terminis Rota decis. 82. aliàs 10. de appellat. in nou. & est de mente tex. in clement. causam. de electio. & glos. in clement. 1. de iudic.

Dicebant tamen aduertendum esse, an constaret de intrusione ꝑ in parochiali tempore citationis, quia aliàs citatio non potuisset venisse ad sui notitiam. Et ita tenuerunt Domini in vna Tholetan. coram Capizucco.

V T L I T E P E N D E N T E.

E P I T O M E.

LIS prout non dicitur finita per sententiam, donec non fuerit etiam tradita possessio, ita nec per cessionem adhuc ad impediendum cursum regulæ triennalis.

S V M M A E.

- ¹ *Lis dicitur finita, quando etiam possessio est tradita.*
² *Cessio non extinguit litem, nisi secuta possessione etiam ad impediendum cursum triennalis.*

150. DECISIO. I.

- ¹ **L**is ꝑ sicut non dicitur finita per sententiam, donec secuta non fuerit possessio; ita nec
² per ꝑ cessionem, nisi secuta possessione, etiam ad impediendum cursum regulæ triennalis. & ita tenuerunt Domini in vna Gerunden. beneficij coram d. Reomano de anno 1548. iux. dictum Io. Fabr. in l. 2. C. de litig. quod etiam sapius aliàs tenuerunt.

E P I T O M E.

LIS dicitur legitimè introducta, tertio veniente ad causam vigore cōmissionis cōtra interesse putantes.

S V M M A.

- ¹ *Lis quando dicatur legitimè introducta à tertio veniente ad causam?*

151. DECISIO. II.

- ¹ **L**Item ꝑ introductam legitimè dixerunt tertio veniente ad causam, stante cōmissione contra interesse putantes in vna Hyspalen. coram d. Fabio de anno 1548.

E P I T O M E.

LIS censetur extincta per desertionem etiam spatio decem annorum, si ex actis constet de non iure ad effectum, vt ordinarius valeat illud beneficium conferre tamquam non litigiosum.

S V M M A.

- S V M M A E.*
- 1 *Lis censetur extincta per desertionem.*
  - 2 *Decem anni sufficiunt, quod quis non sit prosecutus litem, ad effectum vt ordinarius possit illud beneficium conferre vt litigiosum.*

152. DECISIO. III.

Decisiones Cassad. 5. vt lit. pend. & 7. de dolo, & cont. quod lis t̄c̄seatur extincta per desertionem, ampliarent Domini in vna Palentina capellanix coram domino Prospero, & in alia Ispalen. canonicatus coram d. Fabio, vt t̄ sufficiant decem anni, quibus quis non sit prosecutus litem, & ex actis constet de non iure, ad hoc vt ordinarius possit conferre illud beneficium tamquam non litigiosum. Et ita intelligebant decis. 2. Bisig. de rerum. permut. ratio est, quia præsimitur dereliquisse litem cōsciis de non iure. vide infra decis. 7.

E P I T O M E.

LIS dicitur esse cum particulari de capitulo prouiso, si intimatio collationis facte per executores, qui contulerat beneficium, esset facta capitulo, in quo fuisset præsens is, qui fuerat prouiso à capitulo de beneficio, si capitulum appellaret ab illa collatione executoris.

S V M M A E.

- 1 *Lis inter capitulum cum alio non dicitur singularium personarum de capitulo, fallit, prout num. 2.*
- 3 *Coniunctio inter particularem, & capitulum interdum consideratur.*
- 4 *Consentire quando dicatur præsens, & tacens, præsertim in capitulo existens?*
- 5 *Intereffe tacentis, cuius principaliter agitur, consideratur.*
- 6 *Possessionis petitio est facti, & debet dari à singulis, non ab vniuersis de capitulo.*
- 7 *Actus capturæ possessionis in capitulo tangit omnes, & singulos de capitulo propter inobedientiam.*

153. DECISIO. IV.

Lis t̄ inter capitulum cum alio quamuis nō dicatur singularium personarum de capitulo, vt per Corne. conf. 293. lib. 2. & allegabatur Socin. conf. 95. in 3. vol. tamen, si intimatio t̄ collationis facte per executores, qui contulerat beneficium, esset facta capitulo, in quo esset

præsens is, qui fuerat prouiso à capitulo de beneficio, & capitulum appellaret ab illa collatione executoris, inclinarent Domini in vna Palentina canonicatus coram D. Reomano de anno 1548. quod etiā diceretur lis cum particulari illo prouiso.

- 3 *Et primo ratione cōiunctionis, t̄ quæ est inter*
- 4 *illam particularem personam, & capitulū, quæ erat præsens, & tacens, quæ propterea videbatur consentire, vt per Ias. in l. quæ dotis. num. 72. solut. matrim. & particulariter in eo, qui est in capitulo. Abb. in c. l. 2. de his quæ sūt à prel.*
- 5 *Item qui principaliter t̄ agebatur de interesse eius, quo casu intrant dicta per Socin. cōf. 111. lib. 3. & Paris. conf. 76. lib. 4.*

Considerabam etiam ego, quod iste actus erat de spectantibus ad singulos, quia collatione præcedente, & prouisione facta de beneficio, si petatur tantum executio possessionis à capitulo, quia t̄ est facti, ideo debet fieri à singulis, non vt vniuersis, vt per Felin. in c. eam te. vers. mandatum. num. 13. de rescrip. & per eundem in c. cum omnes. num. 27. de constit.

- 7 *Allegabatur etiam, quod iste t̄ actus tangit omnes, vt singulos propter inobedientiam, vt per Franc. in c. Romana. §. vniuersitatem. de sent. excom. lib. 6. & eo magis, quia intimatio erat facta omnibus, vt singulis.*

E P I T O M E.

LIS numquid dicatur taliter esse super beneficio, vt sit locus regulæ de subrogando? hic traditur.

S V M M A E.

- 1 *Lis quando dicatur esse taliter super beneficio, vt sit locus regulæ de subrogando?*
- 2 *Executionis petitio quando videtur quodammodo concernere petitorium?*
- 3 *Domic. in c. 2. num. 6. vt lit. pend. in 6. declaratur.*
- 4 *Executor cum clausula, amoto quolibet detentore, habet cognoscere de colore tituli.*

154. DECISIO. V.

In eadem dubitabatur, nunquid t̄ diceretur esse lis taliter super beneficio, vt esset locus regulæ de subrogando. & nihil fuit resolutum. Tamen videbatur, quando iam præcesserat collatio, quia t̄ tunc petitio executionis concernebat quodammodo petitorium, quod videtur de mente Dominorum in decis. 56. in addit. in nou. & sentit Bal. in l. 1. C. com. diuid. per quæ

3 quæ respondebatur ad doctrinam Dominici in c. 2. num. 6. vt lit. pend. in 6. quia loquitur, quando peteretur etiam collatio beneficij. Faciebat, quia executor cum clausula, amoto quolibet detentore, habet cognoscere de colore tituli, vt per Abb. in c. de cetero. vbi Felin. col. 3. vers. ad illud. de re iudic. & Sthaphil. fol. 98. de lit. grat. & iust.

E P I T O M E.

LIS pendere non dicitur super iure percipiendi fructus propria auctoritate, lite pendente super beneficio, & iure regrediendi propter resignationem, vel aliam similem causam, & ideo talis non attentat.

S V M M A E.

- 1 Lite pendente super beneficio, & iure regrediendi, non dicitur pendere lis super iure percipiendi fructus propria auctoritate, iccirco talis percipiens non attentat. nu. 4.
- 2 Ius formale distans à possessione, & proprietate, quod dicitur?
- 3 Fructuum perceptionem esse partem, quo pacto intelligatur.

155. DECISIO. VI.

LITE pendente super beneficio, & iure regrediendi propter resignationem, vel aliam similem causam, non dicitur pendere lis super iure percipiendi fructus propria auctoritate: quia illud est ius formale, quod distat à possessione, & proprietate, iux. l. permisceri. de acquir. posses. & l. vsusfructus. solut. matrimon. Et quod dicebatur ex aduerso, quod perceptio fructuum est pars, ad not. in l. qui vsusfructum. de verborum obligat. procedit in perceptione formali, & non causali. facit decis. 141. alias 1. de iur. patron. in nou. & alio argu. decis. 193. etiam in nou. Et ideo in vna Cordubens. pensionis coram d. Fabio fuit tentum pendente fructu super dicto iure regrediendi, & beneficio, quem non attentasse propria auctoritate percipiendo fructus.

E P I T O M E.

Decis. Cassad. 5. vt lite pendente, declaratur procedere, quando nihil esset actum per longum tempus, & nihil penitus constaret de ali

quo iure mouentis litem, vel aliquo modo constaret de calumnia ab initio.

S V M M A E.

- 1 Cassad. decis. 5. vt lit. pend. declaratur.
- 2 Dolus coniecturatur ex vnico actu non prosecutionis.
- 3 Instantia de iure canonico duratur saltem vsque ad 30. annos.
- 4 Negligentia nihil differt à cursu temporis.
- 5 Deserta an censeatur lis, si hodie probetur de non iure? & tres casus distinguuntur num. 7.
- 6 Bisignet. decis. 2. de rerum permut. declaratur.
- 8 Presumitur animus durare etiam post longum tempus.
- 9 Presumitur neminem ius suum derelinquere.
- 10 Presumitur quemlibet scire ius suum durare.

156. DECISIO. VII.

Decis. Cassado. 5. vt lit. pendente, fuit coram me in vna Ispalen. canonicatus de anno 1549. declarata procedere, quando nihil esset actum per longum tempus, & nihil penitus constaret de aliquo iure mouentis litem, vel aliquo modo constaret de calumnia ab initio: quia tunc bene intrat ratio Cassad. quod ex vnico actu non prosecutionis coniecturatur dolus. l. doli. C. de dolo. quod etiam post paucos dies Domini firmarunt in vna Zamoren. de Vilar. 27. Martij 1549.

At vbi constaret de aliquo iure, & dubio probabili à principio, tunc dixerunt magis standum esse decisionibus antiquis, quæ volebant nullo tempore finire litem, quia instantia de iure canonico durat saltem vsque ad 30. annos. Et pro iure probabili in illa causa habuerunt istas coniecturas.

Prima quod tacens per tantum tempus, qui mouerat litem, habebat gratiam expectatiuam in arce s. Angeli concessam. & licet dubitaretur, an esset reuocata in totum, vel in parte, quia in bulla reuocationis videntur renocari tantum expectatiue ad reservata, vel ad menses ordinariorum, & sic in parte tantum. iux. magis com. opin. de qua per Dec. in auct. qui rem. C. de sac. sanc. eccl. col. si. satis, erat dubi.

Item quia ipse litem non mouerat, sed venerat ad eam motam ab alijs, & sic non erat calumniosus, & instruxerat litem producendo acceptationem, & expectatiue processum.

Considerabatur etiam, quod idem habebat gratiam nouæ prouisionis, in cuius ventre narrabatur lis aliorum, & dubitabile ius eorum, & quod ipsi se concordauerant, & sic non fuit omnino canonizatum eorum ius, nec ita exactè est videndum

videndum de bono iure illius, sicut si ageretur de canonizatione.

Considerabatur, etiam, quod omnia, quae poterant facere illum credere habere dubitationem iuris sui, erant producta, quando ipse venit ad causam, & protestatus fuerat nihil fieri, eo non citato, & post illud nihil erat factum.

Et ita tenuerunt quinque ex Dominis, & alius etiam tenuit esse probabile dubium, licet ex alijs coniecturis vellet dicere litem desertam. Alius verò volebat disputari, an hodie constaret de nō iure, quia tunc, si constaret, volebat ex retro colligere animum: tamen in veritate id esset recedere à dicta decisione.

In eadem alia vice post multas altercationes idem tenuerunt Domini, considerantes, quod omnes coniecturæ, quæ allegantur, consistunt in negligentia, quæ ÷ nihil differt à cursu temporis, & sic coniecturæ in solo cursu temporis non sufficiunt ad negligentiam, secus si adesset factum aliquod positivum, & notitia nō iuris, & hoc quantum ad inducendam desertionem: quia requiritur actus positivus, quia est articulus regulatus à calumnia, vt in decisione.

5 An autem, si hodie ÷ probaretur non ius, lis habeatur pro deserta, maxima fuit altercatio super verbis Bisign. decis. 2. de rerum perm. & Cap. quem referunt Dominic. & Franc. in c. 1. vt lit. pen. & reseruata disputatione ad effectū impediendi Ordinarium in aliud tempus, an lis sit calūniosa? Quoad effectum desertionis maior pars Dominorum inclinabat, quod etiam

6 Bisignet. ÷ intelligeretur, quando ex post facto constaret de non iure, quia præsumitur calumnia ex retro. Et quia ab initio non potest constare de calumnia non dum factis probationibus, & hoc intelligebant, quando posset coniecturari vehemens opinio negligentis, iux. consil. Petr. de Ancar. allegatum in d. decis. Cassad. 7. de dolo & cōtum. At in casu nostro, quia vltimus actus positivus fuerat protestatio nihil fieri nisi eo citato, & sic illo tempore non habebat vehementem opinionem, & post illud tempus nihil erat factum, & sic dato quod hodie probaretur veritas, tamen non est, vbi fundemus talem vehementem opinionem.

7 Tres ÷ ergo erant casus distinguendi. Primus, quando ab initio nō constaret de iure probabili, & tunc solus cursus temporis facit præsumi desertionem. Secundus casus est, quando ab initio constat de iure probabili, & nondum constat de iniustitia illius iuris, & tunc ex cursu temporis solo non finitur lis, nec deseritur. Tertius casus est, quando hodie ex retro constaret

de iniustitia illius iuris dubitabilis ab initio, & tunc aut ad effectum desertionis præsumendæ, aut ad impediendum Ordinarium, seu calumniam præsumendam. Et primo casu, si potest considerari aliqua coniectura positiua, ex qua possit dari vehemens opinio negligentis de sua iniustitia, & tunc concurrente veritate, erit locus consilio Petr. de Ancar. vt ex retro præsumamus. Aut verò non datur, nisi negligentie, & cursus temporis, & tunc animus ÷ durare etiā post lōgum tempus præsumitur. I. sancimus de testam. per Ias. Et voluntas non mutari. I. eum actum. de probat. nec quem ius ÷ suum derelinquere, & quemlibet scire ÷ ius suum durare. I. sicut. §. superuacuum quib. mod. pigni. vel hypothec. solu. & quia etiā Milis in repertor. ver. litis pendentia, vult dari aliquas coniecturas, per quas inducatur renunciatio tacita, vel expressa litis. Quo verò ad impediendum Ordinarium erit alterius speculationis.

E P I T O M E.

LIS non dicitur finita per mortem actoris, ad hoc vt reus incipiat esse triennalis, nisi per aliquos actus constaret ipsum cessisse illi iudicio, vel reuocasse omnes suos procuratores.

S V M M A E.

1 Lis dicitur finita mortuo actore, intelligi, nisi reus prosequatur num. 2.

3 Reus mortuo actore non iudicatur pacificus isto in casu.

157. DECISIO. VIII.

1 **M**ortuo ÷ actore, licet Aegid. decis. 156. vt etiā per Cassad. decis. 1. de re iudic. dicat
2 litem esse finitam; tamen, quia illud ÷ intelligitur, nisi reus prosequatur, Domini in vna Zamoren. coram me de anno 1549. dixerunt nō ÷ dici finitam, ad hoc vt reus incipiat esse triennalis, nisi per aliquos actus constaret ipsum cessisse illi iudicio, vel reuocasse omnes suos procuratores: alioquin, cum sit in potestate eius litem prosequi, vel non prosequi, non est iudicandus pacificus.

E P I T O M E.

Probari semper potest etiam post collationem Ordinarij litem esse
h extin-

extinctam, vel calumniosam, vel generaliter talem, quæ non afficiat beneficium, quò minus Ordinarius disponere possit.

S V M M A E.

- 1 *Lis extincta, vel calumniosa, vel simil. semper probari potest, etiam post collationem Ordinarij.*
- 2 *Prouisus à Papa sicut potest dare de lite, ita prouisus ab Ordinario potest dare de non lite.*

158. DECISIO. IX.

- 1 **L** Itē extinctam, † vel calumniosam, vel generaliter talem, quæ non afficiat beneficium, quo minus Ordinarius disponere possit, semper probari posse etiam post collationem Ordinarij tenuerūt Domini in d. Ispalen. corā me: quia sicut † prouisus à Papa, potest dare de lite, ita prouisus ab Ordinario potest dare de non lite.

E P I T O M E.

L Itis desertio multum differt à litis cessatione, & in quo? & quid hoc operetur?

S V M M A E.

- 1 *Litis desertio satis multum differt à litis cessatione.*
- 2 *Litis desertio nocet illi, qui etiam haberet bonum ius, vel dubitabile, vt tollat effectus litis, & quando cum coniecturis, vel sine finiatur?*
- 3 *Cessatio, vel non prosecutio inducitur etiam sine coniecturis.*
- 4 *Desertio licet non adsit in causa: tamen potest esse cessatio per decennium.*
- 5 *Cessatio principalis quando non fuit à Rotā saluata?*
- 6 *Verisimile non est, quòd procurator diligentissimus non fecerit sibi incumbentia.*
- 7 *Cassador. decis. 1. vt lit. pend. obiurgatur.*

159. DECISIO. X.

- 1 **L** Itis desertio differt † multum à litis cessatione. Nam litis desertio † nocet illi, qui etiā haberet bonum ius, vel dubitabile, vt tollat effectus litis. Et propterea ex solo cursu temporis sine coniecturis, nisi per 30. annos de iure canonico finitur, vt in decisionibus allegatis supra in decisione septima: vel si minori tempore, & tunc requirunt coniecturæ, prout declarat Mil. in repertor. ver. lis. supra in d. decis. 7. allegat.

- 3 Cessatio † verò, quæ secundum aliquos differre in lite appellabatur. l. destitisse, de iudic.

vel non prosecutio, vt in l. non ignorat. C. de fruct. & lit. exp. & ista inducitur etiam sine coniecturis, etiam dato quòd adesset animus prosequendi, & ista per cursum decennij offenderet tantum calumniosum litigantem. Et propterea maior pars Dominorum in d. Ispalen. coram me inclinabat, quòd licet † desertio non adesset; tamē aderat cessatio per decennium. Nec † saluabāt Domini ab huiusmodi cessatione eū, qui transmisisset mandatum generale, cum esset in partibus, intra decennium: cum procurator nec produxisset in actis, nec aliquid in causa fecisset: tū quia principalis ante discessum à curia erat protestatus nihil fieri nisi eo citato, & sic non constabat de animo eius prosequendi, sed tantum expectandi, & sic verisimiliter procurator ipse debebat expectare.

Tum etiam quia aut transmiserat tantum mandatum generale, & nihil dixerat de causa, & tunc cessatio eius, & procuratoris adest.

Aut scripserat de causa, quòd non prosequeretur, & est cessare. Aut vult dicere, quòd scripserat de causa, & quòd procederetur, & tunc qui dicit, probat, maximè quia † non est verisimile, quòd procurator diligentissimus aliquid non fecisset.

- 7 Et ex his apparet, quòd † Cassa. decis. 1. vt lit. pend. ad declarationem clem. 1. in ver. prosequatur. hoc tit. inculcat hos duos terminos, & se inuoluit, dum conatur respondere ad decisiones, quæ dicunt, quòd finis litis in curia est 30. annorū: quia hoc est, quando constaret de iure, vel probabili dubio nō prosequenti; alioquin ad effectum calumniæ, vel diffidentiae coniecturandæ ex non iure, tunc cessatio per 10. annos est in consideratione, & decis. antiq. non obst.

DE CONFESSIS.

E P I T O M E.

Confessio mulieris, vel minoris requirens ex forma statuti certas solemnitates, procedit in confessione simplici, in confessione autem habente aliquas præsumptiones pro se, non item.

S V M M A E.

- 1 *Confessio minoris, vel mulieris requirens aliquas solemnitates ex vi statuti, quomodo procedat?*
- 2 *Præsumptio fragilitatis, & facilitatis tollitur per alias præsumptiones potentiores.*
- 3 *Præsumptio receptionis contra mulierem insurgit ex testibus*

sibus probantibus segetes fuisse solutas factoribus ipsius mulieris, quæ confessa erat eas recepisse.

4 *Iudex ex varijs animi motibus se informat.*

160. DECISIO. I.

Confessio mulieris, & minoris, quæ requirit certas solemnitates ex forma statuti, fuit declarata † in vna Romana casalis coram domino Puteo de anno 1548. procedere in confessione simplici, quæ non esset adminiculata alijs verisimilitudinibus; secus autem si haberet aliquas præsumptiones pro se. Et fuit adiutus Modern. Tiraquel. qui omnes cumulat, in l. si vnquam. in ver. donatione largitus. nu. 100. de donat. int. vir. & vxor.

Pro quo ego faciebam rationem, quia præsumptio † fragilitatis, & facilitatis tollitur per alias præsumptiones potentiores. ad c. literas. de restit. spolia. & in l. diuus. de restit. in integr. Inter quas præsumptiones † erat, quia testes probabant segetes, quas confessa erat mulier recepisse, fuisse solutas factoribus. arg. not. per Bar. in l. si quis vxori §. apud labeonem. de furt. facit doctrin. Alex. in apostill. ad Bart. super 2. lectur. tit. de excusat. tutor. & in l. excusantur: quod iudex † ex varijs animi motibus se informat.

E P I T O M E.

Confessio tacita, quæ oritur ex productione instrumenti, non præiudicat in alio iudicio.

S V M M A.

- 1 *Confessio resultans ex productione instrumenti, dicitur tacita: & in alio iudicio non præiudicat. num. 2.*
- 3 *Confessio oriens ex impugnatione est tacita, & ideo ei non obstat in alio iudicio.*
- 4 *Decius in l. 2. c. de eden. declaratur.*
- 5 *Falsam scripturam producens, satis punitur, nam ultra pœnam falsi habetur pro confesso.*
- 6 *Pœnarum nimia extensio est vitanda.*
- 7 *Testium dicta semper possunt impugnari, non ita in instrumento producto.*

161. DECISIO. II.

Confessionem, quæ resultat ex productione instrumenti, ideo quia † tacita est, vt per Doctores in c. cum venerabilis. de exceptio. noluerunt † Domini in vna Florentina pecuniaria coram d. Anton. August. de anno 1550. præiudicare in alio iudicio, vt tradit Dec. col.

fin. in l. 2. C. de ede.

Ad quod faciebat in specie, quod tradit Ant. de Burr. inc. cū olim. col. 5. de cens. vbi loquitur in impugnante: quia confessio † oriens ex impugnatione, est tacita, & ideo ei non obstat in alio iudicio, vt tradit Felin. in c. capitulum. col. 8. vers. hanc secundam limit. de rescrip. & ex hoc ego tollebam vnā rationem, quæ faciebat in contrarium, quod illa doctrina † Decij in d. l. 2. procedebat in confessione ficta ex contumacia, & sic quia nullum habebat implicitum actum expressum, sed solā taciturnitatem: quia imò in illis locis aderat ex impugnatione confessio, & hoc dictum dicebam etiam ego procedere in eo, qui scienter produxerat scripturam falsam: quia satis † punitur, quia in iudicio, in quo producit, vltra pœnam falsi, habetur pro confitente, & non reperitur, quod etiā in alio iudicio habeatur pro confitente, quia † esset † nimia extensio pœnarum. Et ex hoc tollebantur multa in contrarium, maximè quia illud instrumentum erat falsum. ad not. in l. si quis. de fals.

Testibus respondebatur, quod erat diuersa ratio in testibus: quia semper † poterat eorum dictum impugnari, secus autem in instrumento. quod dato pro vero est nimis magnum præiudicium.

E P I T O M E.

Coadiutoris confessio non præiudicat coadiuto.

S V M M A.

- 1 *Confessio coadiutoris præiudicium haud affert coadiuto.*

162. DECISIO. III.

Confessionem † coadiutoris non præiudicare coadiuto resolutum fuisse per Dominos in vna Ispalen. portionis de anno 1551. coram Ant. Aug. idem testatur, & ita etiam fuit tentum coram me in vna Tholetana Naua-carnero.

E P I T O M E.

Confessio rectoris vnus ecclesie continens eam esse membrum alterius ecclesie, facta ad effectū, vt se defenderet ab actione spolij contra eum intentata, non præiudicat confitenti effecto rectori illius alterius ecclesie.

S V M M A E.

- 1 Confessio rectoris vnius ecclesie quoad vnionem, an ei praiudicet effecto rectori illius alterius ecclesie?
- 2 Confessio ab vno facta, alteri non praiudicat.
- 3 Confessio condemnata non nocet.
- 4 Confessio rectoris in fauorem eius ecclesie non debet sibi prodesse in odium alterius ecclesie.
- 5 Confessio de rebus, quae sunt in potestate confitentis, puta de vnione ecclesie, non praiudicat.

163. DECISIO. IV.

Confessio erat facta per Victorem de casarubios, qui etiam possidebat ecclesiam de Naualcarnero, vt se defenderet ab actione spolij, qua conueniebatur super ecclesia de Naualcarnero, illa de Naualcarnero esse membrum illius de Casarubios: postmodum quia succubuit in illa lite, & consecutus fuit illam de Naualcarnero ab aduersario cum onere certae pensionis, dum postea conueniretur a beneficiatis dictae ecclesiae de Casarubios dicentibus illas ecclesias esse vnitas, qui volebant se fundare in confessionibus eius, & quia ipse obtinuerat coadiutorem cum futura successione.

- 1 Fuit dubitatum coram me, an istae confessiones praiudicarent illi coadiutori, & ecclesiae? Et Domini tenuerunt, quod non, tribus rationibus, in vna Tholetana de Naualcarnero coram me de anno 1551. Et primo considerarunt, quod quando ille confitebatur, erat rector de Casarubios, nunc est rector de Naualcarnero. Et sic licet confessio illi praiudicaret, tamquam rectori illius ecclesiae, non praiudicaret ipsi rectori alterius ecclesiae, sicut nec alteri, considerando dicta per Rotam decis. 415. alias 34. de procurat. in nou. & decis. 854. alias 4. de confess. in antiq. quia confessio facta ab vno facta alteri non praiudicat. l. certum §. sed an ipsos. de confess. Aretin. conf. si videtur dicendum. col. 2. nu. 3. & in conf. 12. viso diligenter themate col. 4. nu. 9. in vers. de confessione est aduertendum. Ancaran. in conf. 24. num. 2. & in conf. 52. pro clariori decisione dubiorum, praesertim in fine. Alia ratio, & fortior, quia erat confessio facta condemnata. iux. tradita per Felin. in c. capitulum. num. 13. de rescript. Item etiam ille rector de Casarubios confitebatur in fauorem suae ecclesiae, quae non debet prodesse sibi in odium alterius ecclesiae. Item quia tunc temporis non erat prelatas super ecclesia de Naualcarnero, multo minus praiudicabit nec ecclesiae, nec coadiutori: maxime quia est facta de rebus, quae sunt in potestate confitentis, puta de vnione ecclesiae.

E P I T O M E.

Confessio facta ab vno tamquam procuratore ei non nocet effecto principali.

S V M M A E.

- 1 Confessio, quam aliquis fecit tamquam procurator, an ei noceat vti principali?

164. DECISIO. V.

- 1 Confessio facta ab vno facta tamquam procuratore, non praiudicat illi tamquam principali. Rota decis. 854. alias 4. de confess. in antiq. Tamen fuit dubitatum de ipsa decisione coram me in vna Tholetana de Naualcarnero, per notat. a Purpurat. in l. 2. vers. 4. C. de ede. & Grat. conf. 141. vol. 2.

D E P R O B A T I O N I B V S.

E P I T O M E.

Vitam alicuius probare debens pro fundamento suae intentionis, plenè eam probare tenetur.

S V M M A E.

- 1 Vita alicuius quando sit plenè probanda?
- 2 Decius in l. 2. C. de eden. confutatur.

165. DECISIO. I.

- 1 Doctrina facta communis, quod quis presumatur viuere vsque ad centum annos, non suffragatur illi, qui tenetur probare pro fundamento intentionis suae aliquem viuere: quia tunc necesse est plenè probare vitam. Et ita tenuerunt Domini in vna Constantien. coram Nouato de anno 1548. post Alex. conf. 27. vol. 7. qui optimas doctrinas allegat, quicquid dixit Dec. in l. 2. C. de eden. Et fuit dictum, quod ita etiam alias fuerat tentum in vna Anagnin. castri Scruccule coram domino Decano.

E P I T O M E.

Prouisus tenetur probare se esse intra numerum beneficiorum conferendorum.

S V M-

S V M M A E.

- 1 Probare quis teneatur se esse intra numerū beneficiatorū?
- 2 Narratiua potestatis collatoris facta in collatione, est probanda per prouisum.
- 3 Gratia pars est iustificanda per prouisum.

166. DECISIO. II.

Dubitatum fuit in vna Leodien. coram Puteo, quis teneatur probare esse infra numerum, quia quidam poterat conferre beneficia spectantia ad collatores, qui haberent ultra sex beneficia ad collationem, an ille, qui erat prouisus, vel ille, qui impugnabat prouisionē?

- Et tenuerunt Domini, quod prouisus, secuti regulam vulg. Io. Andr. quam refert Felin. in c. constitutus. de rescr. quia t narrabatur in collatione potestas collatoris, & sic erat pars gratiæ, quæ per prouisū debet iustificari.

E P I T O M E.

Decretum in alienationibus minorum requirit scripturam.

S V M M A E.

- 1 Decretum in alienationibus minorum requirit magnā causæ cognitionem, & ideo requirit scripturam. num. 2. sed si in aliquo deficeret scriptura, suppletur per testes. n. 4.
- 3 Decretum in alienationibus minorum assimilatur sententiæ diffinitiuæ.
- 5 Sententia suppletur per testes in his, quæ probari non possunt ex scriptura.

167. DECISIO. III.

- 1 Decretum t in alienationibus minorū, quia magnam requiritur causæ cognitionem,
- 2 ideo t requiritur ad eius probationem scriptura. Guid. Papa decis. 582. & sentit Rota decis. 91. aliàs 5. de sent. & re iudic. in ant. quod secuti fuerunt Domini in vna Romana fructuū domus coram domino Fabio de anno 1548. &
- 3 ex illa decis. 91. assimilatur t sententiæ diffinitiuæ. Idcirco magis communiter tenuerūt Domini, quod si t in aliquo deficeret scriptura,
- 5 possit suppleri per testes, sicut t sententia, vt per Felin. in c. quoniam contra falsam. col. penult. vers. ad iura allegata. de probat. & quæ tradit Rota decis. 372. aliàs 22. de test. in nou.

Fuit tamen dictum, quod aduerteretur, quid probarent testes, & quomodo ex eorum dictis probaretur interuenisse causæ cognitionem.

E P I T O M E.

Familiaritas ad effectum expediendi gratis sufficienter probatur per cedula vicecancellarij.

S V M M A E.

- 1 Familiaritas quando probetur per cedula Cardinalis vicecancellarij?
- 2 Intellect. ad Sarnen. q. 13. num. 6. reg. de impetran. per obitum famil. Cardinal.

168. DECISIO. IV.

- F**amiliaritas ad effectum expediendi gratis sufficienter fuisse probatam tenuerūt Domini in vna Arboren. coram domino Peregrino de anno 1548. per cedula Reuendissimi Vicecancellarij. Et illud, quod dicit Sarnen. t q. 13. nu. 6. reg. de impetr. per obit. famil. Card. nisi opponatur, intellectum fuit tempore expeditionis, vel ab expeditoribus. Satis enim est, quod ipsi expeditores non sint fraudati, qui contentati fuerunt. dicta cedula.

E P I T O M E.

Habilitates auctoris fat est, vt probentur per communem reputationem.

S V M M A E.

- 1 Habilitates auctoris probantur per communem reputationem.
- 2 Intellect. ad decis. Rotæ 1. de præsumpt. & 12. de probatio. in antiq.
- 3 Intellect. ad decis. Aegid. 594. & Cassad. 2. de caus. poss. & propr.

169. DECISIO. V.

- 1 Habilitates t auctoris tenuerunt Domini sufficere, quod probentur per communē reputationem in Oueten. de Villautiosa corā. d. Ant. Aug. de anno 1548. per decis. Aegid. 112. & 645.
- 2 Ad t decis. Rotæ 343. aliàs 1. de præsumpt. in antiq. & decis. 312. aliàs 12. de probat. etiam in antiq. respondebant Domini, quod loquuntur in habilitatibus proprijs, non sui auctoris,
- 3 & t decisiones Aegid. 594. & Cassador. 2. de caus. poss. & propr. intelligebant loqui in titulo sui prædecessoris.

Quid

Quid si non sint negatę, vide per Aegid. decis. 134. & decis. 76.

E P I T O M E.

Literis Episcopi dispensantis super defectu natalium, etiam si essent sine loco, plenę creditur.

S V M M A E.

- 1 Episcopi literis etiam sine loco, quando plenę creditur?
- 2 Loci defectus non reddit nullam probationem, sed eam semiplenam facit.
- 3 Probatio semiplena quando iungatur?
- 4 Decis. Rotę 573. in antiq. intellectus.

170. DECISIO. VI.

- L**iteris ꝑ Episcopi etiam sine loco, in quibus dispēfabat super defectu natalium, voluerunt Domini dari plenam fidem in vna Leodien. coram me de anno 1549. per notata ab Alex. in l. de pupillo. §. qui nunciat. vers. vtrum autem. num. 9. de nou. oper. nunciat. Tum quia suppletur locus Episcopatus: tum etiam quia considerabatur pro decisione, quod defectus ꝑ loci non reddit nullā probationem, sed semiplenam facit, vt ex multis tenet Ruin. cōf. 134. num. 3. vol. 5. Et propterea illa ꝑ semiplena probatio iūgebatur cum literis Vicarij, qui post decem dies à data dispensationis in promotione ad clericatum narrabat sufficientem dispensationem Episcopi, licet pars aduersa multum clamaret citando decis. Rotę 573. in antiq. vbi enumeratur locus, quia illa ꝑ loquitur in executore non Episcopo. Item loquitur, vbi non adesset præsumptio dispensationis ex assertionē Vicarij.

E P I T O M E.

Literis Ordinarijs Ordinarij nō creditur, dato quod esset Cardinalis legatus de latere.

S V M M A E.

- 1 Ordinarij literis ordinarijs, seu epistolis non creditur, amplia, vt num. 2. 3. & 5.
- 4 Iure à communi minus, quàm fieri potest, debemus recedere.

171. DECISIO. VII.

- L**iteris ꝑ Ordinarij non credi iux. stylum decisionum nostrarum 22. incip. fuit dubita-

tum, vtrum credatur. in nou. & 397. in antiq. Aegid. decis. 321. & 326. Aymo cons. 171. nu. 7. Rip. in l. admonendi. num. 141. de iurciur. Io. de Silua in tract. benefic. par. 1. 3. q. 33. cū alijs notatis in c. post cessionem. de prob. tenuerūt Domini in vna Maioricens. beneficij coram me de anno 1550. idque dupliciter extenderunt, primo etiam ad Cardinales ꝑ legatos de latere, secundo non solum in antidatione, sed etiam in clausula, ꝑ in qua adesset aliqua suspicio, & quæ auferret beneficium apostolico. Nam reperiebantur literę, in quibus conferebatur simpliciter beneficium, nulla facta mentione de obstan. aliorum beneficiorum, & postmodum reperiebatur supplicatio, in qua erat clausula, non obstantiarum etiam beneficialium oratoris. Et quia non aderant testes Domini, dixerunt non facere fidem.

Volebant tamen, quod ego viderem, an esset stylus, quod ille legatus non conficeret literas sine supplicatione, & si sic attento quod non dabatur alia supplicatio, ex qua essent extractę alię literę, nisi ista, tunc psumeretur pro ea tãquàm adiuuata præsumptione, vt minus ꝑ recedamus à iure communi

Limitatur ꝑ etiam, vt per Pavin. in tract. de post. capit. sed. vac. in 3. q. 1. part. in fin. Et alio modo, vt per Geminian. cons. 34. aliàs 44.

E P I T O M E.

Literis Ordinarij non creditur, etiã quod in eis essent nominati testes, & adesset sigillum ipsius Ordinarij, si secretarius nō est notarius, vel testes non sunt subscripti.

S V M M A E.

- 1 Literis Ordinarij non credi, amplia, vt num. 2. & limitata, prout num. 3.

172. DECISIO. VIII.

Quod literis ꝑ Ordinarij non credatur, ampliãtū fuit in vna Vrgellen. corā Reomano de anno 1550. & dicebatur ita aliàs semper tentū fuisse in quadam prouisione Reuerendiss. Cardinalis Contarini, etiam quod ꝑ in eis essent nominati testes, & adesset sigillum ipsius Ordinarij, si secretarius non esset notarius, vel si testes non essent subscripti.

Limitabatur ꝑ tamen in vna Vlixbonen. coram Capizucco, si post primas literas, postmodum

dum ille, cui erat prouisum, resignasset, & de consensu resignationis constabat per duos testes, quia ob id cessabat omnis timor antedationis.

E P I T O M E.

Literis Ordinarij statur narrantis partes fuisse præsentes, & resignationem coram ipso fuisse factā.

S V M M A E.

- 1 Literis Ordinarij creditur isto in casu.
- 2 Literis executoris narrantis acceptationem, numquid creditur?

173. DECISIO. IX.

- 1 Literis Ordinarij narrantis partes præsentes, & resignationem coram ipso factam, voluerunt Domini, quòd crederetur, iux. decis. 22. & 423. in nou. & 397. in antiq.
- 2 Bene facit quòd de literis executoris narrantis acceptationem, tradit Rota decis. 573. in antiq. & ita tenuerunt Domini in vna Camera. canonicatus, & præbendæ coram Capizucco de anno 1550.

E P I T O M E.

Motui proprio creditur, etiam quòd in eo narratur vel factum alienum, vel in eo sint verba, cum sicut accepimus.

S V M M A E.

- 1 Motui proprio quando creditur? & quando non? num. 4.
- 2 Curt. conf. 67. num. 13. improbat.
- 3 Distinctio, quæ fit inter verba narrata à parte in motu proprio, vel ne, procedit, quando fit ad instantiā partis.

174. DECISIO. X.

- 1 Motui proprio, etiam quòd in eo narretur vel factum alienum, vel in eo sint verba, cum sicut accepimus, tenuerunt Domini in vna Constantien. vnionis canonicatus coram Nouato de anno 1548. quòd creditur. per opinionem Lap. quæ visa fuit communior, contra Bonifac. de Vitali. in elem. 1. de probat. vt ibi dicitur per Card. & Imol.

Quod dicebam ego sequi Gaban. in tract. clausularū in clausula, de verb. enunciat. in priuileg. 2. col. ad quod etiam allegabantur conf. Socin. 266. num. 27. 2. vol. & conf. 87. in 5. dub.

- 2 in 3. vol. quicquid inaduertenter et dicat Curt.
- 3 conf. 67. nu. 13. Et in veritate distinctio, et quæ fit inter verba narrata à parte, vel nō, procedit, quando fit ad instantia partis.
- 4 Quod tamen limitarunt et Domini in vna Se gobien. beneficiorum coram d. Ant. Aug. procedere, quòd licet Papa in his, quæ asserit motu proprio, præsumat in informatum, vt tollatur obreptio, & subreptio, vel vt releuet quem ab onere probandi; tamen non ita habetur pro veritate, vt indistinctè ad instantiam omniū possit pro probatione allegari à tertio.

E P I T O M E.

Professio probatur ex mandato ad resignandum illud beneficium, quod requirit professionem.

S V M M A E.

- 1 Professio quo pacto probetur?

175. DECISIO. XI.

- 1 Professionem et crediderunt Domini in vna Calaguritana canonicatus, coram d. Reomano probari ex mandato ad resignandum beneficium, quod quis dicebat se obtinere, si beneficium illud requirebat professionem, post Aegid. decis. 76.

E P I T O M E.

Qualitas, se natum fuisse ex soluto & soluta, & dispensatum etiam expressa in gratia beneficij, pro cuius canonizatione instatur, est probanda, quamuis ex dispensationis narratiua probetur.

S V M M A E.

- 1 Qualitas, se natum ex soluto & soluta, & dispensatum, est probanda, & quomodo probetur? num. 2.
- 3 Impugnans dispensationem obtentam, probare debet, nam pro ea præsimitur.
- 4 Qualitas soluti, & solute est qualitas, pro qua status naturalis adest, prout quòd quis præsumat laicus, num. 5.
- 6 Præsimitur pro dispensatione & num. 3.

176. DECISIO. XII.

- 1 Qualitas, et se natum fuisse ex soluto & soluta, & dispensatum, etiam expressa in gratia beneficij, quam quis petit canonizari, est

2 ri, est probanda. Sed satis fuit habita pro probata in vna Licien. coram me de anno 1548. si quis producat dispensationem, in qua narrando se esse natum ex soluto, & soluta fuerat dispensatus.

Et qui vult dicere nunc se eum non fuisse natum ex tali coniunctione, debet probare, quia venit impugnando dispensationem obtentam, pro qua praesumitur, licet altera vice in eadem fuisset variatum.

4 Benefaciebat etiam, quia qualitas soluti, & solutae, est qualitas, pro qua status naturalis adest, ad l. fin. solut. matrim. Bar. in cons. 42. vi sa inquisitione. vol. 1. prout quod quis praesumatur laicus, ex Dec. cons. 125. Satis tamen est, quod adest dispensatio, pro qua praesumebatur.

E P I T O M E.

S Vpplicatio sola sufficit in constitutionem vicarij, vel cuiuscumque iudicis etiam a sede apostolica deputati.

S V M M A E.

- 1 Supplicatio sola an, & quando in constitutione vicarij, vel cuiuscumque iudicis sufficiat?
- 2 Intellect. ad decis. Rotae 459. in nou. & Sarnen. in 11. q. reg. de non iudicando.

177. DECISIO. XIII.

1 S Vpplicationem solam sufficere voluerunt Domini in constitutionem vicarij, vel cuiuscumque iudicis, etiam a sede apostolica deputati in vna Lunen. Sarzanen. coram Domino Peregrino de anno 1549.

Et licet allegarentur multae decis. maximè 459. in nou. & Sarnen. in 11. q. reg. de non iudicando. tamen dixerunt Domini illa procedere in executore non nominato a Pontifice, sed nominando postmodum a parte; secus autem est in iudicibus nominatis a Pontifice. quod fuit de mente Casad. decis. 8. de restit. spoliat.

E P I T O M E.

T Itulum antecessoris, qui obiit in pacifica possessione, non tenetur iustificare successor.

S V M M A E.

- 1 Successor non tenetur iustificare titulum antecessoris, qui obiit in pacifica possessione.

2 Docere quis non tenetur de dispensatione sui antecessoris, qui obiit possessor pacificus triennalis.

3 Triennalis possessor per regulam est tutus aduersus omnes ex titulo suo.

4 Succedens in iure alterius non debet magis grauari, quam grauaretur praedecessor, si viueret.

5 Lap. allegat. 89. declaratur.

178. DECISIO. XIV.

1 **T** Itulum antecessoris, qui obiit in pacifica possessione, non tenetur iustificare successor, iux. allegat. Lap. 89. & deci. 109. aliàs 4. de rerum permut. in not. Et 10. in antiq. quae loquuntur in eo, qui habuit a resignante, quas allegat Roman. cons. 465. & est consil. Ancaran. 117. Et vt quis non teneatur docere de dispensatione sui antecessoris, qui obiit possessor pacificus. fuit in vna Spoletana archidiaconatus coram Simonetta conclusum, quodque sufficeret, quod antecessor esset triennalis possessor pacificus. iux. reg. de trien.

Nec enim maius tempus est requirendum, ex quo triennalis possessor per regulam aduersus omnes est tutus titulo suo, & sicut ille non tenebatur iustificare, ita nec successor, ne magis grauatur, qui succedit in ius alterius, contra reg. qui in alterius. de reg. iur. quam grauaretur praedecessor, si viueret.

5 Nec obstat, quod Lap. videtur dicere qui diu possederit, quia illud dictum Lap. processit ante reg. de triennali, quae a concilio Basiliensi processit, & est sumpta ex Clem. 1. de sequestr. poss. & fruct.

Preterea illud diu ita intelligit Rot. & ita dicebatur per Dominos seniores, quod fuerat semper obseruatum, vide tamen Aegid. decis. 112. & Casad. decis. 2. de caus. possels. & propriet. haec est decisio D. Iacobi Simonette.

E P I T O M E.

T Itulus coloratus non est in mandato de prouidendo, in quo erat praefixus terminus ad acceptandum, & beneficium erat acceptatum extra terminum.

S V M M A E.

- 1 Titulus coloratum quando domini noluerunt esse in mandato de prouidendo?
- 2 Defectus apprensus ex lectione, potens est.

179. DECISIO. XV.

- 1 Titulum coloratum noluerunt ¶ Domini esse in mandato de prouidendo, in quo erat præfixus terminus ad acceptandum, & beneficium erat acceptatum extra terminum, quia
- 2 defectus ¶ apparebat ex lectura. iux. not. per Bart. in l. r. §. & parui, quod vi aut clam. inferentes ex hoc haberi differentiam ad illud, quod dicebatur de expectatiua reuocata: quia est vicium extra expectatiuam. Ad quod faciunt tradita de vitio visibili in l. r. C. edict. diu. Adr. tollen. Et ita tenuerunt Domini coram domino Pellegrino in vna Toletan. de Galapagar, referentes ita fuisse aliàs decisum de anno 1543. coram Thoma, prout fidè faciebat d. Decanus.

E P I T O M E.

Titulum coloratum inducit prouisionem factam à vicario archidiaconi, dummodo probetur per publicam vocem, & famam collationem ad archidiaconum, & vicarium pertinere.

S V M M A.

- 1 Titulus coloratus quando emanet à prouisione facta à vicario archidiaconi?

180. DECISIO. XVI.

- 1 Titulum coloratum voluerunt Domini esse prouisionem factam à vicario archidiaconi, dummodo probaretur per publicam vocem, & famam collationem ad archidiaconum, & vicarium pertinere coram me in vna Còpostellan. de Orolo de anno 1550. confert Felin. in c. cū super. col. pen. de iudic. post Aegid. decis. 50.

E P I T O M E.

Titulum suum non tenetur iustificare ille, qui resignauerat, & reseruauerat sibi regressum, mortuo resignatario, si habens regressum esset in possessione.

S V M M A.

- 1 Titulum suum quando quis iustificare teneatur?

181. DECISIO. XVII.

- 1 Titulum suum, ¶ idest illius, qui resignauerat, & reseruauerat sibi regressum, mortuo

resignatario, si habens regressum esset in possessione, nõ teneri aliàs iustificare, voluerunt Domini in vna Cameracen. coram D. Capizucco, si agēs etiam veniret per obitum resignatarij.

E P I T O M E.

Titulum coloratum facit prouisionem legati facta, non obstante clausula, de qua hic in eius prouisione.

S V M M A.

- 1 Coloratum titulum facit legati prouisionem facta, non obstante clausula, de qua hic in prouisione.
- 2 Condicio quando non dicatur?
- 3 Sarnen. in reg. de trien. q. 27. & 33. atque in reg. de non tollen. iur. quæsit. q. 1. in fine declaratur.
- 4 Spolij restitutio per quæ non retardetur?

182. DECISIO. XVIII.

- 1 Titulum coloratum ¶ voluerunt Domini in vna Rauēnaten. vallium, coram d. Capizucco de anno 1550. esse prouisionem legati factam, non obstante clausula in prouisione sine præiudicio indulti Cardinalis Rauennaten. nõ obstante, quod quidam vellent illa verba esse conditionalia, ad notat. per Aymon. conf. 93. Et ideo prouisionem conditionalem non prestare titulum Sarnen. in reg. de trien. poss. q. 27. & 33.
- 2 Nam considerabant duo. Primo quod ¶ non esset condicio, ad tradita per Sarnen. q. 1. in fin. in reg. de non toll. iur. quæsit. maximè quia est de præterito, vel de præsent. l. cum præsens. ff. si cert. pet. alioquin diceremus omnes prouisiones Pontificis conditionales, quibus vti solet, dummodo tempore datæ non sit alteri ius quæsitum: quia sufficiunt magis ad præseruandum quàm ad suspendendum.
- 3 Præterea illud, quod dicebatur per Sarnen. ¶ in supradictis locis, procedebat, quia poterat ostendi conditionem non esse purificatam ex ventre ipsius prouisionis.
- At in casu nostro, licet quis vellet ostendere indultum Cardinalis: quia tamen poterat esse, quod non esset bonum, quod non intelligeretur de absentibus, & alia multa, quæ cum extarent extrinseca discussione, noluerunt per ea ¶ retardari restitutionem in spolio.

E P I T O M E.

Successorem non teneri iustificare titulum

tulum prædecessoris, an procedat aduersus illum, qui habebat regressum, quique passus fuerat post mortem eius, per quem erat locus regressui, successorem stare in possessione per tresdecim annos, & post eius obitum molestabat possessorem biennalem, qui per obitum beneficium possederat? Et an habens regressum, si permitteret alium possidere per triennium, & ultra, postquam esset locus regressui, etiam quod non sciuisset, sibi præiudicasset, hic traditur?

S V M M A E.

- 1 Successor quod non teneatur iustificare titulum, an procedat isto in casu?
- 2 Regressum habens, si permitteret alium possidere per triennium, & ultra, postquam esset locus regressui, etiam quod non sciuisset, an sibi præiudicauerit?
- 3 Imputatur illi, qui longo tempore tacuit.
- 4 Lapi allegationi 89 an sit locus, si non adest aliqua scientia, & negligentia?
- 5 Titulum quando probare sufficiat iuris præsumptione?
- 6 Triennalis putatiuus mortuus præsumitur habere meliorem titulum habente verum, ne cogatur successor probare titulum sui prædecessoris.
- 7 Triennalis regul. est debilior, & odiosior allegatione Lapi.
- 8 Lapi allegatio tuetur successorē, ne teneatur probare factum alienum sui prædecessoris.
- 9 Regressum quis intentare non potest, donec illi locus fiat.

183. DECISIO. XIX.

Illud, quod supra in decis. 14. dicitur de titulo prædecessoris, ut successor non teneatur illum iustificare, fecit dubitare in vna Eugubina præposituræ coram Guidobono die 29. Octobris 1553. inter reuerendiss. Cardinalem sanctæ crucis, & reuerendissimum Cardinalem de Saluiatis, de cuius obitu nuncius die sequenti applicuit Romæ, an procederet aduersus illum, qui habebat regressum, quique passus fuerat post mortem eius, per quem erat locus regressui, successorem stare in possessione per tresdecim annos, & post eius obitum molestabat possessorem biennalem, qui per obitum beneficium possederat? Et dum materia esset proposta, fuit dubitatum, an habens regressum, si permitteret alium possidere per triennium, & ultra, postquam esset locus regressui, etiam, quod non sciuisset, sibi præiudicasset? ponderantes decis. 5. Cassad. de caus. possess. & prop. & quæ dicit Sarnen. q. 59. circa finem in reg. de trien.

vbi semper ponderat scientiam, & considerabant etiam, quod allegatio Lapi non procedit ad excludendum ius alterius.

Ego autem dicebam duo. Primo ex narratis in themate non posse bene dici adesse omnino ignorantiam: & quatenus illa adesset, saltem adesse negligentiam, & crassam ignorantiam, quæ sufficeret: quia ultra longitudinem temporis, eramus in secundo successore. Et tunc seruiebat dictum Sarnen. de crassa ignorantia in d. q. 49. Et considerabam, quod de necessitate erat sciendum præiudicium alteri ex partibus, vel habenti regressum, ut illud amitteret, nec tamen sciret ignorans locum factum esse regressui. Vel quia poterat esse, quod esset cassatus regressus, vel quod prædecessor haberet bonum titulum, vel meliorem, ut in alleg. Lap. & decis. Cassad. 3. & 4. de caus. possess. & propr. Et iste successor non poterit ostendere, & sic grauabatur in probando id, quod de facili suus prædecessor potuisset probare. Et fortè habens regressum tacuisset tanto tempore, ut non posset probari contra ipsum, vel cassatio regressus, vel melius ius. Et ideo æquius erat tueri possessorem, qui sine culpa sua non poterit fortè probare non ius habentis regressum propter maximam eius negligentiam: quia est, quod imputetur illi, qui tanto tempore tacuit.

Verum quia dubium erat datum simpliciter, an sine aliqua scientia, & etiam negligentia esset locus allegationi Lapi, tres ex senioribus dicebant allegationem Lapi procedere nullo pacto considerata scientia, vel negligentia, sed tantum ex eo, quia successor non tenebatur iustificare titulum sui prædecessoris, qui steterat diu in possessione gratia publicæ utilitatis: quia aliàs in infinitum esset probandus titulus, vel fortè satis est probare titulum præsumptione iuris. Et ius præsumebat illum habere meliorem titulum quocumque alio habente anterius ius, patet in decis. 3. Cassad. supra allegata, vbi vult putatiuum triennalem mortuum præsumi habere meliorem titulum habente verum, ne cogatur successor probare titulum sui prædecessoris. Ex quo tollebatur vnum argumentum recentiorum dicentium allegationem Lapi non procedere ad exclusionem iuris alterius, quia in d. decis. excluditur verus titulus.

Ad secundum argumentum recentiorum, quod requiretur scientia, ex dictis per Sarnen. respondebatur, quod Sarnen. loquebatur in regul. de triennali, quæ est debilior, & odiosior, quia illa tuetur possessorem, qui potest

8 test docere de suo titulo. At allegatio † Lapi tuetur successorem, ne teneatur probare factū alienum sui predecessoris.

Ad decif. 5. Calsad. dicebant, quod ita tulerat casus, & non negabant idem in ignorante. Præterea in illa non eramus in secundo successore.

Ego ramen dubitabam in casu nostro, quia licet aliàs illud sit verum regulariter in omnibus alijs iuribus, & titulis, quos aliquis præterens posset in continenti mittere in executionem, & petere possessionē illorum beneficiorum; tamen in regressu, † quem quis intentare nō potest, donec illi locus fiat. Et habet rationem, quare distulerit, ideo durum videbatur, quod non data scientia illi locum factum esse, ius illud amittatur.

Tamen aliqui ex Dominis dicebant quoad secundum successorem, regressum posse dici verum titulum, quem quia non exercuisset aduersus illum effectum triennale, ideo excludendum esse, & posse exemplificari id, quod de vero titulato dicit Calsad. d. decif. 3.

Replicabam ego materiam non esse sine difficultate, quia in alijs titulis, aut titulus erat anterior, & aderat, quid esset imputandum illi, qui passus fuisset illum esse triennale: aut erat posterior, & diuersam posse considerari rationem in regressu ex supradictis.

Nihil tamen fuit decisum, sed dictum, quod daretur dubium cum pleno facto: quia ex illo de facili ostenderetur vel scientia præsumpta, vel crassa ignorantia, vel saltem aliqua negligentia. Quod tamen dubium non fuit datum propter superuenientem mortem reuerendiss. Cardinalis de Saluiatis, & reuerendiss. Cardinalis de sancta cruce obtinuit subrogationem, qui tandem post biennium fuit assumptus ad Pontificatum.

E P I T O M E.

Negligentia non consideratur in impetrante post triennale possessionem.

S V M M A E.

- 1 Negligentia non consideratur isto in casu.
- 2 Lapi allegationi est locus etiam in beneficijs exemptis.

184. DECISIO. XX.

1 **Q**uod tamen non † consideraretur negligentia, inclinabant Domini in vna Vrgellen.

coram Fantutio 4. Martij 1555. puta in impetrante post triennale possessionem, in qua etiā multis rationibus fuit tentum, quod etiam † in beneficijs exemptis esset locus allegationi Lapi.

E P I T O M E.

Tertius, qui reperitur in possessione post executoriales decretas contra eum, qui est probatus possessor per testes, & veras probationes, non autem per confessionē, vel inditia tenetur probare se fuisse in possessione ante litem motam, & quare?

S V M M A E.

- 1 Tertius existens in possessione post executoriales decretas, quando teneatur probare se fuisse in possessione ante litem motam?
- 2 Possidere duo insolidum eodem tempore non possunt.
- 3 Probatio per vnum testem quando non sufficiat?

185. DECISIO. XXI.

1 **T**ertius, † qui reperitur in possessione post executoriales decretas cōtra eum, qui est probatus possessor per testes, & per veras probationes, nō autē per confessiones, vel inditia, tenetur probare se fuisse in possessione ante litem motam: quia probationes factæ, quod ille, contra quem erāt decretæ executoriales, esset in possessione tempore iudicij, probatur necessariò illum tunc temporis non potuisse possidere: quia eodem tempore † essent duo insolidū. cōtra l. 3. §. ex cōtrario. de acq. poss. Et ideo esse intrusū lite pēdente. ad deci. 479. aliàs 427 in nou. Aegid. decif. 710. Felin. in c. cum super. col. fin. de re iud. Nec est onerandus nouis probationibus contra tertium.

Item esset dare occasionem, vt nūquam posset fieri executio, cum condemnatus traderet tertio, & sic in infinitum. Et ita tenuerunt Domini in vna Oxomen. de Cabecon coram Domino Fabio de anno 1548.

Dicebant tamen esse aduertendum, quod oportebat illas probationes esse bonas, & ideo per † vnum testem probari non sufficere tenuerunt Domini in vna Aquinaten. coram Fabio. & ad præterita vide Aegid. decif. 709. & Felin. in c. cum super. col. fin. de re iud.

E P I T O M E.

Tertius accessus probatur per vnum testem

testem dicentem non posse exequi sine literis Viceregis, & alium testem dicentem se perquisiuisse, & non inuenisse, quia id videtur contra libertatem ecclesiasticam, & aliter, prout hic.

S V M M A E.

- 1 Tutus accessus quomodo probetur? & num. 3.
- 2 Ecclesiasticam contra libertatem quid dicatur?

186. DECISIO. XXII.

- 1 **T**utum accessum esse satis probatum voluerunt Domini in vna Beneuentan. coram me per vnum testem dicentem non posse exequi sine literis Viceregis, & alium dicentem se perquisiuisse, & inuenisse: quia id videtur contra libertatem ecclesiasticam, vt per Felin. in c. quæ in ecclesiarum. de constitut.
- 3 Idem dixerunt per testes dicentes se credere, quod impossibile, vel non tutum sit illos personaliter, vel in domo citare, & quod ipsi nolent: quia sufficit hæc informatio iux. formam signaturæ, vt per Staphil. de commiss. lit. iust. n. 19. fol. 123. & fol. 168. ita etiam fuit tentum coram me in vna Cordubensi de anno 1550.

E P I T O M E.

Valorem verum duplicatum sufficit probare, quando agitur de probando valore secundum taxam decimæ in expectatiua expresso, præsertim si constat non adesse taxam.

S V M M A E.

- 1 Valor secundum taxam decimæ expressus in expectatiua, quo pacto probetur? & num. 2.
- 3 Taxam non adesse quis probare debeat?

187. DECISIO. XXIII.

- 1 **V**alor secundum taxam decimæ expressus in expectatiua, quicquid dubitarent Io. Andr. in rubr. de concess. præben. col. 4. vers. sic tractatur quæstio. & Oldrad. conf. 235. Et Calsado. decis. 19. super reg. cancell. tamē Rota seruat, quod sufficiat probare verum valorem duplicatum. iux. extrauagan. Io. 22. suscepti. §. in illis. Belenz. de charit. subsid. q. 84. num. 3. & decis. Rotæ 74. in final. verbis in anti. Collecta. in c. super. de decim. in fin.

Quod tenuerunt Domini coram me in vna Calaguritana archidiaconatus de anno 1550.

- 2 quod est verum sine dubio, quando constat non adesse taxam.
- 3 Dubitabatur tamen, ad quem spectaret onus probandi taxam non adesse? In quo Domini erant varij, tamen inclinabant, quod probato vero valore esset probata taxa, quantum sufficeret, nisi in contrarium probaretur, tunc tamen non habuerunt decisionem de hoc.

E P I T O M E.

Valor probandus est per quinque annos ante, & quinque post. quod limita dupliciter, vt hic.

S V M M A E.

- 1 Valor probatur per quinque annos ante, & quinque post, limita, prout num. 2. & 3.

188. DECISIO. XXIV.

- 1 **V**alor secundum Sarnen. & communem stylum Rotæ debet probari per quinque annos ante, & quinque annos post; tamē in vna Giennen. de Pliego coram d. Anton. Aug. de anno 1550. fuit limitatum dupliciter. Et primo quod illud non procedit, quando non datur quinquennium post vacationem beneficij, sed in continenti moueretur lis: quia tunc sufficiunt decem anni ante, ad notat. in l. precia rerum. ad l. falcid.
- 3 Secundo limitabatur, quando adesset aliquod augmentum extrinsecum: quia tunc sufficiebat, quod tempore vacationis probaretur. ad trad. per Oldrad. conf. 58. 178. & 229. col. 2. vers. ad quartum. latè Felin. in c. ante col. penult. vers. fallit 5. de rescrip. Pac. in tract. de mād. apost. 4. par. num. 23. & 45.

D E T E S T I B V S.

E P I T O M E.

Testes examinati parte non citata, sicut non probant contra, ita non probant pro non citato.

S V M M A E.

- 1 Testes examinati parte non citata, neque probant pro non citato.

Testi-

2 Testibus examinatis in causa, in qua non erat procurator, non creditur, amplia etiam in ijs, quæ dixerunt super interrogatorijs partis aduersæ. num. 3.

189. DECISIO. I.

Testes parte non citata examinati, sicut non probant contra, ita non probat pro non citato. Bonif. de Vital. in clem. 2. num. 91. de testib. quod dictum fuisse tentum per Dominos retulit Decanus coram me in vna Astoric. de anno 1548.

Et ex hoc in alia Conchen. iurisdictionis coram me de anno 1550. voluerunt Domini, quod non crederetur testibus examinatis in causa, in qua non erat procurator, etiam si in ijs, quæ dicta fuissent super interrogatorijs partis aduersæ: quia sicut non poterant facere contra illum, qui non habebat procuratorem, ita nec pro illo.

E P I T O M E.

Testium contra se inductorum personas opponens, & tandem examinatum saluis exceptionibus, atque cum interrogatorijs ipsius oppositis, potest nihilominus pro se allegare dicta ipsorum testium; secus tamen si a iudice fuissent reiecti.

S V M M A E.

- 1 Testium contra personas opponens, potest nihilominus inuari eorum dictis, nisi dicta ob impugnationem fuissent a iudice reiecti. num. 5.
- 2 Positione impugnata, quis potest uti probationibus factis super ea.
- 3 Testibus examinatis non opponens crimen, sed tantum quod erant per partem informati, potest illis uti.
- 4 Interrogatoria dans, videtur profiteri se velle posse uti dictis testium, non tamen de crimine per eum impugnatorum.

190. DECISIO. II.

Opposuerat in causa Meliuetan. præminentiarum coram Nouato Episcopus Meliuitan. contra personas testium examinatorum pro parte prioris, qui testes saluis exceptionibus, fuerunt examinati cum interrogatorijs domini Episcopi.

- 1 Fuit dubitatum, an Episcopus stante sua impugnatione, posset pro se allegare dicta ipsorum testium impugnatorum? Et Domini inclinauerunt, quod sic: quia impugnata positione quis potest uti probationibus factis super ea. Franc.

c. 1. & fin. de confess. lib. 6. Aretin. in l. 1. §. si quis simpliciter. de verb. obli. cum concordat. per Alex. conf. 183. col. 1. vol. 5.

3 Quoad oppositiones si in personas, quia non opponebat crimen; sed tantum quod erat per partem informati: & quia dederat si interrogatoria, quæ videbatur profiteri velle posse uti dictis testium super illis, ut per Felin. post alios in c. præsentium. de test. fuit dictum, quod bene poterat illis uti.

5 Dicebatur tamen esse si aduertendum, quod si costaret propter impugnationem testes fuisset reiectos a iudice, & sic quod impugnatione habuisset locum, quod tunc secus esset.

E P I T O M E.

Testi dicenti se possessionem accepisse nomine alterius, non creditur, nec talis dicitur testis in facto proprio.

S V M M A E.

- 1 Testi unico dicenti se cepisse possessionem nomine alterius, non statur, neque dicitur testis in facto proprio. num. 3.
- 2 Testi unico deponenti in facto proprio an credatur? & n. 4.
- 5 Paul. de Castr. hic redarguitur de contrarietate.
- 6 Testis in eo, quod dicit se possedisse, est in facto proprio, sed in eo, quod dicit se possedisse nomine alterius, est in facto alieno.
- 7 Notarius dicens se scripsisse cum solemnitatibus, in primo dicto est de facto proprio, in secundo nequaquam.

191. DECISIO. III.

Testis vnus dicebat si se accepisse possessionem nomine alterius, dicebant quidam, quod tamquam testis non deponenti in facto proprio creditur, ad notat. per Paul. de Castr. in l. quicumque. de seru. fugit. & Salycet. in l. si quis decurio. in 4. expositio. C. de fals. cum concord. per Matth. de Afflict. decif. 369. & Dec. conf. 650. num. 9.

3 Contrarium si tamen fuit tentum in vna Cremonen. coram Capizucco contra reuerendissimum Cardinalem Cornelium de anno 1550. & dicebatur per aliquos ex Dominis illam doctrinam si Paul. de Castr. semper fuisse reprobantem per Rotam: quia contra communem, ut per Alex. conf. 192. num. 13. lib. 6. & Ias. in l. admonendi. fol. penult. vers. ultra alia scripta. de iureiur. pro qua est etiam Castren. si sibi contrarius in conf. 337. incip. primo queritur. col. 2. vers. item non obstat, quod hæc confessio. lib. 1.

Ego

Ego tamen, vt fugerem illam difficultatem, dicebam in eo, quod testis † dicebat se possedis se, deponerat de facto proprio, in quantum autem dicebat nomine Cardinalis, erat de facto alieno, prout optimè declarat glos. in d. si quis decurio. in fin. de notario † dicente se scripsisse cum solemnitatibus, vt dicamus vltimum non esse de facto proprio.

DE FIDE INSTRUMENTORVM.

E P I T O M E.

Omissio comparitionis cum constitutione procuratorum facta à notario tam in manuali, quàm in registro, licet eas posuerit in suo Bloriardo, numquid faciat non litem? hic habetur.

S V M M A E.

- 1 Notarius si omittat ponere in registro comparitionem cū constitutione procuratorum, an inducat non litem? & num. 6.
- 2 Procuratoris constitutio facta à parte coram solo notario, dicitur esse apud acta, non autem de actis. & dicitur extraiudicialis, ac eget testibus. num. 3. secus si coram iudice facta esset. num. 4. & vide in num. 7.
- 5 Mandati reuocatio est intimanda parti.
- 7 Procuratoris constitutio fit in manibus solius notarij causæ, ad effectum vt eam ponat in actis, & si notarius id omittat, parti nocere non debet.

192. DECISIO. I.

Omiserat Notarius tam in manuali, quàm in registro ponere quandam comparitionem cum constitutione procuratorum, quam tamè posuerat in suo Bloriardo, seu bastardello, quæ postmodum particula à notarijs fuit iudicata, quòd posset poni in registro. Tamen quia is, qui comparuerat, fuerat absens per triennium, possessor fecit à iudice, qui non vidit in registro talem comparitionem, pronunciarum beneficium non esse litigiosum, & sic postea veniente illo, qui abfuerat ad prosecutionem suæ causæ, dabat alius de non lite, & quòd ipse effectus fuerat triennalis, replicabat iste de sua comparitione.

Fuit dubitatum in vna Vlixbonen. de Penāfarin. corā d. Ant. Aug. an † omissio notarij talis constitutionis procuratorum faceret, quòd non esset lis.

Et considerabant quidam, quòd talis constitutio † facta à parte coram solo notario, dice-

batur esse apud acta, & non de actis, vt in allegat. Lapi 81. & tradita per Dec. in c. quoniam contra. col. 9. vers. retenta tamen communi opinione. num. 19. de probat. Et propterea tenuerunt Domini coram Io. Paulo de anno 1550. talē constitutionem esse † extraiudicialem, & egere testibus, secus † si facta esset coram iudice. Et videbatur facere, quòd solet dici de reuocatione † mandati, quod debet intimari, vt per Felin. in c. ex parte decani. 12. col. vers. 5. regula. de rescrip.

Fuit tandem tentum contrarium, † quia cum iste esset notarius causæ, talis constitutio † procuratorum erat facta ad effectum, vt poneretur in actis. Et propterea illa omissio notarij non debebat nocere illi, qui comparuerat, qui tractabat de damno vitando, ne amitteret ius suū per regulam de triennali, sed potius debebat nocere volenti se tueri præscriptione regulæ de triennali, quia agebat de lucro.

E P I T O M E.

Registro antiquo recognito simpliciter per testes, qui licet non viderint scribi, tamè habent notam manum notarij, vel illam recognoscunt per comparitionem, præstatur fides, alijs præcipuè concurrentibus.

S V M M A E.

- 1 Recognitio Regestri antiqui facta per testes habentes notam manum notarij, vel recognoscentes eam per comparitionem, est valida, & eo magis concurrentibus his, de quibus in num. 3.
- 2 Apoca priuata non dicitur bene recognita, nisi testes dicant eam vidisse scribere.

193. DECISIO. II.

Quicquid sit in apoca, voluerunt † tamen Domini dare fidem cuidam registro antiquo in vna Romana pecuniarum corā Vestrano de anno 1550. quod erat recognitum simpliciter per testes, qui licet nō viderint scribi, tamen habent notam manum notarij, vel illam recognoscunt per comparitionem, vt tradit Saly. in l. cōparationē. col. fin. C. de fid. instrum. Socin. conf. 41. col. 1. vers. Sed ad hoc respondetur lib. 3. & Ruin. conf. 70. col. 2. vol. 4. Angel. Rafa. Imol. in l. nuda ratio. ff. de donat. Socin. post alios in l. si ita scripsero. ff. de cōdit. & demon.

Notata

Notata verò per Felin. in c. 2. in 7. limit. extra co. & per Alex. conf. 123. col. 2. vers. tunc est necesse. lib. 1. cum concordant. per Paris. conf. 19. num. 43. vol. 3. quòd requiratur notarium † vidisse scribere, procedunt in apoca priuata.

3 Faciebat etiam pro decisione, quòd erat † regestrum integrum, in quo non ita de facili falsitas fieri poterat. Ultra quòd etiam probabatur eum, qui rubricauerat, fuisse notarius Cardinalis Anamitani.

E P I T O M E.

Instrumentum antiquum enuncians mandatum, illud probat.

S V M M A E.

- 1 Instrumentum enuncians mandatum, illud probat in antiquis. Intellige prout num. 2.
- 3 Instrumentum solum enuncians de per se quòd non potest aliquid operari?

194. DECISIO. III.

1 **I**nstrumentum † antiquum enuncians mandatum, fuit tentum, quòd illud probaret: quia communis opinio est contra Bal. vt ultra Casfador. decis. 3. de procurat. tenet Dec. conf. 36. Boer. decis. 281. Sarnen. in compend. vtriusque signa. fol. 85. col. 4. Aym. de antiq. temp. 2. par. num. 3. Balb. de præscript. in 3. par. princ. q. 10. num. 205. Goffred. conf. 20.

2 Fuit tamen dictum illa † omnia procedere, si vel in iudicialibus, vt per Casfad. vel si sumus in extraiudicialibus, & sumus in tempore 30. vel 40. annorù. tamen tunc requiritur vel scientia, vel patientia illorum, de quorum præiudicio agitur, vel aliquis actus adminiculatiuus: quia solum instrumentum enuncians de per se non potest operari. quod tenuerunt Domini in vna Maioricens. pecuniaria. coram d. Peregrino de anno 1550.

E P I T O M E.

Spolium non probatur ex instrumento, in quo notarius narrabat se fuisse præsentem in partibus, quando ille, qui dicebat spoliasse, obtinuit a curia regia auferri fructus à spoliato, & dari sibi.

S V M M A E.

- 1 Spolium non probatur ex assertionem notarij in eius instrumento.
- 2 Notarius non debet rogari nisi de his, quæ ipse fecit, vel pars, quæ rogabat, vel ambæ partes.
- 3 Notarius non potest dare fidem de his, quæ tertius agit.
- 4 Instrumentum non probat delictum.
- 5 Notario non est credendum, quando in instrumento dicit se fuisse præsentem, quando Titius commisit aliquod delictum, & quare? num. 6.

195. DECISIO. IV.

1 **N**oluerunt Domini † probatum esse spolium in vna Segobien. de Aldere coram Capizucco, ex instrumeto, in quo notarius narrabat se fuisse præsentem in partibus, quando ille, qui dicebatur spoliasse, petijt, & obtinuit à curia regia auferri fructus à spoliato, & dari sibi: quia dicebant Domini notarium † nõ debuisse rogari, nisi de his, quæ ipse faciebat, vel pars, quæ rogabat, vel ambæ partes. Nec † enim notarius potest dare fidem de his: quæ tertius agit, & hoc est, quod dicitur, quòd † instrumenta nõ probant delictum. Nec † enim est credendum notario, quando in instrumeto dicit se esse præsentem, quòd ego committebam aliquod delictum: quia † non est de concernētibus officium suum, vel de his, de quibus sit rogatus à partibus.

E P I T O M E.

Instrumentum quantumcumque antiquum non probat, nisi reperiantur plura instrumenta eiusdem notarij, vel saltem illud repertum sit in aliquo archiuio autentico.

S V M M A E.

- 1 Instrumentum quantumcumque antiquissimum vt probet, quid requiratur?

196. DECISIO. V.

1 **I**nstrumentum † quantumcumque antiquissimum tenuerunt Domini in vna Meliuitana coram domino Prospero de anno 1548. non probare, nisi vel reperiantur plura instrumenta eiusdem notarij, vel saltem illud repertum fuerit in aliquo archiuio autentico. iux. not. per Felin. in c. causam quæ. el. secondo. circa finem. de test.

DE PRAESUMPTIONIBVS.

E P I T O M E.

Dispensatio praesumitur ex communi reputatione cum cursu decem, vel viginti annorum.

S V M M A E.

- 1 Dispensatio an praesumatur ex communi reputatione?
- 2 Imol. in c. dilecto. col. 5. vers. tertio oppono. de praeb. declaratur.

197. DECISIO. I.

- 1 Dispensationem si voluerunt Domini praesumendam esse ex communi reputatione, cum cursu decem, vel viginti annorum in vna Gadicen. coram domino Rossanen. de anno 1548. & dixerunt esse communem, ut per Sarnen. q. 10. & q. 26. in reg. de trien. & probat. tex. in c. illud. vbi Felin. not. col. penult. de praesup.
- 2 Et ad doctrinam Imol. in c. dilecto. col. 5. vers. 3. oppono. de praeb. responsum fuit, quod non loquatur, vbi adesset longum tempus.

E P I T O M E.

Diuisio praesumitur ex cursu longi temporis, quando constat ambas partes aliquid possidere, si autem vnus tantum possideret, non ite.

S V M M A E.

- 1 Diuisio praesumitur ex cursu longi temporis, intellige, quando constat ambas partes aliquid possidere. num. 2. quid autem si vnus tantum possidere comperiat? num. 3. et quid quando esset in aequalitas? num. 4.

198. DECISIO. II.

- 1 Diuisionem, quae si praesumitur ex cursu longi temporis, ad glos. communiter approbatam in l. penult. C. comm. diuid. eo si casu veram tenuerunt Domini coram Fabio de anno 1548. quo constaret ambas partes aliquid possidere. Sed si vnus tantum haberet rem longo tempore possessam, tunc non potest considerari diuisio, licet si quando esset inaequalitas, noluerint determinare: quia opiniones sunt contrariae inter Bal. & Salyc. in d. l. penult.

E P I T O M E.

Decreti in alienationibus minorum cau-

sa cognitio praesumitur, quando probaretur consuetudo loci, quod actus fieret in continenti cum decreto.

S V M M A E.

- 1 Causa cognitio non praesumitur ex breuitate temporis in alienationibus minorum, amplius, ut neque ex attestacione notarij probetur, num. 2. limita, quando probaretur consuetudo loci, quod actus fieret in continenti vna cum decreto. num. 3.
- 4 Solemnitates in decreto alienationum minorum non praesumuntur, vbi non sunt enunciate, praesertim solemnitas subhastationis.

199. DECISIO. III.

- 1 Decreti in si alienationibus minorum licet ex breuitate temporis non praesumatur causae cognitio, ut per Bal. in l. omnes. vers. quero an. C. ad Tertull. Curt. fen. conf. 46. col. 3. n. 13. ita ut si neque ex attestacione notarij talis causae cognitio probetur. Paris. conf. 12. num. 60. vol. 2. Tenuerunt tamen Domini id non si procedere, quando probaretur consuetudo loci, quod actus fieret in continenti vna cum decreto in vna Romana Cafalis de la Botachia, coram domino Puteo de anno 1548.

Item dixerunt domini in eadem communem opinionem esse, quod vbi si non sunt enunciate solemnitates, eas non praesumi, ut per Felin. in c. quoniam contra. num. 37. de probat. Alciat. de praesumptio. 10. regul. 4. quod si maxime dicebant in solemnitate subhastationis, quae quia a tempore celebrati actus intelligi non potest, non praesumitur, ad not. in l. i. C. de fide instrum. & iur. hast. fiscal. lib. 10.

E P I T O M E.

Decretum in contractu minorum interpositum, in quo per statutum requiritur in teruentus duorum proximiorum, facit ita praesumi adhibitos in eo fuisse proximiores, vel si non sint adhibiti, id euenisse, quia non extabant, ut rejiciat contrarij probationem in aduersarium.

S V M M A E.

- 1 Decreti interpositio cum interuentu proximiorum ex vigore statuti operatur, ut si dicantur proximiores, qui fuerunt in instrumento adhibiti, et qui vult dicere contrarium, debet probare.

200. DECISIO. IV.

Decretum in contractu minoris interpositum, in quo per statutum requiritur solentitas duorum proximiorum, facit ita præsumi eos, qui tunc interuenerunt in contractu, esse proximiores, vel si non adfuerunt, facit præsumi eos non adesse, ut qui vult dicere contrarium, debeat probare alios proximiores fuisse presentes, & habiles, sed non adhibitos esse. Et ita tenuerunt Domini in vna Romana hæreditatis bonorum coram d. Fabio Decano per Alex. in addit. incip. aliter dicerem. ad Bar. in l. si terrius. de aqu. plu. uar. cen. Corne. conf. 241. num. 7. vol. 2. & conf. 316. col. 5. in 3. dub. vol. 1. Aymo. conf. 80. num. 14. Marfil. in rubr. de probat. num. 353. Felin. in c. super his. de collatio.

DE IUREIURANDO.

EPI TOM E.

Periurus non amittit regressum.

S V M M A E.

- 1 *Periurus ob non seruata fidem est infamis, & etiam inhabilis ad beneficia, num. 2. quamuis non priuetur obtentis. num. 3.*
- 4 *Periurus regressum non amittit.*
- 5 *Pœna priuationis non habet locum, nisi in casibus expressis.*

201. DECISIO. I.

- 1 **P**eriurus ꝑ ob non seruata fidem, qui ꝑ secundum omnes est infamis. Felin. in c. testimonium. hoc tit. & ideo ꝑ inhabilis est ad beneficia. c. tua nos. de iureiur. Felin. in c. querela. eod. tit. Dec. inc. 2. de rescr. tamẽ ꝑ non priuatur beneficijs obtentis, ut in dictis locis.

Et propterea dubitarunt Domini in vna Gerunden. coram me priuationis regressus de anno 1550. an ꝑmitteret regressum? & tenuerunt quod non, considerando quod, ut inquit Calsador. in 1. eius decis. de pact. habet causam de præterito, & ideo non amittit. facit, quod pœna ꝑ priuationis non habet locum, nisi in casibus expressis, ut per Felin. & Dec. vbi supra.

EPI TOM E.

Iuramentum perhorrescentiæ semper potest præstari, etiam post executionem, usque ad brachium seculare.

& an, & quando sententia sit nulla, eo non præstato, hic ponitur.

S V M M A E.

- 1 *Iuramentum perhorrescentiæ semper potest præstari usque ad brachium seculare. num. 2. & quare? num. 3.*
- 4 *Sententia an sit nulla, non præstato iuramento perhorrescentiæ? distingue prout hic.*

202. DECISIO. II.

- 1 **I**uramentum ꝑ perhorrescentiæ, quod potest ꝑ semper præstari, ut in 1. decis. de iureiur. not. Calsador.

Tenuerunt Domini semper posse præstari etiam post executionem usque ad brachium seculare: quia ꝑ lis semper durat. in vna Osen. coram Capizucco de anno 1550.

- 4 In eadem dixerunt sententiam non esse nullam, eo non præstato, si in commissione diceretur, prout iurare paratus existit: quia id intelligitur, parte ex aduerso petente. ad not. in l. vniuersa. C. de precib. imp. offer. secus tamen si in vim conditionis diceretur, præstato perhorrescentiæ iuramento. quia tunc adesset defectus iurisdictionis.

DE EXCEPTIONIBVS.

EPI TOM E.

Processus factus per iudicem recusatum parte non appellante, est validus de stylo Rotæ.

S V M M A E.

- 1 *Processus per iudicem recusatum parte non appellante factus, in rota habetur pro valido.*
- 2 *Recusari iudex non nisi ex noua causa potest post primum actum, qui haberet effectum litis contestationis in summarijs, & quis sit talis actus: num. 3.*

203. DECISIO. I.

- 1 **P**rocessus ꝑ per iudicem recusatum parte non appellante factus in Rota passim habetur pro valido, & tenetur opinio Innocent. quæ est, quod de iure canonico valeat, in c. cum specialis. de appellat. vbi post multos Dec. sequitur, & Franc. communem appellat. Omissa pro nunc longa disputatione Iuristarum inl. quod poterat. ad Trebellian. & ita in duabus causis coram Ioanne Paulo referebat tentum

k d. Pu.

d. Puteus Decanus, & coram eo d. Fabius, & ideo etiam tenuerunt in vna Meleuitan. præminētiarum coram d. Rossanen. de anno 1548. In qua etiam dixerunt esse aduertendum, si à principio non fuerat opposita hæc exceptio: quia ꝑ post primum actum, qui ꝑ haberet effectum litis cōtestationis in summarijs. iux. l. nulla. per Bart. de procurat. non nisi ex noua causa posset recusari.

E P I T O M E.

Processus factus per iudicem non recusatum simul cum recusato, valet, quamuis ambo in solidum sint dati.

S V M M A E.

- 1 Processus valet quamuis factus à iudice non recusato simul cum recusato in solidum constituto. amplia prout in num. 3.
- 2 Recusatus iudex ignorans coniudicis recusationem validè procedit.

204. DECISIO. II.

Qvando sunt duo iudices, quorum alter est recusatus suspectus, etiam quòd eis sit data iurisdictio in solidum, & sic vnus solus possit procedere, si procedat simul non recusatus cū recusato; tamen valet ꝑ processus, vt per Abb. in c. cum super. vbi Felin. col. 2. Dec. col. 3. de re iudi. & hoc tenuerunt Domini in vna Meliuetan. præminētiarum coram d. Rossanen. de anno 1548. Et facit, quia potuit ꝑ non recusatus ignorare recusationem alterius.

Supradictam declarationem in eadem causa ad c. cum super. declararūt ꝑ Domini à fortiori procedere, quando iudex non recusatus esset ita in solidum datus cum alio, vt in solidum posset procedere, etiam non expectato alio, vel non impedito: quo casu dicebant esse similem his, quæ dicuntur de vero tutore procedente cum falso in d. c. cum super.

E P I T O M E.

Processus factus per iudicem recusatum post appellationem per recusantem interpositam, est nullus, dato quòd non fuerit appellationem prosecutus.

S V M M A E.

- 1 Nullus est processus factus per iudicem recusatum post in-

terpositam à recusante appellationem, dato quòd appellationem ipse non prosequatur.

205. DECISIO. III.

Processum coram iudice recusato post ꝑ appellationem etiam per recusantem interpositam adeo tenuerunt nullum Domini, vt etiam quòd recusans non fuerit prosecutus appellationem, processus nihil valeat ex capite nullitatis. iux. tradita per Lap. allegat. 1. & quæ de differentia, an procedatur per viam attentatorum, an per viam nullitatis, tradit Franc. in c. non solum. §. illa verò. num. 5. circa finem. de appellat. in 6.

E P I T O M E.

Exceptiones, quæ possunt opponi post sententiam contra executionem, cessant post datum terminum ad opponendum omnes exceptiones peremptorias, dilatorias, & anomalas.

S V M M A E.

- 1 Exceptiones, quæ possunt contra executionem sententiæ opponi, quando cessant & num. 2. & 3.

206. DECISIO. IV.

Exceptiones, quæ ꝑ possunt opponi post sententiam contra executionem, non opponuntur, quando esset appositus terminus opponendi exceptiones peremptorias, dilatorias, & anomalas, vt per Bal. in l. ab executore. col. fin. C. quorum appel. non recip. Ias. in l. i. num. 19. C. de iur. & facti igno. quod extenderunt Domini in vna Fulginaten. fideicommissi coram d. Ant. August. quando ꝑ esset datus terminus post sententiam ad opponendum, & quicquid &c. vt executio fieri non deberet, & cum terminus ꝑ esset datus in vim commissionis, & sic ex causa iusta non est locus notat. in c. pastoralis. de exceptio.

E P I T O M E.

Tertius potest sine noua commissione semper comparere in causa eiusdem beneficii, etiam coram delegato, idemque est in causa appellationis.

S V M M A E.

S V M M A E.

- 1 Tertius sine noua commissione potest semper comparere in causa beneficiâ etiam coram delegato adhuc in causâ appellationis. num. 2.
- 3 Appellationis iudex idem facit, quod iudex primæ instantiæ.

207. DECISIO. V.

1 Tertius potest in causa beneficiâ, & coram delegato semper comparere non obstante quòd allegaretur tex. in c. cum p. & g. de testib. quia ultra quod ibi est omnino tertius diuersus, est omnino causa diuersa, secus autem est, quando super eodem beneficio tertius compareret: quia sine noua commissione potest tertius comparere ex limit. Felin. 2. in d. c. p. & g. & eiusdem in c. veniens. num. 16. de testi. vbi Abb. num. 8. & Innocent. in c. veniens. de sponsal. & decis. Rot. 103. in nou.

Et licet ego clamarem, quòd tertius tantum possit comparere ad assistendum, & defendendum litem, & impediendum executionem tantum, non autem ad petendum canonizari ius suum, quia hoc erat separatum, & ita mihi videbatur, quòd loqueretur Innoc. in d. c. veniens.

Tamen Domini noluerunt contrarium, & dixerunt ita semper fuisse seruatum, & conuenientiam dicebant, quia tertius instabat declarari ius alterius contra suum ius.

- 2 Idem in eadem dixerunt Domini de anno 1548. esse in causa appellationis, vt firmat Felin. in c. cum super. in 3. col. vers. etiam si principalis. de appellat. quia iudex appellationis idem facit, quod iudex primæ instantiæ. Alex. conf. 164. col. 2. vol. 6.

DE PRAESCRIPTIONIBVS.

E P I T O M E.

Præscriptio statutaria aduersus non petentem debitum, non procedit, si fideiussor soluerit, & habuerit cessionem actionum, etiam quòd non intimauerit principali debitori.

S V M M A E.

- 1 Præscriptio statutaria non procedit contra fideiussorē, qui soluit, & habet cessionem actionum, amplius, vt hic.
- 2 L. 3. C. de noual. non habet locum in cessionario, qui soluit, idq. habet locum in quolibet soluente pro tertio.

208. DECISIO. I.

1 Præscriptio statutaria aduersus non petentem debitum, non procedit, si fideiussor

- soluerit, & eidem fideiussori cessæ sint actiones, etiam quòd de solutione non fuerit facta intimatio debitori. Quia l. 2. C. de nouatio. non habet locum in necessario, qui soluit & sic ex causa onerosa. iux. doctr. communem Alex. & Ias. in l. si emptor. ff. de pact. & que tradit Bal. in l. 1. col. final. C. quand. prouoc. non est neces.
- 3 Quod etiam habet locum in quolibet soluente pro tertio, vt tertius non possit contra creditorem principalem, cui solutum fuit, allegare præsumptam solutionem ex forma statuti. Et ita fuit tētum in vna Lucana pecuniaria coram Domino Fabio de anno 1548.

E P I T O M E.

Præscribere potest communitas, mortuis omnibus.

S V M M A E.

- 1 Præscriptio procedit ad fauorem communitatis, etiam mortuis omnibus de eadem.

209. DECISIO. II.

- 1 Præscribere potest communitatem mortuis omnibus, contra dicta per Corne. cōf. 22. 1. vol. col. penult. & Paris. conf. 27. nu. 106. vol. 1. & 104. num. 133. vol. 2. tenuerunt Domini in vna Rodien. & Maioricens. pro religione Hierosolymit. coram domino Nouato die 28. Maij. 1548. Quia contraria est communior, & verior opinio, vt per Innoc. Anto. Io. Andr. & Cardin. in c. cura. de iure pat. per tex. qui optime probat in c. dudum. de decim. Bart. & Cuman. in l. potest. ff. de vsucapio. Balb. qui allegat Socin. in tract. præscript. 3. part. princip. 2. requisito 17. q. & tradit Capic. decis. 4. num. 15.

E P I T O M E.

Filius potest præscribere contra patrem.

S V M M A E.

- 1 Filius contra patrem præscribere potest.
- 2 Aduentitia possunt cadere in obligationem inter patrem, & filium.
- 3 Pater mouere potest actionem contra filium, vbi agitur inter eos de dominio.
- 5 Præscriptio an possit per filium perfici mortuo patre, cum filius confecisset inuentarium?
- 6 Hares, penes quem sunt scripturæ hereditariæ, non est deserendus.

210. DECISIO. III.

- F**ilium posse ꝑ ꝑræscribere contra patrem multis rationibus tenuerunt Domini in vna Romana castri Filacciani coram d. Puteo.
- 2** Primo quia ꝑ in aduēticijs poterat cadere obligatio inter patrem, & filium, vt tradit Socin. in conf. 162. num. 8. vol. 2. & sentit Iaf. in l. frater à fratre. num. 37. de condic. indeb. Tum etiam,
- 3** quia vbi agitur de dominio ꝑ inter patrem, & filium, pater potest mouere actionem, vt tradit Bal. in l. fin. C. quod cum eo & c.

Considerabatur etiam, quòd dato quòd dicta opinio Bart. in l. frater à fratre, possit esse vera, quòd non daretur actio inter patrem, & filium in aduentitijs, saltem quando ꝑ aderat manus regia, in qua exercèda pater erat negligēs, vel in implorando officio iudicis, vtique debebat dari ꝑræscriptio filio contra patrem.

- 5** In eadem etiam dubitabatur, numquid ꝑ mortuo patre, ante perfectam ꝑræscriptionem, cū filius confecisset inuentarium, an posset perficere ꝑræscriptionem? Et quidam dicebant, quòd posset perficere ꝑræscriptionem, ad tradit. per Dec. in l. debitori. C. de pact. & notata per omnes, maximè Bal. in l. fin. §. in computatione, vers. quærit vltèrius. glos. quid si statutum. C. de iure deliber. vbi Iaf. in 2. not.

Alij verò, inter quos ego eram, tenebant cõtrarium duplici ratione. Tum quia §. & si ꝑræfatam, & priuilegium inuentarij videbantur tantum se extèdere, ne hæres damnũ pateretur; non autem, vt lucrum ex ꝑræscriptione sentiat.

- 6** Item quia hæres, ꝑ penes quem sunt scripturæ hæreditarię, non est deserendus. vt latè habetur per omnes in §. duo fratres. l. qui Romę. de verb. obligat. in principalibus quæstion. & propterea non potest negari, quin habeat malam fidem.

Articulus tamen non fuit discussus: quia inclinabant Domini omnino posse restitui hæreditatem aduersus hæredem volentem ꝑræscribere illa iacente: quia carebat defensore, si is, qui defendere debebat, contra illam ꝑræscribere vellet, iuxta ea, quæ fuerunt tradita per doctores in c. 1. de restit. in integr. dum voluit ex ꝑræscriptione auferri tempus vitę rectoris malę alienantis.

E P I T O M E.

Præscriptio interrupta dicitur, & amissa possessio ciuili, si monachi timore militum dereliquerunt

ecclesiam vacantem, quæ postea à filijs patrimonialibus fuerat occupata.

S V M M A E.

- 1** *Præscriptio quando dicatur interrupta, & amissa possessio ciuili?*
- 2** *Intellect. ad l. licet. C. de acquir. possess.*
- 3** *Paris conf. 24. col. 1. lib. 1. declaratur.*

211. DECISIO. IV.

- P**ræscriptionem ꝑ voluerunt Dñi in vna Calaguritan. de Tanguel coram Nouato de anno 1552. esse interruptam, & amissã fuisse possessionem ciuilem: quia monachi timore militum dereliquerant ecclesiã vacantem, quæ postea à filijs patrimonialibus fuerat occupata. per l. non solum. §. si dominus. de vsur. & l. 1. §. si quis autem, & l. 3. §. item labeo. de vi & vi armat. & l. licet ꝑ C. de acquir. possess. Domini intelligebant alio non ingrediente, vt ibi videbatur sentire. Salyc. & dicta ꝑ latè per Paris. conf. 24. col. 1. vol. 1. declarabant alio non occupante, alioqui si semper penes ecclesiam remaneret ciuili, nunquam contra illam curreret ꝑræscriptio.

E P I T O M E.

Præscriptio 30. annorum quamuis obstet executioni sententię, fallit in executione capta.

S V M M A E.

- 1** *Præscribitur spacio 30. annorum executioni sententię. limitata, vt num. 2.*
- 3** *Lis numquam finitur in curia.*
- 4** *Instantia est perpetua in curia.*

212. DECISIO. V.

- E**xecutioni sententię ꝑræscribitur spacio 30. annorum ex Bal. in rubr. de ꝑræscript. col. fin. Felin. in c. cum inter monasterium. in 16. limit. de re iudicat. Bal. de ꝑræscript. 4. par. princ. q. 31. & nõ potest obijci de mala fide, prout nõ tanter declarat Abb. in c. fin. num. 30. de ꝑræscriptio.
- 2** Istud tamen limitarunt ꝑ Domini, si esset capta executio, & non finita; maximè si post declaratoriam ante brachium seculare ꝑræterierunt 30. anni: quia illud officium iudicis, vel illa actio in factum, quę datur pro executione erit

erit effecta litigiosa, & pendente lite, non currit præscriptio: que lis ÷ numquam finitur in curia, & instantia ÷ est perpetua, allegabatur etiã pro hoc, quod dicit Abb. in c. illud. de præscrip. col. 3. vbi Felin. in 3. declarat. & allegabantur notata in l. 1. C. de long. temp. præscript. in vna Asculan. gabellarum coram Guidobono de anno. 1551.

DE SENTENT. ET REIUDICATA.

E P I T O M E.

Sententia contra regul. cancellar. nõ est nulla, sed tantum est contra ius partis.

S V M M A.

Sententia lata contra regul. cancellaria non est nulla. & quare?

213. DECISIO. I.

Sententiam ÷ contra regul. cancellar. de trien. non esse nullam dixerunt Domini, licet esset datum de ipsa regul. trienniali, & probatus esset possessor: quia magis erat contra ius partis. Et poterat esse, quod iudex fuisset alia ratione motus, & quod nõ esset locus regulæ, pro quo ego adducebã not. per Felin. in c. 1. in 1. limit. de re iudic. & Abb. in c. pastoralis. col. 2. vers. item & fortius. de except. & ita tenuerunt Domini coram me in vna Vlixbonen. parochialis de anno 1548.

E P I T O M E.

Clement. vt calumnijs. de re iudic. non procedit, si daretur de nullitate post tres sententias conformes.

S V M M A.

Clement. vt calumnijs. de re iudic. limitatur, si daretur de nullitate post tres sententias conformes. & quare? nu. 2.

214. DECISIO. II.

Clementinam ÷ vt calumnijs. de re iudic. nõ procedere, si daretur de nullitate post tres sententias, dixerunt Domini coram me in vna Vlixbonen. de anno 1548. ex eo ÷ quia esset lata in causa restitutionis post lapsum quadriennij, quia est defectus iurisdictionis: vel quia lata post inhibitionem, quia sunt attentatæ, dummodo constaret ex eisdem actis. vel nõ

daretur aliqua releuans exceptio contra prædictas nullitates, per notat. in d. clement. vt calumnijs. per Cardinal. & omnes maximè Rip. in l. 4. §. condemnatum. de re iud.

E P I T O M E.

Sententia lata contra heredem non præiudicat fideicommissario non citato, saltem citatione generali.

S V M M A.

- 1 Sententia lata contra heredem quando non præiudicet fideicommissario?
- 2 Citatio particularis quando non requiritur?
- 3 Intellect. ad l. si patroni. §. fin. ad trebell. et l. ex contractu. de re iudic. & num. 4.

215. DECISIO. III.

Sententia lata contra heredem non præiudicat fideicommissario non citato saltem citatione generali: quia citatio ÷ particularis nõ requiritur, licet in se valida sit. Et canonizarunt Domini in vna Nouarien. coram domino Puteo decano illã doctrinam communem, quã tenet Bar. in l. 1. de pignor. Alex. in l. de vnoquoque. circa finem. de re iudic. las. in l. decem. de verb. oblig. & per Crot. num. 37. & Ioa. de Loaz nu. 126. & alios in 8. Dini. l. filiusfam. de leg. 1. & secutus est Cap. dec. Neap. 107.

Imò dixerunt aliqui ex Dominis istam opinionem non habere contradictorem, licet multũ videretur obstare ÷ l. si patroni. §. fin. ad trebell. & l. ex contractu. de re iudic. Ad quas tamẽ ego respondebam, quod ibi non erat dubium circa citationem, nec ne, sed tantum dubitabatur, an sententia lata contra heredem, qui se abstinuit, teneret, vt ibi declarat Alex. in 4. not. vel & secundo quod illa ÷ prima lex loquitur in substituto pupillari directo, qui habet minus ius, quã fideicommissarius, & qui dicitur esse hæres non primi testatoris, sed illius, cuius est substitutus, & placuit in vna Romana coram Vestano.

E P I T O M E.

Sententiam confirmans primam etiã nullam ex capite iurisdictionis, est valida, & transit in rem iudicatam.

S V M M A.

- 1 Sententia est valida, & transit in rem iudicatam, quippẽ

*quæ confirmat primam etiam nullam ex capite iurisdic-
tionis.*

- 2 *Distinctio illa Cardinal. conf. 71. & sequacium inter vitium
re missibile per partem, vel non, est falsa.*

216. DECISIO. IV.

- 1 **S**ententia ꝑ confirmans primam etiam nullam ex capite iurisdictionis, nihilominus est valida, & transit in rem iudicatam. Et fuit canonizatum consil. Alex. 111. vol. 5. & quæ tradit Ias. in l. 3. §. cõdemnatum. de re iud. & fuit dictum, quod doctrina ꝑ Cardi. in conf. 71. & Dec. in c. 1. in fine de confirmat. vtil. vel inutil. distinguendum inter vitium remissibile per partem, vel non: quia contra prædictas doctrinas nõ est bona. Et ita tenuerunt coram me in vna Dertusen. pensionis.

E P I T O M E.

Sententia in causa status, puta declarans beneficium esse patrimoniale, vel non, facit fidem inter omnes, quia facit ius.

S V M M A.

- 1 *Sententia quando fidem faciat inter omnes, & faciat ius?*

217. DECISIO. V.

- 1 **S**ententia ꝑ beneficium esse patrimoniale, vel nõ, quia dicitur esse lata in causa status, idcirco facit fidem inter omnes, quoniam facit ius in vna causa Burgen. coram d. Rossanen. fuit tentum argument. not. in l. ingenuum. de stat. hom. & in l. sepe. de re iudic. eadem ratione id fuit tentum in testibus, & actis.

E P I T O M E.

Sententia, quæ tertio scienti præiudicat in possessione, intelligitur, quantum ad hoc, vt ille non possit impedire executionem, quæ deberet fieri contra tertium, vel de possessione vacante, secus autem, si ille tertius sciens possideret, quia non priuaretur sua possessione.

S V M M A.

- 1 *Sententia, quæ tertio scienti præiudicat in possessione, quo pacto intelligatur per Rotam?*

218. DECISIO. VI.

- 1 **S**ententia, ꝑ quæ tertio scienti præiudicat in possessione, fuit dictum in vna Romana spo-lij coram Nouato, quod intelligebatur, quantum ad hoc, vt ille nõ impediret executionem, quæ deberet fieri contra tertium, vel de possessione vacante, secus autem si ille tertius sciens possideret; quia non priuaretur sua possessione. Et allegabatur Felin. in c. cū super. col. fin. qui dicebat per Rotam tempore suo determinauit hoc contra Aegid. de quo ipse in c. cum super. col. 5. vers. & adde. mentionem fecerat.

Allegabatur etiam dictum Alex. de re iud. in l. sepe. num. 118. vers. quæro aliquis. & quia aliqui dubitabant, ego dicebam alias ita fuisse tentum de anno 1545. coram domino Pighino, coram quo ego allegaui decis. Rotæ 478. in nou. post Innoc. in c. quamuis. de re iudic.

E P I T O M E.

Sententia est valida, nõ obstante, quod esset commissa causa appellationis in curia, & non producta sententia, iudex in negotio principali sententiauerat etiam non constituto in actis de iure ob- tinentis, est tamen in executione iustificanda.

S V M M A.

- 1 *Sententia an, & quando dicatur valida, non producta prima sententia?*

219. DECISIO. VII.

- 1 **S**ententiam ꝑ validam esse voluerunt Domini, non obstante quod esset commissa causa appellationis à curia, & non producta sententia, iudex in negotio principali protulerat sententiam. iux. addit. ad decis. 111. Rotæ in nou. Et nõ obstante, quod diceretur non constare in actis de iure eius, qui obtinuerat sententiam: quia cum non esset expressa relatio ad acta, poterat semper iustificari. Voluerunt tamen Domini, quod in executione deberet iustificari.

E P I T O M E.

Obtinens tres sententias contra usufructuarium, si in executione earum proprietarius se opponit, obti-

obtinens etiam præstita cautione. iux. l. is à quo. de rei uend. non potest consequi rem petitam.

S V M M A E.

- 1 Sententias tres obtinens contra usufructuarium, quando etiam præstita cautione non consequitur rem petitam? amplia. v. num. 5.
- 2 Proprietarius ciuilitèr possidet.
- 3 L. is à quo. de rei uend. limitatur.
- 4 Proprietarij interest rem remanere apud usufructuarij.

220. DECISIO. VIII.

FVerant latæ tres sententiæ contra usufructuarium, & dum peteretur executio illarum in partibus, proprietarius se opponit. Is, qui obtinuerat sententias, volebat præstita cautione in iux. l. is à quo. de rei uend. sibi tradere rem petitam, quia sententiæ erant super spolio.

- 1 Contrarium tenuerunt Domini in vna Esina attentatorum coram domino Ant. August.
- 2 Tum quia proprietarius ꝑ ciuilitèr possidet. ad not. in l. naturaliter. de acqu. pos. & d. l. is à quo.
- 3 non ꝑ habet locum, quando tertius se opponens est possessor. Id est quia eramus in casu, quo erat præiudicium proprietario, cui fieret damnum ex sententia contra usufructuarium. ad tradita per Alex. in l. sæpe. col. 40. nu. 106. vers. quæro an sententia. de re iud. quia interest ꝑ proprietarij rem remanere apud usufructuarium tñ propter cõsolidationem finito usufructu, tum etiam quia faciliorem habet executionem propriarius contra fructuarium. Quod à fortiori tenuerunt Domini, quia is, qui obtinuerat sententias, eas obtinuerat contra usufructuarium, & sic sciebat alium contradicteorem, quæ poterat citasse. ex quo inferebāt idem ꝑ etiam else, si proprietarius sciuisset causam agi: quia data scientia, in utroque erit, quid magis impetari posset agenti contra non citatum, quam scienti causam super re sua agi: quia tractat de damno vitando, & iure suo conseruando.

E P I T O M E.

Sententia lata per contradicteas contra citatum per edictum, quæ transtulit in iudicatum, non mittitur executioni. & quare?

S V M M A E.

- 1 Sententia lata per contradicteas quando non mereatur exe-

cutionem? & num. 2.

- 3 Absoluendum est capitulum citatum per edictum, & condemnatum per contradicteas non appellans à die notitiæ, non aliter antea refectis expensis.

221. DECISIO. IX.

- 1 Sententia ꝑ lata per contradicteas contra citatum per edictum, quæ transtulit in rem iudicatam, non mittitur executioni, vt post Dec. conf. 364. in nou. tenet Staph. fol. 162. quod ꝑ quidam intelligebant, data appellatione à die notitiæ, alioqui sibi præiudicasset.

Tamen voluerunt Domini in vna Beneuentana sancti Festi, quod ego ꝑ absoluerem, nõ aliter antea refectis expensis, capitulum citatum per edictum, & condemnatum per cõtradicteas, nec appellans à die notitiæ, sed committere causam restitutionis, quia erat persona priuilegiata.

E P I T O M E.

Sententia lata contra proprietarium non præiudicat usufructuario ignoranti.

S V M M A E.

- 1 Sententia contra proprietarium lata an præiudicet proprietario ignoranti, & an scienti? num. 2.
- 3 Feudalia iura non sunt ad aliam materiam extendenda.
- 4 Intellect. ad cap. 1. de controuers. inter vas. ll. & alium. & ad c. 1. §. si vasallus. el. 3. si de feud. fuer. controuers. inter Dom. & Agnat.

222. DECISIO. X.

- 1 Sententia ꝑ lata contra proprietarium non præiudicat usufructuario ignoranti, ita tenuerunt Domini in vna Romana domus corã R. P. D. Baren. de anno 1550. quia ita loquitur Imol. in l. sæpe. de re iud. col. 14. vers. extra glos.
- 2 & ibidem Alex. col. 41. num. 107. & ita etiam ꝑ in sciente tradit Matthe. de Afflic. decis. 194. Et licet vnus ex Dominis dubitaret per tex. in c. 1. de contr. inter vasall. & alium. & in c. 1. §. si vasallus 3. si de feud. fuer. contr. inter dom. & agn. retinendo intellectum Andr. de Iser. & Aluer. & ibidem.

Tamen ego tripliciter respondebam, Primo quia habemus opinionem pro nobis claram, à qua non debemus recedere per iura feudalia, quæ ꝑ non debent extendi ad aliam materiam. Secundo per dicta Alberic. in d. §. si vasallus. col. pen. vers. & prædicta. Loquitur enim, quando vasallus non possideret: at in casu nostro, & fructua-

fructuarius, & proprietariis possidebāt, vnus
ciuilitate, alius verò naturaliter. Tertio Docto-
res † in dictis in locis dicunt illud procedere,
quando sententia esset lata contra vasallum, &
dominus post mortem vasalli vellet venire tā-
quam aperta via per mortem, tunc sententia
præiudicaret domino, & defensio principaliter
spectat ad vasallum. At in casu nostro fructua-
rius ante sententiam, imò ante iudicium motū
contra proprietarium habebat vsumfructum
constitutum, cuius defensio nullatenus specta-
bat ad proprietarium, igitur, &c.

Idē per omnia post longas disputationes te-
nuerūt Domini in vna Tyburtina castri S. An-
geli coram domino Capizucco, in qua vltra
supradicta adduxerūt deci. Neap. 20. in 2. dub.
in nou. & Goffred. conf. 10. col. 5. Abb. in cōsil.
89. col. penul. ver. secundum dubium est nunc.
vol. primo.

E P I T O M E.

Sententia lata contra Præceptorem
religionis, & in iudicatum trans-
acta exequitur, non obstante impedi-
mento Magnimagistri.

S V M M A E.

- 1 Magnusmagister religionis non impedit executionem sen-
tentia lata contra Præceptorem.
- 2 Religio videtur habere non solum possessionem ciuilem, pro-
ut habent proprietarius, & dominus directus, sed etiam
dominium.
- 3 Præceptor religionis est manualis.
- 4 Præceptor religionis est procurator, & legitimus admini-
strator ecclesie, etiam si non sit constitutus in dignitate
propter administrationem.
- 5 Religio quando possit venire per viam restitutionis in in-
tegrum.
- 6 Emphyteota, feudatario, & domino directo quando respe-
ctu possessionis ciuilis nulla competat defensio?

223. DECISIO. XI.

Sententia fuerat lata contra quendam Præ-
ceptorem, quæ transiuerat in rem iudicatā,
& dum instaretur pro illius executione, Ma-
gnusmagister, † & alij de religione veniebant,
& volebant impedire executionem, moti per
rationes primæ decisionis de vasallo, & alte-
rius 3. decis. supra hoc tit. ante istam de vsufu-
ctuario. Imò arguendo à fortiori, quia non solū
penes † religionem videtur esse possessio ciui-
lis, vt in proprietario, & domino directo, sed
etiam dominium. Imò quod est plus, isti † Præ-

ceptores sūt manuales. Rota in antiquis decis.
1. & decis. 393. Felin. in c. per tuas. vel fin. de
maior. & obed. Rebuff. in tract. de pacifi. pos-
sess. fol. 47. vers. 6. limita. & aliqui ex Dominis
transibant cum ista opinione.

Tamen contraria opinio mihi placuit, in qua
postea omnes Domini inclinarunt. Nam confi-
derabam ego, quòd erat diuersa ratio: quia isti
Præceptores † sunt procuratores, vt legitimi
defensores ecclesiarum, etiam si non sint con-
stituti in dignitate propter administrationem,
vt declarat Cardinal. in clement. religios. col.
1. de procurat. per c. cum deputati. de iud. & fa-
cit decis. Bisignet. 1. eod. tit. in tantum quòd
Felin. in d. c. cum deputati. dubitat, quis præfe-
ratur, quia isti sunt procuratores speciales, alij
verò superiores sunt quodammodo generales,
& sic sententia lata debet mitti executioni tan-
quam contra legitimum defensorem, sed † po-
test religio venire per viam restitutionis in in-
tegrū: emphyteote † verò, & domino directo
respectu illius possessionis ciuilis nulla compe-
tit defensio, prout nec feudatario.

E P I T O M E.

Sententia lata vigore processus facti
per cōtradictas modo hic expresso,
& in iudicatum transacta meretur
executionem.

S V M M A E.

- 1 Processus per contradictas quando bonus?
- 2 Commissio non faciens mentionem de re iudicata est sub-
reptitia.
- 3 Committens causam appellationis cum toto negotio prin-
cipali, potest petere executionem suæ sententiæ.
- 4 Citatio noua non requiritur, quando tota causa est deu-
luta ad curiam.
- 5 Exequitur res iudicata de partibus, confiso de eius iustitia,
etiam citato aduersario per contradictas.
- 6 Executionem suæ rei iudicatæ petens in curia, quando sibi
præiudicauit in partibus?

224. DECISIO. XII.

Processus per contradictas † bonum tenuerunt
Domini in vna Gerunden. causæ piæ
coram domino Fabio de anno 1549. si quis cō-
misset causam appellationis cum toto nego-
cio principali ab vna sententia contra se lata in
partibus reuocatoria suarū, licet dum discutere
tur causa appellatiōis, aduersarius obtinisset
causam illius appellationis auocari, & commit-
ti in

ti in partibus, & postea omnes procuratores eius abesset. Quia ille, qui commiserat causam appellationis, postmodum melius considerans inuenit duas sententias primas transiisse in re iudicatam, ex quo duo inferebat.

- 2 Primum quod commissio ꝛ auocatoria aduersarij erat subreptitia, non facta mentione de re iudicata. iux. primam decis. Cas. de resc.
- 3 Secundum cum commississet ꝛ causam appellationis cum toto negotio principali, poterat petere executionem suæ sententiæ: & propterea ꝛ cum tota causa esset deuoluta in curia, nõ requirebatur noua citatio.
- 5 Et ideo tenuerunt Domini, quod posset ꝛ procedi ad executionem rei iudicatę, confito de ea, & de eius iustitia, etiam citato ipso per contradictas.
- 6 Aduertendum tamen dicebant, an ꝛ iste petens executionem suę rei iudicatę sibi præiudicasset permittendo procedi in partibus, & postea appellando, & committendo causam.

E P I T O M E.

Cessio bonorum facta non præiudicat creditoribus conditionalibus.

S V M M A E.

- 1 Cessione bonorum non affertur præiudicium creditoribus conditionalibus, amplia, vt num. 2.
- 3 Cessio quæ sit prohibita?
- 4 Intellect. ad Alberic. in l. cum oportet. §. cum autem. C. de bon. quæ lib. & l. patrem. ff. de his quæ in fraud. credit.

225. DECISIO. XIII.

Cessio ꝛ bonorum facta non præiudicat creditoribus conditionalibus, & in hoc fuit tenta opinio Bal. Salyc. & Fulgos. & fuit etiam antiquorum, contra Petr. Cyn. & Alb. in l. ex contractu. C. de bon. auct. iud. possid. in vna Romana cessionis coram d. Iacobo Puteo de anno 1548.

- 2 Quæ decisio in eadem fuit ampliata ꝛ ad hypothecam vsusfructus, quę intelligitur de commoditate, ad plenè tradita per Negusa. in tract. de pignor. membr. 3. 2. part. col. 2. quia talis ꝛ cessio est prohibita per d. l. ex contractu. propter quod euitabatur ꝛ doctrina Alb. in l. cū oportet. §. cum autem. C. de bon. quæ lib. & in l. patrem. ff. de his quæ in fraud. credit. vt intelligatur in illo actu permissio.

E P I T O M E.

Ecclēsia, vel collegium petens se restitui in integrum etiam aduersus aliam ecclesiam, debet soluere expensas.

S V M M A E.

- 1 Restitutionem petens ecclesia, vel collegium etiam aduersus aliam ecclesiam, soluere debet expensas.
- 2 Ecclesia intra biennium non soluens canonem alteri ecclesię, cadit.

226. DECISIO. XIV.

- 1 **E**xpensę ꝛ debent solui ab ecclesia, vel collegio, etiam quod petat se restitui in integrum aduersus aliam ecclesiam. Et ita tenuerunt Domini in vna Barchinonen. coram domino Fabio decano de anno 1550. argum. notat. per Dec. & alios in aucten. qui rem. C. de sacr. sanct. eccles. vbi ecclesia ꝛ intra biennium non soluens alteri ecclesię, cadit: quia est lædēs contra lædentem: & quia non reperiebatur priuilegiata ecclesia, quominus soluat expensas. Et propterea Cassad. 1. decis. de restit. in integr. licet dubitet de restitutione quoad negotium principale; tamen quo ad expensas nihil dicit.
- 2

DE APPELLATIONIBVS.

E P I T O M E.

Appellationi, quatenus contra, etiã commissa causa, non potest adherere appellatus, si pro appellante in omnibus est pronunciatum.

S V M M A E.

- 1 Succumbens non potest adherere appellationi facta ex aduerso, quatenus contra, si pro appellante in omnibus est pronunciatum.

227. DECISIO. I.

Appellationi, quatenus contra, etiam si desuper sit secuta commissio causę, non potest adherere is, contra quem est pronunciatum, si pro appellante in omnibus fuerit pronunciatum. Ita post Franc. & alios in c. si duobus. in 1. & 2. q. de appellat. & Abb. Felin. & Paris. in c. significauerunt. num. 20. de exceptio. tenuerunt

runt domini in vna Venetiarum matrimonij
ram Nouato de anno 1548.

E P I T O M E.

Appellatio sine scriptis si non fiat,
in continenti à diffinitiuâ, non
valet, etiam si illi per iudicem
fuerit delatum. & quid in interlocuto-
ria? hic traditur.

S V M M A E.

- 1 Appellatio sine scriptis à diffinitiuâ debet fieri in continenti, alioqui non valet, etiam si illi per iudicem fuerit delatum, quid autem in interlocutoria? num. 2.
- 3 Bal. in l. appellatione. 3. col. vers. præterea decem dies. C. de appellat. declaratur.

228. DECISIO. II.

Appellatio sine scriptis si non fiat inconti-
nenti, non valet † à diffinitiuâ, etiam si il-
li per iudicem fuerit delatū. Et decis. Rot. 385.
in nou. aliàs 54. de appell. & dicta per Franc. in
c. vt debitus. col. 2. eod. tit. fuerunt declarata
procedere in appellatione ab interlocutoria:
quia in ea cadit illa delatio, quæ facit deuolui
negocium, secus autem est in appellatione à dif-
finitiuâ, in qua non delatio, sed appellatio deuoluit,
& ideo delatio non tantum operatur. &
dicta per Bal. † in l. appellatione. 3. col. vers. præ-
terea decem dies. C. de appellat. procedunt,
quando vtraque appellatio esset intra tempus,
& ita tenuerunt Domini in vna Gerunden. co-
ram d. Rossanen. de anno 1548.

E P I T O M E.

Appellatio extraiudicialis etiam
intimata, dummodo causa non
sit commissa, ad effectum regu-
læ de subrogando, non inducit litem.

S V M M A E.

- 1 Appellatio extraiudicialis quando ad effectum regulæ de subrogando, non inducat litem?
- 2 Iudicium constituunt tres persone.
- 3 Ordinarius potest conferre pendente hac appellatione.
- 4 Decis. Aegid. 749. reprobatur.
- 5 Lis facilius pendet ad damnum partis appellantis.
- 6 Sarnen. q. 54. de trien. declaratur.

229. DECISIO. III.

Appellatio extraiudicialis etiam intimata,
dummodo causa non sit commissa, ad effe-
ctum regulæ de subrogando, non inducit litem: &
ita tenuerunt Domini in vna Palentina canoni-
catus pro d. Simone Acciaiuolo coram Domi-
no Reomano. Et canonizarunt opinionem glosa-
toris super illa regula, & quod dicit Sarnen. in
d. reg. q. 12. qui licet se remittat; tamen quan-
tum ad istam regulam hoc firmat. & decis. 1. Cas-
fad. hoc eod. tit. in fine loquitur de intimata: &
vult, quod non faciat litem. Quia licet sæpius
fuerit dubitatum; tamen semper magis com-
muniter id tenuerunt Domini, vt in decis. 764.
aliàs 69. de appellat. in ant. quæ reddit ratio-
nem, quia non adest iudex. & sic non potest
esse iudicium, in quo † tres requirunt. c. fo-
rus. de verb. signif. ex quo tollitur, quod ex ad-
uerso dicebatur, quod adest Papa: quia illud est
respectu deuolutionis, & tantum de ea loqui-
tur tex. in clem. causam. de electio.

Eandem opinionem tenet Rota decis. 310.
seu 267. quæ est 36. de appellat. in nou. aliàs
decis. 309. quæ est 38. eod. tit. in nou. quæ assi-
gnat rationem facientem in casu nostro: quia
pendente tali † appellatione, ordinarius potest
conferre, quod etiam tradit post Io. Andr. &
alios Prepos. in c. bonæ. num. 32. vers. succe-
dit questio. eo. tit. Et sic quando adest lis, quia
impeditur Ordinarius, Papa vult subrogare,
quod non est in casu nostro, & ex ista decisione
tollitur decis. † Aegid. 749. quæ ex aduerso al-
legabatur, quia loquitur in eodem casu, quo il-
la decisio, vt de eo in ea fit mentio, dum alle-
gat verba Aegid. quæ sunt in illa decisione, &
est idem casus, & reprobatur, præterea nihil
allegat.

Tertio loquitur respectu partis appellantis,
ad damnum cuius † facilius pendet lis, vt no-
tatur in clem. 2. vt lit. pend. & non requiritur
citatio, vt in clem. 2. vt lit. penden. At re-
spectu conuenti requiritur citatio. vt in clem.
2. vt lit. pend. quæ hic non fuit. Et in citatio-
ne est diuersa ratio, quia adest iudex decer-
nens citationem, qui est necessarius ad con-
stituendum iudicium, & eodem modo respec-
tu alterius effectus loquitur Felin. in c. su-
per literis. de resc. col. 8. vers. & adde.

Ad dicta per Sarnen. † in q. 54. in regul. de
trien. fuit dictū, quod vltra quod illa clausula nõ
requiritur litem, sed tantum molestiam, quæ tol-
lat pacificam possessionem, quod ideo iudica-
cabatur lis, quia cessabat regula, & reduceba-
tur

tur ad ius commune. At in casu nostro si dicamus nō esse litem, cessabit regula de subrogan. & reducemus ad ius commune.

Consideratum etiam fuit, quōd daretur materia fraudibus interponēdo appellationes extraiudiciales ad effectum obtinēdi subrogationes.

E P I T O M E.

Procurator in prima instantia potest post sententiam substituere procuratorem ad appellandum, non ad prosequendum, etiam si esset Dominus litis.

S V M M A E.

- 1 Appellatio est de appenditijs primæ instantiæ.
- 2 Regestrum primæ instantiæ continet in se appellationem.
- 3 Procurator in prima instantia potest post sententiam substituere procuratorem ad appellandum, non ad prosequendum.
- 4 Substitutio procuratoris facta coram notario primæ instantiæ tenet.

230. DECISIO. IV.

- 1 Appellatio est ꝑ de appenditijs primæ instantiæ, vt declarat Ias. in l. inuitus. num. 3. C. de proc. & ex dictis per Bal. in l. dominus. C. de appellat.
- 2 Hinc videmus in curia, quōd regestrum ꝑ primæ causæ continet in se appellationem. Et propterea tenuerunt Domini in vna Aquen. corā domino Rofsanen. quōd procurator ꝑ in prima instantia potest post sententiam etiam substituere procuratorem ad appellandum, nō ad prosequendum, etiam si esset dominus litis, post Oldrad. conf. 317. & Franc. in c. 1. §. 1. 2. col. de procur. in 7. & vtrumque fuisse tentum in vna Bononien. coram Marefcotto de anno 1542. retulit d. Decanus. Et coram me in vna Tholētana voluerūt, quōd coram notario primæ instantiæ substitutio ꝑ teneret.

E P I T O M E.

Appellatio extraiudicialis iuxta clem. causam quæ. declaratione deuoluit, & habet vim citationis, limita tur tamen, vt infra.

S V M M A E.

- 1 Appellatio extraiudicialis iux. clement. causam quæ. ha-

bet vim citationis, & deuoluit, limita, prout nu. 2. & 3.

231. DECISIO. V.

- 1 Appellatio extraiudicialis ꝑ iux. clem. causā quæ. de electio. deuoluit, & habet vim citationis. limitatur, ꝑ vt per Oldrad. conf. 275. 2. argumento. vt non procedat, quando is, contra quem appellatur, erat pacificus possessor. Quod fuit dictum procedere, quādo scilicet ab electione, vel postulatione appellatur: quia post possessionem esset magis accusare.
- 3 Si autem quis appellaret ꝑ a possessione, vel appellatione denegata; tunc Domini in vna Abulen. corā Puteo tenuerūt nō procedere. Et fuit per me dubitatum, quia videtur tantū, quōd in casibus specialibus habeat vim citationis, vt per glos. & ibi Dec. num. 29. in c. cum sit. de appell. & omnes decisiones, prout 38. in nou. alias. 36. de appellat. quæ volunt operari istum effectum, semper allegant clement. causam. cum simil.

Multi tamen ex Dominis dicebant esse generaliter in quacumque causa benefici. sed nil fuit decisum tūc die 4. Iunii 1548. videt decis. 753. in antiq. & Bonifac. in d. clem. causam quæ. de electio.

E P I T O M E.

Appellatio dicitur friuola, si est interposita a sententia arbitrorū laudantium contra recusantem iudicem.

S V M M A E.

- 1 Appellatio quæ dicitur friuola?

232. DECISIO. VI.

- 1 Appellationem friuolam ꝑ iudicarunt Domini ad effectum c. 2. de dol. & contum. in 6. coram me in vna Calaguritana præminētiarum, si a sententia arbitrorum laudantium contra recusantem iudicem interponatur.

E P I T O M E.

Appellans, & committens appellationem cum clausula, quam & quas, si deserta appellatione, vigore illius clausulæ prosequatur aliquā litem, dicitur in ea actor, & quare?

S V M M A.

- 1 Appellans committens causam appellationis, cum clausula, quam & quas, quando in causa prosequuta dicitur actor?

233. DECISIO. VII.

Appellans committens causam appellationis cum clausula, nec non quam & quas, deserta appellatione, si tunc vigore illius clausule prosequatur aliquam litem, licet connexam cum prima; tamen quia iam prima erat deserta, & non poterat in ea procedere, procedendo fuit iudicatus in ea causa actor: licet originarie in principali causa esset reus in vna Tholetana iuris patronatus coram Nouato, in qua ille condemnatus erat omisso articulo appellationis, super re nouiter deducta.

E P I T O M E.

Aegidiana prohibet appellari, dato quod ante subscriptam sententiam obtinens appellauerit, quatenus contra, nam ob id causa non dicitur facta appellabilis.

S V M M A E.

- 1 Appellatio prohibetur vigore Aegidiana, dato quod postea obtinens appellauerit, quatenus contra.
2 Appellare licet in Aegidiana, si de partis consensus causa est effecta appellabilis.
3 Consensus appellandi non inducitur per appellationem simpliciter interpositam.

234. DECISIO. VIII.

Appellauerant quidam in vna castri Filaciani coram me a sententia A. C. quatenus contra, & quia eramus in possessorio, pars, contra quam postea fuit subscripta sententia, volebat tunc appellare, non obstante Aegidiana.
2 Et allegabatur, quod tunc de consensu alterius partis causa erat effecta appellabilis. iuxta not. per Dec. in l. i. col. 2. C. de bon. poss. secundum tab. cum concord. adductis per Ant. Nicellum in tract. de concordant. glos. in 8. col. 2. fallent. ad regulam l. i. C. si de momen. possess. r. tom. tract.

Fuit dictum per Dominos, quod appellatio poterat verificari in expensis, & propterea per appellationem simpliciter interpositam non tunc inferebatur consensus permittendae appellationis ad totam causam.

E P I T O M E.

Appellatio procuratoris requirit intimationem vna cum mandato.

S V M M A E.

- 1 Procuratoris appellatio quid requirat ad eius validitatem, & num. 2.
3 Intellect. ad decis. Rotae 129. in nou.

235. DECISIO. IX.

Appellatio procuratoris requirit. tunc intimationem vna cum mandato. Aegid. decis. 58. & Fastol. dub. 35. quicquid dicatur in decis. 129. in nou. alias 19. de appellat. & idem dicitur in decis. 3. de appellat. in ant.

2 Quae tamen fuit tunc intellecta in vna Gerunden. coram d. Ant. Augustino quoad effectum deuolutionis, non autem quoad effectum attentatorum. Vel dicas, quod illa tunc decis. loquitur in intimatione, quae potest fieri per quemcumque, dummodo appareat appellationem fuisse interpositam per procuratorem, vt in decis. 12. in ant. & late per Felin. in c. cum contingat. col. penul. de rescr. post Cardinal. & Domin. in c. si quis praepostera. 50. distinct. Imol. in clem. causam. col. 6. vers. sed iuxta praeterita. de electio.

E P I T O M E.

Appellatio procuratoris afferentis se appellare vigore mandati, quod non est bonum, non valet, quamuis ostenderet postea bonum.

S V M M A.

- 1 Procurator appellans virtute vnus mandati non boni, nil agit, quamuis postea producat bonum.

236. DECISIO. X.

Appellatio tunc procuratoris afferentis se appellare vigore mandati, quod non est bonum, non valet, etiam si haberet postmodum bonum. Et ista fuit visa communior opinio Dominorum in vna Melitense. coram domino Fabio, ex notatis per Roman. conf. 496. & quae not. per Felin. in c. cum ex officio. de praescriptio. quamuis in veritate in illa causa tunc nihil fuerit decisum; tamen alia vice illud tenuerunt Domini in eadem, & in multis alijs causis.

E P I

E P I T O M E.

Deserta causa dicitur, si in primo anno sit causa tantum commissa, & nihil factum: sed si emanauerint citatio, & inhibitio, non nisi per biennium deseritur.

S V M M A.

¹ Desertio quando per annum, & quando per biennium inducatur.

237. DECISIO. XI.

¹ **D**ebium ¶ Fastol. 37. quod censeatur causa deserta, si in primo anno causa tantum sit commissa, intellexerunt Domini, quando causa in primo anno esset commissa tantum: sed si deuentum esset etiam ad citationem, & ad inhibitionem, tunc Domini tenuerunt causam non esse desertam, nisi per biennium.

E P I T O M E.

Appellatio est de ordinarijs iudicij, & propterea circa eam seruatur forus, in quo litigatur.

S V M M A E.

¹ Appellatio concernit ordinaria iudicij, & seruatur iudicij forus in ea.

² Iudicij locus attenditur in ordinarijs.

238. DECISIO. XII.

¹ **A**ppellationem esse ¶ de ordinarijs iudicij, & propterea in ea seruandum esse forum, in quo litigatur, tenuerunt Domini in vna Romana vinea, seu nullitatis coram d. Ant. Augusto anno superiori 1547. & hoc anno 1548. Fuit tentum in vna Parme. villarum coram d. Pelegino per notata à Mariano in c. quod clericis. de for. compet. Dec. in c. ecclesia S. Mariae. num. 42. de constit. & expressè Ias. in l. cunctos populos. dum tractat, quod in ¶ ordinarijs attadatur locus iudicij. C. de summ. trin. & fid. cath.

E P I T O M E.

Appellans à secunda sententia, & ab executorialium relaxatione ita facit dictam secundam

sententiam suam, vt sequens sententia contra eum ferenda, sit tertia.

S V M M A.

¹ Appellans à secunda sententia facit, vt sequens sententia contra eum ferenda sit tertia, & mereatur executione.

239. DECISIO. XIII.

Appellans à secunda sententia, & ab intimatione executorialium, ita facit illam secundam sententiam suam, vt sequens sententia ferenda contra ipsum sit tertia. ita post Felin. in c. cum super. col. fin. de re iudic. voluerunt Domini, quod ego subscriberem sententiam pro tertia in vna Tholetana de Sancho el Rey pro Roderico Baeza contra Io. Moram.

E P I T O M E.

Processus habitus per contradictas ad instantiam. A. qui petierat à capitulo possessionem canonica tus vacantis vigore regressus. B. existente in possessione vigore prouisionis Ordinarij, & B. protestante se non molestari, alioqui appellante, & A. pariter appellante, & veniente ad curiam, ac B. non citato, obtinente sententiam per contradictas, an sit validus, hic traditur.

S V M M A E.

¹ Processus habitus per contradictas, an & quando sit validus.

² Appellatio extraiudicialis habet vim citationis.

³ Appellatio conditionalis nil ponit in esse, nisi adueniente grauamine.

⁴ Appellatus non nisi à die illati grauaminis potest praecurrere. & num. 8.

⁵ Aegid. de cis. 520. declaratur.

⁶ Appellans, quatenus possessio daretur eius aduersario, si non fuit data, non habet conquerendi causam.

⁷ Diffio, ex nunc prout ex tunc, semper intelligitur secuto grauamine.

240. DECISIO. XIV.

Petebat Io. Solano à capitulo possessionem canonicatus vacantis vigore regressus, exi stete Gabriele in possessione per prouisionem Ordinarij: Gabriel protestabatur non molestari, & quatenus contrarium fieret, appellabat Io. vero Solano etiam ipse supplicauit, & appellauit

laquit: deinde venit ad curiã, & aliter non citato Gabriele, obtinuit sententiã per contradictas.

1 dubitabatur ¶ de validitate processus, & plura dubia fuerunt excitata.

Primum, an vigore appellationis conditionalis per Gabrielem interposita potuerit Gabriel procedere.

Secundo, an vigoræ suæ supplicationis?

Tertio, an vigore suæ appellationis?

Circa primum dicebatur per aliquẽ, quod vigore appellationis extraiudicialis per Gabrielem interposita posset procedi etiam illo

2 non citato, & invito: quia ¶ appellatio extraiudicialis habet vim citationis. vt per Rotam decis. 38. in nou. Aegid. 749. Præposit. in c. bonæ. ver. vndecimus effectus. de appellat. vbi etiam Perusin. in 13. quæstione.

3 Quibus non obstantibus cõtrarium fuit decisum. Primo quia ¶ appellatio illa Gabrielis fuerat conditionalis, quæ nihil ponit in esse, nisi adueniente grauamine; at Gabriel appellauerat, quatenus aufereretur ei possessio, quæ non fuerat ablata.

4 Considerabatur etiam, quia ante ¶ illatum grauamẽ, & nisi à die illati grauaminis non poterat præcurrere appellatus. per clem. sicut. de appellat. & quæ ponit Abb. in c. bonæ. col. 2. vers. 4. noto. & ver. 6. differentia. de appellat. & notatur per Rotam in ant. decis. 376. aliàs 32. de appellat. Et Aegid. decis. 520. declarabatur ¶ procedere, quando effemus in appellatione extraiudiciali, quæ haberet secum annexum negocium principale.

5 Considerabatur etiam, quod Gabriel, qui appellauerat, ¶ quatenus possessio daretur aduersario eius, si non daretur, non habebat, de quo conquereretur de capitulo, & propterea non erat opus deuenire ad curiam.

Dubitabant etiam aliqui, an appellatio à grauamine futuro conditionaliter aliquid operari

7 possit actu non facto? Nec obstabat dictio, ¶ ex nunc prout ex tunc: quia semper intelligitur secuto grauamine, & considerarunt etiam Domini, ¶ appellatus ¶ nimis ante aliquod grauamen illatum appellanti præcurrerat. ad not. per Abbat. in c. cum nobis. col. 3. de electio. per dictam clem. sicut. Ex quo inferebatur superfluũ esse dubium, nunquid si possessio fuisset tradita Io. Solano, esset attentata. Quia posito quod sic, iam secutum erat grauamen, & verificata appellatio, & tunc Io. potuerat prosequi appellationem Gabrielis, ante verò non per supra dicta.

E P I T O M E.

Supplicatio facta in capitulo nõ deuoluit absq. alia citatione, sed postquam est porrecta principi.

S V M M A E.

- 1 Supplicatio facta in capitulo, an deuoluat causam absque citatione? & num. 2.
- 3 Supplicatio facta in capitulo licet fortè operaretur deuolutionem, non tamen habet effectum citationis, vt procedi possit per contradictas.

241. DECISIO. XV.

Dubitabatur etiam in eadem, an supplicatio, ¶ quæ fuerat facta in capitulo, deuolueret causam absque aliqua alia citatione? Et licet quidam diceret, quod sic, per glos. in clem. 1. in ver. appellationem. & ibi Cardi. in 6. q. de caus. poss. & propriet. & querela, & supplicatio est idem, iux. not. in l. si ab arbitro. ff. qui satisf. cog.

2 Tamen tenuerunt ¶ Domini, quod huiusmodi supplicationes non deuoluerent, nisi postquam essent porrectæ principi, vt plenè traditur in Auct. quæ supplicatio. C. de precamp. offer. Imol. Io. Andr. & omnes in c. ex literis. de restit. in integr. Afflict. deci. 231. & 261. & Corneus conf. 312. col. 4. vers. & prout. vol. 1.

3 Item voluerunt Domini dictam ¶ supplicationem licet fortè operaretur deuolutionem; non tamen habere effectum citationis, & propterea non posse procedi per contradictas.

E P I T O M E.

Appellatio interposita ab aliquo coram capitulo, in quo erat suus aduersarius, sufficit.

S V M M A E.

- 1 Appellatio coram capitulo interposita, in quo appellantis aduersarius aderat, sufficit.
- 2 Notitia quomodocumque habeatur appellationis, sufficit in terminis clem. causam quæ. de election.
- 3 Singulari de capitulo nocent facta in capitulo, cum agitur de interesse singularis personæ.
- 4 Capitulo quando fit requisitio, quæ consistit in facto, omnes considerantur vt singuli.

242. DECISIO. XVI.

Tandem cum Domini dubitarẽt, an appellatio ¶ interposita per Io. Solano coram capitu-

capitulo, in quo erat suus aduersarius, an, inquam, huiusmodi appellatio sufficeret? Voluerunt Domini, quòd sic ex duplici capite. Primo quia forma clem. causam. de election. potest optimè verificari, quando aduersarius esset in capitulo, & ille appellaret à capitulo: quia sufficit, † quomodocunque notitia habeatur per d. clem. causam. Item etiam, quia cum agatur de interesse † singularis personæ, facta in capitulo nocent singulari. Socin. in cons. 115. lib. 3. & quia quando † fit requisitio in capitulo, quæ consistit in facto, omnes considerantur, vt singuli. Abb. in c. eam te. num. 12. de rescr. ex quibus tollitur, quod dicebatur appellationem esse factam contra capitulum, non contra particulares.

Idem aliàs tenuerunt Domini in vna Placētina coram Reomano, vt infra in ver. lis. nu. 5.

E P I T O M E.

Intimatio mādati, quādo alternatiuè requirit vel lectionē, vel porrectionem, non sufficit, si facta fuit per procuratorem comparentem in capitulo, & ostendentem regressum sui principalis, cum d. mandato, in quo capitulo erat G. qui tūc nullum habebat in eo interesse.

S V M M A E.

- 1 Mandati intimatio est pars appellationis, & pariter debet intimari.
- 2 Mandati intimatio per procuratorem quādo non sufficiat?
- 3 Notitia sufficiens mandati procuratoris quando dicatur habita.
- 4 Appellans procurator dicitur in culpa, non intimando mandatum.
- 5 Culpa appellantis quando præponderat culpæ appellati?
- 6 Intimatio est defensio.

243. DECISIO. XVII.

IN eadem etiam fuit dubitatum, quia mandatum † appellantis est pars appellationis, & eodē modo debet intimari, vt post Aegid. decis. 58. Felin. in c. cū contingat. col. penul. de rescript. An † satis fuisset intimatum, quando alternatiuè requiritur, nō copulatiuè lectio, vel porrectio: quia ante quā vacaret beneficiū, procurator in capitulo comparuit, ostendens regressum sui principalis, cum mandato, & in capitulo erat Gabriel, sed quia tunc non habebat interesse, fuit dictum illā intimationem nō sufficere.

3 Verūm fuit dubitatum, an † saltem habuisset notitiam sufficientem, ad §. intimatio. in d. clement. causam. Et fuit dictū, quòd nō, quia Gabriel cum non haberet interesse, non debebat videre mādatum, vel si vidisset, non tenebatur perlegere. Nam quantum attinebat ad illum actum, non erat opus videre facultatem ad appellandum, cum longè post fuisset interposita. Et si diceretur, fuit in culpa tempore appellationis, quia non iuit ad perlegendum mandatum, quia & appellans † fuerat in culpa non intimando mandatum, & ideo ad † effectum deuolutionis, vt sentētia lata contra indefensum non transierit in rem iudicatam, sua culpa præponderabat appellati. l. item si obstetrix. cum vulg. ad l. Aquil. maximè quia intimatio † defensio ad Tiraquell. de retract. lignag. §. 2. nu. 28. cum seq.

E P I T O M E.

Appellante aliquo, ne traderetur possessio aduersario, neque tradi potest ipsi appellanti.

S V M M A E.

- 1 Appellationis extraiudicialis effectus est limitatus, vt nihil fiat contra appellationem.
- 2 Appellanti ne possessio daretur aduersario, neque ei tradi debet possessio.
- 3 Abb. in c. cum nobis. de election. declaratur.

244. DECISIO. XVIII.

Effectus † appellationis extraiudicialis, de quo per Præpos. Alexand. in c. bonæ. in 2. effectu. de appell. post Abb. in c. cum nobis. de electio. volentem quòd sit limitatus, vt nihil fiat contra appellationem.

Aliqui propter hoc in vna Segobien. coram d. Ant. Aug. dubitabant, numquid, † si quis appellaret, ne traderetur possessio aduersario, an posset tradi appellanti? & aliqui inclinabant, quòd sic. quia illud non erat cōtra opinionem. Fuit tamen dictum, ne inæqualis sit conditio, quod neutri poterat tradi: quia vterque ligabatur, & illud dictum † Abbat. declarabatur in alio actu, puta appellantis aliquibus, ne electio fieret per compromissum, poterant tamen eligentes procedere per scrutinium.

E P I T O M E.

Appellationi renunciauit appellans, qui post appellationem cōparuerat

paruerat coram iudice à quo, petendo reuocari grauamen per interlocutoriã, & acceptauerat dilationes cum monitionibus.

S V M M A E.

- 1 Appellationi quando censeatur renunciasset appellans?
- 2 Iurisdictionis actus qui sunt?

245. DECISIO. XIX.

- 1 Appellationi renunciatum esse inclinari Domini in vna Lucana charitatiui subsidij coram d. Prospero de anno 1551. eo quia post appellationem appellans comparuerat coram iudice à quo petendo, vt reuocaret grauamen per interlocutoriã, & acceptauit dilationes cū monitionibus: quia sunt actus, † qui nō possunt fieri sine iurisdictione, prout vult Felin. post Rotam decis. 63. de appell. in nou. aliã 746. in c. gratum. col. 3. vers. sed ego credo. de offic. delegat.

E P I T O M E.

Possessorij in causa non appellatur, etiam quod esset possessorij iurisdictionis, in quo est colorandus titulus.

S V M M A E.

- 1 Appellatio in possessorio etiam iurisdictionis prohibetur.
- 2 Titulus est colorandus in possessorio iurisdictionis.
- 3 Appellationi est locus in possessorio habente admixtam causam proprietatis.
- 4 Titulus quando allegatur pro colore tantum, ita vt praeiudicium sit reparabile in petitorio, non appellatur.
- 5 Possessorium remedium absque colore competit, quando agitur super possessorio adipiscenda possessionis castri inter duos priuatos, dummodo aperte non constet, de non iure.

246. DECISIO. XX.

- 1 Appellationi in possessorio † non esse locū, etiam quod esset possessorium iurisdictionis, tenuerunt domini in vna Tyburtina castri S. Angeli, non obstante, quod diceretur, quod essemus in possessorio iurisdictionis, in quo † debet colorari titulus. iux. decis. Cassador. 18. de restit. spoliat. ex notat. per Innocent. in c. bonę. el secundo. col. 3. vers. dicunt quidam. de post. prælat. Bal. in l. 2. q. 9. C. de seruit. Io. Baptist. de santo Seuerin. in l. imperium. num. 45. de iurisd. omn. iud. quo casu videtur intrare,

3 quod dicitur, quod in † habentibus admixtam causam proprietatis est locus appellationi.

Pro responsione dicebantur duo esse aliã per Dños seruata. Primum q̄ quotiescunque titulus † allegatur pro colore tantum, ita quod præiudicium non est irreparabile in petitorio, non appellatur, vt latè declarant omnes in l. 1. vbi Dec. C. de bo. poss. secūd. tab. & las. in cōf. 187. in 2. vol. quod non est in illis casibus, qui passim allegantur. Et si rectè inspiciatur glos. in l. 2. §. quædam. de interdict. in exemplis ibi positis, petitorio fit præiudicium. eodem modo doctrin. Bar. in l. 1. col. final. vers. sed si reus. C. si de moment. poss. sententia pareret præiudicium in petitorio. Ita etiam l. si quis in tãtam. C. vnde vi. præiudicat in vtroque, nimirū si illis casibus appellatur.

Secundū erat, quod hic agebatur inter duos priuatos super possessorio adipiscendi castri: quo casu † verius erat competere remedium possessorium absque colore, dummodo non cōstaret aperte de notorio non iure, vt post I ser. in c. 1. §. illud quoque. 3. col. de prohib. feud. alien. Paul. in l. si de vi. col. 2. ff. de iudi. Afflic. decis. 361. num. 40. conferunt notata per Dec. in cōf. 497. col. 2. & cōf. 498.

E P I T O M E.

Appellationi non dicitur renunciatum, quando aliquis, postquã iudex eum grauauit, appellauit, & quia iudex eum citauit ad videndum se aggruari, & reaggruari, appellans petijt prorogari terminum, & quare.

S V M M A E.

- 1 Appellationi quando non dicatur renunciatum?
- 2 Appellationi renunciare non dicitur, qui facit actum metu censurarum. & quare? num. 3.
- 3 Appellationi renunciare non dicitur, faciens actum tendentem ad remouendum grauamen.

247. DECISIO. XXI.

1 Appellationi † renunciatum esse noluerūt Domini de anno 1551. in vna Lucana charitatiui subsidij corã Fabio decano, in qua, postquam iudex grauauit, pars appellauit, & quia iudex citauit appellantem ad videndum se aggruari, & reaggruari, appellans petijt prorogari terminum.

- 2 Primo quia cum id † fecerit metu censura-

rum,

rum, non censetur renunciare se appellationi.
 3 Nam propter timorem, & non animo renun-
 ciandi, appellationi renunciare præsumitur.
 ut per Innocent. in c. cum olim. el. 3. ad finem.
 de restit. spol. & tradit Dec. in gratum. de of-
 4 fic. de legat. Et facit, quia iste actus tendit
 ad remouendum grauamen, ut per Dec. in d. c.
 gratum. post omnes in 2. limit. & idem in c. cū
 teneamur. de appellat. in 3. not. & Gozadin.
 conf. 18. num. 9.

E P I T O M E.

Actor possidens si committit cau-
 sam appellationis, cū clausula,
 nec non quā, & quas, & nō pro-
 ducta appellatione, per dictam clausu-
 lam petit absolutoriam, est sibi danda.

S V M M A E.

- 1 Actori possessori committenti causam appellationis cum clausula, quam & quas, an sit danda absolutoria?
- 2 Clausula, quam & quas, virtus, & energia.
- 3 Cautus sit reus, ut nihil producat, & nihil alleget contra titulum actoris, sed tantum petat se absolui.

248. DECISIO. XXII.

Actor erat possessor, & commiserat causam
 appellationis, cum clausula, nec non quā
 & quas, & non producta appellatione per d.
 1 clausulam, nec non quam & quas petebat ab-
 solutoriarum. Duo ex Dominis dicebāt, quod
 non poterat sibi dari, quia non erat commissa
 causa molestationis.

Ego tamen dixi cōtrarium, quia sub illis ver-
 2 bis, & quam & quas, actor poterat specificare
 causam, quam volebat: maximè concurrenti-
 bus quibusdam, ex quibus cognoscebatur reū
 conuentum molestare, puta quia producebat
 suū titulum, vel obiebat contra titulū actoris.
 Quæ opinio postea placuit domino Fabio,
 qui erat vnus ex duobus, & dicebat pro dicto
 meo esse decis. 1. de re iudi. in nou. & propterea
 3 cautus & esse debet reus, ut nihil producat, & ni-
 hil alleget contra titulū actoris, sed tantum pe-
 tat se absolui.

E P I T O M E.

Atentata fat est, ut purgentur per
 cessionem in iudicio factam.

S V M M A E.

- 1 Attentata sunt purganda, & sufficit per cessionem in iudicio factam.

2 Processus in causa non est retardandus per purgationē at-
 tentatorum faciendam in partibus.

249. DECISIO. XXIII.

1 **A**tentata & licet debeant purgari; tamen
 sufficit, quod purgentur per cessionem
 in iudicio factam, non autem expectari, vtea-
 2 tur in partibus pro capiēda possessione: quia &
 non debet retardari processus in causa, ut per
 Aegid. decis. 55 1. quod tenuerunt Domini co-
 ram me in vna florentina hospitalis de anno
 1548.

E P I T O M E.

Atentata nō dicuntur, si quis obti-
 nuisset ab A. C. monitorium in
 causa beneficii.

S V M M A E.

- 1 Attentatum non facit impetratio monitorij in beneficiis ab A. C.
- 2 Auditor Cam. non habet iurisdictionem in beneficiis.

250. DECISIO. XXIV.

1 **A**tentata & tenuerunt Domini non esse, si
 quis ab Auditore Camerae absq. commis-
 sione obtinuisset monitorium in causa benefi-
 ciali, secus è conuerso. in vna Valentin. paro-
 2 chialis coram me, quia A. C. non & habet iurisdic-
 tionem in his beneficiis.

E P I T O M E.

Atentata reuocantur etiam instā-
 te eo, qui non habet coloratum
 titulum.

S V M M A E.

- 1 Titulum coloratum adhuc non habens, obtinet reuocationem attentatorum.

251. DECISIO. XXV.

1 **A**tentata & reuocantur etiam instante eo,
 qui non habet coloratum titulum, ut per
 Cassad. decis. 3. de restit. spoliat. quam tene-
 runt Domini coram me in vna Valentina paro-
 chialis del Pego de anno 1548.

E P I T O M E.

Compensationi non est locus, in
 causa attentatorum, & quare?

S V M M A E.

S V M M A E.

- 1 *Attentatorum causa est magis favorabilis, quam causa pensionis, etiam ubi adesset clausula, sine retardatione. & num. 6.*
- 2 *Compensationi non datur locus in attentatorum causa.*
- 3 *Pensio sapit naturam causae alimentorum.*
- 4 *Attentans non est dignus privilegio principis, quem attendendo contempsit.*
- 5 *Spoliator non potest opponere spoliato exceptionem compensationis.*

252. DECISIO. XXVI.

- 1 **A**ttentatorum causa fuit iudicata in vna Taruifina pensionis coram d. Prospero de anno 1548. magis favorabilis, quam causa pensionis, etiam ubi adesset clausula, sine retardatione. Et ideo noluerunt f. Domini esse locum compensationi, quamvis pensio f. sapiat naturam causae alimentorum, vt per Gigant. de pensio. q. 83. Tum quia attentans, f. tanquam qui contempsit maiestatem principis, non est dignus eius privilegio: tum quia spoliator f. non potest opponere spoliato exceptionem compensationis. Iaf. in §. bonae fidei. col. 5. Inst. de actio.
- 6 Et tamen iudicium f. attentatorum est favorabilius iudicio spolij. vt per Rotam in nou. decis. 14. alias 2. de restit. spol. & Innocent. in c. dilecti. de maior. & obed.

E P I T O M E.

Attentata dicuntur facta post citationem obtenta ab asserto procuratore cum cautione de rato admissio. & quare?

S V M M A E.

- 1 *Attentata an dicantur facta post citationem obtenta ab asserto procuratore? & num. 4.*
- 2 *Iurisdictione quando dicatur acquisita.*
- 3 *Ratificari quodcumque potest a principale citatio obtenta eius nomine per assertum procuratorem cum cautione rati.*
- 4 *Procuratore asserto cum clausula, rati, per iudicem admissio, iudicium dicitur bene firmatum, & propterea citatus debet comparere.*
- 5 *Procuratorem quem non esse, semper opponi posse quomodo intelligatur?*

253. DECISIO. XXVII.

- 1 **A**ttentata f. voluerunt Domini esse in vna causa Taruifina pensionis coram d. Vestano de anno 1548. post citationem obtentam

- ab asserto procuratore cum cautione de rato
- admissio: quia omnino f. erat acquisita iurisdictione, & potest f. quodcumque ratificari. vt in decis. Rotae 13. alias 1. de procurat. in antiq. & quae ponit Felin. in c. nonnulli. §. sunt & alij. num. 40. de resc. & quae tradunt in d. decis. 13. in antiquis. Et pro hoc allegabatur decis. Aegid. 592. pro qua ego faciebam talem rationem.
- 4 Cum enim f. esset admissus procurator assertus a iudice, & propterea iudicium erat bene firmatum, vt per Doctores in l. inter quos. §. qui alienum. de dan. infect. & per omnes in l. licet. C. de procurat. debuit citatus credere aliqua bona ratione motum iudicis, & venire ad opponendum, & in dubio obtemperare citationi, & quae traduntur per Bar. Bal. & alios in d. l. licet.
- 5 quod semper potest quis etiam post admissionem opponere, tu non es procurator, procedunt ad hoc, vt possit venire, & opponere, alioquin semper pendet lis.

Faciunt notat. in l. 1. si quis ius dic. non obtemp. & in c. 1. & c. cum personae. de privileg. in 6. Innocent. & alij in c. cum venerabili. de censib.

E P I T O M E.

Attentata non sunt purganda, quando facta forent per tertium.

S V M M A E.

- 1 *Attentata per tertium an sint purganda?*
- 2 *Tertij respectu nec attentatur, neque attentat.*
- 3 *Attentatum quamvis esset contra patronum, non potest presentatus agens postea causam super beneficio petere reuocari talia attentata.*
- 4 *Lis quando dicatur super beneficio, & quando super iure patronatus?*

254. DECISIO. XXVIII.

- 1 **A**ttentata noluerunt Domini vnquam purganda esse, quando foret facta per tertium,
- 2 quia respectu f. tertij nec attentatur, nec attentat in vna Conchen. capellania coram d. Romano de anno 1548. per decisio. Rotae 411. alias 10. vt lit. pend. in nou. Sarnen. in regul. de trien. q. 41. Felin. in c. exceptionem. col. 7. vers. quinto fallit. de resc.
- 3 Et ideo licet f. attentatum fuisset contra patronum: non potest presentatus agens postea causam super beneficio petere reuocari illa attentata, tum etiam quia non erat lis super beneficio, sed super iure patronatus.
- 4

E P I.

E P I T O M E.

Attentata ex stylo Rotæ sunt omnia facta post inhibitionem, idque ampliatur.

S V M M A E.

¹ *Inhibitionem post Rotalem facta omnia sunt attentata, amplia, vt num. 2. 3. & 4. ratio? num. 5.*

⁶ *Attentata ideo sunt omnia post inhibitionem, quia si sumus in curia, facile ad principem recurri potest: si sumus in partibus, tunc non est aperienda via inferioribus iudicandi de superiorum inhibitionibus.*

255. DECISIO. XXIX.

- ¹ **A**ttentata ꝑ ex stylo Rotæ voluerunt Domini in vna Valentina de la Pobla coram me esse omnia facta post inhibitionem, etiã quod inhibicio emanasset virtute commissionis, in qua non essent narratę tres sententię latę, licet dictum fuisset de litibus motis. Et non obstante, ꝑ quod appellatio non fuisset iustificata, licet contrarium esset de iure communi. c. non solum. in ver. canonicę. de appell. in 6. & quod tradit Rota decis. 412. aliã 58. de appell. in nou.
- ⁴ Item ꝑ non obstante, quod latę essent tres sententię, & instaretur pro executione earum.
- ⁵ Et ratio ꝑ styli est, quia si sumus ꝑ in curia, facile est adire Principem pro remedio: si verò essemus in partibus, tunc non esset aperienda via inferioribus iudicandi super inhibitionibus superiorum, quia facile negligenterentur.

E P I T O M E.

Attentata non reuocantur post sententiam interlocutoriam, vel grauamen extraiudiciale intra tempus appellandi, vel post appellationem à falso procuratore interpositam, nisi post talem appellationem iustificatã.

S V M M A E.

¹ *Attentata quando non reuocentur: & num. 2.*

256. DECISIO. XXX.

- ¹ **A**ttentata ꝑ post sententiam interlocutoriã, vel grauamẽ extraiudiciale infra tempus appellandi, vel post appellationem à falso procuratore interpositam non reuocari tenuerunt

Domini in vna Gerunden. coram d. Ant. August. post decis. 344. aliã 44. de appellat. in nou. & quæ tradit Franc. c. bonæ. 10. col. de appellat. nisi ꝑ post iustificatam talẽ appellationem.

E P I T O M E.

Attentata esse reuocanda dicitur sententia interlocutoria.

S V M M A E.

- ¹ *Interlocutoria est pronunciare attentata esse reuocanda.*
- ² *Interlocutoria multa habentes vim diffinitiuę possunt reuocari.*
- ³ *Sententia super reuocatione attentatorum, etiam quoad iudicem transit in rem iudicatã, et non potest reuocari.*

257. DECISIO. XXXI.

- ¹ **A**ttentata ꝑ reuocanda esse pronuntiatio est interlocutoria, vt habetur in deci. 85. aliã 11. de appellat. in nou. & 29. aliã 2. de preben. in ant.
- ² Et licet multe ꝑ interlocutorię habentes vim diffinitiuę non transeant in rem iudicatam quoad iudicem, & reuocari possint, & in antiq. decis. 454. & 525. aliã 8. & 42. de appellat. tamen sententia ꝑ super reuocatione attentatorum etiam quoad iudicem transit in rem iudicatam, ita vt non possit reuocari. & ita inclinunt Domini in vna Gerunden. conuocationis capituli coram d. Ant. August. ex deductis per Abb. & Franc. col. 4. in c. cum cessante. de appella. & hoc est, quod dicitur in decis. 214. aliã 10. de re iudic. in antiq. difficilius eã reuocari.

E P I T O M E.

Attentata sunt omnia illa facta post appellationem extraiudiciale, quę tangunt articulum, à quo est appellatum, etiam ante inhibitionem.

S V M M A E.

- ¹ *Attentata sunt omnia gesta post appellationem extraiudiciale, etiam ante inhibitionem.*
- ² *Attentatum dicitur, si post interpositam appellationem à iudice, coram quo quis se opposuisset ad beneficium iuris patronatus. & iudex contulisset alteri, si post appellationem iudex abstulisset possessionem ab appellante etiam ante inhibitionem.*
- ³ *Innocent. in c. ad dissoluendum. de desponsat. impub. reprobatur.*
- ⁴ *Possessio non est alicui non citato auferenda.*

Attentata ¶ voluerunt Domini in vna Cō-
chen. de Veluenta coram domino Vesta-
no de anno 1549. esse omnia illa facta post ap-
pellationem extraiudicialem, quæ tangunt ar-
ticulum, à quo est appellatum etiam ante inhi-
bitionē. iux. notat. per Imol. post Ant. de Butr.
in c. dilectus filius. el secundo. col. penult. de re-
script. & declarat Alex. conf. 89. col. final. lib. 1.

2 Et propterea dixerunt, si ¶ post appella-
tionem interpositam à iudice, coram quo quis se
opposuisset ad beneficium iurispatronatus, &
iudex contulisset alteri, si post appellationem
iudex abstulisset possessionem ab appellante
etiam ante inhibitionem, voluerunt esse atten-
tatum, quod erat vtile appellato, quia non te-
nebatur colorare titulum.

3 Nec prædictis obstabat doctrina ¶ Innocent.
in c. ad dissoluendum. de desponsat. impub. quia
Domini dicebant magis communiter eum re-
probati: quia in casu nostro aderat appellatio,
& etiam habito pro vero eo dicto, nihilominus
possessio erat nulliter capta, & attentata. Quod

4 ex alio etiam dicebant esse nullum: quia iudex ¶
parte non citata non debuerat procedere ad
auferendam possessionem.

E P I T O M E.

Attentata nō sunt facta per iudicē
post inhibitionē emanatam post
latam sententiā, stante commis-
sione, quod quatenus causa non esset in-
structa, citaret, & inhiberet.

S V M M A.

1 *Attentata non sunt, facta contra inhibitionem emanatam
contra formam commissionis signaturæ.*

259. DECISIO. XXXIII.

Attentata ¶ noluerunt esse Domini in vna
Algaren. corā Fabio de anno 1550. quæ
erant facta per iudicem non obstante inhi-
bitione: quia causa erat commissa, quatenus non
esset instructa, & iam sententia erat lata in par-
tibus, & in signatura dicebatur, quatenus causa
non sit instructa, citet, & inhibeat, & sic post la-
tam sententiam non poterat inhibere, & facta
non valuit, & sic iudex in partibus non contra-
fecit voluntati iudicis. & quia quodammodo
erat notorium, & ita respondebatur ad dicta
supra decis. 27.

E P I T O M E.

Attentatum dicitur, quando quis
appellauerat, ne traderetur pos-
sessio extraiudicialiter eius ad-
uersario, si post talem appellationem ei
fuit tradita.

S V M M A.

- 1** *Attentata dicitur possessio tradita extraiudicialiter aduer-
sario post appellationem de hoc à parte interpositam.*
- 2** *Appellatio extraiudicialis, quod non deuoluat, nisi id, quod
fieret contra appellationem, quo pacto intelligatur?*
- 3** *Dicta in c. cum nobis. de rescrip. quomodo procedunt? & li-
mitantur. num. 4.*
- 5** *Attentata non nisi iustificata appellatione esse reuocanda,
quo pacto procedat?*
- 6** *Appellās nō potest dare de iniustitia propria appellationis.*

260. DECISIO. XXXIV.

Attentata voluerunt ¶ esse Domini in vna
Segobien. coram domino Antonio Au-
gust. de anno 1551. in qua quis appellauerat,
ne traderetur possessio extraiudicialiter eius
aduersario, si postea ipsi aduersario data fuisset;
licet quidā dubitarent per doctrinā Abb.
in c. cum nobis. per illū tex. de rescript. & Paul.
de Castr. in conf. 216. vol. 2. & quæ ponunt per
omnes, & maximè Dec. in 12. differentia. num.

2 18. in c. bonæ. de appellat. quod appellatio ¶
extraiudicialis non deuoluit, nisi id, quod fie-
ret contra appellationem. Quia respōdebatur,
quod illud intelligitur contra appellationem
factam, quando actus, à quo appellatur, non re-
manet totus sub protectione iudicis ad quem.
Nam si traderetur possessio appellati, fieret præ
iudicium iudici ad quem, qui habebit iudicare
circa traditionem possessionis, & tota traditio
possessionis est posita sub protectione eius, &
esset iniquum, quod non posset tradi illi, & pos-
set tradi isti. Et dicta ¶ in c. cum nobis. procedunt,
quando vnus articulus esset separatus ab
alio articulo, & non haberet connexionem.

4 In eadem etiam causa fuit data alia limitatio ¶
ad illud, quod dicitur in d. c. cū nobis. per Abb.
col. 3. & doctores in d. c. bonæ. & Fastol. in cau-
sa 2. dub. 2. quod est dubiū habito respectu ad
5 omnia dubia, quod scilicet non nisi ¶ iustificata
appellatione, sunt reuocanda attentata: quia il-
lud procedit in fauorem appellati, sed in fauo-
rem appellantis non est verum, quia semper
etiam ante iustificationem causæ appellationis
6 extraiudicialis eum ligat, quia ¶ non potest da-

re de

re de iniustitia appellatiōis propriæ. quod fuit dictum singulare Innocen. in c. 2. de rescr.

E P I T O M E.

Attentata non sunt, si obtinēs tres conformes, & executorialia, vel eius subrogatus ingressus fuerat possessionem, nec apparebat de intimatione executorialium, vel de seruatiōe terminorum contra intrusum, & tertius dabat de attentatis, & quare?

S V M M A E.

- 1 *Attentata non dicuntur isto in casu.*
- 2 *Possessoris per 20 annos ad fauorem omnia præsumuntur solemniter acta.*

261. DECISIO. XXXV.

- 1 **A**ttentata ¶ dixerunt Domini nō esse in vna Calaguritan. coram d. Guidobono, in qua is, qui obtinuerat tres sententias, & executorialia, vel eius subrogatus ingressus fuerat possessionem, & non apparebat intimatione executorialium, nec seruatiō aliquorum terminorum contra intrusum, & tertius dabat de attentatis. Tū quia dicebant verisimile esse intrusum recessisse post sententias, & dimisisse possessionem vacantem, tum etiam quia dicebant non constare, quod essent intimatæ executorialia, & cetera solemnia: quia tamen steterat per 20. annos in possessione, præsumebantur omnia solemniter acta. ad limitat. decis. Rotæ. 411. aliàs 10. vt lit. pend. in nou.

E P I T O M E.

Attentasse non dicitur, qui post inhibitionem Rotalem iuit ad cōsiliū regium pro manutentione possessionis suæ.

S V M M A E.

- 1 *Attentasse non dicitur, qui habita inhibitione à Rota, iuit ad consiliū regium pro manutentione vrbanius agendo.*

262. DECISIO. XXXVI.

- 1 **A**ttentasse illum noluerunt Domini in vna Eluen. coram d. Prospero, qui post inhibitionem à Rota iuit ad consiliū Regium pro

manutentione possessionis suæ, quam poterat propria auctoritate defendere: quia vrbanius egit, per plura, quæ ponit Paris. conf. vltimo vol. 4.

E P I T O M E.

Inhibitio præsumitur subsecuta, si appareat eodem die facta, & quare?

S V M M A E.

- 1 *Inhibitio præsumitur eodem die subsecuta, tum ob actus validitatem. num. 2. tum etiam ad vitandum delictum. n. 3.*

263. DECISIO. XXXVII.

- 1 **I**nhibitionem ¶ subsecutam esse, non autem præcessisse eadem die, tum propter ¶ validitatem actus, ad not. per Ias. in l. 1. solut. matr.
- 2 tum ¶ etiam ad euitandum delictum, tenuerunt Domini in vna Mediolanen. coram d. Fabio de anno 1548.

Libri Tertij Decretalium.

DE PRAEBEN. ET DIGNIT.

E P I T O M E.

Beneficij prouisio facta per nunciū apostolicum, tamquam vacantis de mense Pontificis non capit beneficium, quod vacasset alio mense Ordinarij, etiam si adesset clausula, quouis modo.

S V M M A E.

- 1 *Beneficium collatum per nuncium apostolicum tamquam vacans in mense apostolico, an capiat beneficium vacans in mense Ordinarij?*
- 2 *Clausula, quouis modo, restringitur, ne contradicat expressis, & non capit vacationem per aliam personam.*
- 3 *Tempus quando est adiectum causa taxationis.*
- 4 *Pontifex, & Nuncius apostolicus facilius prouident de beneficijs in suis mensibus, quam quod velint grauare Ordinarios collatores.*

264. DECISIO. I.

- 1 **P**rouisio ¶ beneficij per Nuncium apostolicum facta de beneficio tamquam vacante de mense Pontificis, non capit beneficium, quod vacasset alio mense Ordinarij, etiā si adesset clausula, quouis modo. Tum quia illa clausula ¶ restringitur, ne contradicat expressis, & non

non capit vacationem per aliam personam, vt post Bisignet. tradit glos. reg. cancell. 18. Facit, quod dicit Felin. in c. super literis. in 4. ampli. de rescript. arguendo de persona ad tempus.

- 3 Item quia tempus † est adiectum causa taxationis, vt per Oldrad. conf. 330.
- 4 Consideratum etiam fuit, quod facilius † Pontifex, & Nuncius prouident de beneficijs in suis mensibus, quam quod velint grauare Ordinarios collatores. Et ita fuit tetum in vna Palentina coram domino Reomano, de anno 1548.

E P I T O M E.

NOua prouisio cum clausulis, super infecto titulo, praestat titulum coloratum in possessorio, etiam non facta in ea mentione intrusionis, & malae fructuum perceptionis.

S V M M A E.

- 1 Titulum coloratum in possessorio praestat noua prouisio cum clausulis, super in fecto titulo, amplia vt num. 2. & quid in proprietate? num. 3.

265. DECISIO. II.

- 1 **N**Oua prouisio † cum clausulis, super infecto titulo, praestat titulum coloratum in
- 2 possessorio, etiam † si in ea non fuerit facta mentio de intrusione, & mala fructuum perceptione, licet † quoad proprietatem multae sint difficultates, iux. decis. 7. Casad. de praeben. post Felin. in c. postulasti. col. penult. & fin. de rescr.

E P I T O M E.

EPiscopus potest acceptare alternatiuam in praedictum mensium tributorum Ordinarijs collatoribus, etiam inuito capitulo, praesertim in beneficijs spectantibus ad collationem Episcopi ad nominationem capituli.

S V M M A E.

- 1 Collatio beneficiorum spectans ad Episcopum, & capitulum, regulariter tribuitur Episcopo tamquam digniori, & iudicatur tamquam actus communis spectans digniorem. num. 2.
- 3 Alternatiuam potest acceptare Episcopus, in praedictum mensium tributorum Ordinarijs collatoribus, etiam inuito capitulo.
- 4 Calderin. conf. 22. de praeben. declaratur.

266. DECISIO. III.

- 1 **C**ollatio beneficiorum † spectans ad Episcopum, & capitulum, quia regulariter attribuitur Episcopo tamquam digniori, iux. c. 1. ne sed. vaca. lib. 6. & quae tradit Pauin. passim in suo tract. de potest. capit. sed. vacan. iudicatur † tamquam actus communis spectans ad digniorem. Et propterea in vna Tirasonen. coram domino Prospero fuit tentum, quod Episcopus † possit acceptare alternatiuas in praedictum mensium tributorum Ordinarijs collatoribus, etiam inuito capitulo. Quod ego dicebam esse sine dubitatione in beneficijs spectantibus ad collationem Episcopi ad nominationem tamen capituli: quia actus attribuitur Episcopo, & disponitur tamquam de beneficio spectante ad collationem Episcopi etiam in odiosis, vt est decis. Bisignet. 10. de praeben. & 2. de concess. praeben. quae allegat c. 1. ne sed. vacan. lib. 6. & secundum haec † declaratur conf. 22. Calderin. de praeb. & c. cum illis. in §. si verò. de praeben. in 6.

E P I T O M E.

Possessionis traditio facta per capitulum prouiso ab Episcopo, an habeat vim collationis, ita vt de ea sit facienda mentio in noua prouisione. Et numquid collatio separatim facta ab Episcopo, & capitulo nullitatis vitio subicitur hic traditur.

S V M M A E.

- 1 Possessio tradita per capitulum an habeat vim collationis?
- 2 Titulo existente nullo, possessio nihil potest operari.
- 3 Collatio vbi apparet nulla, traditio possessionis habet vim collationis, intellige, prout num. 4.
- 5 Collatio Episcopi est inualida sine consensu capituli.
- 6 Consequens qui vult, vult etiam suum necessarium antecedens.
- 7 Collationem eius requiri in aliquo actu sciens, si tradit possessionem illi, cui per alium iam est facta collatio, conferre videtur.
- 8 Obedientia interdum aufert praedictum.
- 9 Collatio separatim facta ab Episcopo, & capitulo tamquam duo collegia, est valida. & num. 10.
- 11 Collatio tacita, puta per traditionem possessionis, facta a capitulo, an sit ita valida, vt de ea sit facienda mentio in noua prouisione? vel sit reseruata per illa verba, dummodo non sit alteri ius quaesitum? & num. 17.
- 12 Collatio deuoluitur ad Episcopum, si canonici eius debentes conferre intra sex menses, non conferunt.
- 13 Actus diuiduus ab vno tantum fieri potest.

- 14 Patrono vno in tempore presentante, lapso tempore alij videntur consentire.
 15 Possessionis traditio facta à capitulo, habet vim gratificationis.
 16 Dicta per Doctores in rubr. de iure patronat. declarant procedere in diuersis collationibus.

267. DECISIO. IV.

Archiepiscopus Toletan. contulerat Canonicatū vni, qui fuerat immisus per capitulum in possessionē cum istis verbis. Cum enim petita fuisset possessio à capitulo, capitulum petijt dilationem, postquam contulit possessionem, dicens velle obedire mandatis, & facere, quòd iustitia mediante tenebatur cum plenitudine iuris canonicalis.

Alius, qui in curia obtinuerat reservationē, obtinuit nouam prouisionem cū clausula, dum modo alteri non sit ius quæsitum: veruntamen aderant multæ aliæ derogationes, non obstante, quòd aliquis esset creatus, & acceptatus in canonicum, & aliæ similes. Et præsupponebatur tam de iure, quàm ex consuetudine dictæ ecclesię collationem dictorum canonicatum communem esse Episcopo, & capitulo.

Multæ dubitationes ortæ sunt coram d. Puteo in vna Tolet. canonicatus de anno 1548.

- 1 Prima dubitatio fuit, an illa traditio possessionis facta per capitulum habeat vim collationis, iux. tradita per Dominos decis. 441. in nou. Roman. cōf. 143. & Staphil. fol. 95. de quo videnda est decis. 226. Aegid. & per rationem,
 2 quòd stante traditio nullo, possessio nihil possit operari. Rot. in nou. decis. 257. Felin. c. eam te. vers. actus. de rescrip. Et postquam istud dubium fuisset ter propositum, fuimus quatuor pro vtraque parte. Et licet dominus ponēs inclinaret pro parte nostra affirmatiua; tamen nihil fuit decisum.

Quòd haberet autem vim collationis, rationes potentiores erant: quia ratio decisionis,
 3 quòd vbi nulla traditio præcedebat collatio, traditio possessionis haberet vim collationis, fuit intellecta traditio non solum, si nulla, sed etiam si aliqua esset, & inualida. iux. l. 4. §. condemnatum. de re iudic. Et absque traditio consensu capituli inualida fuisset collatio Archiepiscopi. Accedebat, quia rationes illius decis. militabant, quia præsumebatur capitulum voluisse conferre potius, quàm actum nullum facere: & quia qui traditio consequens, vult antecedēs necessarium, etiam quòd cōmodius actus fieri potest, vt est verior opinio, de qua per Dec. & alios in l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. Faciebāt etiam, quia habue-

rant canonici tēpus cogitandi, & contradicēdi.
 7 Cum ergo scirent traditio actum requirere eorum collationem, credendum erat illos eam fecisse. Idem suadebant illa verba, cum plenitudine iuris canonicalis.

Alij, qui tenebant contrariam partem, mouebantur: quia totus actus canonicorum dirigebatur ad obedientiam, traditio & nihil apparebat, quòd vellent conferre.

8 Secunda dubitatio exoriebatur, quia dubium erat, an traditio separatim facta ab Episcopo, & capitulo esset nulla? Fuit tamen ab omnibus resolutum, quòd etiam traditio separatim facta valeret, videlicet ab Archiepiscopo, & à capitulo, quia erat materia, quæ spectabat ad duo collegia, & declarata fuere latè dicta per Syluam in 2. par. in tract. de benefic. q. 17.

9 Tertium dubium erat, an esset ita valida ista collatio, vt dato quòd esset imperfecta, saltem deberet fieri mentio de ea in noua prouisione, vel fuerit reseruata per illa verba, dummodo alteri non sit ius quæsitum? & communiter Domini concluderunt, quòd sic. Primo quia valida erat ex multis rationibus. Tum quia post sex menses canonicis nihil dicentibus, deuolvebatur potestas ad Archiepiscopum, qui prouiderat. c. 2. de præben. Tum etiam, quia erat factus diuiduus, qui ab vno fieri poterat, sicut dicitur de iure patronatus. c. 1. & 3. de iure patron. & vno præstante traditio lapso tempore alij videntur consentire. ad not. per Cardinal. in clem. 2. de supplen. neglig. prælat. Facit quod traditio Abb. post alios in c. 2. de his quæ fiunt à prælat. Itē etiam fuit cōsideratum, quòd sicut poterat capitulum expressè gratificare, ita etiam poterat tacitè. Et sic illa traditio possessionis habet vim gratificationis: ex quo sequebatur, quòd fuerat præseruatum, & dicta traditio in rubr. de iure patron. fuerunt declarata in diuersis collationibus.

Dicebam ego frustratoriam fuisse hanc decisionē: quia etiam quòd imperfecta fuisset collatio Episcopi, & aliquid expectaret post se: tamen quia erat pura, & non conditionalis, ideo de ea fieri debebat mentio, & cessabant omnia ex aduerso adducta, quæ poterāt intelligi, quādo ius esset conditionale, ex traditis per Sarnen. q. 13. reg. de publ. & Cassad. decis. 23. super reg. cancell.

EPI T O M E.

Expectatiua ad duos canonicatus non comprehendit duos canonicatus

nicatus sub eodem tecto, etiam quod non contradiceret Ordinarius, & etiam quod quis prius vnum obtinisset, & illum dimisisset.

S V M M A E.

- 1 Expectatiua ad duos canonicatus an capiat duos existentes sub eodem tecto?
- 2 Incompatibilitas quando dicatur non adesse?
- 3 Gratia intelligitur quod possit à principio verificari, & vtrumque simul capi.

268. DECISIO. V.

1 **E**Xpectatiuam, & per quam dabatur gratia ad duos canonicatus, noluerunt Domini, postquam causa fuerat bis posita, & multum altercatum, quod comprehenderet duos canonicatus sub eodem tecto, etiam quod non contradiceret Ordinarius. Et etiam quod quis obtinisset prius vnum canonicatum, & illum dimisisset, licet tres ex nouem multum reclamassent, eo quia nulla & adest incompatibilitas, sicut dicitur in 2. decis. Cassad. de præben. Ordinario non contradicente, &c.

Tamen in vna Legionensi, canonicatus coram Pighino dicebant Domini vltra non verisimilitudinem, quod Papa de tali acquirente, & dimittente canonicatum sensisset, considerabatur, quod gratia & intelligitur, vt possit à principio verificari, & vtrumque simul capi, & allegabatur etiam clement. gratiæ. de rescrip.

E P I T O M E.

Dignitas sine præbenda cum canonicatu est incompatibilis.

S V M M A E.

- 1 Incompatibilis est dignitas sine præbenda cum canonicatu, sed non ipso iure, num. 3.
- 2 Dispensatio saltem Episcopi requiritur, vt quis valeat obtinere dignitatem sine præbenda cum canonicatu, sufficit etiam consuetudo.
- 4 Regressum habens ad canonicatum per quamcumque dimissionem, non potest propria auctoritate regredi ad beneficium, eo quia canonicus acceptasset dignitatem.

269. DECISIO. VI.

1 **D**ignitatem & sine præbenda cum canonicatu incompatibilem esse tenuerunt Domini in vna Calciatē. canonicatus coram d. Fabio. licet quidam dubitarent. Tum quia tex. in c. si super eo. de præb. eo. tit. in 6. videtur simpliciter

dicere, quod non obuiat. Et quia tex. in c. de consuetud. in 6. loquitur in tribus incompatibilibus. & c. literas. de concess. præben. & clē. fin. eo. tit. loquuntur in duabus præbendis.

Tamen in cōtrarium est communis opinio, quia requiritur saltem & dispensatio Episcopi, vel consuetudo, vt tenet gloss. in d. c. si super eo. & in d. c. i. de consuet. vbi hoc tenet Domini, & Franc. & Abb. in c. extirpanda. §. quia verò. n. 4. r. de præben. & tradit Imol. in d. c. literas. in 3. col. & Gomes. in tract. expectatiu. n. 53. cum seq. in quibus locis etiam dicunt post Innocēt. in c. cum nostris. 3. col. de cōcess. præben. quod potest & cogi quis per subtractionem fructuum ad dimittendum alterum, & sic non sunt incompatibilia ipso iure.

Ex quo inferebatur in vna Valentin. portio- nis coram d. Reomano, quod habens & regressum ad canonicatum per quamcumque dimissionem non posset propria auctoritate regredi ad beneficium, eo quia canonicus acceptasset dignitatem.

E P I T O M E.

Noua prouisio, in qua sunt clausulae obstantiæ annullatiuæ, & infectiuæ, comprehendit quamcumque nullitatem, etiam in qua requireretur dispensatio, vel in qua esse defectus substantiæ.

S V M M A E.

- 1 Nullitates quaslibet, etiam in quibus requiritur dispensatio, vel in quibus est defectus substantiæ, comprehendit noua prouisio cum clausulis, de quibus hic.
- 2 Felin. in c. 2. num. 50. de rescrip. declaratur.
- 3 Noua prouisionis ex clausulis quando omnia extendi possint?
- 4 Nullitates multe non suppleantur in confirmatione.

270. DECISIO. VII.

1 **N**ouam prouisionem, & in qua essent clausulae obstantiæ, & clausulae annullatiuæ, & infectiuæ, de quibus in decis. Cassad. 6. de præb. voluerunt Domini comprehendere quamcumque nullitatem, etiam in qua requireretur dispensatio, vel in qua essent defectus substantiæ, quia doctrina Felin. in c. 2. num. 50. de rescrip. fuit declarata & procedere in confirmatione, non autem in noua prouisione, in qua intrant omnia dicta per Sarnen. q. 19. in regul. de subro-

gan.

gan. Et attentis clausulis nouæ prouisionis, in qua possunt latissimè extendi omnia, iux. decis. Casad. 38. super regul. cancell. Felin. in c. nonnulli. de rescript. col. 12.

4 Et considerabatur, quòd in confirmatione multæ nullitates non suppleantur, quia esset implicare contradictionem in eodem actu, in quo deficerent substantialia: secus est in noua prouisione, in qua apparet Principem tantum considerare actum ita de facto præcessisse.

Et decis. 472. in nou. & alia in contrariu declarabantur procedere, vel quādo posset impu- tari aliqua subreptio, vel quando posset nega- de facto prius non esse prouisum.

E P I T O M E.

Beneficium manuale, & præsertim regulare non venit appellatione dependentis in rescripto.

S V M M A.

1 Manuale beneficium, & præcipuè regulare non venit de- pendentis appellatione in rescripto.

271. DECISIO. VIII.

1 **B**eneficium manuale non venire appella- tione dependentis in rescripto. iux. conf. Aret. 63. quicquid de generalitate verbi dependentis allegaretur. ad not. per glos. & Abb. in c. eam te. de ætat. & qualitat. & maximè quia eramus in regulari. ex dictis per Cassador. de- cif. 12. num. 6. & 10. de præben. tenuerunt Do- mini coram me in vna Florétina hospitalis die 4. Maij. 1548.

E P I T O M E.

Præceptoriam sancti Io. Hierosolymi- tani non venit in generali reser- uatione, de qua in c. 2. de præben. in 6.

S V M M A.

- 1 Beneficia manualia non veniunt sub generali affectione, vel reseruatione.
- 2 Præceptoriam sancti Io. Hierosolymitani an sint beneficia manualia.
- 3 Præceptoriam sancti Io. non sunt electiua, nec curata, sed regularia.
- 4 Præceptoriam sancti Io. non comprehenduntur sub generali reseruatione.
- 5 Beneficia manualia licet vltima vice à Papa commendata,

non tamen remanent ita affecta, quin veniente vacatio- ne, possit Ordinarius de eis prouidere.

6 Commenda cessante, cessat affectio.

7 Commendatio Papæ de manuali non alterat statum beneficij, imò præsumitur contulisse secundam naturam, & statum quibus erat ante.

8 Manuale beneficium per Papam commendatum, quamuis pro illa vice efficiatur perpetuum, tamen cum postea vacat, redit ad manualitatem.

9 Affectio peculiaris super beneficio manuali cadit, data scientia in Pontifice, quòd beneficium posset remanere affectu pro illa vice, vt Ordinarius prouidere non possit.

272. DECISIO. IX.

1 **L**icet beneficia manualia, quæ non veniunt sub generali affectione, vel reseruatione, vt per Calder. conf. 26. de præben. & Aeneam de Falcon. in tract. reseruat. 3. q. princ. num. 15. & propterea præceptorias sancti Io. Hieroso- lymitani, quæ sunt manualia, vt magis inclina- bant, licet hoc non resoluerint Domini: ex eo quia nec sunt electiua, nec curata, & sunt regularia. ad not. in c. porrecta. per Abb. & Dec. & c. ad nostram. de confirmat. vtil. vel inutil. Io. de Silua in tract. de benefic. in 3. par. q. 68. & 69. Rebuff. de pacif. possess. in 6. limitat. nu. 8. 272. & in decis. Cassador. 4. & 12. de præben. 4 non venire in generali reseruatione. c. 2. de præben. in 6. tenuerunt Domini in vna Calagu- ritana præceptorie de Villel. coram domino Puteo de anno 1548. Et propterea etiam aliàs coram d. Peregrino tenuerunt in vna Viennè. 5 præposituræ de Talar, quòd beneficia manualia licet vltima vice fuerint commendata à Pa- pa; tamen non remanent ita affecta, quin adue- niente vacatione possint Abbas, vel Ordina- rius de eis prouidere: tum quia cessante com- menda, cessat affectio. Franc. col. 3. post Do- min. in cap. nemo. de electio. in 6. tum quia non cesset alteratus status, quia Papa præsu- mitur contulisse secundum eum statum, in quo erat, & secundum naturam suam, vt per Felin. in c. constitutus. vers. & ad hoc. de rescrip. & in c. per tuas. col. 3. & seq. de confirmat. vtil. vel inut. Et dato quòd pro illa vice efficiatur per- petuum; tamen cum postea vacat, reddit ad ma- nualitatem. Lap. Alleg. 9. & allegat. 27. circa fi- nē. ac 33. & ponitur per Mil. in repert. ver. be- neficium manuale. circa finem.

9 Tamen in eadem corā d. Puteo tenuerunt Domini affectionem specialem super illo bene- ficio cadere data scientia in Pontifices, quòd beneficium posset remanere affectum pro illa vice, vt Ordinarius prouidere non possit, licet aliqui vellent trahere d. octauam decisionem

n coram

coram me, in qua Papa nesciuit, & secundam coram d. Peregrino, in qua non tractabatur de illa vacatione, quam Papa fecerat, sed sequente, ad istum casum.

E P I T O M E.

Collegiata non dicitur ecclesia, etiam probatis omnibus coniecturis hic enarratis.

S V M M A E.

- 1 Collegiatam ecclesiam quæ coniectura non efficiant?
- 2 Sigillum commune, vel aliqua significatiua communionem, ut vniuersos adhuc requiritur ad efficiendâ collegiatâ.
- 3 Fame probatio nihil prodest ad probationem collegiatæ ecclesiæ.

273. DECISIO. X.

Collegium ¶ noluerunt domini esse in vna Bisignatē. archipresbyteratus coram me de anno 1549. ex omnibus coniecturis, quæ erant in puncto, quem dederam, qui erat talis, videlicet. An per testes deponentes audiuisse ab omnibus archipresbyteris, clericis, & nobilibus de ciuitate, & ita communiter reputari, & teneri, & quòd plures viderunt congregari ad effectum visitandi ecclesiam, creandi hominē, qui exigeret massam communem, aliquando pro diuidenda massa, aliquando pro faciundo munus Episcopo, & quòd archipresbyter teneatur, & reputatur pro capite, & quòd Ouidius archipresbyter defunctus noluit sepeliri corpus cuiusdam, qui ecclesiæ aliquid reliquerat, nisi prius cū suis presbyteris celebrato officio, dicatur constare, quòd ecclesia sit collegiata, ut non cōprehendatur sub expectatiua domini Cæsaris Logio.

Moti sunt Domini ex not. per Archid. in c. monasterium. 16. q. 7. & per omnes, vbi etiam Henric. Boich. in c. postulasti. de iur. pat. Felin. in c. in nostra. in 24. correlar. & Federic. de sen. conf. 61. vbi ponūt multas cōiecturas, & Alex. conf. 75. lib. 4. qui allegabatur pro parte aduersa, quia considerabatur instrumentum esse factum sub nomine vel capituli, vel canonicorū. Et ita dicebant aliās fuisse tentum in vna Cremonensi. Et requirebant ¶ Domini, etiā quòd adesset sigillum commune, vel aliqua significantia communionem, ut ad vniuersos: nā habere tractatus communes, massam communē, potest esse de his, quæ spectant ad omnes, ut singulos, non ad omnes, ut vniuersos. l. maior.

rem esse partem. de pact. & quæ notantur in c. cum omnis. de constitur.

- 3 Probationem etiam fame ¶ dicebant nihil facere ad istam materiā, quæ habebat certas probationes, ut per Aymo. tract. de antiq. temp. fol. 308. Suadebatur hæc opinio, quia probatur aliquoties beneficium fuisse collatū per Episcopum, aliās enim si ¶ fuisset ecclesia collegiata, esset electiua, ad not. in c. 1. de election. & Cassado. decis. 22. de præb.

E P I T O M E.

Episcopus Meliuetan. an debeat sedere post priorem, hic traditur.

S V M M A E.

- 1 Dignitas in materia præcedentiæ in aliquo collegio consideratur, si in eo collegio ea dignitas est alicuius considerationis, & effectus.
- 2 Episcopus Meliuitan. an sedere debeat post priorem? ratio num. 3. & contrarium num. 6.
- 3 Abb. in c. postulasti. de concess. præben. declaratur.
- 4 Roman. in l. si verò. §. de viro. num. 87. vers. nono defertur. ff. solut. matr. declaratur.

274. DECISIO. XI.

- 1 Dignitas ¶ in materia præcedentiæ in aliquo collegio cōsideratur, si in eo collegio ea dignitas est alicuius cōsiderationis, & effectus, alioquin magna etiam dignitas non consideratur, quia ibi &c. Et propterea re solutum fuit
- 2 Episcopū ¶ Meleuitan. debere sedere post priorem in vna Meleuitan. præ eminenti coram d.
- 3 Prospero, quia ¶ prior dictæ religionis præcedebat omnes alios, & habebat in dicto loco dignitatem cum administratione, & pro hoc fuit allegata magis communis opinio, de qua per Felin. in c. 3. incip. ex literis. in princ. de probat. per glos. in c. à collatione. de appellat. in 6. & doctrina Abb. in c. postulasti. de concess. præben. declarata ¶ fuit procedere in loco, in quo
- 4 Episcopus esset Episcopus, & canonicus: quia tunc immediatè post caput collegij deberet sedere, & ita fuit allegata doctrina Cassanei de glor. mundi in 4. par. 45. considerat. qui etiam considerat, quòd est Episcopus eius loci. & est de mente eiusdem Felin. in rubr. de maior. & obed.
- 5 Eodem modo fuit ¶ declarata doctrina Roman. in l. si verò. §. de viro. num. 87. vers. 9. defertur. ff. solut. matrim. quòd procedat, quando nulla alia esset ratio præcedentiæ, nisi antiquitatis.

tatis . at in casu nostro prior præcedebat alios priores non ratione antiquitatis, sed alia ratione, & in hac opinione fuimus quinque ex nobis, tribus reclamantibus.

Dum alijs vicibus etiam causa hæc proponeretur, & Rota esset mutata, contrarium fuit decissum, ita vt non debeat fieri vis in hac decisione, & vide in materia præminentia Dec. conf. 161.

E P I T O M E.

Distributiones quotidianæ sūt, etiã quòd aliquid dietim non soluitur, sed post longum tempus, cū tamen in solutione habeatur respectus ad singulas horas.

S V M M A E.

- 1 Distributiones quotidiana an dicantur, si nihil dietim soluitur, sed post longum tempus?
- 2 Intellect. ad tex. in extrau. cum nonnulla. §. præterea. de præben.
- 3 Calderin. conf. 21. de præben. & Dec. cōf. 280. declaratur.
- 4 Paris. conf. 32. vol. 4. declaratur.

275. DECISIO. XII.

Distributiones f quotidianas voluerunt Domini esse in vna Messanen. coram domino Rossanen. de anno 1549. etiam quòd nihil solueretur dietim, sed post per longum tempus, cum tamen in solutione habebatur respectus ad singulas horas.

Ratio est, quia vtrumque verbum verificatur. primum distributio, quæ non tantum fit soluendo, sed etiam promittendo. Secundum quotidianæ, quia non solum quotidie, sed etiã vnaquaque hora aliquid soluitur. Ex quo respondetur ad tex. f in extrauag. cum nonnulla. §. præterea. de præben. quia ibi non fiebat quotidie distributio, sed per menses, vel per hebdomadas.

Eodem modo patet responsio f ad notata per Calderin. conf. 21. de præb. & Dec. conf. 280. Et licet Dec. ibidem in 2. col. ad illud, quod dicitur, paria sunt dare, vel promittere. l. fin. C. ad l. Falcid. respondeat, & ostendat diuersam rationem in casu illo, ne videlicet illa promissio faciat, quòd distributiones vnus anni grauare possent fructus sequentes; tamen quantum ad actum distributionis nulla est differentia.

Et ad vim verbi, & ad conf. Paris. 32. vol. 4. fuit f responsum, quòd loquuntur in longè di-

uersis terminis, nec ibi apparebat distributio dierum. Ad reliqua videri potest Prob. in c. 1. col. fin. de cleric. non resid. in 6.

E P I T O M E.

Familiaritas non desijt ex discessu è ciuitate Romana.

S V M M A E.

- 1 Absentia à ciuitate Romana non probat quem non esse amplius familiarem.
- 2 Discessus solus non probat, quòd quandoque quis non sit reuersus.
- 3 Familiaritas est species societatis, quæ nõ nisi cōtrario dissensu dissoluitur.
- 4 Consensus Cardinalis quid operetur circa familiaritatem.
- 5 Absens quando quis stat tanto tempore, & non seruit, dicitur desinere esse familiaris.

276. DECISIO. XIII.

Familiaritatem f non desijisse tenuerunt Domini ex eo, quia solum probaretur quem abijisse à ciuitate Romana, in vna Fulginaten. prioratus coram d. Vestano de anno 1549. Tū quia ex solo f discessu non probatur, quòd quandoque non reuersus fuerit. Secundo quia cum familiaritas f sit species societatis, ea non nisi contrario dissensu debet dissolui. vt per Sarnen. in reg. de impetr. benefi. per obit. famil. Card. q. 13. nu. 3. & 9. post Ancaran. conf. 398.

Tum etiam quia apparebat de consensu f Cardinalis, quo casu dicebant Domini cessare doctrinam Fræchi in c. sicut. de verb. significat. in 6. quia intelligebatur, vel quoniam non apparebat de consensu, vel quia ibi erat quædam species familiaritatis, quæ requirebat certum seruitium: quo casu quando f quis stat tãto tempore absens, & non seruit, dicitur desinere esse in familiaritate, secus autem in familiaribus sine aliquo seruitio.

E P I T O M E.

Gratia, si neutri, non est subreptitia, si in ea impetrans non narrauit se ideo prima gratia priuatum, quia narrauerat se familiarem, & expediuerat gratis.

S V M M A E.

- 1 Gratia, si neutri, quando non sit subreptitia?
- 2 Beneficium obtinens per gratiam, si neutri, non tamen liberatur

- beratur ab eo, quod tenetur soluere officialibus.*
- 3 Clausula, quòd possint exprimi qualitates infectiuæ, quid operetur?
- 4 Clausula illa gratiæ, si neutri, teque à quibusuis excommunicationibus & c. quid operetur? & num. 5.

277. DECISIO. XIV.

- 1 **G** Ratiam, si neutri, † iudicarunt Domini non esse subreptitiam in vna arbore. coram domino Peregrino Fabio de anno 1548. ex eo quia in ea non narraisset impetrans se ideo prima gratia priuatum, quia narrauerat se familia rem, & expediuerat gratis, quo casu annullabatur, iux. constitutionem Alex. vt per Casador. decis. 10. de præben. & hoc duplici ratione.
- 2 Prima est, quia licet † per gratiam, si neutri, quis obtineat beneficium; tamen nõ liberatur ab eo, quia tenetur soluere officialibus, & propterea gratia non annullatur, ex deductis per Felin. in c. postulasti. col. fin. de rescript.
- 3 Secunda, quia aderant clausule, † quòd possent exprimere qualitates infectiuas, vt per Casador. decis. 6. num. 7. de rescript.
- Et ad excommunicationem, quam incurrebat, à qua non potest absolui, nisi à Pontifice,
- 4 respondebant Domini sufficere † clausulam illam, teque à quibusuis excommunicationibus, & c. vt per Staphil. fol. 82. de liter. grat. & iust. quæ clausula sufficit quantum ad effectum illarum literarum, licet quoad alia duret excommunicatus, donec soluat.

E P I T O M E.

G Ratiam primam habens, expectantem consensum Conferuatorum vrbis, si ante talẽ cõsensum alius obtineat gratiam, si neutri, & postea consensus Conferuatorum vrbis sequatur, consensus est bonus. & vide tamen in seq. decisione.

S V M M A E.

- 1 Gratia, si neutri, continet impropria conditionẽ, & quare?
- 2 Consensus superueniens quando dicatur bonus?
- 3 Gratia, si neutri, secundo concessa est conditionalis. & quare?
- 4 Verba, si neutri, ius competere consiterit, quo pacto intelligantur.
- 5 Intentio Pontificis per gratiam, si neutri, qualis sit?
- 6 C. si pro te. de rescript. in 6. non habet locum in gratia ad certum corpus beneficij, & quare?

278. DECISIO. XV.

- 1 **G** Ratia, si neutri, † licet secundum aliquos sit conditionalis, vt per Geminian. in cõf. 79. tamen intellexerunt Domini illam esse impropria conditionem: quia est de præsentis, vel de præterito tempore data, licet expectet postea sententiã declaratoriam. Et propterea dubitabatur in vna vrbis capellanię coram d. Ant. August. in qua Nicolaus † habuerat gratiã primã, quæ expectabat secum consensum Conferuatorum vrbis, & ante illum Guido obtinuit gratiam, si neutri, & postmodum Nicolaus habuit suum consensum. Dubitatum fuit, an esset bonus? Et inclinarunt Domini, quòd sic, non obstante quod notat. in c. si pro te. de rescript. in 6. cum traditis per Cardinal. in clem. 1. col. fin. de concess. præben. Paris. conf. 1. 1. vol. 1. & conf. 82. vol. 4. latè Marian. Jun. in conf. 94. in 2. vol.
- 2 Primo quia gratia, † si neutri, secundo concessa est conditionalis. Secundo quia cum in gratia, si neutri, Guidonis nõ fiat mentio, de prima gratia Nicolai expectantis post cõsensum, non est credendum, quòd per gratiam, si neutri, Papa voluerit auferre talem potestatem illi: tum quia illa verba, si neutri † ius competere consiterit, siue intelligamus in futurum vsque ad sententiã, non habent impedire consensum ante sententiã: siue intelligamus, si nulli consiterit ius competere, habito respectu ad tempus data, intelligo ego nullo pacto, nec etiam conditionaliter. Item quòd non competat ius alia ratione, quàm quòd per gratiam, si neutri, impediatur.
- 3 Non enim est † intentionis Pontificis per gratiam, si neutri, auferre ius Nicolai, videlicet petendi consensum, sed si non competat, sibi tradere intelligitur.
- 4 Considerabam ego aliam rationem, quòd d. c. si pro te. † de rescript. in 6. non habeat locum in gratia ad certum corpus beneficij. quia secunda gratia etiam pura non faciens mentionem de prima, non auferit primam. prout tradit Geminian. conf. 107. & Marian. in d. conf. 94. num. 23. pro quo benefacit d. c. si pro te. in principio, quod semper loquitur, quando prima gratia habet ad incertum, secunda ad certum. Et ratio differentiæ est: quia vno casu non differtur, sed auferitur, secus est, quãdo tantum differtur, ad vulgatas decisiones.

E P I T O M E.

Consensus tertij requisitus in gratia beneficij habita, an possit obtineri post gratiam, si neutri, alteri primo concessam hic dicitur.

S V M M A E.

- 1 Consensus tertij quando valeat obtineri post gratiã, si neutri, alteri concessam? & num. 15.
- 2 C. si pro te. de rescript. in 6. an habeat locum ad certum corpus beneficij?
- 3 Gratia secunda pura ad certum corpus beneficij non faciens mentionem de conditionali, est subreptitia.
- 4 Differentia quæ est inter ius ex acceptatione expectantis & ius electi, seu presentati?
- 5 Præbenda tamquam filia sequitur canonicatum.
- 6 Cardinal. in c. clem. 1. in princ. q. 9. de concess. præben. declaratur.
- 7 Marian. conf. 94. num. 23. in 2. vol. declaratur.
- 8 Aequitas non patitur, ut in beneficialibus propter ambitionem fingamus conditionem retrahibi.
- 9 Paris. conf. 11. num. 73. vol. 1. intellect.
- 10 Dispositio quæ est in ultimis voluntatibus, si est etiam in beneficialibus, an retrahatur?
- 11 Argumentum de ultima voluntate ad gratiam an valeat?
- 12 Testatoris secunda dispositio tollit primam.
- 13 Gratia secunda Principis an tollat primam.
- 14 Gratia, si neutri, an sit conditionalis? & quid importet?
- 16 C. si pro te. de rescript. in 6. intellig. & num. 17.
- 18 Dominic. conf. 79. communiter reprobatur.
- 19 Ius merè pendens à voluntate tertij nullam spem probabilem tribuit.

279. DECISIO. XVI.

Gratia, si neutri, erat concessa Guidoni, & gratia eiusdem beneficij concessa erat Nicolao sub conditione, si consensus Conferuarum interueniret. Fuit dubitatum, an post gratiam, si neutri, Nicolaus posset obtinere consensum, non obstante gratia, si neutri? & an gratia, si neutri, tamquam pura tolleretur primam gratiam conditionalem. per c. si pro te. de rescript.

Et orta fuerunt duo dubia, primum, an d. c. si pro te. habeat locum ad certum corpus beneficij? Et mihi placuit opinio Domin. conf. 107. per suas rationes. Prima quia secundum ipsum secunda gratia pura ad certum corpus beneficij non faciens mentionem de conditionali est subreptitia. per c. cum olim. de senten. & re iud. & ratio differentiarum, ut per ipsum Domin. est, quia aliàs per secundam gratiam prima omnino tolleretur, ut in c. si pro te. non tollitur, sed differtur. Pro quo ego allegabam dicta per Felin. in c. in nostra. 28. corell. de rescript. & quæ

trahit Cassador. decis. 18. de præb. dum volunt de illo iure ad rem faciendam esse mentionem, alioqui tolleretur; secus dicitur, si differretur.

4 Et hæc est differentia inter ius ex acceptatione expectantis, & ius electi, seu presentati.

Pro quo etiam considerabam, quod tex. in d. c. si pro te. respectu canonicatus per secundam gratiam non fit præiudicium primo. quia nondum eius conditio erat purificata, nimirum si non dum illi debebatur canonicatus, sed tantum fit præiudicium in præbenda, quod etiam præiudicij est tantum dilationis. Et ratio est, quia præbenda tamquam filia sequitur canonicatum, ideo primo debetur. Ex quibus ego respondebam ad ea, quæ in contrarium allegabantur.

6 Et primo ad auctoritatem Cardinal. in clem. 1. in princ. q. 9. de concess. præb. quia ultra quod non loquitur specificè, prout Dominicus, & non ita bene examinat, imò si rectè inspiciatur, loquitur in expectatiua, & alia gratia generali.

7 Eodem modo Marian. in d. conf. 94. num. 23. in 2. vol. non persistit, seu figit pedes, sed dubitanter loquitur, & eius rationes nihil obstant. Prima ratio erat, quia etiam in d. c. si pro te. habito respectu ad finem, gratia potest dici ad certum corpus: quia satis patet differentia, postquam tantum differtur, & non aufertur, prout esset in casu nostro. Secunda ratio erat, quia sumus in beneficialibus, & ideo non est æquitas propter ambitionem, ut fingamus conditionem retrahibi, prout dicunt Archidiaconus & alij in d. c. si pro te. quia nos non agimus hic, ut gratia Nicolai per consensum postea secutum retrahatur, sed dicimus valere, ut ex tunc, cum adest consensus, nec impeditur per gratiam intermediam, si neutri: quia de ea non meminit, & propterea non tollit. Alioqui enim si tolleretur, tamquam subreptitia non valeret: sensus ergo est valere istam gratiam, ut ex nunc, cum accedit consensus, non ex tunc. Paris. in conf. 11. num. 73. non videtur firmare se. Eodem modo respondebatur ad illud, quod dicebant quidam, quod quando dispositio, quæ est in ultimis voluntatibus, est etiam in beneficialibus, ut sentit Archidiaconus in c. si pro te. & Paris. d. conf. 11. num. 76. vol. 1. non retrahitur, ut per Bar. in l. si filiusfamil. de verb. oblig. & quæ habentur in l. 1. §. serui appellatione. ff. ad Sylanian. quia ultra quod non est opus retrahitio

11 ne dico. quod argumentum de ultima voluntate ad gratiam hoc casu non valet ratione subreptionis: quia per secundam dispositionem testatoris tollitur prima, de qua non meminit, quia

quia testator disponit motu proprio, & est certus de facto proprio; secus est si in Principe, qui ad instantiam partis, & ob multitudinem negotiorum de alia gratia non meminit, prout dicunt Doctores in clem. 2. de offic. ordinar.

14 Secunda dubitatio etiã oriebatur, quia eramus in gratia, si neutri, quæ est conditionalis secundum aliquos, vt per Gemin. cons. 79. vel quia conditio est de præterito, iux. l. cum præfens. si cert. pet. si est pura, Papa non intelligit per illud, si neutri, auferre potestatem acquirendi consensum ex sua gratia: quia, per clausulam si neutri, non intelligit Papa auferre, & dare, sed tantum, si vacat, intendit dare. & quia clausula, si neutri, si tolleretur consensum, esset subreptitium rescriptum, hæc omnia mihi occurrerant in hac causa, tamen nec in primo, nec in secundo dubio fuit aliquid decisum.

15 Dum postea eadem causa alia vice poneretur, Domini fecerunt distinctionem, si vt in casu, de quo agitur, verior sit opinio mea, & isto casu poterit saluari dictum Dominici, prout dicebam ego eum referre, & sequi Sarnensem q. 4. nu. 14. in 1. cas. in reg. de iur. quæsit. non tollen. Et poterat bene saluari, quod dicebã per consil. Aretin. 7. quia in casu nostro Pontifex contulerat beneficium, & sic quantum in ipso erat, fecerat gratiam, licet postmodum, ne nimis præiudicaretur Conseruatoribus, Papa voluerit reseruari consensum: at in c. si pro te. gratia tota remittebatur in alium.

16 Et concludebant Domini magis posse dici, quòd d. c. si pro te. si non haberet locum in casu nostro, quàm quòd esset verum generaliter dictum Geminiani, quòd non haberet locum c. si pro te. in certo corpore. Et placuit Dominis, quòd seruaremus in isto casu dictum per Sarnen. in primo, & secundo capite, vt supra dixi.

17 An autem d. c. si pro te. si generaliter procedat, etiam quando gratia esset ad certum corpus? Domini magis communiter inclinabant,

18 quòd opinio si Dominici esset contra mentem Doctorum communiter in d. c. si pro te. qui nũquã allegant istud de certo corpore. Et considerabatur, quòd illo casu tota gratia est conditionalis, & nihilominus disponit, vt sentit glos. fin.

19 in d. c. si pro te. Item quia ius si merè pendens à voluntate tertij, quòd nullam spem probabilem tribuit, vt per Bart. in l. si. C. de pact. & sentit Aretin. in d. cons. 7.

Considerabant etiam quidam, quòd istocasu non curatur, an perimatur, an differatur ius conditionale: talis enim differentia non adhibe-

tur in ijs, quæ exprimenda nõ sunt. vt per Felin. in c. in nostra. corollar. 28. de rescr. Et omnia iura allegata per Domin. vt in c. cum olim. loquebantur in iure puro, materia tamen penes me non erat sine scrupulo. Nam pro Dominic. cõtra Cardinal. etiam tenet Staphil. in tractat. literarũ gratiæ, & iustit. in quinta forma, & Sarnen. in tract. mandati.

E P I T O M E.

Gratia non est subreptitia, in qua quis narrauerat se iam ex gratia accepta nullum, vel minimum commodum accepisse, & quare.

S V M M A E.

- 1 Litigiosum beneficium licet quis non possit obtinere effectualiter, vel propter incompatibilitatem, vel quia excedit valorem comprehensum in expectatiua, tamen interim non est in consideratione, vt gratia dicatur subreptitia.
- 2 Gratia non est subreptitia, in qua quis narrauerat se iam ex gratia accepta nullum, vel minimum commodum accepisse. & quare?

280. DECISIO. XVII.

1 **L**itigiosum si beneficium licet quis non possit obtinere effectualiter, vel propter incompatibilitatem, vel quia excedit valorem comprehensum in expectatiua; tamen interim non est in consideratione, vt gratia dicatur subreptitia, vt in regul. cancellar. de impetrantibus in forma pauperum. Et ideo tenuerunt Domini in vna Portugallen. pro Alphonso Velaschi coram d. Ant. August. non esset subreptitiam gratiam, in qua quis narrauerat se iam ex gratia accepta nullum, vel minimum commodum accepisse.

E P I T O M E.

Literæ quamuis concordarent cum supplicatione in corpore; tamen interdum fuerunt remissæ ad corrigendum.

S V M M A E.

- 1 Literæ isto in casu fuerunt remissæ ad corrigendum, dato quòd concordarent cum supplicatione.
- 2 Consensus est expediendus iux. formam mandati, non supplicationis, alioqui notarius errat. qui error corrigi potest, remittendo literas ad corrigendum, vt num. 3.

281. DECISIO. XVIII.

Literas ꝑ etiam debere remitti ad corrigendum voluerunt Domini coram me in vna Abulen. de Passares anno 1550. licet concordarent cum supplicatione in corpore; tamen quia in clausulis continebatur id, quod erat in mandatis, & secundum illas clausulas literis expeditis, actus valebat, & procuratores mandati fines non exceſſerāt: at attentō corpore supplicationis, si eo modo literę expediebantur, procuratores exceſſerant fines.

Pro ratione hoc erat, quia potest supplicatio multa continere, à qua postea debent extra hi literæ concordantes cum mandatis. Et error ꝑ fuerat notarij, qui debuerat extendere cōsensum iux. formam mandatorum, non iux. formam supplicationis, ad trad. per Felin. in rubr. de constitut. col. 4. vers. & hinc est. Nam mandata continebant, quod reseruaretur regressus Roderico per cessum Valeriani in euentum, in quem cessionarij possessionem nō acceperunt, & supplicatio continebat simpliciter etiam regressum etiam per cessum; in clausulis verò supplicationis erant verba, & de regressu in euentum, in quem cessionarij Valeriani possessionē non acceperunt: literæ fuerunt expeditæ simpliciter: notarius extenderat cōsensum iux. formam supplicationis, dicebatur actus nullus.

3 Fuit dictum corrigi ꝑ debere errorem notarij, vt cōsensus non iuxta supplicationis, sed mandatorum formam extenderet? Et ex clausulis vel nouæ literæ conficerentur, vel primæ corrigerentur.

DE CONCESSIONE PRAEBENDÆ.

EPI TOM E.

Collatione canonicatus facta Titio per Episcopum habentem turnū cum capitulo, Datario, nihilominus habente expectatiuam capiētem talem canonicatum: Titius spoliatus dicto canonicatu pro suæ possessionis recuperatione obtinuit iurium Datarij celsionē, ob quam ad d. canonicatum fuit reintegratus, atque obtinuit canonizari illud ius cessum. si postea vacet aliud beneficium, & capitulum velit illud in suo turno conferre, idque etiam Episcopus prætendat ex ratione, quia

eius collatio non habuit effectum, quid iuris sit, hic habetur.

- S V M M A E.
- 1 Concordatio in beneficalibus an sit licita, non expectata sententia, quinimo nec iudicio?
  - 2 Euictionis actio non nisi post sententiam datur.
  - 3 Emptor potest agnoscere bonam fidem, dummodo postea probet notorium non ius venditoris ex mai. is comuni.
  - 4 Componens cum aliquo in beneficalibus, & sic remanens in possessione beneficij, quando sit in causa, vt collatio dicatur habuisse effectum?
  - 5 Decretum irr. tans in gratia contentum, discolorat alterius titulum.
  - 6 Declaratio non iuris alterius etiam hodie fieri potest.

282. DECISIO. I.

Episcopus, qui habebat turnum cum capitulo cōferendi canonicatus alternis vicibus, contulerat beneficiū Titio: ante Datarius habebat expectatiuam cum pinguisimis clausulis, quæ capiēbat tale beneficium: Titius prouisus ab Episcopo fuit spoliatus: pro reuocatione suę possessionis concordauit se cum Datario, qui ei cessit suum ius: quo iure mediante Titius obtinuit recuperationem beneficij, & fecit canonizari illud ius: postea vacauit aliud beneficium, capitulum vult conferre, Episcopus dicit suum turnum non fuisse consumptum: quia sua collatio non habuit effectum: oriebantur duæ difficultates.

1 Prima quia ille ꝑ non expectauerat sententiam, in d. nec iudicium, an potuerit se concordare, & concordando dicitur amisisse suam primam gratiam. Et faciebat dubium, quod dicitur non posse ꝑ agi de euictione, nisi post sententiam. l. emptore. de euict. & quod saltem debebat Titius mouere litem, vel facere sibi moueri à Datario, iux. l. at qui natura. §. si cū me absente. ff. de neg. gest.

Contrarium tamen conclusum fuit, quia licitum erat bonam fidem agnoscere, vt propriè notāt doctores de illo, qui malè acceptauerat, vbi Dominic. in c. cum in multis. circa finem. de rescrip. in 6. & quod tradit Oldrad. cōs. 304. col. 2. & quia magis communis opin. est, quod dummodo ꝑ postea emptor probet notorium non ius venditoris, potuit agnoscere bonam fidem, vt per Paul. de Castr. in d. l. at qui natura. Imol. post alios, not. etiam Ant. de Butr. in c. fin. de empt. & vendit. Alex. in l. non solum. §. morte. col. fin. de nou. oper. nunciat. vbi etiam Modern. Alex. num. 453. & lat. sim. è per Socin. in l. 2. §. voluntate. solut. matrim. quod est maximè

maximè conforum iuri canonico. Quod eo magis dicebā ego, quia in casu nostro non erat fienda aliqua denunciatio, & sic omnino eramus extra difficultatem leg. emptore. & pro decis. fuit allegatus tex. in l. si rem quam. de euitio.

- 4 Secunda † difficultas erat, nunquid ex eo, quia ille composuerat, & sic remanserat in possessione beneficij, saltē videretur habuisse effectum collatio? Et videbatur quòd sic, ex dictis per Sarnen. in c. cum in multis. in fine. de præben. post Romanum, & decisiones, quas allegat. Et allegabatur quòd dicitur de illo, qui acceptauit, licet nulliter vigore expectatiuæ.

Tamen contrarium fuit decisum, quia primo illa non procedunt, quando notoriè constaret de nō iure, sed esset aliquod dubium. Item etiā quando remaneret in possessione vigore primæ gratiæ, sed in casu nostro iam ille erat spoliatus, & non poterat recuperare, quia illi obstabat decretum † irritans in gratia Datarij contentum, quòd discolorabat titulum, & propterea mediante gratia eiusdem Datarij obtinuerat & in possessione.

Et in eadem demum tennerunt Domini, 6 quòd hodie † posset declarari de non iure.

E P I T O M E.

Collatio, ad cuius validitatem debebat ex forma statuti adesse, vel Episcopus, vel eius Vicarius, est bona, quamuis Vicarius interuenerit vti canonicus, licet ad id non fuerit vocatus, neque aliquid dixerit.

S V M M A.

- 1 Collatio est bona, si facta est cum sola presentia Vicarij Episcopi, stante statuto, de quo hic.

283. DECISIO. II.

- 1 **C**ollationem, † in qua interuenerant Vicarius Episcopi tamquam canonicus, & ex forma statuti debebat etiam adesse vel Episcopus, vel eius Vicarius. Voluerunt Domini, in vna Borgen canonicatus, coram d. Reomano de anno 1549. esse bonā. etiam quòd Vicarius nihil dixisset, nec esset vocatus: quia satis erat, quia interuenerat Vicarius effectualiter, & poterat vtrumque actum eodem tempore exercere. Imò verisimiliter non poterat sine nouo mandato dare diuersum votum, & fuit declara-

ta doctrina Abb. in c. cū inter vniuersas. de electio. & Felin. in c. ex literis. col. 4. de prob

E P I T O M E.

Dispensatio ad beneficium se extendit etiam ad beneficium iuris patronatus.

S V M M A.

- 1 Dispensatus ad beneficium simpliciter potest obtinere ius patronatus. & quare? num. 2.
3 Aegid. Decis. 472. & 474 declarantur.
4 Felin. in c. postulasti. 10. col. vers. regula est, quòd in generalibus. de rescript. declaratur.

284. DECISIO. III.

- 1 **D**ispensatio † ad beneficiū se extendit etiā ad beneficium iuris patronatus: quia † per eam non præiudicatur patronis, sed tantum inhabilitatur, de quo per Lambertin. de iur. patr. in 1. artic. 7. quæst. princ. 1. part. 2. lib. num. 16.

Non obstat, quòd dicebatur post Aegid. decis. 472. & 474. quia illa † loquuntur in provisione beneficij, in qua præiudicatur patronis.
4 Et secundum hæc declarantur † tradita per Felin. in c. postulasti. 10. col. vers. regula est, quòd in generalibus. de rescript. quia procedunt, quando fieret præiudicium, & ita tenuerunt Domini in vna Burgen. beneficij de Läteno coram Domino Nouato de anno 1548.

E P I T O M E.

Illegitimus dispensatus ad archidiaconatum, dignitates, & beneficia se inuicem compatiencia nō potest acceptare beneficium, quòd vellet retinere dimittendo primum ex natura dispensationis.

S V M M A.

- 1 Dispensatus si est illegitimus ad beneficia se inuicem compatiencia, an possit acceptare beneficium, quòd esset capax acceptationis, quamuis non retentionis?
2 Verba, & retinere, intelliguntur copulatiuè.

285. DECISIO. IV.

Dispensatus erat illegitimus ad archidiaconatum, & dignitates, & beneficia se inuicem compatiencia, vt ea percipere posset, & retinere. Fuit dubitatum, an † posset percipere beneficium

neficiū, quod esset capax acceptationis, licet non retentionis? & dixerunt Domini illa verba, & retinere, intelligi debere copulatiue, & sic non posse aliquo pacto acceptare beneficiū, quod vellet retinere dimittendo primū ex natura dispensationis. ex dictis per Dominic. in c. fin. §. 1. de fil. presb. in 6. & ita tenuerunt in vna Calciaten. coram Fabio de anno 1549.

E P I T O M E.

Decretum irritans appositum in regressu, non operatur effectū, nisi constet de expressa, vel tacita acceptatione.

S V M M A E.

- 1 Decretum irritans appositum in regressu, quando non operatur effectum?
- 2 Felin. in c. cum accessissent. de constitutio. intellect.
- 3 Cassad. decis. 5. de præb. declaratur.

286. DECISIO. V.

Decretum irritans ꝑ appositum in regressu, noluerunt Domini operari effectum, nisi constaret de expressa, vel tacita acceptatione. iux. decis. Rotæ 422. aliàs 21. de concess. præb. in ant. postquam causa bis esset posita, in vna Burgen. præstimoniorum coram d. Fabio de anno 1549.

- 2 Et notat ꝑ per Felin. in c. cū accessissent. de constit. intelligebant Domini in decreto statuti, vel legis, vt per Felin. in c. cum ex officij. col. 3 fin. de præscript. & Cassad. ꝑ decis. 2. de præben. loquitur in expectatiua propter adiectionem mensis. quod tamen limitarunt etiam in expectatiua non procedere perfecta gratia. Stafle. de lit. grat. fol. 5. Et etiam id tenuerunt in vna Paduan. coram d. Anton. August.

E P I T O M E.

Gratia expectatiua vigore habentis, quod quis possit capere vnum, vel plura beneficia summā 300. ducatorum non exceden. quis capere potest quot vult dictam summā conficiencia.

S V M M A E.

- 1 Plura beneficia ad aliquam certam summam ascendentia,

qui capere potest vigore eius expectatiua, quot beneficia capiet?

- 2 Plura, dictio quot capiat?

287. DECISIO. VI.

Gratia expectatiua erat concessa, vt quis posset capere vnū, duo, tria, quatuor, vel plura beneficia summa 300. ducatorum non exceden. Fuit dubitatum eoram domino Prospero in vna Zamoren. de anno 1550. quot ꝑ beneficia posset comprehendere virtute illius verbi, plura? Et licet quibusdam videretur, quod tantū duo, ꝑ dicta Bal. in cōf. 342. vol. 2. vt restringeretur gratia odiosa, & euitaretur infinitas.

Tamen contraria opinio visa est verior: quia dictio, plura, erat apta comprehendere multa, & tunc ꝑ restringebatur ad numerum duorum, quando non haberemus alium modum interpretandi illam pluritatem, vt tradit Alberic. in dictionar. in ver. plura. At quando adsunt illa verba, non excedentia valorem vsque ad illam taxam, poterat, quot vellet comprehendere. ad dicta per Imol. in c. cum dilecti. prope medium vers. si autem alicui scriptum esset. de iure patron. & tradit Archidiac. in c. quamuis. vbi etiā allegat Compostel. de præb. in 6. num. 2.

E P I T O M E.

Gratia expectatiua capit etiam præstimoniam.

S V M M A E.

- 1 Gratia expectatiua ad largam quamuis non soleat capere præstimoniam, fallit hodie. num. 3.
- 2 Præstimoniam an sint beneficia? & num. 4.
- 4 Præstimoniam sunt beneficia, quæ dantur clericis in titulum.

288. DECISIO. VII.

Gratia expectatiua ꝑ ad largam licet non solet capere præstimoniam: quia ꝑ non sunt propriè beneficia, vt per Abb. cōf. 47. vol. 2. Felin. c. postulasti. num. 7. de rescript. Stafle. de liter. grat. fol. 16. Sarnen. tract. expectatiu. num. 42.

Tamen Domini in vna Toletana de Vriē. coram me inclinarunt hodie ꝑ in contrarium, quia hodie præstimoniam ꝑ sunt beneficia, quæ dantur clericis, vt sentit Cassador. decis. 3. in fine de præb. Voluerunt tamen Domini, quod ego darem articulos ad probandum, quod hodie sunt beneficia, quæ dantur clericis in titulum.

E P I T O M E.

Variatio admittitur post primam electionem, quæ non habuit effectum, quando gratia continet verba, ad primum, secundum, vel tertium, cui fructus applicabuntur.

S V M M A E.

- 1 Variatio quando admittatur post primam electionem, quæ non habuit effectum?
- 2 Canonici omnino sunt applicandi fructus.
- 3 Acceptatio præbendæ nullæ non impedit aliam acceptationem. & num. 4.
- 5 Electionem consumi per primam perperam factam intelligitur, quando quis scienter, & dolosè malè elegisset.
- 6 Citationis sola omisio non inducit nec scientiam, nec dolum.

289. DECISIO. VIII.

Variatione admiserunt Domini in vna Placentina canonicatus coram d. Reomano post primam electionem, quæ non habuerat effectum, quando gratia non erat simpliciter ad primum vacaturum, sed in ea erant verba, ad primum, secundum, vel tertium, cui fructus applicabuntur: quia tunc non est locus doctrine Io. Monachi. Io. Andri, Franc. & Gemina. in c. nec aptandæ. de concess. præb. & in c. 2. & in c. gratia. de rescrip. in 6. vt declarat Domin. in cons. 108.

2 & etiam non habet locum in canonicatu, cui

3 omnino debet applicari fructus, & propterea acceptatio præbendæ nullius non impedit aliam acceptationem,

Quod & tertio etiam suadebatur, quia licet quis acceptet primo nulliter, tamen non consumit electionem regulariter, vt in dictis locis, & tradit Bar. in l. 2. de optio. lega. ad quæ, & testamenta Doctores arguunt.

Et Doctores, qui volunt consumi electionem, tam in c. 2. de rescrip. quam in d. c. nec aptandæ. loquuntur, quando quis scienter, & dolosè malè elegisset, & sola omisio citationis non inducit nec scientiam nec dolum, quicquid vnus ex Dñis vellet, si rectè inspiciantur Doctores.

DE HIS, QUAE FIUNT A
maior. par. capit.

E P I T O M E.

Vocem in capitulo habere, & stallum in choro intelligitur citra commodum pecuniarium, vbi

est certus canonicorum numerus.

S V M M A E.

- 1 Vocem habere in capitulo, & stallum in choro, quomodo hæc verba intelligantur?
- 2 Canonici non admittuntur vltra certum præfixum numerum, nisi de eo mentio fiat.
- 3 Consiliarios multos interest ecclesiæ habere, ibique de intellectu.

290. DECISIO. I.

Vocem in capitulo, & stallum in choro habere intelligi citra commodum pecuniarium tenuerunt Domini in vna Placentina canonica tuum nouiter rectorum coram domino Decano de anno 1548. quia vbi certus est numerus, non admittuntur canonici, nisi de eo mentio fiat, vt per Doctores in c. cum M. de constitut. & quia rationes consideratæ per Innocent. & Compostel. in verb. prosequi. & in c. mandatū. de rescript. & in c. fin. de cleric. non resident. quod scilicet interest ecclesiæ habere multos consiliarios, & c. prudentiam. de offic. deleg. cum alijs, sunt nimis generales. quia licet omnes possint præfigi consiliarij, sunt dumtaxat intelligendæ dictæ rationes in casibus suis, vel ad effugiendas discordias, vt in c. mandatū. vel propter odium priuationis, vt in d. c. fin. de cleric. non resid.

E P I T O M E.

Procuratoris constitutio præsertim ad tradendam possessionem facta à capitulo in tali capella congregato, pluribus canonicis numeratis, valet, quamuis non fuerit dictum eos capitulariter congregatos fuisse, & nomine capituli factam esse.

S V M M A E.

- 1 Capituli mandatum est validum, licet in eo non dicatur capitulariter canonicos fuisse congregatos, & capitulari nomine procuratorem constituisse, si tamen cetera hic contenta sint seruata.
- 2 Capitulariter congregatum capitulum procuratorem constituisse subintelligitur, quamuis in mandato id non exprimat.
- 3 Capituli duas partes fuisse presentes in constitutione procuratoris præsumitur, nam est credendum eas fuisse vocatas, & non venisse, quamuis probari possit contrarium.
- 4 Differentia illa, an scilicet in mandato dicatur canonici, an capitulum, vel conuentus, & eodem modo de monialibus, quod discrimen afferat relatiuè.

Decif.

5 Decif. Rotæ 132. alioqui 9. de procurat. in antiquis declaratur.

291. DECISIO. II.

Capitulum enumeratis pluribus canonicis, postea dicebatur congregatum in tali capella constituisse procuratorem &c. Tenuerunt Domini, licet non fuisset dictum, capitulariter congregati, nec nomine capituli; tamen esse et bonam constitutionem procuratoris tam coram me in vna Corduben. decimarum de anno 1549. quam coram d. Antonio Augustino in vna Siluen. cantoriæ, maximè ad effectum tradendæ possessionis. & hoc per doctrinam Oldrad. in conf. 100. quæ est magis communis, vt per Abb. & Imol. in c. quanto. de his quæ fiunt à maior. par. cap. cum alijs per Felin. in c. cum omnes. num. 28. vers. 3. declaratio. Barb. conf. 17. vol. 3. in 1. dub. Bal. conf. 93. alias 291. in 2. dub. vol. 3.

2 Et licet et non fuerit dictum, capitulariter congregatos illum constituisse; tamen illud subintelligitur. Et licet et probaretur, quod ibi non fuerint præsentibus duæ partes capituli, est credendum, quod fuerint vocatæ, & non venerint, licet dicerent Domini, quod posset probari contrarium. quod sequitur Staphile. fol. 169. ostendens et differentiam, an in mandato dicatur, canonici an capitulum, vel conuentus, & eodem modo de monialibus. Vide tamen decif. Rotæ 132. alias 9. de procurat. in ant. quæ et per supradicta est declaranda, secundum quæ declarantur etiam dicta per Aymon. conf. 33. nu. 3.

DE REB. ECCLES. NON ALIEN.

E P I T O M E.

Coadiutor non potest dismembrare ecclesiam vnitam, & in ea erigere ius patronatus.

S V M M A E.

- 1 Coadiutor caret facultate dismembrandi ecclesiam vnitam, & in ea erigendi ius patronatus, & quare? num. 2.
- 3 Coadiutor quos actus facere non possit sine consensu Prælati? relatiuè.
- 4 Dismembratio est alienatio.

292. DECISIO. Vnic.

1 Coadiutor et tenuerunt Domini in vna Bergomen. coram Fabio de anno 1549. non potuisse dismembrare ecclesiam vnitam, & in

2 ea erigere ius patronatus: quia et sapit alienationem, & est et de illis actibus, quos dicunt Doctores in c. 1. de cleric. & grot. in 6. non posse fieri per coadiutorem sine consensu prælati, & maximè quia dismembratio et est alienatio, prout dicunt decisiones nostræ.

DE EMPTIONE, ET VENTITIONE.

E P I T O M E.

Constitutum habetur pro vera traditione ad effectum, vt haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionem esse factam in contractu nominato.

S V M M A E.

- 1 Constitutum quando habeatur pro vera traditione?
- 2 Constitutum habetur pro vera traditione, etiam in pœnali constitutione.
- 3 Pœnitentiæ non est locus, stante constituto apposito in contractu nominato, licet nondum esset traditum precium, quamuis postea in executione sit cogendus ad dandum precium. num. 5.
- 4 Aymoni conf. 192. num. 22. respondetur.

293. DECISIO. I.

1 Constitutum et haberi pro vera traditione ad effectum, vt haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionem factam in contractu nominato tenuerunt Domini in vna Romana casalis de la Bottacchia coram Puteo de anno 1550. ex plenè cumulatis per Tiraq. in tractat. constitut. in 3. par. limit. 26. num. 5. & 6. vbi vult etiam et in pœnali constitutione haberi pro vera traditione, & ideo esse locum doctrine Alex. & Decij in l. cum proponas. la 2. in 3. fallent. C. de pact.

Et propterea voluerunt Domini, quod licet et nondum esset traditum precium, nihilominus stante constituto, non esset locus pœnitentiæ, per tradit. in d. l. cum proponas. & l. filix 4 licet. C. de collat. per quæ et respondebatur ad dicta per Aymon. in conf. 192. num. 22. quamuis postea et in executione esset cogendus ad dandum precium, & vide ad decif. conf. Decij 289.

E P I T O M E.

Euictionis in materia agnosci potest bona fides, vbi notoriè constat

stat de non iure. & intimare sufficit etiã
in secunda instantia.

S V M M A E.

- 1 Bona fides agnoscitur potest, vbi notoriè constat de non iure, in materia euictionis.
- 2 Intimare sufficit etiam in secunda instantia.
- 3 Resignante cū pensione Alphonso reseruata, si Alphonso conuentus à Martino in secunda instantia intimaerat litem, & post secundam sententiam succubuerat, nec appellauerat, si tandem venit primus resignans, & opponat illum debuisse appellare, cognoscendum est de potioritate iuris Martini, potius quàm illius, qui resignauerat.

294. DECISIO. II.

IN materia euictionis duæ regulæ tenentur per Dominos. Prima quæ fuit tenta in vna Salamantina coram Puteo, & postea coram me in vna Tarétasien. & vltimo coram Guidobono in vna Calciaten. pensionis, quòd quando ÷ notoriè constat de non iure, potest agnoscitur bona fides. decis. nostra 141. in antiquis. Domin. post multos in c. cum in multis. col. penul. de rescrip. Rip. in l. 2. §. volumus solut. matri. post Oldrad. vbi per eum.

- 2 Secundo tenuerunt, ÷ quòd etiam in 2. instãtia sufficit intimare. l. si r. ff. de euictio. Et propterea cum in illa Calciaten. veniret quidam, qui ÷ resignauerat Alphonso reseruata pensione, & Alphonso conuentus à Martino Romano in secunda instãtia intimaerat litẽ, & post secundam sententiam succubuerat, & non appellauerat, demum post multos annos venit ille primus, qui reseruauerat pensionem, & dicebat illum debuisse appellare, & si prius intimasset, Dixerunt Domini cognoscendum de potioritate iuris Martini Romani, quàm illius, qui resignauerat: quia in illum euentum potuerat ille agnoscere bonam fidem.

DE LOCATO, ET CONDVCTO.

E P I T O M E.

Lite iniuste mota durante, si noua causa caducitatis eo medio tempore superuenerit, potest is, qui nouam super his caducitatibus commissionẽ impetrauit, nihilominus obtinere.

S V M M A E.

- 1 Caducitas lite pendente superueniens nocet.

2 Capic. decis. 6. col. 2. in fin. defenditur. & num. 4. sed num. 9. reuocatur in dubium.

3 Caducitas incipit ex lapsu biennij.

5 Litem mouens iniuste dicitur facere contra contractum, et sic non debet frui eius commodo.

6 Contractus ratione qui vult stare in possessione, debet offerre iuxta formam ipsius contractus.

7 Tex. in l. si rem. §. fin. de pigno. actio. intellectus.

8 Reus partem tantum debens, numquid ei petenti totum, possit totum negare?

10 Iniustam ob litem si secutum est spoliū, vel aliqua alia damna sint passa, ob quæ is, qui lite pendente cecidit, pretendere possit aliquam compensationem, vel excusationem, quare non soluit, audiri debet.

11 Iniuste agens soluere debet expensas, & dāna iniustæ eius petitionis.

295. DECISIO. I.

FVit dubitatum in vna Bononiẽ locationis, corā d. Ant. August. die 4. Nouẽbris 1551. inter illos de Peregrinis, contra Bentiuolios. Numquid lite mota iniuste, ita enim sine veri præiudicio præsupponebatur per Bentiuolios, quasi quòd Peregrini tam propter non solutionem, quàm pacta non seruata cecidissent, quorum tamen neutrum tempore litis motæ erat verum. Tamẽ, quia lis per multum tempus durauerat, nā cucurrerant tres, vel quatuor anni, & sic causæ nouæ caducitatis superuenerant, an possent Bentiuolij, qui obtinuerant nouam commissionem super caducitate, obtinere, non obstante illa lite mota?

Et post varias altercationes fuit resolutum, quòd sic. per decis. Capic. 16. in 2. col. circa finẽ sub num. 6. ibi. sed quoniam. Et licet duæ ÷ ad illam decisionem accommodarentur responsiones; tamen reijciebantur. Prima quòd erat distinguendum, an esset cẽpta caducitas, licet nõ perfecta, puta quia esset lapsus vnus annus ante litem, & alius post, vt videtur innuere verba decisionis: quia illa erat magis secundum contingentiam facti, quàm quòd haberet saporẽ iuris. Tum quia vnus annus nihil facit ad caducitatem, quæ incipit ex lapsu ÷ biennij, vt in l. 2. C. de iur. emphit. & c. potuit. extr. eod. tum etiã quia rationem. l. si rem. & aliarum allegatarum in decis. semper militant.

4 Alia ÷ erat responsio, quòd in d. l. si rem. defectus erat ex parte agentis, qui poterat scire se adimpleturum: secus autem in casu nostro, in quo egerat ad caducitatem, antequam esset incursa, & sic nõ poterat diuinare arg. l. si Titius. & ibi Ias. col. fin. ff. de verb. oblig. Nam ista responsio est cõtra tex. allegatum in d. decis. in l. si tibi, vt à Titio. ff. mandat. vbi defectus erat ex parte

parte rei, qui postmodum lite pendente superuenit, & cōtra l. si autem. in 2. resp. de rei ven dicat. per quem tex. facit ad decisionem causæ nostræ decis. Tholosan. 30. circa finem.

Nec obstat, quod contra decisionem dicebāt, quod mouens ꝑ litem iniustè dicit facere contra contractum, & sic non debet vti commo- dius. l. si quis maior. C. de transact. & l. quæro. §. inter locatorem. vbi Paul. de castr. ff. locati. quia vltra quod est dubitabile, quia imò magis, qui agit ad caducitatem propter non seruatas condiciones, dicitur stare pro executione contractus.

Tamen respondebatur clariùs, quod cum ipsi Peregrini vellent ꝑ stare in possessione ratione contractus, & sic diceretur seruari cōtractum, debebant offerre iuxta formam contractus, vt est tex. in l. 2. §. fin. C. de iur. emphit. & l. cum te. rectè intuenti. C. de pact. int. empt. & vendit.

7 Ex quibus tollebatur tertia responsio, quæ ꝑ dabatur ad d. l. si rem. videlicet, quod ibi agēs pignoratitia, statim quod soluebat id, ad quod tenebatur, vltra quod seruabat cōtractum, & in nullo contrafaciebat, erat etiam in causa, quod creditor habens pignus, nullam haberet excusationem, quare illud non restitueret.

At in casu nostro frans pro caducitate iniusta, debebat cedere liti, alioqui antequam cederet, cum prætenderet esse locum caducitati, volebat pensiones, & sic reus conuentus habebat iustam causam non soluendi illis: quia hoc est contra illa duo iura, per quæ cum ipse staret pro obseruatione contractus, debebat offerendo seruare cōtractum, & quia non habebat causam non offerendi pensiones, quas certò sciebat se debere, nisi fortè prætenderet, quæ reseruabatur in fine decisionis. Et hoc modo etiã respōdebatur ad aliud argum. quod reus, ꝑ qui partē debet, potest negare omne id, quod petitur totum petenti. ad Bar. & Paul. de Castr. in l. qui solidum. de legat. 2. cum alijs per Abb. in c. 1. C. de plus petit. Nā vltra quod illud dictum est dubitabile, & multi contrarium tenēt, vt per Alex. & alios in l. 1. §. si stipulanti. de verb. oblig. Marian. Socin. in d. c. 1. col. 32. in 10. & 11. q. Bertrand. conf. 283. col. 2. vol. 3. in nou. & post Angel. & Floria. in d. §. si stipulanti. tamē retento pro vero respōdebatur, quod illud procedit respectu temporis petitionis: quia illo tempore per illam petitionem non poterat reus constitui in aliqua mora, sed bene potest constitui ex nouis causis, & nouo cursu tēporis, quia tunc illa caducitas, quæ erat prius

iniusta, est effecta iusta, vt in d. l. si rem. cū simil.

Ad duo tamen dicebāt esse aduertendum.

9 Primo quod dicta decis. ꝑ erat dubitabilis sine noua petitione, quia caducitas erat merè noua: quo casu non est locus. d. l. si rem. vt ibi per omnes, & Paul. de Castr. & alios in l. non quæ admodum. de iudic. at in casu nostro aderat cōmissio noua. Secundo aduertendum erat, quia si ꝑ propter litem iniustam erat sequutum spoliū, vel aliqua alia damna erant incurfa ab illis de Peregrinis, propter quæ possent prætere- dere compensationem vel excusationem, quare non soluissent, vel vellent allegare oblationes, audiri debere.

11 Adde quod etiam ꝑ in l. si rem. cum alijs adductis erat necessarium, quod iniustè agens solueret expēsas, & damna iniustæ petitionis, vt per omnes ibi, & in d. l. non quemadmodum.

E P I T O M E.

Decisio præcedens 295. limitatur procedere, quando is, qui dicebatur incurrisse caducitatem, nihil penitus pro pētionibus decursis post litē motam fecisset: secus si oblata pensiones ore saltem fuissent.

S V M M A E.

- 1 Caducitas tunc pendente lite incurritur, quando nil penitus pro pensionibus decursis post litem motam fecisset.
- 2 Oblatio verbalis quando sufficiat? & num. 7.
- 3 Tex. in l. 2. §. fin. de iure emphit. declaratur.
- 4 Tex. in l. cū te. C. de pact. inter empt. & vendit. declaratur.
- 5 Tex. in l. si rem. §. fin. de pignorat. acti. declaratur.
- 6 Offerrens reus in illiquidis verbo satisfacit.
- 7 Mora non committitur in illiquidis.

296. DECISIO. II.

IN eadem, dum alia vice causa poneretur, tenuerunt Domini dictam decisionem tanquam nimis rigorosam esse ꝑ in suis terminis restringendam, vt videlicet intelligeretur, quando is, qui dicebatur incurrisse caducitatem, nihil penitus pro pētionibus decursis post litem motam fecisset: quia tunc propriè militarēt rationes legum in eis allegatarum; secus erat in casu nostro: quia Peregrini obtulerant verbaliter pensiones decursas. Veruntamen, quia erat dubium, quantum ipsi essent creditores in damnis passis, & in spolio propter dictam litem, sufficebat ꝑ quantum ad effectum, ne mora

mora incurreretur, vt per Alex. in l. si mora. in 2. limit. solut. matr. Ias. in l. prætor. in §. si paratus. de nou. oper. nunciat. Bald. Paul. de Castr. & alij in l. acceptam. C. de vsur. & ita respondebatur ad dictas tres leges allegatas in decis. præcedenti.

- 3 Nam in l. 2. §. fin. de iur. emphit. non aderat aliqua incertitudo. & eodem modo in l. t. c. te. C. de pact. inter empt. & vendit. vltra q̄ ibi illa oblatio fiebat nō ad moram vitandam, sed vel ad actionem consequendam, vel ad constituendum alium in mora: quo casu requiritur consignatio, vt per Bart. & Doctores in d. l. acceptam. & in l. t. si rem. §. fin. de pignor. action. cum alijs allegatis, nulla poterat cōpetere defensio reo conuēto, cū agēs soluisset quod debebat, & reus nihil dixerit in contrariū, prout etiam in præcedenti decis. Capicij. secus est, quando reus t̄ offert, & habet materiam illiquidam, quia ius agentis non est omnino iustum. & ita tolluntur. l. si mandauero tibi ex officio. ff. mandat. & l. fin. autem. in secundo responso de rei vendic.

Et hoc etiā modo tollebatur alia ratio, quod ante Pelegrini, qui stabant pro contractu, debebant seruare contractum, quia satis seruabāt offerendo. Et sic omnes rationes in decisione supradicta factæ cessabant.

- Et pro decisione ad vitandam morā, quod oblatio t̄ verbalis sufficiat, vltra notata per Ias. in d. l. 2. de iure emphit. num. 182. facit conf. Alex. 92. col. penult. & final. vol. 1. Roman. conf. 244. vers. 2. & Ruin. cōf. 113. vol. 1. quod suadebatur stante spolio non purgato vsque ad minimum quadrantem. facit quod in liquidandis t̄ mora non committitur. Bal. in d. l. acceptam. in 6. opposit. Afflict. decis. 205. & quod tradit Paul. de Castr. in d. l. acceptā. dum facit differentiam respectu vsurarum decursarum, & decurrendarum.

DE RERVM PERMVTATIONE.

E P I T O M E.

Regressu reseruato in curia per procuratorem à partibus constitutum vti non potest resignans ex causa permutationis, rei compermutatæ possessione præsertim habita.

S V M M A E.

- 1 Resignati simpliciter ex causa permutationis, & possessione rei compermutatæ, an permittatur vsus re-

gressus ei reseruatus in curia per procuratorem à partibus constitutum?

- 2 Resignatione ex simplici si est secuta possessio, qua præsumitur præcessisse.
3 Resignando principalis purè videtur reuocasse procuratorem.
4 Nullo ex actu etiam voluntas colligitur.

297. DECISIO. I.

- 1 **R**esignati t̄ simpliciter ex causa permutationis, & rei compermutatæ possessione habita, licet in curia per procuratorem à partibus constitutum esset reseruatus regressus, voluerunt Domini in vna Cameracen. coram Fabio de anno 1551. eum non posse aliquo pacto vti tali regressu: quia cū ambæ resignationes sint incompatibiles, & cum ille acceptauerit ex causa permutationis, & purè, non potest vti alia contraria: & aut sumus in dubio, vtra istarum præcesserit, & tunc quia ex t̄ simplici est secuta possessio, illa præsumitur præcessisse. iux. c. si à sede. de præb. in 6. Aym. cōf. 172. & per consequens principalis t̄ resignando purè videtur reuocasse procuratorem. ad not. in c. si quem. de procurat. in 6. & vt dicebant quidam, non curabatur, quod primus actus esset nullus, ex quo t̄ actu nullo voluntas colligebatur. l. final. de reb. eorum & c.

Si verò ista est subsequuta, & tunc videtur nō accepisse illa, vel ab illa recessisse, per quā reseruatus erat regressus, cum actus sint cōtrarij.

E P I T O M E.

Permutatio quadrangularis non valet.

S V M M A E.

- 1 Permutatio est inter duos.
2 Permutatio quadrangularis est inualida.

298. DECISIO. II.

- 1 **P**ermutatio t̄ est inter duos. c. 1. eo. tit. in 6. Et propterea Collectan. in dec. 1. hoc tit. in ant. & final. ac Imol. in clem. 1. col. penult. vers. quid si inter tres. eod. tit. tenuerunt non t̄ valere permutationem quadrangularem. quod placuit Dominis in vna Ciuitaten. coram D. Fabio Decano, licet ego dicerem iure non probari, & rationem permissionis, de qua in c. quæsitum. hoc tit. hoc pariter militare, si inter tres.

DE SOLVTIONIBVS.

E P I T O M E.

Oblatio, & consignatio animalium facta factoribus dicitur benefacta, etiam si non constet de eorum mandato, si tamen dicta animalia fuerunt postea visa in casali creditoris.

S V M M A.

1 *Consignatio, & oblatio quando dicantur benefacta facta factoribus? intellige prout num. 2.*

299. DECISIO. Vnic.

1 **C**onsignationem, † & oblationem tenuerunt Domini in vna Romana casalis coram d. Puteo esse benefactam factoribus, etiam quod non constet de eorum mandato, de cerris animalibus, quæ fuerunt etiam postea visa in dicto casali.

Nec etiam in eadem causa audiuerunt dicentes oblationem factam matri, quæ non accepta uerat tutelam. quæ omnia ego † dicebam procedere, si illi factores erant tunc in esse, & erant soluendo, vel etiam si non appareret illos fugam arripuisse.

DE DONATIONIBVS.

E P I T O M E.

Donatio facta pro se, & descendentes ex suo corpore natis, moriente ultimo ex descendentes, transit ad hæredes donatarij.

S V M M A.

- 1 *Donatio quando transeat ad hæredes donatarij?*
- 2 *Donationis natura est, vt perpetuetur, & censetur in quolibet personarum gradu vnica donatio num. 3. & est perinde, ac si ultimo donatū sit sine aliquo onere, sicut in fideicommissis num. 4.*
- 3 *Alexandri consil. 43 lib. 2. & cons. 53 lib. 6. declarantur.*
- 4 *Soc. Iunior. consil. 53. vol. 2. reprobatur.*

300. DECISIO. Vnic.

1 **D**onatio † fuerat facta alicui pro se, & descendentes ex suo corpore natis. Quæ fitum fuit coram d. Fabio in vna Romana cotimi de anno 1549. an moriente ultimo ex de-

scendentibus, donatio reuertetur ad donantem, vel an transfret ad hæredes donatarij?

Et tenuerunt Domini, quod transfret ad hæredes donatarij: quia ista † erat natura donationis, vt perpetuaretur. adducebatur l. 1. de donat. l. senator. de donat. caus. mor. & † censetur quodammodo in quolibet personarum gradu vnica donatio. l. stipulatio ista. §. & quis ita. ff. de verb. obligat. Paul. de Castr. in cōs. 164. col. 1. & 2. vol. 1. & est † perinde, ac si dicamus ultimo donatum esse sine aliquo onere, sicut in fideicommissis. l. cum pater. §. libertis. de legat. 2. & l. pater. §. 15. de legat. 3. Et licet alijs descendentes non sit donatum, non tamē sequitur, quod debeat reuerti ad donantem, sed remanet sine grauamine, vbi descendentes deficiunt, & consil. Alex. 43. lib. 2. & 53. lib. 6. fuerunt declarata, † vt intelligantur in terminis casus, quæ ponit Cynus in Auēt. sed si quis. C. de secun. nupt. quando ex aliquibus verbis appareret, quod deficiente conditione res reuerti deberet ad donantem.

6 Et consil. † Mariani Iunioris 53. vol. 2. licet aliqui vellent saluare, quia non officiebat casui nostro, nam aderat dictio taxatiua, tantum. Tamen etiam quod adesset dictio, tantum, reprobrato dicto consilio, idem dicebant esse tenendum: quia licet donet tantum illis, & non alijs, non per hoc sequitur, ergo debet reuerti ad donantem.

DE TESTAMENTIS.

E P I T O M E.

Testamentum ad pias causas, & inter liberos, si est totum scriptum manu testatoris, etiam quod nullus adsit testis, valet.

S V M M A.

- 1 *Testamentum manu testatoris sine testibus valet inter liberos, & ad pias causas.*
- 2 *Argumentum de filijs ad pias causas est de iure validum.*
- 3 *Aretin. in l. si is qui. de testam. intellect.*
- 4 *Pia causa est honorabilior causa libertatis.*
- 5 *Alex. cons. 76. lib. 3. reprobatur.*

301. DECISIO. I.

1 **T**estamentum † ad pias causas, sicut & inter liberos tenuerunt Domini in vna Romana hæreditatis, & bonorum pro societate S. Rocchi de anno 1548. coram d. Rossanen. valere

lere, si est totum scriptum manu testatoris, etiã quòd nullus adsit testis, post Alex. conf. 4. col. 3. vol. 7. Ias. conf. 61. col. fin. vol. 1. Ruin. conf. 71. col. 6. & seq. vol. 3. & hanc opinionem etiã tenuit Aretin. qui eam sentit magis communẽ. in l. si is qui. col. 2. de testa. vbi Imol. & idem Imol. in c. 2. & in c. cum esses. de testament. atento quòd valet argumentum de filiis ad piã causam, vt per multa similia tradit Dec. in l. licet. C. de pact.

Quibus non obstabat, quòd Aretin. in d. l. si is qui. videbatur limitare per c. cum esses. de testam. quia illa debent intelligi, quando nõ esset scriptum manu testatoris.

Eodem modo respondebatur ad tex. in §. & si tantum, in aucten. de testamen. imperf. vbi in libertate videtur tex. requirere testes, ergo idem in pia causa. Quia dupliciter respondebatur. Et primo quòd in solemnitatibus nõ valebat argumentũ: quia illæ non sunt remissæ in libertate. vt in l. de testamento. de fideicomis. libert. & tradit Ruin. etiam in consil. præallegato. Secundo dicebam ego non valere argumentum, in libertate requiruntur testes, ergo & in causa pia, quia illa est honorabilior. Ex quibus dicebatur non curandũ de Alex. in conf. 76. 3. vol. qui videtur requirere testes, quia est sibimet contrarius, & mouetur per d. §. si tantum. cui fuit supra responsum.

E P I T O M E.

Substitutio, si sine liberis, mortuo instituto cum liberis ante aditam hæreditatem, an contineat vulgarem, hic traditur.

S V M M A E.

- 1 Substitutio, si sine liberis, continet vulgarem, quid si institutus erat mortuus cum liberis ante aditam hæreditatem? num. 2.
- 2 Socin. in l. 1. col. 17. vers. & per prædicta his diebus consului. ff. de cond. & demonstr. reprobatur communiter. de clara, vt num. 4.
- 3 Conditio illa, si sine liberis deceaserit, est fideicommissaria.
- 4 Rationis diuersitate data, non fit æqualis determinatio.
- 5 Interpretatio ea capienda est, per quam testamentum, et sic vulgaris substitutio procedat pro validitate actus.
- 6 Conditio, si sine liberis, an sit voluntaria?

302. DECISIO. II.

Substitutio, si sine liberis, in qua aliàs tenuerunt Domini in vna Reatina hæreditatis coram d. Puteo, quòd contineret vulgarem, de

quo nulla erat controuersia inter Doctores infra allegandos.

2 Tamen fuit dubitatum, quia institutus erat mortuus cum liberis ante aditam hæreditatẽ, & quidam multum clamabat, & dicebat, quòd non, per doctrinam Socin. in l. 1. col. 17. vers. & per prædicta his diebus consului. de condit. & demonstr. vbi post Oldra. & Io. Andr. & Ant. quos allegat, & in l. cum auus nu. 20. de cond. & Ruin. in conf. 93. num. 11. vol. 3. qui dicunt in terminis, quòd hæc duo requiruntur copulatiuè, quòd ante decedat, & sine liberis, quia illa conditio est voluntaria.

Ea tamen die aliqui ex Dominis inclinabãt in contrarium, dicentes opinionem Socin. et reprobantur à ferè omnibus Modernis comuniter. post Corne. in conf. 1. in 4. vol. & Socin. reprehendunt primo Dec. conf. 416. col. 2. in fine vers. 2. considerandum est. Curt. Iun. conf. 43. col. 2. vers. sed quid. Paris. conf. 19. num. 93. vers. & licet. vol. 2. Marian. Iunior conf. 100. col. 2. nu. 3. vers. placent. vol. 1.

Ego tamen dicebam esse aduertendum, quòd licet opinio Socin. reprobetur à supradictis doctoribus, est verũ et in conditione tacita subintellecta, in qua omnes Doctores concludunt, vel quòd non subintelligitur in vulgari, quia cõtra naturã est, vt minus subaudiamus. Et licet subintelligatur ex via commissaria, est propter diuersitatem rationis, vel dicamus in nulla earum subintelligi positum in conditione, si sine liberis, & de expressa illi Doctores non loquuntur, & sic prima opinio in isto casu remanet sine contradictore.

Est tamen verum, quòd pro opinione contra Socin. considerabatur optima ratio. Nam illa et conditio, si sine liberis deceaserit, quia est fideicommissaria, est utilis ipsis liberis, quorũ pater iã hæreditatẽ adiuit: quia aliàs fideicommissariarum nõ est locus. Et ideo, si existẽtibus liberis, cessat fideicommissaria ipsi patri eorũ succedendo, consequenter etiã bona, quæ aliàs erant fideicommissis subiecta. At quando sumus in vulgari, quia liberorum non interest, quorũ pater hæreditatẽ non adiuit, & sic omnino ipsi nihil habituri sunt, ideo interpretanda erat conditio illa fideicommissariarum tantum substitutioni adiecta, non vulgari. Tum quia data diuersitate rationis, nõ fit æqualis determinatio, vt not. in l. iam hoc iure. de vulg. & pupill. tum quia est et capienda ea interpretatio, per quam testamentum, & sic vulgaris substitutio procedat pro validitate actus. Tum quia esset extraneũ illam conditionem, si sine liberis, sine aliquo effectu

fectu referri ad vulgarem, cum satis sit referri ad fideicommissariam. Et per hoc tollitur motuum Socin. principale, quod ibi videtur vrge re: quia ista conditio, si sine liberis, est voluntaria, & ideo non extendenda ad alium casum. Quia dico, quod illud est verum, quando illa adijceretur vulgari tantum, quia tunc imputet sibi testator, & sumus in mere voluntaria condicione. Verum cum sumus in casu continente etiam fideicommissariam, in qua conditio, sine liberis, habet respectum ad effectum, in eo tantum casu intelligam supradictam conditionem. Tamen difficultas est maxima, quia opinio Socin. Oldrad. Io. Andr. & Ruin. in condicione expressa non habet contradictorem pronunc.

E P I T O M E.

Citatio creditorum, & legatariorum in inventario sufficit, quod sit vna tantum peremptoria.

S V M M A E.

- 1 Citatio creditorum, & legatariorum numquid esse debeat trina, vel vnica?
- 2 Peremptorium non est necessarium, quando in citatione adest comminatio legis, que apponit tempus.
- 3 Citatio creditorum, & legatariorum habetur à Rota pro actu extraiudiciali, & leuis præiudicij, & quare?
- 4 Peremptorium non requiritur in actu extraiudiciali.
- 5 Inventarium annullare propter solam omissionem peremptorij videtur nimis rigorosum.
- 6 Rigorem Rota solet abhorrevere.

303. DECISIO. III.

Fuit dubitatum in vna castri Filacciani coram d. Puteo de anno 1549. Numquid citatio si creditorum, & legatariorum in inventario trina esse deberet, vel vnica tantum peremptoria?

Et aliqui dubitabant, quod requireretur trina, quia Bal. in tract. de inuentar. in forma ponit verbum, peremptoriae. idem tradit Guid. Pap. in consimil. tract. 3. col. vers. & pro introitu, quod etiã fuit de mente Marian. Soci. in tract. de citationibus 22. artic. quæst. 4. vbi postquam numeravit casus, quibus incertæ personæ citantur, dicit requiri trinam citationem; cum tamẽ inter eos enumerasset inventariũ. Ad quod faciebat, quia Ang. & Bal. in l. si eo tempore. de remiss. pignor. videntur requirere trinam citationem, & Doctores omnes in l. fin. in princ. C. de iur. de lib. citationem incertarum personarum fundant in d. l. si eo tempore.

Contraria tamen opinio fuit visa Dominis verior. & 1. non caret auctoritate Angeli in l. 1. §. hæc stipulatio. vers. & credo. ff. si cui plus per leg. falcid. col. 5. quem sequitur Corne. in d. l. fin. col. 8. num. 35. C. de iur. delib. Et ratio Angeli est, quia iudex non dicitur ferre sententiã, nec aliquod decretum: quo casu non est locus peremptorio. Et hoc est propriè, quod tradunt glos. Bald. Angel. Alberic. in l. Papinianus. §. si quis post. de inoffic. testament. dum diuersificant. l. si eo tempore. præallegatam, vt non requiratur peremptorium. Ex quibus apparet, quod Angel. & Bal. in d. l. si eo tempore. dixerunt tutius, non autem necessariò. Ex quo retorqueretur fundamentum supra ex aduerso factum, & ostenditur communem opinionem esse pro hac parte: cum doctores in d. l. final. intelligant hanc citationem in terminis l. si eo tempore. quem tex. ego ponderabam, dum in singulari dicit, proclamate.

Faciebat etiam ratio, quia tunc dentum peremptorium si non est necessarium, quando in citatione adest comminatio legis, que apponit tempus mensis.

- 3 Habebant etiam Domini istum actum si pro extraiudiciali, & leuis præiudicij: quia semper potest non citatus ostendere defectum inventarij, & non præsumitur delictum, quod hæres fraudauerit, & in actibus si extraiudicialibus nõ requiritur peremptorium. Curt. in l. peremptorium. de iudic. Maria. d. tract. de citat. artic. 27. num. 52. Nimis si enim rigorosum videtur propter defectum verbi, peremptoriè, annullare inventarium, quod si Rota solet abhorrevere.

E P I T O M E.

Legatum domus ad præsens suæ habitationis, complectitur domum postea per testatorem emptam, etiam prima eius domo maiorem, si à testatore omnes habebantur pro vna.

S V M M A E.

- 1 Legatum domus ad præsens suæ habitationis, quando etiã, comprehendat secundam domum maiorem à testatore emptam?
- 2 Verba, ab præsens suæ habitationis, quid importent?
- 3 Glos. in l. vxori. in principio. de leg. 1. apprehenditur à Bart.

304. DECISIO. IV.

Legatum si domus ad præsens suæ habitationis, stantibus testibus, quod domus alia postea

stea empta, etiam quòd esset maior prima, habebatur à testatore pro vna, & tanquam vna, voluerunt Domini sub ea comprehendi in legato dictam domum postea emptam tamquàm augmentum. & hoc per tex. in l. cui fundus. de legat. 2. iunctis notatis, vt per Albertum Brun. in tract. de augmento. conclus. 15. princip. in princ. & num. 25. & ex regula, quam tradunt communiter doctores in l. prædijs. §. balneas. & §. qui domum. de legat. 3. & quæ ponit Alex. in conf. 204. in 6. vol. Et cum ex dictis testium constaret vel ambas domos esse pro vna, vel nouiter emptam fore accessoriam primæ, respondebatur ad illa verba, ad præsens sue habitationis, quæ restringuntur ad tempus testamenti, vt per Bar. in l. si ita. de aur. & argent. legat. quòd non procedit in accessorijs, vt ibidè declarat Bar. & sentit Rom. in singul. suo 497. & fuit ex mente Aret. in l. serui electione. §. fin. in fine. de legat. 1. allegabatur etiam l. filia. §. ritia. de condit. & demo.

Ad glos. † in l. vxori. in princ. de leg. 1. per quam Domini Rotæ Bononien. qui contra iudicauerant, fundatur, fuit responsum vltra alia, quæ satis diuersificant casum, quòd glosa ibi reprehenditur à Bart.

E P I T O M E.

Filius natus ex meretrice est capax, vt capiat ex testamēto patris sui.

S V M M A E.

- 1 Filius natus ex meretrice non dicitur natus ex damnato coitu de iure civili.
- 2 Successionis in materia ius civile attenditur.
- 3 Filius meretricis admittitur ad successionem matris.
- 4 Meretricius coitus non dicitur damnatus.
- 5 Naturalium appellatione veniunt filij meretricum.
- 6 Meretricum filij non reperiuntur prohibiti succedere ex testamento patris, non existentibus alijs, prout & naturales ex concubina domi retenta. num. 7. & ideo admittuntur ex testamento patris, legitimis filijs non existentibus num. 8.
- 9 Oldrad. conf. 196. est restrictum ad nobiles.

305. DECISIO. V.

Filius natus ex meretrice, quia non † est natus ex dānato coitu per leges ciuiles, quæ † in materia successionis attenduntur, vt per Caccialup. post Abb. & alios in repet. l. si quæ illustrif. C. ad tertull. Nam † admittitur ad successionem matris, & communiter tenetur talem † non esse coitum dānatum, vt tenet Ang. in §.

fin. in auct. quibus mod. natur. efficitur sui. in 1. & 3. col. & tradit Abb. in c. tanta. nu. 13. qui fil. sint legit. post alios Caccialup. vbi supra num. 14. & per scribētes in tract. de succ. ab intestato. sci licet, Rolandin. col. penult. per Rosell. num. 18. per Din. num. 10. & post multos maximè Paul. de Castr. conf. 468. tradit Aym. conf. 166. col. penult. vers. 3. respondeo. vbi etiam dicit post multos, quòd secundum communem vsum loquendi appellatione † naturalium veniunt tales. Et quia † non reperiuntur prohibiti succedere ex testamento patris, nō existentibus alijs, & vt alij † naturales ex concubina domi retenta, quæ secundum canones magis prohibetur, quibus in hoc standum est, vt per Abbat. in d. c. tanta.

Et propterea tenuerunt Domini in vna Romana legati coram d. Ant. Aug. quòd esset † capax talis filius ex testamento patris sui, & dictū fuit, quòd doctrina Bar. in auct. ex complexu. C. eod. & in l. fin. col. 1. ff. de his quibus vt indign. procederet tantum in natis ex complexu nefario. Et cōsil. † Oldra. 196. fuit vel reprobatum, vel restrictum ad nobiles. iux. tradita in l. 1. C. de natural. lib. & Ruin. conf. 66. num. 24. vol. 3. à fertiori pro decis. hac allegabatur cōs. Guid. Pap. 17. in 1. dub. 1. lib. quæ voluit & Socin. conf. 148. vers. secundum principale. lib. 1. & Dec. conf. 306. & 311.

DE DECIMIS, ET PRIMITIIS.

E P I T O M E.

Primitiæ etiam vltra decimas debentur parochiæ, in cuius territorio prædia sita sunt, non autem ecclesiæ baptismali, circumscripta consuetudine.

S V M M A E.

- 1 Primitiæ debentur parochiæ illi, in cuius limitibus competunt prædia.
- 2 Primitiæ debentur ex frugibus prædiorum.
- 3 Ecclesiæ dominanti debentur onera realia.

306. DECISIO. I.

Illam opinionem communem, de qua per Innocent. Hosti. Abb. Imol. & alios in c. cum sint homines. eo. tit. & Abb. conf. 58. vol. 1. per c. quoniam. eo. tit. & c. fin. de parochijs extenderunt † Domini coram me ad primitias in vna Cæsaraugustana de Pennafior. Tum quia semper

per iura promiscuè loquuntur de decimis, & primitiis, vt in rubr. & in c. 1. eo. tit. & c. reuertimini. 16. q. 1. & c. præter hoc. 32. distinct. Tum
 2 quia primitiæ debentur ex frugibus prædiorum, & sic cum debeantur ex rebus, sunt tanquã onera
 3 ra & realia, quæ debentur ecclesiæ dominanti.

E P I T O M E.

Primitiæ sunt de necessitate soluendæ.

S V M M A E.

- 1 Primitiæ sunt necessariò soluendæ contra diuum Thomam & Brixien. vbi num. 2.
- 3 Primitiæ, & decimæ quamuis circa quantitatem non sint soluendæ, tamen de necessitate sunt dandæ.

307. DECISIO. II.

IN eadem alia vice etiam tenuerunt Domini supradictam opinionem, quia est communis in d. c. 1. de decim. & ibi per Abb. antiquum Collect. Cardinalem, & omnes alios, qui dicunt, quòd primitiæ & sunt necessariò soluendæ, vt probat per verbum, exigere Abb. in d. c. 1. Et idem tenet Archidiac. & Io. de Turre cremat. in c. 1. 13. q. 1. per quæ Dñi dixerunt dictum & diui Thomæ secunda secundæ q. 86. artic. vltimo. vbi vult primitias non esse de necessitate soluendas, & Brixien. in repertor. iuribus non subsistere: nam ipsi loquuntur contra supradictam communem, & supradicta iura,
 3 quia licet libertas & sit fortè quoad quantitatem, non tamen quoad necessitatem soluendi.

E P I T O M E.

Decimarum prædialium solutionem facere de iure is debet, qui in vna parochia degit, & in alia prædia colit, in illo loco, in quo sita sunt prædia, cessante consuetudine, quæ præcipuè est in his attendenda.

S V M M A E.

- 1 Decimarum prædialium solutio fit prius secundum consuetudinem, & ea cessante in loco, in quo sita sunt prædia, ab eo, qui in vna parochia degit, & in alia prædia colit.
- 2 Decimæ prædiales si vno modo soluuntur ex consuetudine in aliqua prouincia, & reperiatur oppidum, in quo nulla esset consuetudo, iudicandum est cum eo, per simile di-

Et a consuetudinis.

- 3 Consuetudo attenditur in materia consuetudinaria.
- 4 Consuetudo, quæ non dicatur contra ius?
- 5 Consuetudo inducitur per decem annos.
- 6 Consuetudo præiudicatiua non est extendenda, nam est magis præscriptio.
- 7 Consuetudo loci viciniore, vel dominantis est attendenda. & num. 8.
- 9 Decimæ de iure an debeant ecclesiæ prædiali?
- 10 Præscriptio decimarum quoad certa prædia non extenditur ad alia. intell. vt hic.

308. DECISIO. III.

Decimarum prædialium solutionem præ eo, qui in vna parochia degit, & in alia prædia colit, fieri debere in loco, in quo sita sunt prædia, licet sit communior opinio in c. cum sint homines. & in c. ad apostolicæ. tit. nostro. tamen dixerunt Domini in vna Toletan. decimarum de Gosquez corã d. Rossanen. quòd illud non erat per legem scriptam decifum, sed quòd magis propter difficultatem, & concurrẽtiam opinionum debebamus recurrere ad consuetudinem, & principalius erat ius consuetudinarium, vt in dictis iuribus. Quod erat vtile,
 2 quia si occurrebat casus & in vna prouincia, in qua esset talis consuetudo, quòd aliter solueretur, quàm secundum opinionem communem, & reperiretur aliquod oppidum, in quo nulla esset consuetudo, tunc non erat iudicandum per simile legis: quia non habemus legem, sed
 3 simile consuetudinis: quia in materia & consuetudinaria, prout est ista, attenditur consuetudo, iux. illam communem opinionem, de qua per Ias. in l. de quibus. num. 22. de legib. & Curt. in c. fin. col. 32. secundum paruum impressio.
 4 secundum quem etiam dicebatur istam & consuetudinem non esse contra ius, & ideo Abb. in d. c. cum sint homines. in glos. 3. vult. sufficere & decem annos ad inducendam consuetudinem secundum ius.

Et propterea cessabant quæ dicebantur de
 6 consuetudine & præiudicatiua, quæ non debet extendi, vt per Curt. in d. c. fin. col. 3. vers. limita primo, nam est magis præscriptio, vt per Felin. in c. statumimus. de maior. & obed. quia non procedit in ista consuetudine, quæ est secundum ius commune, & propterea tex. in d. c. ad apostolicæ. vult attendi & consuetudinem loci viciniore, vel loci dominantis: quia illud, quod dicitur in d. c. ad apostolicæ. non potest intelligi de consuetudine, quæ in loco esset, de quo dubitabatur: quia tunc non habuisset difficultatẽ, sed de loco viciniore, vel loco dominantis, & probatur ex notatis per Hostien. & Io. Andr.

8 in c. super eo. de cognat. spirit. vbi dicit, q̄ t̄ quo-
 tiescumque sumus in casu, in quo recurrendū
 est ad consuetudinem prout in casu nostro, tūc
 est recurrendum ad consuetudinem loci vici-
 9 videtur probari, quod de iure t̄ decimæ debean-
 tur ecclesiæ prædiali: quia id intelligo, quando
 non essemus in casu, quo illi canonici S. Nico-
 lai non darentur ecclesiastica sacramenta illis,
 à quibus percipiebant decimas, vel quia non-
 dum esset introducta consuetudo. i. verior. Vel
 quia ibi illi laici non colebant prædia in alia.

Eodem modo respondeo ad aliud, quod vi-
 debatur multum vrgere de doctrina magis cō-
 muni glo. Io. Andr. Hostiæ. Ant. de Butr. Abb.
 in c. cum contingat. eo. tit. & Abb. in conf. 71.
 10 vol. 2. quod præscriptio t̄ decimarum quoad
 certa prædia, non extenditur ad alia: quia ego
 intelligo, quando ecclesia præscribens non ef-
 fet nec matrix specialis contra prædialem, nec
 prædialis contra matricem, & ille, qui habitaret
 in vna, non coleret in alia: quia tūc esset idem,
 quod in colono partiario: quia bene tunc esset
 consuetudo contra ius; secus in altero ex illis
 casibus, quia ius admittitur, & de tali etiam cō-
 suetudine, quæ haberet cōtra se dispositionem
 iuris, loquitur c. cum olim. de consuetud. Ad
 tex. in c. fin. de paroch. respondeo, quod non
 loquitur, quando habens in vna, & habitans in
 alia, coleret ipsa, quia tunc procedit ratio. d. c.
 cum sint homines.

E P I T O M E.

Decimarum concessio non com-
 prendit noualia, etiam quod
 in tali concessione essent verba
 habentia tractum in futurum, & etiam
 quod dicerent super toto territorio.

S V M M A E.

- 1 Noualia non veniunt concessis decimis, amplia, vt hic.
- 2 Decimis simpliciter concessis, an veniant etiam futurae?
- 3 Decimarum in concessione à fortiori veniunt noualia, quia sunt minora.
- 4 Decimis concessis laico, an debeantur noualia?
- 5 Præscriptio vno actu decimandi in eo territorio vniuerso, omnia veniunt comprehensiuè, non extensiuè.
- 6 C. tua. de decim. intellectus.
- 7 Decima, nisi ex iustissima causa sint laicis concessa, eis non debentur.
- 9 C. statuto. s. fin. de decim. in 6. intellectus.
- 10 Paris. conf. 73. vol. 4. declaratur.

309. DECISIO. IV.

Decimarum t̄ concessionem, etiam quod in
 ea essent verba habentia tantum in futu-
 rum, & etiam quod dicerent super toto territo-
 rio, voluerunt Domini in vna Malacitan. de-
 cimarum coram d. Puteo. de anno 1549. non
 comprehendere noualia quod est de mente
 tex. in c. tua. in fin. iuncto c. ex parte. de decim.
 2 præsupposito quod t̄ in concessione decimarū
 simpliciter veniant etiam futurae; quia, vt dicit
 Abb. in d. c. ex parte. non minus appellatione
 decimarum veniunt præsentis, quam futurae.
 Et ratio est, quia ista est indefinita, & ratione
 tēporis. Imò à fortiori dicit tex. in d. c. ex par-
 3 te. quod in t̄ concessione decimarum à for-
 tiori veniunt noualia, quia sunt minora.

Istis duobus tamē non obstat quod dicitur
 4 in c. tua. in fine. quod concessis t̄ decimis laico,
 non debentur noualia, licet tam ex proprietate
 verbi, quam ex maiori parte rationis contra-
 rium videretur, & sic ibi contra proprietatem
 verborum, & contra maiori partem rationis fit
 talis restrictio.

Ex quo infero, quod illa verba, debebantur
 in futurum, vel t̄quam expressiuè illius, quod
 tacitè inerat, quia appellatione decimarum ve-
 niunt futurae, nihil operaretur: vel quia illa ver-
 ba, debebant, referuntur ad decimas, nullo pa-
 cto possunt importare noualia: quia concessio
 decimarū facta laicis ex interpretatione iuris
 appellatione decimarum nunquam veniunt
 noualia. Et sic ex defectu verbi ego sumo istam
 interpretationem. Et omnia allegata in cōtra-
 rium non loquuntur in laicis. Et ratio c. cū con-
 tingat. de extēsiōne præscriptionis, vltra quod
 loquitur in clericis, in quibus cōcessio simplex
 comprehenderet decimas noualium, nimirum
 si extenditur.

Præterea diuersa est ratio in præscriptione:
 5 quia præscripto t̄ vno actu decimandi in eo
 territorio vniuerso, omnia veniunt comprehē-
 siuè, non extensiuè.
 6 Præterea istud esset restringere. c. tua. in quo t̄
 non apparet, an concessio decimarum sit facta
 respectu territorij, aut respectu loci, & sic gene-
 raliter loquitur.

Eodem modo ille tex. in c. tua. debet intelli-
 gi, quando ex causa etiam iustissima sint con-
 7 cessæ decimæ laicis: quia nisi t̄ ex iustissima cau-
 sa non essent debite. & tex. in c. statuto. de de-
 cim. in 6. loquitur de omnibus decimis.

Benefacit, quia vt dicit Ant. in princ. cū con-
 8 tingat. est diuersa t̄ species decimarum, & di-
 uersus

uersus etiam fundus.

- 9 Et ad tex. † in c. statuto. in §. fin. de decim. in 6. dum dicit de rationabili causa, intelligebant Domini non de rationabili causa primæ cōcessionis decimarum, sed de rationabili causa, quæ percuteret noualia, puta, quod à principio nō adesset aliquæ decimæ, nisi noualiū, vel quia soluebatur de antiquis, quia erant syluæ, vel pascua, quæ postea fuerant redacta ad culturam, vt latè per Paris. cons. 73. 4. vol. qui tamen in quibusdā dictis, dum facit contra hanc decisionem, loquitur in clericis, non autem in laicis.

E P I T O M E.

Monachi quamuis præscripserint decimas vni ecclesiæ parochiali debitas; si tamen rector, vel capellani dictæ parochiæ non habent aliunde commodam sustentationē, possunt eam petere ab ipsis monachis, præscriptione non obstante.

S V M M A E.

- 1 Decime sunt destinatae pro necessarijs alimentis clericorū.
- 2 Monachi non obstante præscriptione per eos facta de decimis vnius parochiæ, tenentur alere rectorem, & capellanos illius, si non habeant aliunde.
- 3 C. de monachis. de præben. intellectus.
- 4 C. extirpanda. de præben. intellectus.
- 5 Extravagan. comm. suscepti, ne sed. vacant. intellectus.
- 6 Ecclesia debet habere victum duarum personarum, computatis, non autem demptis decimis.

310. DECISIO. V.

- 1 **D**ecime † ita sunt destinatae pro necessarijs alimentorū clericorum, vt tenuerint Domini in vna Burgen. iurisdictionis coram domino Ant. Aug. de anno 1549. quod monachi, † qui præscripserāt decimas debitas vni ecclesiæ parochiali, si rectores, vel capellani eiusdem ecclesiæ non haberent aliunde congruam sustentationem, possent præscriptione non obstante petere sustentationem à monachis.
- 3 Et licet c. † de monachis. de præben. restringi posset, vt tantum loqueretur in ijs, qui haberent dominium temporale; tamen tex. † in c. extirpandæ. eo. tit. generaliùs loquitur non solum in patronis, & Episcopis, sed in omnibus cuiuslibet alterius conditionis, & vt in exemplis per glos. ibi loquitur de illis, qui prætextu consuetudinis recipiebant omnes decimas, re-

licta modica portione. Et ille tex. procedit à fortiori quoad omnes decimas. Et ita etiam generaliter loquitur communis extrau. † suscepi. ne sed. vacant.

6 Et licet dum dubitabatur, an ecclesia indigeat ret. & aliqui dicebant, quod ecclesiæ debet habere victum duarum personarū, c. vt quisque. de vit. & honest. cleric. dicebam ego verum esse computatis decimis, nō demptis, per notat. ab Abb. in c. cum sicut. de consec. eccles. vel altar.

E P I T O M E.

Decimas esse soluendas, vel in loco, in quo quis habitat, vel vbi prædia colit, non reperitur per tex. peculiarem decisum.

S V M M A E.

- 1 Ius non decidit, cui solvere decimas teneatur habitans in vno loco, & in alio prædia colens.
- 2 C. cum sint homines. & c. ad apostolicæ. de decim. intellectus.
- 3 C. final. de paroch. intellectus.
- 4 C. si quis laicum. 16. q. 1. intellectus.
- 5 C. 1. 13. q. 1. intellectus.

311. DECISIO. VI.

- 1 **I**n illa quæstione de decimis soluendis, quando vnus in vna parochia habitat, & in alia prædia colit, dum iterum causa in tertia instantia proponeretur, dedi dubium, an iste † casus esset in iure decisus. Et fuit resolutum, quod nō. imò quod tex. † in c. cum sint homines. & in c. ad apostolicæ. de decim. loquuntur in colente, & intelligenda sunt generaliter tam in domino, quā in colonis: quia semper adest mixtura operum colentis, & fructus ex prædio percipi propter quam mixturam potest dari parochiali, vel prædiali, prout consuetudo dicitur.
- 3 Ad tex. in † c. fin. de paroch. fuit dictū, quod non loquebatur de colente, imò quod erat impossibile, quod illi habitantes in vna, prædia propter longinquitatem locorum colerent in alia.
- 4 Ad † c. si quis laicum. 16. q. 1. fuit dictum, quod ibi non apparebat, quod ille, qui recebat ab antiqua parochia, coleret in alia. Secundo quod dato quod coleret, iam apparebat parochiam illam fuisse in possessione percipiendi, à qua non debebat spoliari per recessum.

Ad

- 5 Ad c. 1. § 13. q. 1. hoc fuit dictum, quod hoc per aliquē tex. clarum non deciditur, ideo Doctores contrarium tenent.

E P I T O M E.

Clemēt. prima. de renunciat. limitatur, quando nulla sequitur illius superioris.

S V M M A E.

- 1 Reuocatione procuratoris non intimata, semper ille potest procedere.
- 2 Pensionum, & regressuum cassationes, quia sunt quodammodo liberationes beneficiorum à seruitute, fieri possunt in manibus cuiuscumque.
- 3 Clement. 1. de renunciat. limitatur.

312. DECISIO. VII.

- D**ubitabatur etiam in eadem propter clem. 1. de renunciat. quia cum intimata non est reuocatio, videbatur, quod ille posset semper procedere. Fuit tamen dictum, quod quia semper tenuerūt Domini cassationes regressuum, & pensionis, quia sunt quodammodo liberationes beneficiorum à seruitute, & possunt fieri in manibus cuiuscumque, iux. notat. in c. agatosa. 63. distinctio. quam opinionem semper tenuisse Rotam referebat dominus Pute. tunc Decanus, qui pollicitus est se daturum decisionem, ad ea, quæ tradit Sarnen. in regul. de infirm. q. 16. & 18. ideo, cum nulla sequatur illius superioris, non erat locus dictæ clemēt. quæ etiam loquebatur in spiritualibus.

D E R E G V L A R I B V S.

E P I T O M E.

Monachus non potest esse in iudicio, nec constituere procuratorem absque licentia sui immediati superioris, etiam si tale mandatum fecisset in capitulo congregato, & non appareret, & quod esset prior capituli, nisi causa fuisset contra monachum commissa, & monachus fuisset citatus, & à monacho constitutus procurator.

S V M M A E.

- 1 Monachus quando possit esse in iudicio, & constituere pro-

curatorem? & num. 2. & 3.

- 4 Citando inhabilem, quis dicitur eum approbare.
- 5 Monachus comparens pro defensione sua ecclesie, quando debeat admitti?

313. DECISIO. Vnic.

- M**onachus licet non possit esse in iudicio, nec constituere procuratorem absque licentia sui immediati superioris. iux. clem. si religiosus. de procurat. quod ampliauerunt Domini in vna Pampilonen. corā me de anno 1548. etiam si monachus in capitulo congregato fecisset tale mandatum, & non appareret, quod in d. capitulo esset prior. Tamen in eadem voluerunt Domini, quod si causa fuisset commissa contra monachum, & monachus fuisset citatus, & constitutus fuisset procurator à monacho, quod teneret processus, tum quia citando videtur approbasse inhabilem, vt post Innocent. in c. cum inter. de exceptio. tradit Dec. in l. fin. num. 45. C. de edito diu. Adrian. tollen. & maximè quia comperet pro defensione suæ ecclesie, prout tradunt omnes Doctores in d. clemēt. & habetur in decis. nostra 221. in nou.

D E I V R E P A T R O N A T V S.

E P I T O M E.

Ius patronatus laicorum dicitur, dato quod ex testamento clerici sit fundata ecclesia, qui voluit præsentatione fieri debere per suos hæredes laicos.

S V M M A E.

- 1 Ius patronatus erectus à clerico, quando dicatur laicorum?
- 2 Rocca. de Curt. in tract. patron. per ius. num. 26. declaratur procedere, quando alia coniectura non adessent.

314. DECISIO. I.

- I**us patronatus laicorum si fuit indicatum, etiam si ex testamento clerici fuerit fundata ecclesia, qui voluit præsentationem esse debere penes suos hæredes laicos, qui diu præsentarunt, & coniecturas istas voluerunt esse potentiores, etiā si non appareret, ex cuius bonis ecclesiasticis, vel patrimonialibus clericus erexisset ecclesiam: & declarabant doctrinam Rocchi in tract. de iur. patronat. in verbo, ius. numer. 26. procedere, quando alia coniectura non adessent.

EPI-

E P I T O M E.

Gratia est subreptitia, in qua narravit quis se esse compatronum, & tacuit pro illo anno, cum ex diuisione aliàs facta per eum cum compatronis, non sibi, sed alijs compatronis præsentatio competeret.

S V M M A E.

- 1 Patronus verus dicitur ille solus, qui eo anno habet præsentare, stante diuisione annorum in præsentando per compatronos facta.
- 2 Iuri patronatus regulariter non derogatur etiam ex causa resignationis, nisi in fauorem vnius ex compatronis.
- 3 Subreptitia est gratia, in qua aliquis dixit se cõpatronum, cum eo anno ex conuentione ceteris compatronis competeret ius præsentandi.

315. DECISIO. II.

Ius patronatus, facta diuisione alternis annis de præsentando per patronos, quia pro illo anno ille ¶ solus, qui habet præsentare, iudicatur verus patronus, vt argumento clement. eo. tit. sentit Dec. conf. 696. num. 12. iccirco quia

regulariter ¶ non derogatur iuri patronatus etiam ex causa resignationis, nisi in fauorem vnius ex compatronis.

Tenerunt Domini in vna Regien. capellania coram d. Rofsanen. quòd subreptitia ¶ esset gratia, in qua narrasset se esse compatronum, sed tamen tacuisset pro illo anno ex dicta diuisione non sibi, sed alijs præsentationem competerere.

E P I T O M E.

Iuris patronatus beneficia mixta clericorum scilicet, & laicorum non comprehenduntur sub regula referuatoria octo mensium.

S V M M A E.

- 1 Iuris patronatus beneficia mixta an cõprehendantur sub regula referuatoria octo mensium. ¶ num. 3.
- 2 Iuri patronatus mixto passim derogatur in curia, intellige prout num. 7.
- 4 Decis. Rotæ 266. alioqui 46. de concess. præben. in antiquis confutatur.
- 5 Beneficia mixta iuris patronatus non comprehenduntur in nominationibus Gallia.
- 6 Laicalis qualitas in fauorabilibus attenditur, sed contra. num. 9.

8 Iuri patronatus pro medietate, & sic parti laicorum solet Papa derogare, nam parti clericorum derogare non est necesse.

316. DECISIO. III.

Fuit dubitatum coram me in vna Faentina parochialis pro Hercule Seuerolo 12. 1 Octobris 1548. an regula ¶ referuatoria octo mensium comprehendat beneficia mixta iuris patronatus laicorum, & clericorum.

Et licet videatur prima fronte dicendum, quòd sic, prout est expressa decis. 266. aliàs 46. de concess. præben. in ant. quam sequitur Staphil. tract. de literis grat. fol. 54. & Aeneas de Falcon. de referuat. 14. effectum. Quòd videbatur etiam suaderi ratione, quia passim ¶ in curia derogatur iuri patronatus mixto, ergo arguendo ab vsu patrisfamilias videbatur tale beneficium inclusum esse in referuatione.

- 3 Prædictis tamen non obstantibus contrariū ¶ tenuerunt omnes, nemine excepto. Considerantes primo, quòd plures, & melius disputantes articulum, erant pro ista opinione, & Rota aliàs variando tenuerat istam opinionem, vt refert Felin. in tract. quando literæ apostolicæ in 6. ampliat. Ex quo dicebatur non esse accipiendum
- 4 fundamentum ¶ in decis. supra allegata, quòd cõtores prædicti simpliciter referendo sequuntur, & Felin. melius disputat. eodẽ modo Roch. in tract. iuris patron. in ver. ius. in 7. q. Lambertin. in eod. tract. fol. 8. & fol. 371. in 3. par. lib. 2. 9. quæst. principali artic. 9. Io. de Silua in tract. de benefic. 2. par. 3. q. 14. col. num. 47. Rebuff. in tract. nominationum. fol. 112. 15. q. vers. 3.
- 5 non comprehenduntur. vbi voluit in ¶ nominationibus non comprehendi talia beneficia, & hoc idem etiam fuit de mente Cassad. decis. 4. de probat. in fine repetita in decis. 7. tit. nostro.
- 6 Et generalis ratio est, quia in ¶ fauorabilibus attenditur qualitas laicalis. Ex qua ratione tollunt fundamenta dictæ decis. 266. quæ dũ vult qualitatem clericorum attendi debere, non aduertit, quòd loquitur in fauorabilibus. at in casu nostro esset odium, quia haberetur pro clericali, igitur &c.

Retorquebatur etiam ratio styli, & vsus patrisfamilias, quinimo nisi ¶ fieret mentio in curia de tali iure patronatus, non censeretur illi derogatum. vt in d. decis. Cassado. ex quo inferitur non esse comprehensum, nisi vbi facta esset mentio.

Quòd autem derogeretur tali iuri patronatus, est magis, quia solet ¶ Papa derogare iuri patronatus pro medietate, & sic solet derogare parti

parti laicorum, parti autem clericorum derogare non est necesse. Videtur etiam Petr. de An-car. in c. cū propter. circa finem. de iure patro. tenere, quod in fauorabilibus ꝛ vnum sequitur aliud, nō habita distinctione, an principales sint laici, an clerici.

E P I T O M E.

Ius patronatus etiam in parochianis, & alijs magnatibus probatur per tempus immemorabile adhuc ex fundatione, & dotatione.

S V M M A E.

- 1 Ius patronatus probatur per tempus immemorabile, etiā in magnatibus, adhuc ex fundatione, & dotatione, & num. 3. & 6. limita prout num. 9.
- 2 Vsurpatio an præsumatur in magnatibus?
- 4 Presentandi in possessione si populus reperitur, nec probatur immemorabilis, tunc patronatus præsumitur ex usurpatione.
- 5 Ius patronatus quare in Italia præsumatur ex usurpatione?
- 7 Ius patronatus Domini alicuius castri, stante immemorabili præscriptione, potest allegari ex fundatione, præsertim si præsentationes dicerent ex fundatione. num. 8.
- 10 Ius patronatus in antiquis probatur sola fama; sed hæc probatio non sufficit, vbi immemorabilis requiritur.

317. DECISIO. IV.

Ius patronatus ꝛ probatur etiam in parochianis, & alijs magnatibus per tempus immemorabile, & fuit recessum à decisionibus alijs antiquitus factis: quod nec ex immemorabili probaretur dotatio, & fundatio

Non obstat, quod alijs solebat dici præsumi ꝛ usurpationem: quia præsumptio Specul. in tit. de iur. patron. in fine procedit tantū in Italia, & etiam iure non probatur.

Tamen in vna Fauentina coram me hæc dubitatio tollebat, quia erant mixti parochiani, & religiosi simul. Tamen voluerunt Domini tunc ita indistinctè ꝛ tenere per vnam decisionem, quam hic infero, quæ mihi fuit tradita à domino Decano, & hæc est videlicet.

In vna Lucana canonicatus, & præbendæ, fuit resolutum coram domino Mohedano die 4 21. Nouembris 1541. quod si ꝛ populus erat in possessione præsentandi, non tamen probabatur tempus immemorabile, quod ius patronatus per hoc non præsumeretur ex fundatione, & dotatione, sed ex usurpatione, per dictū Anto. de Butr. in c. dilectus. de offic. legat. & quia Specul. quem refert Curt. in tract. iuris patro.

in vers. ipse. vel 15. q. 36. col. 3. vers. per hanc etiam opinionem dicit, quod in Italia ꝛ præsumuntur ex usurpatione, ex eo quia propter recessum curiæ ab Italia omnes Domini, & populi effecti fuerunt tyranni, & iura ecclesiæ modo suo tractare cæperunt. Et quod in vniuersitate præsumatur ex usurpatione, potest colligi ex his, quæ dicit Lamb. in tract. de iur. pat. fol. 160. pag. 2. in 7. artic. 1. q. princip. 2. partis 1. lib. & Roch. in suo tract. iur. patronat. in vers. contraxit. q. 20.

6 Sed si ꝛ essemus in tempore immemorabili, fuit conclusum, quod populus posset allegare titulum, quem voluisset etiam ex fundatione, vel dotatione, iuxta not. per Abb. in c. querelam. col. 3. in fin. vers. utile est ergo &c. de electio. Alex. in c. hortamur. col. fin. vers. est ergo. 71. distin. Abb. conf. 76. in 1. dub. vol. 2. Dec. conf. 126. col. 1. vers. Nec obstat, si dicatur, & Bal. in l. cum super. C. de rei. vendicat. Federic. conf. 234. col. penult. vers. ad propositum. Felin. in c. ad causam. col. penult. de præscrip. & in tract. quando literæ apostol. col. fin. vers. considerata 3. Alex. conf. 70. col. 4. vers. accedat ad hoc quod voluit. vol. 4. & omnino Roch. vbi clarè istud videtur dicere, in tract. iur. patron. in verb. ipse vel is à quo. q. 36. & maximè in princ. 4. col. vers. placet tamen mihi. & melius col. 6. vers. circa alium punctum. Et die 16. Ianuarij 1545. in vna Pennen. abbatiæ de ciuita Quadra, pro d. Cesare de Firmo maior pars Domini minorum inclinavit, quod dato ꝛ quod tractaretur de iure patronatus Domini illius castri, tamen quia probabatur tempus immemorabile, quod posset allegari titulus ex fundatione, dato quod non esset allegatus in articulis, super quibus testes erant examinati, & hoc sentit expressè Felin. in c. causam quæ. col. 4. de præscriptio. Et tanto magis fuit dictum in isto casu, in quo præsentationes ꝛ dicebant ex fundatione.

9 Limittarunt ꝛ tamen, quando verè probaretur præsentationes ex immemorabili tempore, secus autè, si tantum vellent probare per famam, quia isto casu, etiam quod essemus in antiquis, non probaretur, attenda præsumptione in magnatibus usurpationis, licet alijs sola ꝛ fama in antiquis probet ius patronatus, vt per Bal. in auct. quas actiones. col. fi. C. de sacr. sanc. eccl. & Cassad. decis. 2. de prob. & isto casu fit differentia inter priuatos, & magnates, & saluatur dictum Speculat. vbi supra. & doctrina Ant. de Butr. licet non bene dicat in c. cum dilectus. de offic. ordin. vbi Barbat. in vers. limita tamè. col.

4. & quod dicit Dec. in conf. 146. col. 1. & sic istis duobus respectibus posset stare differentia, vel quādo daretur probatio tantum per famā, vel si probaretur aliqua origo Tyrānorum aduersus ecclesiam, vt in præcedenti dictum est, quod postea placuit in vna Bononiense de Vi-driano.

E P I T O M E.

Præsentatio vna sufficit, nec requiritur titulus, nedum quādo agitur inter patronos, sed etiam si agitur contra Ordinarium.

S V M M A.

- 1 Præsentatio vna sine titulo an sufficiat?
- 2 Laici maior est incapacitas respectu decimarum, quàm respectu iuris patronatus.
- 3 Laicus cum titulo ita est capax decimarum, sicut iurispatronatus. et sine eo ita est incapax vnus, sicut alterius

318. DECISIO. V.

Dictum Calderini in conf. 12. hoc tit. & Federici conf. 234. quod sufficit ꝑ vnica præsentatio, & non requiritur titulus, fuit tentum, & si agatur non tantum inter patronos, sed etiam contra Ordinariū: quia ita expressè videtur loqui Dec. conf. 134. contra prouisum à Patriarcha. Rip. in c. cum ecclesia. num. 93. vers. 6. & sentit Rocch. in tract. iur. patro. vers. competens. q. 15. & Dec. conf. 117. respondet ad c. decimas. circa finem. Et aliqui dicebant maioremꝑ incapacitatem laici esse respectu decimarum, quàm iuris patronatus propter maiorem frequentiam.

Mihi tamen erat scrupulus propter doctrinam Abb. in c. ex parte. num. 19. de rescript. & considerabam, quod ꝑ cum titulo ita vnus, sicut alterius erat capax laicus, & sine eo ita vnus, sicut alterius erat incapax. Et hoc fuit tentum die 15. Augusti 1552. in sancti Augustino extra ordinem congregati in vna sancti Andreæ.

E P I T O M E.

Ius patronatus probatur ex fama in antiquis, quando eam comitatur longissima possessio.

S V M M A.

- 1 Fama non probat ius patronatus in antiquis, si non concurrat longissima possessio.

319. DECISIO. VI.

Fama, quæ ꝑ probat in antiquis, ius patronatus, vt paulo supra fuit dictum, intelligitur, quando adest longissima possessio. Bal. in l. cum super. de re iudic. Cassad. deci. 2. de probat. prout fuit tentum in eadem.

E P I T O M E.

Ius patronatus ex fundatione, & dotatione satis dicitur probatum ex tribus antiquissimis instrumentis enunciatis ius patronatus alicui spectare de iure, vel de consuetudine.

S V M M A.

- 1 Ius patronatus congruè dicitur probatum ex tribus antiquissimis instrumentis id enunciatis.
- 2 Verbum, de iure, quid importat?
- 3 Probatio iuris patronatus, et dominij de iure equiparatur.
- 4 Fama sufficit ad probandum dominium, & ius patronatus in antiquis maximè accedentibus coni. Eturis. num. 5.
- 6 Notario verba presumuntur dicta ab his, quorum interest, & quando: & num. 7. & 8.
- 7 Notarius dixisse semper presumitur id, quod partes dixerunt.

320. DECISIO. VII.

Ius patronatus ꝑ ex fundatione, & dotatione sufficienter probatum voluerunt Domini in vna Faentina parochialis coram me de anno 1549. ex tribus instrumentis antiquissimis, in quibus enunciabatur spectare ius patronatus de iure, vel de consuetudine: & illud verbum, ꝑ de iure, magis voluerunt Domini intelligere ex fundatione, vel dotatione, argu. not. per Cassad. deci. 7. hoc tit. quàm ex priuilegio, vel ex alia causa.

- 3 Item quia in ꝑ probatione ius patronatus, & dominium æquiparantur: maximè quia illa instrumenta quodammodo probant famam,
- 4 quæ ꝑ sufficit in probando dominio, & iure patronatus in antiquis, plenè habetur in decis. 2.
- 5 Cassad. de probat. maximè ꝑ succedentibus cōiecturis, videlicet vltima præsentatione, licet esset dubitabilis. Et ad doctrinam Aret. in c. cum causam. de probat. 4. col. & quæ sentit Sigismund. Loffred. in conf. 44. 4. col. quod verba ꝑ presumuntur dicta notario ab his, quorū interest, & propterea non creditur. Propter quam aduocatus ex aduerso multum clamabat, & quidam ex Dominis habitabant. Duplīciter respondebatur, primo ne tam restringeretur

q tur

tur doctrina communis, quæ est regulariter, quod semper præsumerentur partes dixisse, quæ dixit notarius, quod dictum Aret. & Loffred. procedebat, quando apparerent verba esse partium, vel verisimiliter notarius non posset vidisse, quod asserit. At in casu nostro notarius, vel potuit videre tot præsentationes antiquissimas, quæ sufficerent, vel aliquid aliud id probans, quod asserit. Secundo respõdebatur, quod quia ille præsentationes habuerant effectum suum, & ex actibus sequentibus adiuuabantur illa narratiua antiqua.

E P I T O M E.

Notario præsumuntur dicta verba ab his, quorum interest, nisi contrarium probetur.

S V M M A E.

- 1 Notarius presumitur dixisse ea, quæ ab interesse præsentantibus audiuit, nisi aliud probetur.
- 2 Instrumenta tria antiqua quod probent ius patronatus, intelligitur, si sunt scripta manu diuersorum notariorum, secus si vnius tantum.
- 3 Fama debet habere originem à non suspectis, item à pluribus.
- 4 Notarius iuris præsumptione asseruisse aliquid creditur informatus à partibus.

321. DECISIO. VIII.

ALIA tamen vice, dum proponebam eandem causam, Domini recesserunt ab illis responsionibus: quia imò placuit eis dictum Aretin. in c. cum causam. de probat. Et illam doctrinam Doctorum in l. cum aliquis. C. de iure deliber. limitabant, quando fuit notario dictum à tertijs non habentibus interesse: quia aliàs esset dare nimis magnum priuilegium verbis enunciatiuis.

Considerabant etiam, quod vt Doctores dicunt in d. c. cum causam. requiruntur tria instrumenta diuersorum notariorum. Et repertum fuit, quod illa tria instrumenta erant manu vnius notarij tantum. Et ex hoc inferebant, quod quia fama debet habere originem à non suspectis, item à pluribus, in casu nostro habebat tantum ortum ab vno notario. Itē informato triiuris præsumptione à partibus. iux. not. in l. veteribus. ff. de pactis. Ideo dixerunt Domini, quod ego viderem, an ultra verba enunciatiua adessent aliæ coniecturæ. Et vide Aymõ. de antiquit. tempor. 1. par. sectio. ampliatur

num. 14. & seq. & num. 76. qui citat Socin. conf. 86. & 89. 1. vol.

E P I T O M E.

Ius patronatus competens filijs, & successoribus, dicitur translatum cum vniuersitate per cessionem à filio factam de omni iure, quod in hæreditate habebat.

S V M M A E.

- 1 Ius patronatus competens filijs, & successoribus quando dicatur per cessionem hæreditatis translatum cum vniuersitate?
- 2 Hæredis qualitas requiritur, quando ius patronatus competit filijs, & successoribus.
- 3 Hæres non potest desinere esse hæres.
- 4 Ius patronatus competens alicui, tanquam filio & heredi, potest transferri in alium, & viuentem tantum cedente, cessionarius eo iure gaudebit, post autem mortem illius nequaquam.

322. DECISIO. IX.

- 1 **I**US patronatus præcompetebat filijs, & successoribus, quo casu requiritur tria qualitas hæredis, ad notat. in l. Gallus. §. quidam rectè. de liber. & posth. Paris. conf. 48. vol. 3. Ideo tenuerunt Domini in vna Veliterna coram me de anno 1549. in qua filius cesserat omne ius, quod habebat in bonis, & hæreditate, quod totum illud ius hæreditarium transtulerat cum vniuersitate, vt per Abb. in c. ex literis. de iure patronat. & Roc. Curt. eo. tit. in ver. vel is, à quo causam habuit. in 9. q. vbi respondet ad l. quia perinde. & l. si patroni. ad trebellia. Propter quæ etiam respondebatur ad vnum, quod dicebatur, quod cum esset trii hæres, non poterat desinere esse hæres. l. sed si sine. §. sed quod Papi- nianus. de minor. quia respondebatur per cessionem posse transferri.
- 2 Minus obstabat, quod ex quo trii competeret ei tanquam filio, & heredi, videbatur, quod non posset transferri in alium, ex dictis per Paris. vbi supra, & per l. Staius Florus. §. Cornelio Felici. de iure fil. quia respondebant, quod viuente cedente, cessionarius poterat tanquam procurator vt iure cedentis, post autem mortem eius disputandum esset cum alijs condescendentibus.

E P I T O M E.

Ius patronatus potest cedi compatrono sine consensu Episcopi.

S V M M A E.

S V M M A E.

- 1 Ius patronatus non potest cedi sine consensu Episcopi, sal-
lit, si cederetur compatrono, num. 2.
- 2 Patronum vnum habere magis est utile ecclesie propter
multa commoda.

323. DECISIO. X.

Licet ius patronatus non possit cedi, nisi
adsit consensus Episcopi, ad notat. in c. il-
lud. de iur. patron. cum late traditis per Rocc.
de Curt. in suo tract. in verbo, pro eo quod de
Dioecesani consensu. Fuit dubitatum in vna Sa-
lernitana coram Guidobono. an illud procede-
ret in cessione facta compatrono?

Et licet aliqui ex Dominis tenerent, quod
non, per doctrinam Archidiaconi in c. nemini.
16. q. 7. quam sequuntur Hostien. Io. Andr. &
Henric. & Abb. vbi etiam dicit veriore in c.
ex insinuatione. eod. tit. & Rocch. vbi supra in
2. q. vbi dicit communem.

- 3 Mihi tamen visa fuit contraria opinio ve-
rior, & magis communis, prout vult glos. Tan-
cred. Io. de Fantuc. vt refert Henric. in d. c. ex
insinuatione. & glos. Io. in d. c. nemini. & sequi-
tur Ant. de Butr. & Cardinal. in d. c. ex insinua-
tione. Ias. in l. voluntas. 2. col. C. de fideicom-
miss. Felin. in c. que in ecclesiarum. col. antepe-
nult. num. 89. de constitut. & Lambertin. de iu-
re patronat. post Guid. in 12. articul. 1. q. 2.
partis primi libri. per rationes quia in solidum
est penes omnes, & sic magis non decrefcit al-
3 teri, quam quod accrescat, & magis f. utile est
ecclesie habere vnum patronum, quam plures
propter expensas, & discordias, & maiorem li-
bertatem, & sic tam ex numero Doctoru, quam
rationum ista opinio placuit Dominis.

E P I T O M E.

Iuris patronatus causa est profana,
ad effectum concedendi remissio-
riam in prima instantia.

S V M M A E.

- 1 Iuris patronatus causa dicitur profana.

324. DECISIO. XI.

Profanam tenuerunt Domini causam iu-
ris patronatus ad effectum concedendi re-
missoriam in prima instantia in vna Lunen. Sar-
zanen. coram me de anno 1548.

E P I T O M E.

Presentatio tantum dicitur, quando
fit superiori: alioquin dicitur ma-
gis nominatio. & an ad effectum de-
clarandi nouam prouisionem subreptitiam?

S V M M A E.

- 1 Presentatio proprie intelligitur, quando fit superiori, non
solum ad effectum validitatis presentationis, sed vt noua
prouisio declaratur subreptitia, habens presentationem
esse factam num. 2. sed contra in hoc ultimo num. 3.
- 4 Noua prouisionis clausula pregnantis que sint?

325. DECISIO. XII.

- 1 Presentatio intelligitur tantum, quando
fit superiori, alioquin dicitur magis nomi-
natio, ad Decis. Rotæ 2 r. in nou. de quo per
Rocc. de Cur. tract. iur. patron. in ver. honorifi-
cum. 4 r. q. & tradit Franc. in c. 1. §. verum. in
1. not. de iur. patron. & Mil. in ver. patronus de-
bet. quod tenuerunt Domini in vna Asculana
parochialis S. Io. coram Domino Ant. August.
2 de anno 1548. esse verum, non solum ad effe-
ctum validitatis presentationis, sed etiam ad
hoc, vt noua prouisio declararetur subreptitia,
in qua asserbatur presentationem esse fa-
ctam, & non constabat de presentatione facta
Ordinario.

- 3 Istud tamen vltimum postea melius confi-
derando fuit reprobatum, ex eo quia Papa
nihil aliud considerauit, nisi consensum patro-
norum, quem omnino sciebat pati aliquem de-
fectum, & iste non erat talis, qui retraxisset Prin-
cipem. Quod eò magis placuit, quia in noua pro-
uisione, de qua agebatur, erant clausule multum
pregnantes, quod scilicet posset impetrare exprime-
re qualitates etiam infectiuas, & annullatiuas.

E P I T O M E.

Ius patronatus non immutatur ex pro-
uisione Pontificis.

S V M M A E.

- 1 Ius patronatus non immutatur, nec status beneficii consti-
tuitur ex prouisione Pontificis.
- 2 Patronis laicis in dubio non presumitur Papa praiudicare.
- 3 Ius patronatus non impeditur, nec quasi possessio illius per
prouisionem apostolicam, etiam illi derogando.
- 4 Remissoria conceditur pro probando iure patronatus, etiam
quod pro eius interruptione dantur prouisiones ponti-
ficis citra prescriptionem.

326. DECISIO. XIII.

- 1 **S**tatus beneficij non constituitur ex prouisione Pontificis, nec immutatur ius patronatus, vt coram me tenuerunt Domini in vna Lunen. Sarzanen. de anno 1548, ad notat. per Aegid. decis. 107. & decis. 212. Nam Papa in dubio non intendit praeiudicare patronis laicis, vt in decis. 3. in nou. Et per Lāber. in trac. iur. patr. in 6. articu. 7. quæst. principali. 3. lib. vbi etiam in seq. 7. artic. col. 2. in fin. & seq. vers. & idem dicerem procedere, & vers. in hoc cōsistit. & vers. & pro omnibus. vbi voluit prouisionem apostolicam non impedire ius patronatus, nec quasi possessionem illius, etiam illi derogando, vt latè per Felin. in tract. quando lit. apost. & habetur per dec. cōs. 126. vol. 1.
- 4 Et propterea voluerunt Domini, quod ego decernerem remissionem pro probando iure patronatus, etiā quod pro interruptione eius darentur prouisiones Pontificis citra prescriptionem.

Libri Quarti Decretalium.

DE SPONSALIBVS & EPITOME.

Sequestratio mulieris fieri nō debet, quando alter ex duobus maritis litigantibus est in possessione.

- 1 *Mulier non est sequestranda, quando vnus ex duobus maritis est in possessione matrimony.*
- 2 *Sequestri incepio prohibetur.*
- 3 *Mulier quamuis recessisset, etiam si per vim traducta nihilominus marito restituitur.*
- 4 *Restitutio negatur, vbi est timor peccati.*
- 5 *C. literas. de restit. spoliat. requisita.*

327. DECISIO. Vnic.

- 1 **S**equestrationi mulieris, de qua in c. cum locum. hoc tit. noluerunt Domini esse locū, si essent duo mariti litigantes, & alter eorum esset in possessione. Et vltra quod omnes, scilicet Io. Andr. Hostien. & Innocent. in glos. fin. semper dant exemplum, ex quo colligi potest neutrum esse in possessione, hoc expressius ibi determinat Petr. de Ancara. in final. verbis.
- 2 Et ratio est, ne incipiatur à sequestro. Et

3 quia si mulier recessisset, etiam si per vim traducta nihilominus marito restitueretur. Bal. in c. fin. num. 8. de probat.

4 Nec est in consideratione, quod dicebatur restitutionem denegari, vbi est timor peccati. iux. c. literas. de restit. spoliat. & per Angel. in l. si quis ad secundum, in 3. fallent. C. vnde vi. & latius per Alex. in §. nihil commune. in limitationibus l. naturaliter. ff. de acquir. possess.

5 Nam dicebam ego tria concurrere in d. c. literas. Primo quod erat ipsa mulier, quæ erat cōscia peccati, vt dicitur in tex. in casu verò nostro erat maritus, qui petebat sequestrationem. Secundo quod ibi probationes erant incontinenti. Tertio quod non fiebat ibi sequestrum, imò mulier cogebatur redire ad maritū, & prestare omnia seruitia, licet frante sua cōscientia, & probationibus paratis, posset ipsa negare debitum. Et ita concluderunt Domini in vna Neapolitana matrimonii coram Domino Puteo de anno. 1549.

DE CLANDESTINA

Desponsatione.

EPI TOMAE.

Matrimonium dicitur clandestinum, si in vno loco quis accepisset vnam mulierem, & in alio eam duxisset, ibique edicta ex consuetudine requisita publicasset.

SVMMAE.

- 1 *Clandestinum matrimonium quod dicatur?*
- 2 *Matrimonium clandestinum est dissoluendum, & filij illegitimi iudicandi.*
- 3 *Ignorantia crassa que dicatur?*
- 4 *Ignorantia nō excusat, quando edicta non fuerunt seruata.*

328. DECISIO. I.

- 1 **C**landestinum & matrimonium tenuerunt Domini in vna Coloniense legitimitatis coram Domino Puteo de anno 1549. si in vno loco quis accepisset vnam mulierem, & in alio eam duxisset, & ibi publicasset edicta, cum esset consuetudo in illis locis ea publicandi. iux. c. fin. hoc tit. Vt si postmodum appareret eam professam, matrimonium & dissolueretur, & filij illegitimi iudicarentur. Nam licet eam inuenisset in monasterio Becutarum, & non appareret, an professa esset. Tamen quia eam ex eo loco

loco acceperat, & in alio loco eam transduxerat, & constabat in alio tertio loco emisisse profersionem, iudicantur Domini crassam & hanc dici ignorantiam, iux. l. qui contra. C. de incest. nupt. not. in c. eos. de tempor. ordin. in 6. & d. 4 c. fin. §. 1. vult non & seruatis edictis, ignorantiam non excusare, & impedimentum quandoocumque superueniens impedire matrimonium.

E P I T O M E.

Matrimonij mala fides non purgatur, si quis ad alium locum transduxit mulierem, ibiq. edicta de consuetudine loci publicauit, & per 30. annos cum ea habitauit.

S V M M A E.

- 1 Matrimonij mala fides, quando per cohabitationem 30. annorum non dicatur purgata?
- 2 Prescriptione 30. annorum bona fides etiam causatur ex errore iuris.
- 3 Titulus à iure reprobatus insurgit, quando in aliquo actu requiritur contractus cum certa forma, si ea praetermittitur, prout est omittendo publicatione matrimonij.
- 4 Impedimentum matrimonij, semper quod superuenit etiam utroque ignorante, dirimit matrimonium.
- 5 Ignorantia, siue bona fides quando numquam excusetur?

329. DECISIO. II.

Alio die fuit dubitatum, an ex eo quod ambo rediissent à loco, ex quo fuerat traducta, & ibi habitassent per tempus 30. annorum, an & propter longum tempus fuisset purgata mala fides? Et licet dubium faceret doctrina Bar. in l. fin. C. vnde vi. cum ibi traditis in duabus additionibus, cū concordantijs per Alex. conf. 151. 2. vol. & Dec. conf. 272. quicquid dicat Imol. in c. fin. in 5. col. de prescript. Et idem in l. Celsus. col. fin. quod cōprobabatur, quia in & prescriptione 30. annorum bona fides etiam causatur ex errore iuris. prout tradit Paul. de Castr. declarando Cyn. in d. l. Celsus. 3. not. de vsucapion. cum concordantijs ibi per Balb. in 4. not. adductis.

Tamen supradictis non obstantibus, Domini duplici capite noluerunt excusari illud matrimonium. primo quia omnia supradicta non procedunt, quando essemus in casu, in quo contractus requireretur, & cum certa forma: quia tunc & ea non seruata insurgit titulus à iure reprobatus: quo casu Balb. in d. 4. not. per duas columnas disputando articulum post Fe-

lin. & alios ita limitat supradictam materiam: at in casu nostro requiritur certa forma edictorum, qua non seruata titulus reprobatus non suppletur. Secundo ego respondebam, quod hic erat æquiocatio. Nam etiam data bona fide, quod quis nesciret impedimentum; tamen semper & impedimentum superueniens etiam utroque ignorante, dirimit matrimonium: & ignorantia & siue bona fides numquam excusat, nisi seruata forma dicti c. fin. prout habetur in d. §. 1. & ita est verus intellectus d. tex. & placuit Dominis.

E P I T O M E.

Matrimonium quoad effectum excusandi filios ab illegimitate, dicitur clandestinum, nō propositis edictis.

S V M M A E.

- 1 Matrimonium non potest dici clandestinum, si sit contractum in facie ecclesie, non propositis edictis, circumscripta consuetudine, fallit quantum ad priuilegium in ignorantia ad effectum excusandi filios à defectu illegimitatis, nam requiruntur edicta num. 2.
- 3 C. fin. §. si quis verò huiusmodi. de clandest. despons. intellectus.

330. DECISIO. III.

- 1 Licet matrimonium & non possit dici clandestinum, si sit contractum in facie ecclesie, non propositis edictis, circumscripta consuetudine, ut per Abb. in c. fin. hoc tit. & ea quæ tradit Marian. Junior in conf. 86. num. 106. vol. 2. & Grammat. conf. 168. in ciuilibus.
- 2 Tamen & quantum ad priuilegium ignorantie ad effectum excusandi filios à defectu illegimitatis tenuerunt Domini in vna Coloniae coram Puteo requiri edicta: quia §. & si quis verò huiusmodi. d. c. fin. venit excipiendo, & dando priuilegium in casu illo, extra quem verbis refragantibus cessat dicta tex. dispositio. l. 4. S. rationes. ff. de dam. inf.

QVI FILII SINT LEGITIMI.

E P I T O M E.

Filius natus ex coniugata cohabitante cum marito, quamuis probetur ex vehementibus coniecturis esse potius adulteri, nisi probetur absentia,

tia, vel aliquis defectus mariti tempore conceptionis, non potuit à dicto putatio patre institui.

S V M M A E.

- 1 Filius adulteri quando institui possit? & num. 2. & 7.
- 3 Ancaran. conf. 225. Gozladin. conf. 12. & 13. ac Paris. 10. vol. 2. declarantur.
- 4 Præsumptio l. filium diffinimus. de his qui sunt sui vel alie. iur. & l. miles. §. defuncto. de adulter. est iuris tantum.
- 5 Filius natus ex præsenso adultero, quando venit ad bona mariti morientis ab intestato, & contra testamentum adulteri, puta quia esset legitimatus, non indiget tot præsumptionibus, quia sunt casus fauorabiles. & nu. 6.

331. DECISIO. I.

- F**ilius natus ex coniugata & cohabitante cum marito, licet probaretur tempore conceptionis adulteri ad eam accessus, & infinite coniecturæ tam ex parte matris, quam filij nati, & adulteri, qui post mortem accepit eum in filiū, aluit, nominauit alio nomine, fecit maximas impensas, emit officia, doctorari fecit, legitimauit, & tandem eum hæredem instituit, non obstante filia legitima naturali, voluerunt Domini in vna Amerina coram me de anno 1549. quod quia non adessent tempore conceptionis coniecturæ de absentia mariti, nec aliquis defectus ipsius mariti, quod non potuerit institui. ex not. per Barbat. in istis terminis in conf. 27. col. penult. vol. 1. decis. conf. 176. num. 10. & conf. 657. Alber. Brun. conf. 15. col. 1. Bertran. conf. 73. col. 6. & seq. vol. 3. in nou. Grat. conf. 158. col. 1. vol. 2. & conf. 140. col. 2. vol. 1. Alciat. tract. præsumpt. 37. 3. reg. ampliatur. 3.
- 2 Et est viua ratio, nam & omnia processerunt ex illa credulitate, illum esse filium naturalem. Illa ergo existente erronea, omnia corrui.
  - 3 Ad & consilia, quæ in contrarium allegabantur, & coniecturas multas, videlicet Gozadin. 12. & 13. ac Paris. conf. 10. 2. vol. post Petr. de Ancar. conf. 225. Domini respondendo considerabant, quod essent omnes istæ coniecturæ importantes, quasi continua cohabitatio, infirmitas mariti tempore conceptionis, confessio Claudij, mariti tractatus, & nominatio viuente claudio marito, nomen suum, non alterius, similitudo linearum, & fama publica tempore conceptionis. Tamen in casu isto non adest aliqua præsumptio tollens præsumptionem iuris, & inferens probationem filiationis, quinimo omnes sunt actus erronei, vt supra dictum fuit.

Quod autem aliàs in contrarium videban-

tur tenuisse Dominos in vna Placentina legati 3. Iunij. 1538. coram domino Sarnen. vt ipse refert in addit. ad l. miles. §. defuncto. faciebat in fauorem istius decisionis, quia ibi aderat fama communis vicinæ, non solius matris, & adulteri. Item ibi tempore natiuitatis fuit baptizatus tanquam filius adulteri, similitudo, & nominatio, & reputatio omnium consanguineorum, nec illo casu mulier habitabat cum marito, & hæc omnes. coniecturæ erant consideratæ per bo. mem. Io. Aloysium aduocatum consistorialem tunc temporis, ad quem se referebat dicta decisio D. Sarnen. prout volui inuenire informationes, in quibus enumerabantur dictæ coniecturæ.

In eadem tamen tenebant Domini pro viori opin. illam, quam latè tradit Paris. d. conf. 10. vol. 2. contra Marfil. in l. 1. §. quæstionem. de quæstio. quod & scilicet præsumptio. l. filium diffinimus. de his qui sunt sui vel alien. iur. & l. miles. §. defuncto. de adulter. est præsumptio iuris tantum, non autem iuris, & de iure. quod magis conuenit verbis dictarum legum ex Alciat. dicta præsumptio. 37. 3. reg. in 2. ampliatur. Decisionem supradictam tenebant Domini esse verissimam, & indubitabilem in duobus casibus.

5 Primus est, quando & filius vellet venire ad bona mariti morientis ab intestato, qui est casus fauorabilis, & Cyn. in l. si vicinis. C. de nupt. dixit illud notabile verbum.

6 Secundus casus est, quando & iste filius vellet venire contra testamentum adulteri, puta quia esset legitimatus: quia isto casu etiam non adest tanta præsumptio pro ipso, & habet casum magis odiosum.

Tertius casus, qui est dubitabilis, prout noster, quando vltra omnes tractatus filius adulteri esset & institutus ab ipso, quo casu etiã Rota tenebat decisionem supradictam, licet vnus ex Dominis diceret propter probabile dubiū esse diuidendam hæreditatem per consil. 176. Decij.

E P I T O M E.

Spurij dispensatio improprie nuncupata legitimatio nõ requirit agnatorum citationem.

S V M M A E.

- 1 Dispensatio spurij, vt habeatur pro legitimo, non requirit agnatorum citationem, in alijs item etiam in dispensatione spurij viuo patre, & consentiente. num. 2.
- 3 Mar. Socin. conf. 120. in secundo intellectu.

332. DECISIO. II.

- L**egitimatio de spurio, quæ ꝑ dicitur dispensatio, non requirit citationem agnatorum. Et ita declararunt Domini in vna Romana bonorum de Soderinis coram Domino Romano de anno 1548. per not. à Ias. in l. Gallus. §. & quid si tantum. num. 46. & seq. de lib. & posthu. citatur Petrus de Ancar. conf. 241. & 427. qui loquitur in filiis spurij, & ita etiam loquitur Crotus in d. §. & quid si tantum. num. 162.
- 2** Aliud ꝑ verò in alijs etiam in dispensatione spuriorum viuo patre, & consentiente. Alex. conf. 187. col. 2. vers. quarto. vol. 5. Bal. conf. 101. vol. 3. Angel. conf. 87. vol. 2. vers. nec obstat. Bar. in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. col. 4. & 5. num. 14. vers. induco ad quæstionem. cū vers. seq. de lib. & posthu. vbi loquitur tam de naturali, quàm de spurio. & in cons. suo 98. col. fin. vers. circa secundum. vbi dicit communem. qui loquitur etiam in dispensatione, prout præsupponit Paul. de Castr. in subscriptione dicti consilij. Hanc opinionem dicit communem Dec. conf. 55. col. 1. num. 2. & col. 2. & seq. vers. 2. qui etiam loquitur in legitimatione spurij, prout præsupponit ibidem col. 2. num. 4. vers. & hoc diligenter. & multa cumulat. Ias. cōf. 110. col. 3. vers. moueor. vol. 4. & pariter de legitimatione spurij loquitur, prout col. 3. vers. nam pater. & in cons. 68. col. 4. vers. moueor. & vers. nec obstat. 3. vol. 3. Galiul. in d. §. quid si tantum. num. 86. Ludouic. Sard. de natural. libe. in 6. q. princ. vers. octauo quæritur. Marian. Socin. conf. 97. num. 4. vol. 2. Barbat. conf. 49. vol. 2. & Paris. conf. 10. col. penul. vol. 2. qui in num. 114. loquitur etiam in spurij.
- 3** Ad cons. ꝑ Marian. 120. in 2. dicebatur, quòd ibidem erat post aditam hæreditatem, & ratio erat semper: quia præiudicium agnatorum non est considerabile, vt per Rossell. in §. de causa formali. de legitim.

E P I T O M E.

Legitimandi potestas concessa intelligitur etiam stantibus masculis legitimis, quando habet hæc verba, videlicet vel, legitimandi quoscūque, vel, nec non absque præiudicio illorum, qui ab intestato deberent venire.

S V M M A E.

1 Legitimandi potestas quando intelligatur concessa etiam

stantibus masculis legitimis?

- 2** Legitimandi potestas regulariter non intelligitur stantibus masculis legitimis.
- 3** Deberent, verbum importat necessitatem.
- 4** Clausula executiua non solet ampliare gratiam; tamen quando adesset dubium illud declarat.
- 5** Principem cogitasse aliquid in genere quando sufficiat?

333. DECISIO. III.

- L**egitimandi ꝑ potestas concessa quamuis regulariter non ꝑ intelligatur stantibus masculis legitimis, glos. in ver. quibus. in §. & generaliter. in aucten. quibus mod. natur. effic. sui. Bart. in auct. item si quis. C. de natural. lib. Bal. in l. 2. q. 19. C. de seruit. & aqu. & in l. cum filius. ff. de testam. milit. Aretin. in l. Gallus. §. & quid si tantum. col. pen. vers. circa 3. ff. de lib. & posthu. & ibi soc. col. 7. num. 12. Dec. conf. 392. num. 4. & conf. 479. in fin.
- Tamen in vna Bononien. fideicommissi de Grifonibus, coram D. Romano contrarium tenuimus, quādo scilicet in facultate esset hæc verba, vel, legitimandi quoscūque, vel adessent verba, videlicet, necnō absque præiudicio illorum, qui ab intestato deberent venire: de quo verbo, deberent venire, vide in terminis conf. 93. Corne. num. 18. vol. 3. ponderando,
- 3** quòd illud verbum, ꝑ deberent, sonat necessitatem. l. sæpe audiui Cæsarem. de offic. præsid. & propterea loquitur de filiis, & non solum de agnatis, vel saltem est dubium, quo casu clausula, non obstatibus vllis legibus, quibus dicitur, quòd absque voluntate, & consensu legitimorum, & naturalium, &c.
- 4** Et licet clausula ꝑ executiua non soleat ampliare gratiam. clem. 1. de præb. tamen ꝑ quando esset dubium, illud declarat. vt ex doctrina Abb. in c. pro illorum. de præben. faciunt tradita per Rip. in l. qui Romæ. §. duo fratres. num. 84. post Ias. ibi de verb. oblig. & supradicta omnia fuerunt ex mente Ruyn. conf. 100. vol. 3. facit quod dicit Ias. conf. 184. vol. 2. quod sufficit in genere Principem cogitasse.

E P I T O M E.

Infans legitimari nequit, si ad id facultas peculiaris non datur. hoc limita, si in facultate adsunt verba, quoscūque, vel adesset ratificatio.

S V M M A E.

1 Infans quando ex data facultate legitimari possit? & nu. 2. &

2. & 5. Quid si dicta in facultate sit verbum, procreatos? num. 3.
 4. Ruin. conf. 100. lib. 3. isto in casu confutatur.

334. DECISIO. IV.

1. **I**n eadem etiam tentum, quòd licet ¶ magis communis opinio sit, quòd nisi detur expressa facultas, infans legitimari non possit; tamè fallit, ¶ vbi essent dicta verba generalia, quoscūque. quod verificatur in infantibus, vel adesset ratificatio, vt per Dec. conf. 55. & 316. Curt. Iun. conf. 32. Paris. conf. 15. 3. vol. Marian. Iun. conf. 97. & 154. 2. vol. Gozadin. conf. 6. num. 45. & pro vtraque decisione consil. Ruin. 100. in 3. lib. num. 6. & 7.

Nec obstat, quòd stante defectu potestatis, non debet pendere à ratificatione: quia si rectè omnes inspiciantur, qui requirunt expressè hanc datam potestatem, loquuntur ad effectum legitimandi infantem inuitum, iuxta terminos l. iubemus. quantū autem ad legitimandum simpliciter, vt postea ratificare possit, nihil obstat, & si sit irrationabile odio infantes prægrauare.

3. Alia die contra illud, quod fuerat dictum de verbo, procreatos, ¶ contra Ruin. ¶ tenuerunt Domini, considerantes, quòd quicquid sit de proprietate verbi, procreatos, quòd intentio non fuit Principis, quòd legitimarentur in corpore existentes, multò minus voluit Princeps præiudicare infantibus. Et propterea nisi in casu ratificationis, esset recedendum à regula.

5. In eadem tandem magis inclinarunt, licet discreparent, quòd secuta ¶ rati habitatione, sufficeret, ex Bal. conf. 146. vol. 1. Roman. conf. 194. num. 10. Dec. cōf. 55. Alex. conf. 139. vol. 1. & conf. 11. num. 15. vol. 7. Dec. conf. 316. 2. col. Iaf. conf. 156. vol. 4. Socin. Iun. conf. 97. 4. col. 2. vol. quod etiam tradit Cur. Sen. cōf. 54. Socin. in l. Gallus §. forsitan. num. 6. vers. 4. conclus. de liber. & posth. quod & tertia vice omnibus placuit.

E P I T O M E.

Legitimatō, non dispensatō dicitur illa, per quam plenè ad natalia quis fuit per Principem laicū restitutus, etiam quòd facta foret de filio vxorati.

S V M M A E.

1. Legitimatō dicitur facta plenè ad natalia etiam de filio

vxorati, non obstante quòd adesset impedimentum iuris diuini. num. 2. & 7. contrarium tenentes declarantur numer. 8.

2. Legitimationem passim doctores appellant etiam de filio vxorati, & sacerdotis.
 3. Pauli de Cast. consil. 30. vol. 1. error credentis necessariū fore dispensare super radice matrimonij.
 4. Imperator potest tollere obstaculum matrimonij, ne impediatur legitimitatem.
 5. Legitimitas est iuris ciuilibus.

335. DECISIO. V.

1. **L**egitimationem, ¶ in qua quis esset restitutus plenè ad natalia, voluerunt Domini in eadem causa esse legitimationem, non dispensationem, non obstante, quòd essent facta de filio eius, qui habebat vxorem, contra opinionem Hostien. in c. per venerabilem. col. 2. in fin. qui fil. sint legit. & sequentium videlicet: Benedicti de Plumb. in sua disputatio. incip. statuto Pist. Crot. in §. & quid si tantum. num. 83. l. Gallus. de lib. & posth. Paul. de Castr. conf. 30. col. 2. vol. 1. & 34. col. 1. vol. 2. Alex. cōf. 2. col. 4. vers. deciditur. vol. 2. Socin. conf. 65. num. 8. vol. 3. Curt. Sen. conf. 73. & Dec. conf. 264. num. 3. Gozadin. conf. 85. & 92. Paris. conf. 2. nu. 2. 2. & conf. 12. num. 207. lib. 2. Dec. conf. 288. nu. 6. & 338. num. 3. ac consil. 576. vbi alios allegat. Et fuit de mente Ludouic. de Sardis in trac. de natural. lib. §. de effectu legitimationis per rescriptum. in princ.

2. Et non obstante ¶ ea ratione, quòd adesset impedimentum iuris diuini, quo casu videbatur per principem procedi non posse, nisi per viam dispensationis.

Contraria enim opinio fuit visa Dominis de Rota verior, quam tenuit Aretin. in l. ex facto. col. 12. de vulg. & pupill. Socin. in l. Gallus. §. si eius. de lib. & posthum. Ant. Rosell. in tit. de legitimationis effectu. nu. 8. Ruin. post multos. conf. 67. num. 9. 75. num. 14. 76. num. 14. 79. num. 3. 94. num. 10. vol. 3. & fuit de mente Cardin. in c. per venerabilem. col. 11. qui fil. sint legit. Et fortun. Garf. in d. §. & quid si tantum. num. 175. & Didac. Couarru. super 4. decretal. 2. par. cap. 8. animaduertendo tamen, quòd Didacus facit differentiam, an legitimās posset tollere impedimentum, vt tunc procedat decisio: aut non, & tunc secus per doctrinam Gozadin. dicto conf. 6. num. 66. quando est plena legitimatō. Et passim Doctores ¶ appellant legitimationem de filio sacerdotis, & etiam de filio vxorati.

4. Ratio autem fuit potissima, quia fuit error ¶ Pauli

Pauli de Castr. credentis necessarium fore dispensare super radice matrimonij: quia imò sufficit, quòd in genere potuerit homo talis habere filios legitimos. Et quia † potest Imperator tollere obstaculum matrimonij, ne impediatur legitimitatem, quæ † est iuris ciuilibus.

Et attenda ratione Paul. de Castr. quæ fuit primò Hostien. Imperator, qui nunquã posset dispensare super solènitatibus matrimonij de iure canonico, nunquam posset legitimare, & † sit legitimatio, est † tex. expressus in §. illud. vers. si q̄s ergo. Auct. quibus mod. natural. effi. sui. qui loquitur in eo, qui sine peccato vxorem ducere non poterat, vel de eo, qui ad sacerdotium vellet ascendere. Et tamen ille tex. vult, quòd restituatur tales filij primis natalibus. Et ideo dictum fuit doctrinas ex aduerso esse declarandas † vel respectu eius, qui non possent dici nati ex legitimo matrimonio, vel ad differentiam plenissimæ legitimatiõis, quæ est per subsequens matrimonium, & plenioris, quæ est in Pontifice dispensante super radice matrimonij. Ista autem, quæ est Principis laici, satis potest dici plena.

E P I T O M E.

Legitimitas, qua restitutus quis esset natalibus, quamuis limitaretur successio, vel adesset clausula, sine præiudicio venientium ab intestato, dicitur legitimatio, non dispensatio.

S V M M A E.

- 1 Legitimitas est ea, qua quis restituitur natalibus.
- 2 Succedendi ius diuersum est à legitimatiõne.
- 3 Pauli de Castr. doctrina in l. solet. de iurisd. omn. iud. & in l. sed si hac. §. patronum, de in ius voc. declaratur.
- 4 C. cum inhibitiõ. de clandest. desp. intellectus.
- 5 Legitimitas dispensatiua ea dicitur, quãdo habilitatur quis ad certos actus, non obstante illegitimitate.

336. DECISIO. VI.

Legitimationem, † in qua quis esset restitutus natalibus, licet limitaretur successio, vel adesset clausula, sine præiudicio venientium ab intestato, tenuerunt Domini pro magis vera, & communi esse legitimatiõnem, & non dispensatiõnem: quia diuersum † est ius succedendi à legitimatiõne, & statu, declarantes † doctrinam Paul. de Castr. in l. solet. de iurisd. omn. iud. & in l. sed si hac. §. patronum.

de in ius vocan. & in alijs locis, de quibus per Alex. cõf. 29. vol. 4. & 189. col. 1. vol. 5. & Dec. cõf. 338. non procedere, quando quis esset dispensatus non obstante defectu natalium, licet videatur fieri violentia in verbis: quia alia est communior, & melioribus rationibus fulcita. vt per Dec. in l. solet. & in l. pactum quod dotali. num. 15. C. de collat. vt declarat Curt. Sen. cõf. 73. num. 6. Socin. cõf. 246. vol. 2. Dec. cõf. 258. & 264. Ruin. cõf. 86. num. 5. vol. 3. Gozadin. qui latè distinguit in cõf. 6. nu. 64. Et Paris. cõf. 7. num. 17. lib. 2. Et videtur fuisse ex mente Ant. de Butr. & Prepos. in c. per venerabilem. & Anto. Rosell. dum faciunt distinctionem inter legitimatiõnem vel collatiuam, & restitutiua, & dispensatiõnem. Quæ opinio etiam fundatur in doctrina Bar. communiter approbata in l. ex facto. col. 3. de vulg. & pupill. & per Benedict. Capr. col. penult. & † c. cū inhibitiõ. quod allegat. Paul. de Castr. cū glos. de clandestin. desponsatiõ. procedit tantum quo ad statum.

Ideo Curt. Senior. cõf. 16. nu. 22. post Ant. de Butr. distinguente tres species legitimatiõnum, dicit eam † esse dispensatiuam, quando habilitatur quis ad certos actus, non obstante illegitimitate, & idem videtur sentire Corneus cõf. 9. col. fin. vol. 4.

E P I T O M E.

Imperator in terris ecclesiæ, consentientibus patre, & filio, potest non subditum legitimare, etiam si talis esset filius sacerdotis.

S V M M A E.

- 1 Imperator, patre, & filio consentientibus, potest non subditum etiam filium sacerdotis legitimare in terris ecclesiæ. & num. 2. ampl. etiam quo ad bona ubique sita, quia de nullius præiudicio agitur, cum pater possit eius bona projicere in mare. num. 3.

337. DECISIO. VII.

Decima septima Octobris 1552. postquã sæpius de mense Iunij eadem difficultas fuisset posita, & ventilata in vna Romana hæreditatis de Soderinis coram Capizucco, & resolutum † per omnes Dominos communiorem, & tutiorem esse opinionem, quòd Imperator in terris ecclesiæ consentientibus patre, & filio, potest non subditum legitimare, quia & in lecturis in c. per venerabilem. qui fil. sint legit.

r & in

& in tractatibus, vt per Rosell. Ludou. de Sard. Nicol. de Vbal. de success. ab intest. Didac. Couarruu. super 4. decret. in 2. par. 8. capit. 8. §. & legiste. in d. §. & quid si tātūm. vbi Crotus. omnes hāc communioem dicunt, & ita etiam in finiti consules.

Fuit pariter dubitatum an idem dicendum esset ¶ in filio sacerdotis? Et fuit tentum conclusiue, quod communior sit quod sic. Quā tenet glos. in §. fin. in ver. participium. in auct. quibus mod. natur. effc. sui. Bal. in l. & si contra. C. de nupt. & conf. 363. vol. 1. Præpos. Alexandr. in d. c. per venerabilem. num. 70. qui fil. sint legit. vbi etiam Io. Andr. Io. Calderin. conf. 3. eod. tit. Pau. de Cast. & in l. si qs posthumos. in princip. de lib. & posthum. & conf. 226. vbi dicit cōmunem. vol. 2. Signor. de Homod. conf. 127. Socin. in l. Gallus. §. forsitā. in fine. vbi dicit ita iudicatum. de lib. & posthu. & latius conf. 47. nu. 36. 4. vol. & Dec. in filio sacerdotis in conf. 150. col. 3. num. 5. vers. nec obstat. vbi etiam in 1. col. tam in primo membro, quā in secundo vtramque dicit communem, & idem conf. 258. num. 10. vbi etiam communem dicit. Paris. cōf. 8. num. 19. col. final. vol. 2. Ruin. conf. 167. num. 4. vol. 5. & conf. 67. num. 4. vol. 3. & idem in filio sacerdotis patre consentiente. Corne. conf. 1. num. 18. vol. 3. Didac. Couarruu. super 4. decretal. 8. cap. 2. part. num. 1. qui confirmat hanc decisionem, & num. 18. vbi istam habet pro cōmuni, & veriori opinione, & potissimè, quia omnes rationes, quæ loquuntur in non subdito, habent locum in casu nostro. Et Doctores, qui tenent contrarium, mouētur rationibus reprobatis in præcedenti opinione. Et etiam omnes supra ad citati Doctores loquuntur quot bona vbi que sita: quia de nullius præiudicio agitur, & bona possent proijci in mare per patrem, & alias bonas rationes addunt, prout in prædictis locis.

E P I T O M E,

Clericus non potest legitimari ab Imperatore, nisi quoad bona cū eo potest is dispensare.

S V M M A E.

- 1 Imperator non potest legitimare clericum, quamuis possit cum eo quoad bona dispensare. num. 2.
- 2 Clericus potest prorogare iurisdictionem voluntariam iudicis laici, quotiescunque agitur de bonis patrimonialibus, & non requiritur citatio, vel tangitur clerici persona.
- 3 Curator ad litem in bonis patrimonialibus clerici dari potest à iudice laico. Curator autem omnium bonorum non

item. num. 5. idem in insinuatione. num. 6.

- 7 Laicus iudex, vbi non requiritur citatio, sed modica causa cognitio, an de causis clericorum cognoscat. & num. 10.
- 8 Legitimationis actus est Principis, non patris.
- 9 Dispensatio requirit causæ expressionem, vel causæ cognitionem, & an citationem.

338. DECISIO. VIII.

In eadem cum die 3. Nouembris 1553. fuisset tentum clericum ¶ non posse legitimari ab Imperatore per Consil. Dec. 150. quod nō habet contradicentē, prout sequitur Paris. cōf. 2. num. 24. vol. 2. Marsil. sing. 667. Cagnol. in l. final. num. 25. de iuris. omn. iud. Marian. Soci. conf. 100. num. 22. vol. 2. Restaur. Castal. de imperat. q. 102. Et Didac. Couarruu. super 4. decretal. 2. par. c. 8. §. 8. & fin.

Tamen postea die 3. Decembris 1554. tenuerunt posse ¶ dispēsari per Imperatorem cū clerico quo ad bona. Et pro hac opinione erāt duo doctores, qui non habēt contradicentem. Cassaneus (scilicet) in consuetud. Burgund. des successionis des pastar. §. 5. vers. vt in patrimonialibus, & Didacus vbi supra, & fuit etiam de mente Nicolai de Vbal. in tract. de success. ab intest. num. 103. & num. 108. Et pro decisione ego faciebam talem rationem, quod ¶ quotiescunque agitur de bonis patrimonialibus, potest clericus prorogare iurisdictionem voluntariam iudicis laici, vbi non requiritur citatio, vel tangitur persona: quia non subijcitur patriæ potestati, sicut in legitimatione. quod videmus in curatore ¶ ad litem super bonis patrimonialibus, licet secus sit in curatore omnium bonorum: quia vltra quod continentur spiritualia, persona etiam clerici inhabilitatur, iux. tex. in l. si curatorem habens. C. de integr. restitut. minor. Et propterea isto casu ¶ non potest dari per laicum, vt per Franc. post alios in c. si annum. §. si verò. de iudic. in 6.

Videmus idem etiam in iudice ¶ super insinuatione, vt per Ripam post alios in d. c. 2. nu. 9. de iudic. facit, quia vbi ¶ non requiritur citatio, & modica causæ cognitio, laicus potest, vt per Dec. in d. c. 2. col. penul. de iudic. quod etiā tradit Præpos. in c. per venerabilem. §. quod autem. num. 84. cum seq. vers. ad tertiam. qui fil. sint legit. cum his, quæ dicit Alex. in addi. ad Bar. in l. 1. & ibi Iaco. de S. Georg. num. 17. de iudic. & in casu nostro cum non extarent alij filii, & facultas Comitibus haberet etiam ipsis inuitis, clarum erat non fuisse opus citatione, vt est communior opinio in §. & quid si tātūm.

tum l. Gallus. de lib. & posth. Dec. cōf. 307. nu. 3. & 4. & alibi sæpe. & Marian. Iun. qui dicit cōmunem conf. 142. num. 10. 12. & 18. vol. 1.

Præterea, cum supra fuerit tentum, quod filius sacerdotis potest legitimari per Imperatorē: quia actus legitimacionis est actus Principis, non patris, frustra fit differentia, an pater sit clericus, vel laicus.

Doctrina Bal. in l. 1. in fin. de consul. loquitur, quando requiritur causæ cognitio cum citatione. & licet in dispensatione requiratur causæ expressio, vel causæ cognitio; in casu tamen nostro requiritur citatio. Et rectè considerado inseruit doctrina Decij in tit. de iudic. c. decernimus. num. 24. vers. secundo prædicta. post Bal. in l. Titia diuortium. col. 2. vers. secundo casu. solut. matrim. quod ubi non est aliqua contradictio, nec res geritur in figura iudicii, tunc laicus potest. Et hic possent cumulari omnia, quæ dicuntur de clericis in bonis patrimonialibus. Abb. in c. cum dilectus. de iure patron. num. 5. & Felin. in c. cum ecclesiarum. nu. 31. de constitutio.

QUI MATRIMONIUM
accusare, &c.

EPI TOME.

Fratres etiam inuitis coniugibus admitti debent in disceptatione matrimonij, præsertim si pro interesse proprio compareant.

S V M M A E.

1 Fratres admittuntur in questione matrimoniali etiam coniugibus inuitis, præcipue pro interesse proprio comparantes. num. 2.

339. DECISIO. Vnica.

Fratres volebant admitti in vna Ispalense matrimonij coram d. Peregrino de anno 1549. inuita sorore, quæ agebat ad dissoluedum matrimonium, & inuito marito, qui tuebatur matrimonium, vltra timorem collusionis, & iniuriam, quæ etiam fratres tangebatur, tenuerunt Domini eos esse admittendos inuitis coniugibus, prout expressè dicit Hostien. hoc eodem titulo in ver. ego Petrus. in fin. & Specul. hoc tit. §. debet. vers. si verò. ibi etiam coniugibus inuitis. sub num. 5.

Et quia volebant admitti non tamquã con-

2 iunctæ personæ pro interesse alterius, sed pro proprio, & isto casu cessabant, quæ dicuntur in c. accedens. de procurat. quod principali nolente, coniunctus non admittitur, & eodem modo quæ dicuntur, quod non debet citari &c. vt per Innocent. in c. perlatum. qui fil. sint legit. quia secus, si velint admitti: & quæ dicuntur de coniuncta persona, quæ non admittitur, vt per Io. Andr. in addit Specul. de coniuncta persona. & las. in l. exigendi. de procurat. secus quã do volunt venire pro interesse proprio.

Et pro decisione hac allegabantur not. per Abb. in c. tenor. num. 7. re iudic. & Io. Brunel. de sponsal. q. 35. in 2. limitat.

Libri quinti decretalium.

DE SIMONIA.

EPI TOME.

Simoniam, est quando aliquis loco sui eadem die substituit generalē Vicarium ad conferendum, qui dicta die ei contulerat.

S V M M A E.

- 1 Simoniam dicitur, si eadem die quis substituit generale Vicarium ad conferendum, qui dicta die ei contulit.
- 2 Fraudis præsumptio est etiam in delictis ex his, quæ in continenti fiunt.
- 3 Præsumpta conuentio inducens simoniam, quæ dicatur?

340. DECISIO. I.

Simoniam habuerunt Domini pro probata, ex eo quia quis loco sui eadem die substituerat generaliter Vicarium ad conferendum, qui dicta eadem die ei contulerat. tam per not. in c. cum officij. de electio. & per Federic. conf. 258. & quia etiam in delictis est præsumptio fraudis ex his, quæ in continenti fiunt. ex not. per Paul. de monte pico post Bar. in l. post contractum. de donat. & not. per Specul. in tit. de præsumptio. vers. sed pone. & quæ notantur per Aegid. decis. 12.

Ad argumentum, quod ex aduerso fiebat, quod poterat esse delictum, & non delictum, quod poterat esse simonia mentalis, & non cõventionalis, fuit responsum, quod erat præsumpta conuentio ex supradictis, & ex notatis in l. si ventri. de priuil. credit. Et ita fuit tentum in vna Calciaten. bis proposita coram domino Fabio de anno 1548.

E P I T O M E.

Simoniacus in vno beneficio, redditur inhabilis ad aliud.

S V M M A E.

- 1 Simoniā cōmittēs in vno beneficio, nō potest aliud assequi
- 2 Episcopus dispensat cū simoniaco, vt possit aliud retinere.
- 3 Collatio facta irregulari, & homicida est nulla ex magis communi, & tutiori opinione.
- 4 Simoniacus est irregularis, & peior homicida.
- 5 Simoniacus non priuatur ipso iure beneficijs obtentis.
- 6 Simoniacus in beneficialibus magis punitur, tanquam in legem beneficij peccauerit.
- 7 Felin. in c. insinuat. de sim. reprobatur.
- 8 Boerij decis. 117. col. fin. intellectus.

341. DECISIO. II.

Simoniacus † in vno beneficio redditur inhabilis ad aliud. & ita post multas informationes tenuerunt Domini in vna Tholetan. Thesaurarij coram domino Peregrino. Primo quia ita fuerat decisum in vna S. Andreæ corā domino Puteo, & quia ita dicebat Mil. in suo repertor. in ver. simoniacus. in beneficio, post Doctores, maximè post Ant. in c. penult. de electio. col. 2. vers. ad secundum. vbi dicunt, quòd

2 Episcopus † dispensabit, vt aliud beneficium obtineat. licet ego huic argumento responderem, quòd dispensatio erat necessaria ad effectum, vt retinere posset, non autem vt sine ea diceretur ipso iure inhabilis.

Et pro hac ratione fuerunt considerata magis communia dicta doctorū, qui tenent, quòd

3 in † irregulari & homicida securior sit opinio collationem esse nullam, vt post omnes latè tradunt Dec. & Felin. in c. 2. de rescript. vbi Felin. improbat quæ ipse dixerat in c. querelam. de iur. iur. & ibi etiam Felin. dicit doctrinam Innocent. in c. cum in nostris. de concess. præbē. vulgo non bene intelligi, & idem ipse Felin. post Abb. quem allegat in c. inquisitionis. de homicid. aliter declarat Innocent. in d. c. cum in nostris. vbi etiam Abb. num. 22. declarat Innocent. hanc eandem opinionem latè probat Lambertin. in tract. iur. patron. in 1. par. 2. lib. in 10. artic. 9. quæst. vbi multa allegat, vbi inter cæteros ostendit simoniacum † esse irregularem, & peiorem homicida.

Et multa, quæ in contrarium allegabantur, procedunt † respectu beneficiorum obtentorum, vt non priuetur ipso iure, vt dicunt Dec. & Felin. vbi supra, & tradit Io. de Silua in tract. de benefic. in 3. par. q. 2. co. 4. Et per hoc etiam

respondebatur ad dicta per Innocent. in c. per dilectos. de excess. prælat. qui loquitur propriè respectu obtentorum. Et ibi etiam respondebatur ad tex. in c. inter dilectos. in quo aduersarius faciebat magnum fundamentum: quia loquitur in casu, in quo poterat excusari ignorantia collatoris propter consuetudinē Gallicanā. Præterea loquitur in simonia, in qua doctores

6 considerabant respectum beneficialium, in † quibus simoniacus magis punitur, tanquam in legem beneficij peccauerit. Et ita etiam tollitur

7 batur † dictum Felin. quod videbatur quasi in terminis in c. insinuat. de simon. quia fundatur ex dictis per Innocent. in d. c. cum in nostris. in quo dicto est sibi contrarius in locis supra allegatis.

8 Vltimo retorquebatur decisio † Nicolai Boer. 117. col. fin. quia ibi ideo tenet simoniacū non esse inhabilem, quia simonia non probabatur.

E P I T O M E.

Simonia non dicitur commissa ex cōcordia, neque ex solutionibus eius vigore securis continēte: quòd præsentata alicui concessione apostolica, permittente ei reservationem certę summæ pensionis, is cedit beneficio, si post multos annos, nulla præsentata sedis apostolicæ concessione, is, cui ex dicta cōcordia cedi debebat beneficium, repertus est in illius possessione, & pensionis nomine soluit id titulari in terminis conuentis multas pecunias.

S V M M A E.

- 1 Simoniaca quando non dicatur concordia executata de facto super resignatione non expectata sedis apostolicæ concessione? & quare? num. 2.

342. DECISIO. III.

Simoniacam voluerunt † Domini esse concordiam quādam, & solutiones inde securitas in vna Astoricen. pensionis coram me de anno 1548. in qua quis prius petebat sibi reservari pensionem auctoritate sedis apostolicę, cū hoc q̄ postquam reservatio sibi erit præsentata, tūc cedit beneficio, dato quòd per multos annos post concordiam, nulla habita concessione sedis apostolicę, reperiretur ille, cui debebat cedi beneficium, fuisse in possessione,

& soluisse nomine pensionis in eadem summa, & in eisdem terminis, quibus conuentum erat, multas pecunias.

- 2 Considerabant t̄ enim Domini, quòd nihil cessum erat spiritualitatis, & nō erat simoniacū, quòd ille, qui habebat ius in beneficio, sub quouis nomine perciperet fructus sui beneficij, & sic non dabatur aliquid temporale pro spiritali, sed ex permissione titulati tertius possidens beneficium pro fructibus titulato solvebat.

E P I T O M E.

Patroni presentantes capellanum ad ecclesiā parochialem cū conditione, quòd teneretur in ea habere duos capellanos, quos nominabāt, & quorum alter erat filius vnus ex patronis, Item quòd teneretur salicare porticum, committunt simoniam.

S V M M A E.

- 1 Simoniam committunt patroni presentantes cum his duabus conditionibus.
2 Fabrica spectat ad redditus ecclesiæ.
3 Expressio eorum, quæ non tacite insunt, quæ dicatur.

343. DECISIO. IV.

Simoniam iudicant Domini presentationem patronorum in vna Bononien. S. Thomæ de Brauia pro electo Marficano contra electum Comen. in qua patroni t̄ presentabant capellanum ad ecclesiam parochialem cū duabus conditionibus. prima quòd teneretur habere duos capellanos, & nominabāt eos, quorum alter erat filius vnus ex patronis, secunda conditio erat, quòd teneretur salicare porticū.

- Et licet diceretur ex aduerso, quòd istæ duæ conditiones erant quasi de iure, quia fabrica t̄ spectat ad redditus ecclesiæ, & sic videbantur conditiones quodammodo, quæ tacite inerāt; tamen fuit dictum, quòd quia erant expressæ certę personę, & sic videbatur factum magis intuitu personarum, quàm ecclesiæ, & propterea inferebatur, quòd erat expressio t̄ eorum, quæ non tacite inerant, vel alio modo, quàm inessent, vt per Dec. in c. significasti. num. 17. cū seq. de electio. & vide trad. per eundem Dec. in c. cum M. num. 33. post Abb. num. 25. & Felin. num. 20. de constit. & Dec. cons. 118. col. final. vers. 3. respondeo. & Io. Monach. & Alexand. in c. 2. de electio. in 6.

E P I T O M E.

Simoniacam non dicitur electio abbas facta præcedente statuto, quòd abbas eligendus esset triennalis, qui prius erat perpetuus, Item quòd bona, quæ erant abbatis, essent totius conuentus.

S V M M A E.

- 1 Simoniacam non fuit iudicata hæc abbatis electio, præcedente statuto, de quo hic facta.
2 Statutum factum contra dignitatem sede vacante, & quādo nulla adest necessitas, non valet. Et venit annullandum. num. 3.
4 Simonia non dicitur, quando per viam statuti imponitur onus præbendæ vacanti.
5 Pactum sicum nullo fit, licet statutum sit nullum, non committitur simonia.
6 Differentia esse debet inter dantem, & recipientem.

344. DECISIO. V.

- 1 **S**imoniam noluerunt t̄ Domini esse electionem in vna Ciuitaten. abbatia tam in prima instantia coram Fabio, quàm in secunda coram Guidobono, non obstante quòd vacante abbatia, fuit factum statutum, quòd abbas eligendus esset triennalis, qui prius erat perpetuus. Item quòd bona, quæ erant abbatis, essent totius conuentus. Nā licet tale t̄ statutum, quia contra dignitatem sede vacante, tum quia nulla adest necessitas, non valeat, vt per Lap. alleg. 20. Pauin. de potest. capit. sed. vac. q. 7. primæ partis principalis. num. 8. & quæst. 8. 2. part. num. 7. Paris. cons. 90. num. 3. & 26. vol. 4. Tamen dixerunt non adeo electionem esse simoniam, sed potius annullandum t̄ fore tale statutum. Et hoc quia quando t̄ per viam statuti imponitur onus præbendæ vacanti, non dicitur simonia. c. significatum. vbi Abb. de præben. Aegid. Bellamer. in c. significasti. col. 2. vers. de statuto. vbi Henric. Boich. vers. si per modum statuti. de electio. Facit, quia t̄ quando cum nullo fit pactum, licet statutum sit inualidum, nō committitur simonia, vt per Abb. post. Innocent. in c. cum M. num. 24. vers. in fine glos. de constitut.

Considerabam etiam ego, quod tradit Gambar. in extrauagan. lul. 2. in glos. super simonia de capitulis conclauis. quòd non sint simoniaca, quia debet t̄ esse differentia inter dantem, & recipientem. At in casu nostro nemini datur, nec promittitur, igitur, &c.

DE HAERETICIS.

E P I T O M E.

Abiurato propter hæresis suspicionem sunt restituenda beneficia, dato quòd tertio fuerint de facto collata.

S V M M A E.

- 1 Hæresis suspectus si abiurat, recuperat beneficia etiam tertio collata. & num. 3.
- 2 Abiuratio indicatur purgatiua.
- 4 Hæresis ob suspicionem suspenduntur tantùm beneficia inquisiti, sed priuatur eis ex sententia condemnatoria de hæresi. & num. 5.

345. DECISIO. Vnic.

HAereticus quidam fuerat propter suspicionem de heresi positus in carceribus in partibus, capitulum contulerat sua beneficia tertio, & post longum tempus fuit transmissus ad carceres reuerendissimorum Præpositorum Sancti officii Almæ Urbis, qui tandem absoluuerunt illum cum abiuratione: fuit dictum per Dominos ei restituenda esse dicta sua beneficia, non obstante dicta collatione facta tertio. Quia cum nulla præcessisset sententia condemnatoria, nec ista absolutio esset de indulgentia superiorum, & talis abiuratio poterat iudicari purgatiua. iuxta c. cum P. Manconella. de purg. canon. & in c. inter eo. eo. tit. Erasmus in dispositione illius tex. & doctrinæ Abb. ibi in 2. col. ubi notat effectum abiurationis purgatiuæ, & ut absoluatur, & restituatur illi eius beneficia: nam magis erat suspensio & beneficiorum propter suspicionem hæresis, quam priuatio propter hæresim. & sic non & eramus in terminis c. cum secundum. de heretic. in 6. & in aliis latissimè allegatis per nouissim. Ghirland. hoc tit. 2. & 8. q. & ita tenuerunt Domini in vna Vuarnien. coram d. Fabio de anno 1549.

DE APOSTATIS.

E P I T O M E.

Habitus regularis ex dimissione, etiam quòd non appareat de animo deserendi religionem, non incurritur crimen apostasiæ, sed tantùm excommunicatio.

S V M M A E.

- 1 Apostata verè, & propriè est inhabilis ad beneficia.
- 2 Excommunicatio dumtaxat incurritur per dimissionem habitus regularis, non autem apostasiæ, vel aliqua inhabilitas. & num. 9. & 14.
- 3 Habitus ex sola dimissione, & vagatione incurritur excommunicatio.
- 4 Apostata quòd sit irregularis, iure non probatur.
- 5 Habitus regularem deserens, & vagans, si celebrat, sit irregularis.
- 6 Apostata iudicari non debet, etiam si in partes longinquas quis dicitur vagari, nisi desisset habere animù redeundi.
- 7 Differentia est inter apostatas, & vagantes relatiuè.
- 8 Apostasiæ perfidiæ, & inobedienciæ non incurritur ex sola transgressione, temeritate, vel contemptu, nisi prout hic.
- 10 Apostatarum quæ sit minor?
- 11 Apostata est deserens habitum sumptu, intellige vt nu. 12.
- 13 Habitus gestare, & gestare sed cooperatum paria sunt.
- 15 Coniecturæ sunt quærendæ, an ex longa habitus desertione inducatur animus deserendi religionem ex capite apostasiæ?
- 16 Habitus regularem deserens quamuis non puniatur tamquam apostata, puniatur tamquam excommunicatus, & alijs pænis à iure inflictis.

346. DECISIO. Vnic.

FVit dubitatum in vna Pampilonen. hospitalaria coram d. Oradino die 11. Februarii 1555. an Ioannes Cruzat esset apostata & verè, & propriè, & ideo inhabilis ad beneficia, an verò solum excommunicatus: qui dum esset Bononiæ in studio, vt obtineret beneficium regulare, emisit professionem canonicorum regularium ordinis S. Augustini ecclesiæ Pampilonen. vigore literarum apostolicarum, & officialis Pampilonen. in manibus Commissarij deputati Bononiæ. & postea deserens habitum laicorum, stetit Bononiæ per tres annos. Et quia materia erat exemplaris, placuit Dominis, vt prius videretur, an ex sola habitus omissione, etiam quòd non aliter constaret de animo deserendi religionem, incurreretur crimè apostasiæ? reseruando quæstionem, cui incumberet onus probandi, quòd dimittens habitum, etiã voluisset dimittere religionem? Vel in casu nostro, an ex longo tempore, & alijs coniecturis constaret, vel de animo deserendi religionem vel non?

- 2 Et fuit conclusum, & quòd non, sed quòd incurreretur tantùm excommunicatio, & non aliqua inhabilitas. Et primo pro decisione considerabatur dictum Oldrad. in conf. 202. volentis, quòd ex temeraria habitus dimissione non incurretur aliqua inhabilitas, sed excommunicatio,

catio, cuius dicta sibi attribuit Io. Andr. in add. ad Specul. in rubr. ne clerici, vel monach. & sequuntur Archidiac. & Petr. de Ancar. in c. 2. vbi etiam Franc. in fin. princ. ne cler. vel uent. in 6. & ibidem Dominic. in §. 1. num. 5. vbi volunt, quod ex sola habitus dimissione, & vagatione incurritur tantum excommunicatio iux. illum tex.

Et licet dicant tenentes contrariam partem, quod in casu illo per reditum ad religionem, & absolutionem secutam tolluntur omnia; tamen nihil est. quia si incurta esset apostasia, seu inhabilitas, Doctores, maximè Franc. non dicerent, quod non incurritur irregularitas, quia de tali irregularitate in iure non probatur. c. 4. de tali irregularitate in iure non probatur. c. 4. is cuius. de sentent. excommun.

Et propterea ibidem dicunt, quod si talis, dum vagabatur absque habitu, celebrasset, quod tunc incurrisset irregularitatem, & ex reditu, & absolutione abbatis non remoueretur inhabilitas, ergo sequitur, quod prius non incurrerat irregularitatem.

Secundum principale fundamentum, quod fiebat pro hac decisione, erat ex dictis per Rayner. que allegat Archiepiscopus Florent. in summa 2. lib. tit. 12. c. 6. & Siluest. de apostatis. vers. quarto queritur. & fuerunt allegatae alia summa Pisanella & Tabiena, que dicunt quod non debet iudicari apostata, etiam si ad longinqua diu quis vaget, nisi desisset habere animum redeundi, & citant l. desertorem. de re milit. Allegabatur etiam differentia, que facit inter apostatas, & vagantes Calderinus in cons. 1. de apostatis.

Comprobantur hæc omnia ratione, nam si cut alia que duæ species apostasiæ, videlicet perfidiæ, & inobedienciæ non incurritur ex sola transgressione, & temeritate, vel contemptu, nisi si quis ideo nolit obedire Pontifici: quia non credit eum habere potestatem condendi canones, vt per Io. de Anan. in c. 1. de apostat. post alios: Ita in casu nostro que ex sola temeritate hæc apostasia, que est minor ceteris, non incurritur, facit quia Abb. & alij in c. tuæ. etiam final. de apostat. considerat dimissionem habitus ad effectum, vt uiuat tamquam laicus, vel tamquam clericus, & deserat omnino obedientiam, non autem si ex temeritate, non animo, deserendi religionem.

Contra tamen decisionem hanc allegabatur, & erat magnum fundamentum, illud, quod erat decisum in hac eadem causa die 28. Nouembris anno 1554. quod deferens que habitum subtus erat apostata, ex Franc. post Io. Andr.

in d. c. 2. Io. Anan. in rubric. de apost. Calcan. in cons. 123. vbi aperte volunt deferentem habitum subtus, esse apostatam. Et sic apparet, quod ille deferens habitum subtus, non habeat animum deserendi religionem.

12 Sed si rectè inspiciamus, illi que Doctores loquuntur de apostasia improprie, & largo modo, scilicet de vagabundo. iux. tex. in d. c. 2.

13 quia in rei veritate paria que sunt vel non deferre, habitum, vel deferre coopertum. Sed Doctores supra allegati pro hac decisione, qui excusant ab apostasia omnino dimittentem habitum, a fortiori excusarent illum, qui habitum portant subtus. & si rectè inspiciantur supradicti Doctores, semper se referunt ad d. c. 2. quod imponit excommunicationis poenam dumtaxat, non autem apostasiæ, & irregularitatis.

Et huius opinionis erant antiquiores Prebendenses penitentiariæ dicentes, quod aliam interrogauerant theologos asserentes istam esse veritatem, & quod multi veniant pro absolutione ab apostasia, qui in rei veritate non sunt apostatæ.

15 Erunt ergo que querendæ coniecturæ, seu probationes, an ex longa desertione habitus inducatur animus deserendi religionem ex capite apostasiæ? vel an ex tali desertione habitus inducatur delictum inhabilitans ad beneficia?

16 Et quamuis non puniatur iste tamquam apostata, nihilominus punietur que tamquam excommunicatus, & alijs poenis a iure inflictis, quia hæc decisio tantum loquitur de apostasia vera, & inhabilitate.

DE PRIVILEGIIS.

EPITOME.

Alternatiuè priuilegium Cardinalibus concessum, intelligitur illis volentibus vti.

S V M M A E.

- 1 Priuilegium alternatiuè Cardinalibus concessum quomodo intelligatur?
- 2 Priuilegium non confertur in inuitum.
- 3 Possint, verbum quid importet?

347. DECISIO. I.

Priuilegium alternatiuè concessum Cardinalibus intelligitur que illis volentibus vti, & non inuitis: quia ultra quod priuilegium que non

3 non confertur in inuitum; lex loquitur per verbum, possint. arg. glo. in l. sape. de offic. praesid. l. non quicquid. de iudic. Et ita respondebatur argumento ex aduerso quod esset constitutio, & non priuilegium in fauorem expectantium, cui priuilegium esset renunciatum per Cardinalem conferentem, per mensem Ordinarii in aliis mensibus non comprehensis. Tenuerunt Domini in vna Tirafonen. coram d. Prospero scilicet tibus expectatiuis, argum. not. per Cassad. de cif. 4. hoc tit.

E P I T O M E.

Indultorum Cardinalium derogatio intelligitur de indultis concessis Cardinalibus extraordinarijs, non Ordinarijs collatoribus.

S V M M A E.

- 1 Indultorum Cardinalium derogatio complectitur Cardinales extraordinarios collatores dumtaxat.
- 2 Priuilegium facile tollitur.
- 3 Ordinarios magis comprehendere verba dispositionis, quam extraordinarios, quomodo intelligatur?
- 4 Dispositio, quando non nisi in vno casu potest verificari, perinde est, ac si illum expressisset.
- 5 Verba etiam in potentia verificari possunt in indulto Cardinalis extraordinarios.
- 6 Damnum ne quis indebitè patiat, aliquid toleratur.

348. DECISIO. II.

1 **D**erogatio indultorum Cardinalium intelligitur de indultis concessis Cardinalibus extraordinarijs, non ordinarijs collatoribus, argumento ab usu patrisfamilias. l. si seruū. §. fin. de legat. 1. l. vel vniuersorum. quod cū eo & c. & ita postquam causa fuisset bis posita in vna Tholetan. cononicatus coram domino Puteo fuit tentum de anno 1548. & etiam quia facilius tollitur priuilegium l. eius militis. §. militia missus. de testam. milit. vt minus derogetur ordinarijs.

3 Ex quibus respondebatur ad quendam, quae dicebatur, quod verba magis intelliguntur de ordinarijs, quam extraordinarijs. l. Seio. §. Medico. de aur. & arg. leg. & in l. fistulas. in §. final. & in l. si eum. §. qui iniuriarū. ff. si quis caution. cum traditis in l. 4. de fideicommiss. libert. Nā illa procedunt in alijs terminis, non autem quando agitur de derogatione, vel de tollendo iure aliquo: quia si extraordinariū est odiosius, sermo magis in eo verificatur. propterea

speciale est in casu nostro propter usum patrisfamilias.

Et licet allegaretur etiam, quod illa derogatio in casu, de quo agebatur, non poterat verificari in alio, quam in indulto Ordinarii collatoris: quo t casu perinde est, ac si expressum fuisset. l. fundus. ff. de fund. instr. & quae not. in l. 2. de lib. & posthu. Quia respondebatur, quod in gratia, de qua agebamus, non erat expressa dicecensis, quia dicebatur, in qua duxeris acceptan. Et licet postea in ea, in qua acceptabat, esset Cardinalis ordinarius; tamē sufficiebat, quod verba t in potentia potuissent verificari de indulto extraordinario. Propterea ego dicebam post Paul. de Castr. in l. fin. §. licentia. C. de iure delib. quod toleratur, t ne quis indebite damnum patiat.

E P I T O M E.

Priuilegia cum prerogatiuis concessa Officialibus, de quibus in secunda parte regulae de prerogatiuis, extenduntur etiam ad fauorem scriptorum.

S V M M A E.

- 1 Priuilegia contenta in secunda par. regul. de prerogatiuis complectuntur etiam scriptores.
- 2 Clausula in medio posita refertur ad omnia.

349. DECISIO. III.

1 **P**riuilegia t concessa, & prerogatiuae Officialibus, de quibus in secunda parte regulae de prerogatiuis, licet illa verba; actu officii suum exercentia; sint apposita ab abbreviatoribus, & ideo videatur, quod non referantur ad scriptores, prout sentit glof. ibidem in vers. & pondero. quam sequitur Sarnen. in compedio vtriusque signaturae num. 48.

Contrarium tamen tenuerunt Domini in vna Leodiē. cononicatus S. Bartholomaei coram d. Ant. Aug. & fuit dictum, quod idem aliās erat tentū in vna Calciat. per rationes Staphil. in tract. de literis. fol. 116. & 117. & etiam quia non potest reddi bona ratio diuersitatis inter alios officiales, & scriptores.

2 Nec obstat, quod illa clausula sit posita ante scriptores, quia vltra quod refertur (t quia in medio posita) ad omnia. l. filius §. inter medias. de liber & posthum. & quae notat Bar. in l. tali scriptura. de legat. primo. fuit dictū, quod illa

illa erat additio noua ad regulam antiquam. & licet ego multum dubitarem per §. & quod inter omnes & singulos supradictos. in dicta regula. ubi videtur dare priuilegium etiam absentibus; tamen fuit dictum, quod loquebatur in alijs à predictis. Item quod non erat bona illa ratio.

E P I T O M E.

Priuilegium clausulæ, & de secunda expeditione, declaratur tunc competere, nisi aliquis impetrasset. Item nisi doceret de iusta causa erroris.

S V M M A E.

- 1 Priuilegium clausulæ, & de secunda expeditione, quando competat?
- 2 Erroris iusta causa quando est probanda?
- 3 Erronea tali ex causa quem motum fuisse, non creditur, nisi probetur.

350. DECISIO. IV.

- 1 Priuilegium clausulæ, & de secunda expeditione, fuit declaratum tunc demum competere, nisi aliquis impetrasset. Item nisi doceret de iusta causa erroris. quam tunc voluerunt Domini in vna Oxomen. coram domino Rosanen. probandam esse. Non tunc enim creditur, quod ex eadē causa sit motus. Alex. conf. 103. col. 3. in 1. vol. & conf. 115. ad finem in 4. vol. Claud. in l. iustè possidet. in fine. de acquir. possess. Et licet aliqui vellent considerare, an per longum tempus, an modicum quis steterit ad exprimendum verum valorem; tamen fuit dictum, quod non erat hoc tam propter pœnam negligentiam, quam propter expressionem temerariam sine causa.

E P I T O M E.

Indultum Cardinalis Burgen. comprehendit omnia, & quæcumque beneficia etiam patrimonialia, licet certa forma in eorum collatione seruanda sit.

S V M M A E.

- 1 Indultum Cardinalis an comprehendat omnia beneficia etiam patrimonialia.
- 2 Indultum est præseruatiuum gratiarum apostolicarum.
- 3 Verbum, ad liberam collationem, quomodo intelligatur?

351. DECISIO. V.

- 1 Indultum Cardinalis tunc Burgen. voluerunt Domini in vna Burgen. coram domino Fabio comprehendere omnia, & quæcumque beneficia etiam patrimonialia, licet certa forma in eorum collatione seruanda sit. Nam etsi per indultum non censeatur sublata illa forma conferendi beneficia; tamen voluerunt sub indulto omnia priuilegia comprehendere ea ratione:
  - 2 quia tale tunc indultum est præseruatiuum gratiarum apostolicarum, quæ fortius remoueri debent, ne officiant beneficijs patrimonialibus.
  - 3 Et verbum, tunc ad liberam collationem, intellexerunt quantum ad comprehendendum sub indulto esse liberam collationem, licet certa forma sit apposita, secus tamen dixerunt in gratia concessa alicui ad beneficia spectantia ad liberam collationem, quia tunc non comprehendunt beneficia patrimonialia.

E P I T O M E.

Priuilegia concessa scriptoribus, ut possint acceptare, sunt restringenda, ut possint acceptare beneficia reseruata, & affecta in mensibus ordinarij tantum.

S V M M A E.

- 1 Priuilegia scriptorū ut possint acceptare restringuntur ad beneficia reseruata, & affecta in mensibus Ordinarij tantum.
- 2 Verba, nec reseruata, nec affecta, posita in priuilegio scriptorum quo modo intelligantur?

352. DECISIO. VI.

- 1 Priuilegia concessa scriptoribus, ut possint acceptare in mense Ordinarij, quia conceduntur Auditoribus, & multis alijs, quibus Pontifex facillimè concedit ad instar scriptorum, putauerunt Domini esse multum restringenda, quia nimis præiudicant Ordinarijs. Et propterea Domini restrinxerunt, tunc ut tantum possint acceptare beneficia reseruata, vel affecta in mensibus Ordinarij in vna Calaguritana de Logroño. Et postea fuit confirmata in vna Calciaten. coram d. Fabio.
  - 2 Illa autem verba, tunc nec reseruata, nec affecta, posita in priuilegio scriptorū intellexerunt Domini de regulari. Ratio, quia in parte præcedenti vers. ipsique scriptores, ubi dum datur

f ad

ad tres collationes, & tria beneficia, dum loquitur de secularibus, dicit, ac ipsa secularia canonicatus, & præben. dignitate, non tamen maiores, & non loquitur de reseruat. Dum loquitur de regularibus dicit, ac regulares prioratus, præposituræ administratio, seu aliàs, vt præfertur reseruat, & qualificatum. Et in vers. seq. quòdque singuli scriptores, dum dicit, quòd possint acceptare vigore gratiarum concessarum & concedendarum vnum ex secularibus, aut regularibus beneficijs huiusmodi, etiam sicut præfertur reseruat, aut affectu, & aliter qualitercumque qualificatum fuerit, aut etiam nec reseruat, nec affectum. & ratio differentia est, quia in regularibus grauat Ordinarios tantum in vno, secus in secularibus, quia nimis grauarentur.

E P I T O M E.

Indulto Cardinalis satis derogatum censetur per clausulas, non obstantibus priuilegijs, indultis, &c. concessis ecclesie, vel illius Præfuli, etiam Cardinali.

S V M M A E.

- 1 Indulto Cardinalis per quas clausulas dicatur abundè derogatum?
- 2 Etiam, dictio intelligitur ampliatiuè.

353. DECISIO. VII.

Indulto Cardinalis ꝛ sufficienter fuisse derogatum dixerunt Domini per clausulas, non obstantibus priuilegijs, indultis, &c. concessis ecclesie, vel illius Præfuli, etiã Cardinali, quia illa dictio, ꝛ etiam, fuit intellecta ampliatiuè. & satis fuit facta specifica mentio, & ita conclusum in vna Eugubin. Præposituræ coram d. Puteo.

E P I T O M E.

Verba, latissimè extenden. derogant clausulæ indulti, quòd nõ posset ei derogari, nisi de verbo ad verbum, & de consensu eius.

S V M M A E.

- 1 Verba, latissimè extenden. an derogent, clausulæ indulti ad verbum.
- 2 Consensus est iuris naturalis.

354. DECISIO. VIII.

In eadem etiam fuit dictum, quòd per illa verba, ꝛ latissimè extenden. esset derogatũ

clausulæ indulti, in quo diceretur, quòd non posset derogari, nisi de verbo ad verbum, & nisi de consensu eius, non quia suppleatur consensus, qui ꝛ est iuris naturalis, sed quia; cũ posset exprimi totus tenor indulti, non erit necessarius consensus, quia est derogatum.

E P I T O M E.

Secretarij quamuis habent in assecutione beneficiorum communionem priuilegiorum scriptorum, non tamen habent illud, vt non teneantur ad publicationem suarũ gratiarũ. & quare?

S V M M A E.

- 1 Secretarij in assecutione beneficiorum habent communionem priuilegiorum, quæ dantur scriptoribus. limit. in priuilegio, vt non teneantur ad publicationem suarum gratiarum, num. 2. & quare num. 3.
- 4 Beneficij ius acquisitum dicitur per prouisionem, & acceptationem.
- 5 Publicatio gratiarum an respiciat retentionem. & num. 7.
- 6 Possessionis adeptio an perficiat assecutionem beneficij.

355. DECISIO. IX.

Secretarij ꝛ in assecutione beneficiorum habent communionem priuilegiorum, quæ dantur scriptoribus.

Fuit resolutum in vna Valentina de Paterna coram d. de Thanis, quòd propter talem communionem non ꝛ habebant Secretarij priuilegium scriptorum, quòd est, vt non teneantur ad publicationem suarum gratiarum: quia publicatio ꝛ non respicit assecutionem, cum per ꝛ prouisionem, & acceptationem sit ius quesitum in beneficio, sed potius publicatio ꝛ respicit retentionem. per ea quæ dicit Cassad. decis. 24. super regul. cancellariæ.

Item ab vsu patrisfamilias, nam tale priuilegium solet specialiter concedi. Vnde videmus, quòd multa collegia habent communionem dictorum priuilegiorum, & specialiter eis conceditur, vt non teneantur ad publicationem, vt in Iannizeris, & Cubicularijs.

Ista decis. fuit etiam tenta in Pampilonen. beneficij de Miranda, coram Nouato, non obstante quòd diceretur, quòd adeptio ꝛ possessionis perficit assecutionem, iux. verbum adeptus, & assecutus, de quo per Archidiaconum in c. ne captanda. col. 2. de concess. præb. in 6.

Quia fuit responsum, quòd publicatio potest sequi etiam adeptam possessionem, & sic magis

7 magis respicit ꝛ retentionem beneficij. Et re-
torquebatur decis. Cassad. 26. super regulis, &
dictum Sarnen. in q. 11. super regul. de publi-
can. quia ibi dicitur, quòd adeptio possessio-
nis cum continuatione per mensem habet vim
publicationis.

E P I T O M E.

Indultum Cardinalis per verba hic
relata, comprehendit beneficia ele-
ctiua.

S V M M A E.

- 1 Beneficia electiua an comprehendantur sub indulto Cardi-
nalis habente hac verba.
- 2 Ripa respons. 23. & 34. secundo libro responsorum, decla-
ratur.

356. DECISIO. X.

Indultum Cardinalis ꝛ de beneficijs per ver-
ba, ceteraque beneficia huiusmodi, ad quæ
consueuerunt per electionem assumi, aut quæ-
uis aliam dispositionem, cum clausula, ad colla-
tionem &c. & quamuis aliam dispositione si-
mitem, vel dissimile, voluerunt Domini, quòd
2 comprehendat beneficia electiua. Et dicta ꝛ per
Rip. 2. lib. responsorum. respons. 23. & 34. fue-
runt dicta vel non vera, vel procedere tantum
in casu, quo capitulum non prouidisset, vel non
contradiceret.

E P I T O M E.

Priuilegium concessum familiari-
bus in expeditione expectatiua-
rum anno 2. Pauli iij. an suffrage-
tur expectatiuis concessis anno 11. post
reuocationem primarum hic traditur.

S V M M A E.

- 1 Priuilegium familiare in expeditione expectatiuarum
anno 2. Pauli iij. numquid suffragetur expectatiuis con-
cessis anno 11. & num. 3.
- 2 Priuilegij natura est, quòd sit perpetuum.

357. DECISIO. XI.

Priuilegium ꝛ concessum familiaribus in ex-
peditione expectatiuarum anno 2. Pauli
iij. voluerunt Domini suffragari etiam expecta-
tiuis concessis anno vndecimo, & sic post reuo-
cationem primarum, & ita tenuerunt in vna

Conchen. corã d. Ant. August. de anno 1549.
licet aliqui reclamarent, & hoc quia vltra natu-
2 rã priuilegij, quòd sit ꝛ perpetuum, ad reg. de-
cet. de reg. iur. in 6. erant prægnantia verba pri-
uilegij expectatiuarum sub dat. anno 2. con-
cessarum, seu sub alia data concedendarum, li-
cet quidam dicerent sub alia data, ante tamen
reuocationem, quasi quòd intelligerentur de
illa data.

3 Tamen contrarium ꝛ magis placuit Domi-
nis, & faciebat etiam illa ratio: quia semper in
noua concessione expectatiuarum Pontifices
præseruant ante rationes concessas familiari-
bus. quod voluerunt Domini intelligere de
alijs.

E P I T O M E.

Indulto stante, quòd prouisi tenean-
tur illius vigore expedire literas, &
iura camerae cum effectu persolue-
re, nisi aliquo legitimo impedimẽto de-
tenti essent, aduersarij intrusio dicitur
legitimum impedimentum.

S V M M A E.

- 1 Intrusio aduersarij an sit legitimum impedimentum non
expediendi literas beneficiorum, stante dispositione in-
dulti, de qua hic. & num. 2.
- 3 Opinio mitior est amplectenda.
- 4 Pœna imposita ad faciendas diligẽtias pro beneficio, sem-
per intelliguntur à die capte possessionis.
- 5 Solutionis cum effectu appellatione non venit obligatio.
- 6 Pœna priuationis non incurritur, nisi in casibus in litera
expressis.

358. DECISIO. XII.

Indultum habebat, quòd tenerentur prouisi
illius vigore expedire literas, & iura Came-
ræ cum effectu persoluerent, nisi aliquo legitimo
impedimento detenti essent. Fuit dubitatum
in vna Abulen. de Vanes coram d. Baren. de
1 anno 1550. numquid intrusio ꝛ aduersarij ef-
fet legitimum impedimentum? & licet aliqui
ex Dominis dubitarent: quòd sic attento quòd
docto de intrusione, solent expeditores expe-
dire sub obligatione, & sic quantum ad expedi-
tionem non videbatur esse clarum impedi-
tũ; & maximè quia poterat considerari aliqua
fraus, quia adempta possessione, non amplius ex-
pediuntur literæ.

2 Quibus tamen non obstantibus contraria ꝛ
opinio apud Dominos præualuit: quia erat mi-
3 tior ꝛ opinio, & considerabatur, quòd semper

f 2 pœnæ

4 pœnæ † impositæ ad faciendas diligentias pro beneficio, vt in c. commissa, cum simil. de electio. in 6. semper intelliguntur à die capræ possessionis. Secundo, & hoc tollit contraria, considerabatur, quòd indultum stringit ad expediendum literas cum effectuali solutione annatæ, non autem sub fideiussione: At in casu isto appellatione † solutionis cum effectu nõ venit obligatio, & cessant notata in l. fin. C. ad l. falcid. & maximè in lege pœnali, in qua nõ datur argumentum de maiori ad minus, & pœna † priuationis non incurritur, nisi in casibus in litera expressis l. & si quis. §. Diuus, de reli. & sumpt. fune,

E P I T O M E.

Pontifice absente, etiam pro aliqua parte anni parafrrenarij excusantur à non publicatione vigore eorum priuilegiorum, quod intelligitur de absentia longinqua vltra Viterbij ciuitatem.

S V M M A E.

- 1 Priuilegium Pauli III. concessum parafrrenarijs de nõ acceptando, & publicando non procedit, nisi durante absentia.
- 2 Papa absente etiam pro aliqua parte anni, parafrrenari excusantur à non publicatione.
- 3 Absentia Pontificis vltra Viterbium, non citra attenditur à Rota circa priuilegium parafrrenariorum de non publicando.
- 4 Reuersurus cito non dicitur absens.
- 5 Parafrrenarius quãto probare habeat se nõ publicasse propter absentiam Pontificis?

359. DECISIO. XIII.

Priuilegium Pauli iij. concessum parafrrenarijs, quod latissimè fuerat disputatum coram domino Fabio in vna Oxomen. de Spinosa, & declaratum † non procedere, nisi durante absentia, de non acceptando, & publicando. Fuit postea coram me in vna Valentina de Paterna iterum in controuersia, & quia dabat de absentia multo tempore Pauli iij. duo dubia fuerunt decisa, vnũ pro parafrrenarijs, & aliud contra. Pro ipsis fuit resolutum, quòd † etiam quòd non toto tempore, sed quòd pro aliqua parte fuisset absens, erant excusandi, ne essent deterioris conditionis habendo minus tempus, quàm cæteri, & maximè si in vltima parte temporis daretur absentia, in qua potest expe-

dire. arg. l. pater. §. sexaginta. & l. is cuius. §. ex senatusconsulto. de adulterijs. Specul. de dilatio. §. 2. num. 17.

Secundo quòd fuit dictum contra illos, quia Papa fuerat per loca circumuicina, & sua Curia, non vltra Viterbium, quòd semper Rota erat † solita tenere, quòd intelligeretur in absentia magis longinqua, argu. not. per Dominic. in c. præsentis. de præben. in 6. & maximè quia cito † reuersurus non dicitur absens. Bal. in auct. habita. col. 8. C. ne fil. pro patr. & maximè quando saltem oporteret, quòd † parafrrenarius probaret se non publicasse propter illud impedimentum, & fuisse de illis, qui secuti sunt Pontificem, vt latè per Felin. in c. ex transmissio. col. 1. de præscriptio.

E P I T O M E.

Exemptio plena Pontificis liberat etiam à reuerentia Episcopi, exemptio autem episcopi non item.

S V M M A E.

- 1 Exemptio plena Pontificis liberat à reuerentia Episcopi, non sic episcopalis exemptio.
- 2 Exemptionem præscribens tenetur ad reuerentiam Episcopo & num. 3.
- 4 Præscriptio translatiua in alium, est similis exemptioni Papali.

360. DECISIO. XIV.

Exemptio † plena Pontificis liberat etiam à reuerentia Episcopi, licèt secus sit in exemptione episcopali. Et sic tenuerunt Domini opinionè Felin. contra Barbat. in c. cum inter. col. 2. de re iudic. quod probat tex. vbi Paul. de Castr. post Bal. in l. fin. C. de bon. libert. & tradit Ias. in l. sed si hac. §. patronum. in 4. not. de in ius voc. & sentit Alex. in l. alia. §. eleganter. solut. matrim.

Pro qua opinionè vltra tex. d. l. final. allegabatur tex. in argumentum in l. etiam. in vers. idem est si à Principe. de bon. libert. & in c. abbatibus. & c. luminoso. 18. q. 2. Nec obstabat argumentum de præscriptione, videlicet, quòd præscribens † exemptionem, tenebatur ad reuerentiam Episcopo. vt per Oldrad. cõs. 254. col. 1. & 244. col. 1. in fin. & 172. Abb. in c. veniens. col. 6. vers. pono secundo. de præscript. & Paris. in c. cum non liceat. nu. 42. cod. tit. quia illa iura † loquuntur in præscriptione extinctiua reuerentiæ, quia sicut Episcopus per suam exemptionem non liberat à iure reuerentiali,

ita

ita nec per negligentiam : secus est in præscri-
 4 ptione † translatiua in alium, quæ est similis
 exemptioni Papali, quæ licet liberet ab Epi-
 scopo: tamẽ supponit sibi, cum exempti subsint
 Pontifici, vt per Bal. in tractat. de exemptio.

E P I T O M E.

EXemptio plena, & generalis Pon-
 tificis aufert etiam ius visitandi.

S V M M A E.

- 1 Exemptio Pontificis plena aufert adhuc visitandi ius.
- 2 Excommunicatio, & correctio sunt coheretia visitationis.
- 3 Episcopus non potest renunciare visitationi.

361. DECISIO. XV.

EX hac differentia inter exemptionem Pa-
 palem, & eam, quæ conceditur ab Episco-
 po, tenuerunt Domini in vna Gerunden. iuris
 visitandi, coram d. Ant. Aug. de anno 1549. ve-
 ram illam doctrinam Mariani tract. de visita-
 1 tio. col. 12. vers. primo quæro. vbi voluit in † ge-
 nerali, & plena exemptione etiam esse sublatũ
 ius visitandi. Eo magis quia correctio conce-
 debatur abbati, & prohibebatur Episcopus,
 ne posset excommunicare: quæ cum sint cohæ-
 2 rentiæ † visitationi, sublata etiam censetur visi-
 tatio. argum. sumpto à contrario in c. cum ve-
 nerabilis. §. 1. de censibus. Et decis. Rotæ 334.
 aliàs 2. de censibus. in anti. loquitur quan-
 do Episcopus eximeret, quia tunc non veniret
 visitatio, & intraret ratio Imol. in c. cum ex of-
 3 ficij. de præscrip. quia tunc quodammodo Epi-
 scopus † renunciaret visitationi, quod non po-
 rest: secus quando Papa eximit, quia ipse pote-
 rit deputare visitatorem.

E P I T O M E.

EXemptio cõmissa constito de faui-
 tia, conceditur propter actus post
 litem motam. nisi ostenderetur pro-
 cessus per Episcopum.

S V M M A E.

- 1 Exemptio constito de seuitia quando detur?
- 2 Iniuria præsumitur propter litem.

362. DECISIO. XVI.

1 **E**Xemptionem † commissam constito de fa-
 uitia in vna Faentina iurisdictionis corã

d. Fabio de anno 1549. dixerunt Domini esse
 concedendam propter actus post litem motam,
 nisi ostenderetur processus per Episcopum. iux-
 2 decis. Aegid. 45. considerantes, quod præsu-
 mitur † iniuria propter litem, & nisi doceatur
 de processu, præsumeretur seuitia, & sic dabitur
 exemptio durante lite.

E P I T O M E.

Possessio prius capta nullam parit
 prerogatiuam.

S V M M A E.

- 1 Possessione prius capta nulla datur prerogatiua.

363. DECISIO. XVII.

1 **P**rerogatiuam † nullam dari. ex possessio-
 ne prius capta voluerunt Domini coram
 d. Ant. Aug. in vna Vercellen. de anno 1548.
 dicentes hoc semper fuisse seruatum per dicta
 in decis. Cassad 15. de præben.

E P I T O M E.

Prerogatiua concessa pauperibus
 etiam contra familiares, & officia-
 les, fuit declarata tantum in be-
 neficio simplici, & sine cura.

S V M M A E.

- 1 Prærogatiua concessa pauperibus etiam contra familiares, quo pacto fuit declarata?
- 2 Prærogatiua concessa doctoribus, vt in parochialibus reliquis præferantur intelligitur de reliquis non priuilegiatis.
- 3 Pauper, & doctor non præfertur in Parochiali militi sancti Petri.

364. DECISIO. XVIII.

Prerogatiua concessa pauperibus, etiam cõ-
 tra familiares, & officiales, vt in regula de-
 1 super facta, & per Staphil. fol. 117. fuit † decla-
 rata, prout iacet, tantum in beneficio simplici,
 & sine cura, prout tenuerunt Domini in vna Se-
 guntina coram d. Puteo de anno 1549.
 In qua etiam fuit dictum, quod prærogati-
 2 ua † concessa doctoribus, vt in parochialibus
 reliquis præferantur, intelligitur reliquis non
 priuilegiatis, quia in illa de pauperibus, & in
 aliis semper dicitur, quacumque antelatione
 muni-

munitis, & similia verba, in ea autem simpliciter præferantur reliquis.

- 3 Et ideo in eadem tenuerunt, quòd pauper & doctor non præferretur in parochiali militi sancti Petri.

DE INIURIIS, ET damno dato.

EPITOME.

Filij, & hæredes aduocati interfecti, possunt agere saltem ad damna, & interesse, vt hic declaratur.

S V M M A E.

- 1 Aduocati occisi filij, & hæredes numquid agere possint saltem ad damna, & interesse contra interfectorem? & num.
2. & quid in filio non habente, vnde se alat, & in patre sene respectu alimentorum. num. 5.
- 3 Arbitrio iudicis remittitur, & tempus quo viuere, & tempus etiam, quo operari potuerit occisus.
- 4 Extraneus hæres aduocati interfecti an agere possit ad damna, & interesse?
- 6 Filius, & hæres simul aduocati interfecti, an agat ad damna & interesse contra occisorem.

365. DECISIO. Vnic.

Fuit dubitatum in vna Tudertin. homicidij coram Puteo, an filij, & hæredes aduocati interfecti possent agere, licet non ad æstimationem liberi hominis, saltem ratione damnorum, & interesse? Et fuit conclusum, quòd iste articulus haberet duas difficultates.

Prima, quarum erat, quæ opinio esset verior, & communior, an Azonis, an Bulgari, vt sicut hominis vulnerati opera, & cetera damna æstimabantur, ita & occisi? Et visa est receptior opinio Azonis in summa, quam sequuntur glos. vbique, & maximè in l. qua ratione. §. in colluctatione. & in l. huic scripturæ. §. si. ad l. Aquil. cui non aduersatur glos. in l. ex hac. si quadr. pau. fec. dic. vt eam concordat Fulgos. in d. §. in colluctatione. Roffred. in libell. libell. de leg. Aquilia. num. 10. Specul. de iniur. §. 2. vers. sed numquid. dicens & quòd agetur ad mercedes medicorum, & alias expensas in curatione factas, veniet etiam æstimatio operarum, quibus pater occisi caruit, & cariturus est, non autem æstimatio libertatis, vel cicatricum, vel membrorum eius. Abb. in c. 1. vers. vltimus. hoc tit. Angel. post Io. Fab. in §. item is. num. 4. Instit. de oblig. quæ ex quasi delicto. nasc. dum dicunt

hominis occisi æstimationem deberi. & Hypopol. in hac parte bene in cons. 115. & 131. & Grat. cons. 91. num. 17. vol. 2.

Et ista opinio probatur arguendo à contrario sensu in d. §. in colluctatione. & ex identitate rationis, & quia nulla lex vrget in contrariu. licet enim d. l. ex hac. & l. 1. §. 1. & l. fin. de his qui deiec. vel effud. & l. qui à vulgo. de edilit. edict. tantum habeant respectum ad vulneratum, non per hoc infertur ad occisum. Ratio etiam incertitudinis nihil facit, quia aut est incertitudo respectu temporis, quo viuere potuisset, & est determinatum in l. hereditatum. ff. ad l. falcid. aut respectu temporis, quo operari potuisset, & eademmet ratio est in vulnerato, & tamen totum id arbitrio iudicis remittitur. l. huic scripturæ. & l. nam sicut. §. dominus. ad l. Aquil. & melius sequenti quæstioni applicabuntur.

Sequens igitur quæstio est, quis agere possit? Et in hærede & extraneo negatiua placuit Dominis, licet nihil fuerit decisum. Ad quod ego dicebam veram esse opinionem, & communem heredem extraneu agere minimè posse, & iste est sensus d. l. huic. & l. nam sicut. §. dominus. & hoc expressè dicit Azo. in summa de lege Aquil. num. 9. licet de eo non meminerit Zasius in summa ead. num. 13. Et secundum istu sensum cautè loquutus est Paris. de syndicatu. in vers. compositio. §. quia pluries. vers. sed aliter. vbi tantum habuit respectum ad filios paruulos alimentandos, & istum etiam sensum habuit Aymo cons. 119. col. 2. ad finem. Et in quantum Specul. & Abb. simpliciter extendunt dictum Azon. ad hæredem, si in extraneo loquuntur, loquuntur contra mentem Azo. & contra iura prædicta, & Hyppol. de Marfil. eodem modo. In filio & autem, si non habeat, vnde se alat, vel in patre sene respectu alimentorum, omnes Domini concurrebant: quia supra dictæ conclusiones nemine habent contradictorem.

6 Sed maior difficultas erat, quid in filio, & hærede simul? Et in eo, quia non est omnimoda ratio d. l. nam sicut. §. dominus. & habet quodammodo certam spem viuente patre, & plus iuris, & Specul. & Abb. tenent istam opinionem, tamen Domini substiterunt, & eo magis, quia non simpliciter habebatur respectus ad futurum, sed quodammodo damni præteriti. tamen nihil fuit decisum.

DE POENIS.

EPITOME.

Priuationis pœna imposita à lege non intelligitur ipso iure, & quid si sit imposita ipso iure.

S V M M Æ.

- 1 Pœna priuationis imposita à lege, nō intelligitur ipso iure.
- 2 Pœna priuationis ipso iure si imposita esset a lege, quis posset impetrare beneficium ante aliquam sententiam.
- 3 Declaratoria non est necessaria in notorijs, & trahentibus secum executionem.
- 4 Declaratoria est necessaria ad factum, non autem ad ius.

366. DECISIO. Vnica

Pœna priuationis imposita à lege non intelligitur ipso iure, quicquid malè dicat Felin. in c. sicut. de simoni. prout tenuerunt Domini in vna Cæsaraugustan. de Villed. coram domino Puteo de anno 1548. per glos. quam omnes sequuntur in c. 1. de sagittar. & tradit Cardinal. Alexandri. in c. falonitanæ. 63. distinctio. licet in eadem tenuerint Domini, quod si t̄ esset à lege imposita pœna priuationis ipso iure, quod quis posset facere sibi prouideri de beneficio, & demum acceptare ante aliquam sententiam. Tum quia in t̄ notorijs, & trahentibus secum executionem, nō est necessaria declaratoria. tum etiam quia declaratoria t̄ est necessaria ad factum, non autem ad ius.

DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS.

EPITOME.

Excommunicatus pro fructibus nō liquidatis, vel alia in certa quantitate comparens, & offerēs se paratum satisfacere, non potest publicari.

S V M M Æ.

- 1 Excommunicationis sententia potest ferri pro fructibus non liquidatis, vel alia incerta quantitate. & quia fundatur in contumacia. num. 2. eo comparente, & se offerente paratum satisfacere, non potest publicari. num. 3. & si publicetur, maxima ei sit iniuria. num. 4.

367. DECISIO. I.

Licet sententia t̄ excommunicationis possit ferri pro fructibus non liquidatis, vel alia

incerta quantitate, & non relaxetur, donec fuerit plenè satisfactum, vt per Rotam decis. 183. in nou.

Tamen in vna Paduan. iniuriarum coram d. Iacobo Puteo de anno 1548. fuit tentū, quod illa t̄ fundetur in contumacia. Et propterea fuit iudicatum comparentem, t̄ offerentem se paratum satisfacere, non posse publicari. imò iudicarunt Domini maximam t̄ iniuriam ei fuisse factam publicando.

EPITOME.

Excommunicationis exceptio quantum ad impetrationem rescripti in curia ab excommunicato facta opposita, reddit processum nullū.

S V M M Æ.

- 1 Exceptio excommunicationis non obstat quantum ad impetrationem rescripti in curia.
- 2 Exceptio excommunicationis opposita reddit processum nullum.
- 3 Sententia lata vigore rescripti impetrati ab excommunicato, est nulla.
- 4 Commissio facta Auditori quantum ad processum, distribuit tantū cognitionem in cognoscendo, & quid in iudicando.

368. DECISIO. II.

Excommunicationis exceptionē licet t̄ non obstare tenuerint Domini in Florentina S. Felicitę coram d. Alifan. qui eadem die fuit translatus ad Episcopatum Ferentini, videlicet die 4. Iunij 1548. quantum ad impetrationem rescripti in Curia; tamē tenuerunt t̄ eam, si oppositum fuerit, reddere processum nullū.

Et ad decisionem Rotæ 594. in antiquis. fuit respōsum, quod in alijs terminis loquitur, prout & decis. 453. & Milis in vers. excommunicatus.

Licet autem in eadem processum validum tenuerint Domini factū coram Auditore Rotæ per commissionem impetratam ab excommunicato.

Tamen postea multum de hoc dubitarunt, & omnes inclinabant, vno tantum contradicente, quod sententia t̄ lata vigore rescripti impetrati ab excommunicato, esset nulla; per not. à Geminian. in conf. 85. & dicebatur istud tenere Sarnen. & Prob. in addit. ad Monac. in c. 1. de rescript. in 6. Et ratio differentię erat, quia quantum ad processum commissio t̄ facta Auditori distribuit tantum cognitionem in cognoscendo,

gnosendo, sed postea in iudicando, quia non tribuit iurisdictionem, illud non fuit impetratum ab excommunicato.

E P I T O M E.

Sententia, in qua esset declaratum attentata adesse, & incursum fuisse in censuras, de quibus in inhibitione, saluari potest.

S V M M A E.

Sententia declarans attentantem incurrisse in censuras inhibitionis, an saluari possit? & num. 2.

369. DECISIO. III.

Sententiam censurarum † in iudicio attentatorum, postquam d. Pighinus pronunciauerat super attentatis, & sic attentantem incurrisse censuras, tenuerunt Domini coram me in vna Valentina pecuniaria de la Prebla, esse nullam: quia non fuerat citatus ad hoc, nec fuerant seruati termini. & fuit mihi dictum, quod nisi in tertia instantia & supradictis seruatis, non erat pronunciandum super censuris. Tandem in eadem melius cogitantes, & quia fuerunt mihi transportata registra antiquorum, fuit resolutum, † quod posset saluari sententia, in qua esset declaratum attentata adesse, & incursum fuisse in censuras, de quibus in inhibitione.

E P I T O M E.

Excommunicationis publicatio quādo veniat reuocāda, hic traditur.

S V M M A E.

- 1** Excommunicatus, non obstante appellatione, potest publicari. Intellige, quando id fit per Ordinarium. num. 3. Itē nisi iudex detulisset appellationi. num. 4.
- 2** Publicatio excommunicationis est quodammodo declaratio.
- 5** Declaratoria excommunicationis lata à iudice, publicari potest, quacumque appellatione non obstante, ad finem ut is vitetur.
- 7** Declaratoria incursum censurarum vel propter sententiam excommunicationis latā à lege, vel incursum censurarū propter inobseruantiam literarum apostolicarum, requirit tres sententias conformes. & appellatio eam suspendit. Intellige prout num. 13.
- 8** Decisi. 379. Rotæ, ver. sed quicquid sit. in nou. declaratur.
- 9** Excommunicationis publicatio quando mereatur reuocationem?

10 Appellatio à fulminatione censurarum executoris resoluit in vim citationis omnia eius gesta.

11 Executor non potest aliquid facere contra resistentes de iure, licet secus sit contra rebelles.

12 Possessor non tenetur ad simplex verbum executoris, dimittere ius suum indefensum.

370. DECISIO. IV.

1 Licet excommunicatus, † non obstante appellatione possit publicari, quia appellatio non suspendit, vt latè habetur decis. 4. 26. & in addit. in nou. quia publicatio † est quodammodo declaratio.

3 Tamen illud intelligebant † Domini in vna Gerunden. coram me dicentes ita aliās fuisse decisum, quando hæc fierent per Ordinarium. Secundo dicebant illud non procedere, quando iudex † detulisset appellationi: quia publicatio eius nomine amplius fieri non poterat tanquam iurisdictione spoliati. Tertio quod erat notabilius, & singularius, dicebant distinguendum esse declaratoriam † excommunicationis latā à iudice: quia cum constaret de

4 excommunicatione, quæ licet † esset iniusta, nihilominus foret timenda, ideo quacumque appellatione non obstante, poterat publicari, vt is vitaretur. Secus autem in sententia † declaratoria incursum censurarum, vel propter sententiam excommunicationis latam à lege, vel incursum censurarum propter inobseruantiam literarum apostolicarum: quia tūc quoniam illa sententia habet annexum factum, super quo potuit decipi iudex, ideo requiruntur tres sententiæ, & appellatio suspendit. Et ita procedit doctrina Cardin. post Lap. in clem. 1. §. si quis autem. q. 2. de sequestr. possess. Abb. vbi Dec. in c. peruenit. de appellat. & in cons. 100. & Franc. in c. is cui. limit. 3. de sent. excommunic. in 6. & secundum hæc verba declarabant † decis. 379. vers. sed quicquid sit. in nou.

5 Et propterea in vna Gerunden. fructuum in absentia reuocauit † publicationem, & absoluit ad beneplacitum, & fuit relatam aliās ita fuisse tentum in vna Ispalē. attentatorum, & in alia Astorican.

6 In eadem idem voluerunt Domini, licet in partibus essent fulminatæ censuræ per executores: quia per appellationem † omnia gesta per executores resoluit in vim citationis. iux. doctrinam Bal. in l. de pupillo. §. meminisse. ff. de nou. operis nunciat. & dicebant esse de mente Franc. in c. 1. in princ. col. fin. vers. vel poterit. de concess. præben. in 6. quod executor † non potest aliquid facere contra resistentes de iure.

7 non potest aliquid facere contra resistentes de iure.

8 non potest aliquid facere contra resistentes de iure.

9 non potest aliquid facere contra resistentes de iure.

10 non potest aliquid facere contra resistentes de iure.

11 non potest aliquid facere contra resistentes de iure.

12 non potest aliquid facere contra resistentes de iure.

13 non potest aliquid facere contra resistentes de iure.

iure, licet secus sit contra rebelles.

- 12 Nā non tenetur possessor ad simplex verbum executoris dimittere ius suum indefensum, & sic generaliter dicebat, ubicūque declaratoria non venit post rem iudicatam, sed venit post factum, quod requirit tres sententias, & in executiuis, nisi daretur sine retardatione solutionis pensionis, non potest quis in vna & eadē sententia canonizare, & declarare.

E P I T O M E.

Monitorium est aliquo pacto reintegrandum, si nō habet clausulam, si quis &c. & in quo essent comminatę censurę ex nunc prout ex tunc.

S V M M A E.

- 1 Monitoriū quando aliqua reintegracione indigeat? & quid loco reintegracionis sufficiat. num. 2.
- 3 Intrusus in beneficio, quod vacauerat in curia, qualiter expellatur.

371. DECISIO. V.

- 1 Monitorium sine clausula, si quis, & in quo essent comminatę censurę ex nunc prout ex tunc & sic sententię excommunicationis latę, & non ferendę, voluerunt Domini coram me in vna Egarimen. de mēse Octobris 1549. quod aliquo pacto esset necessariū, quod reintegraretur. Sed sufficere ꝑ dixerunt, quod procederetur seruatis quatuor terminis contra taliter monitum, & postea ferretur declaratoria, & istum ꝑ modum tenuerunt Domini esse obseruandum cōtra intrusum in beneficio, quod vacauerat in curia.

E P I T O M E.

Sententia excommunicationis non est necesse, quod feratur in monitorijs extra curiā, secus in monitorijs in curia? & quare.

S V M M A E.

- 1 Excommunicationis sententia non est ferenda in monitorijs extra curiam, in monitorijs autem in curia non item. & quare? & num. 2.
- 3 Citatio ad videndum se excommunicari quando post intimatum monitorium est necessaria?

372. DECISIO. VI.

- 1 **E**T in vna Abrinien. pensionis coram domino Vestano tenuerunt in monitorijs ꝑ extra curiam, quę fiunt sub illa forma excommunicationis latę sententię, non esse necessarium ferri sententiam excommunicationis: secus autem in monitorijs ꝑ in curia: quia tunc fiunt sub pœna excommunicationis ferendę, & ideo tunc necessarium ꝑ erat citare ad videndum se excōmunicari, quia non paruit monitorio.

D E V E R B O R V M
Significatione.

E P I T O M E.

Clausula, omni meliori modo, si habet copulam, & implicat etiā alios modos diuersos ab expressis: si autem deest dicta copula, & non item.

S V M M A E.

- 1 Clausula, omni meliori modo, si reperitur cum copula, & vel sine, quos pariat effectus?

373. DECISIO. Vnica.

- 1 **C**lausula, omni meliori modo, ꝑ in multis causis, & præsertim in vna Eugubina præpositurę coram domino Puteo, fuit semper declarata hoc pacto. quod scilicet aduerteretur, quando reperitur in dispositione, vel instrumēto, an adsit vnā cum dictione, vel copula, & vel sine ea, quia quando adest illa dictione, & implicat etiam alios modos diuersos ab expressis. secus autē, quando deest illa copula, & quia tunc restringitur ad expressa tantum.

R. P. D. ACHILLIS DE GRASSIS
Nobilis. Bononiensis,

SACRAEQVE ROTAE ROMANAE IAMDVDM
Auditoris Praestantissimi

DECISIONES SVPER REGVL. CANCELL.

ET PRIMO IN GENERE.

EPITOME.

OMMISSA causa tēpore
vitæ Clemētis Papæ sub-
iacet eius regulæ de com-
missione causæ, literis nō
expeditis.

S V M M A E.

- 1 Regula vnus Pontificis potest obijci etiam post illius mor-
tem contra gesta tempore eius vitæ.
- 2 Causa commissa tempore vitæ vnus Pontificis subiacet
eius regulæ de commissione literis non expeditis.

374. DECISIO. I.

- 1 DE regula vnus Pontificis potest dari, seu
opponi semper post obitum illius con-
tra gesta tempore vitæ eius, quando iam eu-
nerat casus regulæ, & sic desierat esse res inte-
gra, & quo ad illum casum regula fecerat effe-
ctum suum, vt tradit Sarnen. in regul. de infir-
mis. q. 32. & in reg. de annali, q. 59. & in reg. de
publicandis, quæst. 6. Et propterea voluerunt
2 Domini, quod causa ꝑ commissa tempore vitæ
Clementis subiaceret regulæ de commissione
causæ, literis non expeditis.

EPITOME.

Sententiam habens, & obtinens sibi
prouideri de beneficio tamquam
vacante per violationem sequestri,
licet per reum postea daretur de regula
de annali, & sic annullaretur, & sententia,
& sequestrum: tamen quia ius erat quæ-
situm etiam ex sequestro nullo, dicta re-
gula non infringit illud ius extrinsecus.

S V M M A E.

- 1 Regula licet annullat profecuta, non tamē annullat ea, quæ
extrinsecus acquiruntur.
- 2 Regula de annali ostenditur defectus iurisdictionis iudican-
tis, & imponentis sequestrum.
- 3 Sequestri nulli violatio propter contemptum iudicis est
punibilis.
- 4 Regula de annali quando non infringat ius extrinsecus? &
num 5. vbi limitatur.
- 6 Beneficium quamuis quis acceptaret, quia tamen gratia
erat reuocata, etiam quod per nullum esset datum de re-
gula reuocationis; tamen quando postea dabatur de re-
uocatione, dicebat ille, qui acceptauerat, iā ius sibi quæ-
situm, quod tolli non posset, nihilominus annullatur etiā
tale ius quæsitum per d. regulam.

375. DECISIO. II.

- 1 R Egula ꝑ licet habeat oculos retro, & annul-
let; tamen ea, quæ extrinsecus acquirunt,
2 non tolluntur, & propterea licet per regulam ꝑ
de annali defectus iurisdictionis iudicantis, &
imponentis sequestrum ostendatur, & propte-
rea annulletur & sequestrum, & sententia; ta-
mē si reus violasset sequestrum, quia tenetur,
3 quod violatio ꝑ sequestri nulli propter contē-
ptū iudicis est punibilis, vt notatur in clement.
ad compescendas. de sequestr. possess. & fruc.
& ideo violans dicitur amisisse beneficium, vo-
4 luerunt Domini, quod ille, ꝑ qui habuerat sen-
tentiam, & obtinuerat sibi prouideri de bene-
ficio tanquam vacante, per violationem seque-
stri, licet per reum postea daretur de regula
de annali, & sic annullaretur & sententia, & se-
questrum; tamen quia ius erat quæsitum etiam
ex sequestro nullo in vna abbatia S. Saluatoris
coram Io. Paulo, voluerunt Domini, quod
regula non infringeret illud ius extrinsecus.

Quam decisionem in vna Palentina canoni-
s catus coram Reomano limitarunt ꝑ Domini
& de-

6 & declarariunt, nisi decretum omnia annullaret, & propterea voluerunt, quod licet quis acceptaret beneficium: quia tamen gratia erat reuocata, etiam quod per nullum esset datum de regula reuocationis; tamen quando postea dabatur de reuocatione, dicebat ille, qui acceptauerat iam ius quæsitum, quod tolli nõ posset. quia dicebāt Domini annullari etiam ius quæsitum per regulam, & non esse locum dictæ decis. nec dictis per Sarnen. q. 5. regul. de annal.

SVPER REG. DE INFIRMIS RESIGNANTIBUS.

EPITOME.

Regula, de infirmis resignantibus, procedit in quacumque permutatione siue de æquali, siue de inæquali.

S V M M A E.

- 1 Regula, de infirmis resignantibus, quomodo intelligatur?
- 2 Rationem vnā solā adesse in dispositione probare is debet, qui dicit.
- 3 Ratio impulsua reg. de infirmis, quanam est?
- 4 Resignatio quando cum fraude, vel sine facta intelligatur? & num. 5.

376. DECISIO. Vnica. aliàs. 26.

Regula, de infirmis resignantibus, quicquid dicat Sarnen. super hac regula. q. 19. postquam materia fuisset sepius proposita, fuit de anno 1549. declarata procedere in quacumque permutatione siue de æquali, siue de inæquali.

Primo, quia non apparet, quod illa regula fuerit mota propter fraudes, & qui dicit vnā rationem solam adesse, probare debet. Bar. in l. liberorum. de verb. signif. Item quia decis. 31. & 32. Cassad. super regul. mouetur simpliciter ea ratione, ne beneficia sint hæreditaria, quæ ratio generaliter procedit.

Item etiam considerabatur, quod ratio saltem impulsua regulæ esset, ne testator cogitatione mortis turbatus, non bene posset considerare de persona idonea ecclesiæ. l. iubemus. C. de testament. & blanditijs, & suggestionibus. iux. not. in l. penult. C. si quis aliquid. test. prohib. vel coer.

Considerabatur etiam, quod ratio fraudis nõ poterat considerari, quia poterat esse, quod

4 resignatio non esset fraudulenta, puta à sano facta fraudulenter, qui moreretur intra 22. dies, & tamen regulæ non esset locus.

E conuerso poterat euenire, quod renunciatio facta sine fraude à detento leui febricula, & tamē si moreretur intra 22. dies, esset locus regulæ, & maximè stante nostro præsupposito, quod quantum fieri posset inhærendum esset verbis regularum.

SVPER REG. DE SVRROGANDIS COLLIGANTIBUS.

EPITOME.

Reg. de surrogandis colligantibus, verbum mensis, datur colliganti ad impetrandam surrogationem, & currit à tempore obitus.

S V M M A E.

- 1 Verbum, mensis, appositum in reg. de surrogandis, quomodo intelligatur? & an currat à tempore obitus? & num. 4.
- 2 Sarnen. in 1. q. reg. de surrogando. improbatur.
- 3 Dispositionis mens frustra consideratur contra illius verba.

377. DECISIO. I. aliàs 16.

Regula de surrogandis colligantibus, quæ facit mentionem mensis, dedit causam dubitationis in vna Palentina canonicatus, coram domino Reomano, an illud verbum, mensis, daretur colliganti ad impetrandam surrogationem, & an curreret à tempore obitus? Et licet non fuerit decisum, quia Domini erant varij; tamen maior pars, cum quibus ego eram, inclinabat pro opinione glosatoris, contra id quod dicit Sarnen. in 1. quæst. & fuit dictum, quod quidam ex Dominis viderat notulam Felin. qui etiam ipse tenebat opinionem glosatoris, pro qua faciebat ratio, quia verba regulæ, dum loquuntur de mense, nullam possunt habere relationem ad surrogationem, sed tantum, quod mensis non iuuaret impetrantem, etiam quod præcederet surrogationem, dummodo non ultra quàm spatium. Et ex hac tollebatur absurdum, quod multi considerabant, quod si mensis non curreret à die obitus, vel notitiæ petentis surrogationem, sequeretur, quod beneficium staret diu vacans. quod tollitur, quia non potest sequi maximum inconueniens, eo quia alio impetrante, si ultra spatium mensis colligantis

litigans non petet surrogationem, non gaudebit priuilegio illius regulę. Nihil tamen tunc propter varietatem fuit decisum, licet aliqui ponderarent mentem, quę frustra videbatur considerari contra verba.

Alia tamen vice postea Domini tenuerunt istam opinionem propter proprietatem verborum, licet fuerit relatum, quod reuerendis. Crescentius multum reclamaret in contrariũ, asserendo quod suis temporibus Rota semper tenuerat contrarium,

SUPER REG. DE IMPETRAT. benef. per obit. famil. Cardin.

E P I T O M E.

Familiaris primi Cardinalis iã vita functi, si postea in familiaritate secundi Cardinalis obiit, Pontifex eius beneficia solus non prouidet tamquam reseruata per regulam cancellaria, sed de consensu secundi Cardinalis.

S V M M A E.

- 1 *Familiare defuncto apud secundum Cardinalem, an Pontifex solus, vel de consensu Cardinalis eius beneficia prouideat? & num. 4.*
- 2 *Reseruatio personalis est fauorabilior.*
- 3 *Reg. de impetrat. per obit. famil. Cardinal. interpretatur contra Principem, tamquam eius beneficium.*

378. DECISIO. Vnic. aliàs. 34.

QUID si Cardinalis primus esset defunctus, & postea in familiaritate secundi deceisset, an Pontifex tamquam reseruatum per regulam tertiam cancellar. solus, an cum consensu Cardinalis secundi per reg. 30. prouideat? In vna Fulginaten. coram Reomano de anno 1551. pro reuerendis. Cardinal. de Sabellis fuit discussum, & vota fuerunt æqualia.

Mihi tamen magis placebat, quod requiratur consensus Cardinalis: quia ego intelligebam verba regulę in principio generaliter de omnibus beneficijs, etiam quę in alterius familiaritate quesuisset. quod ostendebatur, quia si in principio regulę non fuissent comprehensa beneficia in familiaritate Cardinalis alterius, nõ erat opus quasi excipiendo facere exceptionem, de qua in regula: & quia non adest ratio, quare recedamus a generalitate regulę in sui princi-

pio, & maior fauor debetur Cardinali, quam Pontifici propter expensas.

- Et hæc est ratio, quare dicit Sarnen. infra. q. 15. quod reseruatio personalis est fauorabilior. Facit quia regul. 3. reseruat ad istum finem, vt Papa de consensu Cardinalium prouideat.
- Et ista regula contra Principem tamquam beneficium Principis est extendenda. ad not. in l. beneficium. de constit. princip.

Et cum alia vice causa hæc proponeretur, Domini tenuerunt opinionem supradictam per illam rationem, quam dicebant fuisse de mente Cassad. decis. 23. secundo, vel tertio argumento in 1. part. de præben. per quam tollebatur ratio domini Baren. consideratis, quod post obitum primi Cardinalis, statim intraerat affectio Pontificis, quę semper durabat, etiam quod ille efficeretur familiaris alterius Cardinalis: quia verum est beneficium esse reseruatum Pontifici per reg. tertiam ad istum finem, vt Ordinarij, & expectantes non possint capere; tamen illa reseruatio erat declarata per regul. 30. & in eius principio omnia beneficia comprehendebantur, vt licet Pontifex tamquam de beneficio reseruato possit disponere; tamen de consensu Cardinalis, quia isto casu non erat exceptum.

SUPER REGULA de Triennali.

E P I T O M E.

Reg. de triennali, non tuetur eum, qui post lapsum triennij commisit causam super beneficio, & aduersarius docuit de suo titulo.

S V M M A E.

- 1 *Regula de triennali præstat tantum exceptionem, & non actionem.*
- 2 *Regula de triennali an tueatur eum, qui post lapsum triennij commisit causam super beneficio, & aduersarius docuit de suo titulo? limita, prout num. 3.*

379. DECISIO. I. aliàs 4.

- 1 **R**egula de triennali, quia præstat tantum exceptionem, & non actionem, non tuetur eum, qui post lapsum triennij commisit causam super beneficio, & aduersarius docuit de suo titulo, licet fortè secus, si causa esset commissa super iactationibus, & molestationibus, & hoc modo respondebatur doctrinæ Doctorum

rum in c. auditis. de præscript. cum simil. quòd perfecta præscriptione superueniens lis non interruptit. Nā hoc non procedit in reg. triennali, quæ tuetur tantum reum in exceptione. Et ita concordat Paris. conf. 81.4. vol. circa finem. vbi etiam limitat, quando non esset executio citatio, Et ita tenuerunt Domini in vna Gerunden. coram domino Reomano de anno. 1548.

E P I T O M E.

Reg. de triennali, procedit non obstante commissione, & comparitione subsecuta, si commissio causa fuisset literis non confectis præsentata.

S V M M A E.

- 1 Regula de triennali an procedat, non obstante commissione, & comparitione subsecuta? & num. 9. vbi ampliatur.
- 2 Sarnen. reg. de annali. q. 45. in fin. non habet locum, quando esset defectus iurisdictionis.
- 3 Pacificus quando quis non desinit esse per comparitionem?
- 4 Comparitio non habet virtutem sanandi defectum iurisdictionis.
- 5 Citatio nulla sanatur per comparitionem partis.
- 6 Necessarium an sit dare de reg. de triennali?
- 7 Forma datur quatenus ante terminum ad articulandum.
- 8 Comparitio quando facit, vt reus absoluat, licet lis non sit ex parte actoris?

380. DECISIO. II. aliàs 5.

Regulam de triennali ꝑ voluerunt Domini in vna Zamoren. parochialis de Villar coram me, de anno 1548. procedere non obstante commissione, & comparitione subsecuta, si commissio causæ fuisset literis non confectis, quia nulla aderat iurisdictionis.

- Et dicta per Sarnen. in reg. de annal. q. 45. in fin. post Roman. vbi per eum dixerunt non habere ꝑ locum, quando esset defectus iurisdictionis: quia tunc ꝑ comparitionem non desinebat esse pacificus: quia comparitio ꝑ non habet virtutem sanandi defectum iurisdictionis, sed tantum, quando esset nulla ꝑ citatio: quia bene talem nullitatem tolleret comparitio, quo casu procedit. q. 53. Sarnen. in fin. super hac reg. de molestia extraiudiciali.
- 2 Aduerte, an ꝑ sit necessarium dare de huiusmodi reg. ex dictis per Sarn. num. 42. in compen. vtriusque signat.
  - 3 Facit, quia forma ꝑ datur, quatenus ante terminum ad articulan. ex Sarn. q. 19. num. 5. nō

inducitur lis. Paris. conf. 94. in 4. vol. & tunc cōparitio ꝑ facit, vt absoluat reus, licet lis non sit ex parte actoris Sarnen. in compen. signat. num. 63. & q. 2. super hac regul. Idem per omnia tentum fuit in vna sancte Seuerine de ministris coram d. Ant. August. quòd extendebat ꝑ ad appellationem extraiudicialem non factam in scriptis, vel non bene intimatam. Et faciunt dicta per Bonifac. in clem. ad compescendas. num. 43. §. 1. de sequestr. possess. & fruct. idem tenuerunt domini in vna Vlixbonen. declarantes dicta Sarn. in q. fin. reg. de annali.

E P I T O M E.

Regula de triennali est locus, non obstante, quòd causa commissio esset contra duos, & generatim contra interesse putantes, quamuis in partibus executio fuisset contra alium non nominatum, & in executione diceretur per executorem, quòd exequeretur contra illum ad instantiam principalis, qui in curia obtinuerat decretum citationis.

S V M M A E.

- 1 Regula de triennali quando sit locus?
- 2 Mandatum speciale requiritur, vt quis propter clausulam sua interesse putantes possit specificare tertium.
- 3 Impensa quando requiritur in actu, presumitur actu factus nomine principalis. intellige, prout num. 4.
- 5 Principalis declaratio post eius mortem non transit ad heredes.
- 6 Lis dicitur finita mortuo actore.

381. DECISIO. III. aliàs 6.

Regule de triennali voluerunt Domini coram me in vna Zamoren. parochialis de Villar 26. Octobris 1548. esse ꝑ locum nō obstante, quòd causa esset commissio cōtra duos, & generaliter contra interesse putantes, licet in partibus executio fuisset contra alium non nominatum, & in executione diceretur per executorem, quòd exequeretur contra illum ad instantiam principalis, qui in curia obtinuerat decretum citationis. Et hoc ea ratione, quia non ꝑ poterat quis sine mandato speciali propter clausulam sua interesse putantes specificare illum tertium, per not. per Franc. in cap. cum in multis. in 2. not. de rescript. in 6.

Nec

Nec obstabat, in quantum dicebatur, quòd cum actus executionis citationis in partibus requireret impensam, ideo præsumeretur factus ad instanciam principalis, qui erat in curia. iux. decis. Cassad. 3. de procurat. post Bart. in l. cum seruus. de verb. oblig. quia hæc præsumptio tollitur ex eo, quia principalis, qui erat in curia, postea reproduxit citationem verbo, & petijt decerni processum contra alios, & contra istum nihil vnquam dixit vsque ad mortem eius, ex quo declaratur non fuisse mentis snæ molestare illum, qui citatus erat, & ista præsumptio fuit visa potentior, & etiam æquior ad tollendas lites, & maximè quia hæc declaratio principalis post mortem eius non transit ad hæredes, ad notat. in l. Pomponius scribit si frumentum. de rei uendicat. & in l. fin. C. de re uoc. donat. facit, quia mortuo actoris est finita. Aegid. decis. 156.

E P I T O M E.

Reg. de triennali, quamuis esset per Papam prorogata, an ille, qui fuerat possessor per quadriennium, possit gaudere beneficio allegationis Lapi 89. hic dicitur.

S V M M A E.

- 1 Reg. de triennali, prorogata per Papam, an possessor per quadriennium possit potiri beneficio allegationis Lapi. 89. & num. 4.
- 2 Lapi allegat. 89. est reducta ad triennium. & num. 6.
- 3 Differentia multa sunt inter allegationem Lapi, & reg. de triennali.
- 5 Prorogatione conseruatur ius, & cessat negligentia.
- 6 Rationes omnes, quibus Lapi allegatio. 89. per stylum Rotæ est reducta ad triennium, tolluntur per prorogationem.

382. DECISIO. IV. aliàs 17.

Pontifex prorogauerat regulam de triennali in fauorem Cardinalis Caurien. vt non obstate lapsu, ius suum remaneret saluum. Dubitabatur, an licet prorogata esset regula, nūquid ille, qui fuerat possessor per quadriennium, posset allegare beneficium allegationis Lapi 89. quæ est reducta ad triennium, vt per decis. 2. Cassad. de caus. possess. & propriet. Et licet multæ essent differentiæ inter allegationem Lapi, & reg. de triennali, vt per Cassad. decis. 8. super reg. cancell.

4 Tamen contrarium petierunt Domini in vna Valentina præposituræ de mense Decem-

bri, coram d. Ant. August. considerantes, quòd per prorogationem fuit conseruatum ius, & cessabat negligentia, quæ erat tam causa præsumptionis allegationis Lapi, quàm præscriptionis triennalis, alioqui illa prorogatio seruisset de vento, quia per indirectum, &c.

6 Item quia omnes rationes, quibus allegatio Lapi per stylum Rotæ est reducta ad triennium, tolluntur per prorogationem.

E P I T O M E.

Pacificus quis definit esse, si post decretam citationem, constat in actis de procuratoris constitutione, vel de comparitione eiusdem cum mandato, quamuis non appareat de citationis executione.

S V M M A E.

- 1 Pacificus possessor quando quis esse desinat?
- 2 Penitentia, antequam appareat de executione citationis, quando liceat?

383. DECISIO. V. aliàs 18.

Procuratoris constitutio in actis, vel comparitio eiusdem cum mandato post citationem decretam, licet non appareret de executione, facit quem desinare esse pacificum ad effectum istius regulæ, argum. not. in decis. 402. & not. in c. bonæ. de postulat. prælat. Et quæ dicuntur in quibusdam decis. Aegid. quòd potest, antequam appareat de executione poenitere, fuit dictum procedere ad alium effectum.

E P I T O M E.

Executor vigore breuis pro accipienda possessione nomine cameræ cum clausula, amoto quocumque illicito detentore, tenetur assumere partes iudicis.

S V M M A E.

- 1 Molestia si non adest in fructibus realibus, requiritur molestia iudicialis.
- 2 Executor vigore breuis pro possessione accipienda nomine cameræ, tenetur assumere partes iudicis.
- 3 Executor regulariter non tenetur assumere partes iudicis, etiam si citet, fallit, quando agitur de anouendo possessore, nã semper executor tenetur assumere partes iudicis. num. 4.

Clausula,

3 Clausula, amoto quolibet illicito detentore, requirit ordinē iudiciarium, si non sumus post latam sententiam, & in notorijs.

384. DECISIO. VI. aliàs 19.

QVIA sepe supradictum est post Bal. in l. ordinarii. in 4. col. C. de rei uendi. si non adsit † molestia in fructibus realibus, requiritur molestia iudicialis.

Dubitatum fuit in vna sanctæ Seuerinæ de Nimphis coram d. Ant. August. de anno 1550. & inclinatum pro affirmatiua in casu, quo executor † vigore breuis pro possessione accipiēda nomine camerę, cum clausula, amoto quocumque illicito detentore, qui executor parti præsentī intimauerat. d. breue, & is, cum intimatū fuerat, appellauerat, quod is deberet accipere partes iudicis. Nam licet executor † nō teneatur assumere partes iudicis, etiā si citet, vt post Ancaran. cōs. 224. tradit Felin. in c. fin. in 2. reg. de præsumptio. fuit tamen dictum, quod idem Felin. in 2. fallen. ad illam regulam vult, quod quando † agitur de amouendo possessore, semper executor tenetur assumere partes iudicis, argum. d. licet episcopus. de præben. in 6.

Benefacit dictum Felin. in c. de cætero. col. 3. dere iudi. post Bal. in rub. de offic. deleg. col. penult. quod clausula, † amoto quolibet illicito detentore, si non sumus in casu, in quo fuit lata sententia, & non sumus in notorijs, requirit ordinem iudiciarium.

E P I T O M E.

Restitutio aduersus regulā de triennali in dubio negatur.

S V M M A E.

- 1 Restitutio in dubio non datur aduersus regulam de triennali, & quia quando afferuntur iustæ causæ num. 2.
- 3 Regula de annali est odiosa.
- 4 Derogatio datur quandoque regulæ de annali, non autem regulæ de triennali.

385. DECISIO. VII. aliàs 20.

Restitutio † aduersus regulam de triennali in dubio fuit denegata coram d. Baren. in vna Salamantina del Mercadillo, licet quist afferret iustas causas credulitatis, quod causa per suum prædecesorem esset commissā per coniecturas, quas supra retuli in decis. 3. de re-

stit. in integr. quia dixerunt Domini vel in dubio denegādam esse restitutionem, vt per Sarnen. q. 58. vel tantum ex duabus causis consideratis per Casā. decis. 2. de restit. in integr. etiā considerabant, quod erat differentia in regula † de annali, quia erat odiosa: quia verba tantum intelligebantur in non facientem; at ista tantum habebat respectum ad pacificè possidentem, & propterea quandoque † datur derogatio regulę de annali, non autem isti.

E P I T O M E.

REg. de triennali. prodest illi, qui habuerat resignationem ab eo, qui priori die resignauerat.

S V M M A E.

- 1 Reg. de triennali prodest ei, qui habuerat resignationem ab illo, qui priori die resignauerat. & num. 5.
- 2 Titulus coloratus non est, qui habetur ad beneficium viuentis.
- 3 Spoliatus non restituitur absq. titulo colorato.
- 4 Reg. triennali non est locus, quando quis possedit beneficium viuentis, vel non vacans.
- 5 Conditio, quatenus collatio ad nos pertineat, posita in literis Papæ, facit, vt ea cessante, cesserit literarum dispositio.
- 7 Tituli minor color pro triennali requiritur, quam pro restitutione.
- 8 Conditionem non adimplenti est quod imputetur.

386. DECISIO. VIII. aliàs 31.

Regulam de triennali tenuerunt Domini de anno 1551. prodesse illi, qui habuerat resignationem ab eo, qui priori die resignauerat, non obstante quod quidam dicerent contrarium. Primo quia non † est titulus coloratus, qui habetur ad beneficium viuentis: quo casu in spolio † non daretur restitutio, vt per decis. 439. in nou. Et Staph. fol. 178. Et maximè quia aliàs dicebatur tentum coram Puteo in vna Ispalen. dimidię portionis, vbi tenuerūt de illo, † qui possedit beneficium viuentis, vel aliàs non vacans non esse locum regulę de triennali. Et maximè quia in collatione, quam facit Papa se cūdo resignatario, est conditio, † quatenus collatio ad nos pertineat: quo casu cessante conditione non est locus regulę, vt per Sarnen. q. 27. & 33.

Tamē contraria † opinio visa est verior. Primo quia non est clarum, quod prima resignatio tenuerit, & maxima fuit contumacia primi resignatarij, dimittendo videlicet resignatarium triennio in possessione pacifica, ex quo redditur

redditur, si nonnulla sua resignatio, saltem dubia, ex quo tollebatur primo loco dicta, licet etiam illud verum sit, minorem tamen colorem in titulo pro trienniali requiri, quam pro restitutione, ut per Calsad. decis. 7. circa finem super reg.

Rursus ferè nunquam esset locus regulæ, si admitteretur ista quæstio. quod ius esset prius penes alium, propter quod inferretur ad non vacationem, ut triennialis non posset tenere. Et ex hoc inferre, quod Princeps non contulit, ultra quod est dubium, an esset vacans. Et cum prima resignatio tenuerit, de qua re non potest dubitare stante trienniali. Et ad illud, quod dicitur de conditione per Sarnen. ultra quod procedit, quando est clarum conditionem non esse impletam, & in casu nostro non est clarum non pertinere collationem, & beneficium non vacare. quod etiam tollitur, quod dicitur de beneficio viuentis, quod est clarum non vacare: Responde, quod est, tamen quod imputetur illi qui conditionem non impleuit per triennium. quod etiam, dum alia vice poneretur, tenuerunt Domini, considerantes quod quotiescunque potest dari aliqua exceptio colorata, semper sufficeret, & respondebatur ad duas decisiones in contrarium aliàs factas.

E P I T O M E.

Promotum se non esse respondens potest nihilominus allegare se esse dispensatum.

S V M M A.

- 1 Promotum se non esse dicens, an nihilominus valeat dispensationem allegare? limita, ut num. 4.
- 2 Gomes. in reg. de trienniali. q. 10. ad fin. num. 23. improbat. & num. 3.
- 4 Negativa dispensationis probatur ex inspectione registri supplicationum, quod scilicet in eo non nominatur, si essemus in casu, quo solus Papa potuit dispensare.

387. DECISIO. IX. aliàs 33.

Interrogatus fuerat Didacus Rubin. in vna Placentina de Valverde coram Augustino, nūquid esset promotus? & responderat, quod non. postea volebat tamen dare de regula de trienniali. Et quidam dicebant, quod poterat, allegantes dicta per Sarnen. tamen in reg. de trienniali. q. 10. ad fin. num. 23. quia videbatur quodammodo constare, non poterat habere dispensationem, & per alias rationes, de quibus ibi.

- 3 Contraria tamen sententia visa est verior,

quia imò potest allegare dispensatum esse, & quia non est de casibus exceptis in regula. Nō enim constat de non iure, taliter quod titulus reducatur ad non titulum.

- 4 Limitabatur tamen, nisi ille vellet probare negatiuam, quod non esset dispensatus ex inspectione registri supplicationum, quod in eo non nominatur, si essemus in casu, quo solus Papa dispensat, ad quod vide Calsador. decis. 8. num. 2. super reg.

S V P E R R E G V L. R E V O C A T I O N E V N I O N U M.

E P I T O M E.

Vnio facta loco pio omnino necessaria, prout si sine illa non possent pauperes se sustentare, non reuocatur per regulam reuocatoriam vnionum.

S V M M A.

- 1 Regula reuocatoria vnionum, non reuocat vnionem factā loco pio, & sine qua pauperes non possunt viuere. quia nō reuocaretur etiam per generalem reuocationem. et n. 2.
- 3 Priuilegiatam causam non venire in generali dispositione, quomodo intelligatur?
- 4 Vnio quacumque ratione facta sine tamen necessaria causa reuocatur per hanc regulam.
- 5 Vniones presumuntur factæ ex iusta causa.
- 6 Dos necessaria quæ sit.
- 7 Episcopus tenetur dotare causam piam, si alius non esset qui dotaret.
- 8 Decis. Rotæ 784. in antiquis intellectus.

388. DECISIO. Vnic. aliàs 12.

Regula reuocatoria tamen vnionum non reuocat vniones factas loco pio, quando esset omnino necessaria, ut si sine illa non possent se sustentare pauperes illi. Quia tunc in generali reuocatione eam non venire tenuerunt Domini referentes aliàs bis ita fuisse resolutum in vna Conchē. pro collegio coram d. Episcopo Alifano. Et intelligebant illud, quod tamen in generali non venit causa priuilegiata, ut per Ias. in l. 1. solut. matrim. & Bal. Nouell. in 6. par. tract. de dot. in 2. special. & Roma. in l. si verò. §. de viro. 24. fallen. solut. matrim. alioqui si causa tamen necessaria non esset, tenuerunt quacumque ratione factam vnionem censi reuocatam, quia vniones tamen regulariter debent præsumi ex iusta causa factæ, & tamen reuocantur.

Dotem

6 Dotē ꝑ autem necessariam in eadem tenuerunt Domini esse, si Pontifex vniuisset instante Episcopo à principio, antequam fundata esset causa pia: quia tunc antequam fundaretur, nō poterat dici Episcopū teneri dotare. iux. not. in c. cū sicut. de consecrat. eccles. vel altar. quia
7 tenetur ꝑ tantū dotare, quando non esset alius, qui dotasset; secus autem si iam fundata reperiretur. Quia licet Papa vniuret; tamen quia teneretur fundator, & esset iam in esse deducta, iure actionis succederet doctrina Ias. in l. de alimentis. C. de transact.

Benefacit, quia aliàs nunquam posset dici in dotem necessariā? Et secundum hæc intelligitur decif. ꝑ Rotæ 784. in ant.

Fuit enim in ista consideratum, quod fundator à principio impetrauit auxilium à Pontifice, non aliàs factururus.

SUPER REGUL. DE PUBLICANDIS.

E P I T O M E.

Regulæ, de publicandis, est locus, non obstante instrumento possessionis.

S V M M A E.

- 1 Instrumentum possessionis non impedit, quin sit locus reg. de publicandis.
- 2 Possessio instrumentalis non suffragatur, quia requiritur ultra instrumentum aliquis actus publicus.
- 3 Possessio continuata non probatur per instrumentum.
- 4 Instrumentum arrendationis, & quietantia non habentur pro publicis, quia sunt actus priuati, & non inferunt ad publicationem.
- 5 Publicatio est introducta, vt ea innotescat ordinarijs. & etiam respectu expectantium, & populis, vt cognoscant suum pastorem.

389. DECISIO. I. aliàs 7.

1 **R**egulæ, de publicandis, esse ꝑ locum crediderunt Domini in vna Astoricen. parochialium coram me, non obstante instrumento possessionis: quia instrumentalem possessionem ꝑ non sufficere post decif. Casad. 26. super reg. & Sarnen. q. 8. hac reg. cōcluserunt, quia requiritur ultra instrumentum aliquis actus publicus, prout nec continuata ꝑ possessio probatur per instrumentū Socin. cōf. 205. col. fin. vers. & ita. vol. 2. & clariùs idem Sarnen. q. 11. num. 5.

4 Et non ꝑ habuerunt Domini pro publico instrumentum arrendationis, & quietantiam: quia dixerunt istos actus esse priuatos, qui nō inferunt ad publicationem. Et dato quod ille, qui arrendabat, esset ordinarius, qui faciebat alia arrendamenta, & quidam dicerent, quod
5 sufficeret ipsum scire: quia publicatio ꝑ hæc est introducta, vt innotescat resignatio ordinarijs, per Consil. Roman. 433. aliàs 43. Fuit tandem
6 dictum, quod imò etiam ꝑ respectu expectantium, & populi, qui debet cognoscere suum pastorem, fuit inuenta.

E P I T O M E.

Possessio licet non sit petita ab Ordinario; tamen satisfit regulæ, de publicando, quantum ad petitionem possessionis, si est petita ab executeore in literis deputato, per illa verba regulæ, quos contingat.

S V M M A E.

- 1 Reg. de publicando, quando dicatur satisfactum?
- 2 Reg. de publicando, est ritè intelligenda.
- 3 Distingue nos non debemus, vbi regula non distinguit.

390. DECISIO. II. aliàs 8.

1 **V**oluerunt Domini in vna Abulen. bonorum coram Puteo de anno 1550. esse ꝑ satisfactū huic regulæ quantum ad petitionem possessionis, licet possessio non esset petita ab Ordinario, si tamen esset petita ab executeore in literis deputato, per illa verba, quos contingit, quæ sunt in regula, & quæ reg. ꝑ est ritè intelligenda, & vbi nō ꝑ distinguit, nec nos distinguere debemus.

E P I T O M E.

Reg. de publicandis, procedit in reservatione, in qua non aderat mensis, nec tempus præfixum acceptandi cum pinguisimis clausulis, de quibus hic.

S V M M A E.

- 1 Reg. de publicandis, procedit in reservatione, in qua non aderat mensis, nec tempus præfixum acceptandi cum pinguisimis clausulis.
- 2 Reg. de publicandis, est introducta ad tollendas fraudes, & ne inuoluerentur omnia beneficia mundi.

391. DECISIO. III. aliàs 9.

- R**egulam, de publicandis acceptationibus, voluerunt Domini procedere in reservatione, in qua non aderat mensis, nec tempus prefixum acceptandi cum pinguissimis clausulis, cum suspensione expectatiuarum ab beneficia reservata litigiosa, & per eam a tempore acceptationis esse ius plenè questum sine alia provisione ex generali dicto Doctorum relato per Sarnen, post Simonett. in q. final. super hac reg. Et imò faciebat pro ista decisione dictum Calsad. decis. 25. super reg. Et ultra dicta per illos doctores considerabatur Domini, quod bona erat ratio, quod propter tollendas fraudes, & ne involuerentur omnia beneficia mundi, erat introducta praedicta regula.

E P I T O M E.

Reg. de publicandis, verba illa, videlicet si resignans obierit in possessione, intelliguntur etiam de detentatione.

S V M M A E.

- 1 Verba illa reg. de publicandis, si resignans obierit in possessione, quo pacto intelligantur?
- 2 Possessionem non dicitur habere resignans post resignationem.

392. DECISIO. IV. aliàs 10.

- I**lla verba in regula nostra, si resignans obierit in possessione, quia non dicunt, quod possidens obierit, intellexerunt Domini in vna Abulen. praestimoniorum coram Puteo de anno 1551. non solum de possessione, sed etiam de detentatione: quia aliàs post resignationem non potest resignans dici habere possessionem, & in hoc canonizatum fuit consilium Corni 137. lib. 3.

E P I T O M E.

Reservatarius, qui resignavit reservatis sibi fructibus, tunc dicitur decessisse in possessione, si ultra perceptionem fructuum fecisset aliquem actum, ex quo dici posset eum decessisse saltem in detentatione beneficii.

S V M M A E.

- 1 Reservatarius quando dicatur decessisse in possessione?
- 2 Sarnen. q. 2. reg. de publican. intellectus.

393. DECISIO. V. aliàs 11.

- I**n eadem fuit dictum, quod intelligendum est illud, quod dicitur vel etiam reservatarius, qui resignavit reservatis sibi fructibus, ita demum dici decessisse in possessione, si ultra perceptionem fructuum fecisset aliquem actum, ex quo posset dici eum decessisse saltem in detentatione beneficii. Nam si solum percepit fructus ex reservatione, & sic ex servitute formali, non potest dici eum decessisse in possessione beneficii, licet in perceptione fructuum secus sit, si permisit resignatarius accipere possessionem beneficii. Et quantum ad titulum ipse nihil fecit, sed tantum percepit fructus. Et propterea illud, quod dicit Sarnen. in q. 2. super hac reg. quod habeat locum etiam in reservatario fructuum, & in praestimonijs, intellexerunt Domini procedere, vel quando resignatarius nullam accepisset possessionem, vel si resignans fecisset aliquem actum circa titulum beneficii ultra perceptionem fructuum.

E P I T O M E.

Reg. de publicandis resignationibus intra trimestre, non est locus, si ante lapsum trimestris Papa reuocaret expectatiuas, & per consequens regulas illas concernentes.

S V M M A E.

- 1 Reg. de publicandis resignationibus intra trimestre, quando non sit locus?

394. DECISIO. VI. aliàs 32.

- R**egulam, de publicandis resignationibus intra trimestre, inclinarunt Domini coram me non esse locum, si ante trimestre elapsum Papa reuocaret expectatiuas, & consequenter regulas illas concernentes, quia acceptans habet integrum tempus, & eo nondum elapso, non est quid sibi imputetur. Et cum in fine temporis non reperitur regula amplius, non tenetur, cum alii plenè traditis per Sarnen. in 6. q. de publican.

SVPER REG. VLTIMA
Pauli de impetr. certo modo.

EPITOME.

Reg. vltima Pauli, de impetra-
tionibus certo modo, declara-
tur procedere in beneficio etiā
modico tempore possesso.

S V M M AE.

- 1 Reg. de impetr. certo modo, procedit etiam in beneficio modico tempore possesso.
- 2 Reg. Pauli, de impetrat. certo modo, est extendenda contra improbos impetrantes.

395. DECISIO. I. aliās 1.

- 1 Reg. vltima Pauli, de impetrationibus certo modo, in vna Maguntina, & Vormacien. coram d. Fabio de anno 1548. declarata fuit procedere in beneficio etiam modico tempore possesso. & hoc quia regula distinctè loquitur non solum de annali possessore, sed simpliciter de quolibet impetrante certo modo.
- 2 & dictum fuit, quod est extendenda contra improbos impetrantes.

EPITOME.

Reg. Pauli, de impetrat. certo modo, procedit in quocumque pacifico possessore, dummodo sit citra annum.

S V M M AE.

- 1 Reg. Pauli, de impetrationibus certo modo, quomodo procedat? & num. 2.

396. DECISIO. II. aliās sub 2.

- 1 Eadem regulam de impetratione certo modo, declararunt Domini in vna Tholentan. parochialis sanctæ Crucis coram d. Fabio, procedere in quocumque pacifico possessore, dummodo per mensem, vel aliquod tempus notabile citra annū, quia regula venit addēdo.

EPITOME.

Reg. de impetrationibus certo modo, non comprehendit eū, qui impetrauit à summo Pontifice

beneficium Episcopi, qui post promotionem ad Episcopatum erat intra tres menses, & sic nondum vacauerat.

S V M M AE.

- 1 Reg. de impetrando certo modo, non comprehendit impetrantem à summo Pontifice beneficium Episcopi intra tres menses ad se consecrari faciendum prescriptos.
- 2 Aliās, dictio quo pacto intelligatur.
- 3 Lex imposita est casui frequentiori.

397. DECISIO. III. aliās sub 2.

Tenerunt Domini in vna Maguntina custodia coram d. Fabio post multas disputationes regulam istam non comprehendere commitem Io. Albertum Brandeburch, qui impetrauerat à Summo Pont. beneficium Episcopi Hiddesemen. qui post promotionem ad Episcopatum erat etiam intra tempus trium mensium, & sic nondum vacabat.

Ratio decisionis fuit, quia Domini considerabant regulam in dispositiua, post narratam regulam de annali, & de surrogandis, ibi, attendentes, &c. continere duo capita. In primo de impetran. beneficia ob amotionem, priuationem, vel aliās, quod intelligebant Domini restringi, tāquam quod illud verbum, & vel aliās, intelligeretur de modo vacandi restricto tamē ad causas subsequentes, videlicet propter crimina, & defectus, & isto casu bene dicebant Domini posse impetrari tam beneficia vacantia, quā vacatura.

Aliud verò caput, & secundum citra crimina, & excessus non loqui, nisi tantum de vacantibus. Item etiam loqui de his, qui impetrabant beneficium tanquam nullo titulo, vel nō canonico. Et in casu nostro, in quo nec propter crimina, nec propter minus canonicum titulum, sed nec etiam beneficium erat vacans. Et licet hæc opinio mihi placeret, quia verbis necessariò consonat, tamen ego dubitabam, quia videbatur, quod melioris esset conditionis tenens beneficium criminosè, quā alius.

- 3 Fuit dictum, quod lex erat imposita illi casui tanquam frequentiori, item etiam quia isto casu Princeps sciens ante tempus poterat discernere, quod vacaret, vel non ad libitum.

EPITOME.

Reg. de impetrationibus certo modo, habet locum, dato quod quis fuisset electus à capitulo in

v 2 locum

locum illius, qui non fuerat promotus intra tempus constitutionis, quamuis venisset ad Pontificem pro noua prouisione.

S V M M A E.

- 1 Reg. de impetrationibus certo modo, est locus, etiam quod quis à capitulo electus in eius locum, qui non fuerat intra tempus constitutionis promotus, pro noua prouisione venisset.
- 2 Reg. de impetrantibus certo modo, non habet locum in prouisionibus Ordinariorum.
- 3 Noue prouisiones gratiæ secundæ quando alios defectus suppleant, non subsunt regulæ. amplia, vt hic.

398. DECISIO. IV. aliàs 27.

Reg. de impetrantibus certo modo, voluerunt Domini esse et locum, dato quod quis fuisset electus à capitulo in locum illius, qui non fuerat promotus intra tempus secundum constitutiones, licet pro confirmatione venisset ad Pontificem pro noua prouisione.

- 2 Et primo consideratur, quod regula et non habet locum in prouisionibus Ordinariorum, vt per Sarnen. in regul. de annali. q. 9. & propterea reg. in fine annullat nouas prouisiones super predictis impetrationibus, non autem super alijs non apostolicis. Et considerabatur, quod
- 3 dicit Sarnen. q. 28. circa finem, quod quando noue prouisiones gratiæ secundæ alios defectus suppleant, non subsunt regulæ. Quod etiã dicebant procedere, si electus resignasset, vt resignans non teneatur seruare regulam, licet secus in regula de annali, quæ habet locum in quibuscunque cessionibus, & impetrationibus, vt multoties tentum fuisse dicebant Domini post Casad. decis. 15. super regul. licet mihi durum videretur. Et ita tenuerunt Domini in vna Pistoriæ. coram d. Puteo de anno 1549

E P I T O M E.

Reg. certo modo, est locus, non obstante quod quis cessisset liti intra tres menses, si tamen iam ex non obseruatione in eam incidisset.

S V M M A E.

- 1 Reg. certo modo, quando sit locus, non obstante quod quis cessisset liti intra tres menses. secus num. 3.
- 2 Pœnitentia post delictum non suffragatur.

399. DECISIO. V. aliàs 28.

Regulæ, certo modo, voluerunt Domini esse et locum non obstante, quod quis cessisset

set liti intra tres menses, si tamen iam ex non obseruatione in eam incidisset, quia pœnitentia et post delictum non suffragatur. Bar. in l. qui falsam. ff. de fals. & notatur in l. 1. §. hæc verba. ff. quod quisque iure. secus et si non dum incidisset, quia tunc si ante lapsum anni cederent, non incidere, quia nondum esset locus pœnitentiæ legis, & ita declarabatur decis. 16. Casad. super regul.

E P I T O M E.

Regula, certo modo, non procedit, quando sumus in eo, qui commisit tantum causam, nec citauit.

S V M M A E.

- 1 Reg. certo modo, non procedit in eo, qui causam commisit, & non citauit.
- 2 Reg. certo modo, considerat molestantes.
- 3 Pœna in fine regulæ certo modo posita si contra fiat, præcedit eius principium.

400. DECISIO. VI. aliàs 29.

Eandem regulam in eadem voluerunt Domini non procedere, quando sumus in eo qui commisit tantum causam, si non citauerit, quia et considerat molestantes. Item voluerunt pœnam et in fine positam, si contra fiat, principium præcedere.

S V P E R R E G V L. D E V A L O R E & C.

E P I T O M E.

Valor, quamuis intelligatur de fructibus in absentia; tamē absentia intelligitur ad differentiam residentia, seu interessentia in ecclesia, non autem absentia, taliter quod debeat haberi ratio de cambio.

S V M M A E.

- 1 Sarnen. q. 8. reg. de valore reprobatur.
- 2 Valor intelligitur de fructibus in absentia.
- 3 Absentia quomodo intelligatur?
- 4 Valorem computari secundum varietatem, regionum, & cambiorum valde inconueniens est.

401. DECISIO. I. aliàs 22.

Fuit resolutum in vna Segobien. de Villa Castri coram d. Ant. Aug. quicquid dicat glos.

- 1 glos. in regul. 23. & Sarnen. 7q. 8. super hac re-
- 2 gul. quòd licet $\dagger$ valor intelligatur de fructibus in absentia. iux. conf. Oldr. 118. & quæ dicit Felin. in c. ad aures. de rescript. tamen intelligitur
- 3 absentia $\dagger$ ad differentiam residentia, seu inter-essentia in ecclesia, non autem absentia, taliter quòd debeat haberi ratio de cambio, quia nõ probatur, & esset $\dagger$ valde inconueniens secundum varietatem regionum, & cambiorum cõputare valorem.

E P I T O M E.

Gratia sustinetur, etsi ad duplum valoris expressi ascenderet beneficium, si valor est expressus ad taxationem primæ.

S V M M A.

- 1 Valore expresso ad taxationem primæ, gratia sustinetur, & impetratio, & si ad duplum valoris expressi ascenderet beneficium.

402. DECISIO. II. aliàs 23.

- 1 Valore expresso $\dagger$ ad taxationem primæ, tenuerunt Domini, in vna Bisignaten. archi presbyteratus coram me sustineri gratiam, et si ad duplum valoris expressi ascenderet beneficium. Faciunt tradit per Sthaphile. tract. literarum. c. 13. numer. 12.

E P I T O M E.

Resignatione facta in manibus Papæ ad fauorem certæ personæ, si resignatarius expressit malum valorem, non dicitur abdicatum ius à resignante.

S V M M A E.

- 1 Resignatio si facta est in manibus Pontificis ad fauorem certæ personæ, & resignatarius expressit malum valorem, ius à resignante non dicitur abdicatum, intellige prout num. 1.
- 3 Valore expresso dari solet augmentum.
- 4 Permutatio nulla existente ex defectu vnius ex permutantibus, vel amborum, is non potest habere regressum ad beneficium, quod dimisit, & quare?
- 5 Differentia quæ sit inter permutationem, & resignationem?
- 6 Permutatio est actus liber.
- 7 Resignatio siue fiat sub modo, siue sub conditione, semper secuta Papæ admisione, habetur pro conditionali, & nisi ea forma, qua fit, valeat, non valet aliquo alio pacto.

- 8 Modali ex actu, do vt des, oriri repetitionem per conditionem ob causam, intellige, vt hic.

403. DECISIO. III. aliàs 24.

In vna Conchen. parochialis de Azebio coram domino Thoma fuit conclusum die 17. Februarij. 1542. quòd si $\dagger$ resignatio fuit facta in manibus Papæ in fauorem certæ personæ, & resignatarius expressit malum valorem, quòd ex quo gratia à principio est nulla propter regulam de exprimendo vero valore in literis, & sic à principio nullum ius fuit resignatario quaesitum, quòd per consequens non fuit ius à resignante abdicatum, per tex. in l. nec vtilem. ff. ex quibus caus. maior. ex quo erat facta in fauorem certæ personæ.

- 2 Quod intelligebatur $\dagger$ Domini, nisi in supplicatione resignationis esset expressus verus valor, quia ex quo poterat expedire secundum verum valorem, foret à principio ius quaesitum, & postea expediendo literas non expresso vero valore, ius vacaret ex persona ipsius.

Et ideo fuit dictum, quòd videatur, an in supplicatione esset expressus verus valor, vel talis, qui $\dagger$ cum augmento, quod solet dari, ascenderet ad verum valorem, & probaretur, quòd literæ ex interuallo essent expeditæ.

Idque post multas altercationes fuit resolutum coram Guidobono in vna Oxomen. de Herreros.

- Et dum postea coram Capizucco in vna August. præposituræ allegaretur doctri. Dominic. in c. 1. de rer. permutat. in 6. quòd quando
- 4 permutatio $\dagger$ est nulla ex defectu vnius ex permutantibus, vel amborum, is non potest habere regressum ad beneficium, quod dimisit. Nã semper ex stylo dicebant Domini fieri debere differentiam inter permutationem, qui actus
- 5 est liber, vt post multos tradit Paris. in c. cum venerabilis. num. 45. de except. & resignatio-
- 6 nem, quæ $\dagger$ siue fiat sub modo, siue sub conditione, semper quòd Papa in vna, & eadem supplicatione, eodemque contextu istum actum admittit, semper actus habetur pro conditionali, & nisi ea forma, qua fit, valeat, non valet aliquo alio pacto. Et ita respondebant argumento, quod fiebat de rit. de præscript. verbis,
- 8 iunct. de condit. ob causam. vbi ex $\dagger$ actu modalis, do vt des, oritur repetitio per conditionem ob causam, & sic actus valebat: quia id procedit in actu merè dependente à partium voluntate.

SVPER REG. QVOD

Vigore &c. non possit quis augere ultra tertiam.

EPI T O M E.

Regula, quòd vigore clausulæ maioris valoris, non possit quis augere ultra tertiam, fuit declarata simpliciter, prout loquitur, secus autē si quis obtinuerit, quòd possit exprimere, augere, vel minuere vsque ad verum valorem.

S V M M A E.

- ¹ Reg. quòd vigore clausulæ, vel maioris valoris, non possit quis augere ultra tertiam, declarata est simpliciter, prout loquitur.
² Reg. quòd non possit quis augere ultra tertiam, loquitur de valore annuo, quod an intelligatur de vera? vide hic.

404. DECISIO. Vnic. aliàs 35.

Regula, quòd vigore clausulæ maioris valoris, nō possit quis augere ultra tertiam, fuit declarata in vna Oxomen. coram d. Rosfano si mpliciter, prout loquitur, secus autem si quis in supplicatione obtinuerit, quòd possit exprimere, augere, vel minuere vsque ad verū valorē, vt regula intelligatur literaliter, prout iacet in causā Oxomen. licet aliqui reclamarent, cum quibus ego eram: quia regula † loquitur simpliciter de valore annuo: quod intelligitur de vero: & expressio, quæ fit in supplicatione, est quodammodo de his, quæ tacite insunt.

SVPER REG. RESERVA-

toria octo mensium.

EPI T O M E.

Regula reseruatoria octo mēsum durantibus expectatiuis, expirat etiam in locis, vbi nō essent expectatiuæ.

S V M M A E.

- ¹ Regula reseruatoria octo mensium durantibus expectatiuis, an procedat etiā in locis, vbi non sunt expectatiuæ?
² Reseruatō octo mensium ideo fit per Papam, vt possit prouidere clericis pauperibus.

405. DECISIO. Vnic. aliàs 30.

¹ **R**egulam reseruatoriam † octo mensium, durantibus expectatiuis, expirare etiam in locis, vbi non essent expectatiuæ, tenuerunt Domini in vna Pampilonen. de Veralto corā domino Vestano de anno 1550. per dicta Staphil. in tit. de literis. fol. 5. vers. ex prædictis inferitur Sarnen. in tractat. expectatiuarū. n. 20. Paris. conf. 18. in 4. vol. & ultra stylum cancellariæ, in quo omittitur narratio reseruationis durantibus expectatiuis, & quòd in regula dicitur vsque ad concessionem expectatiuarū, & illis finitis renouatur regula. Inducebatur,
² ratio: quia ideo † Papa reseruat octo menses, vt possit prouidere clericis pauperibus, at datis expectatiuis, & sic prouiso pauperibus, cessat reseruatō.

SVPER REGVL. MODIFICA-

toria indultorum Cardinalium.

EPI T O M E.

Regula modificatoria indultorū Card. vtentur, vt tantum indultis, & concessionibus aduersus expectantes sex mensibus alternatis, modificat etiam menses Ordinariorum.

S V M M A E.

- ¹ Regula modificatoria indultorum Cardinalium, modificat etiam menses Ordinariorum & n. 2.

406. DECISIO. I. aliàs 36.

¹ **R**egula modificatoria † indultorum Cardinalium, vt tantum sex mensibus alternatis vtantur indultis, & concessionibus aduersus expectantes, quia enumerat expressè duos ex mensibus Ordinariorum, & sic de illis sentit Pontifex.

Item quia in ea dicitur, quòd ultra illos menses non possint vti indultis, & concessionibus aduersus expectantes.

² Tentum fuit in vna Tirafonen. coram domino Prospero, quòd modificet † etiam menses Ordinariorum: quia in illis mensibus, quòd præiudicent expectantibus, est ex concessione, & benignitate apostolica, prout declarat Staphil. in tract. de literis gratiæ, & iustitiæ. fol. 81.

E P I T O M E.

Cardinalis potest nolle vti indulto, & magis velle vti mensibus Ordinariorum, quamuis acceptando indultum, non possit pœnitere.

S V M M A E.

- 1 Cardinalis potest nolle vti indulto, sed magis vti mensibus Ordinariorum.
- 2 Regula modificatoria indultorum Cardinalium sonat in privilegium, & loquitur per verba possunt.
- 3 Indultum si accepit Cardinalis, non potest postea ab eo resiliire, quoniam dicitur quasi contraxisse.

407. DECISIO. II. aliàs sub 37.

- 1 **I**n eadem etiam regula, & causa tētum fuit, quod Cardinalis possit nolle vti indulto, & magis vti mensibus Ordinariorum: quia regula sonat in privilegium, & loquitur per verba, possunt. l. non quicquid. de iudic. l. sæpe audiui Cæsarem. de offic. proconsul. Verumtamen dictum fuit, quod acceptando indultum, non potest postea Cardinalis recedere, quia est quasi contractus.

E P I T O M E.

Regula Pauli modificatiua indultorum Cardinalium, declaratur tantum procedere, prout loquitur in beneficijs spectantibus ad præsentationem.

S V M M A E.

- 1 Regula modificatiua indultorum Cardinalium procedit dūtaxat in beneficijs spectantibus ad præsentationem.
- 2 Favorabile est minus, quàm fieri potest, modificare indulta Cardinalium.
- 3 Indulta Cardinalium sunt favorabilia.
- 4 Geminatio arguit enixam mentem.
- 5 Verba magis, quàm mēs attenditur in regulis cancellarie.
- 6 Electio etiam comprehenditur sub verbo, præsentationis.
- 7 Ratio eadem ubi militat, videtur licita etiam extensio in odiosis.

408. DECISIO. III. aliàs 13.

- 1 **R**egula Pauli modificatiua indultorum Cardinalium fuit declarata tantum procedere, prout loquitur in beneficijs spectantibus
- 2 ad præsentationem, tum quia est favorabile tantum minus, quàm fieri potest, modificare indulta:
- 3 quia sunt tantum favorabilia, & eo magis, quia in tri-

bus, vel quatuor locis dictæ regulæ habetur verbum, præsentatio: quæ geminatio tantum arguit enixam mentem, quod tantum in præsentatione eam procedere voluerit. Et eo magis, quia in regulis tantum Domini volebant magis attendi verba, quàm mentem, nec volebant extendere, licet aliqui dubitarent, quia electio tantum etiam comprehenderetur sub verbo, præsentationis. ad not. in c. 2. de iur. patron. per Lambertin. in tract. de iur. patron. in 4. artic. 1. q. princip. primæ partis 2. lib. num. 9. Et videbatur eadem ratio: quo tantum casu videbatur, quod esset licita extensio etiam in odiosis. ad notat. per Alex. in l. si constante. 3. col. solut. matr.

E P I T O M E.

Regula modificatiua favore expectantium, procedit etiam in ijs indultis Cardinali concessis, antequàm cederet Episcopatu, reseruatam sibi collatione tantum.

S V M M A E.

- 1 Regula modificatiua favore expectantium procedit etiam in ijs indultis concessis Cardinali in resignatione Episcopatus.
- 2 Verbum collatione, quid importet?
- 3 Administrationis appellatione continetur collatio. & an veniat ampliatiue in casu isto?
- 4 Conferendi potestas quando attendatur?
- 5 Clausulæ modificantis tantum indulta ecclesiarum, quibus præsumunt Cardinalis intellectus.

409. DECISIO. IV. aliàs 14.

- 1 **A**lia regula tantum modificatiua favore expectantium, quæ præferuat unum ex illis, quod nominatum est, quia in ea præferuantur particulariter indulta super Episcopatibus, quibus etiam tantum nomine præsumunt administratione, & collatione, fuit declarata in vna Fauentini. S. Laurentij coram me contra Herculem procedere etiam in his indultis, quæ competere Cardinali, quia concessa fuerant illi, antequàm cederet Episcopatu reseruata collatione tantum: tum quia illud verbum, collatione, tantum id importat, tum etiam quia regulariter appellatione tantum administrationis continetur collatio. vt per glos. in c. is cui. de electio. in 6. Et propterea venit ampliatiue, etiam in casu, in quo sola collatio illis esset reseruata.

Et eo magis, quia in materia, de qua agitur, principaliter attenditur potestas tantum conferendi,

&

& propterea Pontifex de ea considerasse censendum est.

⁵ Benefacit, quia in principio illa clausula, † modificat tantum indulta ecclesiarum, quibus præsunt Cardinales, & sic aut intelligitur de ijs, quibus præsunt collatione tantum, & tunc etiam in parte præsueratiua de eis intelligendum est. Aut verò sub illis verbis, præsunt, nō comprehenditur iste casus, & tunc ista indulta non sunt moderata.

E P I T O M E.

Regula modificatoria indultorū Cardinalium absentium durantibus expectatiuis, vt habeant tantum alternatos menses, declaratur procedere tā in Cardinalibus, qui semper fuissent absentes, quā in ijs, qui a principio quamuis præsentes, postea abfuerunt.

S V M M A E.

- ¹ Regula modificatoria indultorum Cardinalium absentium, procedit tam in semper absentibus, quā in præsentibus qui postea professionem fecere. amplia prout num. 4.
- ² Cardinales præsentes, qui laborant, & inhærent lateri Pontificis, sunt magis priuilegiati.
- ³ Finis non debet aduersari vni speciei de genere.
- ⁵ Cardinalis quando non possit prouidere?

410. DECISIO. V. aliàs 15.

Regula moderatoria indultorum Cardinalium absentium durantibus expectatiuis, vt habeant tantum alternatos menses, fuit declarata † procedere tam in Cardinalibus, qui semper fuissent absentes, quā in his, qui à principio præsentes postea ceperunt abesse, tam propter generalitatem verbi, absente, & durantibus expectatiuis, tam concessis, quā concedendis, & sic iam concessæ tempore absentia, quā etiam per rationē priuilegiorū † propter præsentiā Card. qui laborāt, & inhærent lateri.

Nec mouebat ratio, quā quidam considerabāt, quòd illa regula in fine sui, ibi, quòdque quam primum Cardinales absentes, loquitur de Cardinalibus absentibus redeūtibus, & sic videbatur dicendum, quòd prima pars regulæ loquebatur de semper absentibus: quia ego dicebam, quòd principium regulæ erat generale, & non conueniebat, † quòd finis aduersaretur vni speciei de genere. Et ita tenuerunt Domini in vna Paduana canonicatus coram domi-

no Ant. August.

⁴ Supradictam regulam procedere etiam † voluerunt, si adessent expectantes, qui modò acceptassent cōtra prouisum à Cardinali: quia ⁵ Cardinalis † non potest prouidere, per doctrinam Felin. in cap. cum ex officij. col. fin. de præsript. & decis. 5. Cassad. de præs. licet ego multum clamarem propter verba regulæ, quæ simpliciter dicunt, non obstare expectantibus, & sic videtur, quòd vbi expectantes non sunt, regula non loquatur. Et ita tenuerunt Domini in vna Narni. de S. Flora corā Guidobono.

SVPER REGVL. REVOCA-
toria gratiarum.

E P I T O M E.

Regula reuocatoria gratiarum, quamuis procedat, quādo quis acceptauit dignitatem tantum, cum in gratia is haberet ad canonicatum, & dignitatem; id tamen intelligitur, si dignitas licet non esset annexa canonicatui, vel præbendæ, tamen esset solita conferri solum canonico.

S V M M A E.

- ¹ Regula reuocatoria gratiarum non reuocat gratias, quæ in aliqua parte sunt sortite effectum, neque procedit re nō integra, puta quando quis obtinisset canonicatū, & expectaret præbendam. num. 2. amplia, quando quis haberet gratiam ad canonicatum, & dignitatem, & acceptasset tantum dignitatem. num. 3. limita. prout num. 4.
- ⁵ Diuiduorum vnum non infert ad aliud.
- ⁶ C. si cui. de præben. in 6. intellectus.

411. DECISIO. Vnic. aliàs 21.

Regula reuocatoria gratiarum, quæ † non reuocat gratias, quæ in aliqua parte sunt sortite effectum, & quæ non † procedit re non integra, vt puta, quando quis obtinisset canonicatum, & expectaret postmodum præbendā, vt in 1. responso. c. si cui. de præben. in 6. quod ³ ampliatur † per Fastol. caus. 23. dub. 44. quæ sequitur Felin. in c. in nostra. 39. corellar. in fine de rescrip. Aen. de Falcon. in tract. reseruat. in ⁴ 4. q. in 47. effectu. vt procedat, † quando quis acceptasset dignitatem, & in gratia haberet ad canonicatum, & dignitatem, & dignitatem tantum acceptasset: quia magis dignum &c. quod intel-

intelligunt, etiam si dignitas, & canonicatus non essent annexi.

Tamen in vna Palentina canonicatus coram domino Romano dixerunt Domini dictum Fastol. esse intelligendum, si dignitas licet non esset annexa canonicatui, vel prebende; tamen esset solita conferri solum canonico: alioquin si quis haberet gratiam ad canonicatum, & dignitatem separatos; posito etiam quod acceptasset dignitatem, superueniente reuocatione, 5 expiraret quoad dignitatem: quia in t diuiduis vnum non infertur ad aliud, vt per omnes in d. 6 c. si cui. & quia tex. t in eo. c. si cui. in versic. non sic. loquitur in dignitate solita conferri canonico, & ratio maioris, & minoris dignitatis habet tantum locum in casu illius tex. alius non, vt ibi post Io. And. Io. de lignan. & Io. Monac. tradunt Franc. & Gemin. qui etiam respondet ad inconueniens, quod fiebat, quod si esset solita dari, quomodo posset esse, quod vacarent separatim.

SVPER REG. DE MVTA-
tionibus.

EPITOME.

Sumptum producens, in quo non erat annotatus a tergo consensus, non tenetur probare consensum interuenisse.

S V M M A E.

- 1 Sumptum producens, in quo non est a tergo annotatus consensus, an teneatur probare consensum interuenisse?
- 2 Presumitur expeditio in tempore, & qui vult dicere contrarium debet probare.
- 3 Presumitur pro expeditoribus, vt non expediuerint, nisi viso consensu.
- 4 Ordinatus quando est aliquis ad maiores ordines a circum spectro viro, vel promotus ad beneficium requirens clericatum, non tenetur quis probare clericatum.
- 5 Negatiua habens presumptionem pro se, non est probanda.
- 6 Negatiua non probatur, quando adesset presumpcio pro non delicto.

412. DECISIO. Vnica. alias 25.

Regula de mutationibus, in qua requiritur, quod consensus mutationis annotetur in libris Camerae, & sine annotatione literae non possint expediri, fuit in causa, vt dubitaretur in vna Paduana coram domino Ant. Aug. de anno 1549. an producens sumptum, t in quo

non erat annotatus a tergo consensus; teneretur etiam probare consensum interuenisse? Et Domini tenuerunt exemplo decis. 3. Cassad. su per regul. de non iudic. iux. form. supplicat. 2 quod sicut ibi t presumitur expeditio a tempore, & qui vult dicere contrarium, probat, ita 3 in casu nostro pro t expeditoribus presumendum sit, vt non expediuerint, nisi viso consensu. Pro quo benefacit, quod dicit Felin. in c. super his. de accusatio. quod quando t a circum spectro viro est ordinatus aliquis ad maiores ordines, vel promotus ad beneficium, requirens clericatum, non tenetur quis probare clericatum: quia illa negatiua, t quae esset probanda, habet presumptionem pro se. Et facit etiam quod dicit Ias. in l. in illa. de verb. obli. vbi vult 6 tunc non t esse probandam negatiuam, quando adesset presumpcio pro non delicto, & satis est, quod pro expeditoribus presumatur.

DE PENSIONIBVS.

EPITOME.

Pensio imposita contra Titium, & eius successorem, non potest peti ab eo, qui non esset vel successor iuris, vel possessionis.

S V M M A E.

- 1 Pensio quando non potest peti ab eo, qui non est vel successor iuris, vel possessionis?
- 2 Roman. consil. 368. alias 388. declaratur.
- 3 Pensio imposita super prouisione facta Titio de beneficio, nullo modo peti potest, si Titius numquam possedisset, sed alius in eo presentatus.

413. DECISIO. I.

Pensionem impositam contra Titium, & eius successores dixerunt Domini in vna Senen. medietatis fructuum coram me de anno 1548. peti t non posse ab eo, qui non esset vel successor iuris, vel possessionis, & in altero eorum intelligebant loqui t Roman. consil. 368. alias 388. 3 Et propterea dixerunt, quod si pensio t erat imposita super prouisione facta Titio de beneficio, & Titius nunquam possedisset, sed alius presentatus, quod nullo modo posset peti pensio, non aliter disputato de validitate tituli Titij, de quo vide etiam infra.

E P I T O M E.

Pensionem petens rescindi vti impositam vltra summam, non potest petere pensiones, quæ currunt post captum iudicium, maximè coram alio iudice, quia est sibi contrarius.

S V M M A E.

- ¹ Pensionem vti positam vltra summam petens rescindi, nõ potest petere pensiones decursas post iudicium tale captum, & quare num. 2. & 3.

414. DECISIO. II.

¹ Pensionem dicens ÷ excedere summam, de qua in supplicatione, & propterea petens rescindi, non potest petere pensiones, quæ currunt post captum iudicium, maximè coram alio iudice, quia ÷ est sibi contrarius. Et quia ÷ omne ius respiciens beneficium deduxit, & propterea Andream Vela attentasse dixerunt Domini in vna Abulen. pensionis coram d. Puteo de anno 1548.

E P I T O M E.

Pensionem à successore deberi, quavis Domini numquam resolvere voluerint: fecus tamen est in milite S. Io. successore, quando beneficium esset resignatum reseruato regressu, & fructibus, & intimata erant literæ resignanti, & resignatario.

S V M M A E.

- ¹ Pensionem an & quando soluat successor? & num. 2.

415. DECISIO. III.

¹ Pensionem ÷ licet Domini nunquam voluerint resolvere, quod debeat à successore, ne in dies peterentur, vt per Gigantem. q. 39. in fine quamuis ibi, & quest. 43. contrarium teneat Cassad. de locat. decis. 4.

² Tamen in vna Meliten. coram me de anno 1548. Domini tenuerunt, ÷ quod etiam milites successores teneantur ad eam, quando beneficium esset resignatum reseruato regressu, & fructibus: quia intimata erant literæ tam resignanti, quàm resignatario, quia imò esset locus regressui.

E P I T O M E.

Pensionis nõ solutæ vigore an agipossit ad canonizationem regressus?

S V M M A E.

- ¹ Pensionem non solutam petens, an agat ad regressum, præsertim contra procuratorem constitutum à conuento in causa non solutionis pensionis, & ad omnes causas beneficiales, ciuiles, & criminales? & num. 3.
- ² Notitia certa, & affirmatiua quando requiratur.
- ⁴ Beneficialis est causa, si agitur ad canonizationem regressus, non autem priuationem.
- ⁵ Priuatio ipso iure quando dicatur incursa?
- ⁶ Tenuta nulliter data, præcipue per tres conformes sententias, est manutenenda.

416. DECISIO. IV.

Agebatur propter pensionem non solutam contra aliquem, qui constituit procuratorem in ea causa nõ solutionis pensionis, & aliàs generaliter ad omnes causas beneficiales ciuiles, & criminales.

Dubitatum fuit coram me in vna Romana priuationis, an ÷ vigore non solutæ pensionis posset agi ad canonizationem regressus? Et domini fuerunt varij. Et quidam tenebant, quod non sufficeret: tum quia requirebatur ÷ certa, & affirmatiua notitia, vt per decis. 770. & seq. in antiquis; & per ea, quæ latè tradit Cassad. decis. 2. hoc tit. 2. 2. col. Et eo magis, quia ille, qui constituerat procuratorem in causa non solutionis pensionis, non habuerat notitiã animi, quod ille vellet procedere ad priuationem. iux. d. decis. Imò pro eisdem pensionibus, pro quibus mouerat iudicium, vt solueretur, dubium erat, an posset mouere ad regressum. iux. not. per Ias. in l. 1. col. 38. de iur. emphit. & Cassad. decis. 2. locat.

Multi tamen tenuerunt contrarium, considerantes, quod causa erat ÷ beneficialis ad canonizationem regressus, non autem priuationis: quia iam incursa ÷ erat priuatio ipso iure, argum. not. per Ias. conf. 21. col. 3. Item quia cum essent intimata literæ pensionario, poterat verisimiliter scire. & per hoc respondebatur ad doctrinam Sarnen. in compendio signatur. num. 75. & 76. vt ipse etiam declarat paulo inferius num. 82.

Alij verò contrarium tenebant varijs rationibus, &c. Sed tamen omnes ÷ concordarunt, quod

quod quia erant tres sententię conformes, cita-
to eodem procuratore late, & data erat posses-
sio, voluerunt, quod per doctrinam Alex. in l.
si finita. §. fin. de dam. inf. tenuta nulliter data
manuteneretur, nisi aliquid in contrarium re-
leuans allegaretur.

E P I T O M E.

Processus factus super priuatione,
& canonizatione regressus cum
procuratore ex aduerso constitu-
to in causa non solutionis pensionis per
actorem principio intentata, & ad om-
nes aliās lites etiam beneficiales, valet.

S V M M A E.

- 1 Regressus potest interdum canonizari etiam cum procura-
tore ex aduerso constituto ad omnes lites beneficiales in
causa contra eum mota super non solutione pensionis. et
num. 5.
- 2 Priuationis in causa requiritur citatio, & scientia certa.
- 3 Emphitheotam quem priuare velle propter non solutionē
non infertur, quando quis agit ad pensiones.
- 4 Citatio personis requiritur ad videndum declarari se in-
currisse in pœnas & canonizari regressum.
- 5 Beneficialis causa, non autem priuationis dicitur declarato-
ria pœnæ incurse ob non solutionem pensionis.
- 6 Sententia est valida. lata citato procuratore tantum, in
qua declarabatur resignatio in confidentiam, quia non
priuabat, sed declarabat ius non competere.
- 7 Sententię generaliter in beneficialibus continere debent
ius non competere, non autem priuationem.
- 8 Citatio requiritur in sententia declarante ius non compe-
tere.
- 9 Intimatio facta principali sine literis pensionis facit, vt
postea sufficiat intimare ipsas literas procuratori.
- 10 Intimatio facta pensionario facit semper constare de vo-
luntate habentis pensionem, quod vult priuare in emphi-
theosi autem non item.
- 11 Possessio nulliter tradita quando manuteneatur?

417. DECISIO. V.

Fuit dubitatum coram me in vna Roman.
clericatus, numquid ꝑ procuratore gene-
rali constituto in causa non solutionis pensio-
nis, & ad omnes aliās lites etiam beneficiales,
processus postea teneret super priuatione, &
canonizatione regressus, cum prius ageretur
ad pensiones decursas soluendas? Et licet mul-
ti dubitarēt: quia in ꝑ causa priuationis requiri-
tur citatio, & scientia certa, vt per Rotam in
antiq. decis. 770. & seq. ac Felin. in c. quoniam.
in §. porrò. vt lit. non cōtest. de quo & Roman.
conf. 482. At in casu nostro non aderat certa

scientia illius, de cuius priuatione agebatur,
qui licet videret peti pensiones; tamen verifi-
militer poterat dubitare de pœna priuationis.
Et eo magis, quia vt tradit Cassad. in decis. 2.
de locat. non infertur, quod ꝑ quis velit priua-
re emphitheotam propter non solutionem: ma-
ximè quando agit ad pensiones. Gigas. q. 37.
de pensio. Imò idem Cassad. 2. decis. de pen-
sion. num. 7. vult, quod pars ꝑ debeat persona-
liter citare ad videndum declarari se incurrisse
in pœnas, & canonizari regressum, quæ citatio
in personam principalis hic facta non fuit.
Voluerunt tamen Domini, quod ego ꝑ de
clararem processum validum propter multa.
Primo quia ista non erat ꝑ propriè materia
priuationis, sed magis causa beneficialis, & de-
claratoria pœnæ incurse. iux. c. secundum. de
hæret. in 6. & Alex. conf. 6. lib. 3. Ias. conf. 21.
col. 3. lib. 3. Propterea dixerunt aliās Domini
in vna Cælaraugustana confidentię sententię ꝑ
fuisse validam citato procuratore tantum, in
qua declarabatur resignatio in confidentia:
quia non priuabat, sed declarabat ius non cō-
petere. quod est generale ꝑ ita sententias ferre
in omnibus causis beneficialibus, licet iam di-
cti Alex. & Ias. loquatur de sententia, nihilomi-
nus in ea citatio ꝑ requiritur, vt per Felin. in c.
Rodolphus. vers. citatio. de rescript. quod po-
stea tenuerunt Domini in vna Segobien. corā
Vestano de mense Nouembris anni 1549. &
in duobus illa causa differebat à mea. Primo
quia ibi nec super solutione pensionis præce-
ferat citatio, secundo quia nec subsecuta erat
tenuta, seu possessio.

Considerabant etiam Domini in hac causa
Romana dictum Sarnen. in compend. vtriusq.
signat. numer. 81. quod in materia pensionum
consideratur, quod intimatio ꝑ facta principali
sine literis pensionis, facit, vt postea sufficiat in-
timare literas procuratori, & ita est vna diffe-
rentia ob non solutionem pensionis vigore li-
terarum, & non solutionem pensionis vigore
contractus emphitheotici: quia in ista ꝑ prop-
ter primam intimationem semper dicitur con-
stare de voluntate habentis pensionem, quod
vult priuare, secus est in alia.

Omnes tamē concordarunt, quod quia ꝑ erāt
late tres sententię priuatorię, & iam erat secu-
ta traditio possessionis, quod tenuta ꝑ nulliter
assignata deberet manuteneri. iux. doctrinam
Alex. in d. l. si finita. §. fin. de dam. inf. nisi pri-
uatus allegaret aliquam vrgentem rationem.

E P I T O M E.

Pensionis exactio tantum fit à successore possessionis, & quomodo possessor probetur?

S V M M A E.

- 1 Pensiones petuntur à successore possessionis tantum.
- 2 Successor in possessione quis dicitur?
- 3 Possessor tertius potest docere de inualiditate tituli illius, qui consensit reservationi pensionis.

418. DECISIO. VI.

- 1 Dixi supra in 1. decis. hoc tit. successorem ꝑ possessionis tantum posse conueniri pro pensione. quod affirmarunt Domini corā me in vna Astoricens. pensionis, dicentes, quod ex eo ꝑ probabatur quis esse successor in possessione, si tempore constitutionis pensionis probaretur possessio in consentiente: quia tunc, si beneficium reperiretur penes alium, ille diceretur successor, ad notat. per Felin. in c. cum super. col. fin. de re iudic. post Aegi. decis. 709.
- 2 Bene verum est, quod iste ꝑ tertius possessor poterit docere de inualiditate tituli consentientis reservationi pensionis.

E P I T O M E.

Pensionis translatio est bona, quāuis facta sit coram executore vigore processus fulminati, dummodo constaret postea de exemplaribus literis.

S V M M A E.

- 1 Pensionis translatio est bona, etiam si facta sit coram executore, vigore processus fulminati?

419. DECISIO. VII.

- 1 Translationem pensionis tenuerunt Domini esse ꝑ bonam in vna Zamorens. corā me, dato quod esset facta coram executore vigore processus fulminati, dummodo postea constaret de literis originalibus, vt latè dixi supra de offic. deleg. in dec. 2.

E P I T O M E.

Pensio est valida, non obstāte quod sit imposita super fructibus, quā-

uis nihil dictum esset, quod omnes fructus consisterēt in distributionibus quotidianis.

S V M M A E.

- 1 Pensio validè imponitur super fructibus consistentibus in distributionibus quotidianis, stante consuetudine ita eam imponendi, licet nil sit de distributionibus dictum.
- 2 Distributiones quotidiana veniunt appellatione fructuum.
- 3 Pensio super fructibus reservari potest, vel per modū quantitatis, vel quotæ, dummodo reservatio medietatem non excedat.

420. DECISIO. VIII.

- 1 Pensionem ꝑ validam tenuerunt Domini in vna Ispalens. coram Fabio, non obstante, quod esset imposita super fructibus, licet nihil dictum esset, quod omnes fructus consisterēt in distributionibus quotidianis. Quod magis erat de consuetudine, & de æquitate, quia pensiones ita imponebantur tempore Leonis, quā de iure. Nam regulariter appellatione ꝑ fructuum non veniūt distributiones quotidiana, prout numerat Probus multos in c. 1. col. fin. de cleric. non resid. in 6.
- 2 In eadem tenuerunt Domini non ꝑ esse differentiam, an per modum quotæ, an per modū quantitatis pensio reservaretur, dummodo talis reservatio non excedat medietatem.

E P I T O M E.

Pensionarius ad instantiam successoris tenetur probare possessionem, vel bonum ius illius, qui primo consentijt pensioni, intellige, vt infra.

S V M M A E.

- 1 Pensionarius quando probare debeat possessionem, vel bonum ius illius, qui primò consentijt? limita prout num. 2. & 3.
- 2 Pensioni consentiens potest liberare beneficium à pensionis seruitute.

421. DECISIO. IX.

- 1 Pensionarium ꝑ ad instantiam successoris teneri probare possessionem, vel bonū ius illius, qui primò consensit pensioni, tenuerunt Domini in vna Regien. pensionis coram Capi zucco, nisi ꝑ esset successor illius, qui consentit pensioni in iure illius habent. tātū ab eo, quia non posset improbare ius, quod erat in ipso, quod

- 3 quod tamen coram me fuit postea limitatum, si ipse successor vellet notoriè docere de non
 4 iure constituētis pensionem: quia & ipsemet t consentiens potest liberare beneficium à pensionis seruitute. & vide supra 1. decis. & 5.

E P I T O M E.

Pensio dicitur bene constituta, quā quis obtinuit sibi constitui literis non confectis, & non intimatis, quamuis Papa cassasset illa verba, literis non confectis, dummodo debens solvere modo iam relato se obligasset.

S V M M A E.

- 1 *Pensio bene constituta dicitur per Papam literis non confectis, neque intimatis, dummodo hæc concurrant.*
 2 *Mandatum impleri potest per æquipollens.*

422. DECISIO. X.

Pensio, quam obtinuerat quis sibi cōstitui, literis non confectis, & non intimatis, voverunt t Domini in vna Tarraconen. camerariæ coram me, quod esset bene constituta, licet Papa cancellasset clausulam, literis non confectis, dummodo habens solvere pensionē, quod erat capitulum, se obligasset etiam literis non confectis, nec intimatis: quia mandatum t potest impleri per æquipollens, nam capitulum non moritur.

E P I T O M E.

Pensionem soluens metu censurarum non constituit pensionarium in quasi possessione exigendi.

S V M M A E.

- 1 *Pensionem soluens metu censurarum non constituit soluentem in quasi possessione exigendi.*
 2 *Pensionis solutio si facta est cum protestatione, quod metu censurarum, de quibus non appareret, semper censetur repetita in solutionibus consequentibus factis sine tali protestatione.*
 3 *Protestatio ex causa durat semper durante causa, & censetur repetita.*
 4 *Censuræ an iniuste, vel iniuste dicantur quando non est distinguendum?*

423. DECISIO. XI.

1 **T**entum fuit in Rota sepius soluentem t metu censurarum non constituere pensionarium

in quasi possessione exigendi, per doctrinam Innocēt. & aliorum in c. cum olim. de rest. spoliat. Roman. cons. 369. & postremo loco de anno 1553. & mense Ianuarij coram Romano ita fuit tentū. In qua causa voluerunt, quod
 2 si t solutio esset facta cum protestatione, quod metu censurarum, de quibus non appareret, & ideo præsumendum esse, quod id fuisset factū metu censurarum literis contentarum, quod quia illa causa semper durabat, semper censetur repetita in alijs solutionibus postea sequentibus sine illa, ex communi doctrina in c. cum M. Ferrarien. de constitut. quod protestatio t ex causa durat semper durante causa, & censetur repetita. ad not. in l. 2. quod met caus. Nec ad istum finem distinguendum esse dicebant, an iustæ t essent futuræ censuræ per distinctionem, quam facit. Abb. in c. cū dilectus. extr. quod metus causa. 2. col. dum facit differentiam, an agatur ad rescindendum contractū, an ad officium iudicis implorandum.

E P I T O M E.

Resignatio non valet, non obstante quod pensio resignanti reseruata fuerat nulla, cum de facto illam acceptauerit, & extinxerit, atque resignationem nullam non dixerit.

S V M M A E.

- 1 *Resignatio quæ non valuerit? & num. 2.*
 3 *Nullum quod est ab initio, convalidari non potest.*
 4 *Resignans quando etiam volens, non potest ius à se abdicare?*
 5 *Cassador. decis. 4. de pensio. intellectus.*

424. DECISIO. XII.

In vna Tullen. parochialis ecclesiæ S. Pauli, dubitavit d. Peregrinus Fabius die 3. Iunij 1547. vtrum resignatio t Desiderij valuerit, nõ obstante quod pensio sibi reseruata fuerat nulla, cum de facto illam acceptauerit, & extinxerit, ac resignationē nullā non dixerit. Hic enim Desiderius resignauerat reseruata sibi valida pensione super hac parochiali resignata, & nõ aliàs, aliter, nec alio modo.
 2 Dixerunt Domini resignationem non t ab initio non valuisse, cum præsupponatur pensio nē fuisse nulliter reseruata. Vnde licet resignans illam acceptauerit, & extinxerit, tamē
 3 quod t nullum fuit, non potest convalidari. Et quia

quia ius remansit in resignante, quod ab ipso abdicari non potuit sine facto Papæ. Abb. in c. cum olim. num. 19. de re iudic. & habetur in c. admonet. & in c. in dubijs. de renunciat. Vnde etiam quod Desiderius ꝑ voluisset expressè re signationem tenere, & abdicare ius à se, nõ potuisset sine facto superioris per prædicta.

Et ad multa, quæ ex aduerso allegabantur, respondebatur, quod loquebantur in prophanis, & in casu, in quo non tractatur de transferendo iure de vna persona in aliam, prout in decis. ꝑ Casad. 4. hoc tit. quæ ex aduerso allegabatur. Et dictum per Sarnen. in reg. de trienali. q. 49. nu. 11. Et secundum istam decisionem in simili casu in vna Astoricen. coram Fabio hodie 30. Aprilis 1554. fuit resolutum, & Rotam sæpissimè idem tenuisse dixerunt Domini.

E P I T O M E.

Variatio non conceditur ei, qui per aliquod tempus percepit pensionem, si postea velit petere fructus, dato etiam quod habuerit reservationem pensionis, vel fructuum, prout maluerit,

S V M M A E.

- 1 Variatio percipiendi fructus non conceditur ei, qui consuevit pensiones exigere, & quare?
- 2 Electione alicui data per verbum subiunctiuu temporis, variatio non permittitur etiam in contractibus.
- 3 L. si sterilis. §. qui domum. de action. empt. intellectus, & num. 7.
- 4 Electio quando est debitoris.
- 5 Variatio facilius admittitur in contractibus, quam in ultimis voluntatibus.
- 6 Variatio in beneficialibus, vel dependentibus nõ admittitur.
- 8 Pensio respectu consensus adæquatur contractibus.
- 9 Electio an considerari debeat à principio an quotannis?

425. DECISIO. XIII.

Variatione tenuerunt Domini in vna Corduben. coram domino Fabio fieri ꝑ non posse, si quis per aliquod tempus perceperit pensionem, & postea velit petere fructus, etiam quod habuerit reservationem pensionis, vel fructuum, prout maluerit: vel quia intelligitur pro prima vice. l. boues. §. hoc sermone. de verbor. signif. vel quia non erat facta enumeratio singulorum annorum, licet esset actus annuus. ad not. per Alex. in l. de pupillo. in §. si pluribus. de nou. oper. nunciat. & Felin. in c. auditis.

col. fin. de præscript. Gigas. de pens. q. 83.

- 2 Accedit prædictis, quia est data electio ꝑ per verbum subiunctiuu temporis: quo casu etiam in contractibus variatio non permittitur. l. si stipulatus. in princ. de verb. oblig.
- 3 Et l. ꝑ si sterilis. in §. qui domum. iunctis not. per Doctores de action. empt. dabantur multæ responsiones: quia ibi aliquid dabatur, vt declarat Bart. in l. si seruus communis Meuij, & Titij. §. fin. vers. ex prædictis. de stipulat. seru.
- 4 Item quia electio ꝑ sibi est debitoris. l. eum qui certarū. §. 1. de verb. obligat. Io. Andr. in c. gratiæ. de rescrip. tertio ibi sumus in contractibus, ꝑ in quibus facilius admittitur variatio, quam in ultimis voluntatibus. l. serui electione. de legat. 1. quæ opinio est visa Dominis equior: quia sumus ꝑ in beneficialibus, vel in dependentibus, in quibus variatio non admittitur? vt per Archidiac. in c. nec aptandæ. de concess. præben. in 6.

Et variationem non permiserunt etiam Domini, considerantes quod in d. l. si sterilis. ꝑ in §. fin. ratio esset, quia sumus in debitore, vt sentit ibi glo. fin. dum allegat. l. plerumque. de iur. dot. & est de mente Bar. per illum tex. in l. eum qui certarum. §. fin. Et eodem modo respondetur ad l. pater Seuerinam. §. fin. de codit. & demonstr. ultra quod ille tex. non loquitur de variatione. quod eo fortius verū videbatur equiparando ꝑ pensionem respectu consensus contractibus, quod tradit Gigas, post multos in q. 99. de pensio.

Consideratum etiam fuit, quod satis erat, quando creditor reseruat sibi electionem, an maluisset perceptionem fructuum, an pensionem annuam, quod interpretaremur illam electionem ꝑ competere tantum à principio, non autem singulis annis: cum electio debeat regulariter esse debitoris, & illa reseruatio pro prima vice sufficiat creditori, nõ autem e contra, nisi expressè de singulis annis reseruasset sibi electionem.

E P I T O M E.

Variatio non permittitur facta semel electione de habendo pensionem loco fructuum.

S V M M A E.

- 1 Variatio numquid permittatur, facta semel electione?
- 2 Verborum, quoad vixeris, sensus.
- 3 Verborum, si malueris, intellectus?

4 *Electio prima quando attenditur?*

5 *Electio vno, quando ad aliud non datur recursus?*

426. DECISIO. XIV.

- 1 **P**raecedens decis. de variatione † fuit semper tenta à Dominis, postquam etiam per annum causa posita esset, & ratio fundamenta
 2 lis erat illa, quia licet illa verba; † quoad vixeris, essent semper posita, vel pensioni annue,
 3 vel perceptioni fructuum; tamen illud verbū, †

si malueris, nullum habebat tractum, & non dicebatur, quod malueris, quoad vixeris, sed tantū pensionem annuā, quoad vixeris, vel perceptionē quoad vixeris, prout malueris. Et propterea † consumebantur in prima electione. Quia licet essent plures perceptiones, vel pensiones, quando essent deducte ad actum, vel plures perceptiones fructuum; tamen quantum ad deducendum in esse erant duo actus, vel
 4 perceptionis fructuum, vel pensionis, & vno † electo, ad alium non dabatur recursus.

F I N I S.

in materia... non di
 colatur... materiam...
 in perceptione...
 quod...
 per...
 quod...
 non...
 quod...
 in...
 per...
 quod...

1. Recedens de se de...
 per...
 in...
 per...
 vel...

INDEX EPITOMATVM.
Decisionum R.P.D. Achillis de Grafsis.

A

BIVRATO propter hæresis suspicionem, sunt restituenda beneficia, dato quòd tertio fuerint de facto collata. decif. 345. seu vnica de hæreticis.

Absolutus à condemnatione in contumaciam illata, & incurfu in pœnas etiam cõminatę priuationis in monitorio contētas, debet recuperare suum beneficium. decif. 132. seu 2. de dol. & cont.

Actor possidens, si cõmittit causam appellationis, nec non quam & quas, & non producta appellatione, per dictam clausulam petit absolutoriam, est sibi danda. decif. 248. seu 22. de appellat.

Aegidiana prohibet appellari, dato quòd ante subscriptam sententiam obtinens appellauerit, quatenus cõtra. nam ob id causa non dicitur facta appellabilis. decif. 234. seu 8. de appell.

Alternatiuæ priuilegium Cardinalibus concessum intelligitur, illis volentibus vti. decif. 347. seu 1. de priuileg.

Appellans à secunda sententia, & ab executorialium relaxatione, ita facit dictam secundam sententiam suam, vt sequens sententia contra eum ferenda sit tertia. decif. 239. seu 13. de appellat.

Appellans, & committens appellationem cum clausula, quam & quas, si deserta appellatione vigore illius clausulæ, prosequatur aliquam litem dicitur in ea actor. & quare? decif. 233. seu 7. de appellat.

Appellante aliquo, ne traderetur possessio aduersario, neque tradi potest ipsi appellanti. decif. 244. seu 18. de appellat.

Appellatio est de ordinarijs iudicij, & propterea circa eam seruatur forus, in quo litigatur. decif. 238. seu 12. de appellat.

Appellatio est friuola interposita à sententia arbitrõrum laudantium contra recusantem iudicem. decif. 232. seu 6. de appellat.

Appellatio extraiudicialis etiam intimata, dummodo causa non sit commissa, ad effectum regulæ de surrogando, non inducit litem. decif. 229. seu 3. de appellat.

Appellatio interposita ab aliquo coram capitulo, in quo erat suus aduersarius, sufficit. decif. 242. seu 16. de appellat.

Appellatione à sententia lata in possessorio deserta, non dicitur desertum negocium principale. & quare? decif. 33. seu 17. de rescript.

Appellatione commissa vnà cum negocio principali, si adest clausula, quam & quas &c. iudex ad quem procedit non cõstito de appellatione, idem in alijs

casibus hic narratis. decif. 30. seu 14. de rescript.

Appellationi non dicitur renunciatum, quando aliquis postquam iudex eum grauauit, appellauit, & quia iudex eum citauit ad videndum se aggruari, & reaggruari, appellans petijt prorogari terminum, & quare? decif. 247. seu 21. de appellat.

Appellationi, quatenus contra, etiam commissa causa, non potest adhærere appellatus, si pro appellante in omnibus est pronunciatum. decif. 227. seu 1. de appellat.

Appellationi renunciat appellans, qui post appellationem comparuerat coram iudice à quo, petendo reuocari grauamen per interlocutoriam, & acceptauerat dilationes cum monitionibus. decif. 245. seu 19. de appellat.

Appellatio procuratoris asserentis se appellare vigore mandati, quod non est bonum, non valet, quamuis ostenderet postea bonum. decif. 236. seu 10. de appellat.

Appellatio procuratoris requirit intimationem vnà cum mandato. decif. 235. seu 9. de appellat.

Appellatio sine scriptis, si non fiat incontinenti à diffinitiuâ, non valet, etiam si illi per iudicem fuerit delatum, & quid in interlocutoria? decif. 228. seu 2. de appellat.

Attentasse non dicitur, qui post inhibitionem rotalem iuit ad consilium regium pro manutentione possessionis suæ. decif. 262. seu 36. de appellat.

Attentata dicitur facta post citationem obtentam ab assero procuratore cum cautione de rato admissa. & quare? decif. 253. seu 27. de appellat.

Attentata esse reuocanda, dicitur sententia interlocutoria. decif. 257. seu 30. de appellat.

Attentata ex stylo Rotæ sunt omnia facta post inhibitionem. idque ampliatur. decif. 255. seu 29. de appellat.

Attentata non dicitur, si quis obtinisset ab A.C. monitorium in causa beneficiâli. decif. 250. seu 24. de appellat.

Attentata non reuocantur post sententiâ interlocutoriam, vel grauamen extra iudiciale intra tempus appellandi, vel post appellationem à falso procuratore interpositam, nisi post talem appellationem iustificatam. decif. 256. seu 30. de appellat.

Attentata non sunt facta per iudicem post inhibitionem emanatam post latam sententiam, stante commisione, quòd quatenus causa non esset instructa, citaret, & inhiberet. decif. 259. seu 33. de appellat.

Attentata non sunt purganda, quando facta forent per tertium. decif. 254. seu 28. de appellat.

Attentata non sunt, si obtinens tres conformes, & executoriales, vel eius surrogatus ingressus fuerat possessionem, nec apparebat de intimatione executorialium

A

I N D E X

rialium, vel de seruatione terminorum contra intru-
sum, & tertius dabit de attentatis. & quare? decif.
261. seu 35. de appellat.
Attentata reuocantur etiam instante eo, qui non ha-
bet coloratum titulum. decif. 351. seu 25. de ap-
pellat.
Attentata fat est, vt purgentur per cessionem in iu-
dicio factam. decif. 249. seu 23. de appellat.
Attentata sunt omnia illa facta post appellationem ex-
tra iudicalem, quæ tangunt articulum, à quo est ap-
pellatum, etiam ante inhibitionem. decif. 258, seu
32. de appellatio.
Attentatum dicitur, quando quis appellauerat, ne tra-
deretur possessio extraiudicialiter eius aduersario,
si post talem appellationem ei fuit tradita. decif.
160. seu 34. de appellat.
Auocatio cautæ cum clausula in rescripto, quatenus nõ
sit in instructa, intelligitur tempore auocationis,
alioqui iudex inhibitus attentat. decif. 21. seu 5. de
rescript.

B

Beneficij prouisio facta per Nuncium apostolicum
tamquam vacantis de mense Pontificis, non cap-
it beneficium, quod vacasset alio mense Ordinarij,
etiam si adesset clausula, quouis modo. decif. 264.
seu 1. de præbend.
Beneficium manuale, & præsertim regulare non venit
appellatione dependentis in rescripto. decif. 271.
seu 8. de præbend.
Beneficium triplex habens non dicitur habere titulu
coloratum ad obtinendum restitutionem. decif. 106
seu 1. de restit. spol.
Bulla Archiuistarum disponens, quod non detur fides
notis, nisi ad archiuium portentur, comprehendit
etiam collegia. decif. 4. de constitut.
Bulla Clementis prohibens beneficia patrum confer-
ri eorum filijs, limitatur 1. in beneficijs per paren-
tes ante dictam Bullam dimissis: secundo si parentu
beneficia tunc erant portiones, & postea fuerunt ef-
fectæ canonicatus. decif. 47. seu 1. de fil. presb.

C

Cardinalis potest nolle vti indulto, & magis velle
vti mensibus Ordinariorum, quamuis acceptan-
do indultum non posset pœnitere. decif. 407. seu 2.
super regul. modificat. indultorum Cardinal. aliàs
37.
Cessio bonorum facta non præiudicat creditoribus cõ-
ditionalibus. decif. 225. seu 13. de sent. & reiid.
Citatio ad domum tantum facta valet, quãdo notarius
in citatione omisit eam fieri etiam debere in paro-
chiali. decif. 147. seu 16. de dol. & cont.
Citatio creditorum, & legatariorum in inuentario, suf-
ficit, quod sit vna tantum peremptoria. decif. 303.
seu 3. de testam.
Citatio decreta in parochiali, super qua litigabatur, &
in parochiali viciniori, si loco parochialis est execu-
ta in cathedrali, est bona. decif. 149. seu 19. de dol. &
contum.
Citationis defectus est insanabilis per commissionem
in citatione deuolutiua dumtaxat. decif. 134. seu 4.

de dol. & contumac.
Citatio de pupillo etiam sine tutore, quantum ad effe-
ctum regulæ de triennali, vt desinat esse pacificus, va-
let, & tenet. decif. 133. seu 3. de dol. & contum.
Citatio est bona, si notarius dicat se legisse, non aliter
dato, nec petito exemplo? decif. 141. seu 11. de dol.
& cont.
Citatio est bona, si nuntius retulit se citasse personali-
ter, & quia citatus petijt exemplum, quod nuntius
secum non habebat, fecit fidem se illud transmisisse
cuidam eius amico, qui respondit illud citato confi-
gnasse, & habuisse ab eo quatuor iulios. decif. 148.
decif. 18. de dol. & cont.
Citatio non arctat, neque deuoluit, nisi vel legati vel
saltem eius exemplum etiam non petenti offeratur
modo hic præscripto. decif. 139. seu 9. de dol. & cont.
Citatio noua requiritur, si appellatus non aliter produ-
cto processu appellationis, & nullitatis, qui pende-
bat, obtinet committi causam negocij principalis
cum narratiua, quod sua non interest saluare senten-
tias de partibus. decif. 143. seu 13. de dol. & cont.
Citatio ob non tutum accessum ad ciuitatem Beneuea-
tanã sufficit, quod sit facta in ciuitate Veliterna. de-
cif. 145. seu 15. de dol. & contumac.
Citatio per proclama est necessaria ad hoc, vt sententia
præiudicet illi, de cuius interesse secundariò agitur.
decif. 135. seu 5. de dol. & cont.
Citatio per proclama alioqui necessaria, vt alicui in in-
teresse secundariò præiudicet, non sufficit contra mi-
norem, & quare? decif. 136. seu 6. de dol. & cont.
Citatio præsumpta, scilicet ex missione procuratoris,
vel eiusdem comparitione non habet locum primo
in pœnam censurarum, secundo in actu, ex quo ne-
cessariò infertur scientia. decif. 137. seu 7. de dol.
& cont.
Citatio publicata, & affixa ex relatione notarij, est bo-
na. decif. 142. seu 12. de dol. & cont.
Citatio quamuis nulla sanatur, si procurator generalis
etiam longè ante constitutus comparuisset cum cer-
tis protestationibus. decif. 146. seu 16. de dol. & con.
Citatio tantum affixa, & non lecta, non dicitur bene
executa, quando forma citationis diceret, affigendã,
publicandã, & exequendam. decif. 144. seu 14. de
dol. & cont.
Citorium debere continere insertã commissionẽ, nõ
est decisum, sed in hoc est magis communis opinio
Doctorum, quæ potest variari spacio decem anno-
rum. decif. 140. seu 10. de dol. & cont.
Clausula, omni meliori modo, si habet copulam, & im-
plicat etiam alios modos diuersos ab expressis: si au-
tem deest dicta copula, & non item. decif. 373. seu
vnica. de verb. significat.
Clement. 1. de renunciat. limitatur, quando nulla sequi-
tur illusio superioris. decif. 312. seu 7. de decim.
Clement. vt calumnijs. de re iudic. non procedit, si dare
tur de nullitate post tres sentetias conformes. decif.
214. seu 2. de senten. & reiidic.
Clericus nõ potest legitimari ab Imperatore, nisi quo-
ad bona cum eo potest is dispensare. decif. 338. seu
8. qui fil. sint legit.
Coadiutoris confessio non præiudicat coadiuto. decif.
162. seu 3. de confess.
Coadiutor non potest dismembrare ecclesiam vnitã,
& in ea erigere ius patronatus. decif. 292. seu vnica
de

de reb. eccles. non alien.
Collatio, ad cuius validitatem debebat ex forma statuti adesse vel Episcopus, vel eius Vicarius, est bona, quāvis Vicarius interuenerit uti canonicus, licet ad id non fuerit vocatus, neque aliquid dixerit. decif. 283. seu 2. de concess. præben.
Collatione canonicatus facta Titio per Episcopum habentē turnum cum capitulo, Mæuius nihilominus habente expectatiuā capientem talem canonicatum si Titius spoliatus dicto canonicatu, pro suæ possessionis recuperatione obtinuit iurium Mæuij cessionem, ob quam ad dictum canonicatum fuit reintegratus, atque obtinuit canonizari illud ius cessionem, si postea vacet aliud beneficium, & capitulum velit illud in suo turno conferre, idque etiam Episcopus prætendat ex ratione, quia eius collatio non habuit effectum præfertur? decif. 282. seu prima de concess. præben.
Collegiata non dicitur ecclesia etiam probatis omnibus coniecturis hic enarratis. decif. 273. seu 10. de præben.
Coadiutoria tertij non obstat ad discolorandum titulū spoliato, qui vigore suæ expectatiuæ acceptauerat. decif. 112. seu 7. de restit. spoliat.
Colorata causa pro restitutione in integrum dicitur ubi executio interuenit? dec. 81. seu 3. de restit. in integr.
Commisssa causa, & decreta citatione, sed non executi, quia dicitur deuoluta causa conditionaliter, & non plenè, potest pars ei renunciare. decif. 26. seu 10. de rescript.
Commisssa causa tempore vitæ Clementis subiacet eius regulæ de commissione causæ literis non expeditis. decif. 374. seu 1. super reg. in genere.
Commisssio auocatoria comprehenditur sub decif. Rotæ 68. in nou. ut scilicet saluetur in aliquo ex capitibus vero. decif. 27. seu 11. de rescript.
Commisssio auocatoria quamuis liget ignorantes, id intelligitur, quando commissio esset motu proprio, alioqui non item. decif. 24. seu 8. de rescript.
Commisssio contra certos nominatos, etiam cum clausula contra interesse putantes, & etiam si nominati fuerint canonici, non comprehendit capitulum. decif. 19. seu 3. de rescript.
Commisssio emanata contra omnes sua interesse putantes aliquo speciatim nominato, licet executor nō possit absque peculiari mandato specificare citandos, id tamen coarctatur non habere locum, quando in d. commissione adesset particula illa, quod intrusorū nomina habeantur pro expressis. decif. 23. seu 7. de rescript.
Commisssio facta prætori cum particula, quod non obstantibus statutis, summarie procederet, reddit eum delegatum, ita ut possit ab eo appellari, quamuis uti ab Ordinario statuto id prohibente non potuisset. decif. 17. seu 2. de rescriptio.
Commisssio sine retardatione solutionis pensionis, non producit effectum, nisi constet reservationem pensionis præcessisse, præsertim si commissio esset sine causa. decif. 20. seu 4. de rescript.
Compensationi non est locus in causa attentatorum, & quare? decif. 252. seu 26. de appellat.
Compulsor non debet de necessitate esse in ecclesiastica dignitate constitutus. decif. 54. seu 3. de offic. de legat.

Concordia facta vna die de resignando beneficium cū reservatione regressus, & pensionis certæ, si eadem die reperiebatur supplicatio signata cum consensu à tergo, in qua solum reservabatur pensio sine regressu, intellecta fuit, ut præsumeretur, quod concordia præcesserit, quodque ab ea fuerit recessum. decif. 58. seu 1. de pactis.

Concordia super beneficalibus, quoniam non valet, etiam si actum fuerit, ut confirmaretur per summū Pontificem, ante illius confirmationem semper poterit dissolui. decif. 59. seu 2. de puncti.

Condemnatus ad fructus perceptos intelligitur proprie de his, qui per se perceperat, non autem de his fructibus, quos perceperat tertius, in quem post litē motam condemnatus alienauerat. decif. 126. seu 21. de restit. spoliat.

Confessio facta ab vno tamquam procuratore ei non nocet effecto principali. decif. 164. seu 5. de confess.

Confessio mulieris, vel minoris requirens ex forma statuti certas solemnitates, procedit in confessione simplici; in confessione autem habente aliquas præsumptiones pro se nō itē. decif. 160. seu 1. de confess.

Confessio rectoris vnius ecclesiæ continens eam esse membrum alterius ecclesiæ, facta ad effectum, ut se defenderet ab actione spoliij contra eum intentata, non præiudicat confitenti effecto rectori illius ecclesiæ. decif. 163. seu 4. de confess.

Confessio tacita, quæ oritur ex productione instrumenti, non præiudicat in alio iudicio. decif. 161. seu 2. de confess.

Confirmatione ex apostolica facta in generali derogatione pactorum, non censetur sublata concordia confirmata per sedem apostolicam. decif. 60. seu 3. de pact.

Consensus morte resignantis per procuratorem tunc est verus, quando procurator dedisset supplicationem in vita resignantis, vel fecisset aliquem actum, aut mandatum acceptasset. decif. 38. seu 1. de renunciat.

Consensus tertij requisitus in gratia beneficij habitati an possit obtineri post gratiam, si neutri, alteri primo concessam? decif. 279. seu 16. de præben.

Constitutum habetur pro vera traditione, ad effectum ut haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionem esse factam in contractu nominato. decif. 293. seu 1. de empt. & vendit.

Constitutum factum mulieri absenti ab illo, qui constituit se post mortem alicuius possidere, non transit adeo possessionem, ut spoliatus possit postea ratificare. decif. 123. seu 18. de restit. spoli.

Contumax verus, ad hoc ut sententia sit valida, & mereatur executionem, dicitur is, qui citatus personaliter, constituit procuratorem, qui procurator substituit alium, quo procuratore substituto recedente docto de absentia, processum fuit per contradictas. decif. 131. seu 1. de dol. & contumac.

Consuetudo optandi canonicatum per antiquiorem portionarium procedit, dato quod portionarius esset archidiaconus. decif. 35. seu vnica. de consuet.

D

Decimarum concessio non comprehendit, noualia, etiam quod in tali concessione essent verba habē

A 2 tia

tia tractum in futurum, & etiam quòd diceret super
 toto territorio. decif. 309. seu 4. de decimis.
Decimarum prædialium solutionem facere de iure is
 tenetur, qui in vna parochia degit, & in alia prædia
 colit in illo loco, in quo sita sunt prædia cessante con-
 suetudine, quæ præcipuè est in his attendenda. decif.
 308. seu 3. de decimis.
Decimas esse soluendas, vel in loco, in quo quis habitat,
 vel vbi prædia colit, non reperitur per tex. peculia-
 rem decifum. decif. 311. seu 6. de decim.
Decif. Achill. 295. seu 1. locati. limitatur procedere,
 quando is, qui dicebatur incurrisse caducitatem, ni-
 hil penitus pro pensionibus decursis post litem mo-
 tam fecisset: secus si oblata pensiones ore saltem fuif-
 sent. decif. 269. seu 2. de locato.
Decif. Cassador. 2. vt lit. pend. declaratur procedere,
 quando nihil esset actum per longum tempus, &
 nihil penitus constaret de aliquo iure mouentis litæ,
 vel aliquo modo constaret de calumnia ab initio.
 decif. 156. seu 7. vt lit. pend.
Declaratoria non debet facere mentionem fructuum
 perceptorum post sententiam, quæ transiit in rem
 iudicatam. Idemque est quo ad expensas. decif. 128.
 seu 23. de restit. spol.
Decreti in alienationibus minorum causæ cognitio præ-
 sumitur, quando probaretur consuetudo loci, quòd
 actus fieret in continenti cum decreto? decif. 199
 seu 3. de præsumpt.
Decretum in alienationibus minorum requirit scriptu-
 ram. decif. 167. seu 3. de procur.
Decretum in contractu minorum interpositum, in
 quo per statutum requiritur interuentus duorum
 proximiorum, facit ita præsumi adhibitos in eo fuif-
 se proximiores, vel si non sint adhibiti, id euenisse,
 quia non extabant, vt reiciat contrarii probatione
 in aduersarium. decif. 200. seu 4. ad præsumptio.
Decretum in resignatione facta, vel manus appositio
 Papæ, quamuis operetur, quòd nullus inferior possit
 ex eadem vacatione conferre; non tamen inficit pro-
 uisionem per obitum. decif. 119. seu 14. de restit.
 spoliat.
Decretum irritans appositum in regressu, non opera-
 tur effectum, nisi constet de expressa, vel tacita acce-
 ptatione. decif. 286. seu 5. de concess. præben.
Decretum irritans regularum, non est simile decreto
 cap. 2. de præben. in 6. ad discolorandum titulum
 prout hic. decif. 118. seu 13. de restit. spoliat.
Delegatio facta Vicario, eo mortuo, non transit ad suc-
 cessorem, nisi probetur consuetudo, vel stylus in cõ-
 trarium omnino probandus. decif. 51. seu 3. de of-
 fic. Vicar.
Delegatio præsertim illa, quæ sit primo ante litem, sed
 post per subdelegationem, est de ordinarijs, &
 ideo valet subdelegatio facta coram iudice ecclesia-
 stico etiam inter Romanos, non obstante vrbis sta-
 tuto. decif. 52. seu 5. de offic. deleg.
Deserta causa dicitur in primo anno, si sit tãtum causa
 commissa, & nihil factum, sed si emanauerint citatio
 & inhibitiõ, non nisi per biennium deferitur. decif.
 237. seu 11. de appell.
Dignitas sine præbenda cum canonicatu est incompat-
 ibilis. decif. 269. seu 6. de præbend.
Dilationes ad partes dantur illi, qui commiserat causã
 contra Titium, & omnes sua interesse putantes, si

tertius veniret vigore illius clausulæ. decif. 95. seu
 2. de dilatio.

Dilationes ad partes datae fuerunt per Rotam, etiam
 quòd quis fuisset citatus, & per 27. menses nihil fuif-
 set in causa factum, dummodo non esset seruatus ter-
 minus ad articulandum. decif. 94. seu 1. de dilat.

Dilationes in summarijs esse debent, prout in benefi-
 cialibus. decif. 96. seu 3. de dilat.

Dispensatio ad beneficium se extendit etiam ad bene-
 ficium iuris patronatus. decif. 284. seu 2. de concess.
 præben.

Dispensatio commissa executori, cù clausula, si ita est,
 redditur nulla, si statim præsentatis literis execu-
 tori, ille dispensauit, & quare? decif. 48. seu 2. de fil.
 presbyt.

Dispensatio præsumitur ex communi reputatione cum
 cursu decem, vel viginti annorum. decif. 197. seu 1.
 de præsumpt.

Distributiones quotidianæ sunt etiam, quòd aliquid
 dietim non soluatur, sed post longum tempus, cum
 tamen in solutione habeatur respectus ad singulas
 horas. decif. 275. seu 12. de præben.

Diuisio præsumitur ex cursu longi temporis, quando
 constat ambas partes aliquid possidere; si autè vnus
 tantum possideret, non item. decif. 198. seu 2. de
 præsumpt.

Donatio facta pro se, & descendentibus ex suo corpore
 natis, moriente vltimo ex descendentibus, transit ad
 hæredes donatarii. decif. 300. seu vnica de donat.

E

Ecclesia, vel collegium petens se restitui in inte-
 grum etiam aduersus aliam ecclesiam debet sol-
 uere expensas. decif. 226. seu 14. de sent. & re iud.

Episcopus Meleuitan. an debeat sedere post Priorem?
 decif. 274. seu 11. de præben.

Episcopus potest acceptare alternatiuam, in præiudi-
 cium mensium tributorum ordinarijs collatoribus,
 etiam inuito capitulo. præsertim in beneficijs spectã-
 tibus ad collationem Episcopi, ad nominationem ca-
 pituli. decif. 266. seu 3. de præben.

Episcopus solus numquid habeat de iure potestatem cor-
 rigendi pro causis criminalibus etiam capitulares?
 decif. 57. seu 2. de offic. Ordinar.

Euiõionis in materia agnosci potest bona fides, vbi no-
 toriè constat de non iure, & intimare sufficit etiam
 in secunda instantia. decif. 294. seu 2. de emptio. &
 vendit.

Excommunicationis exceptio quantũ ad impetratio-
 nem rescripti in curia ab excommunicato factam
 opposita, reddit processum nullum. decif. 368. seu 2.
 de sent. excommun.

Excommunicationis publicatio quando veniat reuo-
 canda? decif. 370. seu 4. de sentent. excommunic.

Excommunicatus pro fructibus non liquidatis, vel alia
 incerta quantitate, comparens, & offerens separa-
 tum satisfacere, non potest publicari. decif. 267. seu
 1. de sent. excommun.

Executor vigore breuis pro accipienda possessione no-
 mine cameræ cum clausula, amoto quocumque illi-
 cito detetore, tenetur assumere partes iudicis. decif.
 384. seu 6. aliàs 19. super regul. de triennali.

Exemptio commissa constituto de sœuitia, conceditur
 propter

propter actus post litem motam, nisi ostenderetur
processus per Episcopū. decif. 352. seu 16. de priuile.
Exceptiones, quæ possunt opponi post sententiam con-
tra executionem, cessant post datum terminum ad
opponendum omnes exceptiones peremptorias, di-
latorias, & anomalas. decif. 206. seu 9. de exceptio.
Exemptio plena, & generalis Pontificis aufert etiam
ius visitandi. decif. 361. seu 15. de priuileg.
Exemptio plena Pontificis liberat etiam à reuerentia
Episcopi; exemptio autem episcopi non item. decif.
360. seu 14. de priuileg.
Expectatiua ad duos canonicatus non comprehendit
duos canonicatus sub eodem tecto, etiam quòd non
contradiceret Ordinarius, & etiam quòd quis prius
vnum obtinisset, & illud dimisisset. decif. 268. seu
5. de præb.
Extrauagans Pauli iij. de possessione capta vigore mo-
nitorij Aud. Cam. vel aliorum per transumpta sup-
plicationum, interpretatur, vt tunc valeat dicta pos-
sessio, quando supplicatio, vel eius transumptum ef-
fet in dicto monitorio inserta. decif. 3. de constitutio.

F

Fama de morte beneficiati, vt constituat Episcopum
in negligentia ad effectum deuolutionis, debet
esse omnino clara, & dubia, aliàs non sufficit. decif.
46. seu vnica de suppl. neglig. prælat.
Familiaris primi Cardinalis iam vita functi, si postea in
familiaritate secundi Cardinalis obiit, Pontifex
eius beneficia solus non prouideat tamquam reser-
uata per regulam cancellariæ, sed de consensu se-
cundi Cardinalis? decif. 378. seu 3. aliàs 34. super re-
gul. de impetr. benef. per obit. famil.
Familiaritas ad effectum expediendi gratis sufficien-
ter probat per cedulam Vicecancellarij. decif. 168.
seu 4. de probatio.
Familiaritas non desit ex discessu è ciuitate Romana.
decif. 276. seu 13. de præben.
Filij, & hæredes aduocati interfecti an possint agere
saltem ad damna, & interesse? decif. 365. seu vnica
de iniurijs.
Filius natus ex coniugata cohabitante cum marito,
quamuis probetur ex vehementibus coniecturis ef-
se potius adulteri, nisi probetur absentia, vel aliquis
defectus mariti, tempore conceptionis, non potuit
à dicto putatiuo patre institui. decif. 331. seu 1. qui
fil. sint legit.
Filius natus ex meretrice est capax, vt capiat ex testa-
mento patris sui. decif. 305. seu 5. de testamenti.
Filius potest præscribere contra patrem. decif. 210. seu
3. de præscript.
Fratres etiam inuitis coniugibus admitti debent in di-
sceptatione matrimonij, præsertim si pro interesse
proprio comparent. decif. 339. seu vnica. qui matri-
mon. accus. poss.
Fructus percepti etiam ij dicuntur, quos percepit ter-
tius à spoliante, tamen ex eius cessione post inhibi-
tionem illi factam. decif. 125. seu. 29. de restit. spo-
liat.
Fructuum perceptorum probatio sufficiens est, si te-
stes dicant ita solitum esse percipi. decif. 127. seu 22.
de restit. spoliat.

G

Gratia expectatiua capit etiam præstimoniam. decif.
288. seu 7. de concess. præb.
Gratiæ expectatiuæ vigore habentis, quòd quis posset
capere vnum, vel plura beneficia summam 300. du-
centorum non excedentia capere potest quot vult di-
ctam summam conscientia. decif. 287. seu 6. de con-
cess. præben.
Gratia est subreptitia, in qua narrauit quis se esse com-
patronum, & tacuit pro illo anno, ex diuisione aliàs
facta per eum cum compatronis, non sibi, sed alijs
compatronis præsentationem competere. decif. 315.
seu 2. de iur. patronat.
Gratia non est subreptitia, in qua quis narrauerat se ita
ex gratia accepta nullum, vel minimum commodū
accepisse. & quare? decif. 280. seu 17. de præben.
Gratiam primam habens expectantē consensum Con-
seruatorum vrbs, si ante talem consensum alius ob-
tineat gratiam, si neutri, & postea consensus Conser-
uatorum vrbs sequatur, consensus est bonus. vid.
tamen in seq. decif. 278. seu 15. de præben.
Gratia, si neutri, non est subreptitia, si in ea impetrans
non narrauit se ideo prima gratia priuatum, quia
narrauerat se familiarem, & expediuerat gratis. de-
cif. 277. seu 14. de præben.
Gratia sustinetur & si ad duplum valoris expressi ascē-
deret beneficium, si valor est expressus ad taxationē
primæ. decif. 402. seu 2. super regul. de valore aliàs
23.

H

Habilitates auctoris, sat est, vt probentur per cō-
munem reputationem. decif. 169. seu 5. de
probatio.
Habitus regularis ex dimissione, etiam quòd non appa-
reat de animo deserendi religionem, non incurri-
tur crimē apostasiæ, sed tantum excommunicatio.
decif. 346. seu vnica. de apostat.

I

Illegitimus dispensatus ad archidiaconatum, digni-
tates, & beneficia se inuicem compatiunt, non
potest acceptare beneficium, quod vellet retinere,
dimittendo primum ex natura dispensationis. decif.
285. seu 4. de concess. præben.
Imperator in terris ecclesiæ consentientibus patre, &
filio, potest non subditum legitimare, etiam si talis
esset filius sacerdotis. decif. 337. seu 7. qui fil. sint
legit.
Indulto Cardinalis satis derogatum censetur per clau-
sulas, non obstantibus priuilegijs, indultis &c. con-
cessis ecclesiæ, vel illius Præfuli, etiam Cardinalis.
decif. 353. seu 7. de priuileg.
Indulto stāte, quòd prouisi teneantur illius vigore expe-
dire literas, & iura cameræ cum effectu per soluere,
nisi aliquo legitimo impedimento detenti essent,
numquid aduersarij intrusio dicatur legitimum im-
pedimentum? decif. 358. seu 12. de priuileg.
Indultum Cardinalis Burgen. comprehendit omnia,
& quæcumque beneficia etiam patrimonialia, licet
certa forma in eorum collatione seruanda sit. decif.
251.

251. seu 5. de priuileg.
 Indultum Cardinalis per verba hic relata comprehendit beneficia electiua. decif. 356. seu 10. de priuileg.
 Indultorum Cardinalium derogatio intelligitur de indultis concessis Cardinalibus extraordinarijs, non ordinarijs collatoribus. decif. 348. seu 2. de priuileg.
 Infans legitimari nequit, si facultas peculiaris non datur. hoc limit. si in facultate adsint verba, quoscunque, vel adesset ratificatio. decif. 334. seu 4. qui fil. sint legit.
 Inhibitio præsumitur subsecuta, si appareat eodem die facta. & quare? decif. 263. seu 37. de appellat.
 Instrumentum antiquum enuncians mandatum, illud probat. decif. 194. seu 3. de fid. instrum.
 Instrumentum quantumcumque antiquum, non probat, nisi reperiantur plura instrumenta eiusdem notarij, vel saltem illud repertum sit in aliquo archiuo autentico. decif. 196. seu 5. de fid. instrum.
 Interesse putans habere, etiam non nominatus in commissione emanata contra aliquem, & omnes sua interesse putantes, cuius commissionis vigore fuit decretata citatio, potest semper venire, & procedere contra actorem absentem per contradictas. decif. 34. seu 18. de rescript.
 Intimatio mandati, quando alternatiuè requiritur vel lectio, vel porrectio, non sufficit, si facta fuit per procuratorem comparentem in capitulo, & ostendentem regressum sui principalis, cum d. mandato, in quo capitulo erat G. qui tunc nullum habebat in id interesse. decif. 243. seu 17. de appellat.
 Iurisdictionem tribuit, parte non opponente, commissio, in qua petebatur committi causam restitutionis in integrum, ex quo pars narrabat se omnibus paruifse, & signatura respondet, prout de iure. decif. 28. seu 12. de rescript.
 Ius à resignante non dicitur abdicatum, nisi præstito regressu validè. decif. 41. seu 4. de renunciatio.
 Ius patronatus, beneficia mixta clericorum scilicet, & laicorum, non comprehenduntur sub regula reseruatoria octo mensium. decif. 316. seu 3. de iur. patronat.
 Ius patronatus causa est profana, ad effectum concedendi remissionem in prima instantia. decif. 324. seu 11. de iur. patron.
 Ius patronatus competens filijs, & successoribus, dicitur translatum cum vniuersitate per cessionem à filio factam de omni iure, quod in hæreditate habebat. decif. 322. seu 9. de iur. patron.
 Ius patronatus etiam in parochianis, & alijs magnatibus probatur per tempus immemorabile etiam ex fundatione, & dotatione. decif. 317. seu 4. de iur. patronat.
 Ius patronatus ex fundatione, & dotatione satis dicitur probatum ex tribus antiquissimis instrumentis enunciantibus ius patronatus alicui spectare de iure, vel de consuetudine. decif. 320. seu 7. de iur. patronat.
 Ius patronatus laicorum dicitur, dato quòd ex testamento clerici sit fundata ecclesia, qui voluit præsentationem fieri debere per suos hæredes laicos. decif. 314. seu 1. de iure patr.
 Ius patronatus non immutatur ex prouisione Pontificis. decif. 326. seu 13. de iur. patr.
 Ius patronatus potest cedi compatrono sine consensu Episcopi. decif. 323. seu 10. de iure patron.

Ius patronatus probatur fama in antiquis, quando eam comitatur longissima possessio. decif. 319. seu 6. de iure patron.

Iuramentum perhorrescentia semper potest præstari, etiam post executionem, vsque ad brachium seculare, & an & quando sententia sit nulla eo non præstito. decif. 202. seu 2. de iur. iur.

L

Legatum domus ad præsens suæ habitationis completur domum postea per testatorem emptam etiã prima eius domo maiorem, si à testatore omnes habebantur pro vna. decif. 304. seu 4. de testamenti.

Legitimandi potestas concessa intelligitur etiam stantibus masculis legitimis, quando habet hæc verba videlicet, vel legitimandi quoscunque, vel nec nõ absque præiudicio illorum, qui ab intestato deberet venire. decif. 333. seu 3. qui fil. sint legit.

Legitimatio, non dispensatio dicitur illa, per quam plenè ad natalia quis fuit per Principem laicum restitutus, etiam quòd facta foret de filio vxorati. decif. 335. seu 5. qui fil. sint legit.

Legitimatio, qua restitutus quis esset natalibus, quamuis limitaretur successio, vel adesset clausula, sine præiudicio venientium ab intestato, legitimatio dicitur, non dispensatio. decif. 336. seu 6. qui fil. sint legit.

Lis cesset extincta per desertionem etiam spatio decem annorum, si ex actis constet de non iure ad effectum, vt Ordinarius valeat illud beneficium conferre tamquam non litigiosum. decif. 152. seu 3. vt lit. pend.

Lis dicitur esse cum particulari de capitulo prouiso, si intimatio collationis facta per executorem, qui contulerat beneficium, esset facta capitulo, in quo fuisset præsens is, qui fuerat prouisus à capitulo de beneficio, si capitulum appellaret ab illa collatione executoris. decif. 153. seu 4. vt lit. pend.

Lis dicitur legitimè introducta, tertio veniente ad causam vigore commissionis contra interesse putantes. decif. 151. seu 2. de dol. & contum.

Lis nõ dicitur finita per mortem actoris, ad hoc vt reus incipiat esse triennalis, nisi per aliquos actus constaret ipsum cessisse illi iudicio, vel reuocasse omnes suos procuratores. decif. 157. seu 8. vt lit. pend.

Lis nunquid dicatur taliter esse super beneficio, vt sit locus regulæ de surrogando. decif. 154. seu 5. vt lit. pend.

Lis pendere non dicitur super iure percipiendi fructus propria auctoritate lite pendente super beneficio, & iure regrediendi propter resignationem, vel aliam similem causam, & ideo talis non attentat. decif. 155. seu 6. vt lit. pend.

Lis prout non dicitur finita per sententiam, donec non fuerit etiam tradita possessio, ita nec per cessionem adhuc ad impediendum cursum regulæ triennalis. decif. 150. seu 1. vt lit. pend.

Lite iniuste mota durante, si nouæ causæ caducitatis eo medio tempore superuenerunt, potest is, qui nouam super his caducitatibus commissionem impetrauit, nihilominus obtinere. decif. 295. seu 1. de locato.

Litis desertio multum differt à litis cessatione, & in quo, & quid operetur? decif. 159. seu 10. vt lit. pend.

Literæ episcopi dispensantis super defectu natalium, etiã si essent sine loco, plenè creditur. decif. 170. seu 6. de probatio.

Literæ

E P I T O M A T V M.

Literæ quamvis concordent cum supplicatione in corpore, tamen interdum fuerunt remissa ad corrigendum. decif. 281. seu 18. de præben.
 Literis Ordinarij non creditur, etiam quòd in eis essent nominati testes, & adesset sigillum ipsius Ordinarij, si secretarius non est notarius, vel testes non sunt subscripti. decif. 172. seu 8. de probat.
 Literis ordinarijs ordinarij non creditur, dato quòd esset Cardinalis Legatus de latere. decif. 171. seu 7. de probation.
 Literis ordinarij statur narrantis partes fuisse præsentis, & resignationem coram ipso fuisse factam. decif. 123. seu 9. de probatio.
 Lucrum, quod defertur marito per statutum vr̄bis, non potest à marito via executiua exigi, etiam si causam habeat ab vxore, quamvis talis via bene competat vxori. decif. 14. de constitut.

M

M Aiori, lapsò quadriennio, nec etiam ex noua causa datur restitutio in integrum. decif. 86. seu 8. de in integr. restit.
 Mandatum ad acceptandum vigore expectatiuæ datæ de anno 1536. si procurator acceptauerat, non debet extendi ad acceptandum ex alia concessione anni 1544. decif. 76. seu 16. de procurat.
 Mandatum ad causas motas, & mouendas comprehendit omnes causas etiam post exortas. decif. 71. seu 11. de procurat.
 Mandatum contra omnem personam non extenditur contra vniuersitatem, collegium, vel capitulum. decif. 75. seu 15. de procurator.
 Mandatum de commendando, vel de dispensando an habeat vim de cõmendæ, vel dispensationis. decif. 78. seu 18. de procur.
 Mandatum inualidum factum in causa canonizationis regressus conualidatur per epistolam missiuam constituentis. decif. 77. seu 17. de procurat.
 Mandatum purum habens ad consentiendum renunciationi, si non consentit ante 20. dies, intra quos mandas mortuus est, nihil postea ager, dato quòd ante literas limitatas ad hoc insufficientes habuerit. decif. 39. seu 2. de renunciat.
 Matrimonium dicitur clandestinum, si in vno loco quis accepisset vnam mulierem, & in alio eam duxisset, ibique edicta ex consuetudine requisita publicasset. decif. 323. seu 1. de clandest. desponsat.
 Matrimonij mala fides non purgatur, si quis ad alium locum trãsduxit mulierem, ibique edicta de consuetudine loci publicauit, & per 30. annos cum ea habitauit. decif. 329. seu 2. de clandest. desponsat.
 Matrimonium quoad effectum excusandi filios ab illegitimitate, dicitur clandestinum, non propositis edictis. decif. 330. seu 3. de clandest. desponsat.
 Monachi quamvis præscripserint decimas vni ecclesiæ parochiali debitas, si tamen rector, vel capellani dictæ parochiæ non habent aliunde commodam sustentationem, possunt eam petere ab ipsis monachis præscriptione iã dicta nõ obstante. decif. 310. seu 2. de dec.
 Monachus non potest esse in iudicio, nec cõstituere procuratorem sine licentia sui immediati superioris, etiam si tale mandatum fecisset in capitulo congregato, & nõ appareret, quòd esset prior capituli, nisi causa fuisset

contra monachum commissa, & monachus fuisset citatus, & à monacho constitutus procurator. decif. 313. seu vnica. de regul.
 Monachus potest esse procurator cum auctoritate vicarij eius generalis. decif. 65. seu 5. de procur.
 Monitorium est aliquo pacto reintegrandum, si non habet clausulam, si quis, & in quo essent continuatæ censuræ ex nunc prout ex tunc. decif. 371. seu 2. de sent. excom.
 Motui proprio creditur, etiam quòd in eo narretur vel factum alienum, vel in eo sint verba, cum sicut accepimus. decif. 174. seu 10. de probatio.
 Mulier mortuo marito, debet habere lucrum respectiuè ad integram dotem: promissam ab alio, quàm ab vxore, & nõ in totum solutam, pro qua, & donatione propter nuptias promissor hypothecauit bona sua, nõ obstante vr̄bis statuto lib. 1. c. 77. & lib. 4. cap. 21. decif. 13. de constitut.

N

N Egligentia non consideratur in impetrante post triennalẽ possessionem. decif. 184. seu 20. de probatio.
 Negociorum gestor quamvis acquirat detentionem, vel etiam corporalem possessionem, post ratificationẽ principalis: tamen id non procedit ex eo solo, quòd eo absente, alius esset ingressus possessionem, & quare? decif. 121. seu 16. de restit. spoliat.
 Noua prouisio cũ clausulis super infecto titulo, præstat, titulum coloratum in possessorio etiam non facta in ea mentione intrusionis, & male fructuum perceptionis? decif. 265. seu 2. de præben.
 Noua prouisio, in qua sunt clausulæ obstantiæ, annullatiuæ, & infectiuæ, comprehendit quamcunque nullitatem, etiam in qua requireretur dispensatio, vel in qua esset defectus substantiæ. decif. 270. seu 7. de præb.
 Nullitas etiam notoria & ex defectu citationis censetur reiecta à statuto præfigente terminum ad dicendum de nullitate. decif. 15. de constitut.
 Nullitas venit æquè principaliter, commissa causa appellationis, nullitatis, & attentatorum. Et deserta appellatione, si notorium est non adesse nullitates, & attetata omnia censentur deserta. decif. 31. seu 15. de rescrip.
 Nullitatis causa incipit p̄dere à tempore commissiõnis, non à tempore citationis, & quare. decif. 80. seu 2. de restit. in integ.

O

O blatio, & cõsignatio animalium facta factoribus, dicitur bene facta, etiam si non constet de eorum mandato, si tamen dicta animalia fuerint postea visa in casali creditoris. decif. 299. seu vnica. de solut.
 Obtinens tres sententias contra vsufructuarium, si in executione earum proprietarius se opponit, obtinens etiam præstita cautione iux. l. is à quo. de rei uendicat. non potest consequi rem petitam. decif. 220. seu 8. de sent. & re iud.
 Officia etiam ecclesiastica, prout prothonotariorum, & simil. non vacant per promotionem ad Episcopatum. decif. 36. seu 1. de electio.
 Omissio comparitionis cum constitutione procuratorũ facta à notario tam in manuali, quàm in registro, licet eas posuerit in suo bloriardo, nunquid faciat non litẽ? decif. 192. seu 1. de fid. instr.

Ordinarij

I N D E X

Ordinarij, quia improprie sunt illi, qui habent potestatem conferendi ex aliquo indulto, vel priuilegio sedis apostolicae, reseruatio concessa exceptis beneficijs, in quibus Cardinales essent ordinarij collatores, intelligitur, in quibus Cardinales habent Episcopatum, vel aliud simile beneficiu cum ordinaria collatione. decif. 56. seu 1. de offic. ordinar.

P

Pacificus quis desinit esse, si post decretam citationem constat in actis de procuratoris constitutione, vel de comparitione eiusdem cum mandato, quamuis non appareat de citationis executione. decif. 383. seu 5. alijs 18. super regul. de trien.

Patroni presentantes capellanum ad ecclesiam parochialem cum conditione, quod teneretur in ea habere duos capellanos, quos nominabant, & quorum alter erat filius vnus ex patronis, ite quod teneretur salicare porticum, committunt simoniam. decif. 343. seu 4. de simonia.

Pensio dicitur bene constituta, quam quis obtinuit sibi constitui, literis non confectis, & non intimatis, quamuis Papa cassasset illa verba, literis non confectis, dummodo debens soluere modo iam relato se obligasset. decif. 422. seu 10. de pensio.

Pensio est valida, non obstante quod sit imposita super fructibus, quamuis nihil dictum esset, quod omnes fructus consisterent in distributionibus quotidianis. decif. 420. seu 8. de pensio.

Pensio imposita contra Titium, & eius successores non potest peti ab eo, qui non esset vel successor iuris, vel possessionis. decif. 413. seu 1. de pensio.

Pensionarius ad instantiam successoris tenetur probare possessionem, vel bonum ius illius, qui primo consensit pensioni. intellige, vt infra. decif. 421. seu 9. de pensio.

Pensionem a successore deberi, quamuis Domini nunquam resoluere voluerint, secus tamen est in milite S. Io. successore, quando beneficium esset resignatum, reseruatore regressu, & fructibus, & intimatae erant literae resignanti, & resignatorio. decif. 415. seu 3. de pensio.

Pensionem petens rescindi vti impositam vltra summam, non potest petere pensiones, quae currunt post captum iudicium, maxime coram alio iudice, quia est sibi contrarius. decif. 414. seu 2. de pensio.

Pensionem soluens metu censurarum non constituit pensionarium in quasi possessione exigendi. decif. 425. seu 11. de pensio.

Pensionis exactio tantum fit a successore possessionis, & quomodo possessor probetur? decif. 418. seu 6. de pensio.

Pensionis non solutae vigore an agi possit ad canonizationem regressus. decif. 416. seu 4. de pensio.

Pensionis translatio est bona, quamuis facta sit coram executore vigore processus fulminati, dummodo constaret postea de exemplaribus literis. decif. 419. seu 7. de pensio.

Pensionis translatio facta coram iudice, vel executore vigore processus fulminati, in quo insertae erant literae potestatis translationis pensionis, est valida, dummodo post factam oppositionem constet de exemplari. decif. 53. seu 2. de offic. deleg.

Periurus non amittit regressum. decif. 201. seu 1. de iur. iur.

Permutatio quadrangularis non valet. decif. 298. seu 2. de rerum permut.

Petitio publicationis testium non est noua causa in restitutione in integrum. decif. 82. seu 4. de restit. in integr.

Pontifice absente etiam pro aliqua parte anni parafrenarij excusantur a non publicatione vigore eorum priuilegiarum. quod intelligitur de absentia longinqua vltra ciuitatem Viterbij. decif. 359. seu 13. de priuileg.

Possessio capellae transfertur etiam per executorem per bireti impositionem. decif. 102. seu 2. de caus. poss. & propr.

Possessio capta per anulum, vel per modicum terrae, ex quo intus erant aliqui non animo possidendi, sed causa, puta custodiae, est restituibilis. decif. 101. seu 1. de caus. poss. & propr.

Possessio licet non sit petita ab ordinario, tamen satisficit regulae de publicando, quantum ad petitionem possessionis, si est petita ab executore in literis deputato, per illa verba regulae, quos contingat. decif. 390. seu 2. alijs 8. super regul. de public.

Possessionis traditio facta per capitulum prouiso ab episcopo, habet vim collationis, ita vt de ea non sit facienda mentio in noua prouisione? Et numquid collatio separatim facta ab episcopo, & capitulo nullitatis vitio subsit? decif. 267. seu 4. de praebend.

Possessio per anulum dicitur etiam quaesita, si nuntius, vel subexecutor eam non tradidisset, sed eo praesente pars illam accepisset. decif. 103. seu 3. de caus. poss. & propriet.

Possessio prius capta nullam parit praerogatiuam. decif. 363. seu 17. de priuileg.

Possessio quae habetur ex vna causa, mutatur superueniente alia noua causa, etiam quod non exeat quis de possessione. decif. 104. seu 4. de caus. poss. & propr.

Possessorij causa potest agitari ferijs non obstantibus. decif. 100. seu vnica. de ferijs.

Possessorij in causa non appellatur, etiam quod esset possessorij iurisdictionis, in quo est coloratus titulus. decif. 246. seu 20. de appell.

Praeceptorum S. Io. Hierosolimit. non venit in generali reseruatione, de qua in c. 2. de praeben. in 6. decif. 272 seu 9. de praeben.

Praescribere potest communitas mortuis omnibus. decif. 208. seu 1. de praescript.

Praescriptio interrupta dicitur, & amissa possessio ciuilibis, si monachi timore militum dereliquerant ecclesiam vacantem, quae postea a filijs patrimonialibus fuerat occupata. decif. 211. seu 4. de praescriptio.

Praescriptio 30. annorum quamuis obstet executioni sententiae, fallit in executione cepta. decif. 212. seu 2. de praescript.

Praescriptio statutaria aduersus non petentem debitum non procedit, si fideiussor soluerit, & habuerit cessionem actionum, etiam quod non intimauerit principali debitori. decif. 208. seu 1. de praescript.

Praerogatiua concessa pauperibus, etiam contra familiares, & officiales fuit declarata tantum in beneficio simplicis, & sine cura. decif. 364. seu 10. de priuileg.

Praesentatio tantum dicitur, quando fit superiori, alioquin dicitur magis nominatio, & an ad effectum declarandi nouam prouisionem subreptitiam? decif. 325. seu 12. de iur. patronat.

Praesentatio vna sufficit, nec requiritur titulus, ne dum quando agitur inter patronos, sed etiam contra Ordinarium. decif.

decif. 318. seu 5. de iur. patron.
 Primitiæ etiã vltra decimas debent parochiæ, in cuius territorio prædia sita sunt, non autem ecclesiæ baptismali, circumscripta consuetudine. decif. 307. seu 1. de decimis.
 Primitiæ sunt de necessitate soluendæ. decif. 307. seu 2. de decimis.
 Priuationis poena imposta à lege, intelligitur ipso iure. & quid si sit imposta ipso iure? decif. 366. seu vniça de pœn.
 Priuilegia concessa scriptoribus, vt possint acceptare, sunt restringenda, vt possint acceptare beneficia reseruata, & affecta in mensibus Ordinarij tantum. decif. 252. seu 6. de priuileg.
 Priuilegia cum prærogatiuis concessa officialibus, de quibus in 2. parte regulæ de prærogatiuis, extenduntur etiam ad fauorem scriptorum. decif. 349. seu 3. de priuileg.
 Priuilegium clausulæ, & de secunda expeditione, declaratur tunc competere, nisi aliquis impetrasset. Item nisi doceret de iusta causa erroris. dec. 350. seu 4. de priuileg.
 Priuilegium concessum familiaribus in expeditione expectatiuarum anno secundo Pauli iij. numquid suffragetur expectatiuis concessis anno 11. post reuocationem primarum. decif. 57. seu 11. de priuileg.
 Probari semper potest etiam post collationem ordinarij, litem esse extinctam, vel calumniosam, vel generaliter talem, quæ non afficiat beneficium, quominus Ordinarius disponere possit. decif. 158. seu 9. vt lit. pend.
 Procedi potest per contradictas contra citatum, si est commissa causa super beneficio, & iure patronatus, quamuis postea alia commissio diuersa præsentetur. decif. 29. seu 13. de rescript.
 Processus factus per iudicem recusatum post appellationem per recusantem interposita est nullus, dato quod non fuerit appellationem prosecutus. decif. 205. seu 3. de exceptio.
 Processus factus super priuatione, & canonizatione regressus cum procuratore ex aduerso constituto in causa non solutionis pensionis per actorem principio intentata, & ad omnes alias lites etiam beneficiales, valet. decif. 417. seu 5. de pension.
 Processus habitus per contradictas ad instantiam A. qui petierat à capitulo possessionem canonicatus vacantis vigore regressus B. existente in possessione vigore prouisionis ordinarij, & B. protestante se non molestari, alioqui appellante, & A. pariter appellante, & veniente ad curiã, ac B. nõ citato obtinente sententiam per contradictas, an sit validus? decif. 240. seu 14. de appellat.
 Professio probatur ex mandato ad resignandum illud beneficium, quod requirit professionem. decif. 175. seu 11. de probat.
 Professio si ex literis sacre poenitentiarie erat emittenda in manibus cuiuscumque in ecclesiastica dignitate constituti, sufficit eum emisisse in manibus canonici. decif. 17. seu 1. de rescript.
 Procurator cum potestate substituendi, potest substituere etiam post sententiam, item potest substituere, quando esset effectus dñs litis. decif. 64. seu 4. de procurat.
 Procuratorem constituens cum iuramento ad cassandum regressum, si postea eum reuocat incidendo in perurium, non propterea amittit regressum. decif. 44. seu 7. de renunciat.
 Procurator habens madata duo, bonum scilicet, & malum, si appellauit vigore mali, non iuuatur bono. decif. 67.

seu 7. de procurat.

Procurator in prima instantia effectus dominus litis non potest procedere in secunda instantia. decif. 73. seu 13. de procurat.
 Procuratorium est bonum, & comprehendit causas beneficiales, licet in eo sit omissum nomen, beneficiales, dum modo sit dictum, ad causas motas & mouendas. Et quid si dictum sit, ad causas motas tam ciuiles, quam criminales? decif. 69. seu 9. de procurat.
 Procurator, qui obtinuit tres sententias, & nunquam produxit mandatum, cum in executione de hoc ei opponeretur, potuit ad validandas sententias illud producere. decif. 66. seu 6. de procurat.
 Procurator legitimus etiam particularium dicitur, qui fuit constitutus ad prosequendum coniunctim, vel diuisim à canonicis in capitulo congregatis contra quendam, qui mouit litem contra constituentes, & capitulum. decif. 63. seu 3. de procurat.
 Procuratoris constitutio præsertim ad tradendam possessionem facta à capitulo in tali capella congregato, pluribus canonicis numeratis, valet, quamuis non fuerit dictum eos capitulariter congregatos fuisse, & nomine capitulari factam esse. decif. 291. seu 2. de his quæ fiunt à maior. par. cap.
 Procurator, qui vigore mandati à constituente habiti ad resignandum, resignauit illud beneficium, in quo idem procurator habebat regressum per cessum, sibi nõ præiudicauit. decif. 62. seu 2. de procurator.
 Procurator recte dicitur constitutus à decano solo in causa iurisdictionis inter capitulum, & Episcopum. decif. 68. seu 8. de procurat.
 Procurator solus potest procedere, licet plures procuratores fuerint constituti sine clausula, & vnum quemlibet insolidum, quando in clausula rati habitationis fuit dictum, per alterum ex ipsis. decif. 61. seu 1. de procurat.
 Procurator vigore noui mandati, mortuo patre, à matre pupilli tutrice nulliter constitutus non dicitur reuocatus, quippe qui prius à patre ad illam causam fuerat valide constitutus. & quare? decif. 74. seu 14. de procurat.
 Promotum se non esse respondens potest nihilominus allegare se esse dispensatum. decif. 387. seu 9. aliàs 33. super regul. de trien.
 Promotus ad Episcopatum titulare non amittit priora beneficia, nisi per adeptionem pacificæ possessionis dicti Episcopatus. decif. 37. seu 2. de election.
 Prouisus tenetur probare se esse intra numerum beneficiorum conferendorum. n. 1. decif. 66. seu 2. de probat.

Q

Qualitas se natum fuisse ex soluto, & soluta & dispensatum, etiam expressa in gratia beneficij, pro cuius canonizatione instatur, est probanda, quamuis ex dispensationis narratiua probetur. decif. 176. seu 12. de probatio.
 Quasi possessio in incorporalibus non transfertur in heredem sine apprehensione. decif. 195. seu 5. de caus. possess. & propriet.

R

Rector scoliarum licet consueuerit recurrere ad Abbatem pro executione eius sententiarum, & carceratione scoliarum, non per hoc datur Abbati spolijs

B

ti spolijs

- ti spoliij actionem, si rector nouos carceres erigat. & quare? decif. 108. seu 3. de restit. spoliat.
- Regestro antiquo recognito simpliciter per testes, qui licet non viderint scribi, tamen habent notam manū notarii, vel illam recognoscunt per comparitionem, præstatur fides, alijs præcipue concurrentibus.** decif. 193. seu 2. de fid. infr.
- Regressu reseruato in curia per procuratorem à partibus constitutum, vti non potest resignans ex causa permutationis, rei compermutatæ possessione præsertim habita.** decif. 297. seu 1. de rer. permut.
- Regressus cassatio facta per procuratorem in partibus constitutum ad eam cassandam cum iuramento de non reuocando dictum procuratorem, an valeat, si constituens postea reuocauit procuratorem, & obtinuit absolutionem à periurio à sacra pœnitentiaria cum clausula, sine præiudicio alicuius, si nec reuocationem huiusmodi in partibus intimauit, sed dumtaxat in camera apostolica, & cancellaria? decif. 70. seu 10. de procurat.**
- Regressus potest cassari in manibus notarij citra consensum Pontificis.** decif. 43. seu 6. de renunciat.
- Regula Adriani reuocans regressus &c. non procedit in regressu ex causa cessionis litis, nisi aliter doceatur de bono iure.** decif. 42. seu 5. de renunciat.
- Reg. certo modo, non procedit, quando sumus in eo, qui commisit tantum causam, nec citauit.** decif. 400. seu 6. super reg. certo modo. aliàs 29.
- Reg. certo modo, quando sit locus, non obstante quòd quis celsisset liti intra tres menses, si tamen iam ex non obseruatione in eam incidisset.** decif. 399. seu 5. super reg. certo modo. aliàs 28.
- Reg. de impetrationibus certo modo, habet locum, dato quòd quis fuisset electus à capitulo in locum illius, qui nõ fuerat promotus intra tempus constitutionis, quamuis venisset ad pontificem pro noua prouisione.** decif. 398. seu 4. super regul. certo modo. aliàs 27.
- Reg. de impetrationibus certo modo, non comprehendit eum, qui impetrauit à summo Pontifice beneficiū Episcopi, qui post promotionem ad Episcopatū erat intra tres menses, & sic nondum vacauerat.** decif. 397. seu 3. super regul. certo modo. aliàs sub 2.
- Reg. de infirmis resignantibus, procedit in quacumque permutatione, siue de æquali, siue de inæquali.** decif. 376. seu 1. aliàs 26. super reg. de infirm. resign.
- Reg. de publicandis, est locus, non obstante instrumēto possessionis.** decif. 389. seu 1. aliàs 7. super regul. de publicandis.
- Reg. de publicandis, procedit in reseruatione, in qua non aderat mensis, nec tempus præfixum acceptandi, cum pinguisimis clausulis, de quibus hic.** decif. 391. seu 3. aliàs 9. super regul. de public.
- Reg. de publicandis resignationibus intra trimestre, non est locus, si ante lapsum trimestris Papa reuocaret expectatiuas, & per consequens regulas eas concernentes.** decif. 394. seu 6. alioqui 32. de public.
- Reg. de publicandis, verba illa, videlicet si resignans obierit in possessione, intelliguntur etiam de detentatione.** decif. 392. seu 4. aliàs 10. super regul. de public.
- Reg. de triennali, est locus, non obstante quòd causa commissã esset contra duos, & generatim contra interesse putantes, quamuis in partibus executã fuisset contra alium non nominatum, & in executione diceretur per executorem, quòd exequatur contra illum**
- ad instantiam principalis, qui in curia obtinuerat decretum citationis. decif. 281. seu 3. aliàs 6. super regul. de trien.
- Reg. de triennali, non tuetur eum, qui post lapsum triennij commisit causam super beneficio, & aduersarius docuit de nõ titulo.** decif. 379. seu 1. aliàs 4. super reg. de trien.
- Reg. de triennali, procedit non obstante cõmissione, & comparitione subsequuta, si commissio causæ fuisset literis non confectis præsentata.** decif. 389. seu 2. aliàs 5. super reg. de trien.
- Reg. de triennali, prodest illi, qui habuerat resignationem ab eo, qui priori die resignauerat.** decif. 386. seu 8. aliàs 31. super regul. de trien.
- Reg. de triennali, quamuis esset per Papam prorogata, an ille, qui fuerat possessor per quadriennium, possit gaudere beneficio allegationis Lapi 89.** decif. 382. seu 4. aliàs 17. super reg. de trien.
- Reg. de surrogandis collitigantibus, verbum, mensis, an detur collitiganti ad impetrandum surrogationem, & an currat à tempore obitus? decif. 377. seu 1. aliàs 16 super reg. de surrog.**
- Regula modificatiua fauore expectantium procedit etiã in ijs indultis Cardinali concessis, antequam cederet Episcopatu, reseruata sibi collatione tantum.** dec. 409 seu 4. super reg. modificatoria. aliàs 14.
- Regula modificatoria indultorum Cardinalium absentiu durantiibus expectatiuis, vt habeant tantu alternatos menses, declaratur procedere tam in Cardinalibus, qui semper fuissent absentes, quam in ijs, qui à principio quamuis presentes, postea abfuerunt.** decif. 410. seu 5. super reg. modificator. aliàs 15.
- Regula modificatoria indultorum Cardinalium, vt tantu vtantur indultis, & concessionibus aduersus expectantes sex mensibus alternatis, modificat etiã menses Ordinariorum.** decif. 406. seu 1. super reg. modificatoria indultorum Cardinalium. aliàs 36.
- Regula Pauli modificatiua indultorum Cardinalium declaratur tantum procedere, prout loquitur in beneficijs spectantibus ad præsentationem.** decif. 408. seu 3. super regul. modificatoria. aliàs 13.
- Regula, quòd restitutio detur ad fauore spoliati, qui resignauerat in fauorem tertij, non procedit, quando spoliatus fuisset subrogatus in locum resignarij.** decif. 117. seu 12. de restit. spol.
- Regula, quòd vigore clausulæ maioris valoris non possit quis augere vltra tertiã, fuit declarata simpliciter, prout loquitur, secus autem si quis obtinuerit, quòd possit exprimere, augere, vel minuere vsque ad verum valorem.** decif. 404. seu vnica super reg. de augen. non vltra tertiam partem. aliàs 35.
- Regula reseruatoria octo mensium durantiibus expectatiuis expirat etiam in locis, vbi non essent expectatiua.** decif. 405. seu vnica super regul. reuocatoria octo mensium. aliàs 30.
- Regula reuocatoria gratiarum quamuis procedat, quando quis acceptauit dignitatem tantum, cum in gratia is haberet ad canonicatum, & dignitatem, id tamen intelligitur, si dignitas licet non esset annexa canonici, vel prebendæ, tamen esset solita conferri solum canonicis.** decif. 411. seu vnica super regul. reuocator. gratiarum. aliàs 21.
- Regula vltima Pauli de impetrationibus certo modo, declaratur procedere in beneficio etiam modico tempo**

E P I T O M A T V M .

re possessio. decif. 395. seu 1. super reg. certo modo aliàs sub 2.
Remedium Canon. reintegranda. non competit ei, qui ex contractu inutili possessionem transtulisset. quod limita, vt hic decif. 120. seu 15. de restit. spol.
Remissoria in causa priuationis regressus propter non solutam pensionem, datur sub obligatione de stando vnica. decif. 99. seu 6. de dilatio.
Remissoria non datur sine obligatione de stando vnica, etiam quòd eam petens habuisset vnam sententiam, & aduersarius aliam, & possideret. decif. 97. seu 4. de dilat.
Remissoriam obtinenti datur dilatio decem, vel quindecim dierum ad plus ad eam accipiendam. decif. 98. seu 5. de dilatio.
Renunciàs in fauorem tertiæ personæ, si postea remanēs in possessione, fuerit spoliatus, etiam quòd is, in cuius fauorem renunciatum est, acceptasset renunciatiōnem, restituitur. decif. 215. seu 10. de restit. spoliat.
Rescripti signatura habens videlicet. Placet de legitima executione, si sententia lata est pro reo, eius successor facit possessionem litigiosam. decif. 22. seu 6. de rescri.
Reseruarius fructuum in aliquo fundo non æquiparatur fructuario, ita vt possit propria auctoritate illum colere. decif. 40. seu 3. de renunc.
Reseruarius, qui resignauit seruatis sibi fructibus, tūc dicitur decessisse in possessione, si vltra perceptionem fructuum fecisset aliquem actum, ex quo dici posset eum decessisse saltem in detentatione beneficij. decif. 393. seu 5. aliàs 11. super regul. de public.
Resignatio est bona, quæ facta fuit per resignarium, seruato primo resignanti regressu per cessum, vel decessum, qui in articulo mortis dedit consensum ad resignandum, & fuit accepta parua data, & resignans est mortuus, si tamen post aliquot dies gratia eius fuit signata sub illa data accepta cum derogatione regulæ de 20. decif. 45. seu 8. de renunciat.
Resignatione facta in manibus Papæ ad fauorem certæ personæ, si resignarius expressit malum valorem, nō dicitur abdicatum ius à resignante. decif. 403. seu 3. super regul. de valore. aliàs 24.
Resignatione facta tertio, etiam post spoliationem, in qua quis dicebat se ideo resignare, quia sciebat suum spoliatorem eum traxisse ad curiam, quia sciebat eum senem, & non posse diu viuere, & venire ad litigandū & ideo renunciare, datur restitutio. decif. 116. seu 11. de restit. spol.
Resignatio nō valet, non obstante quòd pensio resignati seruata fuerat nulla, cum de facto illam acceptauerit, & extinxerit, atque resignationem nullam non dixerit. decif. 424. seu 12. de pensio.
Restitutio aduersus regulam de triennali, in dubio negatur. decif. 285. seu 7. aliàs 20. super regul. de trien.
Restitutio cōpetit etiam illi, qui vigore expectatiuæ bis, vel ter reuocatae instrumentalem tantum habebat possessionem, & non constabat de continuatione post 20. annos, & vltra. decif. 111. seu 6. de restit. spol.
Restitutio in integrum aduersus quadriennium quæ datur propter enormissimam læsionem, declaratur non respectu amissionis totius causæ, sed respectu eius, quòd superest. decif. 84. seu 6. de restit. in integr.
Restitutio in integrum datur etiam in possessorio, quando ex signis per illud inferretur enormissimum præiudicium. decif. 83. seu 5. de restit. in integr.
Restitutio in integrum post publicatas attestations nō

datur etiam ecclesiæ, nisi doceatur summarie, quòd habet nouas probationes. decif. 87. seu 9. de in integr. restit.
Restitutio in iurisdictionibus absque titulo colorato non datur agenti contra Ordinarium, secus contra nō Ordinarium. decif. 110. seu 5. de restit. spoliat.
Restitutio negatur minori aduersus lapsum temporis, propter quòd perdidit ius ad beneficium. decif. 88. seu 10. de in integr. restit.
Reuocatio procuratoris constituti ad resignandū in manibus Pontificis sufficit, quòd fiat in camera, & cancellaria. decif. 72. seu 12. de procurat.

S

Secretarij quamuis habeant in affectuone beneficiorum communionem priuilegiorum scriptorū, non tamen habent illud, vt non teneantur ad publicationē suarum gratiarum, & quare? decif. 355. seu 9. de priuul.
Sententia confirmans primam etiam nullam ex capite iurisdictionis, est valida, & transit in rem iudicatam. decif. 216. seu 4. de sent. & re iud.
Sententiā contra hæredem exequi non posse contra legatarium intelligitur, quādo vel legatarius, vel tertius, dum lis agebatur, erant in possessione rei, super qua litigabatur. decif. 138. seu 8. de dol. & cont.
Sententia contra regul. cancellar. non est nulla, sed tantum contra ius partis. decif. 213. seu 1. de sent. & re iud.
Sententia est valida, non obstante quòd esset commissa causa appellacionis in curia, & non producta sententia iudex in negotio principali sententia erat, etiam non constituto in actis de iure obuenientis, est tamen in executione iustificanda. decif. 219. seu 7. de sent. & re iud.
Sententia excommunicationis non est necesse, quòd ferasur in monitorijs extra curiam, secus in monitorijs in curia, & quare? decif. 372. seu 6. de sent. excom.
Sententia habens, & obtinens sibi prouideri de beneficio tamquam vacante per violationem sequestri, licet per reum postea daretur de regula de annali, & sic annullaretur & sententia, & sequestrum; tamen quia ius erat quæsitum etiam ex sequestro nullo, dicta regula non infringit illud ius extrinsecus. decif. 375. seu 2. super regul. in genere.
Sententia in causa status, puta declarans beneficium esse patrimoniale, vel non, facit fidem inter omnes, quia facit ius. decif. 217. seu 5. de sent. & re iudic.
Sententia, in qua esset declaratum attentata adesse, & incursum fuisse in censuras, de quibus in inhibitione, saluari potest. decif. 369. seu 3. de sent. excom.
Sententia lata contra hæredem non præiudicat fideicommissario non citato, saltem cum citatione generali. decif. 215. seu 3. de sent. & re iud.
Sententia lata contra Præceptorem Religionis, & in iudicatum transacta, exequitur non obstante impedimento Magni magistri. decif. 223. seu 11. de sent. & re iudic.
Sententia lata contra proprietarium non præiudicat vsu fructuario ignoranti. decif. 222. seu 10. de sentent. & re iudic.
Sententia lata per contradictas contra citatum per edictum, quæ transiit in iudicatum, non mittitur executioni. & quare? decif. 121. seu 9. de sent. & re iud.
Sententia lata vigore processus facti per contradictas modo hic expresso, & in iudicatum transacta, meretur executionem. decif. 224. seu 12. de sent. & re iudic.

Sententia, quæ tertio scienti præiudicat in possessione, intelligitur quantum ad hoc, vt ille non posset impedire executionem, quæ deberet fieri contra tertium, vel de possessione vacante: secus autem si ille tertius sciens possideret, quia non priuaretur sua possessione. decif. 218. seu 4. de sent. & re iud.

Sequestratio mulieris fieri non debet, quâdo alter ex duobus maritis litigantibus est in possessione. decif. 327. seu 1. de sponsalib.

Simoniaca non dicitur electio abbatis, facta præcedente statuto, quod Abbas eligendus esset triennalis, qui prius erat perpetuus. Item quod bona, quæ erant abbatis, essent totius conuentus. decif. 344. seu 5. de simon.

Simoniacus in vno beneficio redditur inhabilis ad aliud. decif. 341. seu 2. de simon.

Simonia dicitur, si eadem die quis substituit generalem Vicariû ad conferendum, qui dicta die ei contulit. decif. 340. seu 1. de simonia.

Simonia non dicitur commissa ex concordia, neque ex solutionibus eius vigore secutis, continente, quod præsentata alicui concessione apostolica, permittente ei reservationem certæ summæ pensionis, is cedit beneficio, si post multos annos nulla præsentata sedis apostolicæ concessione is, cui ex dicta concordia cedi debebat beneficium, repertus est in illius possessione, & pensionis nomine soluit. d. titulari in terminis conuentis multas pecunias. decif. 342. seu 3. de simon.

Spolians per procuratorem generalem, si statim cedit, & velit procedere in petitorio, auditur, nisi spoliatus incontinenti probet ratificationem spolij. decif. 122. seu 17. de restit. spol.

Spoliator debet soluere fructus etiam consumptos in loco rei, in quo fuit commissum spoliû. Amplia, etiâ quod essent soluendæ pecuniæ pro ipsis fructibus. decif. 124. seu 19. de restit. spoliat.

Spolium non probatur ex instrumento, in quo notarius narrabat se fuisse præsentem in partibus, quando ille, qui dicebatur spoliasse, obtinuit à curia regia auferri fructus à spoliato, & dari sibi. decif. 195. seu 4. de fid. instrum.

Spurij dispensatio improprie nuncupata legitimatio non requirit agnatorum citationem. decif. 332. seu 2. qui fil. sint legit.

Statuto deferente lucrum dotis pro dimidia marito non extantibus filijs eiusdem matrimonij, si vxor, quæ ex primo matrimonio habebat filios, & ex secundo matrimonio filiâ, quæ tandem mortua est, debetur nihilominus lucrum marito. decif. 12. de constit.

Statuto Panormi stante, quod minor 25. annorum, maior autem 18. habeatur pro maiore, si sententia est lata Romæ contra minorem 25. annorum de bonis Panormi existentibus, valet. decif. 2. de constit.

Statutum prohibens agere post annum de nullitate, non dicitur prohibere excipere. decif. 5. de constit.

Statutum, quod post annum non possit agi de nullitate, excludit, etiam nequis replicando excipiat. decif. 7. de constit.

Statutum, quod post annum non possit dici de nullitate, dilatatur, vt etiam dici non possit principaliter. Item ad huc si adesset defectus iurisdictionis. decif. 8. de constit.

Statutum Vrbs, quod post annum non possit agi de nullitate, non tollit, quin possit excipi. decif. 6. de constit.

Statutum Vrbs, quoad nullitatem dilatatur procedere

tam in nullitate sententiæ interlocutoriæ, quàm definitiuæ. decif. 9. de constit.

Statutum, quod post certum tempus dici non possit de nullitate, intelligitur tam agendo, quàm excipiendo. decif. de constit.

Statutum Vrbs super nullitatibus ampliatur, etiâ si quis inchoauerit dicere de nullitate, & interim labatur annus, quia tunc neque per viam exceptionis de ea opponet. decif. 11. de constit.

Statutum Vrbs super nullitate vti decisorium seruandû est in quocumque foro. decif. 10. de constit.

Stylus Rotæ, quod curator datus ad litem non caueat, procedit non solum in summarijs, sed etiam in ordinarijs. decif. 89. sed 1. de iudic.

Subreptitia non est commissio, in qua non fuit facta mentio, quod causa erat instructa, si tam in ea adest clausula, cuius statum, & merita &c. decif. 25. seu 9. de rescript.

Substitutio, si sine liberis, mortuo instituto, cum liberis ante aditam hæreditatem, an contineat vulgarem? decif. 302. seu 2. de testam.

Succefforem non teneri iustificare titulum prædecessoris, an procedat aduersum illum, qui habebat regressû, quique passus fuerat post mortem eius, per quem erat locus regressui, successeorem stare in possessione per tredecim annos, & post eius obitum molestabat possessorem biennalem, qui per obitum beneficium possederat? Et an habens regressum, si permitteret aliû possidere per triennium & ultra, postquam esset locus regressui, etiam quod non sciisset, sibi præiudicasset? decif. 180. seu 19. de probat.

Succeffor in beneficio quoad effectum, vt per titulum ab intestato debeant illi tamquam debiti ecclesiæ restitui fructus à tertio inuatore, is est, qui reperitur in possessione beneficij, quamuis nondum esset discussum de iure suo. decif. 129. seu 24. de restit. spol.

Sumptum producens, in quo non erat annotatus à tergo consensus, non tenetur probare consensum interuenisse. decif. 412. seu vnica super reg. de mutatio. aliâs 25.

Supplicatio facta in capitulo, non deuoluit absque alia citatione, sed postquam est porrecta Principi. decif. 241 seu 15. de appellat.

Surrogatus in omni iure, & ad omne ius, quod alteri competebat, non censetur surrogatus quoad actionem spolij, seu ad interdictum, vnde vi, nisi saltem in narratiua fieret mentio de spolio. decif. 130. seu 25. de restitut. spoliat.

Suspensio petitorio in prima instantia, si termini sunt seruati in secunda, in qua erat commissa causa appellatio nis à sententia lata in possessorio vnâ cû negocio principali, prout in prima, videlicet ad articulandû ad duodecim, & in citatione erat dictum in causa monasterij, & postea vigore illorum fuerat processum ad sententiam super petitorio, sententia est valida. decif. 91. seu 3. de iudic.

Tempus restituendi in integrum non currit durante tempore, quod cognoscitur de causa nullitatis, etiam quod in ea succumberet, qui instabat pro restitutione. decif. 79. seu 1. de restit. in integr.

Tempus sex mensium datum Cardinalibus per concilium Lateran. ad resignandû beneficia minoris valoris 200. cur-

currit à die prouisionis. decif. 1. de constit.
Termini simpliciter tenti per assertum procuratorem, sunt bene seruati, si ante sententiã doceatur de mandato. Idem si tenti fuerunt nomine eorum, quorum mandata producta postea sunt, tenti autem nomine aliorum etiam coniuñctorum non item. decif. 90. seu 2. de iudi.
Terminos nouos de per se non est necessarium seruare, sed sufficiunt seruati in negotio principali. Et iudex potest pronunciare super nullitate, & negotio principali. decif. 32. seu 16. de rescript.
Tertius potest sine noua commissione semper comparere in causa eiusdem beneficii, etiam coram delegato, idemque est in causa appellationis. decif. 207. seu 5. de except.
Tertius, qui reperitur in possessione post executoriales decretas contra eum, qui est probatus possessor per testes, & veras probationes, non autem per confessionem, vel inditia, tenetur probare se fuisse in possessione ante litem motam & quare? decif. 185. seu 21. de prob.
Tertius veniens ad causam, an non nisi contra actorem, qui commisit causam, possit profequi litem, non autem contra reum ab illo conuentum? decif. 93. seu 5. de iud.
Tertius veniens longè post ad causam, licet non teneatur seruare terminos, tutius tamen est, ut illos seruet. decif. 92. seu 4. de iudic.
Testamentum ad pias causas, & inter liberos, si totum est scriptum manu testatoris, etiam quod nullus non adfit testis, valet. decif. 301. seu 1. de testam.
Testes examinati parte non citata, sicut non probant contra, ita non probant pro non citato. decif. 189. seu 1. de testibus.
Testi dicenti se possessionem accepisse nomine alterius, non creditur, nec talis dicitur testis in facto proprio. 191. seu 3. de testi.
Testium contra se inductorum personas opponens, & tandem examinatorum saluis exceptionibus, atque cum interrogatorijs ipsius opponentis, potest nihilominus pro se allegare dicta ipsorum testium, secus tamen si à iudice fuisset reiecti. decif. 190. seu 2. de testib.
Titulum antecessoris, qui obiit in pacifica possessione, non tenetur iustificare successor. decif. 178. seu 14. de probatio.
Titulum coloratum dicitur quis habere ad obtinendam restitutionem possessionis per nouam prouisionem superuenientem etiam post spoliū. decif. 107. seu 2. de restit. spol.
Titulum coloratum facit prouisio legati facta, non obstante clausula de qua hic, in eius prouisione. decif. 182. seu 18. de probat.
Titulus coloratus dicitur per expectatiuam reuocatam, etiam si multe essent reuocationes, idque ampliatur adhuc in priuilegio reuocato. decif. 109. seu 4. de restit. spol.
Titulus coloratus non est in mandato de prouidendo, in quo erat præfixus terminus ad acceptandum, & beneficium erat acceptatum extra terminum. decif. 179. seu 15. de probat.
Titulus C. si sæp. in integr. restit. post. generaliter procedit in quacumque noua probatione etiam super læsione. decif. 85. seu 7. de restit. in integr.
Titulum coloratum inducit prouisio facta à Vicario Archidiaconi, dummodo probetur per publicam vocem & famam, collationem ad archidiaconum, & Vicariū pertinere. decif. 180. seu 16. de probat.

Titulus coloratus est in seculari, qui habuerat beneficiū regulare ex ordinatione Imperatoris. decif. 114. seu 9. de restit. spol.

Titulum suum non tenetur ille iustificare, qui resignauerat, & reseruauerat sibi regressum mortuo resignatario, si habens regressum esset in possessione. decif. 181. seu 17. de probat.

Tutus accessus probatur per vnum testem dicentem non posse exequi sine literis Viceregis, & alium testem dicentem se perquisiuisse, & non inuenisse, quia id videtur contra libertatem ecclesiasticam, & aliter prout hic. decif. 186. seu 22. de probat.

V

Valorem verum duplicatum sufficit probare, quando agitur de probando valore secundum taxam decimæ in expectatiua expresso, præsertim si constat non adesse taxam. decif. 187. seu 23. de probat.

Valor probandus est per quinque annos ante, & quinque post. quod limita dupliciter, ut hic. decif. 188. seu 24. de probat.

Valor quamuis intelligatur de fructibus in absentia; tamè absentia intelligitur ad differentiam residentia, seu interuentia in ecclesia, non autem absentia, taliter quod debeat haberi ratio de cambio. decif. 40. seu 1. super regul. de val. aliis 22.

Variatio admittitur post primam electionem, quæ non habuit effectum, quando gratia continet verba ad primum, secundum, vel tertium, cui fructus applicabuntur. decif. 289. seu 8. de concess. præben.

Variatio non conceditur ei, qui per aliquod tempus percepit pensionem, si postea velit petere fructus, dato etiam quod habuerit reseruacionem pensionis, vel fructuum prout maluerit. decif. 426. seu 13. de pension.

Variatio non permittitur, facta semel electione de habendo pensionem loco fructuum. decif. 426. seu 14. de pension.

Verba, latissimè extenden. derogant clausulæ indulti, quod non posset ei derogari, nisi de verbo ad verbum, & de consensu eius. decif. 334. seu 8. de priuileg.

Verba regulæ restrictiua facultatum nuntiorum non comprehendunt Cardinales Legatos à latere. decif. 55. seu vnic. de offic. legat.

Vicarius habens ab Episcopo facultatem conferendi beneficia, si postea ab eodem literas accepit, ut beneficia vacantia conferret eius secretario, uti posset de illis disponere in alios eius familiares, si Vicarius extraneo contulit dicta beneficia in ipsis literis non nominato, valet nihilominus collatio. decif. 49. seu 1. de offic. vicarij.

Vicarius si simoniacè confert, non facit priuari Episcopum sua collatione. decif. 50. seu 2. de offic. vicar.

Vitam alicuius probare debens pro fundamento suæ intentionis plenè eam probare tenetur. decif. 165. seu 1. de probat.

Vnio facta loco pio omnino necessaria, prout si sine illa non possent pauperes se sustentare, non reuocatur per regulam reuocatoriam vnionum. decif. 388. seu 1. aliis 12. super reg. reuocat. vnionum.

Vnitum beneficium etiam regulare causat titulum coloratum. decif. 113. seu 8. de restit. spoliat.

Vocem in capitulo habere, & stallum in choro, intelligitur citra commodum pecuniarium. decif. 209. seu 1. de his quæ fiunt à maior. par. cap.

INDEX SUMMARIORVM
Decisionum R. P. D. Achillis de Grassis.

A

Bb. in c. cum nobis. de election. declaratur num. 3. decis. 244. seu 18. de appellat.
Abb. in c. postulastis. de concessio. praben. declaratur. num. 4. decis. 274. seu 11. de praben.
Abiuratio est resignatio facta cum iuramento num. 5. decis. 115. seu 10. de restit. spol.
Abiuratio indicatur purgativa. num. 2. decis. 345. seu vnica. de heretic.
Absens quando quis stat tanto tempore, & non seruit, dicitur desinere esse familiaris. num. 5. decis. 276. seu 13. de prab.
Absentia à ciuitate Romana non probat quem non esse amplius familiarem. num. 11. decis. 276 seu 13. de prab.
Absentia Pontificis ultra Viterbium, non citra attenditur à Rota circa priuilegium parafrenariorum de non publicando. num. 3. decis. 359. seu 13. de priuileg.
Absentia quomodo intelligatur? num. 3. decis. 401. seu 1. aliàs 22. in regul. de val.
Absoluendum est capitulum citatum per edictum, & condemnatum per contradictas, non appellans à die notitię, non aliter antea resectis expensis. num. 3. decis. 221. seu 9. de sent. & re iudic.
Absolutus à condemnatione priuationis in contumaciam lata, debet recuperare suum beneficium. num. 1. decis. 132. seu 2. de dol. & cont.
Absurdum quod dicatur. num. 5. decis. 12. de constit.
Acceptationis materia est ambitiosa. num. 2. decis. 76. seu 16. de procurat.
Acceptatio prabendę nullę non impedit aliam acceptationem. num. 3. & 4. decis. 289 seu 8. de conc. prab.
Actori possessori commutenti causam appellationis cum clausula, quam & quas, an sit danda absolutoria? num. 1. decis. 248 seu 22. de appellat.
Actus captura possessionis in capitulo tangit omnes, & singulos de capitulo propter inobedientiam. num. 7. decis. 153. seu 5. vt lit. pend.
Actus diuiduus ab vno tantum fieri potest. num. 13. decis. 267. seu 4. de prab.
Adiuncti iudicis omisio parit nullitatem iurisdictionis. n. 3. decis. 8. de constitut.
Administration appellacione continetur collatio, & an veniat ampliatiue in casu isto. num. 3. decis. 409. seu 4. aliàs 14. in reg. modifc.
Aduentitia possunt cadere in obligatione inter patrem, & filium. num. 2. decis. 210. seu 3. de prescrip.
Aduocati occisi filij, & heredes numquid agere possint, saltem ad damnum, & interesse contra interfectorem? num. 1. & 2. & quid in filio non habente, vnde se alat? & in patre sene respectu alimentorum. num. 4. & 5. decis. 367. seu vnica. de iniur.

Aegid. decis. 472. & 474. declarantur. num. 3. decis. 284. seu 3. de concess. prab.
Aegid. decis. 520. declaratur. num. 6. decis. 240. seu 14. de appellatio.
Aequitas non patitur, vt in beneficialibus propter ambitionem fingamus conditione retrotrahi. nu. 8. decis. 279. seu 16. de praben.
Affectio peculiaris super beneficio manuali, cadit data scientia in Pontifice, quod beneficium posset remanere affectum pro illa vice, vt ordinarius providere non possit. num. 272. seu 9. de prabend.
Agere quando quis dicatur, vel excipere. remissiuè? num. 4. decis. 7. de constitut.
Aym. conf. 192. num. 22. respondetur. nu. 4. decis. 293. seu 1. de empt. & vendit.
Alex. conf. 1. col. fin. l. 4. improbat. num. 3. decis. 120. seu 15. de restit. spoliat.
Alex. conf. 76. lib. 3. reprobat. num. 5. decis. 301. seu 1. de testament.
Alex. conf. 43. lib. 2. & conf. 53. lib. 6. declaratur. num. 5. decis. 300. seu vni. de donatio.
Alias, dictio quo pacto intellecta. num. 2. decis. 397. seu 3. aliàs sub. 2. in reg. certo modo.
Alienus ex iusta causa post lite motam excusatur ex probabili causa à fructibus, quos verè non percepit. num. 4. decis. 126. seu 21. de restit. spol.
Alternatiuam potest acceptare episcopus, in praeiudicium mensium tributorum ordinarijs collatoribus etiam capitulo inuito. num. 3. decis. 266. seu 3. de praben.
Ancaran. consil. 225. Gozadin. conf. 12. & 13. ac Paris. 10. vol. 2. declarantur. num. 3. decis. 331 seu 1. qui fil. sint legit.
Ang. doctrina in l. 1. C. si sep. in integ. restit. postul. confutatur. num. 2. decis. 85. seu 7. de restit. in integr.
Apoca priuata nõ dicitur bene recognita, nisi testes dicant eam vidisse scribere. num. 2. decis. 193. seu 2. de fid. instr.
Apostata est deserens habitum subitus, intellige, prout. nu. 12. num. 11. decis. 346. seu vnica. de apost.
Apostata iudicari non debet, etiam si in partes longinquas quis diu vaget, nisi desisset habere animum redeundi. num. 6. decis. 346. seu vnica. de apostat.
Apostasia perfidia, & inobedientia non incurruntur ex sola transgressione, temeritate, vel contemptu, nisi prout hic. num. 8. decis. 346. seu vnica. de apostat.
Apostasiarum quę sit minor? nu. 10. decis. 346. seu vni. de apostat.
Apostata quod sit irregularis, iure non probatur. num. 4. decis. 346. seu vnica. de apostat.
Apostata verè, & proprie est inhabilis ad beneficia. num. 1. decis. 346. seu vnica. de apostat.
Appellans à secunda sententia facit, vt sequens sententia contra eum ferenda sit tertia, & mereatur executionem. num. 1. decis. 238. seu 12. de appellat.

Appet-

Appellans committens causam appellationis cum clausula, quam & quas, quando in causa prosecuta dicatur actor? num. 1. decis. 233. seu 7. de appellat.

Appellans non potest dare de iniustitia propria appellationis. num. 6. decis. 260. seu 34. de appellat.

Appellans procurator dicitur in culpa, non intimando mandatum. num. 4. decis. 243. seu 17. de appellat.

Appellans, quatenus possessio daretur eius aduersario, si non fuit data, non habet conquerendi causam. num. 6. decis. 240. seu 14. de appellat.

Appellanti ne possessio daretur aduersario, neque ei tradi debet possessio. num. 2. decis. 244. seu 18. de appellat.

Appellare licet in Aegidiana, si partis consensu causa est effecta appellabilis. num. 2. decis. 234. seu 8. de appellat.

Appellatio à fulminatione censurarum executoris resoluit in vim citationis omnia eius gesta. nu. 10. decis. 370. seu 4. de sent. excomm.

Appellatio concernit ordinaria iudicij, & seruatur forus iudicij in ea. num. 1. decis. 238. seu 12. de appellat.

Appellatio conditionalis nil ponit in esse, nisi adueniente grauamine. num. 3. decis. 240. seu 14. de appellat.

Appellatio coram capitulo interposita, in quo appellantis aduersarius aderat, sufficit. num. 1. decis. 242. seu 16. de appellat.

Appellatio est de appendicijs primæ instantiæ. num. 1. decis. 230. seu 4. de appellat.

Appellatio est pars primæ instantiæ. num. 2. decis. 64. aliàs 4. de procurat.

Appellatio extraiudicialis habet vim citationis. num. 2. decis. 240. seu 14. de appellat.

Appellatio extraiudicialis iux. clem. causâ quæ habet vim citationis, & deuoluit. num. 1. limit. prout num. 2. & 3. decis. 231. seu 5. de appellat.

Appellatio extraiudicialis quando ad effectum regula de surrogan. non inducat litem? num. 1. decis. 229. seu 3. de appellat.

Appellati extraiudicialis, quod non deuoluat nisi id, quod fieret contra appellationem, quo pacto intelligatur? nu. 2. decis. 260. seu 34. de appellat.

Appellatio in possessorio etiam iurisdictionis prohibetur. num. 1. decis. 246. seu 20. de appellat.

Appellatio prohibetur vigore Aegidiana, dato quod postea obtinens appellauerit, quatenus contra. num. 1. decis. 234. seu 8. de appellat.

Appellatio quæ dicatur friuola. num. 1. decis. 232. seu 6. de appellat.

Appellatio sine scriptis à diffinitiuâ debet fieri in continenti, alioqui non valet, etiam si illi per iudicem fuerit delatum. quid autem in interlocutoria? num. 1. & 2. decis. 228. seu 2. de appellat.

Appellatione deserta in possessorio non dicitur desertum negocium principale, & quare? num. 2. decis. 33. seu 17. de rescrip.

Appellatione deserta, quod censeatur deserta nullitas, est stylus Rotæ contra communem doctorum opinionem. num. 1. decis. 33. seu 17. de rescript.

Appellationi erit locus, si prator vigore rescripti effectus est delegatus, quamuis si eius iurisdictionis excitata tantum fuisset, appellari ab ea ex forma statuti non potuisset. n. 2. decis. 18. seu 2. de rescript.

Appellationi est locus in possessorio habente admixtam causam proprietatis. num. 3. decis. 246. seu 20. de appellat.

Appellationi quando censeatur renunciasse appellans? nu.

1. decis. 245. seu 19. de appellat.

Appellationi quando non dicatur renunciatum? num. 1. decis. 247. seu 21. de appellat.

Appellationi renunciare non dicitur faciens actum tendentem ad remouendum grauamen. num. 4. decis. 247. seu 21. de appellat.

Appellationi renunciare non dicitur, qui facit actum metu censurarum. num. 2. & quare? num. 3. decis. 246. seu 21. de appellat.

Appellationis causa commissa à sententia lata in partibus vnâ cum negocio principali, Rota procedit in dicto negocio principali etiam non constituto de appellatione. num. 4. decis. 33. seu 17. de rescript.

Appellationis extraiudicialis effectus est limitatus, ut nihil fiat contra appellationem. num. 1. decis. 244. seu 18. de appellat.

Appellationis iudex idem facit, quod iudex primæ instantiæ. num. 3. decis. 207. seu 5. de except.

Appellatus non nisi à die illati grauaminis potest precurrere. num. 4. & 8. decis. 249. seu 14. de appellat.

Arbitrio iudicis remittitur & tempus, quo viuere, & etiam tempus, quo operari potuerit occisus. num. 3. decis. 365. seu vnica. de iniurijs.

Arretin. in l. si is qui. de testament. intellect. num. 3. decis. 301. seu 1. de testament.

Argumentum à stylo procedit de iure. num. 2. decis. 45. seu 8. de renunciat.

Attentans non est dignus privilegio principis, quem attentando contempserit. num. 5. decis. 252. seu 26. de appellat.

Attentare dicitur iudex, si facta auocatione causæ, quatenus sit instructa, & illius virtute etiam inhibitione, rescripti tempore verè causa erat instructa, nam debuit supersedere. num. 3. decis. 21. seu 5. de rescript.

Attentasse non dicitur, qui habita inhibitione à Rota, iuit ad consilium regium, pro manutentione, vrbanius agendo. num. 1. decis. 262. seu 36. de appellat.

Attentata non dicitur facta post citationem obtentam ab asserto procuratore. num. 1. & 4. decis. 253. seu 27. de appellat.

Attentata dicitur possessio tradita extraiudicialiter aduersario post appellationem de hoc à parte interpositam. n. 1. decis. 260. seu 44. de appellat.

Attentata ideo sunt omnia post inhibitionem, quia si sumus in curia, facile ad Pontificem recurri potest; si sumus in partibus, tunc non est aperienda via inferioribus iudicandi de superiorum inhibitionibus. num. 6. decis. 255. seu 29. de appellat.

Attentata non dicuntur isto in casu. nu. 1. deci. 261. seu 35. de appellat.

Attentata non nisi iustificata appellatione esse reuocanda quo pacto procedat. nu. 5. decis. 260. seu 34. de appellat.

Attentata non sunt facta contra inhibitionem emanatam contra formam commissionis signaturæ. num. 1. decis. 259. seu 33. de appellat.

Attentata per tertium an sint purganda? num. 1. decis. 254. seu 28. de appellat.

Attentata quando non reuocentur? nu. 1. & 2. decis. 256. seu 30. de appellat.

Attentata sunt omnia gesta post appellationem extraiudicialem, etiam ante inhibitionem. num. 1. decis. 258. seu 32. de appellat.

Attentata sunt purganda, & sufficit per cessionem in iudicio factam. num. 1. decis. 249. seu 23. de appellat.

Atten-

Attentatorum causa est magis favorabilis, quam causa pensionis, etiam ubi adesset clausula, sine retardatione, num. 1. & 6. decis. 352. seu 26. de appellat.

Attentatum dicitur, si post interpositam appellationem à iudice, coram quo quis se opposuisset ad beneficium iuris patronatus, & iudex contulisset alteri, si post appellationem iudex abstulisset possessionem ab appellante, etiã ante inhibitionem. num. 2. decis. 258. seu 32. de appellat.

Attentatum non facit impetratio monitorij in beneficiis ab Aud. Cam. numer. 1. decis. 250. seu 24. de appellat.

Attentatum quamvis esset contra patronũ, non potest presentatus agens postea causam super beneficio petere reuocari talia attentata. num. 3. decis. 244. seu 28. de appellat.

Argumentum à ratione ad extendendum statutum non valet, quando plures rationes possunt considerari. num. 6. decis. 12. de constit.

Argumentum de filijs ad pias causas est de iure validum. num. 2. decis. 301. seu 1. de testam.

Argumentum de remissoria ad sequestrum an valeat. num. 2. decis. 97. seu 4. de dilat.

Argumentum de vltima voluntate ad gratiam an valeat. num. 11. decis. 279. seu 19. de præb.

Argumentum l. fin. C. sent. resc. non poss. quando non valeat? num. 5. decis. 60. seu 3. de pact.

Auditor Camera non habet iurisdictionem in beneficiis. num. 2. decis. 250. seu 24. de appellat.

Auocatoria commissio saluatur ex aliquo capite vero ex pluribus expressis. num. 1. decis. 27. seu 11. de rescript.

B

B *Al. in l. appellatione. 3. col. vers. præterea decem dies. C. de appellat. declaratur. num. 3. decis. 228. seu 2. de appellat.*

Bal. in l. 1. C. de fruct. & lit. expen. declaratur. num. 3. decis. 127. seu 22. de rest. spol.

Bar. in l. 1. ff. de offic. procurat. Cas. declaratur. num. 4. decis. 61. seu 1. de procurat.

Beneficia electiua an comprehendatur sub indulto Cardinalis habente hæc verba? num. 1. decis. 356. seu 10. de priuileg.

Beneficiales causa an veniant in mandato, quando in eo fuit dictum ad omnes causas motas tã ciuiles, quam criminales? num. 4. decis. 69. de procurat.

Beneficiales causa veniunt in mandato, quando simpliciter in eo dicitur ad causas motas. num. 3. decis. 69. seu de procurat.

Beneficialis causa, non autem priuationis dicitur declaratoria pœna incurse ob non solutionem pensionis. num. 6. decis. 417. seu 5. de pension.

Beneficialis est causa, si agitur ad canonizationem regresus, non autem ad priuationem. num. 4. decis. 416. seu 4. de pension.

Beneficia manualia quamvis vltima vice à Papa commendata, non tamen remanent ita affecta, quin veniente vacatione, possit Ordinarius de eis providere. num. 5. decis. 272. seu de præb.

Beneficia manualia non veniunt sub generali affectione, vel reservatione. num. 1. decis. 272. seu de præben.

Beneficia mixta iuris patronatus non comprehenduntur in nominationibus Gallia. n. 5. decis. 416. seu 3. de iur. patr.

Beneficia priora non amittit promotus ad Episcopatum titularum, nisi per ademptionem illius pacificæ possessionis. num. 1. decis. 37. seu 2. de election.

Beneficia sunt danda in perpetuum titulum, non autem in depositum. num. 4. decis. 49. seu 1. de offic. vicar.

Beneficium collatum per Nuncium apostolicum tanquam vacans in mense apostolico, an capiat beneficium vacans in mense Ordinarij. num. 1. decis. 264. seu 1. de præben.

Beneficij ius acquisitum dicitur per prouisionem, & acceptationem. decis. 355. seu 9. de priuileg.

Beneficium obtinens per gratiam, si neutri, non tamen liberatur ab eo quod tenetur soluere officialibus. num. 2. decis. 277. seu 14. de præben.

Beneficium quamvis quis acceptaret, quia tamen gratia erat reuocata, etiam quod per nullum esset datum de reuocatione, dicebat ille, qui acceptauerat iã ius sibi quæsitum, quod tolli non posset, nihilominus annullatur etiam tale ius quæsitum per dictam regulam. dccif. 375. seu 2. super regul. cancell. in genere.

Bisignet. decis. 2. de rerum permutat. declaratur. num. 6. decis. 156. seu 7. vt lit. pend.

Boerij decis. 117. col. final. intellect. num. 8. decis. 341. seu 2. de simon.

Bonafides agnosci potest, ubi notoriè constat de non iure, in materia euictionis. num. 1. decis. 294. seu 2. de empt. & vendit.

Bonifac. de Vital. in clement. si quando. num. 47. de dol. & contumac. reprobatur. num. 2. decis. 131. seu 1. de dol. & contumac.

Bulla Archiuisitarum, quod nota portentur ad Archiuium, alioqui & c. est introducta propter publicum fauorem. num. 1. & est honesta, & seruanda. num. 2. & extenditur ad collegia. nu. 5. intellig. probato quod ea sit in vsu. num. 4. decis. 4. de constitut.

Bulle clementis de beneficijs parentum non dandis eorum filijs duplex limitatio. num. 1. 2. & 4. decis. 47. seu 1. de filijs presbyt.

C

Caducitas incipit ex lapsu biennij. num. 3. decis. 265. seu 1. locat.

Caducitas lite pendente superuenienti nocet. num. 1. decis. 295. seu 1. de locato.

Caducitas tunc pendente lite incurritur, quando nil penitus pro pensionibus decursis post litem motam fecisset. nu. 1. decis. 296. seu 2. de locat.

Calder. conf. 21. de præben. & Dec. conf. 280. declarantur num. 3. decis. 275. seu 12. de præben.

Calder. conf. 4. de renunciat. confutatur. num. 2. deci. 115. seu 10. de restit. spol.

Calder. conf. 22. de præb. declaratur. num. 4. decis. 266. seu 3. de præben.

Canonicatui omnino sunt applicandi fructus. num. 2. decis. 289. seu 8. de concess. præben.

Canonicatus an æquiparetur dignitati. num. 3. decis. 17. seu 1. de rescript.

Canonicatus lato sumpto vocabulo, venit appellatione dignitatis. num. 6. decis. 17. seu 1. de rescript.

Canonicatus non est propriè dignitas. num. decis. 17. seu 1. de rescript.

Canonici non admittuntur ultra certũ præfixum numerũ, nisi

nisi
que
Canon
57
Capit
in
ca
Capit
stit
pri
pa
Capit
pit
non
con
qu
Capit
pe
de
Capit
cu
ca
nu
ca
Capit
co
ap
Capit
de
Capit
F
Capit
to
ess
1.
E
3
Capit
p
o
C. c
el
C. cu
4
C. cu
m
C. d
2
C. e
f
C. fi
d
C. li
1
C. 1
C. si
f
C. si
c
C. si
c
C. si
a
f

- nisi de eo mentio fiat. num. 2. decis. 290. seu 1. de his que fiunt à mai. par. cap.
- Canonici sunt tamquam membra Episcopi. num. 9. decis. 57. seu 2. de offic. ordin.
- Capic. decis. 16. col. 2. in fin. defenditur. num. 2. & 4. sed in num. 9. reuocatur in dubium. decis. 295. seu 1. de locato.
- Capitulariter congregatum capitulum procuratorem constituisse subintelligitur, quamuis in mandato id non exprimitur. nu. 2. decis. 291. seu 2. de his que fiunt à mai. par. cap.
- Capituli mandatum est validum, licet in eo non dicatur, capitulariter canonicos fuisse congregatos, & capitulari nomine procuratorem constituisse, si tamen cetera hic contenta sint seruata. num. 1. decis. 291. seu 2. de his que fiunt à mai. par. cap.
- Capituli consensus quod requiratur in correctione facienda per Episcopum, non reperitur tex. qui hoc dicat. num. 3. decis. 57. seu 2. de offic. ordin.
- Capituli duas partes fuisse presentes in constitutione procuratoris presumitur, nam est credendum, eas fuisse vocatas, & non venisse, quamuis probari possit contrarium. num. 3. decis. 291. seu 2. de his que fiunt à mai. par. capit.
- Capitulo quando fit requisitio, que consistit in facto, omnes considerantur vt singuli. num. 4. decis. 242. seu 16. de appellat.
- Capitulum fungitur vice minoris. num. 6. decis. 68. seu 8. de procurat.
- Capitulum in specie est interdum priuilegiatum, non autem Episcopus. num. 7. decis. 68. seu 8. de procurat.
- Capitulum non comprehenditur in commissione contra certos nominatos, etiam si adesset clausula, contra interesse putantes, & etiam si nominati fuerint canonici. nu. 1. Quid si capitulum sua sponte venire vellet? num. 2. Et quid si tractetur de interesse capituli secundario? nu. 3. decis. 19. seu 3. de resor.
- Capitulum non est particeps eiusdem officij eque principaliter cum Episcopo. num. 8. decis. 57. seu 2. de offic. ordinat.
- C. commissa. de electio. in 6. cum illud adducentibus declaratio. num. 3. decis. 1. de constitut.
- C. cum inhibitio. de clandest. desponsat. intellectus. num. 4. decis. 336. seu 6. qui fil. sint. legit.
- C. cum sint homines. & c. ad apostolica. de decim. intellectus. num. 2. decis. 311. seu 6. de decim.
- C. de monachis. de preben. intellectus. nu. 3. decis. 310. seu 2. de decim.
- C. extirpanda. de preben. intellectus. num. 4. decis. 310. seu 5. de decim.
- C. fin. de paroch. intellectus. num. 3. decis. 311. seu 6. de decim.
- C. literas. de restitut. spoliat. requisita. num. 3. decis. 327. seu 1. de sponsa.
- C. 1. 13. q. 1. intellectus. num. 5. decis. 311. seu 6. de dec.
- C. si cui. de preben. in 6. intellectus. num. 6. decis. 411. seu vnica aliis 21. reg. reuoc. gratiar.
- C. si pro te. de rescript. in 6. intellectus. nu. 16. & 17. decis. 279. seu 16. de preben.
- C. si pro te. de rescript. in 6. an habeat locum ad certum corpus beneficij. num. 2. decis. 279. seu 16. de preb.
- C. si pro te. de rescript. in 6. non habet locum in gratia ad certum corpus beneficij, et quare? num. 6. decis. 278. seu 15. de preb.
- C. si quis laicum. 16. q. 1. intellectus. nu. 4. decis. 311. seu 6. de dec.
- C. solita. de restit. spoliat. limitatur. num. 2. 3. & 4. decis. 116. seu 11. de restit. spoliat.
- C. statuto. 5. final. de decim. in 6. intellectus. nu. 9. decis. 309. seu 4. de dec.
- C. tua. de dec. intellectus. num. 6. decis. 309. seu 4. de dec.
- Cardinalibus sex menses dati ad resignandum beneficia minoris valoris 200 currunt a die provisionis tantum decis. 1. de constit. num. 1.
- Cardinal. in clem. 1. in princ. q. 9. de conces. preb. declaratur. num. 6. decis. 279. seu 16. de preb.
- Cardinales presentes, qui laborant, & inherant lateri Pontificis, sunt magis priuilegiati. num. 2. decis. 410. seu 5. alias 15. in reg. modif. indul.
- Cardinalis potest nolle vti indulto, sed magis vti mensibus Ordinariorum. num. 1. decis. 407. seu 2. alias 37. in reg. modif. indul.
- Cardinalis quando non possit providere? num. 5. decis. 410. seu 5. alias 15. in reg. modif. indul.
- Cassador. decis. 5. de preben. declaratur. nu. 3. decis. 286. seu 5. de conces. preben.
- Cassad. decis. 1. vt lit. pend. obiurgatur. num. 7. decis. 159. seu 10. vt lit. pend.
- Cassador. decis. 4. de pensio. intellectus. nu. 5. decis. 424. seu 12. de pensio.
- Cassad. decis. 5. vt lit. pend. declaratur. num. 1. decis. 156. seu 7. vt lit. pend.
- Castrum, & sic persona ficta conseruat possessionem. num. 8. decis. 105. seu 5. de causa possess. & propr.
- Causa commissa tempore vite vnus Pontificis, subiacet eius regula de commissione, literis non expeditis. num. 2. decis. 374. seu prima. super regul. in genere.
- Causa dicitur deuoluta conditionaliter si est commissa, nec non decreta citatio, non tamen executi, & habet locum penitentia. num. 1. decis. 26. seu 10. de rescript.
- Cause cognitio adesse non potest in aliquo actu ob temporis breuitate amplia dato quod iudex in dicto actu narret causa cognitionem fuisse adhibitam. num. 4. decis. 48. seu 2. de filijs presbyt.
- Cause cognitio non presumitur ex breuitate temporis in alienationibus minoru. amplia, vt neque ex attestacione notarij probetur. nu. 1. & 2. limita, quando probaretur consuetudo loci, quod actus fieret in continenti vna cum decreto. num. 3. decis. 199. seu 3. de presump.
- Cautus sit reus, vt nihil producat, & nihil alleget contra titulum actoris, sed tantum petat se absolui. num. 3. decis. 248. seu 22. de appell.
- Censura an iuste, vel iniuste dicantur, quando non est distinguendum. num. 4. decis. 423. seu 11. de pensio.
- Cessatio principalis quando non fuit à Rota saluata. num. 5. decis. 159. seu 10. vt lit. pend.
- Cessatio, vel non prosecutio inducitur etiam sine coniecturis. num. 3. decis. 159. seu 10. vt lit. pend.
- Cessio in continenti facta quando sufficiat? nu. 3. decis. 122. seu 17. de restit. spoliat.
- Cessione honorum non affertur preiudicium creditoribus conditionalibus. num. 1. amplia, vt nu. 2. decis. 225. seu 13. de sentent. & re iud.
- Cessio non extinguit litem, nisi secuta possessione etiam ad impediendum cursum triennalis. num. 2. decis. 150. seu 1. vt lit. pend.
- Cessio que sit prohibita? num. 3. decis. 225. seu 13. de sent. & re iud.

- Citandus non est titularis in translatione pensionis.* num. 8. decis. 53. seu 2. de offic. deleg.
- Citari semper debere illum, de cuius interesse secundario agitur, est maximus rigor.* nam Doctores dicunt valere hoc casu sententiam, sed tertio eam non praedjudicare, num. 4. decis. 138. seu 8. de dol. & cont.
- Citatio ad domum tantum quando valeat?* num. 1. decis. 147. seu 17. de dol. & cont.
- Citatio ad videndum excommunicari, quando post intimatum monitorium est necessaria?* num. 3. decis. 372. seu 6. de sent. excom.
- Citatio creditorum, & legatariorum habetur a Rota pro actu extrajudiciali, & levis praedjudicij, & quare?* num. 3. decis. 303. seu 3. de testam.
- Citatio creditorum, & legatariorum numquid esse debeat trina, vel unica?* num. 1. decis. 303. seu 3. de testam.
- Citatio de pupillo etiam sine tutore, interdum valet.* num. 1. & quare? num. 2. decis. 133. seu 3. de dol. & cont.
- Citatio est bona facta personaliter, etiam non dato eius exemplo petito, dummodo concurrant hic narrata,* num. 1. & quare? num. 2. decis. 148. seu 18. de dol. & cont.
- Citatio est legenda, vel saltem eius exemplum etiam non petenti est offerendum, ut arctet.* num. 1. decis. 139. seu 9. de dol. & cont.
- Citatio executiva in parochiali est bona, quamvis decretum diceret exequendam esse in parochiali, super qua litigabatur, & in parochiali viciniore, & quid si constaret de intrusione in parochiali tempore citationis.* num. 1. & 2. decis. 149. seu 19. de dol. & cont.
- Citando inhabilem, quis dicitur eum approbare.* num. 4. decis. 313. seu unica. de regul.
- Citatio lecta per notarium, non aliter data, nec petita illius copia, est bona.* num. 1. decis. 141. seu 11. de dol. & cont.
- Citatio male executiva potest de nouo exequi.* num. 2. decis. 144. seu 14. de dol. & cont.
- Citatio non dicitur bene executiva, si fuit tantum affixa, & non lecta, si eius forma maderet, quod etiam publicaretur.* num. 1. decis. 144. seu 14. de dol. & cont.
- Citatio noua non requiritur, quando tota causa est deuoluta ad curiam.* num. 4. decis. 224. seu 12. de sent. & re iudic.
- Citatio noua quando requiritur?* num. 1. decis. 143. seu 13. de dol. & cont.
- Citatio nulla sanatur per comparitionem partis.* num. 5. decis. 380. seu 2. alias 5. de trien.
- Citatio ob non tutum accessum sat est, ut fiat in loco vicino, licet non in viciniore.* num. 2. decis. 145. seu 15. de dol. & cont.
- Citatio particularis quando non requiritur.* num. 2. decis. 215. seu 3. de sent. & re iud.
- Citatio specialis in minore, ad effectum sententiae requirit aliquid post se, hoc est deputationem curatoris.* num. 3. decis. 136. seu 6. de dol. & cont.
- Citatio per proclama est necessaria in hoc casu.* num. 1. decis. 135. seu 5. de dol. & cont.
- Citatio per proclama non sufficit contra minorem, ut praedjudicet in interesse secundario.* num. 1. ratio. num. 2. decis. 136. seu 6. de dol. & cont.
- Citatio personalis requiritur ad videndum declarari se incurrisse in penas, & canonizari regressum.* num. 4. decis. 417. seu 5. de pension.
- Citatio praesumptiva inducitur, vel quando quis mittit procuratorem, vel eius procurator comparet.* num. 1. decis. 137. seu 7. de dol. & cont.
- Citatio praesumptiva non sufficit in actu, ex quo necessario inferitur talis sententia, prout quando esset consiliarius procurator post citationem in illa causa, & aliquid fecisset, secus in casu, de quo hic.* num. 3. decis. 137. seu 7. de dol. & cont.
- Citatio prima, quod debeat continere insertam commissionem, est magis communis opin. quamuis id non sit de iure decisum.* num. 1. decis. 140. seu 10. de dol. & cont.
- Citatio pupilli sine tutore generatim est nulla ex communiore.* num. 7. decis. 133. seu 3. de dol. & cont.
- Citatio, quam notarius asserit se publicasse, & affixisse, est bona.* num. 1. decis. 142. seu 12. de dol. & cont.
- Citatio requiritur in sententia declarante ius non competere.* num. 9. decis. 417. seu 5. de pension.
- Citatio vel interpellatio quando fit ex causa necessaria respectu citantis, & ad eius ius conseruandum, potest fieri contra pupillos sine auctoritate tutoris.* num. 5. decis. 133. seu 3. de dol. & cont.
- Citationem fieri in domo citandi, si eius persona non reperitur, est de iure.* num. 2. decis. 147. seu 17. de dol. & cont.
- Citationis defectus quando dicatur insanabilis per commissionem?* num. 1. decis. 134. seu 4. de dol. & cont.
- Citationi nondum executiva potest renunciari, ut coram Ordinario procedatur.* num. 2. decis. 26. seu 10. de rescr.
- Citationis executio facta ob non tutum accessum ad Ciuitatem Beneuentanam, sat est, ut fuerit facta ad ciuitatem Veliternam.* num. 1. decis. 145. seu 15. de dol. & cont.
- Citationis nullitas quando non curetur?* num. 1. decis. 146. seu 16. de dol. & cont.
- Citationis sola omisio non inducit nec scientiam, nec dolum.* num. 6. decis. 289. seu 8. de concess. preb.
- Citationis prima exemplum est dandum expensis citantis, alie vero citationes debet vel legi, vel earum exemplum offerri expensis citati, alioqui non arctant, neque deuoluunt.* num. 2. decis. 139. seu 9. de dol. & cont.
- Citatus patitur processum per contradictas vigore commissionis super beneficio, & iure patronatus, licet postea alia diuersa commissio exhibeatur.* num. 1. decis. 29. seu 13. de rescr.
- Citatus quando quis dicatur legitime, ut desinat esse pacificus possessor?* num. 4. decis. 23. seu 7. de rescr.
- Clandestini actus nullius sunt momenti.* num. 7. decis. 49. seu 1. de offic. vicar.
- Clandestinum matrimonium quod dicatur?* num. 1. decis. 328. seu 1. de cland. despons.
- Clausula, amoto quolibet illicito detentore, requirit ordinem iudicarium, si non sumus post latam sententiam, & in notorijs.* num. 5. decis. 384. seu 6. alias 19. de trien.
- Clausula, cuius statum & merita &c. posita in commissione, saluat eam in subreptione ex taciturnitate, quod causa erat instructa.* num. 1. decis. 25. seu 9. de rescr.
- Clausule, quam & quas, virtus, & energia.* num. 2. decis. 248. seu 22. de appellat.
- Clausula executiva non solet ampliare gratiam, tamen quando adesset dubium, illud declarat.* num. 4. decis. 333. seu 3. qui fil. sint legit.
- Clausula executiva licet non extendat, tamen declarat.* num. 2. decis. 61. seu 1. de procurat.
- Clausula illa gratie, si neutri, teque a quibusuis excommunicationis &c. quid operetur?* num. 4. & 5. decis. 277. seu 14. de preb.
- Clausula in medio posita refertur ad omnia.* num. 2. decis.

349 seu 3. de priuile.
 Clausula modificantis tantum indulta ecclesiarum, quibus presunt Cardinales, intellectus. nu. 5. decis. 409. seu 4. aliis 14. in reg. modificat.
 Clausula, omnes sua interesse putantes, quid operetur? nu. 3. decis. 95. seu 2. de dil.
 Clausula, omni meliori modo, si reperitur cum copula, & vel sine, quos pariat effectus. num. 2. decis. 373. seu vnica, de verb. sign.
 Clausula, quam & quas &c. contenta in commissione appellationis facit, ut iudex ad quem procedere possit etiam non constituto de appellatione. num. 1. decis. 30. seu 14. de rescript.
 Clausula, quod possint exprimi qualitates infective, quid operetur? num. 3. decis. 277. seu 14. de preben.
 Clausula, quous modo, restringitur, ne contradicant expressis, & non capit vacationem per aliam personam. num. 2. decis. 264. seu 1. de preben.
 Clausula rati habitationis est quodammodo mandatum, & propterea de per se est in consideratione; In clausula autem indemnitate circa potestatem substituendi non ite. num. 3. decis. 61. seu 1. de procurat.
 Clausula, quod nomina habeantur pro expressis, quando sunt aliqui nominati, refertur ad intrusos, & nominatos. num. 3. decis. 23. seu 7. de rescrip.
 Clausula, si ita est, requirit saltem extraiudicalem cognitionem, quamuis sine ea etiam exequi possit. num. 1. & 2. decis. 48. seu 2. de fil. presbyt.
 Clement. causam. de electio. procedit solum in beneficiabilibus num. 3. decis. 147. seu 17. de dol. & contum.
 Clement. 1. de renunciat. limitatur. num. 3. decis. 312. seu 7. de decim.
 Clement. 1. de restitut. in integr. procedit parte opponente. num. 3. decis. 28. seu 12. de rescript.
 Clement. vi. calunys. de re iudic. limitatur, si daretur de nullitate post tres sententias conformes. num. 1. & quare? num. 2. decis. 214. seu 2. de sent. & re iud.
 Clericus potest prorogare iurisdictionem voluntariam iudicis laici, quotiescumque agitur de bonis patrimonialibus, & non requiritur citatio, vel tangitur clerici persona. num. 3. decis. 338. seu 8. qui fil. sint legit.
 Coadiutor caret facultate dismembrandi ecclesiam unitam, & in ea erigendi ius patronatus, & quare? num. 1. & 2. decis. 292. seu vnica. de reb. eccles. non alienan.
 Coadiutor quos actus facere non possit sine consensu prelat. relative. num. 3. decis. 292. seu vnica. de reb. eccles. non alienan.
 Colorata causa restitutionis in integrum est videre executionem esse factam in partibus pro parte alicuius, etiam si non appareat ad cuius instantiam. num. 1. decis. 81. seu 3. de restit. in integr.
 Coloratum titulum facit legati prouisio facta, non obstante clausula, de qua hic in prouisione. num. 1. decis. 182. seu 18. de probatio.
 Collatio beneficiorum spectans ad Episcopum & capitulum regulariter tribuitur Episcopo tanquam digniori, & iudicatur tanquam actus communis spectans ad digniorem. num. 1. & 3. decis. 266. seu 3. de preben.
 Collatio deuoluitur ad Episcopum, si canonici eius debentes conferre intra sex menses, non conferunt. num. 12. decis. 267. seu 4. de preben.
 Collatio Episcopi est inualida sine consensu capituli. num. 5. decis. 267. seu 4. de preben.

Collatio est bona, si facta est cum sola presentia vicarii Episcopi, stante statuto, de quo hic. num. 1. decis. 283. seu 2. de concess. preben.
 Collatio facta irregulari, & homicida est nulla ex magis communi, & tutiori opinione. num. 3. decis. 341. seu 2. de simon.
 Collatione eius requiri in aliquo actu sciens si tradit possessionem illi, cui per alium iam est facta collatio, conferre videtur. num. 7. decis. 267. seu 7. de preben.
 Collationem habentes ex indulto, vel priuilegio sedis Apostolicę, sunt improprie Ordinarij, & quasi extraordinarij. num. 3. decis. 56. seu 1. de offic. ordinar.
 Collatio separatim facta ab Episcopo & capitulo tanquam duo sint collegia, est valida. num. 9. & 10. decis. 267. seu 4. de preben.
 Collatio tacita, puta per traditionem possessionis facta a capitulo, au sit ita valida, ut de ea sit facienda mentio in noua prouisione? vel sit reseruata per illa verba, dummodo non sit alteri ius quesitum. num. 11. & 17. decis. 267. seu 4. de preben.
 Collatio ubi apparet nulla, traditio possessionis habet vim collationis. num. 3. intellige, prout num. 4. decis. 267. seu 4. de preben.
 Collegiatam ecclesiam que coniecture non efficiant. num. 1. decis. 273. seu 10. de preben.
 Commenda cessante, cessat affectio. num. 6. decis. 272. seu 9. de preben.
 Commendatio Pape de manuali, non alterat statum beneficii, imo presumitur contulisse secundum naturam, & statum, quibus erat ante. nu. 7. decis. 272. seu 9. de preben.
 Commissio auocatoria ligat ignorantes, contrahe, si non emanasset motu proprio. num. 1. & 2. decis. 24. seu 8. de rescrip.
 Commissa causa appellationis cum toto negotio principali, si pars citata per contradicatas non comparuit, iudex secundus procedit non constituto de appellatione. num. 2. declarata prout. num. 4. decis. 30. seu 14. de rescr.
 Commissa causa contra aliquem, & omnes sua interesse putantes, ac citatione decreta, potest sepe venire interesse habens, & contra actorem absentem per contradicatas procedere. num. 1. decis. 34. seu 18. de rescr.
 Commissio cum clausula, quia prefixo termino, procedit, quando iudex nollet pronunciare super nullitatibus. num. 3. decis. 32. seu 16. de rescr.
 Commissio facta Auditori, quantum ad processum, distribuit tantum cognitionem in cognoscendo, & quid in iudicando. num. 4. decis. 368. seu 2. de sentent. excomm.
 Commissionis tenor licet inferi debeat in citatione; tamen quando ex parte citantis, vel aliunde adsunt aliqua coniectura, tunc etiam sine insertione crederetur propter presumptionem. num. 11. decis. 53. seu 2. de offic. deleg.
 Commissio non faciens mentionem de re iudicata, est subreptitia. num. 2. decis. 214. seu 12. de sent. & re iudic.
 Commissio quamuis non incipiat causam, tamen est preparatorium. num. 2. decis. 80. seu 2. de restitut. in integr.
 Commissio restitutionis in integrum signata, prout de iure, quamuis subreptitia, tribuit iurisdictionem parte non opponente. num. 1. & 2. decis. 28. seu 12. de rescrip.
 Commissionis clausula, placet de legitima executione, intellectus. num. 1. decis. 22. seu 6. de rescrip.
 Commissionis tempus, non autem citationis attenditur in pendente appellationis. num. 1. decis. 80. seu 2. de restit. in integr.
 Committens causam appellationis cum toto negotio principali,

- pati, potest petere executionem sue sententiæ. num. 3. decis. 224. seu 12. de sent. & re iud.
- Communis Doctorum opinio potest variari. num. 2. decis. 140. seu 10. de dol. & contum.
- Comparitio non habet virtutem sanandi defectus iurisdictionis. num. 4. decis. 380 seu 2. aliàs 5. de trienn.
- Comparitio quando facit, ut reus absoluat, licet lis non sit ex parte actoris. num. 8. decis. 380. seu 2. de trienn.
- Compensationi non datur locus in attentatorum causis. num. 2. decis. 252. seu 26. de appellat.
- Componens cum aliquo in beneficalibus, & sic remanens in possessione beneficii, quando sit in causa, ut collatio dicatur habuisse effectum. num. 4. decis. 282. seu 1. de concess. preben.
- Compulsor non debet de necessitate esse in ecclesiastica dignitate constitutus. num. 1. decis. 54. seu 3. de offic. deleg.
- Concordatio in beneficalibus an sit licita, non expectata sententia, quinimo nec iudicio? num. 1. decis. 282. seu 1. de concess. preben.
- Concordia super beneficalibus non valet, amplia, etiam si actum sit, ut Pontificia confirmatione roboretur? num. 1. & 2. decis. 59. seu 2. de pact.
- Concil. Trident. non derogat concordijs initis inter Episcopos, & capitula per Papam confirmatis. num. 2. decis. 60. seu 3. de pact.
- Condemnatus ad fructus perceptos quo pacto intelligatur? num. 1. decis. 126. seu 21. de restit. spol.
- Condemnatus in fructibus perceptis, non semper probatur eos percepisse, sed quod percepti sunt. num. 4. decis. 125. seu 20. de restit. spol.
- Conditionem tacitam importat mandatum commissum iudicio, & discretioni alicuius. num. 8. decis. 78. seu 18. de procurat.
- Conditio, quatenus collatio ad nos pertineat, posita in literis Papæ facit, ut ea cessante, cesset literarum dispositio. num. 5. decis. 386 seu 8. aliàs 31. de trienn.
- Conditio non adimplenti est quod imputetur. num. 8. decis. 386. seu 8. aliàs 31. de trienn.
- Conditio, si sine liberis, an sit voluntaria? num. 8. decis. 302. seu 2. de testam.
- Conditio illa, si sine liberis decesserit, est fidei commissaria. num. 5. decis. 302. seu 2. de testam.
- Conditio quando non dicatur? num. 2. decis. 182. seu 18. de probat.
- Conferendi potestas quando attendatur. num. 4. decis. 409. seu aliàs 14. in reg. modif.
- Confessio de rebus, quæ non sunt in potestate confitentis, puta de unione ecclesiæ, non præiudicat. num. 5. decis. 163. seu 4. de confess.
- Confessio rectoris in favorem eius ecclesiæ non debet ei prodesse in odium alterius ecclesiæ. num. 4. decis. 162. seu 3. de confess.
- Confessio coadiutoris præiudicium haud affert coadiuto. num. 1. decis. 162. seu 3. de confess.
- Confessio oriens ex impugnatione, est tacita, & ideo ei non obest in alio iudicio. num. 3. decis. 161. seu 2. de confess.
- Confessio condemnata non nocet. num. 3. decis. 163. seu 4. de confess.
- Confessio ab uno facta, alteri non præiudicat. num. 2. decis. 163. seu 4. de confess.
- Confessio minoris, vel mulieris requirens ex forma statuti certas solemnitates, quomodo procedat? num. 1. decis. 1. de confess.
- Confessio rectoris unius ecclesiæ quoad unionem, an ei præiudicet effectu rectori illius alterius ecclesiæ? num. 1. decis. 163. seu 4. de confess.
- Confessio, quam aliquis fecit, tanquam procurator, an ei noceat uti principali? num. 1. decis. 164. seu 1. de confess.
- Confessio resultans ex productione instrumenti, dicitur tacita, & in alio iudicio non præiudicat. num. 1. & 2. decis. 161. seu 2. de confess.
- Confirmatio apostolica facta in generali derogatione patrum an censeatur tollere concordiam confirmatam per sedem apostolicam? num. 1. decis. 60. seu 3. de pact.
- Comecture sunt querende, an ex longa habitus desertione inducatur animus deserendi religionem ex capite apostasiæ. num. 15. decis. 346. seu unica. de apostat.
- Coniunctio inter particularem, & capitulum interdum consideratur. num. 3. decis. 153. seu 4. ut lit. pend.
- Commixtas causas quid operetur. num. 3. & 4. decis. 93. seu 5. de iudic.
- Consensus capituli requiritur, quando Episcopus vult corrigere capitulares. num. 6. decis. 57. seu 2. de offic. ordinat.
- Consensus appellandi non inducitur per appellationem simpliciter interpositam. num. 4. decis. 234. seu 8. de appellat.
- Consensus capituli requiri in correctione facienda per Episcopum non reperitur text. qui hoc dicat. num. 3. decis. 57. seu 2. de offic. ordin.
- Consensus Cardinalis quid operetur circa familiaritatem? num. 4. decis. 276. seu 13. de preben.
- Consensus est expediendus iuxta formam mandati, non supplicationis, alioqui notarius errat: qui error corrigi potest remittendo literas ad corrigendum. num. 2. & 3. decis. 281. seu 18. de preben.
- Consensus est iuris naturalis. num. 2. decis. 354. seu 8. de privileg.
- Consensus limitatus non abdicat ius, si non est expeditus regressus. num. 3. decis. 41. seu 4. de renunc.
- Consensus præstitus per procuratorem principalis resignantis, quando sit validus? num. 1. decis. 38. seu 1. de renunc.
- Consensus superueniens quando dicatur bonus? num. 2. decis. 278. seu 15. de preben.
- Consensus tertij quando valeat obtineri post gratiam, si neutri, alteri concessam. num. 1. & 15. decis. 279. seu 16. de preben.
- Consentire quando dicatur præsens, & tacens, præsertim in capitulo existens? num. 4. decis. 153. seu 4. ut lit. pend.
- Consequens qui vult, vult etiam suum necessarium antecedere. num. 6. decis. 267. seu 4. de preben.
- Consignatio, & oblatio quando dicatur bene facta factoribus? num. 1. intellige, prout num. 2. decis. 299. seu unica. de solution.
- Constiarios multos interest ecclesiæ habere, ibique de intellectu. num. 3. decis. 290. seu 1. de his quæ fiunt à maior. par. capit.
- Consilium quando requiritur à lege, tunc consilium capitur pro consensu. num. 5. decis. 57. seu 2. de offic. ordinat.
- Cons. Socin. 13 lib. 3. confutatur. num. 2. decis. 104. de caus. poss. & propr.
- Constare quando debeat de consensu tertij. num. 2. decis. 112. seu 7. de restit. spol.
- Constare debet ante omnia de existentia actus. num. 3. decis. 20. seu 4. de rescript.
- Constitutum habetur pro vera traditione, etiam in pœnali constitutione. numer. 2. decis. 293. seu 1. de emptio. & vendit.
- Constitutum quando habeatur pro vera traditione? num. 1. decis. 293. seu 1. de emptio. & vendit.

Consuetudo attenditur in materia consuetudinaria. num. 3. decis. 308. seu 3. de decim.

Consuetudo interpretatiua potest induci per 10. annos in aliquo loco, quod commissio non inseratur in prima citatione. num. 3. decis. 140. seu 10. de dol. & cont.

Consuetudo loci vicinioris, vel dominantis est attendenda. num. 7. & 8. decis. 208. seu 3. de decim.

Consuetudo inducitur per decem annos. num. 5. decis. 308. seu 3. de decim.

Consuetudo potest certo modo in casu interpretari communem opinionem Doctorum. num. 4. decis. 140. seu 10. de dol. & cont.

Consuetudo praedicta non est extendenda, nam est magis praescriptio. num. 6. decis. 308. seu 3. de decim.

Consuetudo quae non dicatur contra ius? decis. 308. seu 3. de decim.

Contractus ratione qui vult stare in possessione, debet offerre iuxta formam ipsius contractus. num. 6. decis. 295. seu 1. locat.

Correspectiuitas quando inducatur, si eadem die duo actus facti reperiuntur? num. 1. decis. 41. seu 4. de renunc.

Correspectiuitas, vel simonia quando non consideretur? num. 3. decis. 58. seu 1. de pact.

Contumacia praesumpta non sufficit ad poenam censuraru. num. 2. decis. 137. seu 7. de dol. & cont.

Contumax verus quis dicatur? num. 1. decis. 131. seu 1. de dol. & cont.

Criminalis causa videtur ardua. num. 7. decis. 57. seu 2. de offic. ordi.

Culpa appellantis quando praeponderet culpe appellati? num. 5. decis. 243. seu 17. de appellat.

Curator ad litem de stylo Rotae non cauet, nec in summarijs, neque in ordinarijs. num. 1. decis. 89. seu 1. de iud.

Curator ad litem in bonis patrimonialibus clerici dari potest a iudice laico; curator autem omnium bonorum non item. num. 4. & 5. idem insinuatione. num. 6. decis. 338. seu 8. qui fil. sint legit.

Curator ad lites numquid cauere debeat in profanis, vel inter Romanos stante Urbis statuto? num. 3. decis. 89. seu 1. de iudic.

Curator debet cautius dari in summarijs. num. 2. decis. 89. seu 1. de iudic.

Curt. conf. 67. num. 13. improbat. num. 2. decis. 174. seu 10. de probatio.

D

Damnum considerabile in pecunia, vel in diminutione patrimonij, consideratur a Doctoribus in materia reuocationis procuratoris. num. 3. decis. 70. seu 10. de procurat.

Damnum ne quis indebitè patiat, aliquid toleratur. num. 6. decis. 348. seu 2. de priuil.

Data de prouidendo materia, etiam quod in ea non requiratur causa cognitio, quando Papa vult, quod habeat vim prouisionis, apponit illas clausulas, ex nunc prout ex tunc, vel gratiosè surrogamus. num. 14. decis. 78. seu 18. de procurator.

Deberent, verbum, importat necessitatem. num. 2. decis. 333. seu 3. qui fil. sint legit.

Decanus non est priuata persona. num. 3. decis. 68. seu 8. de procurat.

Decanus solus rectè constituit procuratorem contra Epi-

scopum in causa iurisdictionis inter capitulum, & Episcopum. num. 1. maxime si decanus habebat in causa interesse. num. 4. ampl. etiam in bonis discretis inter praelatum, & capitulum, & etiam in possessorio. num. 8. decis. 68. seu 8. de proc.

Decem anni sufficiunt, quod quis non sit persecutus litem, ad effectum vt ordinarius possit illud beneficium conferre vt litigiosum. num. 2. decis. 152. seu 3. vt lit. pend. Decima de iure an debeantur ecclesiae praediali. num. 9. decis. 308. seu 3. de dec.

Decima, nisi ex iustissima causa sint laicis concessa, non debentur. num. 7. decis. 309. seu 4. de dec.

Decima praediales si vno modo soluatur ex consuetudine in aliqua provincia, & reperiatur oppidum, in quo nulla esset consuetudo, iudicandum est cum eo per simile dicta consuetudinis. num. 2. decis. 309. seu 3. de dec.

Decima sunt destinatae pro necessarijs alimentis clericoru. num. 1. decis. 310. seu 5. de dec.

Decimarum concessione a fortiori veniunt noualia, quia sunt minora. num. 3. decis. 309. seu 4. de dec.

Decimarum diuersa est species. num. 8. decis. 309. seu 4. de dec.

Decimarum praedialium solutio fit prius secundum consuetudinem, & ea cessante, in loco, in quo sita sunt praedia, ab eo, qui in vna parochia degit, & in alia praedia colit. num. 1. decis. 308. seu 3. de dec.

Decimis concessis laico, an debeantur noualia? num. 4. decis. 309. seu 4. de dec.

Decimis simpliciter concessis, an veniant etiam futurae? num. 2. decis. 309. seu 4. de dec.

Decis. Aegid. 749. reprobat. num. 4. decis. 229. seu 3. de appellat.

Decis. Rotae 76. in nou. & Aegid. 317. intellectus. nu. 3. decis. 26. seu 10. de rescript.

Decis. Rotae 132. alioqui 9. de procurat. in antiquis declaratur. nu. 5. decis. 291. seu 2. de his quae fiunt a maior. par. capit.

Decis. Rotae 150. in nou. seu 9. de restit. spoliat. canonizatur. num. 3. decis. 121. seu 16. de rest. spol.

Decis. Rotae 171. in nou. intellectus. nu. 7. decis. 93. seu 5. de iudic.

Decis. Rotae 242. 487. & 459. in nou. & decis. 793. in antiquis declarantur. num. 12. decis. 53. seu 2. de offi. deleg.

Decis. Rotae 266. alioqui 46. de concess. praeb. in antiquis cofutatur. num. 4. decis. 316. seu 3. de iur. patr.

Decis. Rotae 439. in nou. declaratur. num. 3. decis. 112. seu 7. de restit. spol.

Decis. 379. Rotae vers. sed quicquid sit, in nou. declaratur. num. 8. decis. 370. seu 4. de sent. excom.

Decis. Rotae 402. in nou. extensio. num. 2. decis. 3. seu 18. de rescript.

Decis. Rotae 541. in anti. canonizatur. num. 2. decis. 129. seu 24. de restit. spol.

Decis. Rotae 173. in anti. intellectus. num. 4. decis. 170. seu 6. de probat.

Decis. Rotae 677. In antiquis intellectus. nu. 5. decis. 68. seu 8. de procurat.

Decis. Rotae 784. in anti. intellectus. num. 8. decis. 388. seu vnica. alias 12. super reg. reuoc. vnion.

Dec. conf. 8. & Ias. consil. 302. declarantur. num. 2. de cis. 6. & de const.

Dec. in l. 2. C. de eden. declaratur. n. 4. dec. 161. seu 2. de cof. Decius

- Decius in l. 2. c. de eden. confutatur. nu. 2. decis. 165. seu 1. de probat.
- Declaratione facta aliquem incidisse in pœnas contentas in monitorio, cancellari deberet illa pœna privationis. num. 3. decis. 132. seu 2. de dol. & cont.
- Declaratio non iuris alterius, etiam hodie fieri potest. num. 6. decis. 282. seu 1. de concess. præb.
- Declaratoria est necessaria ad factum, nõ autem ad ius. nu. 4. decis. 366. seu vnica. de pœn.
- Declaratoria excommunicationis lata à iudice publicari potest quacunque appellatione non obstante, ad finem vt is citetur. num. 5. decis. 370. seu 4. de sent. excom.
- Declaratoria incursum censurarum, vel propter sententiam excommunicationis latam à lege, vel incursum censurarum propter inobseruantiam literarum apostolicarum requirit tres sententias conformes. num. 7. & appellatio eam suspendit. intellige, prout. nu. 13. decis. 370. seu 4. de sent. excom.
- Declaratoria non est necessaria in notorijs, & trahentibus secum executionem. nu. 3. decis. 369. seu vnica. de pœn.
- Defectus apparens ex lectura, potens est. nu. 2. decis. 179. seu 15. de probat.
- Defectus facultatis in conferendo declaratur, quando quis est omnino incapax. num. 4. decis. 124. seu 9. de restit. spoliat.
- Decreti interpositio cum interuentu proximorum ex vigore statuti operatur, vt ij dicantur proximiores, qui fuerunt in instrumento adhibiti. & qui vult dicere contrarium, debet probare. decis. 100. seu 4. de præsumpt.
- Decretum in alienationibus minorum assimilatur sententiæ diffinitiuæ. num. 3. decis. 167. seu 3. de prob.
- Decretum in alienationibus minorum requirit magnam causam cognitionem, & ideo requirit scripturam. num. 1. & 2. sed si in aliquo scriptura deficeret, suppleretur per testes. num. 4. decis. 167. seu 3. de prob.
- Decretum in regulis cancell. appositum inficere possessionem, numquam Rota voluit resolueri. num. 4. decis. 113. seu 8. de restit. spol.
- Decretum irritans appositum in regressu, quando non operetur effectum. num. 1. decis. 286. seu 5. de concess. præben.
- Decretum irritans in gratia contentum, discolorat alterius titulum. num. 5. decis. 282. seu 1. de concess. præb.
- Decretum irritans regularum an sit simile decreto cap. 2. de præben. in 6. num. 1. decis. 118. seu 13. de restit. spol.
- Decretum, vel manus appositio Papæ in resignatione nõ inficit prouisionem pro obitu. num. 1. ratio num. 2. decis. 119. seu 14. de restit. spol.
- Delegatio an dicatur de actis? num. 1. decis. 52. seu 1. de offic. deleg.
- Delegatio facta vicario, eo mortuo, non transit ad successorem. num. 1. fallit, vt nu. 2. decis. 51. seu 3. de offic. vicar.
- Delegatio præsertim quando fit ante litem primo, et postea per subdelegationem, est de ordinarijs. num. 2. decis. 52. seu 1. de offic. deleg.
- Delegatus caret iurisdictione, non constro de talibus literis, quibus dari debeat fides. num. 1. intellige, prout nu. 6. decis. 53. seu 2. de offic. deleg.
- Delegatus habens duas iurisdictiones bonam & malam, si vtatur mala, an sustineatur processus ex bona remissione. num. 2. decis. 67. seu 7. de procur.
- Delictum vt excludatur, interpretatio facienda est. num. 2. decis. 58. seu 1. de pact.
- Derogatio datur quandoque regula de annali, non autem regula de triennali. num. 4. decis. 385. seu 7. alias 20. de trien.
- Deserta an censeatur lis, si hodie probetur de non iure, & tres casus distinguuntur. num. 5. & 7. decis. 156. seu 7. vt lit. pend.
- Deserta causa appellationis, deseruntur & nullitas, & attentata simul cum ea proposita, si notorium est eas non adesse, alioquin secus. num. 2. decis. 31. seu 15. de rescript.
- Desertio licet non adsit in causa; tamen potest esse cessatio per decennium. num. 4. decis. 159. seu 10. vt lit. pend.
- Desertio quando per annum, & quando per biennium inducatur? num. 1. decis. 237. seu 11. de appell.
- Deuoluitur potestas conferendi beneficia ab Episcopo negligente ad superiorem. decis. 46. seu vnica. de suppl. neglig. præb.
- Dicta in c. cum nobis. de rescr. quomodo procedant? & limitentur. num. 3. & 4. decis. 290. seu 34. de appell.
- Dicta per doctores in rubr. de iur. patr. declarantur procedere in diuersis collationibus. num. 16. decis. 267. seu 4. de præb.
- Dictio, de, an faciat conditionem. num. 2. & 4. decis. 22. seu 6. de rescr.
- Dictio, ex nunc prout ex tunc, semper intelligitur secuto grauamine. num. 7. decis. 240. seu 14. de appell.
- Differentia multa sunt inter allegationem Lapi, & regulam de triennali. num. 3. decis. 382. seu 4. alias 17. de trien.
- Differentia est inter apostatas, & vagantes relatiuè. num. 7. decis. 346. seu vnica. de apostat.
- Differentia illa, an scilicet in mandato dicatur canonici, an capitulum, vel conuentus, & eodem modo de monialibus, quod discrimen afferat relatiuè. num. 4. decis. 291. seu 2. de his que fiunt à mai. par. cap.
- Differentia maxima est inter rescriptum gratiosum, & cõmissarium. num. 6. decis. 78. seu 18. de procur.
- Differentia quæ sit inter ius ex acceptatione expectantis, & sic electi, seu presentati? num. 4. decis. 279. seu 16. de præben.
- Differentia quæ sit inter permutationem, & resignationem? num. 5. decis. 403. seu 3. alias 24. in reg. de val.
- Dignitas in materia præcedentiæ in aliquo collegio consideratur, si in eo collegio ea dignitas est alicuius considerationis, & effectus. num. 1. decis. 274. seu 11. de præben.
- Dilatio 10. vel 15. dierum ad plus datur ad accipiendam remissoriam? num. 1. decis. 98. seu 5. de dil.
- Dilationes ad partes an denur illi, qui commisit causam contra Titium, & omnes sua interesse putantes? num. 1. decis. 95. seu 2. de dil.
- Dilationes ad partes dantur, etiam si post citationem per 27. menses fuerit in causa supersestum. & quare? num. 1. & 2. decis. 94. seu 1. de dil.
- Dilationes legales currunt minoribus. num. 5. decis. 88. seu 10. de in integr. restit.
- Discessus solus non probat, quòd quandoque quis non sit reuersus. num. 2. decis. 276. seu 13. de præben.
- Dismembratio est alienatio. num. 4. decis. 292. seu vnica. de reb. eccles. non alien.
- Dispensatio an præsumatur ex communi reputatione? num. 1. decis. 197. seu 1. de præsump.
- Dispensatio interdum præsumitur. num. 3. decis. 114. seu 9. de rest. spol.

S V M M A R V M.

Dispensatio redditur nulla, si executor statim receptis literis dispensationis sibi commissæ cum clausula, si ita est &c. statim is dispensavit ob temporis breuitatem. num. 3. decis. 48 seu 2. de si. presb

Dispensatio requirit causam expressionem, vel causam cognitionem, & an citationem? num. 9. decis. 338 seu 8. qui fil. sint legit.

Dispensatio saltem Episcopi requiritur, ut quis valeat obtinere dignitatem sine præbenda cum canonicatu, sufficit etiam consuetudo. num. 2. decis. 269 seu 6. de preben.

Dispensatio spurij, ut habeatur pro legitimo, non requirit agnatorum citationem, in alijs non item etiam in dispensatione spurij, viuo patre, & consentiente. num. 1. & 2. decis. 332 seu 2. qui fil. sint legit.

Dispensatus ad beneficium simpliciter, potest obtinere ius patronatus, & quare? num. 1. & 2. decis. 284 seu 3. de concess. præben.

Dispensatus si est illegitimus ad beneficia se in inuicem cõpatientia, an possit acceptare beneficium, quod esset capax acceptationis, quamuis non retentionis? num. 1. decis. 285 seu 4. de concess. præben.

Dispositio extenditur ex verisimili mente concedentis, et ex identitate rationis. num. 7. decis. 17 seu 1. de rescr.

Dispensationis mens frustra consideratur contra illius verba. num. 3. decis. 377 seu vnica. aliàs 16. in regul. de surrog.

Dispositio quando non nisi in vno casu potest verificari, perinde est, ac si illum expressisset. num. 4. decis. 348 seu 2. de priuileg.

Dispositio quæ est in vltimis voluntatibus, si est etiam in beneficijs, an retrahatur? num. 10. decis. 279 seu 16. de præben.

Distinctio illa Cardinal. in consil. 71. et sequacium inter iurium remissibile per partem, vel non, est falsa. num. 2. de cis. 216 seu 4. de sent. & re iud.

Distinctio, quæ fit inter verba narrata à parte in motu proprio, vel nõ, procedit, quando fit ad instantiam partis. num. 3. decis. 174 seu 10. de probat.

Distinguere nos non debemus, vbi regula non distinguit. num. 3. decis. 390 seu 2. aliàs 8. in reg. de publ.

Distributiones quotidianæ an dicantur, si nihil dietim soluitur, sed post longum tempus? num. 1. decis. 274 seu 12. de præben.

Distributiones quotidianæ veniunt appellatione fructuum. num. 2. decis. 420 seu 8. de pension.

Diuisio presumitur ex cursu longi temporis. intellige, quando constat ambas partes aliquid possidere. num. 1. & 2. Quid autem si vnus tantum possidere comperiat? num. 3. & quid quando esset inæqualitas? num. 4. decis. 198 seu 2. de presump.

Diuiduorum vnum non infert ad aliud. num. 5. decis. 411 seu vnica. aliàs 21. in reg. reuoc. grat.

Docere quis non tenetur de dispensatione sui antecessoris, qui obiit possessor pacificus triennalis. num. 2. decis. 178 seu 14. de prob.

Doliratione an spoliator teneri debeat vbique. num. 4. decis. 124 seu 19. de restit. spol.

Dolo desinens possidere, habetur pro possessore. num. 2. decis. 125 seu 20. de restit. spol.

Dolus coniecturatur ex vnicò actu non prosecutionis. num. 2. decis. 156 seu 7. vt lit. pend.

Dominic. conf. 79. communiter reprobat. num. 18. decis. 279 seu 16. de præb.

Dominic. in c. 2. num. 6. vt lit. pend. in 6. declaratur. num. 3.

decis. 154 seu 5. vt lit. pend.

Donatio quando transeat ad heredes donatarij. num. 1. decis. 300 seu vnica. de donat.

Donationis natura est, vt perpetuetur, & censetur in quolibet personarum gradu vnica donatio. num. 2. & 3. & est perinde, ac si vltimo donatum sit sine aliquo onere, sicut in fideicomisso. num. 4. decis. 300 seu vnica. de don.

Dos necessaria quæ sit? num. 6. decis. 388 seu vnica. aliàs 12. super reg. reuoc. vnion.

Dos promissa venit dotis appellatione. num. 2. decis. 13. de constit.

Doti satisfactum dicitur ex sola fideiussione de ea præstita marito volente. num. 3. decis. 13. de constit.

Dubius equiparatur scienti, limita, vt in nu. 4. num. 3. decis. 46. seu vnica. de supp. neglig. præl.

E

Ecclesia debet habere victum duarum personarum computatis, non autem demptis decimis. num. 6. decis. 210 seu 5. de dec.

Ecclesiæ dominantæ debentur onera realia. num. 3. decis. 306 seu 1. de dec.

Ecclesia intra biennium non soluens canonem alteri ecclesiæ, cadit. nu. 2. decis. 226 seu 14. de sent. & re iud.

Ecclesiasticam contra libertatem quid dicatur? num. 2. decis. 186 seu 22. de prob.

Ecclesiastica in dignitate constitutus non requiritur, quòd sit compulsor. num. 1. decis. 54 seu 3. de offic. deleg.

Electio an considerari debeat à principio, an quotannis? num. 9. decis. 425 seu 13. de pens.

Electio etiam comprehenditur sub verbo, presentationis. num. 6. decis. 408 seu 3. aliàs 13. in reg. modif. indul.

Electioe alicui data per verbum subiunctiu temporis, variatio non permittitur etiam in contractibus. num. 2. decis. 425 aliàs 13. de pens.

Electioe consumi per primam perperam factam, intelligitur, quando quis scienter, & dolose male elegisset. num. 5. decis. 289 seu 8. de concess. præb.

Electio prima quando attendatur? nu. 4. decis. 426 seu 14. de pens.

Electio quando sit debitoris? num. 4. decis. 425 seu 13. de pens.

Electio vno, quando ad aliud non detur recursus? num. 4. decis. 426 seu 14. de pens.

Emptor potest agnoscere bonam fidem, dummodo postea probet notorium, non ius venditoris ex magis communi. num. 3. decis. 282 seu 1. de concess. præb.

Emphyteote, feudatario, & domino directo quando respectu possessionis ciuilis nulla competat defensio? num. 6. decis. 223 seu 11. de sent. & re iud.

Emphyteotam quem priuare velle propter non solutionem, non infertur, quando quis agit ad pensionem. num. 3. decis. 417 seu 5. de pens.

Episcopi literis etiam sine loco quando plene credatur? num. 1. decis. 170 seu 6. de prob.

Episcopus concessio mandato eius vicario conferendi, non potest per priuatas literas illud reuocare, præsertim non publicata reuocatione. num. 2. & 6. decis. 40 seu 1. de offic. vicar.

Episcopus dispensat cum simoniacò, vt possit aliud retinere. num. 2. decis. 341 seu 2. de simon.

Episcopus mandando per literas eius vicario, vt omnia beneficia vacantia, eius secretario conferat distribuenda inter

inter alios familiares suo iure, perperam agit, & quare? num. 3. decis. 49. seu 1. de offic. vicar.
 Episcopus Meleuitan an sedere debeat post priorem. num. 2. ratio num. 3. & contrarium. num. 6. decis. 274. seu 11. de preb. & dign.
 Episcopus non cognoscit de causa commissa eius vicario. num. 9. decis. 17. seu 1. de rescr.
 Episcopus non potest renunciare visitationi. num. 3. decis. 361. seu 15. de priuil.
 Episcopus potest constituere vicarium cum potestate conferendi beneficia. num. 1. decis. 49. seu 1. de offic. vicar.
 Episcopus tenetur dotare causam piam, si alius non esset, qui dotaret. num. 7. decis. 388. seu vnica. alias 12. super reg. vnion.
 Erronea tali ex causa quem motum fuisse non creditur, nisi probetur. num. 3. decis. 350. seu 4. de priuil.
 Erroris iusta causa quando est probanda? num. 2. decis. 350. seu 4. de priuil.
 Etiam, dictio intelligitur ampliatiue. num. 2. decis. 353. seu 7. de priuil.
 Euictionis actio non nisi post sententiam datur. num. 2. decis. 282. seu 1. de concess. preb.
 Exceptio excommunicationis apposta reddit processum nullum. num. 2. decis. 268. seu 2. de sent. excom.
 Exceptio excommunicationis non obstat quantum ad impetrationem rescripti in curia. num. 1. decis. 368. seu 2. de sent. excom.
 Exceptiones, quae possunt contra executionem sententiae opponi, quando cessant. num. 1. 2. & 3. decis. 206. seu 4. de except.
 Excipere quis non potest post annum, quamuis à statuto agere eo tempore prohibeatur. num. 1. decis. 5. de const.
 Excommunicatio dumtaxat incurritur per dimissionem habitus regularis, non autem apostasia, vel aliqua inhabilitas. num. 2. 9. & 14. decis. 346. seu vnica. de apost.
 Excommunicatio, & correctio, sunt coherentia visitationis. num. 2. decis. 361. seu 15. de priuil.
 Excommunicationis publicatio quando mereatur reuocationem? num. 9. decis. 370. seu 4. de sent. excom.
 Excommunicationis à sententia non appellatur? num. 3. decis. 66. seu 6. de procur.
 Excommunicationis sententia non est ferenda in monitorijs extra curiam, in monitorijs autem in curia non item. & quare. num. 1. & 2. decis. 372. seu 6. de sent. excom.
 Excommunicationis sententia potest ferri pro fructibus non liquidatis, vel alia incerta quantitate. Et quia fundatur in contumacia. num. 1. & 2. eo comparante, & se offerente paratum satisfacere, non potest publicari. num. 3. & si publicetur, maxima ei fit iniuria. num. 4. decis. 367. seu 1. de sent. excom.
 Excommunicatio non obstante appellatione potest publicari, intellige, quando id fit per ordinarium. num. 1. & 3. item nisi iudex detulisset appellationi. num. 4. decis. 370. seu 4. de priuil.
 Excommunicatus punitur, & qua poena? nu. 16. decis. 346. seu vnica. de apost.
 Executionem suae re iudicata petens in curia, quando sibi praediucauit in partibus? nu. 6. decis. 224. seu 12. de sent. & re iud.
 Executionis petitio quando videtur quodammodo concernere petitorium? num. 2. decis. 154. seu 5. vt lit. pend.
 Executor ad commendandum, vel dispensandum interdum non executur ex aliqua causa, sed rescribit. num. 7. decis. 78. seu 18. de procur.

Executor cum clausula, amoto quolibet detentore, habet cognoscere de colore tituli. n. 4. decis. 154. seu 5. vt lit. ped.
 Executor debet esse certus de sua iurisdictione, non per exemplum. num. 3. decis. 53. seu 2. de offic. deleg.
 Executor non potest aliquid facere contra resistentes de iure, licet secus sit contra rebelles. num. 11. decis. 370. seu 4. de sent. excom.
 Executor regulariter non tenetur assumere partes iudicis, etiam si citet fallit, quando agitur de amouendo possessorem, nam semper executor tenetur assumere partes iudicis. num. 3. & 4. decis. 384. seu 6. alias 19. de trien.
 Executor vigore breuis pro possessione capienda nomine caemrg. tenetur assumere partes iudicis. num. 2. decis. 384. seu 6. alias 19. de trien.
 Executor vigore commissionis contra omnes sua interesse putantes, aliquo speciatim nominato non potest sine mandato specificare citandos. fallit, si in commissione adesset clausula, quod nomina intrusorum habeantur pro expressis. num. 1. & 2. decis. 23. seu 7. de rescr.
 Exemptio constituta de seuitia quando datur? num. 1. decis. 362. seu 16. de priuil.
 Exemptionem praescribens tenetur ad reuerentiam Episcopo. num. 2. & 3. decis. 360. seu 14. de priuil.
 Exemptio plena Pontificis liberat etiam à reuerentia Episcopi, exemptio autem Episcopi non item. num. 1. decis. 360. seu 14. de priuil.
 Exemptio Pontificis plena, aufert adhuc visitandi ius. num. 1. decis. 361. seu 15. de priuil.
 Exequitur res iudicata de partibus, constituto de eius iniustitia, etiam citato aduersario per contradictas. num. 5. decis. 224. seu 12. de sent. & re iud.
 Expectatiua ad duos canonicatus an capiat duos existentes sub eodem tecto. num. 1. decis. 268. seu 5. de preb.
 Expectatiua licet saepius reuocata non causat titulum coloratum. amplia etiam in priuilegio reuocato. num. 1. & 2. decis. 109. seu 4. de restit. spol.
 Expensa etiam modica quid operetur. nu. 3. decis. 148. seu 18. de dol. & cont.
 Expressio eorum, quae non tacite insunt, quae dicatur? num. 3. decis. 4. de sim.
 Extraneus heres aduocati interfecti an agere possit ad damna, & interesse? nu. 4. decis. 365. seu vnica. de iniur.
 Extrauag. suscepti. ne sede. vac. intellectus. num. 5. decis. 310. seu 2. de dec.
 Extrauag. iul. 2. quod retentio beneficiorum concessa promotis, non suffragaretur literis, &c. quando non sit locus. num. 3. decis. 37. seu 2. de elect.

F

Fabrica spectat ad redditus ecclesiae. num. 2. decis. 343. seu 4. de simon.
 Faciens aliquid pro conseruando iure suo, dicitur facere per modum facultatis. num. 5. decis. 108. seu 3. de rest. spol.
 Facultas concessa imperatori conferendi beneficia secularia, & regularia, intelligitur, vt secularia secularibus, & regularia regularibus conferat. num. 2. decis. 114. seu 9. de rest. spol.
 Facultatis per modum in his quae fiunt, non datur possessio restituibilis? num. 6. decis. 108. seu 3. de rest. spol.
 Facultatis per modum is facere aliquid dicitur, qui facit pro conseruando iure suo. n. 5. dec. 108. seu 3. de rest. spol.
 Falsam scripturam producens satis punitur, nam ultra poenam falsi habetur pro confesso. num. 5. decis. 161. seu 2. de confess.

S V M M A R V M

Fama debet habere originem à non suspectis, item à pluribus. num. 3. decis. 321. seu 8. de iur. patr.
Fama dubia quæ dicitur? num. 5. decis. 46. seu vnica. de sup. plen. neglig. præl.
Fama non probat ius patronatus in antiquis, si non concurrat longissima possessio. num. 1. decis. 319. seu 6. de iur. patr.
Fama sufficit ad probandum dominium, & ius patronatus in antiquis maxime accedentibus coniecturis. num. 4. & 5. decis. 320. seu 7. de iur. patr.
Famæ probatio nihil prodest ad probationem collegiatae ecclesiæ. num. 3. decis. 273. seu 11. de præb.
Familiare defuncto apud secundum Cardinalem, an Pontifex solus, vel de consensu Cardinalis eius beneficia provideat? nu. 1. & 4. decis. 378. seu vnica. aliàs 34. in reg. de impetr. benef. per obitum. famil. Cardin.
Familiaritas est species societatis, quæ non nisi contrario dissensu dissoluitur. num. 3. decis. 276. seu 13. de præb.
Familiaritas quando probetur per cedulam Cardinalis Vicecancellarij. num. 1. decis. 168. seu 4. de prob.
Fatalium tempora non currere durante causa nullitatis, quomodo procedat? num. 4. decis. 79. seu 1. de restit. in integr.
Fauorabile est minus, quam fieri potest, modificare indulta Cardinalium. num. 2. decis. 408. seu 3. aliàs 13. in reg. modific. indult.
Felin. doctrina in c. cum aliquibus, de rescr. limitatur. num. 5. decis. 102. seu 2. de caus. possess. & propr.
Felin. in c. cum accessisset, de constit. intellectus. num. 2. decis. 286. seu 5. de concess. præb.
Felin. in c. insinuatum, de simon. reprobat. num. 7. decis. 341. seu 2. de simon.
Felin. in c. irrefragabili, de offic. ordin. loco hic citato est mendosus. num. 4. decis. 57. seu 2. de offic. ord.
Felin. in c. postulasti, 10. col. vers. regula est quod in generalibus, de rescr. declaratur. num. 4. decis. 284. seu 3. de concess. præben.
Felin. in c. 2. nu. 50. de rescr. declaratur. num. 2. decis. 270. seu 6. de præb.
Ferie non impediuntur, quin causa possessorij expediri possit. num. 1. decis. 100. seu vnica. de fer.
Feudalia iura non sunt ad aliam materiam extendenda. num. 3. decis. 222. seu 10. de sent. & re iud.
Fidem habitam esse de precio quando sufficiat? num. 5. decis. 13. de constit.
Filios non adesse, vel non esse successibiles paria sunt. num. 7. decis. 12. de constit.
Filius adulteri quando institui possit? num. 1. 2. & 7. decis. 331. seu 1. qui fil. sint legit.
Filius contra patrem præscribere potest. num. 1. & 4. decis. 210. seu 3. de prescrip.
Filius, & hæres simul aduocati interfecti, an agat ad damnationem, & interesse contra occisorem? num. 6. decis. 365. seu vnica. de iniur.
Filius meretricis admittitur ad successionem matris. num. 3. decis. 305. seu 5. de testam.
Filius natus ex meretrice, non dicitur natus ex damnato coitu de iure civili. num. 1. decis. 305. seu 5. de testam.
Filius natus ex præterito adulterio quando venit ad bona mariti morientis ab intestato, & contra testamentum adulteri, puta quia esset legitimatus, non indiget tot præsumptionibus, quia sunt casus fauorabiles. num. 5. & 6. decis. 331. seu 1. qui fil. sint legit.

Finis non debet aduersari vni speciei de genere. nu. 3. decis. 410. seu 5. aliàs 15. in reg. modif.
Forma datur, quatenus ante terminum ad articulandum. nu. 7. decis. 380. seu 2. aliàs 5. de trien.
Fratres admittuntur in questione matrimoniali, etiam coniugibus inuitis, præcipue pro interesse proprio comparantis. num. 1. & 2. decis. 339. seu vnica. qui matrim. accus. poss.
Fraudandæ regulæ cancellariæ modus est vitandus. num. 2. decis. 42. seu 3. de renunc.
Fraudis præsumptio est etiam in delictis, ex his, quæ in continentu fiunt. num. 2. decis. 340. seu 1. de simon.
Fructus debiti ecclesiæ sunt tradendi ei, cui administratio, rerumq. ecclesiæ possessio, auctore prætore, conceditur. num. 4. decis. 129. seu 24. de restit. spol.
Fructuum perceptionem esse partem quo pacto intelligatur? num. 3. decis. 155. seu 6. vt lit. pen.
Fructus percepti qui dicantur? num. 1. decis. 127. seu 20. de rest. spol.
Fructus qui percipi potuerunt quo pacto hæc verba, intelligantur? num. 3. decis. 125. seu 20. de restit. spol.
Fructuum perceptorum, & qui percipi potuerunt, quæ differentia sit? num. 2. decis. 127. seu 22. de restit. spol.
Fructuum perceptorum post sententiam, quæ transiit in iudicatum, an fieri debeat mentio in declaratoria? num. 1. decis. 128. seu 23. de restit. spol.
Fructus tenetur soluere spoliator in loco rei, amplius, etiam quod sint consumpti amplius, 2. dato quod pecunie esset soluende pro ipsi fructibus. num. 1. & 2. decis. 124. seu 19. de rest. spol.
Fructus veniunt accessorie ad rem. num. 3. decis. 124. seu 19. de restit. spol.
Funiculus duplex quando operetur, ac si esset triplex. nu. 4. decis. 60. seu 3. de pact.

G

Geminatio arguit enixam mentem. num. 4. decis. 408. seu 3. aliàs 13. super reg. modif. indult.
Glos. in c. 1. de offic. vicar. in 6. declaratur num. 3. decis. 50. seu 2. de offic. vicar.
Glos. in l. vxori in principio, de legat. 1. reprehenditur à Bartolo. num. 3. decis. 304. seu 4. de testam.
Gomes. in regul. de trien. q. 10. ad fin. num. 23. improbat. num. 2. & 3. decis. 287. seu 4. aliàs 33. de trien.
Gratia expectatiua ad largam, quamuis non soleat capere præsumptoria, fallit hodie. num. 1. & 3. decis. 288. seu 7. de concess. præben.
Gratia intelligitur, quod possit à principio verificari, & vtrumque simul capi. num. 3. decis. 268. seu 5. de præben.
Gratia pars est iustificanda per prouisum. num. 3. decis. 166. seu 2. de probat.
Gratia non est subreptitia, in qua quis narrauerat se iam ex gratia accepta nullum, vel minimum commodum accepisse. num. 2. decis. 280. seu 17. de præben.
Gratia secunda principis an tollat primam? num. 13. decis. 279. seu 16. de præb.
Gratiosa adhuc comprehenduntur sub decij. 7. de rescr. in nou. num. 3. decis. 27. seu 11. de rescr.
Gratia secunda pura ad certum corpus beneficij non faciès mentionem de conditionali, est subreptitia. num. 3. decis. 279. seu 16. de præben.
Gratia, si neutri, an sit condicionalis? & quid importet. nu. 14. decis. 279. seu 16. de præben.

D Gratia

Gratia, si neutri, continet impropiam conditionem, & quare num. 1. decis. 270. seu 15. de prob.

Gratia, si neutri, quando non sit subreptitia? num. 1. decis. 277. seu 14. de prob.

Gratia, si neutri, secundo concessa, est conditionalis. & quare num. 3. decis. 278. seu 15. de prob.

H

Hereditatis qualitas requiritur, quando ius patronatus competit filiis, & successoribus num. 2. decis. 322. seu 9. de iu. patr.

Heres non potest desinere esse heres. num. 3. decis. 322. seu 9. de iu. patr.

Heresis ob suspicionem suspenduntur tantum beneficia inquisiti, sed priuatur eis ex sententia condemnatoria de heresi. num. 4. & 5. decis. 345. seu unica. de heret.

Heres, penes quem sunt scripturae hereditariae, non est defendendus. num. 6. decis. 210. seu 3. de prescrip.

Heresis suspectus, si abiurat, recuperat beneficia etiam tertio collata. num. 1. & 3. decis. 345. seu unica. de heret.

Habilitates auctoris probantur per communem reputationem. num. 1. decis. 169. seu 5. de prob.

Habitum non gestare, sed coopertum, paria sunt. nu. 13. decis. 346. seu unic. de apost.

Habitum regularem deserens, & vagans, si celebrat, sit irregularis. num. 5. decis. 346. seu unica. de apost.

Habitum regularem deserens, quamuis non puniatur tamquam apostata, puniatur tamquam excommunicatus, & alijs penis à iure influctis. num. 16. decis. 346. seu unic. de apost.

Habitus ex sola dimissione, & vagatione incurritur excommunicatio. num. 3. decis. 346. seu unica. de apost.

I

Ignorantia crassa quae dicatur? num. 3. decis. 328. seu 1. de clandest. despons.

Ignorantia non excusat, quando edicta non fuerint seruata. num. 4. decis. 328. seu 1. de clandest. despons.

Ignorantia, siue bona fides, quando numquam excuset? num. 5. decis. 329. seu 2. de clandest. despons.

Imol. in c. dilecto. col. 5. vers. 3. oppono. de prob. declaratur. num. 2. decis. 197. seu 1. de presump.

Imol. in clem. 1. verbo, literis, de procur. c. onfutatur. num. 3. decis. 77. seu 17. de procur.

Impedimentum matrimonij semper quod superuenit, etiam utroque ignorante, dirimit matrimonium. num. 4. decis. 329. seu 2. de clandest. despons.

Impensa facit presumi actum esse factum ad instantiam eius, cuius interest. num. 2. decis. 81. seu 3. de restit. in integr.

Impensa quando requiritur in actu, presumitur actus factus nomine principalis num. 3. intellige, prout nu. 4. decis. 381. seu 3. alias 6. de trien.

Imperator non potest legitimare clericum, quamuis possit cum eo quo ad bona dispensare. num. 1. & 2. decis. 338. seu 8. qui fil. sint legit.

Imperator patre, & filio consentientibus, potest non subditum etiam filium sacerdotis legitimare in terris ecclesiae. nu. 1. & 2. amplia. etiam quoad bona ubique sita, quia de nullius prauidicio agitur, cum pater possit eius bona proijcere in mare. num. 3. decis. 337. seu 7. qui fil. sint legit.

Imperator potest tollere obstaculum matrimonij, ne impe-

diat legitimitatem. nu. 5. decis. 135. seu 5. qui fil. sint legit.

Impugnans dispensationem obtentam, probare debet. nam pro ea presumitur num. 3. decis. 176. seu 12. de prob.

Imputare sibi pars debet, si non opponit eius iura, & permittitur per iudicem cognosci de iustitia, & meritis cause. num. 4. decis. 28. seu 12. de rescrip.

Imputatur illi, qui longo tempore tacuit. num. 3. decis. 183. seu 19. de prob.

Incompatibilis est dignitas sine praebenda, cum canonicatu. num. 1. sed non ipso iure. nu. 3. decis. 269. seu 6. de prob.

Incompatibilitas quando dicatur non adesse? num. 2. decis. 268. seu 5. de prob.

Incorporatum, quasi possessio non transfertur per constitutum. num. 4. decis. 105. seu 5. de caus. poss. & propr.

Indulta Cardinalium sunt fauorabilia nu. 3. decis. 408. seu 3. alias 13. in regul. mod. sic. indult.

Indulto Cardinalis per quas clausulas dicatur abunde derogatum? num. 1. decis. 353. seu 7. de priuil.

Indultorum Cardinalium derogatio completitur Cardinalibus extraordinarios collatores dumtaxat. num. 1. decis. 248. seu 2. de priuil.

Indultum Cardinalis, an comprehendat omnia beneficia etiam patrimonialia? num. 1. decis. 351. seu 5. de priuil.

Indultum Cardinalis, post resignationem episcopatus, dicitur super indultum, & extraordinarium. num. 6. decis. 56. seu 1. de offic. ordin.

Indultum est praeseruatium gratiarum apostolicarum. num. 2. decis. 351. seu 5. de priuil.

Indultum si acceptauit Cardinalis, non potest postea resiliere, quoniam dicitur quasi contraxisse. num. 3. decis. 407. seu 2. alias 37. in reg. modific. indult.

Inhibitionem post Rotalem facta omnia sunt attentata. num. 1. amplia, prout num. 2. & 4. ratio? num. 5. decis. 255. seu 29. de appell.

Inhibitio praesumitur eodem die subsecuta, tum ob actus validitatem. num. 1. & 2. tum etiam ad vitandum delictum. num. 3. decis. 263. seu 37. de appell.

Infans quando ex data facultate legitimari queat? num. 1. & 5. quid si in dicta facultate sit verbum, procreatos. num. 3. decis. 334. seu 4. qui fil. sint legit.

Iniuria praesumitur propter litem. num. 2. decis. 362. seu 16. de priuil.

Iniustam ob litem si secutum est spoliium, vel aliqua alia damna sint passa, ob que is, qui lite pendente cecidit, pretendere posset aliquam compensationem, vel excusationem, quare non soluit, audiri debet. num. 10. decis. 295. seu 1. loc.

Iniuste agens soluere debet expensas, & damna iniuste eius petitionis. num. 11. decis. 295. seu 1. de loc.

Innoc. in c. ad dissoluendum, de desponsat. impub. reprobat. num. 3. decis. 258. seu 32. de appell.

Innoc. in c. veniens. de sponsal. declaratur, num. 2. decis. 93. seu 5. de iud.

Innoc. opinio in c. super hoc, de renunciat. quo ad generalem renunciationem reprobat. num. 7. decis. 115. seu 10. de restit. spol.

Inserto datur fides parte non opponente. num. 7. decis. 53. seu 2. de offic. deleg.

Instantia est perpetua in curia. num. 4. decis. 212. seu 5. de prescrip.

Instrumentum arrendationis, & quietantia non habentur pro publicis, quia sunt actus priuati, & non inserunt ad publicationem. num. 4. decis. 389. seu 1. alias 7. in reg. de publ.

S V M M A R V M.

Instantia de iure canonico durat saltem usque ad 30. annos. num. 3. decis. 156. seu 7. ut lit. pend.
 Instrumentum enuncians mandatum, illud probat in antiquis. num. 1. intellige, prout. num. 2. decis. 194. seu 3. de fid. instr.
 Instrumentum non probat delictum. num. 4. decis. 195. seu 4. de fid. instr.
 Instrumentum possessionis non impedit, quin sit locus regule de publicanis. num. 1. decis. 389. seu 1. alias 7. sup. reg. de publ.
 Instrumentum quantumcunque antiquissimum ut probet, quid requiratur? num. 1. decis. 196. seu 5. de presump.
 Instrumentum solum enuncians de per se, quando non potest aliquid operari? num. 3. decis. 194. seu 3. de fid. instr.
 Instrumenta tria antiqua, quod probent ius patronatus, intelligitur, si sunt scripta manu diuersorum notariorum, secus si vnus tantum. num. 2. decis. 321. seu 8. de iur. patron.
 Intellectus ad Bar. in l. cotem ferro. qui maximos. num. 9. ff. de publi. num. 5. decis. 40. seu 3. de renunc.
 Intellectus ad Bar. in l. cunctos populos. num. 40. & 41. C. de sum. trinit. & fid. cathol. num. 6. decis. 2. de const.
 Intellectus ad Bart. in l. 1. in 1. oppositio. de except. num. 2. decis. 16. de const.
 Intellectus ad decis. Aegid. 594. & Cassador. 2. de caus. possess. & propriet. num. 3. decis. 196. seu 5. de prob.
 Intellectus ad decis. Rot. 1. de presump. & 12. de prob. in anti. num. 2. decis. 169. seu 5. de prob.
 Intellectus ad decis. Rot. 129. in nou. num. 3. decis. 235. seu 9. de appell.
 Intellectus ad decis. Rot. 459. in nou. & ad Sarn. in 11. q. reg. de non iudicand. num. 2. decis. 177. seu 13. de prob.
 Intellectus ad Corn. cons. 193. vol. 2. num. 2. decis. 57. seu 2. de offic. ordin.
 Intellectus ad c. 1. de controuers. inter vasall. & alium. & ad c. 1. si vasallus. el. 3. si de feud. fuer. controuers. inter domin. & agnat. num. 4. decis. 222. seu 10. de sent. & re iud.
 Intellectus c. ut circa. de consang. & affin. num. 11. decis. 78. seu 18. de procur.
 Intellectus ad c. cum in cunctis. §. verò. de electio. num. 2. decis. 36. seu 1. de elect.
 Intellectus clement. dudum. de sepultur. num. 3. decis. 60. seu 3. de pact.
 Intellectus ad l. licet. C. de acquir. poss. nu. 2. decis. 211. seu 4. de prescript.
 Intellectus ad l. si patroni. §. fin. ad trebell. & l. ex contractu. de re iud. num. 3. & 4. decis. 215. seu 3. de sent. & re iud.
 Intellectus l. tale pactum. §. fin. de pact. & l. Lucius. §. Titius. de lib. & posth. num. 8. decis. 17. seu 1. de rescript.
 Intellectus ad tex. in extrauagan. cum nonnulla. §. prater ea. de prob.
 Intellectus ad c. irrefragabili. §. 1. de offic. ordin. num. 10. decis. 57. seu 2. de offic. ordin.
 Intellectus ad Io. Andr. Prapof. & Aegid. ubi in hoc loco. num. 2. decis. 78. seu 18. de procur.
 Intellectus ad Franc. in c. qui ad agendum. §. fin. de procur. num. 2. decis. 69. num. 9. de procur.
 Intellectus ad statutum vrbis lib. 4. cap. 21. num. 10. decis. 13. de const.
 Intellectus ad Sarnen. q. 13. num. 6. reg. de impetr. per obit.

famil. Card. num. 2. decis. 168. seu 4. de probat.
 Intentio Pontificis per gratiam, si neutri, qualis sit? num. 5. decis. 78. seu 15. de preb.
 Interesse illius, cuius principaliter agitur, consideratur. num. 5. decis. 153. seu 4. ut lit. pen.
 Interlocutoria est citius terminanda, quam diffinitiva. num. 2. decis. 9. de const.
 Interlocutoria est pronunciare attentata esse reuocanda. num. 1. decis. 257. seu 31. de appell.
 Interlocutorie multe habentes vim diffinitiuę possunt reuocari. num. 2. decis. 257. seu 31. de appell.
 Interpretatio ea capienda est, per quam testamentum, & sic vulgaris substitutio procedat pro validitate actus. num. 7. decis. 302. seu 2. de testam.
 Interrogatoria dans videtur profiteri se velle posse vti dictis testium, non tamen de crimine per eum impugnatorum. num. 5. decis. 190. seu 2. de testib.
 Intimatio est defensio. num. 6. decis. 243. seu 17. de appell.
 Intimatio facta principali sine literis pensionis, facit, vi postea sufficiat intumare ipsas literas eius procuratori. num. 10. decis. 417. seu 5. de pens.
 Intimare sufficit etiam in 2. instantia. num. 2. decis. 294. seu 2. de empr. & vendit.
 Intimatio facta pensionario, facit semper constare de voluntate habentis pensionem, quod vult priuare, in empubeos; verò non item. num. 11. decis. 417. seu 5. de pens.
 Intrusio aduersarij an sit legitimum impedimentum nõ expediendi literas beneficiorum, stante dispositione indulti, de qua hu. num. 1. & 2. decis. 358. seu 12. de priuil.
 Intrusus in beneficio, quod vacauerit in curia, qualiter expellatur. num. 3. decis. 371. seu 5. de sent. excom.
 Inuentarium annullare propter solam omissionem peremptorię, videtur nimis rigorosum. num. 5. decis. 303. seu 3. de testam.
 Iudex ad quem de partium consensu procedit, etiam appellatione non producta. num. 3. decis. 30. seu 14. de rescript.
 Iudex ex varijs animi motibus se informat. num. 4. decis. 160. seu 1. de confess.
 Iudicij locus attenditur in ordinatorijs. num. 2. decis. 238. seu 12. de appell.
 Iudicij adiuncti ommissio parit nullitatem ex defectu iurisdictionis. num. 3. decis. 8. de const.
 Iudicium agitatum cum monacho procuratore tenet, donec opponatur. num. 3. decis. 65. seu 5. de procur.
 Iudicium continent tres persone. num. 2. decis. 229. seu 3. de appell.
 Iudicium potest inchoari a procuratore generali. num. 2. decis. 146. seu 16. de dol. & cont.
 Iudicium quando parte non opponente non est nullum. num. 4. decis. 66. seu 6. de procur.
 Iudicium vbique locorum factum contra minorem, per statutum loci effectum maiorem, valet etiam de bonis in loco statuti situs. num. 1. decis. 2. de const.
 Iuramentum perhorrescentis semper potest prestari usque ad brachium seculare. num. 1. & 2. & quare? nu. 3. decis. 202. seu 2. de iur. iur.
 Iure ad communi minus, quam fieri potest debemus recedere. num. 4. decis. 171. seu 7. de prob.
 Iuri patronatus mixto passim derogatur in curia. num. 2. intellige, prout num. 7. decis. 316. seu 3. de iur. patr.
 Iuri patronatus pro medietate, & sic parti laicorum solet Papa derogare, nam parti clericorum derogare non est
 D 2 necesse

necesse. num. 8. decis. 316. seu 3. de iur. patron.
Iuri patronatus regulariter non derogatur etiam ex causa resignationis, nisi in fauorem vnius ex compatronis. num. 2. decis. 315. seu 2. de iur. patr.
Iurisdictio corrigendi in causis criminalibus an sit penes Episcopum solum? numer. 1. decis. 57. seu 2. de offic. ordi.
Iurisdictionis actus qui sunt? num. 2. decis. 245. seu 19. de appell.
Iurisdictionis actus voluntarius quis non dicatur. num. 7. decis. 2. de constit.
Iurisdictionis defectus non sanatur per comparitionem partis. num. 5. decis. 380. seu 2. alijs 5. de trienn.
Iurisdictio etiam in criminalibus est penes rectorem. num. 2. decis. 108. seu 3. de restit.
Iurisdictio non nisi per literarum presentationem acquiritur, nec sufficeret insertum. numer. 2. & 4. decis. 53. seu 2.
Iurisdictio quando dicatur acquisita? num. 2. decis. 253. seu 27. de appell.
Ius formale distans a possessione, & proprietate, quod dicatur? num. 2. decis. 155. seu 6. vt lit. pend.
Ius mere pcedens a voluntate tertij, nullam spem probabilem tribuit. num. 19. decis. 279. seu 16. de prob.
Ius non decedit, cui soluere decimas teneatur habitans in vno loco, & in alio pradia colens. num. 1. decis. 311. seu 6. de dec.
Ius patronatus beneficia mixta an comprehendatur sub regula reservatoria octo mensium? num. 1. & 3. decis. 316. seu 3. de iur. patr.
Ius patronatus causa dicitur profana nu. 1. decis. 324. seu 11. de iur. patr.
Ius patronatus competens alicui tamquam filio, & heredi, potest transferri in alium, & viuentem tantum cedente, cessionarius eo iure gaudebit post autem mortem illius nequaquam. num. 4. decis. 322. seu 9. de iur. patr.
Ius patronatus competens filijs, & successoribus, quando dicatur per cessionem hereditatis translatum cum vniuersitate. num. 1. decis. 322. seu 9. de iur. patr.
Ius patronatus congrue dicitur probatum ex tribus antiquissimis instrumentis id enunciatis. num. 1. decis. 320. seu 7. de iur. patr.
Ius patronatus domini alicuius castri, stante immemorabili prescriptione, potest allegari ex fundatione, praesertim si presentationes dicerent ex fundatione. num. 7. decis. 317. seu 4. de iur. patr.
Ius patronatus erectus a clericis, quando dicatur laicorum? num. 1. decis. 314. seu 1. de iur. patr.
Ius patronatus in antiquis probatur sola fama, sed haec probatio non sufficit, vbi immemorabilis requiritur. num. 19. decis. 317. seu 4. de iur. patr.
Ius patronatus non immutatur, nec status beneficii constituitur ex prouisione Pontificis. num. 1. decis. 326. seu 13. de iur. patr.
Ius patronatus non impeditur, nec quasi possessio illius per prouisionem apostolicam, & si illi derogaret. num. 3. decis. 326. seu 13. de iur. patr.
Ius patronatus non potest cedi sine consensu Episcopi, fallit, si cederetur compatrono. num. 1. & 2. decis. 322. seu 10. de iur. patr.
Ius patronatus probatur per tempus immemorabile, etiam in magnatibus, ad huc ex fundatione, & dotatione. num. 1. & 3. decis. 317. seu 4. de iur. patr.

Ius patronatus quare in Italia praesumatur ex usurpatione? num. 5. decis. 317. seu 4. de iur. patr.

L

L
Aicalis qualitas in fauorabilibus attenditur. num. 6. sed contra. num. 9. decis. 316. seu 3. de iur. patr.
Laici maior est incapacitas respectu decimarum, quam respectu iuris patronatus. num. 2. decis. 318. seu 5. de iur. patr.
Laicus cum titulo ita est capax decimarum, sicut iuris patronatus, & sine eo ita est incapax vnius, sicut alterius. num. 3. decis. 318. seu 5. de iur. patr.
Laicus iudex, vbi non requiritur citatio, sed modica causa cognitio an de causis clericorum cognoscat? num. 7. & 10. decis. 338. seu 8. qui fil. sint legit.
Lamber. de iur. patron. in 1. par. 2. lib. artic. 22. improbat. nu. 1. & 5. decis. 105. seu 5. de caus. poss. & prop.
Lapi allegationi est locus etiam in beneficijs exemptis. num. 2. decis. 184. seu 20. de prob.
Lapi allegationi 89. an sit locus, si non adest aliqua scientia, & negligentia? num. 4. decis. 183. seu 16. de prob.
Lapi allegatio 89. est reducta ad triennium. num. 2. & 6. decis. 382. seu 4. alijs 17. de trienn.
Lapi. alleg. 89. declaratur. nu. 5. decis. 178. seu 14. de prob.
Lapi allegatio tuetur successorem, ne teneatur probare factum alienum sui praedeccessoris. num. 8. decis. 183. seu 19. de prob.
Legati habent plenior potestatem, & ordinariam. nu. 3. decis. 55. seu vnica. de offic. legat.
Legatum domus ad praesens sua habitationis, quando etiam comprehendat secundam domum maiorem a testatore emptam? num. 1. decis. 304. seu 4. de testam.
Leges, & statuta solum considerant dotem esse constitutam, & in esse deductam, non autem illius traditionem. num. 8. decis. 13. de constit.
Legis natura respicit futura. num. 3. decis. 47. seu 1. de fil. presbyt.
Legitimitas est iuris ciuilis. num. 6. decis. 335. seu 5. qui fil. sint legit.
Legitimandi potestas quando intelligatur concessa etiam testibus masculis legitimis? num. 1. decis. 333. seu 3. qui fil. sint legit.
Legitimatio dicitur facta plene ad natalia etiam de filio uxorati, non obstante quod adest impedimentum iuris diuini. num. 1. 2. & 7. Et contrarium tenentes declarantur. num. 8. decis. 335. seu 5. qui fil. sint legit.
Legitimatio dispensatiua ea dicitur, quando habilitatur quis ad certos actus, non obstante illegitimitate. num. 5. decis. 236. seu 6. qui fil. sint legit.
Legitimatio est ea, qua quis restituitur natalibus. num. 1. decis. 336. seu 6. qui fil. sint legit.
Legitimationem passim doctores appellant etiam de filio uxorati, & sacerdotis. decis. 335. seu 5. qui fil. sint legit.
Legitimationis actus est principis, non patris. num. 8. decis. 338. seu 8. qui fil. sint legit.
Lex imposita est casu frequentiori. num. 3. decis. 397. seu 3. alijs sub 2. in reg. certo modo.
Lis a quo. de rei vendic. limitatur. num. 3. decis. 220. seu 8. de sent. & re iud.
L. 3. C. de nouat. non habet locum in cessionario. qui soluit, idque habet locum in quolibet soluente pro tertio. num. 2. decis. 208. seu 1. de praescript.

L. si sterilis. s. qui domum. de action. empt. intellectus. num. 3. & 7. decis. 425. seu 1. de pens.
Lis censetur extincta per desertionem. num. 1. decis. 152. seu 3. vt lit. pend.
Lis dicitur finita mortuo actore. num. 6. decis. 381. seu 3. alias 6. de trien.
Lis dicitur finita mortuo actore. intellige nisi reus prosequatur. num. 1. & 2. decis. 157. seu 8. vt lit. pend.
Lis dicitur finita, quando etiam possessio est tradita. num. 1. decis. 150. seu 1. vt lit. pend.
Lis extincta, vel calumniosa, vel similis semper. probari potest, etiam post collationem ordinarij. num. 2. deci. 158. seu 9. vt lit. pend.
Lis facilius pendet ad damnum partis appellantis. num. 5. decis. 229. seu 3. de appell.
Lis inter capitulum cum alio non dicitur singulariū personarum de capitulo. num. 1. fallit. prout num. 2. decis. 153. seu 4. vt lit. pend.
Lis numquam finitur in curia. num. 3. decis. 212. seu 5. de prescript.
Lis quando dicatur esse taliter super beneficio, vt sit locus regula de surrogando? num. 1. decis. 154. seu 5. vt lit. pend.
Lis quando dicatur legitime introducta à tertio veniente ad causam. num. 1. decis. 151. seu 2. vt lit. pend.
Lis quando dicatur super beneficio, & quando iure patronatus? num. 4. decis. 254. seu 28. de appell.
Litis desertio nocet illi, qui etiam haberet bonum ius, vel dubitabile, vt tollat effectus litis, & quando cum coniecturis, vel sine finiatur? num. 2. decis. 159. seu 10. vt lit. pend.
Litis desertio satis multum differt à litis cessatione. num. 1. decis. 159. seu 10. vt lit. pend.
Litem facit pretenso partis, etiam si faueat iustitiam. num. 3. decis. 22. seu 6. de re. cript.
Litem mouens iniuste dicitur facere contra contractum, & sic non debet frui eius commodo. num. 5. decis. 295. seu 1. locat.
Lite pendente super beneficio, & iure regrediendi, non dicitur pendere lis super iure percipiendi fructus propria auctoritate, iccirco talis percipiens non attentat. num. 2. & num. 4. decis. 155. seu 6. vt lit. pend.
Litigiosum beneficium licet quis non possit obtinere effectualiter, vel propter incompatibilitatem, vel quia excedit valorem comprehensum in expectatiua, tamen interim non est in consideratione, vt gratia dicatur subreptitia. num. 1. decis. 280. seu 17. de præb.
Literæ isto in casu fuerunt remissæ ad corrigendum, dato quod concordarent cum supplicatione. nu. 1. decis. 281. seu 18. de præben.
Literæ limitata transmissæ procuratori ad consentiendum renunciationi beneficij, an sat sint pro extensione consensus? num. 1. decis. 39. seu 2. de renunc.
Literis executoris narrantis acceptationem, numquid creditur? num. 2. decis. 173. seu 9. de prob.
Literis ordinarij non credi. num. 1. amplia, vt num. 2. & limita, prout num. 3. decis. 172. seu 8. de prob.
Literis ordinarij creditur isto in casu. num. 1. decis. 173. seu 9. de prob.
Loci defectus non reddit nullam probationem, sed eam semiplenam facit. num. 2. decis. 170. seu 6. de probat.
Lucrum dotis pro dimidia debetur etiam marito vigore statuti illud ei deferentis, non extantibus filijs eiusdem ma-

trimonij, quamuis vxor ex primo matrimonio habuerit filios, & ex secundo filiam, quæ tandem mortua est. num. 1. decis. 12. de constit.

Lucrum dotis promissæ et donationis propter nuptias, quæuis non soluta, an debeat habere vxor mortuo marito, attentis verbis statutorum vrbis, de quibus hic. num. 1. intellige, prout num. 12. decis. 13. de constit.

Lucrum ideo per statutum deferatur marito, vt quis inuitetur ad contrahendum matrimonium. num. 4. decis. 12. de constit.

M

Magnus Magister religionis non impedit executionem sententia lata contra Preceptorem. num. 9. decis. 223. seu 1. de sent. & re iud.

Maiores de iure non restituuntur, quamuis interdum ex gratia Principis. nu. 2. decis. 86. seu 8. de in integ. restit.

Maiori non datur restitutio etiam ex noua causa lapsa quadriennio. num. 1. decis. 86. seu 8. de in integ. restit.

Mandati intimatio est pars appellationis, & pariter debet intimari. num. 1. decis. 243. seu 17. de appell.

Mandati intimatio per procuratorem quando non sufficiat. num. 2. decis. 243. seu 17. de appell.

Mandati reuocatio est intimanda parti? num. 5. decis. 192. seu 1. de fid. instr.

Mandatum ad causas motas, & mouendas, includit etiam beneficiales. num. 1. decis. 69. seu 9. de procur.

Mandatum an possit adimpleri per equipollens? num. 4. decis. 17. seu 1. de rescr.

Mandatum comprehendit causas etiam postea exortas, si factum est, ad causas motas, & mouendas. num. 1. decis. 71. seu 11. de procur.

Mandatum contra omnem personam, non completitur capitulum, collegium, vel vniuersitatem. num. 1. decis. 75. seu 15. de procur.

Mandatum datur per literas. num. 2. decis. 77. seu 17. de procur.

Mandatum de commendando, vel de dispensando non habet vim dispensationis, vel commenda, quando requiritur causa cognitio, secus si non requiratur. num. 1. & 2. contrarium vide num. 4. & 9. decis. 78. seu 18. de procur.

Mandatum factum à Pontifice mulieri de reddendo debitum eius viro, non obstante impedimento, continet in necessarium antecedens dispensationem. nu. 10. decis. 78. seu 18. de procur.

Mandatum impleri potest per equipollens. num. 2. decis. 422. seu 10. de pension.

Mandatum inuolidum quando per literas missiuas principalis validetur? num. 1. decis. 77. seu 17. de procur.

Mandatum morte principalis re integra expirat. num. 2. decis. 38. seu 1. de renunc.

Mandatum primum quando non censeatur reuocatum per secundum? num. 1. decis. 74. seu 14. de procur.

Mandatum purum habens ad resignandum, nisi per 20. dies mandas superuiuat, frustra consensum præstat. num. 2. decis. 39. seu 2. de renunc.

Mandatum semper potest produci, cum de illius defectu op ponitur. num. 2. decis. 66. seu 6. de procur.

Mandatum speciale requiritur, vt quis propter clausulam sua interesse putantes, possit specificare tertium. num. 2. decis. 381. seu 3. alias 6. de trien.

Manuale beneficium, & præcipue regula non venit dependentis appellatione in rescripto. num. 1. decis. 271. seu 8. de præben.

I N D E X

Manuale beneficium per Papam commendatum, quamvis pro illa vice efficiatur perpetuum, tamen cum postea vacat, redit ad manualitatem. num. 8. decis. 272. seu 9. de preben.

Mar. conf. 94. num. 23. in 2. vol. declaratur. num. 7. decis. 279 seu 16 de preben.

Mar. Soc. conf. 120. in 2. intellectus. num. 3. decis. 332. seu 2. qui fil. sint legit.

Marito imputandum est, qui non exegit dotem, quando potuit. num. 7. decis. 13. de constit.

Maritus dotis promissæ sicut lucrum consequitur, ita & eius vxor. num. 4. & 6. decis. 23. de constit.

Maritus non potest vigore statuti vrbs exigere via executina lucrum dotis ei delatum. etiam si causam haberet ab vxore. num. 1. & 3. idque ampliatur num. 4. & 5. decis. 14. de constit.

Maritus propter dotem non solutam habet remedia iuris in expellenda vxore. num. 13. decis. 13. de constit.

Matrimonij mala fides, quando per cohabitationem 30. annorum non dicatur purgata. num. 2. decis. 328. seu 2. de claudest. despons.

Matrimonium clandestinum est dissoluendum, & filij illegitimi indicandi. num. 2. decis. 328. seu 1. de claudest. despons.

Matrimonium non potest dici clandestinum, si sit contractum in faciem ecclesie, non propositus edictis, circumscripta consuetudine, fallit quantum ad privilegium ignorantie ad effectum excusandi filios à defectu illegitimitatis, nam requiruntur edicta. num. 1. & 2. decis. 330. seu 3. de claudest. despons.

Meretricum filij non reperiuntur prohibiti succedere ex testamento patris, non existentibus alijs, prout & naturales ex concubina domi retenta. num. 6. & 7. & ideo capiunt ex testamento patris, legitimis filijs non existentibus. num. 8. decis. 305. seu 5. de testam.

Meretricius coitus non dicitur damnatus. num. 4. decis. 305. seu 5. de testam.

Minor citatur sine curatore ad constituendum eum in mala fide. num. 4. decis. 133. seu 3. de dol. & cont.

Minor non est legatus, qui non facit actum in tempore. num. 4. decis. 88. seu 10. de in integr. restit.

Molestia si non adest in fructibus realibus, requiritur modestia iudicialis. num. 1. decis. 384. seu 6. alijs 19. de irien.

Monachus comparens pro defensione suæ ecclesie, quando debeat admitti? num. 5. decis. 113. seu vnica de reg.

Monachus cum auctoritate vicarij eius generalis potest esse procurator. num. 1. decis. 65. seu 5. de procur.

Monachi non obstante prescriptione per eos facta de decimis vnus parochia, tenentur alere rectorem, & capellanos illius, si non habeant aliunde. num. 2. decis. 310. seu 5. de dec.

Monachus quando possit esse in iudicio, & constituere procuratorem? num. 1. & 2. & 3. decis. 313. seu vnica de reg.

Monitorium quando aliqua reintegratione indigeat? & quid loco reintegrationis sufficiat? num. 1. & 2. decis. 371. seu 5. de sent. excom.

Mora non committitur in illiquidis. num. 7. decis. 296. seu 2. de locat.

Motui proprio quando credatur? num. 1. & quando non. num. 4. decis. 174. seu 10. de prob.

Mulier non est sequestranda, quando vnus ex duobus maritis est in possessione matrimonij. num. 1. decis. 327. seu 1. de sponsal.

Mulier quamvis recessisset, etiam si per vim transducta, ni-

hil minus marito restituitur. num. 3. decis. 327. seu 1. de sponsal.

Mulier, siue ab ea causam habens exigit via executina lucrum sibi ex statuto vrbs delatum. num. 2. decis. 14. de constitut.

N

Narratiua potestatis collatoris facta in collatione, est probanda per prouisum. num. 2. decis. 166. seu 2. de probat.

Naturalium appellatione veniunt filii meretricum. num. 5. decis. 305. seu 5. de testam.

Necessarium an sit dare de regula de triennali. num. 6. decis. 380 seu 2. alijs 5. de irien.

Negatiua dispensationis probatur ex inspectione regestri supplicationum, quod scilicet in eo non nominatur, si essemus in casu, quo solus Papa posset dispensare. num. 4. decis. 387. seu 9. alijs 33. de irien.

Negatiua habens presumptionem pro se, non est probanda. num. 5. decis. 412. seu vnica. alijs 25. in reg. de mut.

Negatiua non probatur, quando adesse presumptio pro non delicto. nu. 6. decis. 412. seu vnica num. 25. in reg. de mutat.

Negligentia Episcopi de morte beneficiati probanda est clare. num. 1. decis. 46. seu vnica. de suppl. negl. pralat.

Negligentia est probanda per eam asserentem. num. 3. decis. 111. seu 6. de restit. spol.

Negligentia nihil differt à cursu temporis. num. 4. decis. 156. seu 7. vt lit. pend.

Negligentia non consideratur isto in casu. nu. 1. decis. 184. seu 29. de prob.

Negotiorum gestor acquirit detentionem, item & corporealem possessionem post ratificationem principalis limitia prout. num. 1. & 2. decis. 121. seu 16. de rest. spoliat.

Notarij ad recipiendum resignationes dicuntur esse in consistorio Principis. num. 2. decis. 72. seu 12. de procur.

Notario creditur circa expensam factam in executione. nu. 3. decis. 81. seu 3. de restit. in integr.

Notarius dicens se scripsisse cum solemnitatibus in primo dicto est de facto proprio, in secundo nequaquam. nu. 7. decis. 191. seu 3. de testib.

Notarius dixisse semper presumitur id, quod partes dixerunt. num. 7. decis. 320. seu 7. de iur. patr.

Notarius non debet rogari nisi de his, quæ ipse fecit, vel pars, quæ rogabat, vel amba partes. num. 2. decis. 195. seu 4. de fid. instr.

Notarius iuris presumptione asseruisse aliquid creditur informatus à partibus. nu. 4. decis. 321. seu 8. de iur. patr.

Notario non est credendum, quando in instrumento dicit se fuisse presentem, quando Tertius commisit aliquod delictum. num. 5. & quare? num. 6. decis. 195. seu 4. de fid. instr.

Notarius non potest dare fidem de his, quæ tertius agit. nu. 3. decis. 195. seu 4. de fid. instr.

Notario presumuntur dicta verba: ab his, quorum interest, & quo pacto intelligatur? nu. 6. & 8. decis. 320. seu 7. de iur. patr.

Notarius presumitur dixisse ea, quæ ab interesse pretenditibus audiuit, nisi aliud probetur. num. 1. decis. 321. seu 8. de iur. patr.

Notarius si omittat ponere in registro comparitionem, cum constitutione procuratorum, an inducat non litem? num. 1. & 6. decis. 192. seu 1. de fid. instr.

Notitia certa, & affirmatiua quando requiratur? nu. 2. decis. 416. seu 4. de pens.
 Notitia quomodocunque habeatur appellationis, sufficit in terminis. c. causam que. de electio. num. 2. decis. 242. seu 16. de appell.
 Notitia sufficiens mandati procuratoris, quando dicatur habita? num. 3. decis. 243. seu 17. de appell.
 Noua causa non est petitio publicationis testium in restitutione in integrum. nu. 2. decis. 82. seu 3. de restit. in integr.
 Noualia non veniunt concessis decimis nu. 1. amplia ut hic decis. 309. seu 4. de dec.
 Noue prouisionis clausule pręgnantes que sint? num. 4. decis. 325. seu 12. de in. patr.
 Noue prouisionis ex clausulis quando omnia extendi possunt? num. 3. decis. 270. seu 7. de preb.
 Noue prouisiones gratia secunda quando alios defectus supplent, non subsunt regula amplia, ut hic. num. 3. decis. 398. seu 4. aliis 27. reg. certo modo.
 Noua prouisio etiam superueniens post spoliū, affert titulum coloratum ad obtinendam restitutionem. num. 1. decis. 107. seu 2. de rest. spol.
 Nullitates, & negocium principale in vna, & eadem sententia possunt terminari. nu. 2. decis. 32. seu 16. de rescr.
 Nullitas etiam principaliter deducta, prohibetur ex statuto vrbis, item si esset defectus iurisdictionis. num. 1. & 2. decis. 8. de constit.
 Nullitas dicitur principaliter deducta, si commissa est causa appellationis, nullitatis, & attentatorum. num. 1. decis. 31. seu 15. de rescrip.
 Nullitas interlocutoria etiam prohibetur per statutum vrbis. num. 1. decis. 9. de constit.
 Nullitas notoria non tollitur per statutum vrbis. num. 3. decis. 6. de constit.
 Nullitas, que obijciuntur contra possessorem, non est perpetua, sed tollitur tempore. num. 3. decis. 7. de constit.
 Nullitas replicando opposita etiam excluditur per statutum vrbis. num. 1. decis. 7. de constit.
 Nullitas tam agendo, quam excipiendo censetur reiecta, stante statuto prohibente dici de nullitate post certum tempus. num. 1. decis. 16. de constit.
 Nullitatibus simpliciter reiectis, non censetur reiecta nullitas ex eisdem actis, vel ex defectu citationis. num. 2. decis. 15. de constit.
 Nullo ex acto etiam voluntas colligitur. num. 4. decis. 297. seu 1. de ver. permut.
 Nullitate inchoata dici per partem, si interim labatur annus, neque per viam exceptionis is amplius audietur. nu. 1. decis. 11. de constit.
 Nullitates multe non supplentur in confirmatione. num. 4. decis. 270. seu 7. de preb.
 Nullitates quaslibet, etiam in quibus requiritur dispensatio, vel in quibus est defectus substantia, comprehendit noua prouisio, cum clausulis, de quibus hic. num. 1. decis. 270. seu 7. de preb.
 Nullitatis actione prohibita post annum non censetur prohibita exceptio. num. 1. decis. 6. de constit.
 Nullitatis pena non procedit, nisi in casibus expressis. nu. 4. decis. 27. seu 2. de electio.
 Nullitatis statutum vrbis continet decisionem litis, recirco quodcumque tribunal illud seruare debet. num. 1. decis. 10. de constit.
 Nullus est processus factus per iudicem recusatum post interpositam a recusante appellationem, dato quod appellatio per eum non sit prosecuta. num. 1. decis. 205. seu

3. de exceptio.
 Nullum, quod est ab initio, conualidari non potest. num. 3. decis. 424. seu 12. de pens.

Obedientia interdum aufert preiudicium. num. 8. decis. 267. seu 4. de preb.
 Oblatio verbalis quando sufficit? num. 2. decis. 296. seu 2. de loc.
 Offerens reus in illiquidis verbo satisfacit. num. 6. decis. 296. seu 2. de loc.
 Olirad. cons. 196. est restrictum ad nobiles. nu. 9. decis. 305. seu 5. de testam.
 Opini. mitior est ample tendenda. num. 3. decis. 358. seu 12. de priuil.
 Opponi multa possumus contra surrogationem. nu. 5. decis. 117. seu 12.
 Optare canonicatum potest antiquior portonarius, etiam si esset Archidiaconus, & quare? num. 1. 2. & 3. decis. 35. seu vnica. de consuet.
 Ordinarij literis, seu epistolis non creditur amplia ut. num. 2. 3. & 5. decis. 171. seu 7. de prob.
 Ordinarios magis comprehendere verba dispositionis, quam extraordinarios, quomodo intelligatur? nu. 3. decis. 348. seu 2. de priuil.
 Ordinarius collator dicitur, qui habet a Papa potestatem conferendi, & maxime vniuersitatem beneficiorum, exceptis illis, qui habent a lege. num. 1. 2. & 3. decis. 56. seu 1. de offic. ordin.
 Ordinarius potest conferre pen. lente hac appellatione. nu. 6. decis. 229. seu 3. de appell.
 Ordinaria canonum semper attenduntur, quando agitur inter laycos coram ecclesiastico. num. 5. decis. 52. seu 1. de offic. deleg.
 Ordinatus quando est aliquis ad maiores ordines a circumspetto viro, vel promotus ad beneficium requirens clericatum, non tenetur quis probare clericatum. nu. 4. decis. 412. seu vnica. aliis 25. in regul. de mut.

P

Pacificus possessor quando quis esse desinat? num. 1. decis. 383. seu 5. aliis 18. de trien.
 Pacificus quando quis non desinit esse per comparitionem? num. 3. decis. 380. seu 2. aliis 5. de trien.
 Pactum faciens de promittendo aliquid potest cogi ad obseruandum sine alia promissione, & ratio. num. 12. & 13. decis. 78. seu 18. de procur.
 Pactum si cum nullo fit, licet statutum sit nullum, non committitur simonia. num. 1. decis. 394. seu 5. de simon. diff. rentia esse debet inter dantem & recipientem. num. 6. decis. 394. seu 5. de sim.
 Papa absente etiam pro aliqua parte anni, parafrenarij excusantur a non publicatione. num. 2. decis. 359. seu 13. de priuil.
 Papa in regressu confert beneficium ex nunc prout ex iuc, ideo collatio censetur facta ab initio. nu. 4. decis. 44. seu 7. de renunc.
 Parafrenarius quando probare habeat se non publicasse, propter absentiam Pontificis. num. 5. decis. 359. seu 13. de priuil.
 Paris. cons. 11. num. 73. vol. 1. intellectus. num. 9. decis. 279. seu 16. de preb.

- Paris. conf. 24. col. 1. lib. 1. declaratur. num. 3. decis. 211. seu 4. de presump.
- Paris. conf. 32. vol. 4. declaratur. num. 4. decis. 275. seu 12. de prob.
- Paris. conf. 73. vol. 4. declaratur. num. 10. decis. 309. seu 4. de dec.
- Pater mouere potest actionem contra filium, ubi agitur inter eos de dominio. num. 3. decis. 120. seu 3. de prescrip.
- Patroni cateri non presumuntur priuati per presentationem aliorum patronorum. num. 7. decis. 105. seu 5. de caus. possess. & propr.
- Patrono vno in tempore presentante, lapso tempore alij videntur consentire. num. 14. decis. 267. seu 4. de prob.
- Patronis laicis in dubio non presumitur Papa preiudicare. num. 2. decis. 326. seu 13. de iu. patr.
- Patronum vnum habere magis vtile ecclesie propter multa commoda. num. 3. decis. 323. seu 10. de iu. patr.
- Patronus verus dicitur ille solus, qui eo anno habet presentem are, stante diuisione annorum in presentando per copatronos facta. num. 1. decis. 315. seu 1. de iu. patr.
- Pauli de Castro conf. 30. vol. 1. error credentis necessariu fore dispensare super radice matrimonij. num. 4. decis. 335. seu 5. qui fil. sint legit.
- Pauli de Castr. doctrina in l. solet. de iurisd. omni. iud. & in l. sed si hac. §. patronum. de in ius vocan. declaratur. num. 3. decis. 336. seu 6. qui fil. sint legit.
- Paul de Castr. hic redarguitur de contrarietate. num. 5. decis. 191. seu 3. de testib.
- Pauper, & doctor non presentur in parochiali militi sancti Petri. num. 3. decis. 364. seu 18. de priuileg.
- Paupertas mulieris conuentę sola sufficit, vt causa remitatur ad partes eius remotas. num. 2. decis. 27. seu 11. de rescrip.
- Pensio bene constituta dicitur per Papam, literis non confectis, neque intimatis, dummodo hac concurrant. num. 1. decis. 422. seu 10. de pens.
- Pensio imposita super prouisione facta Titio de beneficio, nullo modo peti potest, si Titius nuquam possedisset, sed alius in eo presentatus. num. 3. decis. 1. de pens.
- Pensionarius quando probare debeat possessionem, vel bonum ius illius, qui primo consentijt. num. 1. limita, prout num. 2. & 3. decis. 421. seu 9. de pens.
- Pensionem an, & quando soluat successor. num. 1. & 2. decis. 415. seu 3. de pens.
- Pensionem non solutam petens, an agat ad regressum? presentur contra procuratorem constitutum a conueno in causa non solutionis pensionis, & ad omnes causas beneficiales, ciuiles, & criminales. num. 1 & 3. decis. 416. seu 4. de pens.
- Pensionem soluens metu censurarum, non constituit soluentem in quasi possessione exigendi. num. 1. decis. 423. seu 11. de pens.
- Pensionem vti positam vltra summam petens, rescindi non potest petere pensiones decursas post iudicium tale ceptum, & quare. num. 1. 2. & 3. decis. 414. seu 2. de pens.
- Pensiones petuntur a successore possessionis tantum. num. 1. decis. 418. seu 6. de pens.
- Pensioni consentiens potest liberare beneficium a pensionis seruitute. num. 4. decis. 421. seu 9. de pens.
- Pensionis reservationem precessisse constare debet, vt commisioni cum clausula, sine retardatione solutionis, detur locus. Etiam quod certo tempore quis eam percepisset. num. 1. & 2. decis. 20. seu 4. de rescrip.
- Pensionis solutio si facta est cum protestatione, quod metu
- censurarum, de quibus non apparet, semper censetur reposita in solutionibus consequentibus, factis sine tali protestatione. num. 2. decis. 423. seu 11. de solut.
- Pensionis translatio facta coram executore vigore processus fulminati cum insertione literarum potestatis transferendi, valet, dummodo post factam oppositionem constet de exemplaribus. num. 6. decis. 53. seu 2. de offic. delegat.
- Pensionis translatio est bona, etiam si facta sit coram executore vigore processus fulminati. num. 1. decis. 419. seu 7. de pens.
- Pensionum, & regressum cassationes, quia sunt quodammodo liberationes beneficiorum a seruitute, fieri possunt in manibus cuiuscumque. nu. 2. decis. 312. seu 7. de dec.
- Pensio potest cassari in manibus notarij citra consensum Pontificis ad instar regressus. num. 2. decis. 43. seu 6. de renunc.
- Pensio super fructibus reservari potest, vel per modum quantitatis, vel quotę, dummodo reservatio medietatem non excedat. num. 3. decis. 420. seu 8. de pens.
- Pensio respectu consensus adequatur contractibus. num. 8. decis. 425. seu 13. de pens.
- Pensio sapit naturam causę alimentorum. num. 3. decis. 252. seu 26. de appell.
- Pensio valide imponitur super fructibus consistentibus in distributionibus quotidianis, stante consuetudine ita eas imponendi, licet nil sit de distributionibus dictum. num. 1. decis. 420. seu 1. de pens.
- Peremptorium non est necessarium, quando in citatione adest comminatio legis, que apponit tempus. num. 1. decis. 303. seu 3. de testam.
- Peremptorium non requiritur in actu extraiudiciali. num. 4. decis. 303. seu 3. de testam.
- Periurius an sit inhabilis ad beneficia obtinenda? num. 5. & 6. decis. 44. seu 7. de renunc.
- Periurus dicitur constitutus procuratorem cum iuramento ad cassandum regressum, si postea procuratorem reuocat. num. 1. decis. 44. seu 7. de renunc.
- Periurus ob non seruatum fidem, est infamis, & etiam inhabilis ad beneficia. num. 1. & 2. quamuis non priuatur obtentis. num. 3. decis. 201. seu 2. de iureiur.
- Periurus regressu non amittit. num. 4. decis. 201. seu 1. de iureiur.
- Permutatio est actus liber. num. 6. decis. 403. seu 3. alijs. 24. in reg. de val.
- Permutatio est inter duos. num. 1. decis. 298. seu 2. de rer. permut.
- Permutatio nulla existente ex defectu vnus ex permutantibus, vel amborum, is non potest habere regressum ad beneficium, quod dimisit & quare? nu. 4. decis. 403. seu 3. alijs. 24. in reg. de val.
- Permutatio quadrangularis est inualida. num. 2. decis. 297. seu 2. de rer. permut.
- Persona locus attenditur quoad personam, & quoad contractum attenditur locus contractus. num. 4. decis. 2. de constit.
- Petitorio suspensio in prima instantia, an, & quando valeat sententia secundę instantię super dicto petitorio seruatis terminis lata? decis. 91. seu 3. de iud.
- Pia causa est honorabilior causa libertatis. num. 4. decis. 301. seu 1. de testam.
- Plura beneficia ad aliquam certam summam ascendentia, qui capere potest vigore eius expectatiue, quot beneficia capiat. num. 1. decis. 287. seu 6. de concess. preb.

Plura,

S V M M A R V M

Plura, dictio quot capiat. num. 2. decis. 287. seu 6. de concess. præb.
 Pœna in fine reg. certo modo, posita si contra fiat, præcedit eius principium. num. 3. decis. 400. seu 6. aliàs 29. in reg. certo modo.
 Pœnæ impostæ ad faciendas diligentias pro beneficio, semper intelliguntur à die captæ possessionis. num. 4. decis. 358. seu 12. de priuil.
 Pœnarum nimia extensio est vitanda. num. 6. decis. 161. seu 2. de confess.
 Pœna priuationis imposita à lege non intelligitur ipso iure. num. 1. decis. 366. seu vnica. de pœnis.
 Pœna priuationis ipso iure si imposita esset à lege, quis posset impetrare beneficium ante aliquam sententiam. num. 2. decis. 366. seu vnica. de pœn.
 Pœna priuationis non habet locum, nisi in casibus expressis. num. 5. decis. 201. seu 1. de iureiur.
 Pœna priuationis non incurritur, nisi in casu in litera expresso. num. 6. decis. 358. seu 12. de priuil.
 Pœnitentia antequam appareat de executione citationis quando liceat? num. 2. decis. 383. seu 5. aliàs 18. de trien.
 Pœnitentia non est locus, stante constituto apposito in contractu nominato, licet nondum esset traditum precium, quamvis postea in executione sit cogendus ad dandum precium. num. 3. & 5. decis. 293. seu 1. de emptio. & vendit.
 Pœnitentia habet locum ante Pontificis confirmationem super concordia in beneficiis dicta cum conditione facta. num. 3. decis. 59. seu 2. de pact.
 Pœnitentia post delictum non suffragatur. nu. 2. decis. 399. seu 5. aliàs 28. in reg. certo modo.
 Pontifex, & Nuncius apostolicus facilius prouident de beneficiis in suis mensibus, quam quod velint grauare ordinarios collatores. num. 4. decis. 264. seu 1. de præb.
 Positione impugnata quis potest uti probationibus factis super ea. num. 2. decis. 190. seu 2. de testib.
 Possint, verbum quid importet? num. 3. decis. 347. seu 1. de priuil.
 Possessio ad hoc vt dicatur plena, requiritur, vt appareat aliquem intus esse animo possidendi. num. 2. decis. 101. seu 1. de caus. poss. & propr.
 Possessio capellæ etiam per executorem dicitur translata per biretri impositionem. num. 1. amplia, prout num. 6. decis. 102. seu 2. de caus. poss. & propr.
 Possessio capta per annulum, vel per modicum terre, quando est restituibilis? num. 1. decis. 101. seu 1. de caus. poss. & propr.
 Possessio capta vigore monitorij quando dicatur bona, non restituibilis. num. 2. decis. 3. de constit.
 Possessio continuata non probatur per instrumentum. num. 3. decis. 389. seu 1. aliàs 7. in reg. de public.
 Possessio ex vna causa, quando ex noua causa superueniente mutetur? num. 1. decis. 104. seu 4. de caus. poss. & propriet.
 Possessio habetur pro tradita per constitutum in re ipsa. nu. 3. decis. 102. seu 2. de caus. poss. & propr.
 Possessio instrumentalis non suffragatur, quia requiritur vltra instrumentum, aliquis actus publicus. num. 2. decis. 388. seu 1. aliàs 7. super reg. de publ.
 Possessio iuris vniuersalis non transfertur sine hereditatis additione. nu. 6. decis. 105. seu 5. de caus. poss. & propr.
 Possessionem non dicitur habere resignans post resignationem. num. 2. decis. 392. seu 4. aliàs 10. in reg. de publ.
 Possessionem transferenti ex contractu inutili non datur

remedium c. reintegranda. num. 1. ratio. num. 2. decis. 120. seu 15. de restit. spol.
 Possessio nihil potest operari. titulo existente nullo. num. 2. decis. 267. seu 4. de præben.
 Possessio adeptio an perficiat affecutionem beneficij. num. 6. decis. 355. seu 9. de priuil.
 Possessionis petitio est facti, & debet dari à singulis, non ab vniuersis de capitulo. num. 6. decis. 153. seu 4. vt lit. pend.
 Possessioni prius captæ nulla datur prærogatiua. num. 1. decis. 363. seu 17. de priuil.
 Possessionis traditio facta à capitulo habet vim gratificationis. num. 15. decis. 267. seu 4. de præben.
 Possessionis tradenda non est præcisè specificandus modus in re ipsa. num. 4. deci. 102. seu 2. de caus. poss. & propr.
 Possessio non est alicui non citato auferenda. num. 4. decis. 258. seu 32. de appell.
 Possessio non dicitur translata, adeo vt spoliatus possit postea ratificare per constitutum factum mulieri absenti ab illo, qui constituit se post mortem alicuius possidere. nu. 1. decis. 123. seu 18. de restit. spol.
 Possessio non potest tradi, nisi per habentem potestatem conferendi. num. 2. decis. 102. seu 2. de caus. poss. & propr.
 Possessio nulliter tradita, quando manuteneatur? num. 12. decis. 417. seu 5. de pens.
 Possessio per annulum dicitur capta per partem, Nuntio, seu subexecutore presente, licet non tradente. num. 1. decis. 103. seu 3. de caus. poss. & propr.
 Possessoris per 20. annos ad fauorem omnia præsumuntur solemniter acta. num. 2. decis. 261. seu 35. de appell.
 Possessio quando non potest peti ab eo, qui non est vel successor iuris, vel possessionis. num. 1. decis. 413. seu 1. de pens.
 Possessio tradita per capitulum, an habeat vim collationis? num. 1. decis. 267. seu 4. de præb.
 Possessio transfertur ex contractu inutili ex defectu solemnitarum. num. 4. limita, prout num. 5. decis. 120. seu 15. de restit. spol.
 Possessor, qui non est, non potest sibi mutare causam possessionis. num. 3. decis. 107. seu 2. de restit. spol.
 Possessor non tenetur ad simplex verbum executoris, dimittere ius suum indefensum. num. 12. decis. 370. seu 4. de sent. excom.
 Possessorium remedium absque colore competit, quando agitur super possessorio adipiscendæ possessionis Castri inter duos priuatos, dummodo aperte non constet de non iure. num. 5. decis. 246. seu 20. de appell.
 Possidere duo insolidum eodem tempore non possunt. num. 2. decis. 185. seu 21. de prob.
 Possessor fictus, qui dolo desit possidere, non venit in statutis. num. 2. decis. 126. seu 21. de rest. spol.
 Possessor tertius potest docere de inualiditate tituli illius, qui consentit reservationi pensionis. num. 3. decis. 418. seu 6. de pens.
 Primitiæ debentur ex frugibus prædiorum. nu. 2. decis. 306. seu 1. de dec.
 Primitiæ debentur illi parochiæ, in cuius limitibus compariunt prædia. num. 1. decis. 306. seu 1. de dec.
 Primitiæ, & decimæ quamuis circa quantitatem non sint soluendæ, tamen de necessitate sunt dandæ. num. 3. decis. 307. seu 2. de dec.
 Primitiæ sunt necessariò soluendæ, contra diuum Thomam, & Brixien. vide ibi nu. 1. & 2. decis. 307. seu 2. de dec.
 Priuatio ipso iure quando dicatur incursum? num. 5. decis.

I N D E X.

416. seu 4. de pens.
 Privationis in causa requiritur citatio, & scientia certa. num. 2. decis. 417. seu 5. de pens.
 Principalis declaratio post eius mortem non transit ad heredes. num. 5. decis. 381. seu 3. aliàs 6. de trien.
 Principem cogitasse aliquid in genere quando sufficiat. num. 5. decis. 333. seu 3. qui fil. sint legit.
 Privilegia contenta in 2. par. regul. de prerogat. complectuntur etiam scriptores. num. 2. decis. 349. seu 3. de priuil.
 Privilegia scriptorum, ut possint acceptare, restringuntur ab beneficia reservata, & affecta in mensibus Ordinarij tantum. num. 1. decis. 352. seu 6. de priuil.
 Privilegiatam causam non venire in generali dispositione, quomodo intelligatur. num. 3. decis. 388. seu unica. aliàs 12. super reg. reuoc. vnion.
 Privilegium alternatiue Cardinalibus concessum quomodo intelligatur. num. 1. decis. 347. seu 1. de priuil.
 Privilegium clausule, & de secunda expeditione, quando competat. num. 1. decis. 340. seu 4. de priuil.
 Privilegium facile tollitur. num. 2. decis. 348. seu 2. de priuil.
 Privilegium familiarium in expeditione expectatiuarum anno 2. Pauli ij. nunquid suffragetur expectatiuis concessis anno 11. num. 1. & 3. decis. 357. seu 11. de priuil.
 Privilegij natura est, quod sit perpetuum. num. 2. decis. 357. seu 11. de priuil.
 Privilegium non confertur in intuitum. num. 2. decis. 347. seu 1. de priuil.
 Privilegium Pauli ij. concessum parafrenarijs de non acceptando, & publicando non procedit nisi durante absentia. decis. 359. seu 13. de priuil.
 Prebenda tamquam filia sequitur canonicatum. num. 5. decis. 279. seu 16. de preb.
 Preceptorie Sancti Io. Hierosolymit. an sint beneficia manualia. num. 2. decis. 272. seu 9. de preb.
 Preceptorie Sancti Io. non sunt electiua, nec curata, sed regularia. num. 3. decis. 272. seu 9. de preb.
 Preceptor Religionis est procurator, & legitimus administrator ecclesie, etiam si non sit constitutus in dignitate propter administrationem. num. 4. decis. 223. seu 11. de sent. & re iud.
 Preceptorie Sancti Io. non comprehenduntur sub generali reservatione. num. 4. decis. 272. seu 9. de preb.
 Prelatus solus bene constituit procuratorem in possessorio. num. 2. decis. 68. seu 8. de procur.
 Prerogatiua concessa doctoribus, ut in parochialibus reliquis preferantur, intelligitur de reliquis non priuilegiatis. num. 2. decis. 364. seu 18. de priuil.
 Prerogatiua concessa pauperibus etiam contra familiares, quo pacto fuit declarata. num. 1. decis. 364. seu 18. de priuil.
 Prescribitur spacio 30. annorum executioni sententie. num. 1. limita. prout. num. 2. decis. 212. seu 5. de sent. & re iud.
 Prescriptio an possit per filium perfici mortuo patre, cum filius confecisset inuentarium. num. 5. decis. 210. seu 3. de prescrip.
 Prescriptio decimarum quoad certa preidia non extenditur ad alia. num. 10. intellige, ut hic decis. 308. seu 3. de dec.
 Prescriptio procedit ad fauorem communitatis, etiam mortuis omnibus de eade. nu. 1. decis. 209. seu 2. de prescrip.
 Prescriptio quando dicatur interrupta, & amissa possessio ciuilis. num. 1. decis. 211. seu 4. de prescrip.
 Prescriptio statutaria non procedit contra fideiussores, qui soluit, & habet cessionem actionum. num. 1. amplia ut hic. decis. 208. seu 1. de prescrip.
 Prescriptio translata in alium, est similis exemptioni Pauli. num. 4. decis. 360. seu 14. de priuil.
 Prescriptione 30. annorum, bona fides etiam causatur ex errore iuris. num. 2. decis. 329. seu 2. de cland. desp.
 Prescriptio vno actu decimandi, in eo territorio vniuerso omnia veniunt comprehensiuè, non extensiuè. nu. 5. decis. 309. seu 4. de dec.
 Presentandi in quasi possessione quamuis defunctus reperitur, ea tamen non transit in heredem absque apprehensione. num. 3. decis. 105. seu 5. de caus. poss. & propr.
 Presentatio contra patronorum protestationem nihil valet. num. 8. decis. 49. seu 1. de offic. vicar.
 Presentandi in possessione si populus reperitur, nec probatur immemorabilis, tunc patronatus presumitur ex usurpatione. num. 4. decis. 317. seu 4. de iu. patron.
 Presentatio proprie intelligitur, quando fit superiori non solum ad effectum validitatis presentationis, sed ut noua prouisio declaretur subreptitia habens presentationem esse factam. num. 1. & 3. sed contra in hoc ultimo. num. 3. decis. 325. seu 12. de iu. patr.
 Presentatio vna sine titulo an sufficiat. num. 1. decis. 318. seu 5. de iu. patr.
 Presentia, & patientia nuntij quando pro traditione habeatur. num. 2. decis. 103. seu 2. de caus. poss. & propr.
 Prestimonia sunt beneficia, que dantur clericis in titulum. num. 4. decis. 288. seu 7. de concess. preb.
 Prestimonia an sint beneficia. nu. 2. & 4. deci. 288. seu 7. de concess. preb.
 Presumitur animus durare etiam post longum tempus. nu. 8. decis. 156. seu 7. ut lit. pend.
 Presumitur concordiam precessisse, & ab ea fuisse recessum in casu isto. num. 1. decis. 58. seu 1. de pact.
 Presumitur expeditio in tempore, & qui vult dicere contrarium, debet probare. num. 2. decis. 412. seu unica, aliàs 25. in reg. de mutat.
 Presumitur mutatio status beneficii per 40. annos. num. 3. decis. 113. seu 8. de restit. spol.
 Presumitur neminem ius suum derelinquere. num. 9. decis. 156. seu 7. ut lit. pend.
 Presumitur pro dispensatione. num. 3. & 6. decis. 176. seu 14. de prob.
 Presumitur pro expeditoribus, ut non expediuerint, nisi viuo consensu. num. 3. decis. 412. seu unica. aliàs 25. in reg. de mutat.
 Presumitur quemlibet scire ius suum durare. num. 10. decis. 56. seu 7. ut lit. pend.
 Presumpta conuentio inducens simoniam, que dicatur. nu. 3. decis. 340. seu 1. de sim.
 Presumptio est pro notariis publicis archiuii. num. 10. decis. 53. seu 2. de offic. deleg.
 Presumptio fragilitatis, & facilitatis tollitur per alias presumptiones potentiores. nu. 2. decis. 160. seu 1. de confes.
 Presumptio l. filium diffinimus. de his qui sunt sui vel alie. iur. et l. miles. §. defuncto. de adulter. est iuris tantum. nu. 4. decis. 331. seu 1. qui fil. sint legit.
 Presumptio receptionis contra mulierem insurgit ex testibus probantibus segetes fuisse solutas factoribus ipsius mulieris, que confessa erat eas recepisse. nu. 3. decis. 160. seu 1. de confes.
 Probare quis teneatur se esse intra numerum beneficiatorum. num. 1. decis. 166. seu 2. de conf.
 Probatio iuris patronatus, & domini de iure equiparatur. num. 3. decis. 320. seu 7. de iu. patr.
 Probatio per vnum testem quando non sufficiat. numer. 3. decis.

decif. 185. seu 21. de prob.
 Probatio semiplena quando iungatur? num. 3. decif. 170. seu 6. de prob.
 Probatio sufficiens est, si testes dicant ita solitum esse fructos percipi. num. 1. decif. 127. seu 22. de restit. spol.
 Procedi posse coram utroque, quo pacto intelligatur? num. 4. decif. 26. seu 10. de rescrip.
 Processus fulminatus non est ita simpliciter iudicandus copia, vel insertum, & quare? num. 9. decif. 53. seu 2 de of. sic. deleg.
 Processus habitus per contradicthas an, & quando sit validus? num. 1. decif. 240. seu 14. de appell.
 Processus in causa non est retardandus per purgationem attentatorum faciendam in partibus. num. 2. decif. 249. seu 23. de appell.
 Processus per contradicthas quando bonus? num. 1. decif. 224. seu 12. de sent. & reuid.
 Processus per iudicem recusatum parte non appellante factus, in Rota habetur pro valido. num. 1. decif. 203. seu 1. de excep.
 Processus valet, quamvis factus à iudice nō recusato simul cum recusato insolitum constituto. num. 1. amplia, prout num. 3. decif. 203. seu 1. de excep.
 Proclama idem operatur, quod citatio particularis. num. 2. decif. 136. seu 6. de dol. & cont.
 Procurator ab aliquo iam valide constitutus vigore noui mandati, constituyente mortuo, per eius uxorem nulliter constituti non dicitur reuocatus. num. 3. decif. 74. seu 14. de procur.
 Procurator an substituerit vigore mandati, vel tamquam dominus litis, attenditur, si in substitutione sunt verba, & omni meliori modo. num. 4. decif. 64. seu 4. de procur.
 Procurator constitutus à capitulo canonicorum quādo pro singulis etiam constitutus dicitur? num. 1. decif. 63. seu 3. de procur.
 Procuratore asserto cum clausula, rati, per iudicem admisso, iudicium dicitur bene firmatum, & propterea citatus debet comparere. num. 4. decif. 253. seu 27. de appell.
 Procurator appellans virtute vnus mandati non boni, nil agit, quamvis postea producat bonum. num. 1. decif. 236. seu 10. de appell.
 Procurator effectus dominus litis potest substituere. num. 3. decif. 64. seu 4. de procurat.
 Procuratorem quem non esse semper opponi posse quomodo intelligatur? num. 5. decif. 253. seu 27. de appell.
 Procurator etiam post tres sententias obtentas, potest parte opponente producere mandatum. num. 1. decif. 66. seu 6. de procur.
 Procurator in causa appellationis nō potest substituere. num. 3. decif. 73. seu 13. de procur.
 Procurator in prima instantia potest post sententiam substituere procuratorem ad appellandum, non ad proseguendum. num. 3. decif. 230. seu 4. de appell.
 Procuratoris appellatio quid requirat ad eius validitatem. num. 1. & 2. decif. 235. seu 9. de appell.
 Procuratoris constitutio facta à parte coram solo notario, dicitur esse apud acta, non autem de actis, & dicitur extraiudicialis, atque eget testibus. num. 1. & 3. secus si coram iudice facta esset? num. 4. & vide in num. 7. decif. 192. seu 1. de fid. instr.
 Procuratoris constitutio fit in manibus solius notarij causæ, ad effectum vt eam ponat in actis, & si notarius id omittat, parti nocere non debet. num. 7. decif. 192. seu 1. de fid. instr.

Procuratoris reuocatio non obstante iuramento, valet. num. 1. decif. 70. seu 10. de procur.
 Procuratoris reuocatio sufficit, quod intimetur in camera, & cancellaria. num. 1. decif. 72. seu 12. de procur.
 Procurator habens duo mandata, procedendo simpliciter ad vltiora, si nō apparet, cuius mādati vigore cōparuerit, intelligitur vigore validioris. num. 3. decif. 74. seu 14. de procur.
 Procurator licitè excedit fines mandati domino sciente. num. 4. decif. 77. seu 17. de procur.
 Procurator non dicitur dominus litis, sed instantia. num. 2. decif. 73. seu 13. de procur.
 Procurator non potest procedere in causa appellationis, quando in prima instantia effectus est dominus litis. num. 1. decif. 63. seu 13. de procur.
 Procurator, qui elegit malum mandatum, in appellando non iuuatur bono, quod etiam habebat. num. 1. decif. 67. seu 7. de procur.
 Procurator rei, eum defendēdo non facit actum contrariū, & quare? num. 2. decif. 62. seu 2. de procur.
 Procurator si acceptauit expectatiue vigore data de anno 1536. non debet fieri extensio ad acceptandum ex alia concessione anni 1544. num. 1. decif. 76. seu 16. de procur.
 Procurator si constituentis beneficium resignauit, in quo procurator ipse habebat regressum per cessum, sibi prejudicium non attulit. num. 1. decif. 62. seu 2. de procur.
 Procurator solus quando possit, procedere pluribus procuratoribus constitutis. num. 1. decif. 61. seu 1. de procur.
 Procurator substituit etiam post sententiam, quando habet potestatem substituendi. num. 1. decif. 64. seu 4. de procur.
 Professio emissa in manus canonici tenet, quamvis in rescripto dicatur eam emitti debuisse in manibus constituti in ecclesiastica dignitate. num. 1. decif. 17. seu 1. de rescr.
 Professio quo pacto probetur? decif. 175. seu 11. de prob.
 Promotū se non esse dicens, an nihilominus possit dispensationē allegare? num. 1. decif. 387. seu 9. aliās 33. de trien.
 Promotus ad Episcopatum titulare, tenetur pro retentione beneficiorum soluere annatam. num. 2. decif. 37. seu 2. de elect.
 Promotus ad episcopatum retinet officia etiam ecclesiastica, puta protonotariatus, & simil. num. 1. decif. 36. seu 1. de elect.
 Proprietarij interest rem remanere apud vsumfructuarium. num. 4. decif. 220. seu 8. de sent. & re iud.
 Proprietarius civiliter possidet. num. 2. decif. 220. seu 8. de sent. & re iud.
 Prorogatione conseruatur ius, & cessat negligentia. num. 5. decif. 382. seu 4. aliās 17. de trien.
 Protestatio ex causa durat semper durante causa, & censetur repetita? num. 3. decif. 423. seu 11. de pens.
 Prouisus à Papa sicut potest dare de lite, ita prouisus ab ordinario potest dare de non lite. num. 2. decif. 158. seu 9. vt lit. pend.
 Publicatio acceptationis ubi est facienda? remissiuè. num. 3. decif. 72. seu 12. de procur.
 Publicatio est introducta, vt ea innotescat ordinarijs, & etiam respectu expectantium, & populi, vt cognoscant suum pastorem. decif. 389. seu 1. aliās 7. in reg. de publi.
 Publicatio gratiarum an respiciat retentionem. num. 5. & 7. decif. 355. seu 9. de priuil.
 Publicatio excommunicationis est quodammodo declaratio. num. 2. decif. 370. seu 4. de sent. excom.
 Publicationis ex defectu regula annullat actum in odium non publicantis. num. 3. decif. 88. seu 10. de integ. restit.

Pupillus prope xij. annum est doli capax. num. 6. decis. 133. seu 3. de dol. & cont.

Pupillus sine tutore valide citatur in casu damni infecti. n. 3. decis. 133 seu 3. de dol. & cont.

Questio incidens, vel emergens quae dicatur? num. 2. decis. 7. de constit.

Qualitas se natum ex soluto, & soluta, & dispensatum, est probanda, & quomodo probetur? num. 1. & 2. decis. 176. seu 12. de prob.

Qualitas soluti, & soluta, est qualitas, pro qua status naturalis adest, prout quod quis presumatur laicus. num. 1. & 5. decis. 176. seu 12. de prob.

Qualitates diuersae separabiles possunt concurrere in eadem persona. num. 4. decis. 35. seu vnica. de consuet.

Quod nolui, potui, quod potui, adimplere nequini, quomodo intelligatur. num. 12. decis. 17. seu 1. de rescrip.

Quasi possessio incorporalium an transferatur in heredem absque apprehensione? num. 1. decis. 105. seu 5. de caus. poss. & propr.

Ratificari quodcumque potest à principali citatio obienta eius nomine per assertum procuratorem cū cautione rati. num. 3. decis. 253. seu 27. de appell.

Ratihabitionis clausula an ampliēt potestatem? num. 5. decis. 61. seu 1. de procur.

Ratio eadem vbi militat, videtur etiam licita extenso in odiosis. decis. 408. seu 3. aliās 13 in reg. modif. indult.

Ratio impulsiva reg. de infirmis, quenam est. num. 3. decis. 376. seu vnica aliās 26 in reg. de infirm.

Ratione, & mente concedentis concurrentibus, larga significatio attenditur. num. 11. decis. 17. seu 1. de rescrip.

Rationem vnā solā adesse in dispositione, probare is debet, qui dicit. nu. 2. decis. 376. seu vnica aliās 26. in reg. de infirm.

Rationes omnes, quibus Lapi allegat. 89. per stylum Rotae est reducta ad triennium, tolluntur per prorogationem. nu. 6. decis. 381. seu 4. aliās 17. de trien.

Rationis diuersitate data, non fit aequalis determinatio. nu. 6. decis. 302. seu 2. de testam.

Recognitio registri antiqui facta per testes habentes notā manum notarij, vel recognoscentes ea per comparationem, est valida. num. 1. & eō magis concurrentibus his, de quibus num. 3. decis. 193. seu 2. de fid. instr.

Recusari iudex, non nisi ex noua causa potest post primum actum, qui haberet effectum litis contestationis in summarijs, & quis sit talis actus? num. 1. 2. & 3. decis. 203. seu 1. de except.

Recusatus iudex ignorans conuictis recusationem valide procedit. num. 2. decis. 204. seu 2. de except.

Regestrum prime instantie continet in se appellationem. nu. 2. decis. 230. seu 4. de appell.

Regressum dare ius ad rem, & facile tolli ius ad rem, quo pacto intelligatur? num. 7. decis. 44. seu 7. de renunc.

Regressum habens, si permitteret alium possidere per triennium, & ultra postquam esset locus regressui, etiā quod non sciisset, an sibi prauidicauerit. num. 2. decis. 183. seu 19. de prob.

Regressum habens ad canonicatum per quācumque dimissionem non potest propria auctoritate regredi ad beneficium, eō quia canonicus acceptasset dignitatem. nu. 4. decis. 269. seu 6. de preb.

Regressum non amittit, qui constituit procuratorem cum iuramento ad illum cassandum, licet postea dictum pro-

curatorem reuocet. num. 2. decis. 44. seu 7. de renunc.

Regressum quis intentare non potest, donec ibi locus fiat n. 9. decis. 183. seu 19. de prob.

Regressus cassatio an fieri possit per procuratorem ad id constitutum cum iuramento de non reuocando, post tamen dicti mandati reuocationē per constituentē factam, sed in partibus non intimatam. num. 2. decis. 70. seu 10. de procur.

Regressus cassationi potest quis consentire in manibus solius notarij in scio Pontifice ad instar pensionis. num. 1. decis. 45. seu 6. de renunc.

Regressus debet esse validus, vt dicatur abdicatum esse ius à resignante. num. 2. decis. 41. seu 4. de renunc.

Regressus ex causa cessionis litis non comprehenditur sub regula Adriani reuocante regressus. num. 1. decis. 42. seu 5. de renunc.

Regressus habet ius de praeterito, & est reliquia iuris cessi. num. 3. decis. 44. seu 7. de renunc.

Regressus potest interdum canonizari etiam cum procuratore ex aduerso constituto ad omnes lites beneficiales in causa contra eum mota super nō solutione pensionis. nu. 1. & 5. decis. 417. seu 5. de pens.

Reg. certo modo, considerat molestantes. num. 2. de cis. 400. seu 6. aliās 29 in reg. certo modo.

Reg. certo modo, non procedit in eo, qui causa commisit, & non citauit. num. 1. decis. 400. seu 6. aliās 29 in reg. certo modo.

Reg. certo modo, est extendenda contra improbos impetrantes. nu. 2. decis. 395. seu 1. aliās 1. super reg. certo modo.

Reg. certo modo, quando sit locus, nō obstantē, quod quis cessisset liti intra tres menses. num. 1. secus num. 3. decis. 399. seu 5. aliās 28 in reg. certo modo.

Reg. certo modo, est locus, etiam quod quis à capitulo electus in eius locum, qui non fuerat intra tempus constitutionis promotus, pro noua prouisione venisset. num. 1. decis. 398. seu 4. aliās 27. in reg. certo modo.

Reg. de annali, est odiosa. num. 3. decis. 385. seu 7. aliās 20. de trien.

Reg. de annali, ostenditur defectus iurisdictionis iudicantis, & imponentis sequestrum. num. 2. decis. 375. seu 2. super reg. in genere.

Reg. de annali, quando non infringat ius extrinsecus. num. 4. & 5. ibique limitatur decis. 375. seu 2. super reg. in genere.

Reg. de impetrando certo modo, procedit etiam in beneficio modico tempore possessio. num. 1. decis. 395. seu 1. aliās 1. super reg. certo modo.

Reg. de impetrando certo modo, non comprehendit impetrantem à summo Pontifice beneficium Episcopi intra tres menses ad se consecrari faciendum praescriptos. nu. 1. decis. 397. seu 3. aliās sub 2. in reg. certo modo.

Reg. de impetratione per obitum famil. Cardin. interpretatur contra Principem, tanquam eius beneficium. num. 3. decis. 378. seu vnica aliās 34. in reg. de impetr. benef. per obit. famil. Card.

Reg. de impetrantibus certo modo, non habet locum in prouisionibus ordinariorum. num. 2. decis. 398. seu 4. aliās 27. in reg. certo modo.

Reg. de infirmis resignantibus quomodo intelligatur. num. 1. decis. 376. seu vnica aliās 26 in reg. de infirm.

Reg. de publicandis, est introducta ad tollendas fraudes, & ne inuoluerentur omnia beneficia mundi. nu. 2. decis. 391. seu 3. aliās 9. in reg. de public.

Reg. de publicandis, procedit in reservatione. in qua non ad-

- vat mensis, nec tempus prefixum acceptandi cum pinguius clausulis. num. 1. decis. 391. seu 3. aliàs 9. in reg. de public.
- Reg. de publicandis resignationibus intra trimestre, quando non sit locus. num. 1. decis. 394. seu 6. aliàs 32. in reg. de public.
- Reg. de publicando est ritè intelligenda. num. 2. decis. 390. seu 2. aliàs 8. in reg. de public.
- Reg. de publicando quando dicatur satisfactum? num. 1. decis. 390. seu 2. aliàs 8. in reg. de public.
- Reg. de triennali, an procedat non obstante commissione, & comparitione subsecuta? num. 1. & 9. ubi ampliatur. num. 1. decis. 380. seu 2. aliàs 5. in reg. de trien.
- Reg. de triennali, an tueatur eum, qui post lapsū triennij, commisit causam super beneficio, & aduersarius docuit de suo titulo. limita. prout num. 3. num. 2. decis. 379. seu 1. aliàs 4. in reg. de trien.
- Reg. de triennali, prestat tantum exceptionem, & non actionem. num. 1. decis. 379. seu 1. aliàs 4. in reg. de trien.
- Reg. de triennali prodest ei, qui habuerat resignationem ab illo, qui priori die resignauerat. num. 1. & 6. decis. 386. seu 8. aliàs 31. de trien.
- Reg. de triennali prorogata per Papam, an possessor per quadriennij possit potiri beneficio allegationis Lapi. 89. num. 1. & 4. decis. 382. seu 4. aliàs 17. de trien.
- Reg. de triennali quando sit locus? num. 1. decis. 381. seu 3. aliàs 6. de trien.
- Reg. de triennali non est locus, quando quis possedit beneficium viuentis, vel non vacans. num. 4. decis. 386. seu 8. aliàs 31. de trien.
- Reg. licet annulet profecuta, non tamen annullat ea, quæ extrinsecus acquiruntur. num. 1. decis. 375. seu 2. super reg. in genere.
- Reg. modificatiua, fauore expectantium procedit etiam in ijs indultis concessis Cardinali in resignatione episcopatus. num. 1. decis. 409. seu 4. aliàs 14. in reg. modific.
- Reg. modificatoria indultorum Cardinalium procedit duntaxat in beneficijs spectantibus ad presentationem. num. 1. decis. 408. seu 3. aliàs 13. in reg. modific. indult.
- Reg. modificatoria indultorum Cardinalium absentium, procedit tam in semper absentibus, quam in presentibus, qui postea profecutionem facere. num. 1. amplia. prout num. 4. decis. 410. seu 5. aliàs 15. super reg. modific.
- Reg. modificatoria indultorum Cardinalium modificat etiam menses ordinariorum. num. 1. & 2. decis. 406. seu 1. aliàs 36. in reg. modific. indult.
- Reg. modificatoria indultorum Cardinalium sonat in priuilegium, & loquitur per verba possunt. num. 2. decis. 407. seu 2. aliàs 37. in reg. modific. indult.
- Reg. quod non possit quis augere ultra tertiam, loquitur de valore annuo. quod, an de vero intelligatur, vide. nu. 2. decis. 404. seu vnica. aliàs 35. in reg. auge. non poss. ultra tert.
- Reg. quod restitutio detur spoliato, limitatur, quando spoliatus fuisset surrogatus in locum resignatarij. num. 1. & 2. decis. 117. seu 12. de restit. spol.
- Reg. quod vigore clausule maioris valoris non possit quis augere ultra tertiam, declarata est simpliciter, prout loquitur num. 1. decis. 404. seu vnica. aliàs 35. in reg. auge. non poss. ultra tert.
- Reg. reseruatoria octo mensium, durantibus expectatiuis, an procedat etiam in locis, ubi non sunt expectatiue? num. 1. decis. 405. seu vnica. aliàs 30. in reg. reseru. octo mens.
- Reg. reuocatoria gratiarum, non reuocat gratias, quæ in aliqua parte sunt sortite effectum, neque procedit re non integra, puta, quando quis obtinisset canonicatum, & expectaret præbendam. nu. 1. & 2. amplia, quando quis haberet gratiam ad canonicatum, & dignitatem, & acceptasset tantum dignitatem. num. 3. limita, prout num. 4. decis. 411. seu vnica. aliàs 21. in reg. reuoc.
- Reg. reuocatoria vnionum, non reuocat vnionem factam loco pio, & sine qua pauperes non possunt viuere; quia non reuocaretur etiam per generalem reuocationem. nu. 1. & 2. decis. 388. seu vnica. aliàs 12. super reg. reuoc. vnion.
- Regulare beneficium habens ab Imperatore, dicitur habere titulum coloratum. num. 1. decis. 114. seu 9. de restit. spol.
- Regularis potest possidere beneficium seculare. num. 2. decis. 113. seu 8. de restit. spol.
- Regula vnus Pontificis potest obijci etiam post illius mortem contra gesta tempore eius vitæ. num. 1. decis. 374. seu 1. super reg. in genere.
- Religio quando possit venire per viam restitutionis in integrum? num. 5. decis. 223. seu 11. de sent. & re iud.
- Religio videtur habere non solum possessionem ciuilem, prout habent proprietarius, & dominus directus, sed etiam dominium. num. 2. decis. 223. seu 11. de sent. & re iud.
- Remissoria ad probandam scientiam minoris quando denegatur. nu. 4. decis. 135. seu 5. de dol. & cont.
- Remissoria conceditur ad probandum ius patronatus, etiam quod pro eius interruptione darentur provisiones Pontificis citra prescriptionem. num. 4. decis. 326. seu 13. de iu. patr.
- Remissoria datur sub obligatione de stando vnice in causa priuationis regressus propter non solutionem pensionis. num. 1. decis. 99. seu 6. de dilat.
- Renunciatio in fauorem tertij spoliatus restituitur, antequam possessio deueniat ad resignatarium. num. 4. decis. 115. seu 10. de rest. spol.
- Remissoria quando non datur sine obligatione de stando vnice sententiæ? num. 1. decis. 97. seu 5. de dilat.
- Renunciatio post renunciationem perdit naturalem possessionem, contra Calder. conf. 4. de renunc. num. 3. decis. 115. seu 10. de rest. spol.
- Renunciatio facta tertio, non est facienda differentia illa, an scilicet resignans incubuerit possessioni post renunciationem, quia siue in continenti, siue ex interuallo, semper debet restitui. num. 6. decis. 115. seu 10. de restit. spol.
- Rescriptum auocationis, quatenus causa non sit instructa, intelligitur tempore auocationis. & quare? num. 1. decis. 21. seu 5. de rescvi.
- Rescriptorum ea, quæ sunt concessa, attenduntur, non autem concedenda. num. 10. decis. 17. seu 1. de rescv.
- Rescriptum mandans Pretori, ut non obstantibus statutis, procedat summarie, facit eum delegatum. num. 1. decis. 18. seu 2. de rescv.
- Reseruarius fructuum alicuius fundi, an equiparetur fructuario? num. 1. & num. 2. ac per totam. decis. 40. seu 3. de renunc.
- Reseruarius quando dicatur decessisse in possessione? num. 1. decis. 393. seu 5. aliàs 11. in reg. de public.
- Reseruatio concessa exceptis beneficijs, in quibus essent Cardinales ordinarij collatores, intelligitur, in quibus Cardinales habent episcopatum, vel aliud simile beneficium.

num. 4. decis. 56. seu 1. de offic. ordinari.
 Reservatio octo mensium ideo fit per Papam, ut possit providere clericis pauperibus. num. 2. decis. 405. seu unica aliàs 30. in reg. reservator. octo mensium.
 Reservatio personalis est favorabilior. num. 2. decis. 378. seu unica. aliàs 34. in reg. de impetr. benefi. per obit. fam. mil. Card.
 Resignando principalis purè videtur renocasse procuratorem. num. 3. decis. 297. seu 1. de rer. perm.
 Resignans Alphonso reservata pensione, si Alphonsus conventus à Martino in secunda instantia intimaverat litè, & post secundam sententiam succubuerat, nec appellaverat, si tandem venit primus resignans, & opponat illum debuisse appellare, cognoscendum est de potioritate iuris Martini, potius, quàm illius, qui resignaverat. num. 3. decis. 294. seu 2. de empt. & vendit.
 Resignans in favorem tertij potest multa opponere de inhabilitatibus tertij. num. 4. decis. 117. seu 12. de rest. spol.
 Resignans quando etiam volens non potest ius à se abdicare? num. 4. decis. 424. seu 12. de pens.
 Resignans tertio, ob ostensum ei animum à spoliatore de illum iniuste in curia vexando, restitutio nihilominus competit. num. 1. decis. 116. seu 11. de rest. spol.
 Resignanti simpliciter ex causa permutationis ex possessione habita rei conpermutata, an permittatur usus regressus ei reservatus in curia per procuratorem à partibus constitutum? num. 1. decis. 297. seu 1. de rer. perm.
 Resignatio facta in mortis articulo per eum, qui post acceptam parvam datam, mortuus est, an & quando sit bona? num. 1. decis. 45. seu 8. de renunc.
 Resignatione ex simplici si est secuta possessio, quæ præsumitur præcessisse. num. 2. decis. 197. seu 1. de rer. perm.
 Resignatio quando cum fraude, vel sine facta intelligatur? numer. 4. & 5. decis. 376. seu unica. aliàs 26. in reg. de infirm.
 Resignatio quæ non valuerit? num. 1. & 2. decis. 424. seu 12. de pens.
 Resignatio si facta est in manibus Pontificis ad favorem certæ personæ, & resignatarius expressit malum valorem, ius à resignante non dicitur abdicatum. intellige prout. num. 2. num. 1. decis. 403. seu 3. aliàs 24. in reg. de val.
 Resignatio siue fiat sub modo, siue sub conditione, semper secuta Papæ admissione, habetur pro conditionali. Et nisi ea forma, qua fit, valeat, non valet aliquo alio pacto. num. 7. decis. 403. seu 3. aliàs 24. in reg. de val.
 Restitutio an ei cõpetat, qui expectatiuæ sæpius renocata vigore instrumentalem tantum habebat possessionem, & non constabat de continuatione post 20. annos. num. 1. decis. 111. seu 2. de restit. spol.
 Restitutio conceditur renuncianti in favorem tertie personæ, si postea is in possessione remanens fuerit spoliatus, amplia ut hic. num. 1. decis. 115. seu 10. de restit. spol.
 Restitutio in dubio non datur aduersus regulam de trienniali, & quid quando afferuntur iustæ causæ. num. 1. & 2. decis. 385. seu 7. aliàs 20. de trien.
 Restitutio in integrum aduersus quadrienniū propter enormissimam lesionem quo pacto consideretur. num. 1. & 3. decis. 84. seu 6. de in integr. restit.
 Restitutio in integrum aduersus quadriennium datur propter enormissimam lesionem. num. 2. decis. 84. seu 6. de restit. in integr.
 Restitutio in integrum datur etiam in possessorio, & quando? num. 1. decis. 83. seu 5. de in integr. restit.

Restitutio in integrum post publicatas attestaciones quando detur? num. 1. decis. 87. seu 9. de in integr. restit.
 Restitutionis in integrum tempus non currit durante tempore causæ nullitatis. amplia ut hic. num. 1. decis. 79. seu 1. de restit. in integ.
 Restitutio negatur minori aduersus lapsum temporis, ob quem perdidit ius ad beneficium. num. 1. decis. 88. seu 10. de in integr. restit.
 Restitutio negatur minori in beneficalibus. num. 2. decis. 88. seu 10. de in integr. restit.
 Restitutio negatur, ubi est timor peccati. num. 4. decis. 327. seu 1. de spons.
 Restitutio non datur in iurisdictionalibus, nisi docto de titulo. num. 4. decis. 108. seu 3. de restit. spol.
 Restitutio non datur spoliato ex sua negligentia. num. 2. decis. 111. seu 6. de restit. spol.
 Restitutionem petens ecclesia, vel collegium etiam aduersus aliam ecclesiam, soluere debet expensas. num. 1. decis. 226. seu 14. de sent. & re iud.
 Reuersurus cito non dicitur absens. num. 4. decis. 359. seu 13. de priuil.
 Renocazione procuratoris non intimata, semper ille potest procedere. num. 1. decis. 312. seu 7. de dec.
 Renocatio procuratoris etiam non intimata, quando proficit. num. 4. decis. 70. seu 10. de procur.
 Reus mortuo actore, non iudicatur pacificus isto in casu. num. 3. decis. 157. seu 8. vi lit. pen.
 Reus parie tantum debens nunquid ei petenti totum possit totum negare? num. 8. decis. 295. seu 1. loc.
 Reus potest prosequi litem contra interesse putantes, & è contra. num. 6. decis. 93. seu 5. de iud.
 Reus voluntarius quis dicitur? num. 2. decis. 95. seu 2. de dil.
 Rigore Rota solet abhorrere. num. 6. decis. 303. seu 3. de test.
 Ripa respons. 23. & 34. lib. 1. resp. declaratur. num. 2. decis. 356. seu 10. de priuil.
 Rocco. de Curt. in tract. patronat. vers. ius. num. 26. declaratur, quando alia comeclura non adessent. num. 2. decis. 314. seu 1. de in. patro.
 Romæ est territorium commune, fallit, prout hic. num. 7. decis. 124. seu 19. de rest. spol.
 Roman. in l. si verò. s. de viro. num. 87. vers. nono defertur. ff. solut. matrim. declaratur. num. 5. decis. 274. seu 11. de praben.
 Roman. conf. 368. aliàs 388. declaratur. num. 2. decis. 413. seu 1. de pens.
 Rota interdum consulit Dominos de sacra penitentiaria. num. 5. decis. 17. seu 1. de rescrip.
 Ruin. conf. 100. lib. 3. isto in casu constat. num. 4. decis. 334. seu 4. qui fil. sint legit.

S

Sarnen. in reg. de trien. q. 27. & 33. atque in reg. de non toll. iu. quæsit. q. 1. in fi. declaratur. num. 3. decis. 182. seu 18. de prob.
 Sarnen. in q. 1. reg. de surrog. improbat. num. 2. decis. 377. seu unica. aliàs 16. in reg. de surrog.
 Sarnen. q. 54. de trien. declaratur. num. 6. decis. 229. seu 3. de appell.
 Sarnen. q. 8. reg. de val. reprobat. num. 1. decis. 401. seu 1. aliàs 22. in reg. de val.
 Sarnen. q. 2. reg. de public. intellectus. num. 2. decis. 393. seu 5. aliàs 11. in reg. de publi.
 Sarnen. reg. de ann. q. 45. in fi. non habet locum, quando esset defectus iurisdictionis. num. 2. decis. 380. seu 2. aliàs 5. in

S V M M A R V M.

5. in reg. de trien.
 Satisfactio etiā est datio fideiussoris. nu. 11. deci. 13. de cōst.
 Scientia sola quando sufficiat, & equipolleat citationi per
 proclama. num. 2. & num. 3. decis. 135. seu 5. de dol. &
 contum.
 Secretarij in affecutione beneficiorum, habent communi-
 nem privilegiorum, que dātur scriptoribus. limita in pri-
 vilegio, ut non teneantur ad publicationem suarum gra-
 tiarum. num. 1. & 2. & quare? num. 3. decis. 355. seu 9.
 de priuil.
 Sententia an, & quando dicatur valida non obstante pro-
 ductione primæ sententiæ. num. 1. decis. 219. seu 7. de
 sent. & re iud.
 Sententia an sit nulla, non præstito iuramento perhorre-
 scentiæ? distingue prout hic. num. 4. decis. 202. seu 2. de
 iure iur.
 Sententia continens quem incidisse in pœnas priuationis
 non bene priuat. num. 2. decis. 132. seu 2. de dol. & cont.
 Sententia contra proprietarium lata an præiudicet pro-
 prietario ignorantis? & an scientis? num. 1. & 2. decis.
 222. seu 10. de sent. & re iud.
 Sententia declarans attentantem incurrisse in censuras in-
 hibitionis, an saluari possit? num. 1. & 2. decis. 39. seu
 3. de sent. excom.
 Sententia est valida, & transit in rem iudicatam, quippe
 quæ confirmat primam etiam nullam. ex capite iurisdic-
 tionis. num. 1. decis. 216. seu 4. de sent. & re iud.
 Sententia est valida lata citato procuratore tantū, in qua
 declarabatur resignatio in confidentiam, quia non pri-
 uabat, sed declarabat ius non competere. num. 7. decis.
 417. seu 5. de pens.
 Sententiæ appellatione intelligitur de diffinitiva. num. 3.
 decis. 9. de const.
 Sententiæ etiam postea declarata nullæ præstant iustam
 causam non petendi restitutionem in integrum. num. 2.
 decis. 79. seu 1. de restit. in integr.
 Sententiæ verba sunt stricti iuris. num. 3. decis. 126. seu 21.
 de restit. spol.
 Sententiæ generaliter in beneficiis continere debent
 ius non competere, non autem priuationem. num. 8. de-
 cis. 417. seu 5. de pens.
 Sententiæ nullæ non habent præsumptionem. num. 3. decis.
 79. seu 1. de restit. in integr.
 Sententia lata contra debitorem, vel heredem an præiudicet
 in validitate legati, vel crediti legatario, vel cre-
 ditori. num. 2. decis. 138. seu 8. de dol. & cont.
 Sententia lata contra heredem an & quando exequi pos-
 sit contra legatarium? num. 1. & 2. decis. 138. seu 8. de
 dol. & cont.
 Sententia lata contra heredem, quando non præiudicet fi-
 deicommissario? num. 1. decis. 215. seu 3. de sent. & re
 iud.
 Sententia lata contra reg. cancell. non est nulla, & quare?
 num. 1. decis. 1. de sent. & re iud.
 Sententia lata per contradictas, quando non mereatur exe-
 cutionem? num. 1. & 2. decis. 221. seu 9. de sent. & re
 iud.
 Sententia lata vigore rescripti impetrati ab excommuni-
 cato, est nulla. num. 3. decis. 368. seu 2. de sent. excom.
 Sententia quæ tertio scienti præiudicat in possessione, quo
 pacto intelligatur per rotam? num. 1. decis. 218. seu 6.
 de sent. & re iud.
 Sententia quando fidem faciat inter omnes, & faciat ius?

decis. 217. seu 5. de sent. & re iud.
 Sententia tres obtinens contra usufructuarium, quan-
 do etiam præstita cautione non consequitur rem petita
 amplius. num. 5. num. 1. decis. 220. seu 8. de sent. &
 re iud.
 Sententia super renouatione attentatarum, etiam quo ad
 iudicem transit in rem iudicatam & non potest renoua-
 ri. num. 3. decis. 257. seu 31. de appell.
 Sententia suppletur per testes in his, quæ probari non po-
 test ex scriptura. num. 5. decis. 167. seu 3. de prob.
 Sequestri inceptio prohibetur. num. 2. decis. 27. seu 1. de
 spons.
 Sequest. i nullius violatio propter contemptum iudicis est pu-
 nibilis. num. 3. decis. 375. seu 2. super reg. cancell. in
 genere.
 Seruus realis non potest dici constitutus, ubi habetur re-
 spectus ad certam quantitatem & quare? num. 4. decis.
 40. seu 3. de renunc.
 Sigillum commune, vel aliqua significancia communionē,
 ut ad vniuersos adhuc requiritur ad effectum colle-
 giatæ. num. 2. decis. 173. seu 10. de prob.
 Signa enormissimi damni inferendi in possessorio ad obtinē-
 dam restitutionem in integrum qua sit? num. 2. decis.
 81. seu 5. de in integr. rest.
 Simile non est idem. num. 2. decis. 15. seu vnic. de offic. leg.
 Simoniaca non fuit indicata hæc abbas electio, præceden-
 te statuto, de quo hic facta. num. 1. decis. 341. seu 5.
 de simon.
 Simoniaca quando non dicatur concordia ex cuncta de f. eto
 super resignatione non expectata sedis Apostolicæ con-
 cessione, & quare? num. 1. & 2. decis. 22. seu 3. de sim.
 Simoniacus est irregularis, & peior homicida. num. 4. de-
 cis. 341. seu 2. de sim.
 Simoniacus in beneficiis magis punitur, tamquam in
 legē beneficij peccauerit. nu. 6. decis. 341. seu 2. de sim.
 Simoniacus non priuatur ipso iure beneficijs obtentis. num.
 5. decis. 341. seu 2. de sim.
 Simonia dicitur, si eadem die quis instituit generalem Vi-
 carium ad conferendum, qui dicta die ei contulit. num. 1.
 decis. 340. seu 1. de sim.
 Simonia est si aliquis recipi beneficium, cum animo illud
 dimittendi. num. 5. decis. 49. seu 1. de offic. Vic.
 Simonia committens in vno beneficio non potest aliud as-
 sequi. num. 1. decis. 341. seu 2. de sim.
 Simoniam committunt patroni presentantes cum his dua-
 bus conditionibus. num. 1. decis. 343. seu 4. de sim.
 Simonia non dicitur, quando per viam statuti imponitur
 onus præbendæ vacanti. num. 4. decis. 344. seu 5. de sim.
 Singulari de capitulo nocent facta in capitulo, cum agitur
 de intellectu singularis personæ. num. 3. decis. 242. seu
 16. de appell.
 Socin in l. 1. col. 17. vers. & per prædicta his diebus con-
 sul. i. ff. de cond. & demonstr. reprobatur communiter,
 num. 1. declara. prout. nu. 4. decis. 302. seu 2. de testam.
 Socin iun. conf. 53. vol. 2. reprobatur. num. 6. decis. 300. seu
 vnica. de donat.
 Solemni ates in decreto alienationum minorum non præsu-
 muntur, ubi non sunt enunciatæ, præsertim solemnitas
 substationis. num. 4. decis. 199. seu 3. de præsump.
 Solutionis cum effectu appellatione, non venit obligatio.
 num. 5. decis. 358. seu 12. de priuil.
 Spoliare sicut potest resignatarius, ita & tertius surroga-
 tus quo ad possessionem, & omne quodcumque ius. nu.
 3. decis.

3. decis. 117. seu 12. de rest. spol.
- Spoliato, qui vigore sua expectatiua acceptauerat, non obstat coadiutoria tertij ad discolorandam eius titulum. num. 1. decis. 112. seu 7. de rest. spol.
- Spoliator licet dolum committat spoliando, secus tamen fructus consumendo. num. 5. decis. 124. seu 19. de rest. spol.
- Spoliatorem esse dolosum non procedit in c. reintegranda. num. 6. decis. 124. seu 19. rest. spol.
- Spoliator non est audiendus, nisi prius restitutus omnibus fructibus, & expensis. num. 1. decis. 122. seu 17. de rest. spol.
- Spoliator non potest opponere spoliato exceptionem compensationis. num. 5. decis. 252. seu 26. de appell.
- Spoliator per procuratorem generalem quando audiatur in petitorio non restitutus fructibus, neque expensis? num. 2. decis. 122. seu 17. de rest. spol.
- Spoliatus non restituitur absque titulo colorato. num. 3. decis. 386. seu 8. alias 31. de trien.
- Spolij restitutio per qua non retardetur? num. 4. decis. 182. seu 18. de prob.
- Spolium non competit abbati contra rectorem hodie exequentem eius sententias contra scolares, quas prius exequi faciebat per abbatem. num. 1. & 3. decis. 108. seu 3. de rest. spol.
- Spolium non probatur ex assertione notarij in eius instrumento. num. 1. decis. 195. seu 4. de fid. instr.
- Statuta loquentia in personam, afficiunt personam subditam etiam extra territorum existentem. num. 3. decis. 2. de constit.
- Statuti verba quando dicantur correctoria. num. 2. decis. 12. de constit.
- Statuto v. bis cap. 77. lib. 1. intellect. num. 9. decis. 13. de constit.
- Statutum correctorium loquens, existentibus filiis, non debet extendi ad casum, in quo filij non existunt. num. 3. decis. 12. de constit.
- Statutum factum contra dignitatem sede vacante, & quando nulla adest necessitas, non valet, & venit annullandum. num. 2. & 3. decis. 344. seu 5. de simo.
- Statutum habilitans personam, non comprehendit forenses, si est decisorium. quid autem, si est ordinatorium? num. 5. decis. 2. de constit.
- Statutum prefigens terminum ad dicendum de nullitate, facit, ut post dictum terminum etiam nullitas notoria, & ex defectu citationis dicatur exclusa. num. 1. decis. 15. de constit.
- Statutum Romanum habens, quod seruetur ius civile, procedit in decisijs, non in ordinatorijs. num. 4. decis. 52. seu 1. de offic. deleg.
- Statutum si prohibet opponi posse, non per hoc vetare dicitur actionem. num. 2. decis. 5. de constit.
- Stylus Rotæ non est extendendus contra communem. num. 3. decis. 33. seu 17. de rescrip.
- Subdelegatio facta iuxta formam c. super questionu. extr. de offic. deleg. licet de iure civili non teneat; tamen valet, si coram ecclesiastico fiat etiam inter Romanos, eorum statuto non obstante. num. 3. decis. 52. seu 1. de offic. deleg.
- Subreptio attenditur tempore dati rescripti. nu. 2. decis. 21. seu 5. de rescrip.
- Subreptitia est gratia, in qua aliquis dixit se compatronum, cum eo anno ex conventionem ceteris compatronis com-
peteret ius presentandi. num. 3. decis. 315. seu 2. de iur. patr.
- Substitutio procuratoris facta coram notario prima instantie tenet. num. 4. decis. 230. seu 4. de appell.
- Substitutio si sine liberis, continet vulgarem. quid si institutus erat mortuus cum liberis ante aditam hereditatem? num. 1. & 2. decis. 302. se 2. de testam.
- Succedendi ius diuersum est à legitimatione. num. 2. decis. 336. seu 6. qui fil. sint legit.
- Succedens in iure alterius, non debet magis grauari, quam grauaretur prædecessor, si viueret. num. 4. decis. 178. seu 14. de prob.
- Successionis in materia ius civile attenditur. num. 2. decis. 305. seu 5. de testam.
- Successor in beneficio quo ad hunc effectum quis dicatur? num. 1. & ratio. num. 3. decis. 29. seu 24. de rest. spol.
- Successor in possessione quis dicatur? nu. 2. decis. 418. seu 6. de pens.
- Succesor non tenetur iustificare titulum antecessoris, qui obijt in pacifica possessione. num. 1. decis. 178. seu 14. de prob.
- Succesor quod non teneatur iustificare titulum, an procedat isto in casu? num. 1. decis. 183. seu 19. de prob.
- Succumbens non potest adharere appellationi facta ex aduerso, quatenus contra, si pro appellante in omnibus est pronunciatum. num. 1. decis. 227. seu 1. de appell.
- Summarijs in causis dilaciones esse debent perinde ac in beneficijs. num. 1. decis. 96. seu 3. de dilat.
- Sumptum producens, in quo non est à tergo annotatus consensus, an teneatur probare consensum interuenisse. nu. 1. decis. 412. seu vnic. alias 257. in reg. de mutat.
- Supplicatio debet esse inserta in monitorio, et sit valida possessio eius vigore capta. num. 1. decis. 3. de constit.
- Supplicatio facta in capitulo, an deuoluat causam absque citatione? num. 1. & 2. decis. 241. seu 15. de appell.
- Supplicatio facta in capitulo, licet foris operaretur deuolutionem, non tamen habet effectum citationis, ut procedi possit per contradictas. num. 3. decis. 241. seu 15. de appell.
- Supplicatio sola, an & quando in constitutione vicarij, vel cuiuscumque iudicis sufficiat? num. 1. decis. 177. seu 13. de prob.
- Surrogatus quoad omne ius, quod alteri competeat, an censetur surrogatus quoad actionem spolij? num. 1. declarata, prout num. 2. decis. 130. seu 25. de rest. spol.

T

- T**A X A M non adesse, quis probare debeat? num. 3. decis. 187. seu 23. de prob.
- Tempus in dubio est continuum. num. 2. & 4. decis. 1. de constit.
- Tempus quando est adiectum causa taxationis? num. 3. decis. 264. seu 1. de prob.
- Tenuta nulliter data, precipue per tres conformes sententias, est manutenenda. num. 6. decis. 416. seu 4. de pens.
- Termini noui de per se non sunt seruandi. num. 1. decis. 32. seu 16. de rescrip.
- Termini per assertum procuratorem seruati, an & quando sint validi? num. 1. decis. 60. seu 2. de iud.
- Termini tutius est, ut etiam seruentur per tertium, longe post venientem ad causam. nu. 1. decis. 92. seu 4. de iud.
- Territorium non attenditur quo ad ligandum subditos. nu. 2. decis.

S V M M A R V M.

2. decis. 2. de constit.
 Tertij respectu nec attentatur, neque attentat. nu. 2. decis. 254. seu 28. de appell.
 Tertius existens in possessione post executorialia decretas quando teneatur probare se fuisse in possessione ante litem motam. num. 1. decis. 185. seu 21. de prob.
 Tertius sine nova commissione potest semper comparere in causa beneficii, etiam coram delegato, adhuc in causa appellationis. num. 1. & 2. decis. 207. seu 5. de excep.
 Tertius veniens ad causam, quando litem prosequi valeat, vel contra actorem, vel reum? num. 1. & 4. decis. 93. seu 5. de iud.
 Tertius veniens potest prosequi causam contra reum, actore mortuo. num. 5. decis. 93. seu 5. de iud.
 Testamentum manu testatoris sine testibus, valet inter liberos, & ad pias causas. numer. 1. decis. 301. seu 1. de testam.
 Testatoris secunda dispositio tollit primam. num. 12. decis. 279. seu 16. de prob.
 Testibus examinatis in causa, in qua non erat procurator, non creditur, amplius etiam in ijs, que dixerunt super interrogatorijs partis adversae. num. 2. & 3. decis. 189. seu 1. de testib.
 Testi unico dicenti se cepisse possessionem nomine alterius, non statuitur, neque dicitur testis in facto proprio. num. 1. & 3. decis. 191. seu 3. de testib.
 Testibus examinandis non opponens crimen, sed tantum, quod erant pro parte informati, potest illis uti. num. 3. decis. 190. seu 2. de testib.
 Testi unico deponenti in facto proprio, an credatur? num. 2. & 4. decis. 191. seu 3. de testib.
 Testes examinati parte non citata, sicut non probant contra, ita non probant pro non citato. decis. 189. seu 1. de testib.
 Testis in eo, quod dicit se possedisse, & in facto proprio, sed in eo, quod dicit se possedisse nomine alterius, est in facto alieno. num. 6. decis. 191. seu 3. de testib.
 Testium contra personas opponens potest nihilominus iuvare eorum dictis, nisi dicti ob impugnationem fuisset: à iudice reiecti. num. 1. & 5. decis. 190. seu 2. de testib.
 Testium dicta semper possunt impugnari, non ita in instrumento producto. num. 7. decis. 161. seu 2. de confes.
 Tex. in l. cū te. ff. de pact. inter empt. & vendit. declaratur. num. 4. decis. 296. seu 2. de loc.
 Tex. in l. 2. §. fin. C. de iur. emphit. declaratur? nu. 3. decis. 296. seu 2. de loc.
 Tex. in l. si rem. §. fin. ff. de pign. actio. intellect. nu. 7. decis. 295. seu 1. loc.
 Tex. in l. si rem. §. fin. ff. de pign. actio. declaratur. nu. 5. decis. 296. seu 2. de loc.
 Tituli minor color pro trienni li requiritur, quam pro restitutione. num. 7. decis. 386. seu 8. aliàs 31. de trien.
 Titulo existente nullo, possessio nihil potest operari. num. 2. decis. 267. seu 4. de prob.
 Titulum coloratum ad obtinendum restitutionem non dicitur habere is, qui habet triplex beneficium contra c. 1. de consuet. in 6. num. 1. decis. 106. seu 1. de restit. spol.
 Titulum coloratum adhuc non habens obtinet revocationem attentatorum. num. 1. decis. 251. seu 25. de appell.
 Titulum coloratum facit unio beneficij etiam regularis. num. 1. decis. 113. seu 8. de rest. spol.
 Titulum coloratum in possessorio praestat nova provisio cū clausulis super infecto titulo. num. 1. amplia. num. 2. &

quid in proprietate? num. 5. decis. 265. seu 2. de prob.
 Titulum coloratum quando Domini de Rota noluerunt esse in mandato de providendo. num. 1. decis. 179. seu 15. de prob.
 Titulum quando probare sufficiat iuris praesumptione. nu. 5. decis. 183. seu 19. de prob.
 Titulum suum quando quis iustificare teneatur? num. 1. decis. 181. seu 17. de prob.
 Titulus à iure reprobatus insurgit, quando in aliquo actu requiritur contractus cum certa forma, si ea praetermittitur, prout est omittendo publicationem matrimonij. nu. 4. decis. 329. seu 2. de clandest. despons.
 Titulus C. si sep. in integr. restit. postul. quomodo intelligatur? num. 1. decis. 85. seu 7. de in integr. restit.
 Titulus coloratus non est, qui habetur ad beneficium vivētis. num. 2. decis. 386. seu 8. aliàs 31. de trien.
 Titulus quando allegatur pro colore tantum, ita ut praevudicium sit irreparabile in petitorio, non appellatur. nu. 4. decis. 245. seu 20. de appell.
 Titulus coloratus quando emanet à provisione facta à vicario archidiaconi. num. 1. decis. 180. seu 16. de prob.
 Titulus coloratus requiritur, si vult restitui in iurisdictionibus contra ordinarium, alioqui non item. Ratio est, nam praesumitur ab ordinario precario possidere. nu. 1. & 2. decis. 110. seu 5. de restit. spol.
 Titulus est colorandus in possessorio iurisdictionis. num. 2. decis. 245. seu 20. de appell.
 Titulus habitus vigore privilegiorum conclavestarum est coloratus, non obstante eorum revocatione. num. 3. decis. 109. seu 4. de restit. spol.
 Tribunal unum esse illud Episcopi, & eius vicarij, intelligitur in his, in quibus habet mandatum. num. 3. decis. 50. seu 2. de offic. vicar.
 Triennalis possessor per regulam est tutus adversus omnes ex titulo suo. num. 3. decis. 178. seu 14. de prob.
 Triennalis putativus mortuus praesumitur habere meliorem titulum habente verum, ne cogatur successor probare titulum sui praedeccessoris. num. 6. decis. 183. seu 19. de prob.
 Triennalis reg. est debilior, & odiosior allegatione Lapi. nu. 7. decis. 181. seu 19. de prob.
 Tutus accessus quomodo probetur? num. 1. & nu. 3. decis. 186. seu 22. de prob.

V

Valore expresse ad taxationem prima gratia sustinetur impetratio, & si ad duplum valoris expresse si ascenderet beneficium. num. 1. decis. 402. seu 2. aliàs 23. in reg. de val.
 Valorem computare secundum varietatem regionum, & cambiorum, valde inconueniens est. num. 4. decis. 401. seu 1. aliàs 22. in reg. de val.
 Valori expresse dari solet augmentum. num. 3. decis. 403. seu 3. aliàs 24. in reg. de val.
 Valor intelligitur de fructibus in absentia. nu. 2. decis. 401. seu 1. aliàs 22. in reg. de val.
 Valor probatur per quinque annos ante, & quinque post, limita, prout num. 2. & 3. decis. 188. seu 24. de testib.
 Valor secundum taxam decimae expresse in expectatiua, quo pacto probetur? num. 1. & num. 2. decis. 187. seu 23. de prob.
 Variatio facilius admittitur in contractibus, quam in ultimis

M I N D E X

- mis voluntatibus. num. 5. decis. 425. seu 13. de pens.*
Variatio in beneficiis, vel dependentibus non admittitur. num. 6. decis. 425. seu 13. de pens.
Variatio numquid permittatur facta semel electione? num. 2. decis. 426. seu 14. de pens.
Variatio percipiendi fructus non conceditur, qui convenit pensiones exigere, & quare? num. 1. decis. 425. seu 13. de pens.
Variatio quando admittatur post primam electionem, que non habuit effectum? num. 1. dec. 289. seu 8. de concess. præb.
Venditio aliud est & aliud promissio de vendendo. num. 5. decis. 78. seu 18. de procur.
Verisimile non est, quod procurator diligentissimus nõ fecerit sibi incubentia num. 6. decis. 159. seu 10. ut lit. pend.
Verba, ad præsens sue habitationis, quid importent? num. 2. decis. 304. seu 4. de testam.
Verba, & retinere, intelliguntur copulatiue. num. 2. decis. 285. seu 4. de concess. præb.
Verba illa reg. de publicando, si resignans obierit in possessione, quo pacto intelligantur? num. 1. decis. 392. seu 4. aliàs 10. in reg. de public.
Verba reservationis scilicet, quorum collationi dispositioni, et indulto auctoritate apostolica concessis, quibus per presentes non intendimus derogare, quomodo intelligantur? num. 5. decis. 76. seu 1. de offic. ordin.
Verba, latissime extenden. an derogent clausulæ indulti ad verbum. num. 1. decis. 354. seu 8. de priuil.
Verba magis, quam mens attenditur in regulis cancellariæ. num. 5. decis. 408. seu 3. aliàs 13. in reg. modif. indul.
Verba regulæ restrictiua facultatum Nunciatorum an comprehendant Cardinales legatos de latere? num. 1. decis. 55. seu unica. de offic. leg.
Verba nec reseruat, nec affecta posita in priuilegio scriptorum, quo pacto intelligantur? num. 2. decis. 352. seu 6. de priuil.
Verba, si neutri ius competere constiterit, quo pacto intelligantur. num. 4. decis. 278. seu 15. de præb.
Verba sufficit, quod in potentia verificari possint, in indulto Cardinalis extraordinario num. 5. decis. 348. seu 2. de priuil.
Verbum, de iure, quid importat num. 2. decis. 320. seu 7. de iu. patr.
Verbum, collatione, quid importet. num. 2. decis. 409. seu 4. aliàs 14. in reg. modif. indul.
Verbum, ad liberam collationem, quomodo intelligatur? num. 3. decis. 351. seu 1. de priuil.
Verborum indulti, ut prius, &c. intellectus. num. 7. decis. 56. seu 1. de offic. ordin.
Verborum, nullatenus audiatur, energiam. num. 2. decis. 11. de const.
Verborum, quoad vixeris, sensus. num. 2. decis. 426. seu 14. de pens.
Verborum, si malueris, intellectus. num. 3. decis. 426. seu 14. de pens.
Verbum mensis appositum in reg. de surrogandis, quomodo intelligatur? num. 1. & an currat à tempore obitus? num. 4. decis. 377. seu unica. aliàs 16. in reg. de surrog.
Vicarius generalis est immediatus superior monachorum. num. 2. decis. 65. seu 5. de procur.
Vicarius non dicitur habere mandatum ad delinquendum. num. 1. decis. 50. seu 3. de offic. vicar.
Vicarius si simoniacè confert, non per hoc facit Episcopum priuare sua collatione. num. 2. decis. 50. seu 2. de offic. vicar.
Vita alicuius quando sit plenè probanda? num. 1. decis. 156. seu 1. de prob.
Vitiosus ingressus consideratur tempore restitutionis possessionis. num. 2. decis. 107. seu 2. de rest. spol.
Vniones præsumuntur factæ ex iusta causa. num. 5. decis. 388. seu unica. aliàs 12. super reg. reuoc. vnion.
Vno quacumque ratione facta, sine tamen necessaria causa reuocatur per hanc regulam. num. 4. decis. 388. seu unica. aliàs 12. super reg. reuoc. vnion.
Vocem habere in capitulo, & stallum in choro quomodo hæc verba intelligantur? num. 1. decis. 290. seu 1. de his que fiu. à mai. par. cap.
Vsurpatio an præsumatur in magnatibus? num. 2. decis. 317. seu 4. de iu. patr.
Vsfructus non potest esse, vbi certa quantitas reseruat. num. 3. decis. 40. seu 3. de renunc.

F I N I S.

ERRATA LITERARVM ALIQVOT SI IMPRAESSORI,
Pie Lector, condonabis, quę sensum abstrahere possent, in his
decisionibus R. P. D. Achillis de Grafsis facillè ex
consequentibus percipies.

Pag. 2. col. 1. decis. 2. lin. 10 ibi Bar. in l. dic. Bal. in l. ibidem lin. 6. ibi vers. sed in quintum. lege, vers. sed quantum. pag. 2. col. 2. decis. 3. lin. 2. post num. 1. ibi dat possessio. lege datur possessio. ibidem lin. 5. post d. num. 1. ibi infertationem, dic infertationem. pag. 3. col. 2. decis. 6. lin. 1. ibi dec. num. 2. conf. 7. dic, dec. conf. 8. sub num. 7. pag. ead. col. ead. lin. 2. post num. 3. ibi conf. 347. dic, 247. pag. 1. decis. 25. lin. 1. ibi narrata lite, lege, narratur lis. pag. 14. col. 1. decis. 33. lin. 8. ibi quod de negocio. lege, quid de negocio. pag. 16. col. 2. lin. 2. post nu. 5. ibi certi annui, lege, certi anni. pag. 25. col. 2. lin. 1. ibi quod alterum ex ipsis. lege, per alterum ex eis. pag. ea. in Epitome, lin. 2. ibi constituyente. lege, constituyente. pag. 27. col. 1. lin. 4. post num. 4. ibi fecisset ante. lege, fecisset per testationem ante. pag. ead. col. 2. decis. 68. lin. 1. ibi capituli de. lege, capituli litigantis de. ibidem lin. 3. num. 1. ibi bene constitutus. lege, bene constitutum. ibidem lin. 6. ibi causam. d. procedit, dele literam d. pag. 31. col. 2. lin. 1. ante num. 5. ibi & vltra cõem que fit. lege, & vltra rationem præfatam. pag. 32. col. 1. lin. 1. post num. 14. ibi quod illis non requireretur. lege, etiam daretur restitutio. pag. ead. col. 2. decis. 88. in aliqua. lege, quod in illis non requireretur. pag. 34. col. 1. decis. 86. lin. 5. post num. 1. ibi etiam resti. lib. 6. ibi dicebant Rotam. lege, dicebant per Rotam. pag. 35. decis. 89. lin. 4. post num. 2. ibi quod esset. lege, quid esset. pag. 36. col. 2. decis. 93. lin. 5. post numer. 3. ibi stringit dec. d. decis. lege, stringit Rot. d. decis. pag. ea. col. 2. lin. 4. ibi decis. 4. add. de restit. spoliat. pag. 44. col. 1. decis. 116. lin. 8. num. 3. ibi tamen quia. lege, tum quia. ibidem ibi & id in monitorio. lege, & in quo monitorio. pag. 50. col. 1. lin. 1. ibi verum tamen. lege, verum tamen. pag. 53. col. 2. dec. 146. num. 2. ibi cum ceris. dic. cū certis. pag. 56. col. 2. decis. 156. lin. 12. ibi satis erat dubi. lege, tamen satis est quod erat dubium. pag. 65. col. 2. lin. 7. post num. 3. ibi que cum extarent. lege, que cum egerent. pag. 68. col. 1. decis. 186. lin. 5. ibi & inuenisse. dic, & non inuenisse. pag. 69. col. 2. lin. 1. ibi que videbatur. lege, per que videbatur. pag. 69. col. 2. decis. 191. lin. 3. ibi testis non deponēti in facto proprio creditur. lege, testi in facto proprio vni creditur. pag. 71. col. 1. decis. 194. lin. 8. ibi Goffred. dic, Loffred. pag. 75. 1. col. dec. 207. lin. 18. ibi noluerunt contrarium, lege voluerunt contrarium. pag. 78. col. 2. decis. 219. lin. 3. ibi appellationis à curia. dic, appellationis in curia. pag. 79. col. 1. decis. 220. lin. 5. ibi in iux. dele illud in. pag. 79. col. 2. decis. 221. lin. 3. ibi sed committerem. lege, sed committentem. pag. ead. col. 2. decis. 222. lin. 1. post num. 2. ibi Afflicti dec. 194. dic, Afflicti dec. 394. pag. col. & dec. eadē lin. 6. post num. 2. ibi Aluer. & ibidem dic Aluarot. ibidem. pag. 80. col. 2. lin. 9. ibi vt legitimi. dic, & legitimi. pag. 82. col. 2. decis. 229. lin. 16. ibi tres requirunt. dic, tres personę requiruntur. pag. 83. col. 1. in epitom. decis. 231. lin. 2. ibi declarationem. dic, de electio. pag. 83. col.

2. decis. 231. lin. 12. post num. 3. ibi videt de dic, vide de pag. 87. col. 2. decis. 244. lin. 3. post num. 2. ibi contra opinionem. dic, contra appellationem. pag. ea. col. ea. lin. 5. ibi dec. in gratum. dic. Dec. in c. gratum. pag. 95. col. 2. lin. 3. post num. 12. ibi c. 2. de præben. dic, c. 2. de concess. præb. pag. 100. col. 1. lin. 2. post num. 2. ibi quia tenetur. dic, quod tenetur. pag. 101. col. 2. lin. 3. ibi alioqui tolleretur. dic, quod aliàs tolleretur. pag. 105. col. 2. decis. 288. lin. 2. ibi non sunt, dic, non erant. pag. 109. col. 1. lin. 16. post nu. 7. ibi quæ referuabantur. lege, quædã quæ referuabuntur. pag. 110. col. 1. lin. 4. post num. 5. ibi decis. Capicij, lege, decis. post dictam decis. Capicij. pag. ea. col. 2. in fine ibi hoc tit. hoc pariter. lege, hoc tit. pariter. pag. 111. col. 2. lin. 2. post num. 3. ibi s. & quis ita. dic. 5. si quis ita. pag. 112. col. 2. lin. 6. post num. 2. ibi num. 20. de cõdit. lege, num. 20. de constitutio. pag. 112. col. 2. lin. 4. post num. 3. ibi Curt. Iun. conf. 43. dic Curt. Iun. conf. 33. pag. ea. col. ea. in epith. decis. 313. lin. 6. ibi & quod esset prior. dic, quod esset prior. pag. 119. col. 1. decis. 315. lin. 4. ibi clement. eo. dic, clement. plures. eo. pag. 119. col. 2. lin. 6. post num. 3. ibi non esse accipiendum. dic, non esse faciendum. pag. 121. col. 2. lin. 4. ibi de reiudic. dic, de rei uendicat. pag. 127. col. 1. lin. 2. post num. 2. ibi Bal. conf. 101. dic, Bal. conf. 105. pag. 128. col. 1. lin. 1. ibi in eadem etiã. dic, in eadem fuit etiam. pag. 130. col. 1. ea. lin. nu. 3. ibi supra ad citati. dic, supra citati. p. 130. col. 2. lin. 4. post n. 3. ibi vel rangitur persona. pag. 131. col. 1. lin. 2. post num. 9. ibi nostro requiritur. dic, nostro nõ requiritur. pag. ea. col. 2. lin. 5. post n. 2. ibi Innocent. in c. dic, Innoc. & Præpos. in. c. pag. 132. col. 2. decis. 342. lin. 1. ibi simoniacam voluerunt. dic, simoniacam noluerunt. pag. 138. col. 2. decis. 355. lin. 3. ibi scriptoribus. dic, scriptoribus Apostolicis. pag. 140. col. 2. lin. num. 5. ibi quando saltem. dic, quia saltem. pag. 147. col. 2. lin. 2. ibi intra 22. dies. dic, intra 20. dies. ibidem in 6. ibi 22. dies. pag. ea. in epitome lin. 2. ibi datur. dic, datus. ibidem. lin. 4. ibi & currit. dele illam &. pag. 147. col. 2. dec. 377. lin. 18. ibi quã spatio. dic, quã spatio mensis. pag. 152. col. 1. decis. 387. lin. 2. post num. 2. ibi non poterat. dic, quod non poterat. pag. ea. col. 2. lin. 1. ibi allegare dispensatum. lege, allegare se dispensatum. pag. 153. col. 1. lin. 10. ibi in esse deducta. dic, in esse deducta, vt per Innocent. in cap. cum ficut. de consecrat. eccles. quo casu essemus in dote debita. pag. 154. col. 2. decis. 394. lin. 1. ibi regulam de. dic, regulæ de. pag. 158. col. 2. in epitom. deci. 406. lin. 2. ibi vtentur. dele eam ditionē, ead. lin. 4. ibi alternatis. dic, alternatis vtatur. pag. 162. col. 1. decis. 415. lin. 5. ibi teneat Cassador. dic, teneat & Cassad. pag. 163. col. 2. lin. 2. post nu. 10. ibi & ita est. dic, & ista est. pag. 165. col. 2. deci. 424. lin. 10. ibi resignationem non ab. dele illud, non. pag. 166. decis. 425. lin. 9. ibi actus annus. dic, actus annuus. pag. 166. col. 2. lin. 13. ibi gratiæ. de rescrip. dic, gratiæ. in fin. de rescript.

